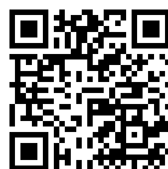

(صورت تقريظ منظومه)

بارك الله زهى خدمت پاكيزه اثر * دفتى شرح دل ونادره سى روحه غدا
خط دلبر كبى لوح قمره كاتب چرخ * قلم شعشعه مهرايله كريازسه روا (نمقه) افقر
العبيد نيلى زاده محمد حميد القاضى بدار السلطنة العلية سابقا

(صورت)

بو شرح جلى * مانند صرح على * بتوفيق الرب ارلى * بر طرح ملى * اولوب
خادم جمى اولان مخدوم موقر * اكثر فنوندن قضاى وطره ونظم وتترده صاحب
اثر * علوم ادبيه وعربيه ده بديع النكات * كابراعن كابر برفاضل مستقيم الذات
وصورى ومعنوى جميل الصفات اولديغى صناديد دولت عليه نك دخى
معلوملريدر * پس هر وجهله اكرامه شايان اولمغله * تطيبى مستجلب رضاى
منان * اولمسى عياندر (حرره) العبد الضعيف الحاج ابراهيم حنيف شارح
الشفاء الشريف القاضى فى الماضى بمحروسة بروسه صانها الفياض عن طريان
البيوسه * كان الله له ولاسلافه واخلافه آمين بالنبى الامين عليه وعلى آله
سلام المعين

(صورت)

لله الحمد بو ديوان على العنوانك قائل وجامعى امجاد اجداد مزدن * وكذلك *
المرء مع من احب * سرندن وايه دار اولان نائل شوق فضل صورى وواصل ذوق
فيض معنوى مولانا شارح مجيد * شرح جديد * دخى اخوان همدم
وهمزاد مزدن * اولوب شرح وشارح ومشروح تفخيم وتكريمه من كل الوجوه
شايان * اولمقده يكسان اولديغى * بحق خطاب المنشرح * وبجاه قائل
انا افصح * بيريب وبيعيب عياندر (نمقه) مقرظا وعلقه الداعى المأمور باحكام
احكام الشريعة الجليه بقضاء الخواص العليه اقل عبيد الله السيد عبد الله
هاشمزاده جعل الله الحسنى زاده

(صورت)

كلام على * على كلام على * للامام الجليل المرتضى على * كرم وجهه العزيز الولى
شرح الله صدر شارحه مولانا وحلاه بمرامه * وخلاه عن اكداره الصورية
والمعنوية وآلامه * حيث املى حياضه بفيوض حقايق الدقايق * واغلى
رياضه بروض شقايق الرقايق * فتشرفت باستفاضة مطالعته * وتنظمت
فى سلك دائرة تلامذته * وانا العاجز الخائف * سمى الشارح الفارح ميرسليمان

عارف * امين الدفتر الخاقانی * صانه الحفيظ عن كيد الجانی * بالعون السبحانی

(صورت)

بو خدمت علويه بو ممتزج شرحه * دل حسوده سزادر آچارد يسم شرحه
دبير چرخ روادر كه نسخه سين يازسه * كزين صفحه بر اق اطلسين طرحه * انشرح
بمطالعته صدر الانام السيد محمد حاكم وقايعنويس دوات عليه صانه الله
عن الوقايع الرديه

(صورت)

خيراند واوين تحويه وتحفظه * ديوان شعر امير المؤمنين على * فيه المعالى وفيه
الفضل مجتمعا * كفضل صاحبه فى العالمين على * لامير بن شيخ محمد الحسينى

(صورت تقريظ شيخ الاسلام)

هذه النسخة الجليلة * شرح الاشعار الجليلة * اثر منيف تقر به عيون شيع الطلاب
لان فيه ما تشتهيه اولوا الالباب * اكدى شارحها اليها كده * وادى لها جده
من التقاط للدرر الفريده * وارتباط الاوابد الشريده * وحصل بها الامة مرحومه
وساقها الى متعاشقيها كالجوارش الهاضومه * فعليك بخلع نعال الكسل
عن قدم الجد * وبتشمير جوارب التأنى عن ساق الجهد والجهد * وقل لنفسك فيه
لاتذهلى عن الفاظه ومعانيه (حرره) الفقير الى الله القدير * الشيخ محمد امين
المدعو بين اترابه صالح افندى زاده المأمور بالافتاء للدولة العلية دامت بالعناية
الربانيه كان الله له

(صورت)

تغدى بادائه العلوى العلويون بفتحه باب مدينة العلم بشكائه المكنون فنعم الشرح
وحبذا المشروح بدقايق العلوم * فالشارح جدير بانالة ما يروم * وفق الله تعالى
لامثاله بالعافيه * وجعل ذاته عن العوايق صافيه * (كتبه) الفقير عثمان زاده
پيرى زاده المفتى للدولة العليه زاده الله لرضائه زاده

(صورت)

لما كحلت عينى باثمد سواد هذا الشرح الجلى * وحلى بسنيه لمقلة البصيرة جلاء
من السمر العلى * وتأملت فى حدائق لطائفه * وقطفت ثمراة عوارفه طاب به
مذاق الطبع وتحلى فوجدت فيه فروعا نابته عن اصول ثابته * تغنى ثغر المعارف
عن فروع البشام واصوله شرح الله العلى العظيم صدر شارحه وفرح ببلوغ مأموله
(سوده) الفقير السيد محمد سعيد بن شيخ الاسلام الشيخ محمد ميرزاده النقيب حالا
القاضى بعسكر روم ايلى سابقا غفر لهما

هذا شرح ديوان سيدنا على بن ابى طالب
كرم الله وجهه للعالم العلامه والحبر
الفهامه مستقيم زاده سعد الدين
سليمان اسعده الله
المنان على التمام
والكمال
تم

فهرست الكتاب

شرح دیوان علی المرتضی کرم الله وجهه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد سعادت اساس * وشکر فضیلت لباس * اول علی عظیم اولان معبود محمود *
واول موجود مسجوده مخصوص درکه * علم نبوت * ورایت ولایتی * صحن فتوت
وهدایته افراشته * ورقم حقیقت رسم فراست والهامی صحایف درون علما
والواح ارواح حکمایه نگاشته ایلمکده در * ودرود خجسته ورود تکمیل
خلایق * وتحصیل حقایق پاینده نطاق روحانی طاق اجتهادی میان جانه بسته *
وبنان مناهی وملاهی دست هدایت پیوستلرنده آلات نصر آیات تأیید الهی ایله
شکسته * اولان زمرهٔ انبیا واولیایه * وخاصة جناب رسالتنصاب خاتمیتمآب
حضرت محبوب خدا محمد مصطفی * علیه وعلی آله واصوله وفروعه افضل
التحایایه منصوص درکه * یمنت کس فیض سرشار عین الحیات اقدس امجدی
استفاضه واستفاده * ودرکاه عنایتپناه سرمدی * بوامت مرحومه یه کشاده
ونوبنو افاده ایلمکده در * وآل ولایتمآل واصحاب هدایت مجاله دخی هدیهٔ
اولسونکه حضرت رسالتك خاکپایلرینه رخسارلری اولمریله تاج مباهاة ابتهاجلرین
عرش مجید ایله همسر * وتخت امامت وسریر خلافتده سرور * ومدینهٔ رحمت
ورأفتده وطن پرور اولدیلر (اثرذا) سالکان طریقت سلامت * ومالکان حقیقت
سعادت اولان کاملان آگهانه پوشیده دکلدرکه علم شریف آسمان ماهیت
انسانیه ده تابان بر ستارهٔ سیارهٔ روشنتر * وچمنستان حقیقت سبحانیه ده شکفته

برغنچهٔ صدبرك بخار لطافت پروردز * پس هر نفس ناطقه که زیور علم وحکمتله آرایش بوله منتظم سلك ملائك وجبین استعدادنده رقم سعادت ابدی مرسوم اولان اهل کمال صددنده منسلك اولور * هر عملکه پیرایهٔ علم وعرفانله محلی اولمیه کویا جسم بیجان * وهر ولیکه سکهٔ دانشه لایق اولمق درجه‌سنه رسیده اولمیه اکثریا دائرهٔ سائرهٔ قابیه ده وقفه کیر وحیراندرکه حضرت امیر کرم الله وجهه بیورر (ع) (فالناس موتی واهل العلم احیاء) حتی جامع سیوطیده (انامدینة العلم وعلی بابها فمن اراد العلم فلیأت الباب) حدیث شریفی مسطور اولمغله هر آینه (وأتوا البیوت من ابوابها) حکمیله مؤتمر اولوب اول درکاه ولایتپناه * وخلافت دستکاه * وامامت بارکاه ملتجا * وفیض روحانیتلرینه برای انتساب انتما ایجون وسیله هو سیله * اول امیر المؤمنین * امام المسلمین * یعسوب الواصلین * مطلوب الکاملین * عارج معارج لاهوت * دارج مدارج ناسوت * فاتحهٔ کتاب ولایت * خاتمهٔ مصحف وصایت * مرکز دائرهٔ سیادت * قطب فلك خلافت * قاضئ محکمهٔ قضا وقدر * همراز حضرت سید البشر * شمع ضیادار فصاحت * سرو چمنزار بلاغت * آدم اولیا * خاتم اصفیا * اسد الله الغالب * علی بن ابی طالب بن عبد المطلب * کرم الله وجهه وسلام مولاه علیه * وعلی من یتقرب الیه (نظم) نبی مدینهٔ علم وعلی درست اوربا * دو کوشوارهٔ عرشند حلقهٔ دراو * جنابلرینك دیوان اشعار حقایق اشعارلریکه کلام علی کلام علی وما قاله المرتضی مرتضی حکمنجه مسلم فصحای عرب ومقبول بلغای ادب * هزار بیت معموری مشتمل برمدینه * وصد بحر مسجوری حاوی برسفینه درکه (نظم) غرائب آیات رغائب حکمة * عجائب غایات کتائب نزهة * جوامع آثار لوامع غرة * صوامع اسرار قوامع عزة * اوصافیله موصوفدر سلالهٔ سلسلهٔ علیله سندن ایکی ذات شریف که برمادر سیادتك توأم وایدو پیکری * یا خود آ پیلوری * جود ایله پرورش یافتهٔ چنصفهٔ صفانك دو مغز بادام نهال لطافتکستری * ویا نیسان خلوصله نهاده برصدف معارفك ایکی در ثمین صفوت اثری * ویا جسم اتحادلك دو چشم مودت مردم انسانیتی * ویا ذات آدمیتك دو دست یمین کرامتی * اخوان خلانمزدن خلوتی سنانی وسعدی شیبانی ایکی شیخ سید احمد * حفظهما الله الاحد * بحرمة جدهما الامجد ووصیة الاسعد * جنابلرینك هر بری التماسله قوتین لازمتیندن بری ایله امداد * وبو عبید شکسته زبان * مستقیم زاده سعد الدین سلیمان * اسعده الله المنان *

فى طريقة الشريعة بحقيقة العرفان * داعى عباد بى استعداد حقنده حسن ظنلرى سبيله روحانيت آكاه دلاندن استجلاب فتوح واستمداد ايدرك بر تركى شرح تحرير * وبعض فوائد ضم وتسطير * اولنمغله ساده لوحان دلتشنكان عاشقان اهل بيت نبوتك صدورلرين منشرح ودلسير ايدك ديو سوق ودلالات خير * وتغريد غير * بيورملريله استشاره واستخاره عقبنده امرلرين امرا ميريلوب بسمله خوان * وحمدله كويان * ابتدايه جسارت اولندى * اصحاب تحقيق وتدقيق * وارباب توثيق وتوفيقدن نيازمندمكه * مواضع خلل * ومواقع زلل * خامه مروت جامه ايله نكاه التفاتلرندن نمونه رقزده اصلاح بيورەلر (بيت)

كلدى وقت شروع واستفتاح * وفق الخير ربنا الفتاح

(مقدمه) حضرت على ولى كرم الله وجهه جنابلرينك اكرچه كفتارى حقنده نيجه قيل وقالى مشتمل كفتار كوريلوب بعضيلرى انكار * وحرف راده مذكور ايكى بيته انحصار * دعواسنده اولديلركه نهج البلاغه * وميزان ذهبى * وفايق زمخشرى * وشرح شواهد شيخ رضى * ومعول شرح ابيات مطول * ومايعول عليه فى المضاف والمضاف اليه * وابن خلكان وفياتى * وكشف الظنون * وساير كتابلرك تتبعى ميسر اولان ارباب مطالعه نك مشهودلرى اولمغله تصديعدن حذر * وترك بحث ونظر قيلندى انكار ايدنلر علم ادبده دررغرر صاحبى شريف مرتضى ديمكله عريف علماى شيعه دن ابو القاسم على بن طاهرك ويابرادرى شريف رضى محمدك اشعاريدر ديديلر * مرتضانك رحلتى درتيوز اوتوزالتى تاريخنده در * لكن عبد فقيرد بر مكه ديوان اشعار بلاغتكار اميره امعان نظر ايدنلر اول نفس انفس مباركك * حضرت اميرك اولديغنده شك ايلمز * لكن شايدكه جمع وترتيبى خدمتيله شريف مرتضى شرفياب اولدقده انشاديني دخى اكا عزو ايلمش اوله لر * رحمة الله عليهم اجمعين *

(تنبيه) اثناى املاده اقتضا ايدن لغتلر بيان * واحيانا اعرابى دخى عيان اولنوب هربابده اطنابدن احترازايله قناعتكارانه شفاى صدورمرتبه سى تحرير * ومآل بيتى تقرير * وصكره لازم اولان فوائدى دخى نكته ويامهمه وفائده ويافتح ويا ذيل امثالى لفظلرله تصدير * وتكلفات منشيانه دن ساده لسان عصر ايله تعبير ايدوب * وتراجم صلاحينه دن دخى بعضاعينى واكثرينى ترجمه ايدوب بواثربى اعتبار نظم مفهومله دخى نسكله التفاته سزاوار قيلندى فمن الله عزوجل التوفيق والهدايه فى البدايه والنهايه

حرف الالف

الناس

الناس من جهة التمثال اكفاء * ابوهم آدم والام حواء

الناس) ده الف ولام تعریف ایچوندرکه مضمونی سامعك ذهننده متعین اولمسنه اشارتدر بونده جمیع افراد انسانیه نك حقیقتی مراددر * ناس کشی دیمکدرکه فارسیده مردم دینور واصلی انسان لفظی دلالتیله اناسدر همزه سی تخفیف ایچون محذوفدر صاحب کشاف دیرکه لام تعریف ایله حذفی لازمدر * یعنی ندن بدل اولمسنه ذاهبدر لکن بدل دکلدرکه ایکیسی جمع اولوب الاناس دیمك دخی جائزدر * وبعضلرك زعمنجه ناس انس ایله جن میاننده مشترکدرکه (فی صدور الناس من الجنة والناس) کریمه سی استدلال ایلدیلرکه من بیانیه اولور لکن زمخشری رد ایدر * زیرا ناسده وجه تسمیه ایناس * یعنی ابصاردرکه کورمکدر اما جن ده تسمیه نك وجهی اجتناب واستتاردرکه کورنمزلر وناس * ناسیدن مخفف اولمق ممکندر (یوم یدع الداع) کبی ووجه تسمیه ناسده انسیتدر دیدیلر وبعض لغوی دخی نسیاندر دیدیکی (اول الناس اول الناسی) دیمشلردر وبونده آدم وحوا ناسدن مستثنادرکه (الله خالق کل شیء) کریمه سنده حق تعالی یه شیء اطلاق اولنورکن صحت معنا ایچون کذلك کل شیئدن استثنا اولندی (جهة) اصلنده وجه اولوب واودن بدل ها لاحق اولدی عظه ایله وعظ وثقه ایله وثق کبی (تمثال) کسر ایله صورت وپیکر (اکفا) افعال وزننده جمعدر مفردی کفو دکدش دیدکلری مثل ومساوی اولان کشی (اب) بابادرکه پدر دینور (آدم) بو عالم شهادتده افراد انسانیه نك اولیدرکه خالق تعالی انك هیئتنی بالجقدن خلق ایلمشدر (حوا) آدمك خاتونیدرکه آنك صول ضلعندن خلق اولندی (نکته) عدد حروف آدم قرق بشدر * وحوا صورت وفقیه ده انك برضلعیدرکه ثلثیدر بو محلده اولان دقایقك تفصیلی صاحب مفاحصك بیاننه حواله اولندی * عند الجمهور مشهور بودرکه آدم بردر * اما امام فخر رازی سوره حجرده (لقد خلقنا الانسان من صلصال) تفسیرنده دیرکه امام محمد باقردن منقولدرکه ابو البشر اولان آدم صلی الله علیه السلامدن مقدم هزار هزار آدملر کلمشدر یورمشلر بو روایتده الملك حدوثنه مانع دکلدر بهر حال افراد انسانیه اول نوعك اول افرادی اولان شخصه منتهی اولور * صاحب کشاف دیرکه ادم ادمتدن مشتقدرکه بغدای اکلو دیدکلریدر ویا ادیم الارضدن مشتقدر دیدیلر لکن بو ایدکلدر * زیرا اسم اعجمیدرکه غیر منصرف اولقده ایکی سببك بری عجمه وبری علمیتدرکه تعریفدر بونده تنوینی ضرورت وزن ایچوندر *

امام رازی تحریر ایدرکه حواده سبب تسمیه بودرکه حی کشیدن خلق اولنمشدر *
الام دخی ابوهم کبی اصلندر وامهم ایدی * ام انادرکه مادر دینور
اصلی امهه درکه جمعی امهات کلور * من جهة الناس اکفاءده اولان نسبته *
ویا اکفا کلمه سنه متعلقدر وتقدیمی بونده مراد اولنان مشابهتك شکل ومقدار
اعتبارینه مخصوص اولمسنی افاده ایچوندر * یوخسه اکر معنایه نظر اولنسه
تفاوت چوقدر * وبو مآلده حرف الباء ده دخی بیوردر * ایها الفاخر جهلا
بالنسب * انما الناس لام ولاب * معنای بیت حقیقت افراد انسان اولان جماعت
صورت ظاهرده بربرلرینه بکزرلر و برابرلردرکه جمله سنك بابالری آدم وانالری
حوادر * پس حسبدن عاری اولان انجق نسبله فخر ایدوب برکندی کبی
اولان کسنه اوزرینه بیوکلنمك رجل کامل ومرد عاقل کاری دکلدر (ترجمه)
بو صورت ایله انسان بربرینك کفویدر زیرا * پدر و مادر اولوبدر جمله یه آدم ایله حوا

وانما امهات الناس اوعیة * مستودعات وللاحساب آباء

انما) ما ایله الا معناسنی متضمندر تقدیری ما امهات الناس الا اوعیة دیمکدر
(اوعیة) وعائك جمع قلتیدر * وعا تفسیر کبیر تقریری اوزره کسر واو ایله
برظرفدرکه ایچنه هرنه که وضع اولنسه احاطه ایدر اوله (مستودعات) جمع سالمدر
مفردی مستودع اسم مکاندر مصدری استیداع برکشی یه برنسنه یی ودیعه یعنی
امانة ویرمك (احساب) جمعدر مفردی اولان حسب حسابدن مأخوذدرکه
انسان آباء واجدادینك افتخاره سزا تعداد و بیان ایلدیکی شیدر (آباء) جمعدر
مفردی ابدر آباء نکره اولمغله خبرك تقدیمی مناسبدر * لکن واجب دکلدر * زیرا
اهل تحقیق عندنده نکره واقع اولان مبتدایی تخصیص ایلمك لازم دکلدر
(کوکب انقض الساعة) کبی که مخصص دکلدر مفهوم بیت انالر انجق ظرفلر
کبیدرکه نطفه انلره ودیعت اولنور * انلرده تربیه ایله انسان صورتی تمام پیدا
اولدقده ینه اخراج ایدرلر * احساب بابالره مخصوصدرکه فضل وکمال اولادینه
انلردن موروث طبیعیدر لکن اولادلك والدلره شدت انتسابلرینه (الرجل خیر من
المرأة) قصهٔ مشهوره سی سبب اولمشدرکه نسب بابادن ثبوت یافته در * یوخسه
فن طبده مقرردرکه ولدك تکونی پدر و مادرلك نطفه لرینك امتزاج واختلاطندن
پیدا اولور (ترجمه)
چو مادرلر صدف در نطفهٔ لؤلؤی انسانه * حسب ایله نسبده معتبردر اشرف آباء

فان یکن لهم من اصلهم شرف * یفاخرون به فالطین والماء

شیخ

شیخ رضی افادەسی اوزره بوراده اولان فاء عاطفه کلامدن ذکر ده مرتب اولمسنی اشعار ایدر * بو نسخه مضمونده مداخلەسی یوقدر (یکن) ناقصه در که ملاحظهٔ غیر مراددر (اصل) کوکدر که بوندر طین وماء یه نظرله بو معنا اولادر مراد پدر ومادردر یاخود افراد انساندن تکون ایدن ماده در * وبعض نسخه ده (فی اصلهم) در (شرف) بیوکلك علو کبی * وابن سکیت دیمشدر که شرف ومجد باباره مخصوصدر (طین) مبتدأ اولوب خبری محذوف اصلهم دیمکدر (ما) صودر اصلی موه در که جمع قلتی امواه وکثرتی میاهدر * وهمزهسی هادن عوضدر وبونده صودن مراد نطفه در * مآل سخن اکر انلرك اصللرندن شرف عالیلری اولوب کندیلردن دون اولنلره وفقرا ودرویشانه انکله فخر ایدرلرسه * پس انلرك اصل بعیدلری چاموردن وماده قریبه لری ملاحظه اولنسه والدین منیلرندندر (نکته) بونده طین وماء ذکری عناصر اربعه دن بونلر پیکر انسانیده هوا ایله آتشه غالب اولمق جهتیله در (فتح) خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا) حدیث قدسیسنه نظرله بو صورت انسانیه عناصردن ظهور ایلمك فاعل مختار تعالینك قدرتنه کوره بعید وعجیب دکلدر * زیرا مشاهده اولنور که بعض حیوانات چاموردن تکون ایدرلر * وجودلر ولادته توقف ایلمز آدم دخی بو قبیلدن اولمق ممکندر * ومجرد عادته مخالفتیله بو معنی انکار اولنمق ممکن دکلدر * زیرا خلاف عاده واقعات چوقدر * مولانا حسین میبدی دیر که معتمد وصادق القول بر جماعتدن مسموعمدر که بلده مزاولان یزدده بر ولد دنیایه کلدی وبشکده (یکلم الناس فی المهد) طبقنجه کوناکون سوزلر سویلیوب وتلاوت قرآن ایدوب وشعر انشاد ایدردی * واحوال خفیه دن خبر ویردی * یاشی غایت بیولك ایدی ایکی یاشنه وارد قده وفات ایلدی دیو نقل اولنور * وبعید دکلدر که حدیث قدسی سابق کتب طبیه ده اولان ماده یه دخی اشارت اوله * مسطوردر که نطفه نك رحمده قرارندن تا قرق کونه وارد قده روح حیوانی یه مستعد اولور حاصلی بو امر اکرچه تقریبیدر لکن اوتوز کوندن آز وقتده * وآدم عددنجه قرق بش کوندن زیاده یه دخی تجاوز ایلمز (ویدین) دن مراد اسم اله متقابلەدر * مثلا ضار ونافع * خافض ورافع کبی * اشته بو جهتدن حق تعالی تعبیر وتعییب طریقیله ابلیسه خطابا بیوردی (مامنعك ان تسجد لما خلقت بیدی) زیرا ابلیسده جامعیت یوقدر بوماء ویدیق بو معنادن کنایه دردیدیلر (ترجمه)

بو عبرتله اولور ایسه شرف کراطلی انساندە

تفاخر ايلسون هركس بوطين وما ايله فخرا

وان اتيت بفخر من ذوى نسب * فان نسبتنا جود وعلياء

(ذوى) جمعدر مفردى ذو صاحب معناسنه در (نسب) كسر نونله نسبتك جمعيدر (قرابت) مراددركه خصلق ديمكدر (علياء) فتح عين ايله اعلانك مؤنثيدر * ضمله چندان مناسب اولمز (مفهوم نظم) اكر سن انساب عاليه يى فخر كتوروب يعنى انلرله فخر ايدرسن بزلرده دخى اناك مقابلهسنده فخره سزا جود وسخا وساير خواص عاليهٔ شريفه * وظاهر وباطنده بلند مرتبه لروار در

(ترجمه) بووجه ايله نسبدن كر تفاخر ايلر ايسك سن
بنده افتخارمدر نسبده جود ايله عليا

ما الفضل الا لاهل العلم انهم * على الهدى لمن استهدى ادلاء

بعض نسخهده (ما الفخر الا) واقعدر (فضل) لغتده اولكيدن زياده اولمق واستعمالى اكثريا اشياء نفيسهدهدر (هدى) اهتداء يعنى مطلوبك يوانى بولمق معناسنه لازم ومتعدى دخى اولور (ادلاء) جمعدر مفردى دليلدركه راهنما ديمكدر بو بيتده اولان قصر علم شريفك قدرى عالى اولديغنى اشعاردر * علم اول مرتبه شريفدركه ساير فضائل نفسانيه اكا نسبتله درجهٔ اعتباردن ساقطدر (على الهدى) نك متعلق محذوفى اننك خبر اوليدر * متمكنون على الهدى ديمكدر لمن هدى. ويا ادلاء كلمهسنه تعلق ايدوكه خبر ثانيدر (لمن استهدى) كلامنك ادلاء كلمهسى اوزره تقديمى تقدير ثانىيه كوره بو نكتهيه ايچوندركه هدايت علما برجماعته مخصوصدركه انلر رعايت ادب اوزره مقام طلبده اوله لروانلرد لائل هدايت ووسائل حكمتدر (فتح) اهل علم لفظندن مراد علماء تفسير وحديث وفقهيدركه ديمشلر (شعر) كل العلوم سوى القرآن مشغلة * الا الحديث والا الفقه فى الدين * امام غزالى احياسنده يورر عصر اولده فقه اسمى مطلقا طريق آخرت علمنه اطلاق اولنوردى كه دقايق آفات نفوس ومفسدات اعمال انكله معلوم اولور وانذار وتخويف وحقارت دنيا ونفاست عبا اول علمله بيلنوركه (ليتفقهوا فى الدين) كريمهسى اكا دلالت ايدر فخر عالم صلى الله عليه وسلم حديثنده ورثهٔ انبيا بيوردى يعنى علما بونلرى عالم اولنلردر مجتهد ومحقق اولوب اشياء دقايق وحقايقنى بيلنلركه وارثان معنوى انلردر (ع) عين خيال النهاقصة فى شرحها طول

(ترجمه) دلا فخر وشرف انجق اولور ارباب عرفانه
كه اولور هر برى راه هدايه مرشد دانا

وقيمة المرء ماقد كان يحسنه * والجاهلون لاهل العلم اعداء

قيمت برشيئك بهاسيدركه وجه لايقى اوزره فروخت اولنه سبب تسميه غيرك مقامنه قيامیدر دیو بدايعده اولان ودايعدندر لكن ثمن مطلقا بهادر (مرء) مرددركه كشيدر واضع انك اولن ساكن وضع ايلمشدر وساكن ايله ابتداده اختلاف واردر اهل تحقيق انكله ابتدا ممكندر ديرلر صاحب مفتاح ديركه ساكن ايله ابتدا ممتنعدر اولق حروف مدوليندن غيريده در سيد شريف شرح مواقفده ديركه خوارزم لغتنده ساكن ايله ابتدا ممكندر لكن عربده عادت اولمشدر انكيچون مرء لفظنه بعضا همزه ادخال ايدرلر (ما) شئ معناسنه (كان) بويله محللرده نسبتی تأكيد ايچوندر (اعدا) جمعدر مفردی عدو دشمن ديمكدر بعض نسخه ده مصرع اول (ع) وقدر كل امرىء ما كان يحسنه * درقدر مقدار وبيوكلك (كل) احاطهٔ افراد ايچون اولور كه هر كيشى ديمكدر (اهل العلم) اعدا اوزره تقديم اولنمق تخصيص افاده ايدركه جاهللر علمانك دشمنلريدر انلر همجنسلرى اولان جهله نك اصدقاسيدر (معناى بيت) كشينك قيمتى فى الحقيقه بنه انك بيلديكى نسنه در يوخسه جاهلان علم وعرفان اهلنه دشمنلردر (نكته) جاهل عالمك دشمنيدر ديو بيورديلر عالم وجاهل بربرلرينه دشمنلردر ديمديلر زيرا عداوت اهل علمده يوقدر * علما جهله نك خلافنده بولندقلرى عداوتلرندن نشأت ايلمز بلكه طبيبك خسته لره دواى تلخ ويرديكى كبيدركه انلرك مرض قلبلرى اولان جهل انلردن زوال بولوب علم شريفله صحت بولملرى علمانك مطلوبيدر * مثلا شرعا حد اقامت اولنمق لازم كلن كمسنه يه مرحمت انده اول حدى اجرا ايلمكدركه بردخى حدى موجب اولور امرده بولنمسون وعقباده اولين وآخرين وانبيا ومرسلين ميانند رسواى اولمسون اول حد ظاهرده نقمت ولكن باطنده عين نعمتدر (ترجمه)

علمدر قيمت آدم كا نكله خوب اولور هردم

نه غم جهال اولورسه اهل علمه غيظله اعدا

تقم بعلم ولا تبغى به بدلا * فالناس موتى واهل العلم احياء

تقم نفس متكلم مصدرى قيام قالقمق وبونده مراد محافظه وحقنه رعايتدركه (قائما بالقسط) بومعنايه در ديديلر (نبغى) متكلم صيغه سيدر مصدرى بغيه طلب ديمكدر * بدل برنسنه نك غيريدركه انك برنسنه طوره عوض دخى مراد اولور (فا) سببيه دركه لام معناسنه در (موتى) جمعدر مفردى ميت شده ايله

ومیت تخفیفله اولمش دیمکدر مرده کبی (احیاء) جمعدر مفردی حی دیری زنده معناسنه در نقم جمله سی امر محذوفك جوابی اولمغله مجزوم اولدی تقدیری اجتمعوا ویا دروا دیمکدر بعض نسخه ده (فقم) امر ایله (وتبغی (خطاب ایله واقع اولمشدر (نظمك مفهومی) کالك ومباشرت ایدك علم شریفك حقنه رعایت ایدهلم وانك بدلی طلبنده اولمیالم که تحصیلیله احیا ایدوب احیا اولالم * زیرا بو مخلوقاتك جمله سی فی الحقیقه جهل ایله مرده لردر بزلر اهل علم اولالم که حیات طیبه یه واصل اولوب قیامته دك ناممز باقی قالمغله اولمیوب کویا دیری قالوب زنده نام اولالم * علمك نفس ناطقه یه نسبتی نفس ناطقه نك بدن انسانی یه نسبتی منزله سنده در (ترجمه)

دورش آب حیات علمه برنسنه بدل قیلمه

که عالم مرده در زنده اولور عرفان ایله دانا

(نظم دیکر)

ولا تصحب اخا الجهل وایاك وایاه * فکم من جاهل اردی حکیما حین آخاه

(اخ الجهل) جهل ده علاقهٔ راسخه سی اولوب برادر لر بربرلرندن دور اولمق ممکن اولمدیغی کبی جهل همعالی اولان کشی (ایاك) کندیکی صقین دیمك (ایاه) انی دخی سکا قریب اولمقدن صقین دیمکدر (کم) تکثیرا یچون (اردی) ماضیدر هلاك ایلدی دیمکدر (حکیم) علم حکمتك عالمی دیمکدر که حکمت دخی علم ایله مرادفدر فرقلری آزدر (خلاصهٔ بیت) جاهل ایله صحبت ایلمه وکندیکی آندن وآنی سندن بعید قیل * زیرا چوق عالم وعاقل واردر که جاهل آنی کندینه قرنداش ایلیوب اول جاهل انك سبب هلاکی * یعنی دارنده مب خذلانی اولمشدر (لازمه) معلوم اوله که عند الله اولان جاهل اول کسنه در که عقاید اسلامیه یی تصحیح ایلمیه وشرائط دینیه سنی بیلمیه وعالم دخی آنك ضدیدر * بو خسه علوم فلاسفه وقواعد منطقیه یی بیلوب مجالس مباحثه ده امت محمدك ساده لوح اولنلرینی الزام واسکاتك طریقنی بیلن کسنه مراد دکلدر که قریبا کچه شیدی * تصحیح اسلام ایلدیکندن زیاده علم تحصیلی فرض عین دکلدر

(ترجمه) مصاحب اولمه نادانه حذر ایت ای دل دانا

که زهر صحبت جاهل ایدر عالملری افنا

یقاس المرء بالمرء اذا ما هو ماشاه * وللشیء من الشیء مقاییس واشباه

وللقلب علی القلب دلیل حین یلقاه

(يقاس) قياس وتقدير اولنور ديمكدر قياس ايكى شيدن برنى برينه نسبتله مقدارين فهم ايلمك معناسنهدر (اذاما) ده ما زائدهدر (ماشاه) مماشاة مصدرندن ماضيدركه لغتده بركسنه ايله رفيق اولوب كتمك * واصطلاحده سوزينه واوزينه اويمقدر (شئ) راغب قولنجه اول نسنهيه ديرلركه آنى بيلوب وآندن خبرويرمك ممكن اوله * موجوده ومعدومه اطلاق اولنور (اشباه) جمعدر مفردى شبه مثل كبيدر بكزرنسنهلركه لسان فارسيده مانند ديرلر (قلب) شكل صنوبريده برپاره لحمدركه انسانك صول ممه سى التندهدر وآنك دخى صول طرفنده اولان جوف روح حيوانينك يانفس ناطقهنك منبعيدر فى الحقيقه انسان اودركه بيورلمش (ان فى ذلك لذكرى لمن كان له قلب) بومحلده مراد معناى ثانيدر (يلقى) لقادندركه شيئك مقابلهسى وبرابر مصادفهسيدر ولقا بصرله وبصيرتله ادراكده دخى استعمال اولنور (نتيجهٔ سخن) كشى بركسنهيه بولداشلقده قياس اولنور يعنى انك عديلى وكفوى اولديغى ايكيسى همراه اولدقلرى زمانده اولور وشيئلرك مقدارنى بيلمك ايچون چوق مقياس واردر * ونيجه محل واردركه بربرينه مشابه ومماثل اولدقلرى واولمدقلرى اويله برده بيلنور وقلبك قلب ديكره دليلى واردر * آنك حالى اكا نسبت ودلالتى ملاقاة وقتنده معلوم اولوركه ديمشلر (من القلب الى القلب سبيل) ترجمه

قرينندن قياس اولور جهانك خلقى سرتاپا

قياس ايله شبيه اولور برى برينه چون اشيا

نتكيم قلب اولور قلبه دليل اوانسه كر القا

قطعهٔ اخرى

تغيرت المودة والاخاء * وقل الصدق وانقطع الرجاء

تغيير ايكى نوعدر برى تبديل صورت وتحويل هيئتدر * وبرى دخى تبديل ذاتيدركه بونده مراد بودر (مودت) محبت ايله اولان ومعناده وعدده دخى يكساندرلكن محبتك مراتبى واردر ابتدا قلبه وقوعنه هوى وثابت اولدقده مودت ووداد وود واغيارلك تعلقاتندن خلاص بولدقده محبت وحب دينور * وقلبه لبلاب يعنى صارمشق كبى صاريلوب محبوبندن غيرى قلب برشيئدن آكاه اولهمزسه اكا عشق ودخى صكره وله وحيرت وهيمان دخى ديرلر (اخاء) قرنداشلق اخوت كبى قل آز اولدى ديمك (صدق) طوغرى سويلمك ووعدنده خلاف ايلميوب درست اولمق (انقطع) كسلدى واوزلدى ديمك (رجا) اميددر

(اب كلام) دوستلر وقرنداشلر در ظن ايلديكم قومده دوستلق متغير اولدى يعنى دكشدى واخوت بوزلدى وصداقت قليل اولدى ويار وفادار در دوملاحظه ايلديكم كسنه لردن اميدم كسلدى واوامرزده اولان مهر ووفا وصدق وصفا بالكليه مضمحل وهبا اولدى (نكته) شايدكه اميدى خلقك اصلاحى وخالق طرفنه ميل وصلاحى اوله كه منقطع اولمشدر * علماى عربيت ديرلركه صدق دوحكمك نفس الامره مطابق اولمسيدر * جاحظ ديركه بويله ديرلكن مع الاعتقاد اوله * ونظام دخى ديركه حكم مخبرلك اعتقادينه مطابق اولمقدر * افاضل ميبدى ديركه معناى اوله صدق اطلاقى حقيقتدر ثانى وثالثده مجازدر بويله اولدقده انلرك دليللرين تأويل ايله الزامه حاجت يوقدر والله اعلم بالصواب (ترجمه)
كنزعالمدن دوكندى جوهر مهر ووفا * قالمدى صدق وصفا ومنقطع اولدى رجا

واسلمنى الزمان الى صديق * كثير الغدر ليس له رعاء

(صديق) دوستدر صدقدن اولان صديقى دوسته تسميه نك سببى دوستلقده راستلق وطوغريلق لازم اولديغيدر (غدر) عهد وپيمانى كسر ايدوب قيرمق (رعاء) حفظ ورعايتدر (معناى سخن) روزكار غداربنى بردوسته سپارش ايلديكه غدرى چوق ودوستلرينى حمايتى يوق ديمكدر * بونده مجاز عقلى واردر زيرا سپارش ايدن زمان دكلدر * بوشعرلك قائلى عندنده حواله ايدن حق تعالى در (انبت الربيع البقل) قبيلندندر (ترجمه)

برعجب ياره قرين ايتدى بنى دور وزمان
خاطره ايتمز رعايت كارى هب جور وجفا

سيغنينى الذى اغناه عنى * فلا فقر يدوم ولا ثراء

(ثراء) ثروت ويسار يعنى كثرت مال (مآل نظم) بندن آنى مستغنى ايدن رب كريم بنى دخى يقينده اندن اغنا ايدر يعنى ارباب محبت محبتلرينى تغيير ايله بندن مستغنى اولمشلر ايدى آنى بويله ايدن وهاب غنى بنى دخى قريبا انلردن غنى ايدر * زيرا نه فقرده دوام واردر ونه غناده بقاء واردر (ترجمه)

اول غنى پروردكارا اغنا ايدر البت بزى
پس نه غم چون دائم اولماز حالت فقر وغنا

وايس بدائم ابدا نعيم * كذلك البؤس ليس له بقاء

(نعيم) ناز وآسوده لك (بؤس) شدتكه سربده وفقرده استعمالى چوقدر (مفهوم ومآلى) هيچ نعيم فائده دوام يوقدر وشدت والمده دخى استمرار معدومدر

(نكته)

(نكته) اكر بنورسه كه حرف نونده كلسه كركدركه شعراى نبويه دن لبيد رضى الله عنه شعرنده (بيت) ألا كل شئ ما خلا الله باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * ديدكده عثمان بن مظعون رضى الله عنه دخى بيورمشلركه مصرع اول درستدر * لكن ثانى دكلدر * ونزاع ايلمشلردر * مع هذا مصرع ثانى حضرت اميرك شعرنده اولان مصرع اولك مفهومنك عينيدر * لكن ديرزكه حضرت اميرك مرادى نعيم دنيو يدر اما لبيدك قصدى مطلق نعيمدركه بوشعرك انشادى وقتنده هنوز شرفياب اسلام اولمشدى (ترجمه)

كسه يه باقى دكلدر بوجهانك نعمتى
شدتى دخى انك كبى اولو يدر بى بقا

وكل مودة لله تصفو * ولا يصفو من الفسق الاخاء

(الله) اسم شريفى اصلنده اله ايدى همزه بى حذف وحرف تعريفى عوض ايدوب لام اصلى ايله ادغام ايلديلر اشتقاقنده شراح ومفسرين وجوه كثيره ايراد ايلديلركه محلنده مفصلدر ونيجه لر دخى عربى دكلدر * معربدركه اصلنده سريانيده لاها ايدى الف اخير اسقاط وحرف تعريف ادخال اولندى * لله اولان مودت اولدركه محبت حق تعالى مرتبه محبه تنزل ايدركه اشيايه محبت انكچوندر زيرا حق تعالى يه تعلق ومناسبت صاحبى اولورلر * وعشق مجازده مشاهده اولنوركه محبوبك محله سى كلبى دخى دوست عد ايدوب اكا محبت ايدرلر مجنون ديمشدركه امر على جدار ديار ليلى * اقبل ذا الجدار وذا الجدارا * وما حب الديار شغفن قلبى * ولكن حب من سكن الديارا * يعنى ليلانك قبيله سنك ديوارلرينى تقبيل ايلديكم ديواره محبتم وديارە مودتم اولديغى ايچون دكلدر بلكه اول دياردە ساكن اولان حبيبمك محبتى ايچوندر ديمكدر (ذيل) اشته بوسببدندركه بعض اشيايى حق تعالى يه تعظيم ومحبتله تقبيلده اجر وثواب مقرردر مصحف شريف وحجر اسود واركان بيت ودامن خرقۀ شريفه وعلما ومشايخك اللرى وصلحانك قبرلرى تقبيلنده صحت نيتله اجر جزيل عطاى رب جليل اولورديديلر * حق اثرده كلمشدركه برمسلم برمسلمك الني اوپسه الله رضاسيچون بركره سجده ثوابى عطا اولنور بيورمشلر * بوسببدن صوفيه نك عادتلرى ايكى كره تقبيلدركه ايكى سجده ثوابى تمام اوله (مفهوم بيت) جناب امير كرم الله وجهه بيوروركه هر دوستلق كه حق تعالى ايچون اوله نقصان شائبه سندن وفتوركدرندن صافى وخالص در * لكن فسق وفجوردن ناشى اولان محبت صافى اولمز خللدن برى

وكدردن عری اولمق محالدر (ترجمه)

هر محبت کیم خدا ایچون اوله صافی اولور

منکدر رصافی اولمز چشمهٔ حب سوا

اذا انکرت عهدا من حمیم * ففی نفسی التکرم والحیاء

(عهد) پیمانکه یمین مقامنده در (حمیم) یقین خصم اقرب اقرباء معناسنه * لکن بونده صداقت کامله سی اولان دوست (نفس) بونده نفس ناطقه اولمق بعید دکلدر (تکرم) عظمتلی کورنمك (حیاء) قبیح اولان شیلردن نفسك منقبض اولمسیدرکه خواص انساندندر جبن ایله عفتدن مرکبدر انکیچون اکثریا شجاعت اصحابنده وفسق وفجور اربابنده حیا اولمز (مفهوم نظم) بردوستمله اولان معاهده می تغییر * یعنی اول پیمانهٔ پیمانی شکست ایلمك مراد ایلسم کندی نفسمده کرم وحیا ایله اتصاف بولورم * پس کریم صاحب حیایه عهدشکن اولمق نامزادر دیرم اول ایکی صفت بنی نقض وتغییرعهددن صرف ایدرلر (ترجمه)

اقتضاء نقض عهد حبه ایتسم کرشروع

منع ایدرانی دروغمدن کرم ایله حیا

وکل جراحة فلها دواء * وسوء الخلق لیس له دواء

(جراحت) کسرایله یاره که جلدده اولان اثردردر (سوء) ضمله قبیح معناسنه اسمدر (خلق) ضمله خویدر بعض نسخه ده خلق السوء فتح سینله در (خلاصهٔ بیت) هر جراحتکه سهام حوادثك اصابتی ایله پیدا اوله دوابذ یر اولور امابدخو یلك اثری زائل اولمزانك جریحه سنه التیام یوقدر (ذیل) بعضیلر حضرت امیره نسبت ایلدکاری (شعر) جراحات السنان لها التئام * ولا یلتام ماجرح اللسان * بیتك مفهوم میله بو بیت آشنادر (نکته) فاضل یزدی دیرکه بو بیت مبالغه یه مبنیدر * زیرا تبدیل اخلاق ممکنمیدر * اختلاف ایلمشلردر * احیاء حجة الاسلامده واخلاق نصیرده دخی ممکندردیو تصریح ایلدیلر * انکیچون حضرت مصطفی علیه التحایا بیوردیلرکه (حسنوا اخلاقکم) وذریعهٔ راغبده دخی مبسوطدر (تخلقوا باخلاق الله) ودخی (لاتبدیل لخلق الله) امثالی طرفینك دلیللرینی توفیق بربحث عظیمدرکه مفصلاتده مزبوردر (ترجمه)

هر جراحت برمناسب مرهم ایله خوش اولور

برمرضدر سوء خلق اولمزا کاهرکزدوا

ورب اخ وفیت له وفی * ولکن لایدوم له الوفاء

(رب) اصل وضعنده تقليل ايچون ايكن تكثيرده غلبۀ استعمالى جهتندن تقليل
اراده سنده قرينه يه محتاج اولمشدر * وواوى دخى علماى بصره حرفدر ديوب
وكوفيان واخفش ورضى اسمدر ديرلر (مآل مقال) چوق برادر وفادار واردركه
بن انلره وفا ايلدم لكن انلردن بكا وفالرينك دوامى يوقدر (ترجمه)
نيجه يارانه وفا ايتدم وفا وقتنده ليك
كوردم انلردن جفا كورمدم هرگز وفا

يدومون المودة ما رأونى * ويبقى الود ما بقى اللقاء

يعنى وقت ملاقاتده محبتلرنده استمرار ودوامه سعى ايدرلر * پس مادامكه
ملاقاتمز انقطاع بولميه ودوستلرى بقا يافته در ملاقاتلرى زائل اولدقده مودتلرى
دخى زائل اولور (نكته) روح بركونشدركه بدن اوزره تابا ندر * وضياسى چشم
وكوش امثالى روزنه لردن رسيده دل اولمشدر * هربار كه ايكى شخصك ديده لرى
بربرلرينه دوچار اولدقده انلرك روحلرنده بر اتصال خاص واردركه فلان كسنه
نظر المشدر * وفلان ولينك منظورى اولمشدر ديرلر * اشته ملاقات وقتنده
انسانك بربرلرينه محبتلرينك سرى بودركه زمان مفارقتده زائل اولور (ترجمه)
هربرى كوردكده دوستلق لافنى دائم ايدر
ديده دن مهجور اولنجه عكسن ايدرلر ادا

اخلاء اذا استغنيت عنهم * واعداء اذا نزل البلاء

اخلاء) جمعدر مفردى خليل دوست ديمكدر (بلا) كسرايله كهنه اولمقكه علامت
فقردر * حوادث زمينه دركه نزول قرينه سيله اوضاع فلكيه نك آثارى اولمسنى
مشعردركه اول تأثيرات وديعة الله درديديلر * وجودى اسكتديكى ايچون
غمدن بلا ايله تعبير اولندى * فقط دخى نسخه در تجربه معناسنه اولور نزوله
ملايمدركه حق تعالى عبدى انكله امتحانى ايچون بلا ديديلر * بو بيتده مبتدأ
محذوفدرهم اخلاء واعداء ديمكدر (محصول بيت) اول طائفه اكرنده استغنا
حالى كوررلرسه دوستلردر * اكن حالده پريشانلق وياسائر ابتلاك كوررسه لر
دوشمنلردر * مع هذا كفتار درنثار حضرت حيدر كرارده كلمشدركه (اخوك من
واساك فى الشدة) يعنى حقيقتده قرنداشك وقت مضايقه ده سكا ملاطفه ايدوب
اعانت ايدن كسنه در (ترجمه)
دوستلر مدرصورتا مستغنى اولديغمجه ليك
دشمندر هربرى نازل اولور سه كربلا

وان غيبت عن احد قلانى * وعاقبنى بما فيه اكتفاء

(غيبت) مجهولدر ان شرطيه ايله غائب قيلنسم ديمك اولور * بو صيغه ايله غائب اولمق اختيارى اولمديغن افاده ايدر (مفهوم نظم) اگر بن بى اختيار غائب قيلنوب دوستدن دور اولسم بكا عداوت ايدوب عقوبت تامهٔ كافيه ايله كركى كبى معاقبه ايدر هيچ ديمزكه انك غيبتى بالضروره ايدى بو عقابه ندن لا يقدر وبلكه غيبته دخى نامستحق درديمز (ترجمه)

غائب اولسم كر برندن دشمن جانم اولور
يعنى فرصتجوى اولور قصد عقوبتده بكا

اذا ما رأس اهل البيت ولى * بدا لهم من الناس الجفاء

(رأس) بونده رئيس ديمكدر (اهل بيت) خانه نك ساكنلرى ديمكدر ولكن مطلقا اهل البيت (انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا) آيهٔ كريمه سنده مراد اولان على وفاطمه وحسن وحسين حضرانيدركه رئيسلرى دخى امامهٔ سبحهٔ نبوت * وخاتمهٔ رسالهٔ رسالت عليه وعليهم الصلاة والتحية جنابلريدر * خلاصهٔ مرام اهل بيتك رئيسى دنيادن عقبايه ارتحال ايلدكده خلقدن اهل بيته جفا ظهور ايلدى ديو بيورر * بو اداتك تحتنده چوق وقايع مندرج اولمشدر * از جمله ميبدى فاضل قائل اولديغى اوزره بعض فوائد ضميمه ايله الانذكر اولنور (وقعهٔ جمل) وقتاكه حضرت ذى النورين عثمان بن عفانه نوبت خلافت رسيده اولدقده حكومت بلادى كندى اقرباسنه توجيه ايدوب وامتداد وقتله متانت تقرر بيدا اولوب انلر دخى احيانا ظلم وستم طرفنه ميلان ايله بو امت پريشانحال اولمغه باشلديلر * از جمله مصر خلقى كندى حاكملرى ابن ابى سرحدن شكايت ايلدكده تنبيه نامه تحرير اولنوب مفيد اولمديغندن غيرى شكاتك برينى بغير حق قتل ايلدى تكرار يديوز كمسنه كلوب شكايت وجناب مرتضى وطلحه وعائشه رضى الله عنهم دخى عزلنده ابرام ايدنجه عثمان دخى مصرده حكومته شايسته بر كمسنه بى سزلر تعيين ايدلكبن تقليد وتوجيه ايدرم ديدكده حضرت ابو بكرك اوغللرندن محمد مناسب كورينوب مصر ايچون عثمان اكا تقليد قضا وعهدنامه تحرير وامضا ايلدى * محمد مدينه دن اوچ مرحله چيقدقده بر غلام بردوه اوزرنده مسرعتله كيدركن كوروب اخذ اولندقده بر كاغد بولديلر مضمونى بو ايديكه محمد مصره واردقده حيله ايله قتل ايدوب آنده كى كاغدى ابطال ونه كار كده قرار ايدهسين وهر كيم وارر سه حبس

ایده‌سین بن سکا کاغد یازرم انکله عمل ایدرسین محمد بونامه‌یی کوروب مدینه‌یه
عودت وصورت حالی اصحاب کرامه عرض ایلدکده حضرت علی وطلحه وزبیر
وسعد خلیفه‌نك سراینه کلوب غلامی ودوه‌یی ومکتوبی معا کتوردیلر علی
بیوردیکه ای عثمان بومکتوب سنك خطکمیدر عثمان دخی باقوب بنم خطم
دکلدر دیو یمین بالله ایلدی صکره مروانك خطی اولدیغی معلوم اولنجه حضرت
علی وسائر اصحاب طاغلدیلر * مصردن انده بولنان جماعت وبصره وکوفه وسائر
ولایتلردن کلن اهل شکایت خانهٔ عثمانی محاصره ایلیوب قرق التی کون عثمان
محصور قالدی اول سالکه هجرتدن اوتوزبشنجی سنه ایدی * ذی الحجه‌نك اون
سکزنجی کونی شهید اولدیغی کبی ابتدا طلحه وصکره سائر صحابه وجماعت مسلمین
حضرت علی‌یه خلافتله بیعت ایلدکلرنده عثمانك قاتلی کوسلکی مروان
برمار یقله اله کتوروب فرار ومکه‌ده قرار وعایشه‌یه اول قیصی عرض ایدوب
قصه‌یی نقل ایلدی وحضرت علی درحال عثمانك عامللرینی عزل ایدوب سهل بن
حنفی شامه معاویه‌نك یرینه ارسال ایلدی معاویه حاله واقف اولدقده باغی اولوب
عثمانه قرابتی سببیله قان دعواسنی وسیله ایدوب حضرت علی‌یه خبر کوندردیکه
عثمانك قاتللرینی اخذ ایدوب بکا ارسال ایده‌سین دیدکده جناب خلیفة الله انی
مناسب کورمیوب حق تعالی عثمانی قتل ایلدیکی وقتده بن دخی بیله ایدم دیدی
* یعنی جمعیت ایچنده اولمغله قاتلی متحقق دکلدر ثبوته محتاجدر دیمکدر *
مرتضانك بوکلامنی اعداسی تمسك ایدوب کویا مرادی عثمانك قتلنی بن دخی
استردم * وقتلنك دفعنی مراد ایلسم ایدردم دیمکدر دیدیلر * بوسخن محض خطا
اولدیغی حرف باده افاده اولنور وطلحه وزبیر * حضرت علیدن روکردان اولوب
اتفاق ایله عائشه ومروان وعثمانك سائر عامللریکه جناب مرتضی عزل ایلمشیدی
بصره‌یه توجه ایلدیلر * وکوکب وزننده حوأب نام نهره واردقده اول محلك کلبلری
اورمکه باشلدقده عائشه کلدیکنده خطاسنی بیلوب پشیمان اولوب دیدیکه پیغمبر
علیه الصلاة والسلامدن بنم مسموعمدرکه بنم خاتونلرمدن بری علی ایله جنك
ایلسه کرکدر برحق دکلدر حق علینکدر اکرسن حوأبه واررسن ای عائشه سعی
ایله‌که سن اولمیه‌سین دیو بیورمشدی دیوب عودت مراد ایلدی ابن زبیر
دیدیکه کیرودونمه شایدکه سنك بولنمکله حق تعالی بوفسادی صلاحه تحویل ایلیه
نتیجه نزاعدن صکره عاقبت بصره‌یه ایصال وآنده اقامت ایلدیلر * حضرت علی
طرفندن بصره حاکمی اولان عثمان بن حنیفی اخراج ایلدیلر * وحضرت علی

امام حسن ایله عمار بن یاسری کوفه یه ارسال ایدوب اون بیك کشی عسکر تحریر
ایلدی * امام بخاری عبد الله بن زیاددن روایت ایدرکه عمار کتمدی ودیدیکه
عائشه بصره یه کتدی والله دنیا و آخرتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامك
زوجه سیدر * الله تعالی سزی ابتلا وتجربه ایدر * معلوم اوله که سزلرمی اکا
اطاعت ایدرسز یوخسه اومی سزلره اطاعت ایدر بن بوامر عظیمه جسارت ایدم
دیدی * حضرت علی دخی مدینه دن اوتوزالتنجی سنهٔ هجریه ده بصره یه متوجه
اولوب ایکی فرسخ قریب جلحا نام محلده جمادی الآخره نك یکرمنجی پنجشنبه
کونی محاربه یه باشلدیلر * عشرهٔ مبشره دن زبیر بن عوام که انی قتل ایدن
جهنمیدر دیو حدیث شریف وارد اولمشدر برساعت جنك ایلدی * شارح
بخاری نقل ایدرکه حضرت امیر انی دعوت ایدوب انك خاطرینه کتوردیکه
برکون سنکله بن اثناء تکلمده تبسم ایدرکن پیغمبر علیه الصلاة والسلام کاوب
سکا دیدیکه سن علی یه مقابله وانکله مقاتله ایدرسین حق انك یدنده درسن ظالم
اولورسین بیوردی ایدی دیدکده خاطرینه کاوب جدال وقتالی ترك ومدینه یه
توجه ایدوب کتدی * وعمرو بن جرموز انك اردینه دوشوب وادی السباع نام
محلده غافلا قتل وقلیجنی آلوب حضرت امیره کتوردی امیر المؤمنین دخی انك
قاتلی جهنمی اولدیغی حدیثی روایت بیوردقده سزه اعانت ایدن واهانت ایدن
جمله سی جهنملکمیدر دیو قهرندن قلیجنی قارننه قویوب اوزرینه دوشوب هلاك
اولدی * وطلحه یی دخی مروان بن الحکم یدلرنده اولان کین دیرینسیله اوق ایله اوروب
شهید ایلدی * واوغلی محمدی دخی انده شریح بن اوفی قتل ایلدی * عائشه نك
جملی بنی ضبه قبیله سی محافظه ایدوب لجامن اخذ ایدنلر ایدی اول لجامده
اولان الللردن یتمش عدد ال قطع اولندی بری دوشدکده درعقب بری دخی
الوب خالی قومدیلر عاقبت حضرت امیر امر ایدوب دوه یی سکرلدیلر * انکله
عسکر منهزم اولدی * وبو وقعه یه انکیچون وقعهٔ جمل دیرلر * وحضرت امیر
عائشه ایله ملاقاتنده (غفر الله لك یا عائشه) بیوردیلر عائشه دخی (ولك) دیدی *
پس تعظیم وتکریم ایله مدینه یه ارسال ایلدیلر اون بش کون بصره ده اقامت
ایدوب عمزاده سی عبد الله بن عباسی بصره یه والی ایدوب کوفه یه روانه اولدی
(واهل بیته) اولان جنانك بری دخی وقعهٔ صفیندرکه حرف دال اواخرنده کلسه
کرکدر ان شاء الله بو وقعه ده عمارك شهادتی واقع اولمشدرکه حرف لامده وحرف
میمده دخی هاشم بن عتبه وعبد الله بن بدیل شهادتلری یاد اولنور * وبو جنگا

دخی

دخی واقعدرکه کوفه‌یه قریب حرورانام قریه‌ده الی بیك خارجی جمع اولوب
حضرت امیری تکفیر ایلدیلر ونهروانده انلره غزا ایلدی * وبو دخی جفانك
بریدرکه محمد بن ابی بکر الصدیقی مصره والی کوندردکده عثمانیلر اطاعت ایلمیوب
جنك ایلدیلر محمد استمداد ایلدکده حضرت امیر مالك بن اشتری ارسال ایلمشیدی
معاویه اغواسیله مالك تسمیم اولنوب شهید اولدی * معاویه دخی عمرو بن عاصی التی
بیك نفر عسکر ایله مصره ارسال ایدوب محمدی قتل ایلدیلر عمرو والیٔ مصر اولدی
قرقنجی سنه‌ده خوارج جمع اولوب مشورت ایلدیلرکه بو امتك فسادی اوچ کمسنه
سببیله پیدا اولدی انلری قتل ایده‌لم دیوب عبد الرحمن بن ملجم المرادی‌یی جناب
امیر طرفنه * وحجاج بن عبد الله ضمیری‌یی معاویه سمتنه * وداروبه عنتری‌یی
عمرو بن عاصك جانبنه ارسال اولنمغی مناسب کوردیلر * واوچی برکیجه‌ده درکار
اولمق اوزره قول اولنوب رمضانك اون یدنجی کیجه‌سنی میعاد تعیین ایلدیلر * ابن
ملجم کوفه‌ده بیك التونه برقلج الدی وزهر ایله صواردی وحضرت امیر المؤمنین
صباح نمازینه کیدرکن اول قلجله مبارك باشلرین ضرب ایلدی اوچ کیجه
مرورنده اول ضربه‌دن متأثرا رحلت بقا ایلدی * وحجاج دخی معاویه‌یه برقلج
صالدی قباالتنه راست کلوب مجروح ایلدی * وداروبه مصرده عمرو ظنیله
خارجه نام وکیلنی شهید ایلدی که اسهال سببیله عمرو انی نماز ایچون یرینه نائب
ارسال ایلمشدی (اهل بیته اولان) جفانك بری دخی امام حسنی اهلی جعده که
اشعث بن قیسك قزیدر اللی تاریخنده دشمن اغواسیله زهرلیوب وفات ایلدی
(وبر جفا) دخی کربلاده التمش برسنه‌سی عاشورا کونی حضرت حسینی شهید ایدن
شمر بن ذی الجوشن نام ملعون بولندیغی عسکرده مصر عسکر عمرو بن سعد ایدی که
اول اطرافده عبید الله بن زیاد یزیدك طرفندن والی ایدی * واون ایکی امامك
اوچی که علی حسن حسین بونلردر طقوزی دخی حضرت حسین سلاله‌سنده
بربرینك اوغللریدر جمله‌سنك وفاتلرنده تسمیم اولنمق روایتلری واردر * فاضل
میبدی دیرکه بویله بحثلرده اولی اولان سکوت ایلمکدر زیرا امام شافعی بیورمشکه
انلرك قاننه حق تعالی بنم الیمی بولشمقدن پاك ایدوب صیانت ایلدی بن دخی
لسانمی بولشدیروب تلویث ایلمم * وسائر علمای اهل سنت وجماعت دخی انلره سب
وشتمدن منع بلیغ ایلدیلر * وحضرت امیردن منقولدرکه جمل وقعه‌سنده (اخواننا
بغوا علینا) بیوردی بزم قرنداشلر بمز بزم اوزریمزه باغی اولدیلر دیدی سب ولعن
ایلمدی * القصه سائر جفایه دائر واقع محللری دخی کلدکجه ایراد اولنور (ترجمه)

چون رئيس اهل بيت عقبايه ايتدی ارتحال
اهل بيته ظاهر اولدی خلق عالمدن جفا
(نطق آخر)

دع ذكرهن فمالهن وفاء * ريح الصبا وعهودهن سواء

(ريح) روزكاركه يل دخی ديرلر فرس لغتنده باد در حركت ايلمزسه هوادر سيد شريف شرح مواقفده ديركه ارسطو قولنجه ريح محركدر متحرك دكلدر (صبا) مشرقدن كلن ريحدر لكن ديديلر كه شب وروزك برابر اولديغی ايامده سحری قبله‌دن وزان اولان روزكاردر (محصل سخن) ترجمه‌دن مبيندر (ترجمه)

شول زنانك تركن اوركه يوقدر عهدنده وفا
انلرك عهديله يكسان بولنور باد صبا

يكسرن قلبك ثم لا يجبرنه * وقلوبهن من الوفاء خلاء

(يكسرن) كسر سين ايله قيررلر ديمك (يجبرن) ضم با ايله قيرلمشی اصلاح ايدرلر ديمكدر (خلاء) مصدر خالی معناسنه‌در (معنای بيت) اول خاتونلرك خاصه‌لرندندر كه قلبكی قيررلر صكره اصلاح وتطييب ايدوب اول كسری جبر ايلمزلر انلرك قلبلری وفادن خاليدر (نكته) كسری قلبه نسبتدن فهم اولنوركه قلبی شيشه‌يه تشبيه ايلدی وجه شبه روشن ورقيق ولطيف اولمقدر * زيرا شيشه‌نك لطافتندندر كه مظروفنك رنكنده نمايش ايدر اول مرتبه‌ده زجاجيت ادراك اولنمز كذلك عالمك قلبی صورت معلومی قبول ايدوب انك رنكنده ظهور ايدركه ديمشلردر (بيت) رونمای رنك هر نكی اولوب مانند جام * سينه صافان صفادن ايله كسب فيض تام (نكته) اثرده كلمشدركه خاتونلرك عقل ودينلری ناقصلردر * شهادتلری دخی رجالك شهادتلرينك نصفيدركه ايكی زن بر مرد مقامنه قبول اولندقلری نقصان عقللرندندر ووقت حيضده صوم وصلاته تقرب ايده‌مزلر بودخی نقصان دينلرندندر (وللذكر مثل حظ الانثيين) كريمه‌سی حكمنجه ميراثده دخی اركك قرنداشنك نصفنی آلور مع هذا خاتونلرك عجز وفتورلرينه نظرله ميراث انلره مضاعف كرك ايدی لكن اركك اولان مهر موجلی ويرر وديشی مهری آلور بو اعتبار ايله مساوات بولنور ديديلر * اكر ديرلرسه كه زنانده اهل كمال كلمشدر * مريم وفاطمه وازواج طاهرات ورابعه عدويه وامثالی نيجه وليات وابدالده دخی زنان وار ايديكی اثرله ثابت اولمشدر * پس جوابنده ديرزكه شان زنانده اخلاق سيئه كثرت اوزره وشان مردانده اخلاق حسنه وفرت اوزره واقعدر يوخسه

ذاتنده

ذاتنده نوع انسان اشرف مخلوقات اولدیغی مسلمدر بویله ایکن بعضیلری حقنده (كالانعام بلهم اضل) وارد اولدی (ترجمه)

شیشهٔ قلبك شکست ایلردخی جبر ایلمز
خانهٔ قلبنده اولمز انلرك مهر و وفا
نطق آخر

وماطلب المعيشة بالتمنى * ولكن الق دلوك فى الدلاء

(تمنی) برنسنه نك حصولنی آرزو ایلمكدر * ممكن اولسون ویا اولمسون واكثر استعمالی محالاتده در * مثلا ولیت الشباب یعود * شعرنده وقت شبابك عودتنی تمنی ایدرم دیمكدر * مع هذا محالدر * حضرت ذی النورین رضی الله عنه بیورمشدركه (ماتغنيت وماتمنيت مذ اسلمت) یعنی شرفیاب اسلام اولالدن بری هرماده ده سلب وجلبدن برین ترجیح وتقدیم ایلمدم * هرحالده لارد ولا كد مضمونیله عامل بیورمشلر (دلو) قوغه دیدكاری ظرف مؤنث سماعی لرزوسیدر مؤنثات سماعیه یی ابن حاجب نظم ایلدیكی وجه اوزره جمله سی یتمش یدی عدد لفظ اولور (دلاء) دخی دلوك جمعیدر (مفهوم مراد) حیات دنیانك لازمه سندن اولان امر معاش طلب وسعی ایله وامید وآرزو ایله حصوپذیر دكادر لكن سندخی دلو طلبكی سائر ارباب طلبك دلو سعیلریله برابر القا ایله یعنی (فانتشروا وابتغوا) امر شریفلرینه امتثالا صورت ظاهرده سعی اوزره اول * زیرا اكرچه واهب منان تعالی وتقدس ارباب نیازك مرادلرینی عطا ایدر * لكن سعی ایله واسباب ایله مستور قیلمشدركه (اجيب دعوة الداع) بیوردی اما (اذا دعان) ایله قیدایلدی (نكته) وجود اشیا خالق تعالینك قدرتیله در * لكن عادة الله بویله جاریدركه بعض اشیایی عبددن طلبك ظهورندنصكره خلق ایدر * پس طلبدن اول حكمك علامت شقاوتدر * زیرا عارف كاملك حالی بودركه هم طلبی ترك ایلمزكه اثبات اسبابده امره امتثال ایدر * وهم اشیانك حصولی طلبك نتیجه سی وسعیك ثمره سیدر دیمز * اكرچه طلب محصل مرام دكادر لكن وصول مرام اكثریا ینه طالبلره میسر اولوردیلر (ان الله لا يحب البطالين) (ترجمه)

تعینشده تمنی چون دكل شرط طلب جانا
تشبث ایله اسبابه نصیبك كوندرر مولا

تجنك بمائها يوما ويوما * تجنك بحمأة وقليل ماء

تجنك بملأ ها) دخی نسخه در (ملأ) فعل وزننده هرظرفك طلوسی مقدارینه دیرلر

(حمأت) رحمت وزنده سیاه چامور در (یوم) کون که ظرف زمان محدود در طلوع آفتابدن غروبه دك اولان وقتك اسمیدر * اولکی یوم اولکی تجئك فعلنه * وثانی ثانی یه تعلق ایدر (مراده أل) اول قوغه خزینهٔ غیبیه مثالی اولان قیویه اینوب سکا برکون آب صافیء مقصودی کندی طلوعی مقداری کتورر * وبرکون دخی سیاه چامور ایله برازصو چیقارر دیمکدر * کذلك امور دنیویه دخی دائم تنقلات اوزره در نسق واحد اوزره دکلدر * پس وقت مضایقه ده صبر ورضا * وظیفهٔ حال مسلمان اولوب * وزمان رخصت ووسعتده شکر وثنا لازمهٔ اهل ایمان اولمق کرکدر (رباعی) الله دیر زیوزاور مازهر بابه * دل نالشی ربه دردکل اربابه * بزدست رجایی اورمشزدر محکم * ذیل کرم مسبب الاسبابه

(ترجمه) قناعت شهرینه قاضی عطاء حقه راضی اول
معاشك که قلیل وکه کثیر البت ایدر اعطا
(نطق آخر)

وکم ساع لیثری لم ینله * وآخر ماسعی لحق الثراء

(ساع) بونده کاسب معناسنه (آخر) غیرکبی شایعدر * ملخص سخن ترجمه دن ظاهردر (ترجمه)

نیجه لر ثروته ساعی اولور بولمز ظفر اما
ایریشور نیجه یه سعی وطلبسز ثروت دنیا

(وساع یجمع الاموال جمعا * لیورثه اعادیه شقاء

(اموال) مالك جمعیدر ماله مال تسمیه سی میل وزوال ایچوندرکه عرض دخی دینور (اعادی) اعدانك واعدا دخی عدوله ظنك جمعیدر مراد ازواج واولاددرکه آیت کریمه ده (ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم) وارد اولمشدر (شقاء) بدبخت اولمق که سعادتك مقابلیدر (ترجمه)

نیجه سی جمع ایدر سعی وطلبله مال دنیایی
که میراثی ایچون اهل شقاوت ایده لر غوغا

وماسیان ذوخبر بصیر * وآخر جاهل لیسا سواء

(ما) لیس یه مشابهدر خبری تقدیم ایله عملی باطل اولمشدر (سی) مانند خبر علم معناسنه که اهل قبله دیدکاری اهل خبره دن غلطدر (بصیر) صاحب دانش وذکی (لیسا) تأکید ایچوندر (مآل بیت) اهل تجربه وصاحب بصیرت اولوب مالنی وجه شرع اوزره اکل وانفاق ایدن کمسنه ایله جاهل اولوب مالی حفظ

ابله زكاة وسائر امور لازمه يه قدری معروف صرف ايلميوب وارثلره تأخير ايدن كمسنه برابر دكللردر (ترجمه)

علومه سعى ايدوب نور بصيرتله سنى اكله
بيلورسين كه برابر اوله مز نادان ايله دانا

ومن يستعتب الحدثان يوما * يكن ذلك العتاب له عناء

(يستعتب) غضب وسخطه مستحق اولدقد نصكره كنديدن خشنود ايلمكه سعى ايدرديمكدر (حدثان) حركه لرله حادثه درضرورة ساكن قيلنور (عناء) فتحله مشقت (ترجمه)

شوكيم داغ درونه اولدی مرهمخواه دوراندن
قودی داغ اوستنه داغى مداواة ايلدى كويا

ويزرى بالفتى الاعدام حتى * متى يصب المقال يقل اساء

(يزرى) تقديم معجمه ايله خور وحقير ايدر ديمكدر (فتى) يكت وبونده رجل مراددر (اساء) كسر ايله اساءتدر كه كوتولك (خلاصهٔ شعر) فقر كشى يى خور ايدر * كلامده اصابت ايلسه دخى اساءتدر ديرلر انكيچوندركه (نعم المال الصالح للرجل الصالح) بيورلدى * وحرف راده حضرت امير كرم الله وجهه * كذلك الفقر بالاحرار يزرى * بيورديغى كاسه كركدر ان شاء الله (ترجمه)

كشى يى صورتايوقلق شورتبه خور ايدر حتى
سوزى محض صواب اولسه خطادير اهل استهزا

(نطق آخر)

ليس من مات فاستراح بميت * انما الميت ميت الاحياء

(ميت) لفظلرينك ايكيسى سكون ايله واوچنجى شده ايله درجمله سى اولوكه فارسيده مرده ديرلر (مآل بيت) موت ايله راحت بولان كمسنه ميت دكلدر بلكه حيات طيبه يه وصول ايله مستريحدر * لكن اولمش كمسنه اولدركه ديريلرك ارا سنده ميت اوله يعنى سير وسلوك ايله (موتوا قبل ان تموتوا) سرّيله متصف كامل اولمغه سعى ايلميه اشته حقيقتده ميت معطل اودر ديمكدر * اندن جاهل مراد اولنمق بعيد دكلدركه (يخرج الميت من الحى) مفهوم منيفه حضرت امير كرم الله وجهه * وفى الجهل قبل الموت موت لاهله * بيورركه حرف راده كاسه كركدر * وامام حسن بو بيتى چوق چوق انشاد بيوررلر ايدى (ترجمه)

بوعالمدن كوچوب راحت بولان مرده دكل اما

حيات دائمه ایرشمیلر اولدیلر موتی
(نطق آخر)

طلق الدنيا ثلاثا * واطلبن زوجا سواها

(دنیا) بو عالم فانیدر اقرب معناسنه اولان ادنانك مؤنثیدر * دنیادن زن ایله تعبیر اولنمق صورتده حسن و دلربالق و سیرتده قبح و بیوفالغی سببیله در * ویاخود ارباب کشف وشهوده عالم مثالرنده خاتون صورتیله کورنمك جهتندن اولهکه حضرت امیره اجمل زنان قریش اولان ثبینه صورتنده کورندیکی حرف لامده کاسه کرکدر ان شاء الله المعين (زوج) جفتدرکه ضدی فردتك دیمکدر مرده وزنه دخی دیرلر * لکن صکره زوج مذکرده وزوجه مؤنثده شایع اولدی (ترجمه)

سه طلاق ایله عروس دهری تطلیق ایت دلا
بیوفایی ترك ایدوب کل استه یار پروفا

انها زوجة سوء * لاتبالی من اتاها

(لاتبالی) مبالاة ایلمز * یعنی کمسنه یی صایمز وقورقمز دیمکدر (مآل بیت) اول دنیا بدخو واخلاق سیئه اهلی وخاین در وهرکیم کندینه قربان ومنا که مراد ایلسه خوف ایلمز جفتلشور بویله برعورتدر (ترجمه)

سوء خلقیله تخلق ایلمش مکاره در
کیم کلورسه خوفی یوقدر اول هزاران آشنا

واذا نالت مناها * منه ولته قفاها

(منا) ارزولر معناسنه جمعدر مفردی منیه در (ترجمه)
آرزوسین دفع ایدنجه اندن اول اعراض ایدر
شخص آخر جلوه سینه یعنی ایلر اشتها
(نطق آخر)

یاعاشق الدنیا لغیرك وجهها * ولتندمن اذا ارتك قفاها

(ارت) اصلنده ارات ایدی مصرع ثانی قسم محذوفه جواب اولمغله نون تأکید صحت بولور (مآل قال) ای دنیایه عاشق واول بدلقایه طالب معانق معلومك اولسونکه انك توجهی سندن غیری کمسنه یه در تحقیق البته سندن اعراض ایدوب قفاسنی کوسترنجه اکامیل ومحبتله نادم اولورسین (ترجمه)

چو دنیانك کوزی غیریده در ای عاشق دنیا
ندامت ال ویرر یوز دوندرنجه سندن ای شیدا

نطق

(نطق آخر) * تحرز من الدنيا فان فناءها * محل فناء لا محل بقاء *
(فناء) كسر ايله قاپو اوكی پیش درگاه كبی (فناء) فتح ايله موجودلك عدمی كه ضد
بقادر (ترجمه) جهاندن احتراز ايله كانك پیرامنی حالا
مقام عشرت باقی دكل جای فنا آكلا

فصفوتها ممزوجة بكدورة * وراحتها مقرونة بعناء
(صفوت) خالص اولمق (ممزوجه) قارشمش (كدورة) بولانقلق (مآل مراد) اول
دنیانك صافی وخالص اولمسی كدرله مخلوط وآسایشی محنته مربوطدر وبويله
اولان مسكنك نتیجه سی نه منجر اوله جغی بديهيدر (ترجمه)
صفای صفوتی آلوده درد كدورندر * شفای راحتی درد تعبله ممتزج معنا

(نطق آخر) * هی حالان شدة ورخاء * وسجالان نعمة وبلاء *
(رخاء) شدتك ضدیدر (سجال) صولی اولان قوغه لر مفردی سجلدر * دلو كبير
متعدد قوغه مقداری اعتبار اولنوب لفظ سجال مفرد كبی ایراد وتثنیه قیلندی
جمعك جمعی كبی (خلاصهٔ قال) دنیا ایكی حالدن عبارتدركه بربرندن آیرلمزلر شدت
وزحمت ایله وسعت حال كه ایكیسی كويا برآز قوغه لردر ایكی نوع قیلنسه بری
نعمت ایسه نوع آخری دخی البته زحمت واذیتدر (ترجمه)
حالت دنیا ایكیدر یعنی شدتله رخا * بری دلو عین نعمت بری یسی دلو بلا

والفتى الحاذق الاديب اذاما * خانه الدهر لم يخنه العزاء
بعض نسخه ده را ایله اریب یعنی عاقل معناسنه در (عزاء) تقدیم مهمله ایله
صبردركه تعزیت صبر ایله نصیحتدر (نتیجهٔ سخن) بو اوصاف ایله موصوف اولان
دنیا معلوم اولدقده عاقل اول كمسنه دركه اگر روزكار اكا عهد واماننده خیانت
ایدرسه صبر ورضایه ملازمت ایدركه اول حالت اكا خیانت ایلمز بلا خوف انلرله
متصف اولسون (ترجمه) برادیب حاذقه ایتسه خیانت روزكار
صبر ایله ایدر علیل قلبه تدبیر دوا * ان الم ملمة بی فانی * فی الملمات صخرة صماء
(ملمه) مهمه كبی حادثهٔ روزكار (صخره) طاش (صماء) متین وقوی معناسنه
مؤنثدر (خلاصهٔ بیت) ترجمه دن عیاندر (ترجمه)
كر نزول ایتسه بكا برنازله دوراندن * شدت صبر ایله مرمردن قتی دیرلر بكا

عالم بالبلاء علما بان * ليس يدوم النعيم واللاواء
(لأواء) بلواء وزننده شدت معناسنه وبلواء دخی نسخه در (مآل محصول) تجربه
ایله بیلورمكه نعیم دنیاده وبلواده دخی دوام یوقدرنه سرورایله معمور * ونه

شروریله مغمور اولمق سزاوار عقلادکادر (ترجمه)
اکادم تلوین کوناکون چرخی صبرایله * پس دوام اوزره دکلدر نعمت وشدت دلا

(نطق آخر) لنعم الیوم یوم السبت حقا * لصید ان اردت بلا امتراء

(سبت) لغتده قطع معناسنه درکه جمعه ایرتسی کوننك اسمیدر * فارسیده اکا شنبه دینور * فائدهٔ رابعه نك اجمال مألی بودرکه خالق تعالی اول آفریننده ماسوایی خلق ایلمك مراد ایدوب (خلق الارض فی یومین) مفهو منجه یروزینی بازار ایله بازار ایرتسی کونی خلق ایلدی وزمینده اولان سائر اشیایی صالی ایله چهارشنبه کونی خلق ایلدی وکوکلری دخی (سبع سموات فی یومین) ناطق اولدیغی اوزره پنجشنبه وجمعه کونی خلق ایلیوب جمله سنی التی کونده خلق ویدنجی سبت کونی ترتیب خلق قطع وترك ایلدیکی ایچون اول کونه قطع معناسنه اولان سبت لفظنی تسمیه ایلدیلر * بوسببدندرکه یهود اول کون ترك عمل کونیدر دیرلر (صید) آوکرك قوش ایله وکرك کلاب معلم ایله اولسون (امتراء) شك ایلمك (بلا امتراء) ده باء جاره نعم کلمه سنه تعلق ایدر (لا) دخی بومحلده غیر معناسنه اسمدر نفی جنسه حمل ایله شارح میبدی کبی علمای نحوك تکلفلرینه حاجت یوقدر (محصول بیت) تحقیق نه کوزل کوندر سبت کونیکه صید وشکاره قصد ایدرسن محذور شرعیسی یوقدر * مثلا جمعه کونی اولسه شاید صلوة جمعه یه مانع اوله لکن انده بویله محظور یوقدر * وحسنیاتندن یهوده دخی مخالفت بولنمش اولور (ترجمه) قصدك عالمده شکار ایسه دلا * روزشنبه خوشدر ایته امترا

وفی الاحد البناء لان فیه * تبدی الله فی خلق السماء

(الاحد) یوم احد یعنی بازار کونی (تبدا) ابتدأ وشروع ایلدی دیمکدر فی قرینه سیله (محصول بیت) بازار کونده بنایه شروع انسبدرکه خالق تعالی کوکلری اول کونده خلق ایلدیکه بیت اولده اشارت اولندی * فقیر دیرمکه اکرچه بازار کونی شروع انسبدر لکن آیك دردنجی کوننه راست کاورسه انده ابتدا اولنان هرنه اولورسه حسن ختام بولمق امر محالدر دیو بالتجربه یازمشلردر * وبو بیت آسمانك زمیندن مقدم خلق اولندیغنه ذاهب اولان جماعتك دلیلیدر * اکر سؤال اولنورسه که سبت کونده وحدت وصفی اعتبار اولنمدی * جوابلردن بری بودرکه سبت کونی ایام بیننده ذات بحت حق تعالی یه اشارتدرکه واحدیت وکثرت انده معتبر دکلدر * بعده بازار کونی مرتبهٔ احدیته بعکره اثنین کونی مرتبهٔ واحدیته اشارت اولورکه ظهور کثرته مبدأدر * وثلاثا دخی عالم عقول ونفوسه *

واربعا

واربعا عالم مثاله * وخميس عالم شهادته * وجمعه كه آذينه وعروبه دخی اسملرندندر جميع مراتبی جامع اولان عالم ناسوت * يعنی انسانه اشارتدر دیدیلر (ترجمه)

داخی یکشنبه بنایه خوش کلور * کیم اوکونده خلق اولنمشدر سما

وفی الاثنین ان سافرت فیه * ستظفر بالنجاح وبالثراء

(نجاح) حاجت رواوقضا اولمق (مآل نظم) بازارایرتسی کونی اکر مسافرت ایدرسن عزیمت ایلدیککك حاجتکه تیزظفر بولورسين * وثروت يعنی مال کثیره واصل اولورسین که دوشنبه کونی روزفیروزدر (ترجمه)

روزدوشنبه ده ایلرسن سفر * نائل ایده دولتـه حاجترو

ومن يرد الحجامة فالثلاثا * ففی ساعاتها هرق الدماء

(حجامت) فتح مهمله ایله معروف لکن کسری افصحدرکه قان چیقرمقدر آلت مخصوصی واربرمشهوردوادر (ساعات) جمعدر مفردی ساعت زماندن برجزءدر * حتی ساعت معروفه ساعت نجومی دیرلرکه علوم ریاضیه اربابی میاننده برکیجه وبرکون یکرمی درت اجزاء فرض وتقدیر اولنوب آندن برجزئنه برساعت مستوی دیرلر * ویاخود برکیجه نك ویابرکونك اون ایکی جزئندن بریدرکه اکا ساعت معوج دینور (هرق) دوکمك واقتمق (سفك) دخی اول معنایه نسخه در (دماء) کسرایله جمعدر مفردی دم قاندر * اعرابی دخی فالثلاثاء احسن دیمکدر (خلاصهٔ بیت) هرکیمکه حجامت ایلمك مرادایده صالی کونی سائرایامدن اولادرکه اول کونك اجزاسنده قان دوکمك واردر (نکته) نقلا اثر شریفده وعقلا ارباب تجربه نك خبرلرنده کلمشدر حتی اول ساعاتی مریخ اولمغله انك حکم جلادیتی ساعات سائره سنه دخی ساری وسائردر * وآيك نصفی کچدکده واون یدی ویااون طقوز * ویایکرمی برنجی کونی اولمسی وعلی الريق اولمق * ونقرهٔ قفادن غیری محلدن حجامت ایله قوت حافظه نك وعقلك زیاده اولدیغی مصرح واول کونده حضرت ایوب علیه السلام دردینه شفایاب اولدیغی متعدد حدیثلر ایله ثابتدر (ترجمه) هم حجامت روزسه شنبه ده در * ساعتنده خوش کاورسفك دماء

وان شرب امرء یوما دواء * فنعم اليوم يوم الاربعاء

(اربعا) کسرباایله فتحی دخی مرویدرچهارشنبه کونیدر (حاصل شعر) شرب دواءمرادایدن کمسنه یه چهارشنبه کونی کوزلدر (نکته) برماده ده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام اثنین وثلاثا واربعا کونی بين الصلاتين وقتنه دك برامرك حصولنه دعا بیوردیلرچهارشنبه کونی اویله نمازی وقتنك دخولندنصکره

اجابت اثری ظهور ایلدی حتی جابر صحابی دیرکه هر امر عسیرده اول وقتی تفقد ایدوب انده دعامک قبولنی مشاهده ایدرم دیمشدر اشته بوندن ظاهر اولدیکه چهارشنبه کوننک نحس اولمسی کفره یه کوره‌در * وحنفیه‌دن صاحب هدایه یه نسبت اولنورکه درسلره چهارشنبه کونی بدأ ایدوب اول کونده ابتداء اولنان اعمال البته رسیدهٔ ختام اولوردیو مروی حدیثله استدلال ایدردی * اکرچه اول حدیثی محدثین انکار ایدرلر لکن بالتجربه بنه سوز صاحب هدایه نکدر دیدیلر

(ترجمه) چارشنبه ده بغایت خوش کاور * ایتمک استرسن اکر شرب دوا

وفی یوم الخمیس قضاء حاج * فغیه الله یأذن بالدعاء

(خمیس) پنجشنبه کونی قضا اوده‌مک (حاج) جمعدر مفردی حاجت برنسنه یه محبتله احتیاجی اولمق (یأذن) قولاق طوترودیکلردیمک یستمع معناسنه‌در * پس غایتی اولان قبول مراددر دعاء ضمله اوقومق دعاله ویاعلیه (محصول سخن) پنجشنبه کونده حاجت قضا وروا اولورکه سمیع الدعاء اولان مجیب تعالی اول کونده دعایی قبول ایدر * بارك الله السبت والخمیس (ترجمه)

پنجشنبه درقضاء حاجته * کیم اوکونده ایتدی حق امر دعا

وفی الجمعات تزویج وعرس * ولذات الرجال مع النساء

(جمعات) سکون ایله‌در ضمه‌لرله دخی جائزدر جمعدر مفردی جمعه‌درکه آذینه وعروبه دیدکاری دخی ذکر اولنمشیدی * سبب تسمیه یوم جمعیت اولمسیدرکه جمعه نمازینه مؤمنلرك اجتماعلریدر ویازوج وزوجه‌نك جمعلری ویاطعام زفاف ایچون جمع اولمقدر (تزویج) جفت ایلمکدر (عرس) عروسك طعامیدر ضمله‌در وعروس زوجدن وزوجه‌دن هر برینه دیرلر وکسر ایله دخی لغتدرکه زوجه معناسنه‌در ترکجه کلین دیمکدر (لذات) جمعدر مفردی لذت ملایم اولان نسنه‌یی ملایمی ایچون ادراکدر (نساء) امرأه‌نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر (مفهومیت) تزویج وانك طعامی وهر لذتلرکه رجال خاتونلر طرفندن تذوق وتلذذ ایده‌لر جمله‌سنه جمعه کونی انسبدر (ترجمه) جمعه ده خوش اوله تزویج عروس

داخی لذات رجال ایله نسا * وهذا العلم لم یعلمه الا * نبی اووصی الانبیاء *

(نبی) پیغمبردر خبر معناسنه اولان نبأدن مشتقدر * ویاخود رفعت وشرف معناسنه اولان نبوتدن مشتقدر بهر حال فعیل صیغه‌سیدر * تقدیر اوله کوره یا بمعنی الفاعل اولورکه (نبأ عبادی) اکا شهادت ایدر * ویا بمعنی المفعول اولورکه نبانی العلیم الخبیر اکا دلیلدر جمع نبا وانبیاء کاور * وتقدیر ثانی یه کوره

يعني مفعولدر مرفوع معناسنه اولور (فتح) متكلمين ديرلركه نبي اول انساندركه
كنديسنه هرنه كه حق تعالى دن وحي اولنورسه انى تبليغ ايچون كوندرلمشدر
(رسول اول پيغمبردركه صاحب كتاب اوله ياشريعت سابقه دن بعض احكامى
نسخ ايليه (اولوالعزم) اول رسوللردركه قتال وجهاد ايله مأمور اوله * حضرت شيخ
فتوحاتك اون دردنجى بابنده بيوررركه نبي اول پيغمبردركه من طرف الله اكا كلان
وحي متضمن اولديغى شريعتله كندى عامل اوله * اكر اول شريعتى آخره تبليغ
ايله مأمور اولورسه رسولدر * وصوفيهٔ كرام ديرلركه نبوت حق تعالينك ذات
وصفات واسما واحكامندن خبرويرمكدر اكر سياست ايله دخى مأمور ايسه نبوتى
تشريعيه در واكر دكل ايسه نبوتى تعريفيه دركه كنديدن مقدم كلمش اولان
شريعتى تعريف وتأييد وتقويتدر * وفاضل قيصرى شرح فصوصده ديركه نبي
برشخصدركه خلقه كمال هدايتلرى ايچون ارسال اولنه كه انلرك اعيان ثابتهلرينك
استعدادلرى اقتضاسنه كوره انلرك حقنده حضرت علميه ده مقرر اوله كركسه
اول كمال ايمان اولسون واستر سه انك غيرى اولسون وپيغمبردن اكر خارق
عاده صادر اولورسه معجزه دركه اكر وليدن ظاهر اولسه كرامت اولور * وبعض
وقت اولوركه نفوس قويه اصحابندن بحسب الفطره صادر اولوركه اول كمسنه نبي
وياولى اولمق دكل بلكه صالح دخى اولمز * ومولانا سعد الدين مقاصد شرحنده ديركه
وقت اولوركه نفوس ناطقه اعمال مخصوصه يه استناد ايله امور غريبه احداث
ايدركه اكا سحر ديرلر * وياخود عزايم كبي بعض روحانيات قوتيله * ويادعوت
كواكب كبي اجرام فلكيه يه اعتماد * وياقواى سماويه نك ارضيه ايله امتزاجى
سبيله كه طلسماتدر * وياخود خواص عنصريه اعماليله كه نيرنجاتدر * ويانسبت
رياضيه ايله كه حيل هندسيه در نيجه احوال عجيبه احداث واظهار ايدركه
تميزلرى ميزان شرعله اولور (القصه) اشاعره * يعني اهل سنت كرامات اولياىي
اقرار ايدوب ومعتزله انكار ايدرلر اهل سنتدن استاد ابو اسحق بوامرده معتزله يه
موافق ومعتزله دن ابو الحسن بصرى اهل سنته مطابقدر * وصوفيهٔ كرام
ديرلركه قبل الوقوع بعض امورك وقوعنى خبر ويرمك * وطى زمان * وطى
مكان * وبونلر امثالى حالات ملكلر ايله جنيانك خواصندندر اكر كامللاندن
واقع اولورسه انلرك معاونتيله اولور * اما ضمائر وخواطره چن ايچون اطلاع
يوقدر وملك وملكوتده تصرف مثلا احيا * واماته * واخراج محبوس * وعالم
ملكوته ادخال مريد مرتبهٔ الهيه نك خواصندندر * وهر پيغمبرك معجزهسى

امننده غالب اولان امره مطابق واقع اولور* مثلا قوم موساده سحر شایع ایدر* وقوم عیساده طب* وامت داود ده موسیقی* وخاتم الانبیا محمد مصطفا علیه وعلیهم الصلاة والتحایا قومنده فصاحت غالب حاللری ایدی* حتی یدی قصیده کعبهٔ مکرمه قپوسنده آویخته ایدی* کاملان انبیا واولیا مبدأ ومعاد وضابطهٔ نظام دنیا ایچون ارساللری وجه کلی اوزره در واعمال بشریه نك برزخده تمثل ایدن صورتلرینه مطلعلردر وسائر انسانه خوابده منکشف اولان حالات انلره بیدار ایکن ظاهر اولور* واجسام ارضیه وسماویه ده تصرفه قادرلردر حضرت ابراهیم آتشده تصرف ایلدی (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) وجناب موسی صوده متصرف اولدی (واوحینا الی موسی ان اضرب بعصاك البحر فانفلق) ورری زمینده دخی تصرف ایلدی (واذا استسقی موسی لقومه فقلنا اضرب بعصاك الحجر فانفجرت منه اثنتا عشرة عینا) وحضرت سلیمان هواده متصرف اولدی (ولسلیمان الریح) وجناب داود معدنده تصرف کوستردی (ألناله الحدید) ومریم نباتده اظهار کرامت ایلدی (وهزی الیك بجذع النخلة) وحضرت عیسی حیوانده متصرف اولدی (کونوا قردة خاسئین) واول آفتاب عالمتاب آسمان رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جنابلری آسمانده اظهار اثر دست اعجاز پیوست بیوردی (اقتربت الساعة وانشق القمر) (بیت) کوستریجه بنانی خلقه هنر* اوسته یه پاره پاره اولدی قمر (صاحب) هیکا کل دیرکه ای عاقل صاحب نظر وفراست آتشده قزارمش حدیدك ناره تشبهی ونارك فعلنی نارکبی اجرا ایلدیکی مشهود ودیدهٔ عبرت بینك اولنجه صقین تعجب واستغراب ایلمه که برنفس نفیس حق تعالینك نورینه تقرب برله نورانیت کسب ایلدکده جمله کائنات اکا اطاعت ایدر* خصوصا نبوت دخی ضم اولنه محل تردد واستعجاب دکلدر (شرح فصوصده) فاضل قیصری دیرکه وجود حقیقت واحده درکه تعدد وتکثر آنده یوقدر مشهود اولان تعدد وتکثر تعینات وتشخصاتك مقتضاسیدرکه اجسام وارواح پیدا ومعانی روحانیه واعراض جسمانیه هویدا اولور ارواحك کلیه سی وجزئیه سی واردر ارواح پیغمبران ارواح کلیه درکه هربر روح تحت حکمنده داخل اولوب امتی اولان جماعتك ارواحنی مشتملدرکه اسماء جزئیه نك اسماء کلیه ده دخولی کبیدر* اشته بوتقریره اشارت بیورور (ان ابراهیم کان امة قانتا لله) وصی) نبی صیغه سی اوزره در (وصیت) راغب قولنجه برکسنه برشخصی اخبار ایدوب وعظ وپندی متضمن اولان عملی اکا سپارش ایله سائرندن انی

تمیزه دیرلر (وصی النبی) پیغمبرك سائر اصحابی میاننده مختاری اولوب بعض اعمال دینیه یی حواله ایلدیکی شخصدر (مآل بیت) ظاهردرکه بو خواص ایام اسبوع امور شرعیهٔ واجبه دن دکلدر * فضائل اسلامیه درکه احتیاط وخیر وبرکت کثیره یه عملنده ارتباط قیلنمشدر بو مقوله حسیات فاضله یی پیغمبر اولان بیلوزویانك وصیسی اولوب آیینهٔ خصال حمیده سی وتربیه ضمننده تعلیمکرده سی اولان ذات بیلوردیمکدر (فتح) فن نجومده مقرردرکه جمعه ایرتسی دیدکلری سبت کونی زحله تعلق ایدر * وبازارك طالعی آفتابدر * بازار ایرتسی قمرکدر صالی مریخه تعلق ایدر چهارشنبه عطارد وپنجشنبه کونك تعلقی مشتری یه * وجمعه کونی زهره یه متعلقدر * قمرك مناسبت حکمیسی سفره در * مریخك حجامت وقان الموق کبی کاره نسبتی واردر * عطارد شربت ایچمك کبی امره منسوب * مشتری قضای حاجات یعنی حصولی انتظارنده اولنان بر امره مباشرت اول وقتده سهولتنه سببدر ودعانك قبولی ملحوظدر * زهره تزویج وتزوج امثالی جمعیت سرور * وسور حبور ساعتیدر * هر برنده وجه تخصیص عیاندر * لکن زحلك صید ایله وکونشك بنا ایله نسبتی فن نجومده ظاهر دکلدر شاید که یوم سبتی صیده تخصیصك وجهی بو اوله که ابن عباس ومجاهد رضی الله عنهم بیورمشلردرکه یهود اهل اسلامك یوم مخصوصلری اولان جمعه کونیله مأمور اولمشلر ایکن انی ترك وشنبه کونی اختیار ایدوب کندی رایلرینی مختار فاعل مختاره ترجیح ایلدیلر خالق تعالی دخی انلری اول کونده صیددن منع قیلدی واول کون روی دریایه بالقلر چیقوب صیددن امین اولدقلری جهتدن بیمحابا کورینورلر وغروب شمس ایله انلر دخی غائب اولوب یته سبت کونته دلك بردخی کورنمزلر ایدی بو بلا یه حق تعالی انلری مبتلا ایلدی زیرا انلر امر حقی تبدیل ایلدیلر * وبازار کونی یاپویه تعیین بیت ثانیده بیان اولنان وجهه بنادر وبوا حکامده احتیاط درکار اولدیغی بیت اولده لام ایله (وحقا) کلمه سیله (وبلا امتراء) قولیله تأکید بلیغ قیلدی (لطیفه) شارح فقیر دیرمکه یوم سبت ایله صید حوت عددده یکسانلردر شاید که بو سرك ثمره سی اوله صید بحره معنوی وجه تخصیص دخی اولور * فاضل یزدی دیرکه فن احکام منسوب ادریس علیه السلامدر وشیخ علاء الدوله عروه سنده یازارکه اهل نجومك فتح الباب ایله بنام قیلدقلری اتصالات علویه نزول باران پیدا اولمسنه سبب اولدیغی فی الحقیقه بیلمك استرسك سورهٔ قمرده (ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر) آیت کریمه سنی تلاوت

ومفهومنی ملاحظه ده امعان دقت ایله که خدشه دل سندن زائل اوله * وفتح الباب تعبیری قرلك كوكبدن آیریلوب آنك خانه سنه خانه سی مقابل اولان كوكبه اتصال ایلمكه دیرلر مثلا زهره دن مریخه انصرافی كبی * وینه شیخ مزبور عروه ده علم نجوم علم انبیا اولدیغنی اكربیلمك مراد ایدرسن (فنظر نظرة فی النجوم فقال انی سقیم) آیت كریمه سنی قراءت وتأویلنه نظراندازامعان اول دیو بیورر * شمس ضیادار آسمان رسالت علیه الصلاة والتحیة برحدیث شریفده (من آمن بالنجوم فقد كفر) بیوردقلرندن مرادهما بونلری بودركه نجومده اولان تدبیرات كونیه ده انلر حق تعالینك امرینه مسخر ومخلوق اولوب انلرك هر برینه برخاصه ودیعة الله قیلنوب انلر مدبرات اولمقده مأموریتلرینی وهر برینك وقت اجتماعلرنده پیدا اولان خاصه زمان انفرادلرنده انلردن هویدا اولان اثرك غیری اولمق دخی امر حكیم مطلق اولدیغنی اقرارلری اولمیوب بلكه انلر بوعالمك تدبیراتنده بالنفس مستقللردر دیو اعتقاد ایدرلرسه كافر اولورلر * وبونك نظیری بونشأة انسانیه ده بودركه مثلا منفردا برحرف كبی كلمه دركورمك ایله امردركه رؤیتدندر اكرحاء مهمله ایله تألیف اولنسه (رح) بعدالزوال ذاهب اولمغله امر اولور واكرثاء مثلث ایله تركیب اولنسه (رث) وارث اولمغله امر اولور حجة الاسلام امام غزالی احیاء العلومده بیورر * علم نجومده نهی اولنان ایكی امردر بری افعالنك تأثیرنده مستقللردر یا وجودنده ویا خلقنده حق تعالینك مدخلی یوقدر دیو معتقد اولمقدركه قریبا ذكر اولندی وبری دخی احكامنده منجملری تصدیقدر زیرا انلر عن جهل سویلرلر * وبوعلم بعض پیغمبرانك معجزه سی ایدی صكره مندرس اولوب مختلط وپریشان اولدقده بعض آثار قالمشدركه صوابنی خطاسندن تمییز ممكن دكلدر * فالدیكه خالق تعالینك خلقیله حاصل اولان آثاره كواكبك سبب اولدقلرینه اعتقاد ایلمك دین اسلامده برامر قادح ومضر دكلدر بلكه حق اولان بودر زیرا عادة الله بویله جاریدركه اثر خلقتنه بعض اشیایی سبب ایلمشدر آتش یاقمغه سببدر مع هذا اول فعلی خالق ینه حق تعالی در ومدبر حقیقی ایكن ملائكه یه (والمدبرات امرا) بیورمسی دخی بوقبیلدندركه مقسماتندر * شیخ ابوعلی بن سینا اواخر شفاده افاده ما یلدیكی بحثك خلاصه سی بودركه احكام سویلین اهل نجوم مع هذا اماقدماتی برهان ایله اولمیوب بلكه اكثرنده تجربه دعوا ایتمشده اولوب واحوال سماویه نك جملسنی احاطه ممكن دكل ایكن اسباب سماویه كائناتك دلالتلریله احكاملرینی اثبات ایلمك قیدنده اولوراشمه

بو سببدن قوللرینه اعتماد اولنمز وبو خلاصه یی تأیید ایدرکه (یغربیه ۱۸۵)
تاریخنده زحل ایله مشتری بروج هوائیه دن میزانده قران ایلدکلرنده اهل نجوم
معموره ٔ ارض اول سالده روزکار ایله خراب اولور دیو حکم ایلدیلر واول زمانک
حکماسندن انوری دخی انلرله اتفاق ایلدکده بو صورتدن خلق خوف ایدوب
زیرزمینلر تدارکنده نیجه محکم مغاره لر پیدا اسنه سعی ایلدیلر * ومنجملرک تعیین
ایلدکلری کونده خلق بیره کیردیلر لکن اول کونده اصلا روزکار بدیدار اولمدی
وسلطان طغرل امر ایدوب مناره لرده چراغلر یاقدیلر کیجه صباحه دک قطعا هواده
حرکت حس اولنمدی لکن چنکیزخان قوم تاتارده پادشاه اولوب قران مزبورک
اوتوزنجی سالنده خروج ایلدی (ترجمه) بو علومی فهم ایدر انجق نبی * هرکم
اولورسه وصی انبیا (نطق دیکر)

لبیک لبیک انت مولاه * فارحم عبیدا الیک ملجاه)
(شیخ رضی) دیرکه لبیک اصلنده الب لک البابین ایدی یعنی خدمتکده قائم
وامتثال امرکده دائم اولورم دیمکدر تثنیه صیغه سی تکثیر ایچوندر که چوق
چوق وهر زمان وعلی التوالی خدمتلرکدن منفک اولمم دیمکدر صکره فن نحوده
تقرر اولنان قاعدهٔ معروفه اوزره لبیک قالمشدر یاخود الب معناسنه اولان
لب دندر (مولی) آزاد ایدن کمسنه معتق کبی وبو معنی سائر معنالردن اولی در
ومصرع ثانیده اولان عبیده نظرله انسبدر (رحمت) احسانی اقتضا ایدن رقتدر
(عبید) عبدک تصغیریدر که استرحاما اختیار ایلدی (ملجأ) محل رجا ونیاز
(نکته) مصرع اول اصلنده انت مولای ایکن انت مولاه تعبیرینه عبور والتفات
اولندی زیرا زورق هستیء موهومی بحر فنایه ارسال ایله مقام تکلمده کندیدن
غائب اولوب کندیدن عبارت اولان یاء متکلمدن قافیه نک طلبیله ضمیر غائبه
عدول ویاخود ملجأ ضمیری کبی بودخی مصرع اخیرده اولان عبیده رجوع ایله
اضمار قبل الذکر قائل اولمق لازم کلدی (ترجمه) یوز اوروب درکاهکه کلدم خدا
ملجأم انجق اودر رحم ایت بکا

یاذا المعالی علیک معتمدی * طوبی لمن کنت انت مولاه
(معالی) جمعدر مفردی معلاة رفعت وشرفدر (معتمد) اعتماد معناسنه مصدر
میمی (طوبی) طیبدندر حسن زندکانی میسر اولسون دیمکدر لامسز دخی
استعمال اولنور که قریبا کلسه کرکدر (مآل نظم) ای رفعت وشرف صاحبی
یعنی انلرک عطاسنک صاحبی حسن حال وسعادت اول کمسنه یه که سن انک

افندیمی اولدك یعنی اول مرتبه کریم ودار بنده رحیمسین که مولای حقیق اولدیغکی بیلوب سنك بابکه التجا اربابی هر حالده سعادت اصحابیدر (ترجمه)
اعتمادم ساکه دریاذا الجلال * خوش اوکیم سن اوله سین مولی اکا

طوبی لمن کان نادما ارقا * یشکوا الی ذی الجلال بلواه

(ارق) اویخوسزلق (وارق) انك نعتی که اویخوسز کسنه (جلال) عظمت (مآل بیت) حسن حال وسعادت اول کسنه یه که کندی جرمنه معترف ونادم اولوب اویخوسنی ترك ایده وبلای جرم وجنایتندن الله عظیم الشانه شکوا ایلیه وعظمت وجلالندن خوف ایدوب کیجه لرده عالم اغیاردن خالی ایکن بیخواب وبیتاب باب رب الاربابدن فیض عفو وعنایت استجلاب ایلیه (ترجمه)
خوش اوقولکیم نادم وبیخواب اولوب * ایده نفسندن خدایه اشتکا

مابه علة ولاسقم * اکثر من حبه لمولاه

(سقم) خسته لك (محصل بیت) علل صوریه وسقم معنویه دن هیچ بری مولی تعالی ایله اولان معامله قلبیه سریه سنه مانع اولمیه (ترجمه)
آکه باعث اولمیه علت سقم * آه وزاری حب مولادن اولا

اذا خلا فی الظلام مبتهلا * اجابه الله ثم لباه

(ظلام) فتحله ظلمت کبی قرا کلق (ابتهال) دعاده فریاد وزاری لبی لبیك دیدی دیمکدر (محصول بیت) کیجه ظلمتنده تنها نیازده اولوب مجیب السائلین حضرتلری مرامنه مساعده ودعاسنی قبول ایدوب کندی یاربی دیدکجه خالق اولان باری تعالی اکا لبیك خطابیله جواب ایلدیکی قوله سعادتکه بودولته مظهر اولمشدر زیرا اثرده کلمشدرکه برامر ضمننده برقول خالقنك ربوبیتنی اقرار ایله دعاسنده اوچ ویا بش کره یاربی دیدکده لبیك خطابیله لطیف ومنان تعالی بنده نوازلق بیورر (ترجمه) چون ظلام شبده ایده ابتهال * حق اجابتله دیه لبیك اکا *

سألت عبدی وانت فی کنفی * وکل ماقلت قد سمعناه

(کنف) تحریکله جانب وطرفدر حتی ذیل معناسنه اولمسی لباسك طرفی اولدیغی ایچوندر اگرچه بو محلده سکونیله حفظ معناسنه دخی نسخه درلکن معنای اول اولادر (محصول مقول) سن ای قولم طلب ایلدك لکن حال بوکه سن بنم طرفمده سین و بنم سین وهرنه که رجامند اولدکسه فی الحقیقه بزم مسموع اولدی یعنی قبول ایلدك (ترجمه) هرنه دیدکسه ایشتدم ای قولم *

استکاك

استكلك وبردم حاينله سكا *

صوتك نشتاقه ملائكتي * غذنبك الآن قد غفرناه

(صوت) آواز (ملائكه) ملكك جمعيدر اصلی املاكدر حذف وقلب اولنمشدر اصل ماده‌سی الوكه‌در كه رسالت معناسنه در (آن) وقت وزماندر (الان) شمدی دیمكدر (مأل بیت) سنك سسكه فرشته‌لر مشتاقلردر * پس دلالت ایدر كه بنم دخی عندمده مبغوض ومغضوب دكلسین بز سميع الدعا وغفور الخطایا شمدی كناهكی مغفرت ایلدك (نكته) اشتیاقك سری بودر كه فرشتكانك نشأت وخلقتلری استغنا وعصمت اوزره اولوب نیاز وطلبدن بی بهره لردر بو مقوله حالات انسانك مقتضای نشأت جامعه‌سیدر اثرده واقعدر كه جناب نبی المعبود حبیب الودود بیورمشلر كه ملائكه كرام (ودود) اسم شریفنك معناسنی بیلمزلر پس هر كس بیلمدیكی نسنه‌یه مشتاقدر * وغریبدر كه بنه اعتراضكونه (اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء) دیوب انسانه كندیلرینی ترجیح وتبرئه نفس ایله (نحن نسبح بحمدك) دیمشلردر مع هذا اول ایراد ایلدكلری فساد وسفك دماء انسانك خلقتنه سبب اولمشدر كه اثرده كلمشدر اكر سزلر كناه ایتمز برطائفه اولسكز ایدی حق تعالی سزی ازاله ایدوب كناهكار برقوم خلق ایدر دیكه كناهلرینه اعتراف ایله استغفار ایدەلر وغفار تعالی دخی انلرك جرملرین مغفرت ایدوب غفار الذنوب وستار العیوب صفتلرینك حكمنی اجرایه وسیله وسبب اولورلر ایدی لكن سزلرده بحسب البشریه كناه وقوعیله حكم غفاریت جاری اولمسی سزلك شانكزه وبلكه فی الاصل (انی اعلم ما لا تعلمون) توبیخیله آفرینشه سبب اولمشدر دیو بیورمشلر (ترجمه) صوتكه مشتاق املاك برین * مغفرت ایتدك ذنوبك ای فتا

فی جنة الخلد ما تمناه * طوباه طوباه ثم طوباه

(جنت) اوچماقدر كه معروفدر (خلد) بقا وخلود ودوام جنة الخلد سكز جنتك بریدر بریسی دخی بونلردر دار الجلال دار السلام جنة المأوی جنة النعیم جنة الفردوس جنة القرار جنة عدن * بعضیلری دار الجلال یرینه علیین دیدیلر وجنة قرار یرینه دخی مطلقا جنت ودار المقامه دخی عد اولندیكه رؤیت آندن واقعدر ونیجه‌لر دخی جنان نیران كبی یدیدر دیدیلر (طوبی) قریبا ذكر اولندی (ترجمه) جنت خلد ایچره در هر آرزوك * حبذا اول آرزوی منتها

سلنی بلا حشمة ولا رهب * ولا تخف انی انا الله

(سل) اصلنده اسأل در كه استه دیمك اطلب كبی امردر (حشمت) كسر ایله

حرمت وهيبت وحيادر فتح حادثى استعباده لغتدر (رهب) فصتيله قورقق اسكان دخى لغتدر (لب كلام) اى قولم بكا سؤالده مبالات ايله بلا استحياء ولاخوف مطلوبكى طلبكار اول زيرا تحقيق على التحقيق رب العالمين اولان الله عزوجل بنم يعنى اسككر بندن طلب بانده خشيت وادب ايلمبوب استكابى اولمسلك غيرى كيمدن طلب ايدرسين برالتجا يرى دخى وارمى (ترجمه)

قيلمه استعباديله مقصودكى * بن خدايم لطفمه يوق انتها

(لازمه حادثه) وقتمزده ظهور ايدن بليات جهليه دندركه آيات كرامده واقع اولان متكلم مع الغير صيغه سى معناسى اداده ينه متكلم وحده اداسيله افاده اولنمق لازمدركه تعددى ايهام ايدر ديو بعض واعظ افنديلر تغيير وضع وعظ ايلديلر تفسير بالرأى رايحه سى استشمام اولنور برحالتدركه (انا اعطيناك) ده بن سكا ويردم ديمك كركدر ديرلرايمش نعوذ بالله تعالى آفات لساندن اولديغى روشندر زيرا ازجمله مقدمهٔ جزوليه كه محوده معتبراندن امالى ديمكله معروفدر حروف مضارعى تعداد ايدوب نونده ديركه * والنون للواحد ومعه غيره وللواحد المعظم نفسه * يعنى نون مع الغير اولان متكلم علامتى ونفسنه تعظيم ايلمك مراد ايدن متكلم واحدلك دخى اداتيدركه مثلا (نحن قسمنا) بز عظيم الشان قسمت ايلدك ديمك كركدركه حتى تعظيم مقصودلك منفهم اوله * راغب دخى مفرداتده نحن ماده سنده تصريح اجرامى ايدوب اخبار ملوكى تعبير ايدر * يعنى شاهانه ادادر وقصيدهٔ برده نك شرح ابن هشامى اوزرينه عبد القادر بغدادى حاشيه سنده دخى فى خطاب الواحد للتعظيم انتم قلتم ديمشدر * يعنى تعظيم مراد اولندقده مفرد اولان مخاطبه جمع اداسيله سزديديكزد بو خطاب اولنور * حتى عمر فارسكورى جوامع الاعراب نام منظومه سنده ديركه (ع) ثم للاشتراك والتعظيم نا * وبرمحلده دخى (ع) ونحن ان شورك او تعظيما * ديمشدركه تقول سابقه مألنده در وروض الرياند بوسياقه (رب ارجعون) كريمه سنى تمثيل ايدوب مخاطب واحد حقيقى تعالى ايكن صيغهٔ امرك جمعى ايله وارد اولدى تعظيم وتفخيم ايچونكه يارب دنيايه سزبنى كوندرك وبنى كيرو دوندرك ديمكدر (نحن الوارثون) ودخى (انا نحن نحيي الموتى) كبى ديو تفصيل ايلمشدر بو بحث نفايس دقيقه ومهمات انيقه دندر * رحم الله لمن سمع وادى كما وعى (نطق آخر)

امن بعد تكفين النبى ودفنه * باثوابه آسى على هالك ثوى

همزه استفهام انكاريدر (آسى) غمكين اولوردمك متكلمده ماضيسى (ثوى)

اقامت ایلدی دیمکدرکه جعل الجنة مثواه دعاسنده مثوی مکان دیمکدر (محصول مرثیه) آیا که پیغمبر علیه صلوات البشر کندی جامه سنی کفن ایدوب انکله دفن اولندقدنصکره برکسنه دخی فوت اولوب طپراغه دفن اولنقده بن غمکین اولورمیم * یعنی اولمم زیرا آندن زیاده برمصیبت دخی کرکسه والدین صوری ومعنوی اولسون بنم ایچون واقع اولمزکه انکله حزنم بو حزن وغممه غالب اوله * یعنی رحلت نبویه جمله غملرک اشدی ومصائبک اکدیدر (فتح) چونکه اصحاب کرام ابوبکر صدیق حضرتلرینه خلافتله بیعت امرینی تمام ایلدیلر رضوان الله علیهم اجمعین پیغمبر علیه الصلاة والسلامک تجهیز وتکفین اولنملرینه توجه ایلیوب مباشرت مراد ایلدکلرنده غسل اولنورکن عریان اولمق واولمق خصوصنی بیله مدیلر * امام احمد سندنده حضرت عائشهٔ صدیقه رضی الله عنهادن روایت ایدرکه اصحاب کرامک جمله سنه مجلس مشورتده نوم غلبه ایلدی مراقبه ایدرکبی کوزلری قپالی طوررلرکن خانه نک برکوشه سندن برآواز کلدیکه پیغمبری کوملکی ایچنده غسل ایلک دیوندا لکن قائلی معلوم اولمدی * پس حضرت علی اول حضرتی کندی آغوشنه آلوب عباس حضرتلری وانک اوغللری فضل وقثم اول حضرتی تقلیب ایدرلر * واسامة ابن زید وشقران صو قورلر ایدی حضرت مرتضی جناب پیغمبر علیه الصلاة والسلامی پیراهنی خارجندن غسل ایلدی لکن سرهٔ شریفه لرینه ال طوقندرمدیلر ونفرت طبیعت سائرنده حاصل اولان عوارضدن قطعا برشیٔ بونلرده ظهور ایلمدی حتی حضرت حیدر بیوردیلرکه (بابی وامی ماطیبک حیا ومیتا) یعنی والدینم سکا فدا اولسون حیات ومماتک حالنده دخی نه پاک وجود شریفسین دیو تعجبانه وبلکه سائر اصحابه ضمنا اعلانه قصد ایله تفدیه ایلدی * پس بیاض کفنله تکفین ونمازینه مباشرت اولنوب ابتدا حضرت امام الاولیاء علی المرتضی وعمیلری عباس وبنی هاشم هرنقدر موجود ایسه نمازینی قیلدیلر صکره سائر مهاجرین صکره انصار وسائر اهل اسلام وبعدهم خاتونلر وانلردنصکره اطفال وانلرک عقبلرنده هنوز آزاد اولمش عبید نماز قیلدیلر لکن جمله سی فردا فرادای صلاة ایلدیلر هیچ کمسنه امامت ایلمدی بوامر دخی ختام بولدقده دفن محلنی بیله مدیلر * جناب ابوبکر صدیق (ماقبض نبی الادفن حیث یقبض) حدیثنی روایت ایلدکده اول حضرتک جامه خوابنی یعنی دوشکنی قالدروب ابوطلحه اول محلده قبر قازوب لحد ایلدی حیدر کرار وفضل وقثم وشقران قبر شریفه نازل

اولدیلر قمو جمله سندن صکره چیقدی (ترجمه) چون نبینک جامه سی اولدی
کفن قبری سرا * کمسه نک موتیله اندن صکره غم کلمز بکا

رزينا رسول الله فينا فلن نرى * بذالك عديلا ما حييناه من الردى

(رزينا) اکر ضم مهمله وکسر زای ایله مجهول اولورسه مصیبتلندك دیمکدر که بیت سابقه ملایم اولان بودر * واکر معلوم صیغه سیله اولورسه بزلر مظهر خیر وبرکت اولدق دیمك اولور رسول منصوب اولوب بر رسول تقدیرنده در * رسولك بیانی ایام اسبوع نظمنده قریبا مرور ایلدی (عدیل) عدل کبی مقدار وقدرده معادل ومشابه که دنك دیرلر حتی بعض نسخه ده بذلك عدلا دخی کلمشدر (ما) مدت ووقت معناسنه (ردی) هلاك دیر من ایله تعلقنده معنی صحت بولاق ایچون متعلق اولان ما حیینا مادامکه بزلر صاحب حیاتلرز معناسنه ایکن نجات معناسی دخی تضمین اولنور (فائده) تضمینده فائدهٔ لطیفه وارددر لکن معنالرك حقیقت ومجازاولمسنده اختلاف محلنده مفصلدر تقریر ظاهر بودرکه برلفظ معنای اصلیسنده مستعمل واصالت مقصود ایکن برمحله مناسب واول معنای اصلیه متقارب برآخر معنی دخی اکا تبعیتله قصد اولنور لکن بو لفظ معنای ثانیده مستعمل اولمیوب واول معنی ایچون برلفظ دیکر دخی تقدیر اولنمازاشته بو تقریره کوره اضمار وياخود کنایه قبیلندن اولمیوب بلکه اول لفظك معنای حقیقیسی ایله اکا مناسب برمعنی دخی بالتبع مراد اولنور وتضمینك دخی معناسی بلا کلفة واضح اولور (مفهوم شعر) پیغمبر علیه السلامك رحلتی بزلره مصیبترس اولدی بزلرده بردخی انك مثلنی وشبیهنی کورمزز بزلر هلاکدن نجات اوزره اولدیغمز مدتده یعنی الی الابد انك برمثلی دخی کلمزه بودخی ظاهردرکه کندی مثلی اولمیان کمسنه نك مصیبتی دخی جملهٔ مصائبك اشدی اولور حتی حضرت زهرایه منسوبدرکه بیورمشلر (شعر) صبت على مصائب لو انها * صبت على الايام صرن لياليا * یاخود تقدیر ثانی یه کوره انك وجود بهبودی بزم ارامزده ایکن بزه اصابت ایدن خیر وبرکاتی مدت حیاتمزده برکسدن دخی کورمك امر محالدر دیمك اوله (ترجمه) اول حبیبك انتقالی برمصیبتدر بزه * کیم نظیرین کورمز زدنیاده طوردقجه دلا

وکان لنا کالحصن من دون اهله * له معقل حرز حريز من العدا

(حصن) قلعه که فارسیده دز وحافظنه دزدار دیرلر (دون) مقلوبی اولان دنو کبی قرب معناسنه در اکرچه فوق مقابل اولوب جهاتدن اولور لکن محله مناسب

ومفهومه

ومفهومه متقارب اولمغی معنادر (اهل) خاندان معقل ملجأ حرز متین دیمکدر لکن حریز ایله اولدقده موضع معناسنه اولوب (حریز) حصین ومتین دیمکدر اما بونده عداء نظرله حفظ معناسی تضمین اولنور (عدا) کسر ایله عدوك جمع بی نظیریدر (مؤدای نظم) پیغمبر علیه الصلاة والسلام بزلر ایچون کندی خاندانك طرفندن بر قلعه کبی اولمشیدیکه التجا حالنده عدولردن وسیلهٔ امنیت وقلبلرینه قوت وسبب راحت ایدی (ترجمه) اهل بیته بر حصار ایدی عدودن حفظ ایچون * ملجأ وحرز متین ایدی رسول مجتبا

وکنا بمرآه نری النور والهدی * صباحا مساء راح فینا او اغتدی

(مرأی) وزن ومعناده منظردرکه بر کمسنه نك باقدقده کوردیکی یر (مآل محصل) پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزم بیمزده اخشاملیوب صباحلدکجه انك نظرگاهنده بزلر نحیه هر صبح وشام نور هدایت مشاهده ایدردك (حکایت) قاضی میر حسین یزدی دیرکه عبد الله بن زید انصاری رضی الله عنه وقتا که پیغمبر علیه الصلاة والسلامك انتقال بقا یوردقلری مسموعی اولدیغی ساعتده کندی عماسیله دعا ایلدیکه تا پیغمبردن غیرینك یوزینی کورمیه در حال بر لحظه‌ده دعاسی مستجاب اولدی (ترجمه) نور توحید وهدایی وجه پاکندن کوروب * قلبمزه تنویر ایدردی یعنی هر صبح ومسا

لقد غشیتنا ظلمة بعد موته * نهارا فقد زادت علی ظلمة الدجی

(ظلمة الدجا) نور الانوارك مقابلیدر (مآل کلام) حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلامك وفاتنده کوندز ایکن بزی بر ظلمات قاپلدیکه کیجه ظلمتلرندن زیاده وا کا غالب ایدی حضرت زهرادن قریبا یازیلان بیت مفهومنده در (حکایت) انس رضی الله عنه بیوردیکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام رحلت ایلدیکی کون مدینهٔ منوره‌یی ظلمات احاطه ایلدی وهنوز قبر حضرتدن یعنی دفنی خدمتندن ال چکمدك ایدی (ترجمه) چوکدی بر ظلمت جهانه کوجدیکی کونده اونور * لیلهٔ ظلمایه غالب اولدی روز غمفزا

فیا خیر من ضم الجوانح والحشا * ویا خیر میت ضمت الترب والثری

(جوانح) جمعدر مفردی جانحه کشینك یانی (حشا) بوش بوکر (جوانح) ایله حشانك بربره کلمسی موتدن کنایتدر (مآل سخن) ای آخرته رحلت ایدنلرك وطپراق کندینی قوجاقلیان کشیلرك خیرلیسی (ترجمه) ای حشا وپهلویی ضم ایده‌نك الك بهتری * داخی انك خیریکیم ضم ایلیه خاك وثرا

كان امور الناس بعدك ضمنت * سفينة موج حين فى البحر قد سما

(سما) عالى اولدى ديمكدر (مفهوم بيت) سندن صكره كويا ناسك امور بنى برقايغه جمع ايدوب دريانك غايت بلند موج ايله تموج ايلديكى شدتى وقتنده اول دريايه القا اولنوب غرق اولدى * يعنى سندن صكره امتك باجمعهم كارلرنده بويله زحمت چكديلر (ترجمه) كار عالم رحلتكده دوندى اول كشتى يه كيم * غرق ايدوبدر بحر غمده صدمهٔ موج بلا

وضاق فضاء الارض عنهم برحبه * لفقد رسول الله اذ قيل قد مضى

(ترجمه) بوككيش دنيايى خلقك باشنه تنك ايلدى * فقد سلطان رسل سرتاج جمله انبيا

فقد نزلت بالمسلمين مصيبة * كصدع الصفا لا شعب للصدع فى الصفا

(مسلمين) اسلام اهلى ديمكدر اسلام ايكى نوعدر برى لساناً اعتراف واقرار دركه ايماندن دوندر لكن قتلدن صاحبى خلاص بولور * حقانيتنه اعتقادى اولمسه دخى (ولكن قولوا اسلمنا) كريمه سنده مقصود بودر ديديلر * وبرنوعى دخى اقرار لسانى واعتقاد قلبى اعتقاد وافعال شرعيه يه وفادار اولوب جمله قضا وقدره تسليم ورضادر (صدع) يارلمق (صفا) قوى وشديد طاش (شعب) كسر ايله در صدعى اصلاح ايلمك اضداددندر لا شعب جمله سى سؤال مقدره جوابدر (مأل قال) تحقيق اهل اسلامه برمصيبت نازل اولديكه قاتى طاش يارلمق كبى * اكر انك اصلاحى ممكن دكلميدر ديورسه * بردخى اصلاح قابل اولمز پاره پاره اولان طاش تكرار اولكى حالتى بولمز (منقبه) سردار انبيا سردار حق تعالى عليه الصلاة والتحايا آخرته انتقال بيوردقلرى وقتده معاذ بن جبل يمن حاكمى ايدى كنديه وفات نبوى كشف اولوب اول آنده مدينه يه توجه ايلدى اثناى طريقده عماره راست كلديكه صديق اكبرك مكتوبنى معاذه ايصاله مأمور ايدى معاذ سؤال ايلديكه اصحاب كرامى نه كيفيت اوزره قويدك عمار ديديكه شو بانسز قيون سوريسى كبى قالديلر ديدى ينه صورديكه مدينه نك حالى نه صورت اوزره در عمار ديديكه چيقديغم زمانده برحالده ايديكه اهاليسنه داركلشيدى كويا برمقده برخاتم ضيق اولوب اول اصبع چكديكى زحمت كبى شهرك اهاليسى اول مرتبه زحمت اوزره ايدى (ترجمه) قيلدى شمشير مصيبت مسلمينى سينه چاك * صان شكاف سنك خارا درقبول ايتمزدوا

فلن يستقل الناس تلك مصيبة * ولن يجبر العظم الذى منهم وهى

(يستقل)

(يستقل) استقلال مصدرندندركه آزقصنقدر (منهمو) منهم دروزن ايچون صله اولمشدر (وهى) يارلدى وچاتلدى ديمك (معناى بيت) خلق اول شدتى آزدر ديمزلر واول غم ومصيبت سببيله انلرك وجودلرنده چاتليان كوكلر بردخى باغلنمز والتيام قبول ايلمز * يعنى اول ثقلت وزحمته باعث وبادى اولان فراق نبويه درامت ايچون آزبلا دكلدر اكرا كالايق اولان مصيبت ظهور ايلسه بالجمله كائنات مضمحل اولمق كرك ايدى (ترجمه) صدمهٔ سنك مصيبت استخوان عالمى * شويله سست ايتديكه جبر ايله درست اولمز قفا

وفى كل وقت للصلاة يهيجه * بلال ويدعو باسمه كما دعى

(واو) حاليه (يهيج) قالديرر (بلال) حبشى كه پدرى رباح در ابو بكر صديق آزاد ايلمشيدى مؤذنان حضرت پيغمبردن ايدى شامه هجرت ايلدى (محصول بيت) بيت اولده ياد اولنان مصيبت نيجه سكونت بولسونكه هنوز شامه بلال هجرت ايلديكى وقته دك خال بوكه بش وقتده پيغمبر عليه الصلاة والسلامى نمازايچون بيدار ايلمك توجهله معتادلرى ايسه هنوز اوقات خمسه ده انك نام شريفن اذان محمديده نغمات عربانه برله ياد واسترسال ايلدكده تجديد غم ايدوب هر استماع ايدن كمسنه نك زهره سى چاك اولوردى (منقبه) انتقال حضرت واقع اولدقده بلال مؤذن شامه هجرت ايچون صديق اكبردن اذنه طالب اولوب ابو بكر چنلبلرى اغلدى وناچار اذن ويروب شامده توطن ايدوب يكرمى تاريخنده رحلت ايلدى شامده اثناى اقامتنده بركيجه نورديدهٔ جهان عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى رؤياده كوروب بيورديلركه اى بلال بزم جوارمزدن دور اولوب جفا كار اولدك * بلال درحال زيارتلرينه عازم ومدينه يه قادم اولديكه حضرت زهرا هنوز ترك دنيا ايده لى برقاچ كون اولمشيدى * اهل مدينه بلالدن اذان وقتى اوقومق رجا ايلدكلرنده اذان محمديه يه باشليوب جمله ناس بكا ايلديلر كويا رحلتلرى اول كون واقع اولدى برقاچ كون مرورنده عودت شام ايدوب هر ييل زيارت شريفه لرينه كلورايدى (ترجمه) نام پاكن هر اذان ايچره بلال ايتدكچه ياد * تازه داغ اضطرابه باعث اولور اول ادا

ويطلب اقوام مواريث هالك * وفينا مواريث النبوة والهدى

(خلاصهٔ سخن) نيجه رجال متوفانك ميراثنى طلب ايدرلر لكن بزلره پيغمبردن ميراثلر هدايتدر (ترجمه) خلق عالم هالكك ميراثن ايلر التماس * ملتمسدر بزده ميراث نبوتله هدا) حضرت زهرانك مرثيه سى بو كفتاره قرينه در كه بيوررر (شعر)

اغبر آفاق السماء وكورت * شمس النهار واظلم العصران
والارض من بعد النبي كئيبة * اسفا عليه كثيرة الاحزان
فليبكه شرق البلاد وغربها * وليبكه مضر وكل يمان
وليبكه الطود الاشم وجوه * كالبيت والاستار والاركان
ياخاتم الرسل المبارك وجهه * صلى عليك منزل القران (نطق آخر)

ضربنا غواة الناس عنه تكرما * ولما راوا قصد السبيل ولا الهدى *

(ضربنا) دفعنا معناسنده اولمغله عنه ايله متعلق ايدر (غواة) غاوينك جمعيدر آزغونلر ديمكدر (لما) حرفدر اصلى لم درمازياده اولندى ايجاب كبي امر متوقعده استعمالى ضدندن غالبدر لم يروا اداسنده (قصد) استقامتدر سبيله اضافتي مصدرك فاعلنه وياصفتك موصوفنه اضافتيدر (امام) واحدى دركه طريق قصد وياقاصد برلوسني مطلبكه موصل اولديغي زمانده (مؤداى بيت) خلقك كمراهلريني افنديمزدن دفع ايلدك شوكت دين ودولت اسلامي كوسترملك ايجون كه انلر هنوز طريق مستقيمي وهدايتي كوردكلري يوغيدي بوشعربدر غزاسي حقندهدر (ترجمه) ضرب شمشير ايله كمراهاني دفع ايتدك دلا * ظاهر اولدى شاهراه دين محبوب خدا

فلما اتانا بالهدى كان كلنا * على طاعة الرحمن والحق والتقى

(ولما) دخى نسخه ده شرطيه در (مرام كلام) چونكه هدايتي بزلره كتوردى يعني طريق هدايتي كوستردكده جمله من باري تعاليه اطاعت وانقياد اوزره اولدق ومذهب حقه ذاهب اولوب تقوايي واجب بيلدك (ترجمه)
سالك اولدق راه حقه طاعت وتقوا ايله * اول بزه اولدى سعادتله دليل ورهنما

نصرنا رسول الله لما تدابروا * وثاب اليه المسلمون ذووا الحجا

(ثاب) جمع اولوب كلدى ديمكدر ثاب الله خطادر سهو ناسخدر (حجا) كسر مهمله ايله عقل (مآل منفاد) كفره ارقلشدقلرى وقتده بزلر افنديمزه نصرت ايدوب اهل اسلام وعقلا حضور سعادته جمع اولديلر بونده حرف الالف تمامدر (ترجمه)
بز رسول الله نصرت ايلدك اولدمده كيم * دوندى مؤمنلر رسول اللهى قيلدى ملتجا (الباء الموحدة)

احسين انى واعظ ومؤدب * فافهم فان العاقل المتادب

(ا) ندا ايچوندر (واعظ) ناصحدر (مؤدب) ادب تعليم ايديجى (متادب) ادب قبول ايديجى (خلاصه شعر) اى حسين على التحقيق بن بند ونصيح ايدوب

تأديب تصديقله قول حق القا ايدرم بنم سوزمى اصغا ايله ومفهوميله عامل اول
زيرا عاقل ادبى قبول ايدن كمسنه در (ترجمه) اى حسينم پندمى كوش ايله
باحسن ادب * اكه عاقللر ادب ايله نجانه ايردى هب

واحفظ وصية والد متحنن * يغذوك بالاداب كيلا تعطب

(احفظ) دردنجى بابدندر فانك فتحيله امردر (اللهم احفظ) كبى فا ايله خطادر
(مفهوم شعر) پدر مهربانك پندينى حفظ ايله كه سكا آدابى غدا كبى القا ايدركه
بى ادب قالمغله دارينده هلاك اولميوب بلكه ناجى اوله سين (ترجمه) بو وصيت
تحفه در حفظ ايله اى جان پدر * ايله داروى ادبله دفع امراض عطب

ابنىّ ان الرزق مكفول به * فعليك بالاجمال فيما تطلب

(همزه) حرف ندادر (بنى) ابنك تصغير تعظيميسيدر (مكفول به) كفيلليدر
ديمك (عليك) خذ معناسنه اسم فعلدر (اجمال) برنسنه يى تقليل ايله حسن
ور مكه ديرلر تفصيلك مقابليدر (ما) مصدريه ويا موصول ويا موصوفدر
(محصول مقول) اى بنم عند الله والناس دارينده عاليشان اولان اوغلم رزق
تحقيق كفالت حقده در پس طلبكده اجمالى التزام ايله كه (اجملوا فى الطلب) امر
شريفى وارد اولمشدر (ترجمه) اى پسر رزقك معيندر چو قسمتخانه دن *
ايله سن لطف جميل ايله ايدرسن كر طلب

لا تجعلن المال كسبك مفردا * وتقى الهك فاجعلن ما تكسب

(كسب) سعيله جمع اولان مال مكسوب (مأل قال) مالكى يالكز كندكه البته
تخصيص ايله كسبكده خالق ورازقكى فكر ايدوب حوايجه لزومندن زياده سنده
خست وبخلدن احتما وتلف واسرافدن دخى اتقا اوزره مأمورات الهيه يه رعايته
اهتمام ايليوب حق تعالى سكا ويرديكى كبى سندخى فقراى محتاجينه زكاة وصدقه
بخش وانفاق ايله (ع) يبل ربكى الرزق على اللهى او نمه (ترجمه) مال مكسوبك
يالكز نفسكه حصر ايلمه * بذل وصرف ايله خدايه هر نه ايسه مكتسبه

كفل الاله برزق كل برية * والمال عارية تجئ وتذهب

(بريه) عطيه وزننده در اصلنده بريئة ايكن قلب وادغام اولندى بعضيلر برى
العود يعنى اغاج يونمق ماده سندن اولوب فعيل صيغه سنده ايكى يا جمع وادغام
اولندى فعيل دخى بمعنى المخلوق والمنحوتدر (عاريه) خطابى غريب الحديثده
تشديدى لغت عاليه ديرديدى پس تحقيق دخى لغت رديه اولور لكن براى ورنك
بونده مخففدر كويا عاره منسوبكه رزقى طلب عار وعيبدر ديوجوهرى ياونمشدر

یا خود عاریه تعبیر ماده سندندرکه کلوروکیدر اولان شیده استعمال اولنور مالده عاریت تعبیرندن مرادینی کویا بیان ایدوب تجئ وتذهب دیدیکی کلور وکیدر دیمکدر یاخود تعاورد ندرکه تداول معناسنه در الدن الدور وحواله اولنور (ترجمه) هر قولك رزقینه ضامندر چوررزاق جهان * عاریت ایله کلوب کتمکده در سیم وذهب

والرزق اسرع من تلفت ناظر * سببا الی الانسان حین یسبب

(تلفت) طرفة العین که کوزك آچوب قپامقده اولان سرعتی ضرب ایدندر (مراد مفهوم) رزقك استعمالی انسانك امورنده سببیتی وقتنده غایت سریعدر (ترجمه) التفات دیده دن اسرع اولور رزقك سنك * چون مسبب ایلیه تحریك اقدامی سبب

ومن السیول الی مقر قرارها * والطیر للاوکار حین تصوب

(اوکار) یووه لردر (تصوب) نزول ایدر دیمکدر (مأل کلام) سیللرك وصولرك محل قرارینه جریانلرندن وقوشلرك لانه سنه نزوللرندن دخی رزق مقدرك صاحبنه وصولی سریعدر ـ (ترجمه) سیل بی آرامدن داخی شتابنده اولور * آشیانه عزم ایدن مرغاندن اسرع قیله رب

ابنی ان الذکر فیه مواعظ * فمن الذی بعظاته یتأدب

(ذکر) قرآن کریمدر (من) استفهامیه (مأل نظم) ای بنم اوغلجغم قرآن عظیم الشانده اولان نصیحتلر ایله قنغی اهل سعادت ونیکبخت عمل ایدر هر کیم انکله عامل ایسه اهل سعادتندر (ترجمه) نور چشمم نصح و پند حضرت قرآنه بق * خوش اوکیم حق بندی ایله ایده تحصیل ادب

اقرأ کتاب الله جهدك واتله * فمن یقوم به هناك وینصب

(فاقرأ) دخی نسخه در (کتاب) مکتوب معناسنه در صکره مکتوبه واندە اولان خطه اسم قیلدیلر حقه اضافت قرینه سیله مراد قرآندر (اتله) انك اردنجه کیت دیمکدر قرآنه تلاوت اطلاقی انی قراءت ایدن مؤمن انك احکامیله عملده البته ازجانا کابیرو اولورمألی اراده ایله تفألا وایفاظادر * وبونده قراءت مراد اولنمزکه تعجبی تکلفی موجبدر (هناك) مکانه اشارت وباقرب وبعدده زمان متوسطه ایمادر (ینصب) تعنی ایدر * یعنی ایرلار دیمکدر مصدری نصب برنوع نغمه موسیقیه نك اسمیدر (مفهوم بیت) کتاب کریمی اوقو وسعی ایله که مجلسکده اولنلر انك احکامیله قائم اولان جماعتدن اولدقلری کبی تلاوتلرنده نغمه

مخصوصنه

خصوصنه رعايت دخی ايدن زمره‌دن اوله‌لر وتحزين ايله سندخی نصب صوتی
ايتمايتكده انلر متأثر اوله‌لر حتی منفرجه صاحبی بيورر * واتل القرآن بقلب ذی
حزن وبصوت فيه شجی حديثنده (لونصبت لنا نصب العرب) كلمشدر يعنی بزه عربانه
تغنی ايلسك ديمكدركه دوه‌سورن كمسنه‌لر انلرك سرعت سيرلرينه وسيله اولمق
ايچون بركونه تغنی ايدرلركه اكا حدی ديرلر نصب اندن دخی الطفدر ديديلر
انكچون تغنی يوريوب نصب تعبير بيورلدی تلاوت قرآنده اولان ادای
عربانه جمله نغمات عربدن لطيفدر راشته انكله امر نبوی وارد اولدی (زينوا
القرآن باصواتكم) وبنه بيوررلر (ليس منا من لم يتغن بالقرآن) قرآن كريم
تلاوتنده منغمهٔ نازكانه سيله ادا ايلمين كمسنه بزم امت وملتمزدن دكادر ديمكدر لكن
نلحن رتبه‌سی تغنی اولميه كه تغنی حرامدر ديدكلری قرآنده تحريف لفظه سبب
اولان تغمدر * محذوراتدن سالما حسن صوت ايله بركمسنه‌يی تلاوت ايدركن
مسموعلری اولبيه امتمده بوحالته مالك اولمش كمسنه وار حقه حمد اولسون ديو
(الحمد لله الذی جعل فی امتی مثله) بيورردی (ترجمه) كل قراءت ايله جهد
ايله كتاب اللهی سن * كاملان ايچره كه تعظيم ايده‌لر قرآنه هب

بتفكر وتخشع وتقرب * ان المقرب عنده المتقرب

(تخشع) اموزلر كمال انقياد سببيله خصوصا نمازده اموزلر اشاغی دوشمش كبی
ايلمكه خشوع ديرلر (مقرب) ياقلشمش كشی (متقرب) قربيت تحصيلنه سعی
ايدن كمسنه (مآل كفتار) قرآنی نصب * يعنی نغمه ايله قراءت ايده‌لر لكن معنای
لطيفنی فكر وخشوع ايله وكندی انكله حقه قربيت نيتی ايله اوقيه زيرا
فی الحقيقه مقرب تقربی طالب اولنلر اولوركه دار السلامده اقرأ وارق دينسه
كركدر (ترجمه) اوقوفكر ايله خشوع ايله تقرب استه هم * كيم تقرب
استين اولدی مقرب عند رب

واعبد الهك ذا المعارج مخلصا * وانصت الی الامثال فيما تضرب

(ذا) ذو كبی صاحب معناسنه‌دير (معارج) جمعدر مفردی معراج نردباندركه
مراد اعمال صالحه‌در كلمهٔ طيبه‌لرك وسيلهٔ صعودلريدركه بيورلدی (اليه يصعد
الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه) ويا اثنای سلوك كارنده سالكان مؤمنان ترقی
ايلدكلری درجات (مخلص) طاعتنده ريادن اولميان كمسنه (امثال) مثلك
جمعيدر مثل برماده‌ده سويلنمش سوزكه شیء ديكرده‌سويلين سوزه مشابه اوله كه
انك ايرادو تصويری بربرينی بيان ايچوندر وانك ايرادينه ضرب دينوركه مثل

معناسنه در * پس ضرب مثل دیو هنوز واقع اولان کلامه مشابه الفاظ قدمادن
ویا حکایات ظرفادن برینی بکزتمك سیاقنده ایراد ایلمکه دیرلر وهر برسی اکثریا
یاد اولندیغی مبدن مثل نامی آلمشدر ودیر ضربك ضرب تغییر اولنمز صیغهٔ تذکیر
ویا تأنیث ویا افراد وتثنیه وجمع صیغه‌لری وسائر حالاتی تبدیل اولنیوب عینیله
یاد اولنور مگر که ضرورت اوله ویاخود بلاغتی تزاید بوله (خلاصهٔ بیت)
سن اخلاصله بکا عبادت ایله که مخلصان عبادت ایلدکجه درجات عالیه احسان
ایدوب ترقیات معنویه ایله تقرب صاحبی ایدر وقرآنده اولان امثال نصایحی
مشتملدر ایراد اولنان برلرده انلره قولاق طوت وانکله عمده کوشش ایله که عالم
کاریدرکه بیورلدی (تلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون * وما یعقلها
الا العالمون) (ترجمه) قیل خلوص ایله عبادت حضرتنه مولایه هم * کوش
جانه آل ضربونی ایلمه تحریك لب

واذا مررت بآیة مخشیة * تصف العذاب فقف ودمعك یسکب
(آیهٔ مخشیة) خوف وخشیتی حاوی اولان آیت (دمع) کوزیاشی واو حالیه در
(خلاصهٔ کلام) اثنای تلاوتده خوف وعذاب الله وصفی اولان آیتلر کلدکده
تعظیماً وخشیة توقف ایدوب هیبت آل کوزکدن یاشلر دوکیلور اولدیغی حالده
فکر ایله (ترجمه) چون عذاب آیتلرینه ایره سین خشیت ایله * اشك چشمك
قیل روان ای دیدهٔ عالی نسب

یا من یعذب من یشاء بعدله * لا تجعلنی فی الذین تعذب
(عدل) جورك ضدی وظلمك خلافیدر لکن بونده عفو ومغفرتك مقابلیدر
(ملحوظ مقال) اول بیتده قل وناج تقدیر اولنور * یعنی اول توقف اثناسنده
یالسانا ویا جنانا بومناجاتی سویله که ای وب رحیم سن مراد ایلدکده عدالتکله
اهل جرمه عذاب ایدرسین بنی اول طائفه دن قیلمه (فائده) حضرت شیخ اکبرك
برلطیف مناجاتی واردرکه بیورمشلر (اللهم اقبل عملی هذا فان کنت لم تقبل عملی
وتعبی ونصبی فلا تحرمنی الاجر علی مصیبتی بترکك القبول منی) یعنی یارب بنم
بوعملی قبول ایله اکربوعملی وانی فعلمده اولان زحمتی قبول ایلمزسن انی بندن
قبول ایلمدیکك جهتدن بکا حاصل اولان مصیبتمه اجر ومکافات ویرامدن باری
محروم ایلمه دیمکدر (ترجمه) دی ایا عدلیله تعذیب ایلین مذنبلری * یاقیمه
تعذیب اولنانلره بنی حراهب

انی ابوء بعثرتی وخطیئتی * هرباً وهل الا الیك المهرب

(ابوء)

(ابوء) رجوع ایدرم دیمك (خطیئه) كناه همزه ایله درشه ایله خطیه دخی جائزدر (هرب) فراردر مفعول له اولمق اولادر (هل) ما نافیه معناسنه (مهرب) مصدر میمی (مفهوم منظوم) تحقیق بن زله وخطامی وسور جدیکم یری فکرم سببیله اعتراف ایدوب وسنك اول آیتلركده اولان انذار وتخویفكدن آكاه اولدم اندن فرار ایچون رجوع ایلدم زیرا فرارده سلامت بولنمق انجق سنك جانبكه مخصوصدر پس فرصت وار ایکن نهیکدن اجتناب ایدوب اختیارمله رجوع ایلدم وامریکه دخی امتثال ایدرم (ترجمه) بن مقرم هر خطا وجرمه قیلدم رجوع * یوق در لطفکدن اوزکه مجرمه جای هرب

واذا مررت بآية في ذكرها * وصف الوسيلة والنعيم المعجب

(وسیله) بو مقامده مراد جنتده اولان درجاتك اعلاسی بر درجه درکه جناب نبوتمآب علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوصدر (نعیم معجب) خوش کلجی نعمت که تعجبه سبب اوله بیتده اولان اذانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) چون اوله آیات رحمت درسك ای حکمت شناس * کاوله انده وصف جنات نعیم بی تعب

فاسأل الهك بالانابة مخلصا * دار الخلود سؤال من يتقرب

(انابت) توبه ایله وعملده ترك ریا ایله حق تعالی یه توجه ورجوعدر (ملحوظ نظم) پس توبه واخلاصله معبود تعالی دن جنت خلدی تقرب اربابی کبی ازدرون سوزدل ایله وآه وانین برله استه (ترجمه) هم خلوصیله رجوع ایله جناب حضرته * دار خلدی قیل مقربلر کبی سنده طلب

واجهد لعلك ان تحل بارضها * وتنال روح مساكن لا تخرب

(روح) فتحله راحتدر (مآل کلام) رجا ونیاز ایله سعی بلیغ قیل که اول جنته داخل اوله سین وخراب اولمیوب دائمی اولان خانه لرك راحتنه نائل اوله سین (ترجمه) انلرك ارضینه نائل اولمغه سعی ایله تا * جای آسایش مقامك اوله بیرنج وکرب

وتنال عيشا لا انقطاع لوقته * وتنال ملك كرامة لا تسلب

(ملك) حکم وتصرفی ممکن اولان نسنه نك ضبطی (کرامت) تکریم واکرام ماده سندن اسمدر التی نوع خارق عادتك بریدرکه نبی اولمیان عبد محبوبدن قولا ویا فعلا ظهور ایدندر (مفهوم سخن) ودخی وقتی کسلمز وتوکنمز بر عیش ابدی یه نائل اولوب وبر کرامت ملکنه واصل اوله سین که سلبی قابل اولمیه (ترجمه) نائل اول بر عیشه کاصلا انقطاعی اولمیه * بر کرامت ملکنه ایرکاوله دائم پر طرب

بادرهواك اذاهممت بصالح * خوف الغوالب اذتجئ وتغلب

(خوف) بادر فعلنه مفعول له در (ملخص الفاظ) بركار صالحه شروع قصد ايلديكك وقتده مبادرت وعجله ايله كه (الخير لا يؤخر) ديمشلردر زيرا اكر تأنى ايدرسن خوف اولنوركه خواطرقويه كلوب اكا غالب وسنى اول نيتدن محو يل ايدر (ترجمه) خيره قصدونيت ايندكده شتاب ايت تا هوا * اوكك آلوب سا كه غالب اولميه اى بوالعجب

واذاهممت بسئ فاغمض له * وتجنب الامر الذى يتجنب

(اغمض) فاسرنسخه در كوزيكى قپه ديمكدر (مأل شعر) وبركوتوفعله قصدك اولورسه اغماض عين ايله واجتناب اولنه كان اموردن سندخى حذر اوزره اول (ع) بوشيدن چشمست زدشمن سپرما (ترجمه) نيت شردن حذر ايت ايله تحصيل رضا * امر حقه امتثال ايت كاولدر اعمال احب

واخفض جناحك للصديق وكن به * كاب على اولاده يتحدب

(جناح) قنات وبونده علامت اكرام اولان فعلدر (مأل بيت) دوست ايچون خشوع كوستروا كرام بليغ ايله ودوستك حقنده باباكبى اولكه اولادينه محبتندن ناشى اوستنه ياپيلوب واكيلوب احدب كبى اولور (ترجمه) سايبان ايله جناح لطفكى هردوسته * سايه كسترا ولديغى كبى هراولادينه اب

والضيف اكرم مااستطعت جواره * حتى يعدك وارثا يتنسب

(جوار) ضمى كسرندن افصحدر قومشى لكن بونده مسافرك قريبيدر (يتنسب) قرابت ادعا ايدر ديمكدر (خلاصة بيت) مسافرا كرمجاوراولسون ديرسن قدرتكى بذل وصرف ايليوب اكرامنده اول رتبه حركت ايله كه حتى خصملق وارطن اولنوب وارث عداولنه (ترجمه) همجوار وضيفه اكرام ايت كوجك يتدكجه سن * تا كه عدايده سنى هربيرى وارث يانسب

واجعل صديقك من اذا اخيته * حفظ الاخاء وكان دونك يضرب

(مأل تركيب) اول كسنه يى دوست اتخاذ واتحاد ايله كه قرنداشلق پيدا ايلدكده عهد اخوتى حفظ ايليه وسندن خالى محلده محبا الفلركله حقكده مضاربه ومناقشه ايليه (ترجمه) شول كشى يى كنديكه دوست ايله كيم * جان ايله اول حفظ ايده قرداشلغى * يعنى بشرط ماوجب

واطلب هموطلب المريض شفاءه * ودع الكذوب فليس ممن يصحب

(ترجمه) دوستانى خسته درمانى ديلر كبى ديله * ترك ايدوب كذابه يار اولمه

صقين

صقین چکمه تعب

واحفظ صديقك فى المواطن كلها * وعليك بالمرء الذى لا يكذب

(ترجمه) داخی سن هر یرده صادق دوستلرك حفظیله اول * صدقله موصوف اولان احبابه همدم روز و شب

اقل الكذوب وقربه وجواره * ان الكذوب ملطخ من يصحب

(اقل) اقاله دن امر در اسقاط ایله دیمکدر که دعاده (اللهم اقل عثرتی) واقع اولدی (ملطخ) مهمله ومعجمه ایله تفعیلدن فاعلدر بولاشدریجی دیمکدر (خلاصهٔ سخن) سن اقاله ایله کذوبی یعنی یالانجی یی نظر اعتباردن ساقط قیل وقربنه بعدنی ترجیح ایله * وجوارنده بولندکسه هجرت ایله زیرا کذب ودروغ اربابی صحبت ایلدیکی کسنه یی دخی آلودهٔ کذب ایدوب مألوف ایدر اثرده (الصحبة مؤثرة) واقع اولدی نصیحت ویرندن زیاده کذب وسائر خلاف شرع اولان ماده نك صحبتی تأثیر ایدر زیرا نفس وهوا اعانتی منضم اولور (اللهم احفظنا) (ترجمه) کاذبه یار اولمه هم قرب وجوارندن صقین * بولداشن آلوده ایلر بی مروت بی ادب

يعطيك ما فوق المنى بلسانه * ويروغ عنك كما يروغ الثعلب

(یروغ) حیله طریقیله میل ایدر دیمکدر (ثعلب) دلکو (مفهوم معنی) کذابك صفات قبیحه سندندر که سکا سنك مرادلرکدن زیاده لسانیله عطا ایدر صکره سندن انحراف کوستروب دلکو کبی یان ویروب حیله ایله آخر کسنه یه میل ایدر (ترجمه) مقصدك بالاسنی ایلر لسانیله عطا * مکر وتزویر ایله روبهدر دیسم ایتمه عجب

واحذر ذوى الملق اللئام فانهم * فى النائبات عليك ممن يحطب

(ملق) تملق معناسنه معروفدر (نائبات) مصائبدر (یحطب) ایکنجی بابدندر آتشه حطب * یعنی اودون قور دیمك (مفهوم نظم) تملق صاحبلری اولان بدحاللردن صقین که (اللهم احفظنا) سنك اوزریکه بر مصیبت نزول ایلسه اول کدرك آتشی شعله لنسون دیو اودن قویانلردن اولور دفع ایدوب باصدرمغه سعی ایلمزلر تعمیه سازلق ایدر دیمك دخی صحیحدر (ترجمه) داخی ارباب تملقدن حذر قیل کاول لئام * ایتمکه ایقاد نار فتنه جمع ایلر حطب

يسعون حول المرء ما طمعوا به * واذا نبا دهر جفوا وتغيبوا

(ما) مدت (طمعوا) دردنجی بابدندر (نبا) تقدیم نون ایله خلف وبعد (مفهوم بیت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وقت وسعتده دولانورز آدمك اطرافنه *

غائب اولور وقت ضيقنده جفادر كارى هب

ولقد نصحتك ان قبلت نصيحتى * والنصح ارخص ما يباع ويوهب

(يوهب) ارخص اوزره معطوفدر (مأل محصل) تحقيق على التحقيق اى حسينم سكا پندو نصيحت ايلدم اكر قبول ايلدكسه وام غو بيدركه نصيحت پك اوجوز صاتيلوركه آندن اوجوز صاتيلور شئ اولمز ونصح اوجوز صاتلديغى كبى هم باغشلنور * يعنى دنيا قدر بهايه شايسته بر متاعدر لكن بها ايله بيع وشراسى اولمز * هدية لله ولرسوله سويلنور (ترجمه) اى پسر قيلدم نصيحت كر قبول ايتدك ايسه * سا كه كافى بى بها بودر شهوار شب (نطق آخر)

حسين اذا كنت فى بلدة * غريبا فعاشر بادابها

(ترجمه) اى حسينم ايلر ايسك غربته عزم وشتاب * هر ديار آدابن اجرا ايتمكه قيل بذل تاب

ولا تفخرن فيهم بالنهى * فكل قبيل بالبابها

(نهى) جمعدر مفردى نهيه عقل معناسنه در سبب تسميه سى عقلك افعال قبيحه دن صاحبنى نهى ايلمسيدر (قبيل) وقبيله اوچدن فرقه دك جمع اولان جماعتدر (الباب) جمعدر مفردى لب عقل خالصدر لبيب عاقل ديمكدر (مفهوم نظم) ديلو غربت اهاليسى بيننده عقللر ايله فخر ايلمه زيرا هر طائفه كندى عقللريله مألوفلردر هر كس كندى عقلنى بكنور مثلنجه سبب برودت اولور (ترجمه) امتزاج ايت خلقله عقلكله قيلمه افتخار * هر كروهك طور عقلى يشقه در بى او تياب

ولو عمل ابن ابى طالب * بهذى الامور كاسبابها

(لو) تمنى ايچوندر (هذى) مؤنثه اشارتدر هذه كبى (مفاديت) نه اوليدى ابو طالبك اوغلى يعنى بن ويا اولى نسله منسوب اولان جمله اولاد واحفاد دخى بو امور ايله عمل ايديدى انلرك اسبابى كبى اولوبا كا غيرلرك رغبتلرينه سبب اولورلودى (فائده) حضرت ناظم كندينى غائبه منزله سنه تنزيل ايلدى اسم شريفى على وحيدر وكنيه سى ابو تراب وابو الحسن * ولقبى مرتضى وكراردر * پدرى ابو طالبك اسمى حرف دالده كاسه كركدر * وطالب اعنده اكبر اولادى ايله ابو طالب مكادركه طالب ظهور اسلامدن اول وفات ايلمشيدى (ترجمه) كاشكى بنمايديم بو نصيحتله عمل * خلقله خوش زند كانيده اولوردم بى عذاب

ولكنما عتام امر الاله * فاحرق فيهم باغيابها

(اعتام) وزن ومعناده اختلار كبى ماضيدر مصدرى اعتيامدر اختيار ترجيح

معناسنه

معناسنه (احرق) یاقدی دیمکدر بونده سورمك وسورتمك وغضبدن دیشلری قجردتمق معناسندن مأخوذدر (انیاب) جمعدر مفردی ناب ازی دیشیدر (مفهوم نظم) لکن اول ابن ابی طالب امر ربانیی جهله یه ترجیح وآنی اعتنام واختیار واغتنام ایلدی وانکله مشغول اولوب سائر امورمذ کوره یه وسکا تلقین ایلدیکم احواله صرف ایده جك وقت اولمغله کمال آرزو وحسرتله دیش قجردتمقدن غیری حالت تدارکی ممکن اولمدی * یاخود فا حرق مجهول اولورسه سائر ناس حسدله وکمال غیظله حقمده تصویت دندان ایلدی دیمك اوله (ترجمه) لکن امر حق اجرا ایتمکه سعی ایلدم * دیش بیله یوب غدر ایله باکه هجوم ایتدی کلاب

عذیرك من ثقة بالذی * ینیلك دنیاك من طابها

(عذیر) تقدیم مهمله ایله فعل محذوفك مفعولیدر (ینیل) نونك ایکی طرفی تحتیه ایله در اعطا ایدر دیمکدر (طاب) طیب وطیب کبی (نتیجهٔ کلام) سن فعل معذورکده عذریکی اعتمادکدن ناشی اول کمسنه یه عرض ایله که بو طور اوزره حرکتلك اکا خوش کلوب سکا دنیایی بخش ایلیه * یاخود شیخ رضی مرضیسی اوزره معنی سن معتمدلك اولان کیشی یه ایلدیکك اساءتدن وامر مکروه ایله اذیتکدن اوتری معذور یتکی اول کمسنه یه افاده ایدوب بیان قیل که سنی هزل ایلمك قطعا خاطرینه کلمدیکندن ماعداسنك بو اعترافك اکا خوش کوربنوب دنیایی عطاوسنی اکا نائل ایلسون دیمکدر (غدیرك) نسخه سی غین معجمه ایله اولمق تکلفی موجبدرکه دال مهمله اواخرنده دخی کلور (نکته) دنیاکی کاف خطابه اضافتله سنك دنیاك دیمکده سر بودرکه اکرچه بو کلامی مبالغه طریقیله ویا واقع حال اولمق اوزره ایراد ایلدم لکن دنیایه بنم التفاتم وقطعا دروندده رغبتم یوقدر دیمك مراد اوله یاخود عذرلك امور دنیویه دن بر امره متعلق ایسه دخی دیمك اوله (ترجمه) عذریکی سن معتمد بر ذاته اظهار ایله کیم * ساکه خوش دنیالغك ایرشدره اول بیحساب

فلا تمرحن لاوزارها * ولا تضجرن لاوصابها

(اوزار) جمعدر مفردی وزر بو کدر حمل کبی وثقلت وزحمتدرکه صفاسندن کنایتدر زیرا فی الحقیقه دنیاده صفا کدردن کدوره تقلدن عبارتدر بو جهتدن صفای دنیایه اوزار تعبیر ایلدی * وضمیری دنیایه راجعدرکه مؤنثدر (ملخص معنی) دنیانك صفالرینه فرحلنمه وزحمتلرینه کدرلنمیه (ترجمه) نعمت دهر ایله کر انبار شاد اولمه صقین * محنت ادباری ایله اولمه هر کز دلخراب

فس الغد بالامس كي تستريح * فلا تبتغي سعي رغابها

(غد) يارينكي كون امس دونكي كون (سعي) كسمي تقديرنده در (رغاب) طلاب وزن ومعناسنه در (مفهوم بيت) يارينكي كوني دونكي كونه قياس ايله راحتكه سبب اوله چونكه بويله در طالب دنيا اولانلرك سعيلري كبي بذل وجود ايدرلك طلبكار اولمه (ترجمه) قسمت امروزي فردايه قياس ايت بي تعب * مستريح اول كاردنيايه كركمز پيچ وتاب

كاني بنفسي واعقابها * وبالكربلاء ومحرابها

(اعقاب) جمعدر مفردي عقبدركه كشينك عقبي ولدي ولدينك ولدي وان سفل وضميري نفسه عائددر (كربلاء) كوفه يه قريب بر محلدركه حضرت حسينك شهادتي آنده واقع اولمشدر (محراب) محل حربدر * راغب ديركه محرابك وجه تسميه سي اولدركه شيطان وهوا ايله كشي انده محاربه ايدر (معناي مطلع) كويا كه بن كندم شمدي دخي بعد زمان اوله جق احوالده معيت اوزره يم واولادم واولادملك اولادي وكربلا وانده اولان حرب وكرب وبلا جمله سي الآن واقع اولدي وبندخي انلرله معا اول بليه يي كوررم وزحمتني چكرم ديمكدركه قريبا تفصيل اولنور (ترجمه) نفس وفرزندانمك احوالي كشف اولدي كاوله * كربلاده آتش كرب وبلا پر التهاب

فتخضب منا اللحى بالدماء * خضاب العروس باثوابها

(تخضب) بويانور (لحى) جمعدر مفردي لحيه صقال (خضاب) بوياكخضاب تقديرنده در (عروس) حين زفافده زوج وزوجه دن هر برينه ديرلركه تركجه كويكو وكلن دينور (معناي بيت) بزم صقاللريمز قانه بويانور عروسلر لباس ملون ايله رنكاميز كوروندكلري كبي * مصرع ثانيده حضرت اميرك سعادت شهادتله فخرايلديكي ظاهر * ومصرع اول دخي نيجه احاديث شريفه مفهومندن اشارت مراد اولنمق دخي بعيد دكلدر (غريبه) حافظ اسمعيل اصحابدن صهيب جنابندن راويدركه حضرت پيغمبر عليه الصلاة والسلام امام مرتضايه بيورديلركه اشقى الاولين * يعني بزدن مقدم كچنلر ايچنده زياده شقي كيمدر * حضرت امام بيورديلركه عاقر الناقه * يعني صالح پيغمبرك دوه سني سكيرلين كشيدر پيغمبر عليه الصلاة والسلام بيورديكه صدقت * يعني درست سويلدك يا اشقى الاخرين يعني بزلردن صكره كانلرده زياده شقاوت صاحبي كيم اولسه كركدر بوكره جناب امام بيورديكه الله ورسوله اعلم پس پيغمبر عليه الصلاة والسلام

بیوردیکه سنی شو محلکدن شرب ایدن کشیدر دیو حضرت امامك باشنه اشارت بیوردیلر (ودخی) اسمعیل روایت ایدر * ابن طفیل بیورمشکه بن حضرت امامك مجلسنده حاضر ایدم ابن ملجم کلدی که قاتل مرتضادر حضرت امیرا کاعطیه وبردی بعده بیوردیکه بو محلدن بونی بویایوب بولاشدرن کمسنه دن زیاده شقی جیشده کمسنه یوقدر ومبارك باشیله صقالنه اشارت ایلدی * وعبد الله بن سبعدن روایت ایدرکه حضرت امیر خطبه سنده قسم بیوروب بوندن بونی بویاسه لرکرکدر وباشیله صقالنه اشارت بیوردیلر * وحضرت امیر بیوروکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه بو امت قریباسکا غدر ایدرلرسن بنم ملتم اوزرینه عمر سوررسین وسنتم اوزرینه قتل اولنورسین بوبویله جه بر عهد معهود وحکم موقوفدر دیوب امامك باشیله صقالنه اشارت بیوروب بونی بوندن جاری اولان قان ایله بویاسه لر کرکدر بیوردی * وبنه زندبن وهبدن روایت ایدر برکون جعده نام خارجی دیدیکه یاعلی الله تعالیدن خوف ایله زیرا اولسك کرکدر احسان اهلنی واساءت اربابنی دخی بیلدك دیدکده حضرت امیر بیوردیلرکه اولورم وبلکه والله قتل دخی اولنورم حتی بوندن قان بومحله اصابت ایدوب بویاسه کرکدر وبویله اولمق قضای مبرمدر (وقد خاب من افتری) بیوردیلر * بونك امثالی روایات مفصلاتده پك چوقدر بومقدار فاتحهٔ سابعه ده اولان فوائددندر * حضرت مرتضانك عمری التمش اوچ ویابش ویایدی ویاخود اللی یدی ییل ایدی دیدیلر (ترجمه) لعل رنك اولمق مقرردر صقاللر خون ایله * وبردیکی کبی عروسه جامهٔ سرخ آب وتاب *

اراها ولم يك رأى العيا * ن واوتيت مفتاح ابوابها

(اراها) فصلده معلوم وضع ایله اراءتدن اولور (لم يك) اصلنده یکون ایدی لم کلوب جزم ایلدکده واو ساقط اولوب لم یکن قالدی صکره فاضل بردی قوانجه کثرت استعماللة نون دخی ساقط اولدی * فقیر دیرمکه بو وجه اکر وجیه اولسه هر یرده حذف اولنوردی مع هذا ثبوتی دخی واردر لکن ایکیسی دخی لغت اولمق اقتضا ایدر (رای العیان) آشکاره کورمك (مفهوم شعر) بیت اولده اولان تفصیلات اجمالیه یی بن کوررم ویا کوسترلدم لکن آشکاره دکل بلکه رؤیاده مشاهده ایلدم که بکا اول وقایعك درکاه مشاهده سنك مفتاحی ویرلدی (ترجمه) دیدهٔ سرله دکل بو کوردیکم احواللر * ایلدم مفتاح غیب سرم ایله فتح باب

مصائب تنتاب من ان ترد * فأعددلها قبل منتابها

(مشتاب) نوبتدن اسم زماندر * وضمیری نفسه راجعدر (معنای بیت) اول کوردیکم رؤیالر مصیبتلردر رد اولنمه‌دن سنی آبی ومعرض ایدر یعنی ردی ممکن دکلدر همان نوبت سکارسیده اولمزدن مقدم کندیکی حاضرایله دیمك اوله بو بیت ایله بیت سابق بو ماده یه اشارتدرکه (حکایت) حضرت مرتضی کرم الله وجهه شامه توجه ایلرنده کربلایه واروب برخرما اغاجی یاننده نزول ایلدی برمقدار استراحت اوزره ایکن اویقو غلبه ایدوب بیدار اولدقده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرینه بیوردیلرکه رؤیاده جانب آسماندن زمینه برمقدار کشیلر نزول ایلدیلرکه بشره لری واللرنده اولان بیراقلری بیاض وهر بری قلیچ قوشانمشلر ایدی بوارضك اطرافنه بردائره چوردیلر وبوشجر خرمایی کوردمکه شاخلری یره ضرب ایدردی وبرنهر کوردمکه دم عبیط جریان ایدر واوغلم حسینی اول قانه غرق اولور کوردم فریاد ایدرلکن کمسنه دن فریادینه مدد اولمدی صکره کوردمکه اول نزول ایدن کشیلر چاغروب دیرلرکه ای آل رسول صبر ایدك صبر ایدك که سزلر شرار ناس اللرندن شربت شهادت نوش ایدرسکز دوات شهادت میسر اولور جنت الان وحالا سزه مشتاقدر دیوب صکره بکا تعزیت ایلدیلرکه مژده ای ابوالحسن تحقیق حق تعالی سنی اوغلك حسین ایله یوم قیامتده مسرور ایلسه کرکدر (منقبه) حضرت مرتضی رضی الله عنه جنابنك اعقابندن کربلاده شهید اولنلر بونلردرکه بری امام (حسین) وبش عدد برادری (عبدالله) (وعثمان (وجعفر) (ومحمد) اصغر (وعباس) وجناب حسینك ایکی اوغلی که بری (علی اکبر) اون بریاشنده (وعبدالله) که برپچق یاشنده ایدی * وحضرت حسنك اوغلی (قاسم) اون یاشنده ایدی * هشام بن کلبی ابن ابی مقدامدن روایت ایدرکه اول کون آسماندن برآواز کلدی واوج بیت اوقودی که مطلعی بودر

ایها القاتلون جهلا حسینا * ابشروا بالعذاب والتنکیل

یعنی حسینك قدرینی بیلیوب قتل ایدن ای جاهل خبیثلر سزلره عذاب اخروی ایله مژده اولسون (ترجمه) رد اولنمز اول مصیبتلر کلور ایتمه ابا * نوبتك ایرمزدن اول حاضر اول ای کامیاب

سقی الله قائمنا صاحب ال * قیام والناس فی اداء آبها

(سقی) بونده رحمتله دعادر (قائم) مهدیدرکه لقبیدر * قیام ایله مرام (یوم تقوم الساعة) ودخی (یوم یقوم الناس لرب العالمین) کریمه لرنده واقع قیامدر (اداب) کسر ایله عجیب نسنه یعنی منور اصلی اکرام وزننده ادآب اولوب تسهیل قیلندی

(مفهوم)

(مفهوم بيت) حق تعالى بزم امر دينزله قائمزه رحمت ايلسون حقيقتده نص ايله ثابت اولان قيام صاحبى اودركه خلق آنك امر دينده اولان نفوذ حكمنه تعبده اولورلر (ازهه) شيخ محيى الدين ابن عربى فتوحاتك اوچيوز آلتمش التنجى بابنده يازمشدركه حق تعالى حبيبى نسلندن وفاطمه سلالهسندن برخليفه اخراج ايدركه اسمى اسم نبوى يه مطابق * وجدى حضرت حسين شهيددر ركن ايله مقام بيننده كندويه بيعت اولنوركه * خلقتده خلقت نبويه يه مشابه * وخلق وخصلتده اندن فروتردر * ظهورندن صكره بش ويا يدى ويا طقوز ييل حكمى روان اولسه گركدر سيف ايله دعوت حق ايدر مذاهبى بالجمله قالدروب دين خالصدن عبارت اولسه گركدر * ارباب حقيقتدن عارف بالله اولنلر حق تعالينك اعلاميله كشفا بيلوب بيعت ونصرت ايلسهلر گركدر (ترجمه) چون كله قائم مقام مهدىء آخر زمان * عادت غدر اوزره بوله خاتى اول عالى جناب

هو المدرك الثارلى يا حسى * ن بل لك فاصبر لا تعابها

(ثار) طلب دمكدركه اخذ انتقامدن كنايهدر (صبر) نفسى جزع وفزعدن حبس ويكفدر (اتعاب) جمعدر مفردى تعب مشقت وزحمت (معناى بيت) يا حسين اول مهدى بنم وبلكه سنك دخى انتقامكزه يتشور * پس اول تعب ومشقتلره صبر ايله كه اجر صاحبى اولورسين وانتقامكى دخى اولادكدن ذكر ايلديكم مهدى گلوب آلمدقچه قيامت قائم اولمز (ترجمه) انتقام ايله قصاصم بوله اولدمده بنم * هم سنك اى نور چشمم چكمه رنج اضطراب

لكل دم الف الف دما * يقصر فى قتل احزابها

(احزاب) جمعدر مفردى حزب تقديم مهمله ايله بونده گروه ديمكدر * حزبك متعدد معنالرى عينيه سهيلى اوزرينه اولان شرحمزده تفصيل اولنمشدر بعون الله تعالى (ترجمه) نيجه بيك قان دوكه هر بر قان ايچون اول مرد دين * ايتميوب تقصير ايده قتلنده اول قومك شتاب

هنالك لا ينفع الظالمى * ن قول بعذر واعتابها

(هنالك) بو وقتده ديمكدركه (هنالك ابتلى المؤمنون) كريمهسنده وقوعى گبى كه زمانه اشارتدر (اعتاب) مهمله ايله خشنود ايلمكدر لكن زله سبق ايلدكدنصكره رضاسنى نيازو مواخذهسندن عفو رجاسيله دركاهنه مراجعتدر (ترجمه) سودمند اولمازاو دمده اعتذار ظالمين * اوله لر يعنى غداى شير شمشير عذاب (حكايت) تاريخ هجرتك التمش التنجى سنهسى مختار ابن ابى عبيدة

الثقفی کوفه ده امام محمد بن حنیفه ایله مشورت ایدوب خروج ایلدی وامام محمد
مزبوره مهدیدر دیوب وکندی خلیفه سی اولدی شمر ابن ذی الجوشن * وعمرو
بن سعدی * واوغلی حفصی دخی قتل ایلدی * وباشلرینی مدینه ده امام محمد
مزبوره ارسال ایلدی وامام حسینک قتلنده هر کیم سعی ایدوب ویا سعی ایدنلرک
اتباعندن بولندیسه هلاک ایتدی * وابراهیم بن مالک بن اشتر مختارک طرفندن
عبدالله بن زیاد ایله جنک ایدوب عاقبت عبیده غالب اولوب قتل ایلدی (امام)
حسن عسکری تفسیرنده روایت ایدرکه حضرت مرتضی بیورمشلر قریبا اوغلم
حسینی قتل ایدرلر درعقب برغلام ثقفی خروج ایدوب اول ظالمردن سکز بیک
اوچیوز اوچ کمسنه یی قتل ایده حضرت امیره دیدیلرکه اول غلام کیمدر بیوردیکه
مختار بن ابی عبیدة الثقفی در * ومذکور امام محمد حضرت مرتضانک اوغلیدرکه
والده سی بنی حنیفه قبیله سندن اولمغله کابن حنفیه دیرلر التمش طقوز یاشنده
ایکن سکسان برتاریخنده وفات ایلدی لکن شیعه کوه رضویده زنده اولان
مهدی موعود منتظر بودر دیرلر * حتی کثیر شاعرانک شانتده دیرکه (شعر) الا ان
الائمة من قریش * ولاة الحق اربعة سواء * علی والثلاثة من بنیه * هم الاسباط
لیس بهم خفاء * فسبط سبط ایمان وبر * وسبط غیبته کربلاء * وسبط لایذوق
الموت حتی * یقود الخیل یقدمه اللواء * یغیب فلا یری فیهم زمانا * برضوی
عنده عسل وماء

حسین فلا تضجرن للفراق * فدنیاک اضحت لتخرابها

(تخراب) فتحله مصدردر خراب کبی (معنای بیت) ای حسینم اضطراب ایتمه
فرقت احباب سببیله که اکر فرقت واقع اولمسه دخی دنیا خراب اواسه کرکدر
وهمان اولدی بیلی (ترجمه) نور عینم تنکدل اولمه فراق ایچون صقین *
چون دنیا لمشدر لدوا للموت وابنوا للخراب

سل الدور تخبر وافصح بها * بان لا بقاء لاربابها

(دور) ضمله جمعدر مفردی دار (افصح بها) فعل تعجب اولمق سائر وجوهدن
اسهلدر (خبر بیت) ای حسینم دنیا خراب اولمق ایچون خلق اولندیغنه اکر شاهد
مطلوب ایسه ساکن اولدیغک دارلره صورکه لسان حال الله سکا خبر ویررلرونه
کوزل سویلرلر لسان الحال انطق من لسان القال * اندیرلرکه دنیا اهلنه
بقا یوقدر دوام جاوید انی محالدر (ترجمه) داردنیادن سؤال ایله لسان حاله *
بی بقا اولدیغن اربابک ویررسا که جواب

انا الدين لا شك للمؤمنين * بايات وحى وايجابها

(دين) اصلى معناليرندن شريعتده استعاره اولندى (شك) ايكى نقيضك بر برينه معادل اولوب عند النظر مساوى كورنمرندن حاصل اولان حالتدر (خلاصهٔ كفتار) بن عين دين اولمشمدر * يعنى احكام دينه بنم كمال انقياد وتشبثم سبيله بن آيات وحيه وانلرك موجب اولديغنه ايمان ايدنلر ايچون عين دين اولديغمده شبهه يوقدر (فتح) صاحب كشاف وواحدى ابن عباس حضرتلرندن روايت ايدرلركه حضرت مرتضى درت التونه مالك اولمشيدى انلرى صدقه ايدوب بريني كيجه وبريني كوندز وبريني كيزلى وبريني آشكاره ويردى * پس انلرك شاننده بو آيت كريمه نزول ايلدى (الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهار سرا وعلانية فلهم اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون) ودخى (انما وليكم الله ورسوله) آيت كريمه سنك كونا كون سبب نزولى نقل اولنور جمله سنك مألى حضرت مرتضى بر سائله صدقه ويرمك مراد ايليوب كندى خاتمنى بخش ايلديكيدركه واحدى وبيضاوى وكشاف وجامع الاصول صاحبى وثعلبى وسائرلرى دخى يازمشلردر * ومجاهد دخى ابن عباسدن واسماء بنت عميسدن روايت ايدركه (ان الله هو مولاه وجبريل وصالح المؤمنين) كريمه سنده صالح المؤمنيندن مراد حضرت مرتضادر * وثعلبى وواحدى وزمخشرى تفسيرلرنده (افمن كان مؤمنا كمن كان فاسقا) آيتنده مؤمن ايله حضرت امير مراددر * ينه ثعلبى ابن عباسدن وابن سيريندن روايت ايدركه (طوبى لهم) كريمه سنده اولان طوبى جنتده براغاجدركه اصل كوكى حضرت اميرك سراينده در وهر مؤمنك سراينه آندن برشاخ واصل اولمشدر (اشارت) امام احمد حضرت مرتضادن روايت ايدر جناب پادشاه كونين عليه الصلاة والسلامدن سؤال اولنديكه يا رسول الله سزك انتقالكزدنصكره بزم اوزره بزه كيمى امير تعيين بيورورسكز * جوابنده بيورديلركه (اكر) ابوبكرى امير ايدنورسكز انى امين وزاهد وآخرته مائل بولورسكز (واكر) عمرى امير اختيار ايدرسكز آنى قوى امين بولوب امر ربانيده لوم لائمدن خوف ايلمز بولورسكز ديو بيوروب اوچنجيده اكر على بى كندبكزه امير نصب ايلسكز مع هذا ايدرميسكز شك ايدرم انى هادى ومهدى بولوب وسزه صراط مستقيمى اختيار ايدركوررديكز بيوردى * حضرت اميرك بيوك اوغلى محمد بن الحنفيه كه قريبا مذكور ايدى ديركه بابام حضرت اميره ديدمكه اصحاب كرام ايچنده جمله دن افضل كيمدر بيورديكه ابوبكردر * ينه صوردمكه اندنصكره كيمدر

ينه بيورديكه عمردر * پس خوف ايلدمكه اكر بردخى صورر ايسم شايدكه عثمانى
سويليه ينه ديدمكه اندنصكره جمله دن افضل جناب شريفكزدر بيورديكه بن
دخى مسلمانلرك بريسيم * وخلافتى وقتنده بصره ده بركون منبرده بيورديكه اى
ناس سزك اميركز (يعنى كندى) سزك دنياكزدن برخرمايه راضى اولمشدر بيلر
بحجركه ات اكل ايلمز مكركه قربانندن عيدده برپاره جكر اكل ايده * وعبدالله بن
عطادن مرويدركه عبدالله بن سلام ديديكه (ومن عنده علم الكتاب) كريمه سندن
مراد حضرت عليدر * بونلردن ماعدا حضرت اميرك حقنده آيات واحاديث
شريفه حصر وتعداد اولنمز (لطيفه) وبودخى خوشدركه قرآن كريمك سوره لرى
اوللرنده اولان حروف مقطعاتدن مكررات طى اولنسه باقى اولان حروفدن
بوكلام تركب ايدر * على صراط حق نمسكه (وامام) مسلم حضرت عائشهٔ
صديقه دن روايت ايدركه پيغمبر عليه الصلاة والسلام سعادتخانه سندن طشره
چيقديلر وسياه قيلدن برآلاجه عباوار ايدى معاآلوب كتدى وحسن كلدكده
عبانك التنه الدى كذلك حسينى ووالده لرى فاطمهٔ زهرايى وصكره على
مرتضايى دخى اول عبانك التنه آلوب بيورديلركه (انما يريد الله ليذهب عنكم
الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا) ام سلمه حضرتلرندن مرويدركه بوآيت كريمه
بنم خانه مده نازل اولدى حضور سعادتلرنده اولمشيدم ديدمكه يارسول الله بن
اهل بيتدن دكلميم بكا بيورديلركه سن بكا خيرليسين سن ازواج طاهراتدنسين
* امام طحاوى مشكل الغريبده روايت ايدر اسما بنت عميس ديمشكه مصطفا
عليه التحايا جنابنك سرمباركلرى حضرت مرتضانك دیزلرنده ايكن وحى نازل
اولدى هنوز حضرت على ايكندى نمازنى ادا ايلمدين كنش طولندى وحى تمام
اولدقده پيغمبر عليه الصلاة والسلام بيورديكه ياعلى صلاة عصرى ادا ايلدكمى
جناب اميردخى خير ادا اولنمدى ديدكده بيورديلركه الهى اكر على سنك طاعتكده
ورسولك طاعتنده ايسه كنشى كيرو وندر * اسما ديركه آفتابك غروبنى
كورمشيدم تكرار كنش عودت ومغربندن خروج ورجعت ايلدى وطاغلره
وزمينه ضيا پاش اولدى (الشمس ردت عليه بعدما غربت * من ذا يطيق
لعين الشمس تطيينا) (مهمه) امام طحاوى ديركه بوحديث ثابتدر *
وراويلرى ثقه درلكن صحيح بخاريده مسطور برحديثه معارض كورنمكله ابن
كثير رد ايدر اول حديثده بيورلمشكه يوشعدن غيرى كمسنه ايچون شمس حبس
اولنمدى * سببنده يازديلركه يوشع پيغمبر بيت المقدسى محاصره ايلدى جمعه

كونی آفتاب غروبه قریب اولدی اکر غروب ایدرسه جمعه ایرتسی کیجه سی اولوب
بنی اسرائیل کاردن ال چکوب فتح قدس امری کیرو قالور یوشع پیغمبر آفتابه
دیدیکه ای شمس سنده مأمورسین بنده مأمورم یارب سن کنشی بکا حبس ایله *
پس کنش سیرنی ترک ایدوب تا قدسك امر فتحی تمام اولنجیه دك طوردی بعده
غروب ایلدی * شارح قاضی میرزدی دیرکه سید صفی ایجی خطیله کوردمکه
بو حدیثك ورودی حضرت امیر ایچون رجعت شمس امرینك وقوعندن مقدمدر
دیرزیا خود رجوع حبسك غیریدر دیو توفیق اولنوردیدی * ترمذی ام سلمه دن
روایت ایدر حدیثده کلمشدر علی یی منافق اولان کمسنه سومز ومؤمن اولان
کشی علی یه بغض ایلمز * ابو سعیددن دخی روایت ایدردیمشلر که بزلر یعنی انصار
جماعتی منافقی حضرت علی یه بغضیله بیلورز * حافظ ابو نعیم حلیة الاولیاده
دیرکه حضرت مصطفا علیه التحایا بیورمشلر که سز علی یه سب ایلمك زیرا علی
ممسوس فی ذات الله در یعنی حق تعالیده مس ممکن اولسه واقع اولمش اولوردی
لکن مخلوقه خاصدر * پس اقربیتدن کنایتدر * شیخ نجم الدین کبرا بیورمشکه
بکا غیبوبت واقع اولدی مرشد کائنات علیه التحایا یی کوردم حضرت مرتضی
برابر ایدی سرعت ایدوب جناب امیر ایله مصافحه ایلدم درحال ملهم اولدمکه بن
خبرده کویا کورمش اولام سیدسندیمز علیه التحایا بیورمش اولهلر که علی ایله
مصافحه ایدن جنته کیرر * پس حضرت امیره اول حدیثی صحیحمیدر بویله
حدیث بیورلدیمی دیو صوردم جناب امیر بیوردیکه نعم صدق رسول الله بویله
بیوردیلر بمله مصافحه ایدن جنته کیرر دیو خبر ویردیلر (ترجمه) بن ستون
خانه دین مبینم مؤمنه * نیجه ایات ایله ثابتدر کرکمز ارتیاب

لنا سمة الفخر فی حکمها * فصلت الینا باعرابها

(سمه) کسر ایله اصلنده وسمدر علامت ونشان واثر معناسنه (اعراب) بیان
ایلمکدیر * آخر کلمه ده اولان حرکه یه اعراب دیدکاری اول کلمه نك متصف اولدیغی
حالی اعلام وبیان ایلدیکی سببدندر (معنای بیت) بزم فخر اربابی اولدیغمزه حکم
ایاتده علامتمز واردر که اول آیات وعلامت بزه صلاة ایدر یعنی سبب اولورلر
آنلری کوروب واقف اولنلر بزلره صلاة یعنی سیاق خاصنه رعایت ایدرلك دعا وثنا
ایدرلردیمك اوله حتی شاعر دیمشدر (کفاکم من عظیم القدر انکم * من
لم یصل علیکم لا صلاة له (نکته) مصرع اولده علامت فخردن مراد شریفلری
بوندن مقدم اولان بیتده واقع فتحده بعضا یازلمشدر مصرع ثانیده دخی نلفع

وابن عامر ویعقوب نام ائمهٔ قرائك مختارلری اولان وجهه اشارت واودركه (سلام على آلياسين) كريمه سنده اضافتله على آل ياسين اوقورلر * وبو وجهه كوره بعض اهل تفسير ياسين ايله مراد محمددر ديمشدر * وامام نووى تهذيبنده ديركه حضرت عليدن مروى برحديثده بيورمشلركه قرآنده حق تعالى بكا يدى اسم تعيين ايلدى (محمد) (احمد) (طه) (يس) (مزمل) (مدثر) (عبد الله) ياخود مصرع ثانيده بوآيت مراد اولنه (قل الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى) (لطيفه) يس سوره سى قلب قرآن اولديغى حقنده حديث شريف واردا ولمشدر * يس قلب لفظى اسلام كبى يوزاوتوزايكى عددده محمد اسم شريفنك دخى بينه سى يوزاوتوزايكى اولوركه حساب بينه معروفدر (ترجمه)

آل ياسينز بوفخرايله ايدرزافتخار * بيزه آيات فصيح ايلرصلاة ايله خطاب

فصل على جدك المصطفى * وسلم عليه لطلابها

(جد) بونده اتانك باباسى (مآل مقال) چونكه دين قويم وصراط مستقيم ايله بن كويا يكلخت اتحاد اولدم وبوبر قول مجرد اوليوب بلكه حكم مدلل اولديغنه آيات دلالقسمات واردر بويله اولدقده سن اى حسينم جدك مصطفا عليه التحايا افندمزه صلاة وسلام ايليوب طالبان امارات دينيه يي دلشاد ايله (ترجمه) سنده هردم جدكا كيكه صلاة ايله سلام * قيل براى طالب اسرار آيات كتاب

(نطق آخر) (تردد آة الصبر عند النوائب * تنل من جميل الصبر حسن العواقب (بوشعر) حضرت حسن جنابلرينه خطابا صدور ايلمشدر تردفتحات وآخرى شده ايله امر دررداننديد كارى نسنه يي اتخاذ ايله ديمكدر (مآل بيت) سن بلالرك ظهورى وقتنده صبرى كنديكه ردا قيل كه صبر جميلكدن ناشى اول بلالر زائل اولدقده عاقبتك حسنى يعنى انجامنده صبرك ثمره سى اولان الطاف الهيه حاصل اولور زيرا هر حالده دوام يوقدر البته زوال بولور وعاقبتنده مكافاتى اولوركه بيورلمش (وبشر الصابرين) (فائده) ردا اولادعربك فرجى اوزره ايكى اوموزلرى اوستنه قويوب اوجلرى اوكلرندن اشاغى اولان لباسدركه ديارمزده عادت مشايخ درسنت سنيه دركه اثرده (الارتداء لبسة العرب) بيورلدى * ابن عمردن طبرانى روايت ايدر (ترجمه) رداى صبرى بردوش ايله سن عند المصائب ايره صبرجميل ايله سكا حسن عواقب

وكن صاحبا للحلم فى كل مشهد * فما الحكم الاخير خدن وصاحب

(صاحب) بونده رفيق وهمدمدر (حلم) وقار وترك عجله (مشهد) محل جمعيت

(خدن)

(خدن) يولداش ودوست خدين وصديق كبي . (معناى سخن) هر جمعيتده سن حلمك قريني لولوب امر كده مجول اولمه زيرا تأنى دوستلرك ونديملرك جملهٔ انواعنك خيرليسيدر كه صاحبنى اكدارد ن حافظدر (ترجمه) غضوب اولمه رفيقك حلم اوله هر مشهد ايچره * جهان ايچره كشى يه حلم اولور خير مصاحب

وكن حافظا عهد الصديق وراعيا * تذق من كمال الحفظ صفو المشارب

(راعى) حافظك عطف تفسيريدر تذق برنسنه نك طاتمق معناسنه اولان ذوقدندر كه طاتارسين ديمك اولور (كمال الصدق) دخى نسخه در (مشارب) جمعدر مفردى مشرب اولنده خوى معناسنه اولمق دخى انسبدر (مأل بيت) دوستك اولان عهدى ظاهرا محافظه ده و باطنا دخى اول پيمانى مراعاتده اول كه كمال حفظك سى صفاى خاطردن لذتياب يعنى صافدل قيلسون (ترجمه) صديقك عهدنى هردمده ايت حفظ ورعايت * كمال حفظله ذوق ايده كور صافى مشارب

وكن شاكرا لله فى كل نعمة * يثبك على النعمى بجزيل المواهب

(نعمى) نعمتدر ضمله دراكر فتحله اولورسه مدا اولنور (الحمد لله على نعمائه) كبى (مواهب) جمعدر مفردى موهبه عطا وكرمدر (معناى بيت) سن نعمتك شكرنى ترك ايله وخلوص اوزره ايله كه (لئن شكرتم لازيدنكم) حكمنجه شكرنى ادا ايلدكده مقابله سنده اول كرم ونعمتك دخى عظيم وكثيرنى ويرر لكن (قليل من عبادى الشكور) مأل لطيفى اوزره حق ادا ايله ادا ايدنلر آزدر (ترجمه) دخى هر نعمت مولايه شكر ايت نورديدهم * زياده ايده سكا نعمتلرينى تا كه واهب

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فكن طالبا فى الناس اعلى المراتب

(حيث) مكان ايچوندر مبنى ومضافدر وحيث يجعل نفسه هنالك تقديرنده مفعول ثانى محذوفدر (معناى بيت) مردك كندى نفسى ملاحظه ايلديكى محلده در يعنى حق تعالى قولك مطلوبنى خالقدر اكر نفسنه همتى عالى ايسه عالى اولورا كردون قصد ايدر ايسه دناءت ميسر اولور * پس كنديكى بين الناس مراتبك بلندنده ملاحظه ايله كه حصوله كله جناب حق تعالى عبدك ظنى عندنده در كه عبد ايله عند بر رسم اوزره اولمسى خلقتنده قرينتنه مستعد ازلى اولديغنه كواهدر همان عبده لايق اولان حسن ظن ايله مألوف اوله امور دنيويه واخرويه دخى بويله در لكن كبر وعجب ظهورندن كندنى محافظه لازمدر (ترجمه) كشينك همتى دكلو اولو بدر رتبه سى چون * يورى خلق ايچره اول جوينده عالى مراتب

وكن طالبا للرزق من باب حله * يضاعف عليك الرزق من كل جانب

(خلاصهٔ كلام) ورزق حلال بابندن استه كه هر طرفدن سكا رزقك فات فات قيلنور زيرا طلب (وابتغوا) امر شريفنه امتثالدر * ومذهبمزده حرام دخي رزق ايكن حلالني طلب ايلمك حق تعالينك برفات دخي رضاسنه مراعاتدر * وشكرى دخي ادا زياده يه مؤدى اولوب وجوهله تضاعفنك سببلرى بولنور (ترجمه) طلب قيل رزقكى باب حلاله بص قدم تا * مضاعف اوله هر يردن سكا رزق مواهب

وصن منك ماء الوجه لا تبذلنه * ولا تسأل الانذال فضل الرغائب

(انذال) ذال نخذ ايله جمعدر روزن ومعناده ارذال كبيدر (رغائب) جمعدر مفردى رغيبه عطايا مرغوبه ديمكدر (فائده) شهر رجبك ابتدا جمعه كيجه سنه شب رغائب ديدكلرى نور نبوت خاتميت جبههٔ مادر نبويده ضيا پاش اولمغه ابتدا ايلديكى كيجه دركه مخلوقاته رحمتدر * حتى شيخ صلاحى منظومهٔ رغائبيه سنده ديمشدر (نظم) كيردى چون ماه رجب شهر خدا * ليلهٔ جمعه اولنجه ابتدا * مادر پاكى امينه حضرتى * قيلدى عبد الله چون اول قربتى * برج عصمتده باذن مستعان * كوكب سعدين ايتديلر قران * يعنى اول شمس هداى پرضيا * اول شب رحمتفزاده غالبا * برج رحم عصمته ايردى نزول * اول كيجه عيد ايتدى ارواح عقول قدسيان اول كيجه يه رغبت تمام * ايتديلر اندن رغائب اولدى نام (معناى بيت) يوزك صويني صيانت ايله ولايق اولميان محله بذل وصرف ايله البته صقين ضايع وتلف ايلمه واراذلدن عطايانك كثرتنى ملاحظه وامید ايله (ترجمه) حصول رزقك ايچون آب رويين دوكه زينهار * خسيسه عرض حاجت ايتمه اندن اولمه طالب

وكن موجبا حق الصديق اذا اتى * اليك ببر صادق منك واجب

(صديق) مقامنده جليس دخي نسخه در (بر) كار حسن كه تركجه ايلك (صادق) صحيح وكامل (معناى نظم) سندن صدورى وحصولى لازم اولان امر خيرى عرض وامید ايله سكا كلن دوستك حقنه رعايت ونطقنه حرمت ايلكى كندى اوزريكه واجب قليجى اول (ترجمه) فراموش ايلمه حق صديقى ايتسه احسان * مكافات ايلمك احسان ايله اولور چو واجب

وكن حافظا للوالدين وناصرا * لجارك ذى التقوى واهل الاقارب

(والدين) بابا وانا كه پدر ومادردر * اصلى والد ووالده ايكن بابايى انا اوزرينه تغليب ايله والدين ديديلر ابوين كبى كه اومعنايه در (جار) قوكشو در * فقهاء

(كرام)

(كرام) باب الوصيه ده جوانب اربعه دن هر برنده قرق عدد خانه تمامنه دك جيران عد اولنور ديدكارى حكمى (اربعون دارا جار) حديث مرسلنه بنا ايلديلر (مرام شعر) وپدر ومادر ايچون دخى محافظه ده اول وهمجوار اولنلرك منقيلرينه نصرت ايله واقربايه دخى مراعات خاطرده اول ديمكدر بونده والدين ايچون محافظه مطلق ذكر اولندى حقوق وياسائر اموره نوع واحده منحصر اولميوب مجموع حالات والدين شايان حفظ وحمايت اولديغنه تنبيه ايچوندر (ترجمه) پدر مادر حقوقن حفظ ايدوب يتدكجه كوجك * كوره‌لر نفعكى جارك ايله اهل اقارب (نطق آخر)

لو صيغ من فضة نفس على قدر * لعاد من فضله لما صفا ذهبا

(صيغ) مهمله ايله معجمه بيننده تحتيه ايله درصاغ فعلنك مجهوليدر قال وقيل كبى وصايغ قيومجيدركه زر كردبرلر قيوم غليظ تركجه ده جهازدر (فضه) كمش (نفس) جان وتن معا (قدر) تقدير كبى كميت ومقدار (ذهب) التون (ملحوظ نظم) بوشعر حضرت حسنه خطابا واقعدر علم وفضل وادب وكمال ايچون برمثال ايراد بيورركه مثلا محالى فرض ايلمك طريقيله اكركمشدن برجسم ذى روح بوته تربيه ده محو اوساخ ايلمك ايچون اذابه ايله تصفيه وبرقالبه افراغ اولنسه انده اولان اكسير فضلك تأثير خيروبركتندن ناشى التونه منقلب ومتحول اولور (ترجمه) نفسك اولسه سيمدن اى معدن عقل وادب * ايليه اكسير فضل ومعرفت آنى ذهب

ما للفتى حسب الا اذا كملت * اخلاقه وحوى الاداب والحسبا

(حوى) احاطه ايلدى ديمكدر (معناى شعر) برشخصك باباطرفندن اولان حسبى كامل اولمز الا حسن خلقده كمال انده ادب وحسب ايله بربره جمع اولورسه اولزمانده مرد كامل اولور (ترجمه) كيشيه اولمق حسب تكميل اخلاق ايتمه ده * زينت ذاتك اوله اوصاف آداب وحسب

فاطلب فديتك علما واكتسب ادبا * تظفر يداك به واستعجل الطلبا

(فديتك) فعل ايله مفعول بيننده جملهٔ دعائيه در فدابر بليه دن حفظ ايچون ويردكلرى نسنه (معناى نظم) حال ذكر اولنان منوال اوزره اولنجه سنده طلبكار علم اول بن سكا فدا اولايم يعنى بين الناس سكا جانم قربان اولسون سوزى ديدكلرى مقامده دور * وكسب ادبده اول كه دودستك علم سببيله ظفرياب اولور يعنى هرنيه اوزادرسن الك ييشور وطور جميل اوزره صرف اراده ايله كه مقدر

اولان حاصل وواصل اولور (ترجمه) طالب اول علم خدایه ایله تحصیل ادب * دسترس بول مقصد اقصایه قیل حسن طلب

لله در فتی انسابه کرم * یا حبذا کرما اضحی له نسبا

(در) ممه دن نازل اولان سود و بلوتدن هابط اولان یغموردر لکن بونده ممدوحدن صادر اولان فعلدن کنایتدرکه (لله در فلان) دیمادر فلان کسنك ایشی الله عظیم الشانك تحصیل رضاسیچوندر دیمکدر (لکن) فقیر دیرمکه در خیر واحساندر دید کلرینه کوره فلانك فعلنك جزاء بالخیری انجق الله ایچون یعنی اکا مخصوصدر مخلوقك عهده سنده دکلدر مألنده دعادر * وبو دعا دخی مقام تعجبده درکه نه عجیب فعله موفق اولدی دیمك اولور * یا خود ذاتنده کندی طفل رضیع ایکن مغیر طباع اولان سودکه حالنه تعجب اوله که صوی سود ایمشکه تربیه سندن بویله کامل اثر پیدا اولدی (یا) حرف ندا و منادا سی محذوفدر (حبذا) اصلنده حب فعلیله فاعلی اولان ذادن مرکبدرکه ابهام ایچون اشارتی سلب اولندی جمله سی نعم کبی فعل مدحدر (کرما) ذاده اولان ابهامی رفع ایچون تمیزدر (محصول بیت) اول ذاتك ایشی نه خوشدر انجق انك بو کاری لله در یعنی بویله کاره موفق اولان کسنه نك آبا و اجدادی کریملر وبلکه عین کرمدرکه بویله فعل صادر اولدی ای قوم نه خوش کرمدرکه انك نسبی اولمشدر (ترجمه) حق ایچوندر خیری انك کاوله انسابی کرم * ای خوش اول ذاته کاوله لطف و کرم اکا نسب

هل المروءة الا ما تقوم به * من الذمام وحفظ الجار ان عتبا

(مروءت) سهولت وزننده آدمیت وانسانیت دید کلری حالتدر کمال المرء معناسنه در (مروت) فتوت کبی شدیله دخی جائزدر (ذمام) جمعدر مفردی ذمت عهد وامانتدر (مآل کلام) مروت انجق کشینك ذاتیله قائم اولان وفاء عهددر * وجیراندن بری اکر عتاب ایدرسه دخی حق جاره مراعات ایدوب نفسنی ضبط ایلمکدر عتاب عتبیدن دخی اولور (ترجمه) هم مروت نور دیده ما یتمدر عهده وفا * داخی استمداد ایدن جیرانه همت روز و شب

من لم یؤدبه دین المصطفی ادبا * محضا تحیر فی الاحوال واضطربا

(مفهوم شعر) اول کسنه یی که دین مبین اسلام تأدیب ایدوب علم الیقین حقائقنی تصدیق ایلمیه ظاهر و باطننده اولان حالاتنده حیرت صاحبی اولوب اضطرابدن خلاص بوله مز (ترجمه) دین پیغمبر ایله شولکیم مؤدب

اولمدی

اولدی ء اولدی کاری اضطراب وحیرت ورنج وتعب (نطق آخر)

الدهر یخنق احیانا قلادته * علیك لا تضطرب فیه ولا تثب

(دهر) وقت وروز کاردن کنایتدر حقنده اثر وارد اولمشدر که (لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله) یعنی روزکاره شتم ودشنام ایلمك زیرا دهر حقدر دیمکدر ومراد بودرکه بعض حوادث شدیده ظهورنده دهره سب ایلمکده ایکی ضرر واردر * بری هر فعلك فاعلی حقیقی ومجازی حقدر دهره اسناد عبثدر (ایکنجی) مذهب دهریه یه قوت ویریلوب (انبت الربیع البقل) قبیلندن اولور مؤمندن ظهوری مجازه صرف ایدرسه دخی حقیقتدن عدوله اضطرار یوقدر (خنق) بوغمق (احیان) جمعدر مفردی حین وقتدر احیانا لفظی هر محلده که اوله وقت وقت وگاه گاه دیمکدر (قلاده) گردن بندکه گردانلق دیرلر (لا تثب) لا تضطرب کبی مضطرب اولمه دیمکدر مصدری وثوب اولوب اضطراب معناسنه درکه اکا لازم اولور (محصول سخن) دهر قلادهٔ مخنق ایله سنی وقت وقت صیقر وبوغر اول وقتده علاجی صبردرکه دیمشلر (ع) مرغ زیرك چون بدام افتد تحمل بایدش (ترجمه) حبل محنت ایله گردنکیر اولورسه روزکار * اضطرابه دوشمه صبر اولور خلاصیکه سبب

حتی یفرجها فی حال مدتها * فقد یزیدا ختناقا کل مضطرب

(مدت) فضله در (ترجمه) دفع ایدنجه صابر اول طور پیچ وتاب ایتمه صقین * اختناقی آرترر چون اضطرابیله هرب

انی اقول لنفسی وهی ضیقة * وقد اتاح علیها الدهر بالعجب

(اتاح) تقدیر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) نفسم مضایقه یه مبتلا ایکن وتحقیق دهر اکا امر عجیب وحال غریب تقدیر ایلمشکن تحقیق بن نفسمه بو بیت آتی الذکرك مفهومی ایله خطاب ایلیوب دیرم (ترجمه) نفسمه دیرم انی تضییق ایدنجه درد وغم * یعنی تقدیر ایلینجه روزکار امر عجب

صبرا علی شدة الایام ان لها * عقبی وما الصبر الا عند ذی الحسب

(عقبی) عاقبت (خلاصهٔ کلام) دهرك واياملك شدتنه کمال صبر ایله صبر ایله که تحقیق اول ایام شدت ایچون عاقبت ونهایت وختام واردرکه تمام اولور وانفصام بولور دوامی یوقدر اگرچه امر بویله در لکن صبر حالتی دخی شریف الاصل ونفیس النسل اولان کمسنه لرده بولنور (ع) هلا مررت بآل عبد مناف (ترجمه) شدت ایامه صبر ایله کانك انجامی وار * شدته صبر ایلمك چون اولدی کار ذی الحسب

سیفتح الله عن قرب بنافعة * فیها لمثلك راحات من التعب

(جوهری تقدیری اوزره (عن قرب) قریبا دیمکدرکه اصلنده بعد قرب ایکن عن قرب دینلمشدر والسنة ناسده عن قریب دیرلر (معنای بیت) قریبا فتاح علیم آززمان مرورنده بر نافع حالی فتح ایدرکه اول حالده سنک کبیلر ایچون تعب ومشقتدن راحتلر واردر خاصة سکا راحت بولمق اولی بالطریق (ترجمه)
شول منافع نعمتی فتح ایدر الله عن قریب * کانده راحت ایدر امثالک دخی کورمز تعب (نطق آخر)

اذا اشتملت علی الیأس القلوب * وضاق لما به الصدر الرحیب

(یأس) امید مقابلیدر (صدر) سینه (مآل قال) قلبلر یأسی احاطه ایلسه وسعتلی سینه دخی اول نا امید اولمقدن ناشی مضایقه پیدا ایلسه دیمکدر جوابی اتالک درکه ایکی بیت صکره کلور (ترجمه) مشتمل اولسه قلوبی یأس و حرمان عجیب *
علت ضیق ایله معلول اولسه اول صدر رحیب

واوطنت المکاره واطمأنت * وارست فی اماکنها الکروب

(المکاره) کره لفظنک جمعیدر محاسن حسنک جمعی اولدیغی کبی علی غیر القیاسدر وایکیسی بر برلرینک ضدیدر (اطمأنت) آرام وسکونت دل معناسنه اولان اطمئنان مصدرندن ماضی مؤنثدر ثلاثیسی طمن در (ارست) ثقیل شیئک ثباتی معناسنه اولان ارسا مصدرندن بودخی ماضی مؤنثدر (اماکن) مکانک جمعی وضمیری کروبه راجعدرکه مقامی مقدمدر (کروب) کربک جمعیدر (محل کلام) ومکروه امرلر قلبی وطن ایدوب انده آرام ایله آسوده اولسه لر موجود اولان غملر دخی یرلرنده لنکر براقسه لر متانت اوزره برلشسه لر (ترجمه)
جا بکیر وپاید ار اولسه مکاره عسکری * شهر دلده زمرهٔ افکار غم اولسه نقیب

ولم یر لانکشاف الضر وجه * ولا اغنی بحیلته الاریب

(الضر) نفع مقابلی (حیله) چاره (اریب) عاقل (مفهوم نظم) غم وکدرلک دفع وزوال بولمسنه قطعا بر وجه وسبب دخی ظاهر ده کورنمسه وعاقل بر چاره وعلاج دخی بولمیوب سعیندن ال چکسه (ترجمه) داخی یوز کوسترمسه هیچ انکشاف ضر غم * بولمسه بر وجهله درد ینه بر چاره اریب

اتاک علی قنوط منک غوث * یمن به اللطیف المستجیب

(قنوط) یأس معناسنه در (غوث) مدده یتشن کمسنه فریادرس کبی (لطیف) لطف ایدیجی اسماء حسناد ندر (مستجیب) مجیب کبی قبول ایدیجی (مفهوم نظم) بو بیت اذانک جوابیدر یعنی ابیات سابقه نک مآلی اولان یأس کلی وانقطاع تام

پیرام

مرام ايله كشى محض قنوط اوزره حيرتزده وواله ناچار ايكن لطف وكرم وفضل ونعم صاحبى اولان لطيف ومجيب طرفندن غوث اعظم ينه سكا كلور يتشور * وبالكليه حال قبيح احسن حاله تحويل اولنور ديمكدركه (هو الذى ينزل الغيث من بعد ما قنطوا وينشر رحمته) كريمه سنه مطابق ومآلى انك مفهومنه موافق بريتدر لكن بعضيلرى معناده غوث اعظم دخى سكا مددرس اولميوب مأيوس ايلسه ينه لطيف ومستجيب سكا لطف وعنايت ايدر ديمكدر ديمشلر لكن واهيدر (ترجمه) جمله عالمدن اكر يأس ايله اولسك ناميد * ايره فريادكه امداد لطيف ومستجيب

وكل الحادثات اذا تناهت * فموصول به فرج قريب

(مآل معنى) اول احوال خسيسه حالات نفيسه يه انقلاب بولوب بعده جمله حوادث كريهه ايام بردبر هر برى برطرفه يقله اضداديله مكافاة ونقيضيله مجازاة اوله رق تمام ومنتهى اولدقده درعقب انك نهايتنه متصل وغايتنه متواصل فرج صدور ودفع حرج البته ظهور ايدر * فرجدن قريب قيدى (نصر من الله وفتح قريب) بشارتنه ايما دركه بو مفهومه مناسب * وبو مآله متقارب فرج بعد الشده تسميه اولنان قصيدۀ منفرجه وخصوصيله اولنده تبركا ابن نحوينك ايراد ايلديكى (ع) اشتدى ازمة تنفرجى * مصرعى حضرت مرتضى كرم الله وجهه روايتيله برحديث شريفدر (مفهوم اثر) اى ازمه واى ظلمت شده سن دخى زياده شديد اول كه تيز دفع اوله سن وعقبكده انفراج پيدا اوله ديمكدر (ترجمه) حادثات شدت دهره نهايت ويره حق * يعنى دلدارفرج سا كه اوله يار قريب

(قطعۀ اخرى) لاتطلبن معيشة بمذلة * وارفع بنفسك عن دنى المطلب

(بنفسك) ده با تعديه ايچوندر (محصول مقول) معيشتكى ذل ايله طلبكار اوله يعنى ذلتى آلت كسب ايله مطلب دنى يعنى الچق وقبيح وخسيس اولان شيلرى طلبدن نفسكى كف ومنع ايله كه همت عاليه صاحبى اولوب حق تعالى ظنكى حسن ايليه (ترجمه) سن مذلتله معيشت استمه * هر دنيدن مقصدك قيله طلب

واذا افتقرت فداو فقرك بالغنى * عن كل ذى دنس كجلد الاجرب

(دنس) چرك كه تركجه كير ديرلر وسخ ودرون كبى (اجرب) اويوز (مآل معنى) سن فقير اولورسك اول دردكه دوا اول جربه يه مرهم شغلويله تدبير اولنسون كه مثلا اويوزديكلرى جربه علتنه مبتلا اولان كيشينك دريسندن چكنوب وچكيلوب احترازايلديككبى هر چركدنلردن حذر ايدوب مستغنى اول طريق

دوا بودر که بیت آتیده کلور (ترجمه) فقره ایرسك قیل غنا ایله دوا * هراو یوز نایا که زنم ارا آچه لب

فلیرجعن الیك رزقك کله * لو کان ابعد من محل الکوکب

(فا) جوابیه (لام) قسمیه (محل کوکب) فلك نجوم (معنای نظم) معاش تحصیلنده وزالت ایلمیوب وفقره استغنا ایله دوا ایلیوب غنی ومستغنی کورند کده تحقیق علی التحقیق رزقك سکا رجوع ایدوب اکر (وفی السماء رزقکم) نطقی اوزره فلکلر قدر سندن دور ایسه دخی کلور (ترجمه) فی المثل کر اولسه کوکبدن بعید * ایریشور رزقك سکا هر روز وشب (قطعهٔ اخری)

فان تسألینی کیف انت فاننی * صبور علی ریب الزمان صلیب

(بوایکی بیت) نهج البلاغه دن منفهم اولدیغی اوزره بنی سلیمدن برشاعرك نظمیدر که حضرت امیر کرم الله وجهه المنیر اثنای صحبتده انشاد بیورمشلردر (تسألینی) مفرد مؤنث مخاطبه (کیف) حالدن سؤال (ریب الزمان) حادثهٔ روزکار (صلیب) شدید وقوی (مآل بیت) اکر بکا ای حبیبم صورر سك که کیفیت حالك ندر تحقیق بر تحقیق روزکارك شدتنه ودهرك جفاسنه مبالغه ایله صبر اوزره یم وتحملده قوی ومتینم (ترجمه) کر سؤال ایلرسکز کیفیتم ای دوستلر * صبر ایدرم حادثات دهره اولدقجه قریب

حریص علی ان لاتری بی کاٰبة * فیشمت عاد اویسأ حبیب

(کاٰبه) کعبه وزننده درحال ناخوش اولمق (عاد) اصلی عادی عداوت ایدیجی دیمکدر (مقصود نظم) حالات مذکوره ایله اتصافه سعی اوزره یم وبنده اول جفالرك اثری مشاهده اولنمامق اوزره حریص وطالبم زیرا اکر بنده ضعف حال واثر کدر کورنسه دشمن فرحناك ودوست غمناك اولور (ترجمه) کمسه یه کوسترمزم آثار حزن لاجرم * شاد اولور دشمن اولان محزون اولور اندن حبیب (نطق آخر)

اذا جادت الدنیا علیك فجد بها * علی الناس طرا انها تتقلب

(طرا) جمیعا دیمکدر (محصول بیت) دنیا سکا جواد اولوب جوم دولت ووسعت کوستردکده سندخی جمله ناسه ممکن اولدقجه سخاوت کوستر وفرصتی غنیمت بیل زیرا دنیا تقلب ایدر دائما انقلابده در اول حالت دائمی اولمز ضدی وخلافی دخی ظهور ایدر واودخی بقاده اولمز عکسنه دونر (ترجمه) کرم اینسه بو عالمده خدا سنده کرم ایله * ایریشه هرکسه خیری تقلب اوزره در بیت

فلا الجود یفنیها اذا هی اقبلت * ولا البخل یبقیها اذا هی تذهب

(معنای

(معناى بيت) سن وجه مذكور اوزره سيران ايله دنيا سنكا اقبال وتوجه ايدوب كلدكدنسنك جودك انى فانى ايدوب دوكمزوا كراقبالى ادباره دونوب كتمك مراد ايدرسه سن بخيل اولوب خست ايلمكله اودنيا قالماز وباقى اولماز بخل انى حبس ايده مززيرا اقبال وادبار دخى حق تعالينك ارادهٔ عليه سيله واقع اولور (ترجمه) اكراقبال ايدرسه مال انى جود ايلمز افنا * كيدرسه بخل انى ابقا ايدر صنمق دكلمى عيب
(قطعهٔ ديكر)

يغطى عيوب الناس كثرة ماله * فصدق فيما قال وهو كذوب

(يغطى) غطادندر مجهول مقدمدر پرده در (مضمون منظوم) كشينك مالى چوق اولمق عيبلرينه پرده درا كرذاتنده يلانجى دخى اولسه سوزى تصديق اولنور (ترجمه) كشينك عيبن اورتر كثرت اموالى عالمده * سوزى كرچك دخى دانا اولور نادان ايكن كذاب

ويزرى بعقل المرء قلة ماله * فحمقه الاقوام وهو لبيب

(يزرى) مجهول مقدمدر نقص معناسنه (مآل مقال) ومالنك از اولمسى عقلى ناقص ردينمكه سبب اولورونااس اكا عاقل ايكن احمقدر ديرلر (ترجمه) نه رتبه عاقل اولسه بر كشى پس قلت مالى * انى بى اعتبار ايلر اولور حق ايله شهرتياب
(قطعهٔ اخرى)

غالبت كل شديدة فغلبتها * والفقر غالبنى فاصبح غالب

(غالب) اصلنده غالبى اولوب اكتفا بالكسر ايله يا سى محذوفدر (ترجمه) كورشدم هر شديد ايله پس اولدم غالب مطلق * ولكن شدت فقر وفنا اولدى بكا غالب

ان ابده يفضح وان لم ابده * يقتل فقبح وجهه من صاحب

(قبح وجهه) بددعادر (محصول سخن) اكر حال مذكور يعنى فقرى آشكار ايلسم بنى رسواى ايدر اكراظهار ايلمسم بنى قتل ايدر * پس يوزى قبيح قيلنسون يعنى يوزى قاره اولسون بويله مصاحبك كه الفتنده طريق آسايش معتدل يوق ديمكدر * اكرچه بواداتركيده مستعملدر تقبيحدن فهم اولنماز لكن اداى زمان اولمغله فقر مبددعاده بواداده لطافت واردر يوزى قاره اولمق حسن حاله تحويل ايلمكدر كه (سواد الوجه فى الدارين) فقر حقنده دركه اكبر مطالب اولان (هذا نحرامان على اهل الله) اثرشريفنه ايمادر (ترجمه) بنى رسواى ايدر اظهار ايدرسم اتمسم ناچار * هلاك ايلر بنى اول بدلقا وبر بلا صاحب

فلو كانت الدنيا تنال بفطنة * وفضل وعقل نلت اعلى المراتب

(فطنت) زكاوت كا (خلاصه نظم) اكر تقدير وب قدير ايله اولميوب كشى فكاسيله وفضيلتيله وعقليله دنيايه وسعت رزقه وكثرت ماله نائل اولسه ايدى جمله مراتبك ومجموع درجات دنيويه نك تا بالاسينه والا اعلاسنه نائل وواصل اولوردم (ترجمه). كشى دنيايه نائل اولسه عقل وفضل وفطنتله * اولوردم رتبه بالاترينه نائل وراتب

ولكنما الارزاق حظ وقسمة * بفضل مليك لا بحيلة طالب

(ما) كافه در (قسمت) تقسيم بمعنى المقسوم (معناى نظم) بيت سابقك مفهومى تسليم اولنديسه مرزقلر تقسيم ازليده فضل حق ايله حصه وقسمت اولنوب (نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحياة الدنيا) امضاسيله دفتر قسام ازلى محلى ومختوم قيلنمشدر چونكه بويله در حيلهٔ عقل وخدعهٔ فكر ايله تبديل وتغييرى محالدر قالديكه اول كندى رزقنك غيرى اولان بعض مخلوقاتك ارزاقى سنك يدكدن حواله اولنوب يامشاهره ومسانهه ايله امانة الاهى محللرينه ايصالى ايلمكدن عبارت بر قورى غوغايه دولت دنياديوب اكا خواهشكر اولمق برامر خطرناكدر خصوصا وقتمزده قسمت عادله اجراسى ممكن اولمز اكرسن اهل حق ومنصف اولسك دخى حاصلى ارادهٔ جزئيه يى صرفله مأمور اولدوغك وجه اسهل اوزره عنايت حقه مظهر اولمقده نياز ودعا ودائما هر حالده ازدرون خالق تعالى يه دلبند اولوب واهل دلدن استمداد وارواح كذشتكاندن استعانتدن غيرى عبدك مدخلى يوقدر (ترجمه) ولكن هر كسك رزقى نصيب وقسمتيدر كيم * ورودى فضل حقدندر دكل با حيلهٔ طالب (نطق آخر)

وافضل قسم الله للمرء عقله * فليس من الخيرات شىء يقاربه

(قسم) كسر وفتح ايله قسمتك جمعيدر وزن ايچون تسكين اولندى * سكون اصلى ايله اقسامك مفردى اولان قسم دكلدر (مفاديت) حق تعالينك انسانه بخش وعطا ايلديكى قسمتلرك افضلى اول انسانك عقليدر * پس امور خيريه دن اكا معادل اولمق دكل بحسب الرتبه اكا تقرب ايدر نسنه دخى يوقدر (ترجمه) كشى يه عقليدر چون افضل اعطاى واهب * دلا خيراتدن برشئ اكا اولماز مقارب

اذا اكمل الرحمن للمرء عقله * فقد كملت اخلاقه ومآربه

(مآرب) مكارم وزننده جمعدر مفردى مأربه در مكرمت ومكرمت وزننده دخى

اولور

اولورما حتملدر (مؤدای نظم) حق تعالی کشینک عقلنی کامل قیلدیغی وقتده انک خویلری وایشلری جمله‌سی کامل اولور زیرا بر کانک اکثر ذا اعلی کامل اولدیغی حالده اندن حصول بولان هر امر انفسی وآفاقی جمله‌سی کامل ظهور ایدوب پسندیده کملان اولور (ترجمه) کشینک عقلنی اتمام ایدرسه حضرت حق * میسردر اکا تکمیل اخلاق ومآرب

یعیش الفتی فی الناس بالعقل انه * علی العقل یجری علمه وتجاربه

(تجارب) جمعدر مفردی تضعیفه ونزنده تجربه که امتحان معناسنه در بوقلامقدر (خلاصهٔ ملخصه) کشینک بین الاقران زندکانیسی عقل ایله در * وفی الحقیقة انک علمنک وتجربه‌لرینک مداری عقلدر که انک اوزرینه جاری یعنی هر حالده اتبیدر (ترجمه) کشی به خلق ایچنده زندکانی عقل ایله در * که عقلی اوزره جاریدر انک علم وتجارب

یزین الفتی فی الناس صحة عقله * وان کان محظورا علیه مکاسبه

(ان) وصلیه در تأکید ایچوندر (محظور) تقدیم مهمله ایله درحرام دیمکدرکه مباح مقابلیدر حتی اصول فقه قواعدندندرکه (الضرورات تبیح المحظورات) دیرلر ضرورتلری حراملری مباح ایدر دیمکدر (مآل بیت) کشی به بین الاقران زینت ویرن بودرکه عقلی صحیح وتمام اوله‌ در جهت معاشی هرنقدرکه کسب حرامدن اولورسه دخی دیمکدر * لکن بیت آتیده مقابله قرینه‌سیله مرادی کسب مادری اوله که زینت مقلوبی اولان زینت اراده سیله اکر اولاد زوانیدن دخی اولورسه دیمک ذهنه تبادر ایدر (ترجمه) کشی به صحت عقلی اولور خلق ایچره زینت * اکا محظور اولورایسه دخی امر مکاسب

(یشین الفتی فی الناس قلة عقله * وان کرمت اعراقه ومناصبه

(اعراق) جمعدر مفردی عرق اصل ونسل معناسنه اولور (مناصب) جمعدر مفردی منصب ساکن اولدیغی محل ومحله وکوی بعض نسخه‌ده مناسب سین ایله نسبت اولنان محللر دیمکدر (خلاصهٔ بیت) بیت سابقک مفهومندن ضمنا مستفاد اولان معنادرکه بین الاقران کشی به عقلی آز اولمق شین ونقیصه در هرنقدرکه صوبی یعنی اصل ونسلی ونشأت ایلدیکی بلده کریم وعزیز اولورسه ده مثلا علما وسادات‌دن وحلال زاده اولوب وحرمین محترمین دن برنده طوغمش ایسه دخی (ترجمه) کشی به قلت عقلی بو خلق ایچره اولور عار * نه رتبه‌ انی تکریم ایتسه ده عرق ومناصب

ومن يك غلابا بعقل ونجدة * فذو الجد فى امر المعيشة غالبه

(نجده) شجاعت (جد) حظ وبخت (مفهوم منظوم) كشى عقل وشجاعتده مبالغه ايله مغالبه اهلى اولسه دخى امر معاشده بختى مساعد اولان كمسنه اكا غالب اولور (ترجمه) كشى عقل وشجاعتله نه رتبه غالب اولسه * معيشتده اولور بخت وغنا اربابى غالب (نطق آخر)

ليس البلية فى ايامنا عجبا * بل السلامة فيها اعجب العجب

(ترجمه) زمانمزده بليه دگل محل عجب * سلامت اولدى بلادن عجبترين عجب

ليس الجمال باثواب تزيننا * ان الجمال جمال العلم والادب

(بيتك لبى) حسن وجمال سنك ترتيب وتزيين ايلديكك لباس نفيس متعدد ايله دكلدر بلكه على التحقيق مطمح انظار اولان جمال علم وادب ايله كشيده پيدا اولان جمالدركه دارينده سبب فوز وفلاح وموجب كمال وصلاحدر (ترجمه) اولورمى زينت اثواب ايله حصول جمال * كمال اولورسكا انجق جمال علم وادب

ليس اليتيم الذى قد مات والده * ان اليتيم يتيم العقل والحسب

(يتيم) انسانده باباسندن كرك موت ايله وكرك سائر طريقله دور اولان صبى در * وحيوانده انادن ايرى دوشن ياوريدر * وبيروخده دخى نظيرى اولميان شيئه يتيم ديرلر در يتيم كبى (مفهوم نظم) حضرت مرتضى بيوروركه اگرچه يتيم شرعا عرفا باپادن فرقت ديده در لكن حقيقتده يتيم عقلدن وحسبدن دور اولاندركه كسه باباو اجداد كرامى موجود اولسون لر عقل وحسب اولمدقده خسران داريني محققدر (حسب) برنده بعض نسخه ده ادب كلمشدر (ترجمه) يتيم اولورمى اوكس كيم وفات ايده پدرى * يتيم اودركه اوله اول يتيم عقل وحسب (نطق آخر)

كن ابن من شئت واكتسب ادبا * يغنيك محموده عن فكرة النسب

(محموده) محموديته تقديرنده ضميرى ادبه راجعدر (يعنى) همان سن ادب كسب ايله باباك هركيم اولورسه اولسون نفاست نسل ونسب شرط ادب دكلدر ادبده اولان محموديت ومحموديت سنى نسبك شرفنه احتياجدن مستغنى ايدر وبلكه حسب ونسل ونسب دخى مهذب اولمغه ادب سبب اولور (ترجمه) هركيمك فرزندى ايسك ايله تحصيل ادب * مدحه كافيدر سكا يوق حاجت ذكر نسب

فليس يغنى الحسيب نسبته * بلا لسان له ولا ادب

(معناى ملحوظ) حسيبى نسبتى مغنى دكلدر * يعنى كندى بيزبان وبى ادب ايكن انجق بر حسيبه نسبت ايلمكله اول انتسابى دعواسنده اولديغى كمسنه نك فضل

وادب وحسبی اکا فائده ویرمز (ترجمه) برحسیبه نسبتی کافی دکل عرفان کرك * بی لسان وبی ادب اولسه ندر لطف حسب

ان الفتی من یقول ها اناذا * لیس الفتی من یقول کان ابی

(ها) حرف تنبیه (محصول بیت) انسان کامل اول کمسنه درکه فضل وکمال وآداب حالی لازم اولدیغی زمانده آخره محتاج اولمیوب دیه که آگاه اولك ومعلومکز اولسونکه حق تعالینك عون وعنایتیله اشته بن اول کارك عهده سندن کلورم دیه کمال بودر یوخسه بنم بابام شویله ایدی وبویله کمال وادب ایله متصف ایدی دیوعنین صاحب افتخار کبی پدر وجد ایله فخره جد ایدن کمسنه صاحب کمال دکلدرکه دیمشلر * دعوی فضل پدر ایتمه مسعادم ایسك * شرف ذات ایله فخر ایله اکر آدم ایسك (ترجمه) مرد اودرکه دیه اشته حاضرم هرحالده * مردا کادینمزکه اوله ذکرو فخری شان اب (نطق آخر)

ایها الفاخر جهلا بالنسب * انما الناس لام ولاب

(مفهوم منظوم) ای نسبیله فخر ایدن جاهل کشی فخر نسب بر حالتدرکه اکر توجیه نکاه ملاحظه قیلنسه علمك لاحق غیر اولورزیرا جمله انسان لاب وام یعنی انا بابا برقرنداشلردر بوحالتده جمله ناس یکساندرکه سابقده بیورمشیدی (ع) ابوهم آدم والام حواء (ترجمه) ای جهالت مجلسنده ایلین فخر نسب * خلق عالم بر اتا ایله انادن طوغدی هب

هل تراهم خلقوا من فضة * ام حدید ام نحاس ام ذهب

(فضه) کمش (حدید) مهمله ایله دمور (نحاس) مهمله ایله باقر (ذهب) التون بودردی فلزات تسعه دندرکه بشی دخی قلای * توج * قورشون * جیوه * برنج معروفلردر جیوه وتوجدن ماعدا ایدی معدنه معادن سبعه وهفت کنجینه دخی دیرلر (ترجمه) سیمدن خلق اولدیغن برکسه نك کوردکمی هیچ * یااوله جسمی حدید ویانحاس ویاذهب

هل تراهم خلقوا من فضلهم * هل سوی لحم وعظم وعصب

(فضل) بونده مال مکسوبدر (اتبتغوا فضلا من ربکم) کریمه سنده بومعنایه کلمشدر (لحم) ات (عظم) کمك (عصب) سکر (خلاصه مخزن) ویا کندی کسب یدلری اولان مالدن خلق اولندقلرینی سن کوردکمی وبواوچ شیدن غیری انلرده برشی دخی وارمیدرکه سکا شبهه القا ایلیه جمله ناس سنك کبی اول اشیاء ثلاثه دن مفطورومرکبدر (ترجمه) دروجوهردن یرادلمش کشی کوردکمی سن *

كا وله انده ما عداى لحم وعظم ايله عصب

انما الفخر لعقل ثابت * وحياء وعفاف وادب

(عفاف) فتحله در نفسنى حرامدن كف ومنع ايلمك (محصل بيت) جاهل اولوب نسبله فخر ايلمه كه ناسده بقالرى و قدر وچوق مدت استعمال اولنوب فنايى بطى اولان معادندن دخى خلق اولنمامشلردركه طول مدته طمعكار اوله سين خصوصا روح نزعند نصكره آز وقتده فاسد اولاجق اشيادن مخلوقلردر انلر شايان فخر دكللردر * لكن فخره سزاده اولنلر اكرچه بقالرى يوقدر اما نفعلرى چوقدر حتى نفعلرى آخرتده دخى كوريلور انلرك برى عقل ثابت كه متين وتام اولوب خوف ووسوسه مقوله سيله زوال پذير اولمز وامور اخرويه بى احاطه يه قادر اولور كركسه امر معاشده صاحبى ابله اولسون وايكنجى حيادر قوت ايمان وكثرت علم وعرفانله اراترا كسلمز حتى باشى شال وياسائر نسنه ايله ستر ايلمك كه سنتدر حيادن كلور واوچنجى عفت كه لذائذ نفسانيه نك ذوق وصفاسنى بيلوركن نفسنى لله منع ايلمك * ودردنجى ادب اشته بو اشياء فخره سزا شيلردر (ترجمه) باعث فخر اولور انجق كيشى يه عقل معاد * هم حيا ومعرفت عفت فضيلتله ادب

(نطق آخر) ادبت نفسى فما وجدت لها * بغير تقوى الاله من ادب

(ترجمه) نفسمى تأديبه همت ايلدم هر روز وشب * بولمدم تقواى مولادن اكا غيرى ادب

فى كل حال انها وان قصرت * افضل مع صمتها عن الكذب

(قصرت) اولكى بابدندر اصلى اقصاردن ايكن ماده ده عجز ظهور ايلدكده الفى اسقاط وباب اوله ارجاع اولندى (افضل) ادبك صفتيدر (معناى شعر) بيت اولده ديمشيديكه طريق تقوادن غيرى ادب بولمدمكه هر حالده اجراسى ممكن اوله اكر تاديبده قصور وعجز وفتور ظهور ايدرسه نفسك سكوتيله اولان ادب كذبدن افضلدر (ترجمه) جمله حالاتدن افضلدر سكوت ايتمك اكا * شول كلام كذبدن كا ولور هلاكينه سبب

وغيبة الناس ان غيبتهم * حرمها ذو الجلال فى الكتب

(غيبت) بر كسنه نك واقع اولان عيبنى سويلمكدر اكر واقع دكل ايسه بهتان وافترادر (محصول نظم) بيت سابقده سكوت كذبدن افضلدر ديمشيدى ناسى غيبت ايلمكدنده افضلدر زيرا ناسى غيبت ايلمك (ولا يغتب) كريمه سيله نهى ولنمش وكتب سماويه نك جمله سنده دخى حرامدر زيرا صاحبنه كوچ كلور *

لكن

لکن فقیرد برمکه وقتزده حال ناس برصورت بولدیکه هرکس بربرینی فصل ومذمت وغیبت ایدرلر نمک مجلسدردبرلروجه‌سی دخی بیلورکوج کلمز اولمق رتبه‌سنده اولدی ادب وحیانک قلتندن نشأت ایلمك اقتضا ایدر نعوذ بالله من ذلك (ترجمه) هم کلامك غیبت خلقدن تحاشی ایلمك * کیم حرام ایتدی کتب ایچره نصوص نهی رب

ان کان من فضة کلامك یا * نفس ان السکوت من ذهب

(مآل بیت) ای نفس اگرسنك سوزك کمشدن ایسه سکوتك التوندرکه حجة الاسلام امام غزالی احیاده بیوررکه حضرت سلیمان امین الله علیه سلام الاله بیورمشلرکه اگر کلام کمشدن اولق فرض اولنسه سکوت التوندر (ترجمه) هرکلامك سیم خالص اولسه ای نفس نفیس * فی المثل اولور سکوتك درشهوار زذهب (نطق آخر)

سلیم العرض من حذر الجوابا * ومن داری الرجال فقد اصابا

(غرض) کسر وسکون ایله لفظ مشهوردر لکن لغتده مطلقا رایحه درطیب وکرك کریه اولسون ونفس معناسنه درکه عرضی پاکدر دیمك نفسنده امور کریهه‌دن برشیء یوقدر دیمك اولور وحسب معناسنه دردیدیلرکه تفصیلی کچمشدر (معنای قال) عرضی سلامت اوزره اولوب شین وعیبدن بری اولان کشی نامه جواب ویروب هرکسه مقابله قیدنده اولمقدن احترازایدن کمسنه‌دروخلقه مداراة ایدن یعنی ملایمت اوزره کوربنوب حسن الفت ایدن کشی تحقیق اصابت ایلیوب خطادن دوراولدی که آیت کریمه ایله دخی (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) حق تعالینك ممدوحی اولان زمره‌یه لاحق اولور (ترجمه) بیل سلیم العرض اولور شول کایده پرهیز جواب * هرکسه ایدن مدارا اولدی اول راه صواب

ومن هاب الرجال فهیبوه * ومن یهن الرجال فلن یهابا

(ملخص بیت) وهرکیمکه رجال اهل کمالك هیبت ومهابتلرینه رعایت ایدوب شانلرینه لایق اولان تعظیم واجلال ایله اکرام ایلیه مقابله سنده اکا دخی من جنس العمل جزای خیر اولنوب بین الناس مکرم اولور لکن اگر اکرام اولنه‌جق کمسنه‌لره اهانت ایدرسه ناسدن امید ایلدیکی اکرام اصلا کندی حقنده ظهور ایلمز وبلکه محقر اولور (ترجمه) خلقه حرمت ایلینلر بولدی حرمتدن نصیب * خلقی تحقیر ایلین اولدی حقارتله خراب (نطق آخر)

وذی سفه یواجهنی بجهل * واکره ان اکون به مجیبا

(واو) رب معناسنه تکثیرایچوندر (سفه) سفاهتدرکه خفت حرکتدر حلم ووقارك ضدیدر (مضمون بیت) چوق سفیه واردرکه جهل وغفلتی سببیله بالمواجهه بکالایق اولمیان کلماتی سویلروبن انك مقابله سنده جواب ویرمکی کریه عد ایدوب سکوت ایدرم بو مضمونده شاعر دیمشکه (شعر) ولقد امر علی اللئیم یسبنی * فمضیت ثمة قلت لایعنینی (ترجمه) جهلله اهل سفاهت باکه ایتدکجه خطاب * حلم ایدوب اکراه ایدرم ویرمم آکه هیچ جواب

یزید سفاهة وازید حلما * کعود زاد فی الاحراق طیبا

(عود) خوش قوقولی اغاجدر لکن یاقدقجه رایحه سی شم اولنماز اوده دخی دیرلر (زاده الاحراق) دخی نسخه در (محصول نظم) اول سفیه ولئیم خفتنی وبدوضعنی ارتردقجه بندخی تحمل وتحلم ایدوب حلمی زیاده ایلدم بو حالده کندیمی عوده تشبیه ایدرمکه یاندقجه رایحهٔ طیبه سی زیاده اولور بندخی انك آتش سفاهتیله متکدر اولدقجه حلم زیاده اولدیغی سببدن اکا مقابله ومجازاة ایلدم (ترجمه) اول سفاهت ایلدکجه ایلدم حلم زیاد * یندقجه کم یاندقجه عودك بویی اولور مشك ناب

(نطق آخر) البس اخاك علی عیوبه * واستروغط علی ذنوبه

(مآل مقال) دین قرنداشك عیبلرینی ستر ایچون برلباس کیدر یعنی حقنده بعض حسنیاتنی بیان طریقیله قبحیاتنی وکناهلرینی دخی ستر ایده جك بر پرده ایله بوحوی وبو طبیعت حق تعالی نك صفتیدرکه ستار العیوب وغفار الذنوبدر * وقول دخی خصال ملك متعال ایله خو یلمق لازمدرکه (تخلقوا باخلاق الله) بیورلمشدر بو دخی بر دقیقه درکه (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری) اثر قدسیسنده واردر معنی بنم ولیلرم عیبلرله مستورلردرکه حاللرینه کمسنه واقف اوله مز انجق بن بیلورم دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عیب کسه باشه هم کشفنه قیلمه شتاب * جرمنی ستر ایله قیل دامن عفوك حجاب

واصبر علی ظلم السفیـــه وللزمان علی خطوبه

(خطوب) جمعدر مفردی خطب امر عظیم ومطلب جسیم معناسنه کـــکه (فما خطبك) ای طلبك دیمشلردر (مرام بیت) سفیهك شتمنه صبرایله وزمانك مقتضاسی اولدیغی ایچون اول سفیهك مطلبنه دخی مهما امکن تحمل ایله که زمان تبدل ایلدکده اودخی زائل اولور زیرا زمانك دوامی محالدر البته دور وانتقالی

بدیهیدر

بدیهیدر (ترجمه) سینهٔ صبریکی قیل ظلم سفیهه سپر * دور زمان کاریدر قیلمه اکا پیچ وتاب

ودع الجواب تفضلا * وکل الظلوم الی حسیبه

(خلاصهٔ معنی) سفیهك کلامنه جواب قیدنده اولمه واکا جوابی ترك ایله فاضلانه حرکت ایله که اهل فضلتك کاری اودر وظالمك حالنی حسیب حقیقی اولان اسرع الحاسبین رب العالمینه حواله ایله که نعم الوکیل اودر (ترجمه) ردجواب ایلمه اکه تفضل ایدوب * اوله که احقاق حق ایده سریع الحساب

(نطق آخر) ذهب الوفاء ذهاب امس الذاهب * والناس بین مخایل وموارب

(مخائل) خیلادندر که الدادیجی (موارب) اربدندر صاحب حاجت دیمکدر (معنای ملخص) دونکی کون کوچن کسنه کمسی کبی وفا کتدی بوقدر * وخلق دخی جمله حیله کار واهل خدعه ومجموعی کندی حاجتی ایچون سعی ایدر اکر برماده ده صورت احتیاجی ظهور ایدرسه وفادار کبی کورینور وفاد کلدر سببی واردر وبوحالت کویا بونلرده موروث پدر اولمشدر (ترجمه) دلا مهر ووفادون کبی کچدی اولدی ذاهب * فریب ومکر اولوبدر بوجهان خلقینه غالب

یفشون بینهم المودة والصفا * وقلوبهم محشوة بعقارب

(لب کلام) ابنای زمانك عادتی بودرکه آرالرنده بری برلرینه محبت وصفوت عرض وافشا ایلیوب ظاهرده کورن بونلر صدیق حمیم والفتلری کرما کرم ظن ایدر * حال آنکه درونلری عداوت عقربلریله پردر (ترجمه) لسانیله ایدر بربرینه عرض مودت * ولی طولمشدر انلارك قلوبی بینه عقارب (نطق آخر)

علمی غزیر واخلاقی مهذبة * ومن تهذب یشقی فی تهذبه

(غزیر) آخری مهمله کثیر کبی (معنای بیت) بنم علم چوقدر وخویلرم دخی پاکدر لکن هرکیمکه بویله اوله بدبخت اولورمی شقاوت بونده بیت اخیر قرینه سیله قلت دوست وکثرت دشمندرکه علم شریفك خواصندندر (المرء عدو لما جهله) مفهومی که کشی بیلمدیکی نسنه یه دشمندر * پس البته صاحبنه دخی عدودر والطف لایق اخرویدرکه ابیات سابقه دخی ناطقه در (ترجمه) بنم علمم کثیر اولدی واخلاقم مهذب * تهذب ایلین بدبخت اولورمی بیلمزم هب

لو رمت الف عدو کنت واجدهم * ولو طلبت صدیقا ما ظفرت به

(ترجمه) آرا سیم بیك عدو بولمق بکا ممکن اولوردی * اکر بریار صادق استسم بولمم مجرب (نطق آخر)

یارب ثبت قدمی وقلبی * سبحانك اللهم انت حسبی

(رب) اسماء الهیه دندر مصدر بمعنی الفاعلدر (تربیه) راغب قولنجه حالدن حاله نقل ایله حد تامنه دك ایجاد ایلمکدر (معنای دعا) یاربی قدمم وقلبم سنك کرم وعنایتکله ثبات بولسون تزلزلدن حفظ ایدوب متانت احسان ایله یاربی بن سنی نقایصدن تنزیه ایدرم سن هر حالده بکا کافی وکریمسین (ترجمه) ره عشقکده ایله خوشدل وثابت قدم یارب * بکا کافی اولان فیضك ایرشدردمبدم یارب

(نطق آخر) قریح القلب من وجع الذنوب * نحیل الجسم یشهق بالنحیب

(قریح) وزن ومعناده جریح که مجروح وخسته (نحیل) وزنا ومعنی ضعیف ونحیف (یشهق) بونده مطلقا فریاد ایدر دیمکدر اصلنده شهیق حارك صداسنك صوکی که طشره ارسال ایدر * وزفیر صوت خرك اولی که ایچری چکر ایکیسی دخی لفظ فرقانیدر (نحیب) نون ومهمله ایله سسلی بکا که زاری دیرلر (ترجمه) الهی خسته دل ایتدی بنی ذنوب عجیب * ایدر بو جسم نزارم فغان وزار غریب

اضر بجسمه سهر اللیالی * فصار الجسم منه کالقضیب

(لیالی) جمعدر مفردی لیل بغیر قیاس آخرنده یا زائددر (قضیب) اغاج دالی که شاخ ونهال دیرلر (ترجمه) چو علت سهر ایتدی قوای جسمی ضعیف * مثال جسم نحیفم عصایه اولدی قریب

وغیر لونه خوف شدید * لما یلقاه من طول الکروب

(کروب) جمعدر وزن ومعناده غموم در مفردی کربدر * بو ابیات لغات ومعانیلری واضح اولمغله بعضیلرنده اولدیغی کبی تکثیر سواددن ترجمه بدل قیلندی (ترجمه) عجبمی رنکنی تغییر ایدرسه خوف شدید * توافق ایتدی اکا دمبدم کروب عقیب

ینادی بالتضرع یا الهی * اقلنی عثرتی واستر عیوبی

(تضرع) فریاد ایدرك رجا ونیاز (اقلنی) بنم ایچون عفو ایله دیمکدر اصلی اقل لی در (عثرت) وزن ومعناده زحمت که زله وخطادر ترکیده سورجمکدر * بو فقره اثرده دخی وارد اولمشدر (واقال الله عثاره) زحمت وشدتنی رحمت وخفته تبدیل ایلسون دیو دعادر (ترجمه) بودر نیازم الهی قصوره قیلمه نظر * عیوبه ستر وخطایه عطا کی ایله نصیب

فزعت الی الخلائق مستغیثا * ولم ارفی الخلائق من مجیب

(فزعت) تأخیر مهمله ایله دردیجی بابدن صغندم دیمکدر (ترجمه)

قروح درددله خلقدن دوا دیلدم * فغان وزارمه هیچ اولمدی کسنه مجیب

وانت تجیب من یدعوك ربی * وتكشف ضر عبدك یا حبیبی

(ترجمه) الهی سندن اجابت اولوردعا ایدنه * كه دفع ضر سكا مخصوصدر ای مجیب حبیب

ودائی باطن ولدیك طب * ومن لی مثل طبك یا حبیبی

(لدیك) سنك قتكده دیمكدر كه قریبه مخصوصدر وعند بعید وقریبده شایعدر (طب) برعلمدر كه بدن انسانده اولان صحت ومرض مقوله سی احوالدن بحث ایدر وبونده امراض باطنیهٔ نفسانیه مراددر (مآل بیت) بنم علتم ودردم باطنیدر كه انی بیلمك سكا مخصوصدر زیرا سنك كبی كفیل وضامن یوقدر * ای طبیب دلخستكان بندكان اولان رب رحمان (ترجمه) دوای درد نهانم سنك قتكده اولور * اولورمی چارهٔ طبك كبی دوای طبیب (نطق آخر)

اذا شئت ان تقلی فزر متواترا * وان شئت ان تزداد حبا فزر غبا

(تقلی) قلی ماده سندن مجهول مخاطب كه سن عداوت اولنورسین دیمكدر (ماودعك ربك وماقلی) بومعنایه دردیدیلر (متواتر) صیق صیق زیارت ایدن كمسنه (زرغبا) برحدیث شریفك نصفیدر كه اقتباسا تغییر وتقدیم اولنمش اصلی (زرغبا تزدد حبا) در (غب) اصلنده بركون دوه صویه وارب بركون ترك اولنغه دیرلر وكون اشری زیارتدر وكون اشری اسقه یه حمای غب دینور (ترجمه) دیلرسن بعض احبابی یبابی قیل زیارت * اولوركه كه زیارتله مضاعف حب احباب

منادمة الانسان تحسن مرة * وان اكثروا ادمانها افسد والحبا

(منادمه) ندیملك ایلمك (ادمان) هرباردركاراولمق (ترجمه) مصاحب اولمق انسانه نه خوشدر قلت اوزره * اولورسه كثرت اوزره فاسد اولور حب نایاب

(نطق آخر) قلم اظافیرك بسنة وادب * فیمنی ثم یسری خوابس اوخسب

فی الاصل بین الناس مشهور اولان صورت بیت بویله در * قلموا اظفاركم بالسنة والادب * یمینها خوابس یسارها اوخسب (مآل بیت) طرنقلریكی سنت وادب اوزره قطع ایله كه صاغ الك طرنغنی (خوابس) وصول طرف طرنغنی (اوخسب) طریقه سی اوزره كس صاغ الده ابتداء خنصر كه كوچك پارمقدرانك طرنغنی كس تا اكا دلالت ایدر * بعده واو دلالت ایلدیكی وسطی كه اورته پارمق واندنصكره الف اشارت وضع اولنان ابهام كه باش پارمقدر وصكره بادن فهم اولنان بنصر كه كوچك پارمق یاننده اولان پارمقدر كه اكا ادمزدیرلر یعنی تركیده

اسمی بوقدر وجمله دنصکره شهادت پارمغی که سبابه در حرف سین اکا ایمادر *
حاصلی یان یانه بربری اوردنجه ایکی پارمغك طرنقلری بنی کسمه بلکه بربرینی ترك ایله
دور ایلك ایچوندر وصول ال پارمقلرنده دخی اوخسب حرفلرینه رعایتله ابتدا
ابهام ووسطی وخنصر وصکره سبابه وخاتمه ده بنصر طرنغنی قطع کرکدر قطعك
بوندن غیری صورتنی دخی حسن تقویم نام رساله من استیفاء ایدر (نکته) امام
غزالی احیاسنده بیورورکه قطع ظفرلك ترتیبنده برخبر روایت اولندیغنه ظفر
بولمدم لکن مسموعمدرکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری دست یمینده
اولان شهادت پارمغندن قطع اظفاره افتتاح بیوروب کوچك پارمغه دك وصکره
یمین ثانیلرینك کوچك پارمغنه نقل ایله سراپا کسوب ایکی باش پارمقلرده جمله دن
صکره قطع بیوروب ابتدا وانتها دست یمین ایملرنده واقع اولمش اولور وکلمهٔ
شهادت اشارتیه خاص اولمغله اشرف اصابع اولان پارمقله ابتدا اولنور وباش
پارمق باشلامغه خصوصا یمینده اوله یساردن انسبدر * وایکی کف دستك وضع
طبیعیلری اوزره بطن یعنی آیه لری تطابق اولندقده ترتیب مزبورده برحلقه
تصوری دخی توهم اولنور زیرا هرشیده دوروسم حلقه ولوکان ناقصا موجود
اولدیغی اهل دقت وطبع هیوی اصحابی نظرلرنده ظاهر ومسلمدر وافتتاح شهادت
پارمغنه تخصیصیده بروجه دخی فن طبده مقرر اولدیغی اوزره انك مزاجی سائر
اعضانك مزاجندن زیاده معتدلدر ونفس ناطقه نك اکا علاقه سی سائر اعضایه
علاقه سندن زیاده در * وحضرت امیرك مطمح نظری (ان الله وتر یحب الوتر)
حدیث شریفنه رعایت وفرد ودود جل وعلادن استعانتدر (ذیل) راسترو
اصحاب یمین علیه الصلاة والسلام وعلی آله الاآمنین حضرتلرینك شهادت
پارمقلری اورته پارمقلرندن طویل اولدیغی کتب حدیث اطرافنده ناخنزن دست
تتبع ومطالعه من اولمشیدی واول انکشت شریفه سبابه تعبیری شمال لفظی
کبی خصوصا ذات همایون نبویده مناسب دکلدر سوء تعبیر اولدیغی عیاندر زیرا
مظهر اتم وفرد اکمل صلی الله علیه وسلم آیینهٔ اسرار ستار اولمغله (کلتا یدیه یمین)
سرسر یسندن صورتنمای حصه داری اولمسی اهل صفوته نمایاندر وخط اسما
دخی بوقدر مسبحه وسباحه ومهلله ومنبهه دخی دیرلرکه اصبع تأدیب وانکشت
دشنامدر * قالدیکه ناخن پانك قطعی خنصر یمیندن خنصر یساره دك
سراپا قطع اولنور دیدیلر (ترجمه) قطع ناخنده رعایت اوله سنتله ادب *
کیم یمینیدر خوابنس هم یساری اوخسب . (نطق آخر)

عجبت

عجبت لجازع بالمصاب * باهل او حميم ذی اکتئاب

(جازع) صبرسزلق ایدن کسنه (بالث) اغلایجی بکامصدردر اکر مدایله بکاء اولورسه فریاد ایله اغلامقدر و اکر قصر ایله بکا دینورسه اقان کوز یاشی مراد اولنور (مصاب) دردلی کشی که کندینه مرض ویا بر بلاء حاشامن السامعین کلمش اوله (اکتئاب) هم وغم (ترجمه) زارینه قیلدم تعجب اول مصیبتدیده نك * کاوله موت اهل واحبابی ایله یعنی مصاب

شقیق الجیب داعی الویل جهلا * کان الموت کالشیء العجاب

(جیب) بقادر (داعی الویل) واویلا دیو فریاد ایدن کشی (کان) بونده تشبیه ایچون اولمیوب بلکه سعد فاضل مطولده تصریح ایلدیکی معنایه اولورکه بیورمشدر کان کاهیجه خبری امر ثابت اولمغله بلا تشبیه مقام ظنده ایراد اولنور مخاطبك حالنی استغراب ایچون سؤال محلنده کلورکه آیا سنك بو خبرك ثبوتندن خبرك یوقمیدر خبردار دکل کبی حرکت ایدرسین دیمکدر (ترجمه) ایلیه چاك کریبان جهل واویلا ایله * کو بیا موت اوله عندنده انك شیء عجاب

وسوى الله فيه الخلق حتى * نبی الله عنه لم یحاب

(لم یحاب) مهمله ایله حابی یحابی دن محاباة مصدری معروفدر لم جزمیله یا ساقط اولوب یحاب قالوب کسری اشباع اولنور مفعولی نبی الله در * بیمحابا محابا تدن تخفیف اولنمش یعنی برامرك مبهم اولمیوب ووقوعی بحیب کلمك (خلاصهٔ بیت) خالق تعالی ممیت سرینی اظهار ایدوب ذی روحی امر اماتهده یعنی اجلی کلنی اولمکده برابر ایلدی * جمله دن زیاده برزمان معمر اولوب حیاتی ممتد اولمق ملحوظ اولان کندی حبیبی دخی هر امرده نیجه خصایص ایله بین الناس وبلکه امثالی اولان انبیادن دخی ممتاز ایکن وقت ارتحالی کلدکده بلا تأخیر قبض روح اولندی صاقنمیوب یعنی ترکیه قایرمدی حاجتی اولمدی دیمك اولورز براموت خصوصا اهل کماله براحتراز ایده جك حالت دکلدرکه دیمشلر چشم ظاهر بینه اولدی موت صوری افتراق * وصل حقدر آکهان آکاجکرلر اشتیاق (ترجمه) خلقی یکسان ایلدی انده خدای لایزال * تاکه ایردی آکه اول پیغمبر عالیجناب

له ملك ينادى كل يوم * لدوا للموت وابنوا للخراب

(ملك) فرشته در وزن ایچون ساکن اولمشدر ومصرع ثانی کلام ملکدر تضمین اولنمشدر (للموت) (وللخراب) لاملری لام عاقبتدر (مآل مقال) جناب حق تعالینك ملکلرندن بر ملك وار درکه مأموردر یعنی دیرکه موت ایچون طوغك

ییقلمق ایچون یاپلق کو یا طوغمغه علت غائیه موت وبنانك دخی علت عاقبتی ویران اولمقدر (ع) لابد اولور طوغان بو کهن اشیانه ده (ذیل) امام سیوطی شرح عقود الجماننده بیورر که بیهقی شعبده ابو هریره دن تخریج ایدرحدیث شریفده وارد اولمشکه درکاه آسمانده هر کون برملك مصرع مزبوری دیوب ندا ایدر* بعض روایتده اول ایکی کلمه میانده (واجمعوا للفنا) دخی دیردیدیلر حلیه‌ٔ ابو نعیمده ابوذردن مروی اولان (تلدون للموت وتبنون للخراب) دیر یعنی موت ایچون طوغرسز وخراب اولمق ایچون یاپرسز دیمکدر حضرت روح الله کلامی اولمق اوزره (یابنی آدم لدوا الی آخره) روایت ایدرلر* ثعلبی تفسیرنده یازرکه ورشان یعنی یبانی کوکرجن حضرت سلیمان حضورنده هدیر ایلدکده بیوردیلرکه (لدوا للموت) الی آخره دیدی (ترجمه) برملك هر کونده امر حق ایله ایدر ندا* دیر طوغن لرهب اولور اولور بنالرهب خراب (نطق آخر)

فلم ار کالدنیا بها اغترا هلها * ولا کالیقین استوحش الدهر صاحبه

(اغتر) الداندی دیمك (یقین) موت مراددر (واعبد ربك حتی یأتیك الیقین) کریمه سنده وقوعی کبی دیدیلر (استوحش) وحشت وبردی یعنی اورکندی وقورقندی دیمك (مآل بیت) ظاهردرکه اهل دنیا یی دنیا مغرور وفریفته ایلدیکی کبی ودهره دخی میتك ویردیکی صوغقلق کبی برحالت دخی کورمدم که ایکیسی دخی نهایت حالتدر (ترجمه) کرچه دنیا اهلنی مغرور ایدر زینت ایله * وحشت آباد ایلر امادهری بوموت وخراب

امر علی رسم القریب کانما * امر علی رسم امریء ما اناسبه

(امر) وارر یوررم دیمکدر ومعنای بیت ظاهردر (ترجمه) اوغرارم رسما سرای اقربامه کویا * یوق اثر آندن فراموش اولمش اول عالیجناب

فوالله لولا انی کل ساعة * اذا شئت لاقیت امرأ مات صاحبه

(لولا) حرف تحضیض اولوب ضرورة فعلدن خالی در مضارعله اولسه حث وترغیب * وماضی ایله توبیخ وترهیب ایچوندر* توبیخ محلی اولمیان بویله مقامده عرض ایچون اولور (اذا) متی معناسنه (معنای بیت) قسم اول واجب الوجوده که بن هردم وهرآن مراد ایلدیکم زمانده بررفیق وقرینی وفات ایلمش کمسنه یه ملاقی اولورم یعنی اولقدر اهل مصیبت واردرکه هرکیمه ملاقات ایلسم دردفرقته مبتلا اولنلر بولنور* یاخود هرمبتلای فرقته که مراد ایلسم ملاقی اولور واکا تسلیت بخش اولورم کدرندن تعری ایدر (ترجمه) اوغرامم

هرساعت ایچره برمصیبت دیده یه * وبردم اکانسلی وجهله شافی جواب

اذا ما اعتزیت الدهر عنه بحیلة * تجدد حزنا کل یوم نوادبه

(ما) زائده (نوادب) میته یکا ایدنلر درنادبه مفردیدر (مآل مفهوم) اکر برطریقله دهره کندیمی نسبت ایلسم اول دهرك مکدرلری بنك کدرلرینه اغلیانلرك ثقلت واضطرابلری هرکون تجدید حزن ایدوب نوبنو غموم وهمومدن خالی قالمم (ترجمه) تعزیت بخش اولسه کرحال سریع الانتقال * مرثیه تجدید حزن ایلر دمادم برمصاب (نطق آخر)

فرض علی الناس ان یتوبوا * لکن ترك الذنوب اوجب

(فرض) خبردر (ان یتوبوا مبتدادر * بومقامده فرض اول شیدرکه ترکی کناه اوله مذهب شافعیه ده واجب دیمکدرکه بیت دخی انی تأیید ایدر * حنفیه دیرلرکه * برعبادت لازمه نك علمی دلیل قطعی ایله حاصل اولورسه فرضدر اکر دلیل ظنی ایله اولورسه واجبدر (توبه) کناهدن حقه رجوعدر (معنای مطلع) خلقك اوزرینه کناهلرندن توبه ورجوع ایلمك فرضدر لکن کناهلری ترك ایلمك توبه دن زیاده فرضدر توبه ایله کناه ساقط اولوردیو مبالاة ایلمیوب کناهه مصر اولمق عینیله تریاق حاضردرانکله علاج ایدرم دیوب کندینی ییلانك صوقسنه مسامحه ایلمك کبیدر عاقل کاری دکلدر کناهی ترك ایلیوب توبه یه محتاج اولمق دخی اولادر زیرا موت فجأه نك برقسمی نعمت ویری نقمتدرکه توبه میسر اولمسون دیو قتلی خضریدر دیدیلر واثرده موته حمار تعبیر بیورلدی اوائل حرف راده فکم من صحیح بیتنده دخی یازلسه کرکدر (ترجمه) کشی یه واجب اولدی توبه ایتمك * ولی ترك ذنوب ایتمکدر اوجب

والدهر فی صرفه عجیب * وغفلة الناس فیه اعجب

(صرف) بونده حوادث روزکار وشدائد زمان (مآل قول) دهرك ظهور ایدن حادثه وبلیه سی اکرچه تعجب اولنا جق حالتلردر لکن عادت روزکار بویله ایکن بنه خلقك بوبابده اولان غفلتلری اندن زیاده تعجبه سزاوار برامردر (ترجمه) اکرچه کردش کردون عجبدر * کشینك غفلتی اولازمی اعجب

والصبر فی النائبات صعب * لکن فوت الثواب اصعب

(نائبات) بلایا ومشقتلر (ثواب) طاعتلرك عوض وجزالری (معنای مقول) حوادث روزکاره کرچه صبر ایلمك امر مشکلدر لکن صبر ایدنلره ویریلن مکافاة ومجازاة واجر وثوابی فوت وفقدا ایلمك اول صبردن دخی کوجدر * اول کرم

واحسانی انسان ملاحظه ایلدکده صبر آسان کورینور (ترجمه) اکرچه صعب اولور صبر مصیبت * ثوابك فوتی اندن اولدی اصعب

وكل ما يرتجى قريب * والموت من كل ذا الله اقرب

(نتیجهٔ کلام) هر مأمول اولان ورجامند اولدیغمز مراداتمز یقیندرکه کل آت قریب بیورلدی لکن غرابت بونده درکه موت جمله سندن یقیندرکه زیرا اول امور مطلوبه طول امل قسمندندر بری حاصل اولسه برینی دخی امید ایدرز نهایت یوق بر حالات متسلسلهدر اما مؤمن کامل نفسنی نفس اخیر بیلملک کرکدر هادم اللذات جمله آمالدن انسانی تبرید ایدر * حتی دیمشلردرکه برمسلمان کونده یکرمی کره موتی خاطره کتوره رمك دأبی اولسه ابدالدن عد اولنوب اول زمرهیه الحاق اولنور حضرت صدیق اکبر برشعرنده بیورورکه (شعر) کل امرء مصبح فی اهله * والموت ادنی من شراك نعله * بو ترکی مشهور بیت دخی کویا انك مترجمیدر (بیت) ای اولمدن غافل اولان بی بصر * سن کزرسین اول سنك اوکچك بصر (ترجمه) قریب اولورکشی یه هر مرادی * ولی موتی اولور انلردن اقرب (نطق آخر) قد شاب رأسی ورأس الحرص لم يشب * ان الحريص على الدنيا لفي تعب (مآل محصل) فی الحقیقه شیخوختك صوری ومعنوی علامتلری ونذیر موت اولان شیب کلدی کورندی یعنی باشمك قیللری بیاض اولدی لکن بنده اولان حرصده پیرلك یعنی فتور وضعف وغنا ظهور ایلمدی هنوز کویا که شابدر تحقیق دنیایه اولان حرصك حکمنی ویرمك بلاسنه مبتلا اولان کمسنه اکرشاب جوان ایسه دخی رنج وزحمت چکر صبور تا کورندیکی وجهله حصوله کلمز مشقت عظیمه یه اوغرادر بنه دلخواه اوزره الله کیرمز حتی بوسیاقده اثر دخی وارد اولدیکه (یشیب ابن آدم ویشب فیه خصلتان الحرص وطول الامل) یعنی انسان پیر اولدقچه ایکی خصلتی انده کنج اولور بری حرص وبری دخی طول املدر بویله اولدیغی معلوم اولدقده نفس وشیطانك خلاف مرضیلرینه کیدوب اول خصلتلردن اولی چکلمك ممکن اولدقچه لازمدرکه جهاد اکبر بودر (ترجمه) آغاردی صاچم پیر اولوب پیر اولمدی حرصم بنم * دنیا ایچون بو حرصله چکمکدهیم رنج وتعب

مالی اراني اذا ما رمت مرتبة * فنلتها طمحت عيني الى رتب

(رتب) رتبهنك جمعی پایه درمرتبه کبی (محصول مآل) بکا نه اولدیکه برپایهیی مرام اتخاذ ایلیوب هزار مشقتله نائل اولدیغمده انکله قانع اولمیوب اندن بلند

رتبه‌لری نصب عین ایدوب زیاده‌سنی دخی مطمح نظر ایدرم (ترجمه) نولدی بکا کلمز قناعت جهد ایله بو رتبه‌یه * نائل اولور ایم مطمح عینم اولور غیری رتب

باللّٰه ربك کم بیت مررت به * قد کان یعمر باللذات والطرب

(طرب) سروردن ویا غمدن ویاخود آرزودن پیدا اولان خفت قلب (خلاصهٔ بیت) قسم سنك ربك اولان اللّٰه عظیم الشانه که نیجه نیجه خانه‌لره ومنزللره واردم وکوردمکه لذائذ دنیویه ونشاط سرور ایله حالا معمور اولمش (ترجمه) باللّٰه بولم اوغرادی چوق خانه وکاشانه‌یه * کافی عمارت ایلمش اصحاب لذات وطرب

طارت عقاب المنایا فی جوانبه * فصار من بعدها للویل والحرب

(عقاب) طوشنجل قوشی که معروفدر ماده‌سی عاقبت امره دلالت ایلدیکی سببدن بین الطیور عقاب مختارلری اولدی (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدر (حرب) مهمله لرك فتحه لریله مال المقدر (مآل سخن) اکرچه اول منزللر معمور سرور ایدی لکن نظر عبرتله امعان اولنسه موت قوشلری اطر افنده جولان ایدر کورینور که عاقبت نزول ایدوب اهالیسی اظفار پنجه سنه کرفتار اولدقدنصکره واویلا وفریاد فراقه جای قرار اولوب ورثه‌سی اول خانه‌لری ومشتملاتنی تقسیم ایدرلر * بابا افندی دیکله معروف شیخ محمود رضایی دیمشدرکه الحق بابا نعیمدر * اجل شهبازی هر شخصك حضور بنی اوچورمشدر * اولم دردی جهان خلقن بو دنیادن کوچورمشدر (ترجمه) کوردم عقاب موت انك اطرافنه پرواز ایدر * صکره خرابه بوزطوتوب کاشانه بوم اولدی هب

احبس عنانك لا تجمع به طلبا * فلا وربك ما الارزاق بالطلب

(عنان) دیزکین دیدکاری که راکب النده طوتر (لا تجمع) تقدیم جیم ایله جوحدن مضارع مخاطب یعنی قاتی باشلی ونارام قیلمه دیمك (فلا) ده لا نفی جنس ایچوندر ونهی تأکید ایدر لا فائدة فی تلك الجمعة تقدیرنده‌در (وربك) قسمدر (طلب) طالبك جمعیدرکه جوهری تحقیق ایتمشدر بو تقریره کوره بیت آتی قافیه‌ده تکرار عیبندن سالم اولور بعضیلر ثانی‌یی جمعه حمل ایلدیلر ولکل وجهة (جمجمهٔ سخن) عنان طلبکی ضبط له اسب نفسکی رام ایله البته آیدزوی هر امده جموح وسرکش اولمسون زیرا مفید دکلدر قسم اول رزاق عالم اولان ربه اکرمه که رزقلری حصولی طالبلرك طلبلرینه توقف ایلمز ازلی مقدردر قالدیکه دعا ونیاز

ارزاقك سهولتله وصولى بابنده دركه صعوبتله حاصل اولميه (غريبه) برتاريخده شارح فقيره بعض هديه ايله نيلدن برمقدار صو دخى كلدى ابتدا سجدهٔ شكر وصكره نوش ايلدم واروب قاهره ده البته انى استيفاء ايدوب كلمكدن حقمده انك اسلامبوله كلمسى اسهل وجوهدر (ترجمه) راه طلبده اى فقير چلك دبر كنك سن اول خبير * رزقكدن اوتى اريميه قيلسك طلب كروزوشب

قد يأكل المال من لم يحف راحلة * ويترك المال من قد جد فى الطلب

(يحف) مهمله ايله احفادندركه طرنق آشنمق (راحله) مسافرك دوه سى (ملاك كلام) دهرك عادتيدركه دوه سنك اياقلرنده زحمت سفر اثرى اولميوب مالى جمعنده مشقت چكمين كسنه حاضرجه بولوروا كل وبلع ايدرمثلا ميراث كبى اما طلبنده جدوسعى ايدوب تدارك وتحصيلنده تعذيب حيوان ايدن كس بلافائدة ترك ايدر صفاسى اكا ميسر اولمز (ترجمه) بعضيسى مالى اكل ايدر آشمدين پاى شتر * بعضيسى مالن قوركيدر قالور اكا رنج طلب

(نطق آخر) الم تجر اذيال التصابى * وشيبك قد نضا برد الشباب

(م) اصلنده ما استفهامدر حرف جرد خولنده الفى حذف اولنمق قواعددندر بم برجع) (فيم انت) (عم يتساءلون) كبى * وبعضيلر الى متى دن مقصوردر ديمشلر (تصابى) تعشق (نضا) صويندى يعنى لباسنى چيقاردى ديمك (برد) جمعدر مفردى برده برمربع كسوهٔ سياهدركه خرقه ونيمتن دير لرفصحه لرله برددكلدر (مآل مقال) نيچه يه دك بو عشقبازلق دامننى طوتوب چكرسين پيرلك كلدى كنجلك لباسلرينى صويدى چيقاردى يعنى صقالكدن اول جامهٔ سياهى سلب ايليوب بياض وجود كبى اول لباس جوانيدن عريان قالدى (بيت) آغاردى موى ريش وسركوكل دنيايه قانمزسين * صباح اولدى دخى سن خواب غفلتدن اويانمزسين (ترجمه) تابكى بووادىء عشق مجازيده شتاب * قوس پيريدن كشاداولمقده در تيرشباب

بلال الشيب فى فوديك نادى * باعلى الصوت حى على الذهاب

(بلال) بالاده تفصيلى كذارايدن مؤذن نبويدر بونده مطلقا نداى معنوى حيعله اسناداولنمق ايچون استعاره اولندى (فود) فاء مهمله بنمده واوليله جانب سردر بعض نسخه ده جلد الرأس معناسنه (فرويك) واقع اولمشدركه كورك ديدكلرى درىء اعتباريله در (حى) كل ديمكدر كه اقبل فعلنك اسميدر على ايله استعمال اولنور (مقصود بيت) پيرلك مؤذنى باشك اوچنده بلند صدا ايله كتمك وقتى كلدى

حاضر اول دیوندا ایلدی یعنی اشتعل الرأس شیبا مفهوم کریمی اوزره باشکده پیرلك نشانه‌سی اولان حالت ظهور ایلدی سن موشکاف اقران گنجور کن سرمو توجیه صماخ اصغا ایلمك لایق اولمزا آگاه اول (ترجمه) باشکه چیقمش بلال شیب ایدر هردم ندا * کوشکه کیرمزمی یوخسه صوت حی علی الذهاب

خلقت من التراب وعن قریب * تغیب تحت اطباق التراب

(تغیب) اصلنده تتغیب ایکن تانك بری تخفیفا اسقاط اولندی (اطباق) طبقه‌نك جمعیدر (ترجمه) خلقت جسمك بیلورسین خاکدندر عن قریب * عودت ایلرسین اکا بیرلك اولور زیر اتراب

طمعت اقامة فی دار ظعن * فلا تطمع فرجلك فی الرکاب

(ظعن) تقدیم معجمه ایله نقل ورحلت (ترجمه) دار رحلتده اقامت ایتمك استرسن عجب * بر اباغك چون اوزنکوده اوله نیچون بو خواب

وارخیت الحجاب وسوف یأتی * رسول لیس یحجب بالحجاب

(حجاب) پرده (سوف) سین کبی تنفیس ایچوندر لکن سین اندن اقربده مستعملدر (نتیجهٔ سخن) سن امر اقامته استحکام ویروب پردهٔ غفلتی ارخا وستر ایلدك لکن قریبا بر رسول یعنی ملائکه‌دن ملك مقرب اولان عزرائیل رسالتله قبض روحه کلدیکی زمانده اول پردهٔ غفلت انی حجب ومنع ایده مز (ترجمه) سن حجاب غفلتی بورندك آگاه اولمدك * ساکه بر ایلچی کلور حقدن یقینده بی حجاب

اعامر قصرك المرفوع اقصر * فانك ساکن القبر الخراب

(ا) حرف ندادر (محصل سخن) ای عالی کوشك معمور ایدن کمسنه قصری قصر ایله یعنی معمور اولمسنه سعی ایله زیرا عاقبت امرکده شاید که قبر خرابده ساکن اوله سین سن سعی ایله که اول قبرك معمور اوله جق عمل خیرده اوله سین (ترجمه) نیچه بر معمور ایدرسین کندیکه قصر بلند * چونکه مسکن اوله جقدر عاقبت قبر خراب

(نطق آخر)

خبت نار جسمی باشتعال منارتی * واظلم عیشی اذا اضاء شهابها

(خبت) سوکندی دیمك (نار نفسی) دخی نسخه‌در (مناره) اصلنده چراغپا دیدکلری قندیل سپاسیدر که قامتدن کنایه‌در واقعا مناره‌نك اسمی مأذنه‌در مناره دیدکلری ایقاد قنادیل اولدیغی ایچوندر بیرلکدن شعله دار اولان جلده سر مراددر حتی بو معناده مفارقی دخی نسخه‌در (عیش) فتحله دراکر آخرینه تا الحاق اولورسه کسر اولنور (عیشة راضیة) کبی وانك یرنده لیلی دخی نسخه‌در

(شهاب) شعلهٔ آتش وبو سببدن شیطانه دخی دیرلر (مآل نظم) بنم جسمده اولان آتش هوس غریزیه باشمده پیدا اولان نشانهٔ قربیت موتله زائل اولدی واول سرمده اولان شهاب شیخوخت ظهور ایلدیکی آنده بنم صفام تلخ اولوب عیش وعشرتم مجلسنی تاریك یعنی قرانکلق ایلدی (ترجمه) مشتعل اولدی منارهٔ نار جسم اولدی یباب * روز عیشم ایلهٔ ظلمایه دوندردی شهاب

ابا بومة قد عششت فوق هامتی * علی الرغم منی حین طار غرابها

(بومه) بایقوش دیدکلریدر بیاض قیلدن کنایه در نصبله (یا رجلا خذ بیدی) کبی اعراب اولنور (عششت) یووه یاپدی دیمکدر حتی شاخلرده اولان لانه یه عشه دیرلر طاغده وبادیه لرده اولانه وکر ووکن ویرده اولورسه الخوص وادخی دینور وخطابدن غیبته التفات واردر (هامه) باشك وسطی (رغم) وزن ومعناده تراب کبی اولان رغامدندر که ترکجه یره بورننی سورتمك ایچون دیمك محلنده عرب (رغما لانفه) دیرکه بودیارده اکا کورلك ایچون دیدکلریدر (غراب) قارغه در که بونده سیاه قیلدن عبارتدر (مآل سخن) باشمدن سیاه قیللر زائل اولدقده بکا رغما اتك پرنده آشیانسازاولان ای موی سفید (ترجمه) باشم اوزره آشیان ایتدی عجب بوم سپید * لانه سردن فرار ایتدکده در هردم غراب

رأیت خراب العمر منی فزرتنی * ومأوالمن کل الدیار خرابها *

تالرو کاف خطاب مکسورلردر * وبیتده رد العجز علی الصدر واردر (اساس کلام) ندایه جوابدر بنم بنای عمرمك خراب اولدیغنی کوردکده بنی زیارته می کلدك زیراسنك منزلك هردیارك ویرانه لریدر (ترجمه) واریسه کوردك خراب عمری قوندك باشمه * هر دیار ایجره اولوبدر منزلك چونکه خراب

اانعم عیشا بعد ما حل عارضی * طلائع شیب لیس یغنی خضابها

(همزه) استفهامیه در (انعم) نفس متکلم (عارض) یکاق (طلایع) جمعدر مفردی طلیعه قراول (خضاب) بویامق (محصول بیت) بنم عیشم خوش اولورمی صقالمه پیرلك قراوللری کیرد کدنصکره نیجه خوش اولور وانی بویامق دخی عارضی صنعت اولمغله بنه صفاسی یوقدر مصنع شئ ذاتی اولان حالتك غناسنی ویرمز (ترجمه) عیش ایله خوشحال اولورمی ساحهٔ رخسارمه * قوندی چون جاسوس پیری فائده ویرمز خضاب

وغرة عمر المرء قبل مشیبه * وقد فنیت نفس تولی شبابها

(غره) آتك آلندمکی بیاضدر صکره هرشیئك اکرمنه واولنه حتی هر آیك اولندن

اوج كونه دخی دينور (ولذة عيش المرء) دخی نسخه در (مشيب) شيب كبی
شبابك ضديدركه قوجالقدر لكن اصمعی موشكاف فرق ايدوب شيب رجالده
قيلارك بياضنه ومشيب انك ظهوری حدينه وصول واول وقتنه دخولدر ديدی
(تولی) يوز چويردی ديمك اعراض كبی (مآل مرام) كشينك عمرينك لطافت
وطراوتی وقت پيری وحد شيخوختدن مقدم اولان زمانده دربرنفسك كه شبابی
يعنی آن جوانيسی كه سن نمادر افتراقه يوز طوته تحقيق فانی لولدی يعنی اول
حكمده در زيراسن انحطاط زمان تنزل وتزلزلدر (ترجمه) بهتر عمری كسك
پيرلكدن اقدم عمريدر * نفس فانی اوله يوز دوندرسه كرتاب شباب

اذا اصفر وجه المرء وابيض رأسه * تنغض من ايامه مستطابها
(اذا اسود لون المرء) دخی نسخه در (تنغض) نقصان بولدی ديمك فاء برينه غين
معجمه وقاف دخی وآخری مهملا دخی نسخه در (مستطاب) طيب وخوش
اولان شی (حقيقت سخن) شباب يوزچويردكدنصكره انسانك حمرت وجهی
صاريلغه يومافيوما تبديل اولوب وباشنك مويلری اثر پيری ايله بياض اولدقده
عمری كونلرينك كمالی زائل واكل وشربده تحری كامل ايله حفظ صحت ايچون
حكيمانه حركتنه محتاج اولوب لذائذ بدنيه نك ظاهر وباطننده نقصان پيدا اولمغله
حسن حالی بی نمك اولوركه بونلرامارات موتدر (ترجمه) سرخی روز زردوباشی
آق اولورسه بركسك * قاره اولورا كااول ايام عيش مستطاب

فدع عنك فضلات الامور فانها * حرام علی نفس التقی ارتكابها
(فضلات) جمعدر مفردی فضله مقدار كفايتدن زياده سی ديمكدر (ارتكابها)
حرامك فاعلی (وحرام) دخی ان نك خبريدر (خلاصۀ كلام) بوندن اقدم كچن
بيتلرك مآلری معلومك اولديسه هرشيده مقدار كفايتدن زياده يی ترك ايله كه
پرهيزكار اولان نفس نفيس ايچون اول فضله يی ارتكاب واكاميل ايلمك حرامدر
هرنه قدر عند الشرع مباحاتدن ايسه دخی هردائره نك برحالی واردر ارباب
عزيمت اصحاب رخصت كبی اولمز (ترجمه) كچ امورك فضله سندن ايله تقوايه
شروع * متقی يه چون حرام اولور زياده ارتكاب

ولا تمشين فی منكب الارض فاخرا * فعما قليل يحتويك ترابها
(منكب ارض) مرتفع يری (عما) عن ايله ماء زائده دن مركبدر (نون) خفيفه
تأكيد ايچون لاحقدر (نمونۀ مرام) فضلات اموری ترك ايليوب وروی زمينك
شريف محللری اوزره فخر ايدرك البته كزمه كه چوق كچمز اول زمينك

آلتنه الور خاك ایله یکسان اولورسین سنك اوزركده دخی حیوان وانسان گزرلر *
وبو مضمون آیتله ممنوعدر که (ولا تمش فی الارض مرحا) بیورلدی و بونهیله
منتهی اولنلر مدح بیورلدیکه (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا)
خصوصا (من المهد الی اللحد) طلب علمله مأمور اولدیغمز جهتدن طلبهٔ علومك
زیر پالرینه ملائکهٔ کرام تعظیما قناتلرین فرش ایدرلر اول ملاحظه ده درکار اوله رق
مرور وعبور لازمدر حتی (منقبه) بو مضمون حدیث مسموعی اولان برشخص
جسور ملکلرك قناتلرین قرایم دیو نعلچهٔ پابوش ایله زمینی شدتله ضرب ودق
ایلدکده آزمدتده زمن یعنی مقعد اولدیغی شراح حدیثك تصریحکرده لریدر
نعوذ بالله ان اکون من الجاهلین (ترجمه) دوشنه چیقدك زمینك فخر ایله
رفتار ایدوب * اوزمانده آلتنه الورسنی اکله تراب

وادّ زکاة الجاه واعلم بانها * کمثل زکاة المال تم نصابها

(زکاة) برکت حق تعالیدن حاصل اولان مال چوغالدقده هر سنه ده اولورسه اندن
فقرایه ویرمك اغنیا اوزرینه فرض اولان حق الله ایچون اسم اولدیکه مالدن ربع
عشری یعنی قرقی بلوکده برید رمعناده زیاده اولمغه سببدر (نصاب) فرضیت زکاة
ایله مالك صاحبینه حکم اولنان حد ومقدار که حوایجدن زیاده التوندن یکرمی
مثقال وکموشده ایکیوز درهمدر (ترجمه) کل ادا ایله زکات جاهکی معلوم
اوله * شول زکات ماله بکزر که ایره حد نصاب

واحسن الی الاحرار تملك رقابهم * فخیر تجارات الکریم اکتسابها

(الکرام) دخی نسخه در (ترجمه) بنده ایله کندیکه احراری احسانك ایله *
کل کریم اول قیل تجارت ایچره خیری اکتساب

ومن یذق الدنیا فانی طعمتها * وسیق الینا عذبها وعذابها

(دنیایی) مذوقاتدن بعض نسخه ده استعاره ایدوب طعم ولذت اثباتیله ترشیح
وتزیین ایلدی (لحظهٔ لفظ) استفهام انکاری اولورسه لذت دنیا ایله کیم ذوقیاب
اولور انکله کسنه تلذذ ایلمز هله بن آنی طاتدم بکا سائق تقدیر انك انواع
طتلیسنی وآجیسنی سوق ایلدی چاشنیسنی بیلورم بکا استیفای حظ کالدی
من بعد التفاتم یوقدر یاخود دنیانك اگر تلذذینه رغبت ایدر وارسه ذوقیاب
اولسون مانع یوقدر لکن اکر بندن نصیحت استرسه شایان رغبت دکلدر صکره نادم
اولور (ع) من جرب المجرب حلت به الندامه (ترجمه) طاتدم انواع طعام
دهری سیر اولدم تمام * اوکومه سورلدی نیسه نیك وبد عذب وعذاب

فلم

فلم ارها الا غرورا و باطلا * کما لاح فی ظاهر الفلاة سرابها

(ارض التفات) دخی نسخه در (سراب) ایام حارده صحرالرده اول پوصدرکه پرتوشمسله ابراق محلدن دریا کبی لمعه داردر (مآل محصل) دنیا ایله اختلاط والفتمده غرور و باطل ادوردن غیری برشیء کورمدم التقی اولمیان کسنه یه طشره دن خوش نمایش اید ر مغانه لرده سراب درخشان و موج آورکورندکده تشنه دلان بیقرار اولوب صو در ظنیله بالضروره رغبت ایدوب الدانداقلری کبیدر حاصلی باطل وواصلی عاطل براصر بی مآلدر (ترجمه) دیدهٔ عبرتله کوردم دنیه یی باطل غرور * نیته کیم رخشان اولور ارض فلاة ایچره سراب

وما هی الا جیفة مستحیلة * علیها کلاب همهن اجتذابها

(جیفه) حیوانک میت اولان جسد مرداری (مستحیله) برشیئکه تبدیل اولوب شیء دیکره تحول ایده بونده جیفه یه منقلب اولان دنیا مراددر (اجتذاب) هرجانبدن طوتوب چکشدرملک (ترجمه) وار یسه بر جیفه در دنیا بصیرت اهلنه * هر طرفدن چکمکه همت ایدر آنی کلاب

فان تجتنبها کنت سلما لاهلها * وان تجتذبها نازعتک کلابها

(سلم) کسرایله صلحدرفتحی دخی جائزدر (قرار سخن) اکر اهل دنیادن اجتناب اوزره اولوب سن محبت ایدرلرا کرتعرض ایدرسن جمله سی خصومت ایدرلر اشته بوسببدن (الدنیا جیفة وطالبوها کلاب) نمونه سنجه بد خوی اولان اهل دنیایی کلابه تشبیه ایدرلرکه کلبک اوکنده لقمه سی وارایکن نزاعدن خالی اولمزحتی بکارلک بری اهل دنیا حقنده دیمشدر * بوقت معزولی جنید و بایزید شوند * و بوقت منصبی فرعون و یا یزید شوند (ترجمه) ال چکرسن اندن اهلیله اولورصلحک تمام * کرچکیشورسن نزاعک اکسک اولمز با کلاب

فطوبی لنفس اوطنت قعر دارها * مغلقة الابواب مرخی حجابها

(خلاصهٔ مرام) راحت وسعادت وعزت اول نفس نفیسه کدرکه خانه سی کوشه سنی وطن ایدوب قپولری سد اولنمش و پرده سی دخی صالی و پراش اوله طشره دن کسنه حالنه واقف و اودخی طشره نک کیفیتنه مطلع وعارف اولمیه * زیرا امام جعفر صادق دخی بیورمشدرکه * زماننا زمان السکوت وملازمة البیوت وعبادة الحی الذی لا یموت * بوکلام منطقه کاوب حال عالم بویله اوله لی بیک ایکیوز سنه اولمغه قریب اولدی * فکیف حال زماننا * اللهم ارحم امة محمد * اللهم فرج عن امة محمد * اللهم اصلح امة محمد * بحرمة ذاتک الاعظم * وبجاه

حبيبك الاكرم * صلى الله عليه وسلم * امين امين (ترجمه) خوش اوكيم ترك جهان ايدوب قناعت دارنه * كيره بابن سدايده هم ايده ارخاى حجاب بو اون بش بيت نصحنامه نك بقيه سى امام شافعى روايتنده بواوچ بيت دخى واردر (بقيه) فلم تخرب الدنيا بموت شرارها * ولكن بموت الاكرمين خرابها * فيارب هب لى توبة قبل مهلكى * افوزبها من قبل ان يغلق بابها * اذا انسد باب عنك من دون حاجة * فدعه لاخرى ينفتح لك بابها (نطق آخر)

كما كزوج حمامة فى ايكة * متمتعين بصحة وشباب

(حمامه) كبوتركه كوكرجندر بعض ائمهٔ لغت ديمشدركه (حمام) وحشى * ويمام انسى اولان كبوتردر (ايكه) ميشه درلكن مطلقا شاخ ودال مراددر (متمتع) فائده ونفع كورن كمسنه (اب كلام) بزلر صديق حميم ايله وياخى الحقيقه صاحبة البيت ايله برشاخ اوزره برجفت كوكرجن كبى (الحب فى الله) مضمونته رعايت وبربرلويمزدن استمتاع وانتفاع ايدرلك صحت بدن وحسن زندكانى وتازه لك وقتنك صفاسيله لله الفت ايدوب وعبادات وطاعات وبونعمتلره شكران اوزره (هن لباس لكم وانتم لباس لهن) سرى جريان ايدرك اوقاتكذار ايدك بويله ايكن (ترجمه) لانه الفتده برجفته كبوتروش ايدك * صحبت وصحت شباب ايله اولوردق بهره ياب

دخل الزمان بنا وفرق بيننا * ان الزمان مفرق الاحباب

زمان) تكرار اولنمسى الف ولام ايله در برلفظكه معرفة اعاده قيلنه اولك عينى مراداولنور (ان مع العسر) كبى (احباب) جمعدر مفردى حبيب دوستدر (ترجمه) كيردى شهباز زمان بيزى پريشان ايلدى * تارومار اوليدوب زمان احبابى ايلر دخراب (نطق آخر)

شيئان لو بكت الدماء عليهما * عيناى حتى تؤذنا بذهاب

(شيئان) مقدم خبردر مبتداسى بيت آتينك مصرع ثانيسى (دماء) جمعدر مفردى دم قاندر منصوب مفعولدر جمله سى شرطيه در جزاسى لم يبلغا كلسه كركدر (معناى ملخص) بيت ثانيده برابراد اولنور (ترجمه) ايكى شيئك نارهجرانى بنى ايتدى كباب * شيشهٔ چشمدن ايرسون دمبدم بزمه شراب

لم يبلغا المعشار من حقيهما * فقد الشباب وفرقة الاحباب

(لم يبلغا) جمله سى بيت سابقده اولان شرطك جزاسيدر (معشار) اون بلوكده برى عشر كبى (حق) لايق وسزا (فقد) غائب اولمق (خلاصهٔ بيتين) بيت اولده

بیورمشلر ایدیکه ایکی شیٔ واردرکه انلرك اوزرینه ایکی کوزلر کورمز اوله جق مرتبه ده قان اغلسه لر اول ایکی شیئك لایقلرینلك اونده بیریني ادا ایلمش درجه سنه بالغ اولامزلرکه اول ایکی شیدن بری کنجلکدن دور اولمق وبیرلنه کلمك وبری دخی احبابدن جدا دوشمکدر (ترجمه) سینه چاك ودلخراب ایلدن بی ای دوستلر * بری هجران احبا دربری فقد شباب (نطق دبکر)

وما الدهر والایام الا کما تری * رزیة مال او فراق حبیب

(ما الدهر) ما آثار الدهر تقدیرنده مضاف محذوفدر (رزیة) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده بلیه که مصیبتدر مرفوعا مستثنا اولمق سائر وجوه اعرابدن اوجه اولمغله اداتیله بغیر الا کندی بینسنه کما تری وزن ایچون کلوب جمله سی معترضه در دیدیلر (مفهوم منظوم) دهر وروز کار کثرت آلایشله بردغدغه لی امور عظیمه کوزینورلکن اهل بصیرت امعان ایلدکده ایکی بد حالدن عبارتدر بری مصیبت مالیه که ناراجکرده اولور * وبری دخی مصیبت بدنیه که فرقت حبیب یعنی دلبند اولوب سودیکك هرنه ایسه خصوصا همصحبتك اولان دوستکدن افتراقدن عبارتدر (ترجمه) بیلورمیسین ندر انسانه کار دهر عجیب * زوال مال غنیدر یاخود فراق حبیب

وان امرأ قد جرب الدهر لم یخف * تقلب حالیه لغیر لبیب

(امرأ) انّ نك اسمی (قد جرب) جمله سی دخی صفتی (لم یخف) جرب نك تحتنده امر کلمه سنه راجع فاعلندن حال اولوب (لغیر لبیب) فتح لام ایله انّ نك خبری اولور لکن لعین لبیب نسخه سنه کوره کسر لام ایله تقلبه تعلق ایدوب لم یخف جمله سی انّ یه خبر اولور (تقلب) فتحله در عن تقلب ایکن جاره سی نزع اولندیغنه علامت ایچون منصوب قیلنمشدر (معنی) دهرك بیت سابقده ذکر اولنان ایکی حالی تحقیق علی التحقیق تجربه ایدوب واقع الحال اولدیغنه یقین تحصیل ایدنلر دهرك اول ایکی حالنك تقلب وبربرینه تحولندن حال بوکه خوف ایلمیه اول کسنه تحقیق عاقل دکلدر دیمك اولورکه ترجمه آتیه دخی اکا ناظردر (لعین لبیب) نسخه سنده دخی معنی بودرکه عاقل اولان ذات ایچون دهرك اول ایکی حالی بربرینه تبدل ایلمسندن تحقیق دهری تجربه ایدن کشی خوف ایلمز زیرا البته بیلورکه عقلانك حقنده لابد روزکارك اول تکدیری مقرردر وفی الحقیقه خیر وشر حقدن اولمغله تسلیم ورضاده اولوب وطریق مستقیمده بولنوب زمانك سرور یله شادکام اولمدیغی کبی شرور یله دخی پرآلام اولمز (ترجمه) ایدرسه تجربه دهری

كشى بو حالت ايله * تحاشى ايتمسه اندن دينلمزآ كه لبيب (نطق آخر)

حبيب ليس يعدله حبيب * وما لسواه فى قلبى نصيب

بو ايكى بيت حضرت زهرانك بيت فانيدن دار باقى يه رحلتى ايامنده مرثية انشاد بيورلمشدر (حبيب) اول مبتداء محذوفه خبر * وثانى يعدل نك فاعليدر (ليس) جملەسى صفتدر (لسواه) مؤخر نصيبه متعلقدر واول جملەدخى حاليه در (معناى مطلع) بنم رفيق شفيق وشقيق روحم على التحقيق بر دوستم ايديكه اكا دوستلردن بر دوست معادل ومماثل اولەمز وقلبمده دخى اندن غيرى كمسنه نك محبتنه حصه يوقدر زيرا هم افندم هم افندى زادم هم نسل شريف پيغمبر آخر الزمان بندن ثابت اولمغه سبب وهم پيغمبر زاده وهم عم زادەملك كريمەسى اولمغله صورى ومعنوى وجوهله مطمح نظر محبت اولمغه اوليت صاحبەسى ايدى (ترجمه) بر حبيبم وارايدى كاولمازمعادل بر حبيب * اندن اوزكه بر كسه قلبمده هيچ يوقدر نصيب

حبيب غاب عن عينى وجسمى * وعن قلبى حبيبى لا يغيب

(معناى ظاهرى) بر حبيب ايديكه (هن لباس لكم) كويا انك شاننده نازل ايدى اكرچه كوزمدن مستور ووجودمدن دور اولدى لكن اول مرتبه لوح قلبمده خيالى مصوردركه برلحظه پيش نكاه تصورمدن سويداى باصرهٔ بصيرتم كبى زائل اولمق متصوردكلدر (ترجمه) غائب اولدى ديدەدن چون اولدى جسمدن بعيد * خانهٔ قلبمده جانم كبى حاضردر قريب (نطق آخر)

مالى وقفت على القبور مسلما * قبر الحبيب فلم يرد جوابى

حضرت زهرانك قبرين زيارت ايلدكده متحسرا انشاد بيورمشلردر (مسلما) وقفت نك فاعلندن حالدر (قبر) على قبر ايكن جارلك نزعيله نصب اولندى (مآل قال) بكانه كيفيت عارض اولديكه مقابرلك زيارتنه عزيمت ووصولمده محبوب حقيقت معصومەملك قبرى اوزره سلام ويرديكم حالده توقف ايلدم اول بنم دوستم بكاردسلام ايلمدى (ترجمه) ايلدم طوردم قبور اوزره سلام ايله خطاب * اولمدى قبر حبيبمدن بكارد جواب (مهمه) قبور اهل الله اكازيارت * واستمداد زمان حيرتده اسلم طرق بودركه اكرممكن ايسه يس شريف سورەسى تلاوت * وعقبنده اون بر عدد سورهٔ اخلاص * واوجركره معوذتين سورەلرى وبر سورهٔ فاتحه * وسورهٔ بقرەدن اولى مفلحونه دلك * وآخرى لله لفظ شريفندن سوره تمامنه دك * واسماء حسنى كه حديثده وارد اولان وجه اوزره فردا فردا

اوقنوب * بعده کوزلرین قپایوب نفی خواطر * واستحضار قلبی یعنی خواطردن تخلیهٔ درون ایلدکدنصکره درونی روحانیت صاحب قبره توجه ایدوب روح لطیفنی مقامندن قبرینه دعوتله استنزال * وبرقاچ دقیقه قدروقت جمعیت دل ایله توقف وترقب ایدوب * صکره اوچ کره (لااله الاالله) واوچ دفعه دخی لفظهٔ جلال * بالتعظیم واجلال * ذکر اولنوب قطع نفس * وبعده لسان قالله السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته * دیوب خطاب توقیر ایله (یاشیخی) (ویاشیخ فلان) (ویاوالدی) شهرتی نه ایسه انکله ندا ایدوب مرامنی تکلفسزجه ایراد * وحق تعالی نك عنایت وکرمی باینده استمداد ایلیه * سهل الله تعالی صعابه آمین * بالنبی وآله الا منین

احبیب مالك لاتردی جوابنا * انسیت بعدی خلة الاحباب

(انسیت) یرنده بعض نسخه ده (املت) دخی واقع اولمشدر (لك) کسمر کافله حضرت زهرایه خطاب (لاتردی) تردین ایکن نون ساقط اولمشدر مفرده مؤنث مخاطبه در (بعدی) فتح یا ایله وضعه دخی احتمالدرکه بعدی تقدیرنده اولور (معنای مبنی) ای فاطمه م یاسکانه حالت اولدیکه بزم سلامزی المدك یوخسه بندن جدا اولدقدنصکره دوستانه لایق ومخصوص اولان معامله یی اونتدکمی ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی یوخسه بندن فرقتك سکا ملالتمی کتوردی (ترجمه) ای حبیبه م نولدك ایتمزسین نکاردجواب * یوخسه دوستلارلك اونتدکمی اباعالی جناب (نطق دیکر جوابکونه)

قال الحبیب وکیف لی بجوابکم * وانارهین جنادل وتراب

بواوچ بیتی کویا قبرك صاحبندن لسان حالله جواب اولمق اوزره بنه حضرت مرتضی انشاد بیورمشدر (فائده) بعضیلر دیمشلردرکه حضرت امیره جوابا هاتفدن مسموع اولدی بودخی امر بعید دکلدر زیراسلطان العشاق ابن فارض حضرتلری برخوشحال اولدقلری وقتلرنده (شعر) من ذاالذی ماساقط * ومن له الحسنی فقط * مطلعی لسانلرندن جریان ایلدی یعنی هیچ کندیدن سیئه صادر اولمش وجمله حسنیات صوریه ومعنویه ایله تحقق کند بنه مخصوص کمسنه وارمیدر دیو بیوردقده هاتفدن جواب صدور ایلمشدر (شعر) محمد الهادی الذی * علیه جبریل هبط * یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوف محبوب خدا خاتم الانبیاء محمد مصطفی علیه التحایا جنابلری واردرکه جبریل امین کبی ملك کریم خدمت وحیلریله نزول ایدردی دیمك اولور (اناتك) الف ثانیه نی تلفظ اولنمازلکن

بونده اتمام وزن ایچون اشباع اولنور * فکیف انتاکبی * بصریین دیرلر که اول الف نونك فتحه سنی بیان ایچوندر * وعلماء کوفه دیمشلر که نفس کلمه دندر بورسم اوزره ضمیر متکلمدر (رهین) مرهون ومحبوس معناسنه (جنادل) جمله مساجد وزننده جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمرکه طاشدر ضرورة منصرف اولوب جرو تنوین لاحقدر (خلاصهٔ جواب) بن شعرمز بوری زبانکذار اولدیغمده بکا حبیبه مدیدیکه بن نیجه جواب وردسلام ایده یم که آسوده دکلم بلکه طاش وطپراق ایله آلوده یم (لایحه) بودخی روشندرکه حضرت زهرا مبشر بالجنه اولنلردندر البته قبر شریفی روضة من ریاض الجنة درلکن حضرت امیر مرثیه کوی اولمغله تحسر وتحزن ایچون یعنی محزونیتنی زیاده ایدن ادا ایله افاده ایلدی * ومصراع ثانیده بودخی نسخه در (ع) عمدافقدامسیت رهن تراب * مأللری بر برینه قریبدر (ترجمه) پس لسان حال الله دوستم بکا قیلدی خطاب * دیدی ویررمی جواب آلودهٔ سنك وتراب

اکل التراب محاسنی فنسیتکم * وحجبت عن اهلی وعن اترابی

(محاسن) حسنی لفظنك خلاف قیاس اوزره جمعیدر حسنیات معناسنه (اتراب) وزن ومعناده اقران کبیدر مفردی ترب کسر ایله همسن وهمزاددر (احبابی) (واصحابی) دخی نسخه درکه صحبك جمعی اودخی صاحبك جمعیدر (مفاد انشاد) طپراق بنم حسنیاتمی افنا ایلمکله نسیان طاری اولوب سزی اونتدم واهل واقرانمدن دخی محجوب اولدم (ترجمه) زخم دندان تراب ایله اونتدم بن سزی * اهل واقرانم ایله آرامزه کیردی حجاب

فعلیکمو منی السلام تقطعت * عنی وعنکم خلة الاحباب

(علیکم) علیکمو رسم اولنور صله دیرلر لفظدر و بونده اشباع وزن ایچوندر (ترجمه) پس سلام اولسون سزه بندن حبیبم صورتا * سزدن وبندن کسلدی رشتهٔ الفت مآب (نطق دیکر)

ما فاض دمعی عند نائبة * الا جعلتك للبکا سببا

(فاض) زیاده اولدی تا که سیلان وجریان ایلدی دیمکدر بعض نسخه ده (غاض) واقعدر فاضك ضدیدر صو ناقص وغائب اولدی یعنی طپراق ایچون کم اولدی دیمکدر که (غیض الماء) صو تقلیل اولندی دیمکدر * حتی ضرب مثلدرکه (غاض الکرام وفاض اللئام) دیرلر کریملر قلت بولوب لئیملر کثرت بولدی دیمکدر * مرویدرکه روضهٔ مطهره علی ساکنها الصلوات المکرره زیارتنده حضرت امیر

بو اوج بیتی ارتجالا انشاد بیوردیلر (مراد انشاد) کوزمك یاشی مصائبدن برمصیبتك فکرنده زیاده اولماز مکر که سندن افتراق صوری واقع اولد یغنی یاد ایدوب انی اغلامغه سبب ایدم اول وقتده مزداد اولور یعنی هرنه زمانکه بکاده کوز یاشی قلت بولوب نکم اوله سنك حسرتکی یاد ایدرم درحال فیضانه یوزطوتر (بیت) سیل اشکم سینه صحراسنده سیر ایدن دیدی * خیلی دمدر بویله دریا کبی عسکر کورمدك * ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی کوزمك یاشی بربلاده تو کنمز مکر که کریه نالك اولمغه سنی یعنی افتراقکی وسیله ایلیم اول دمده کوز یاشی غائب اولور یعنی تمام اولنجیه دك جاری اولوب وتوکنور دیمکدرکه (ع) وتسکب عیناي الدموع لتجمدا * مألی ایضاح معنی ایدر (ترجمه) اشك چشمم برمصیبت ایچره اولمزسه روان * ایدرم اولدم سنی بن کریه وزاره سبب *

واذا ذكرتك سامحتك به * منى الجفون ففاض وانسكبا

(جفون) کوز قپاقلریدر لکن کوزلر مراددر (سامحت) فعلنك فاعلیدر (انسکب) دوکلدی صاچلدی دیمکدر اخرنده اولان الف فتحه یی اشباعدن پیدا اولدی (نتیجه) یارسول الله سنی تفکر وفرقتکی تذکر ایلدکده کوزم اول مرتبه ده مسامحه ایدرکه یاشی زیاده اولوب دوکلوب صاچیلور (ترجمه) چون سنی یاد ایلیم باد محبتله همان * ابرچشمم اشکبار اولور فراقکله عجب

انی اجل ثری حللت به * عن ان اری لسواه مکتئبا

(ثری) طپراقدر (مفهوم) یارسول الله سنك محلك اولان خاکه بن اجلال وتعظیم ایدرم وبنم بو تعظیمم سائره برایچون محزون کورنمکدن کندیمی محافظه دن نشأت ایدوز یراشایان حزن وکابت اولان تراب انجق سنك قبرشریفك خاکیدر (ذیل) پیغمبر علیه الصلاة والسلامك قبر شریفنی ومنبر منیفنی انواع تعظیما تدن اولان تقبیل ایله تبجیل جائزمیدر دیو امام احمد بن حنبلدن سؤال اولندقده جائزدر دیو بیوردی * محب طبری بیورمشکه حجراسودك وارکان بیت شریفك تقبیلندن معلوم اولورکه شریف محللری * ومصحفلر * وکتب حدیث * وعلما وصلحانك اثارینی واياقلرینی وقبرلرینی * تقبیل تبجیل کورلدر * وعلی وجه التبرك تقبیلنده تعظیم حق تعالی حاصل اولان هرشیئك تعظیما تقبیلی جائزدرکراهتی حقنده براثر * ومجتهدن برقول معتبر * روایت اولنمدی * امام احمد امام شافعینك برکوملکنی غسل ایدوب صوینی نوش ایلدی * انبیا واولیا وعلما وصلحانك اثرلرینی تقبیل ایلمك اکاقیاس اولنه (ع) اقبل ذا الجدار وذا الجدارا

پس خاك پاك عطرناك سلطان لولاك عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك توقير وتعظيمى سنت واكا قياس ايله سائر ثم الامثل فالامثل اربابنك دخى (حتى زرتم المقابر) سوقى اوزره تربه لرينى زيارت ايله بوسه تكريم امر مندوب اولديغى ظاهر اولدى (عليكم بسنتى وسنة الخلفاء الراشدين) (ترجمه) خاك پاك روضه كى قلبمدن اجلال ايدرم * كوردكجه برزيارتكاهى اى محبوب رب (نطق ديكر)

يهددنى بالعظيم الوليد * فقلت انا ابن ابى طالب

(يهدد) قورقودر ديمكدر (عظيم) برمحذوفك صفتيدركه بالبلاء العظيم ديمكدر * ياخود لام مضاف اليهدن عوضدركه تقديرى بعظيم البلايا ديمكدر وليد بن مغيرهٔ مخزومى يدر حضرت اميره تهديد وتخويف قصدنده اولدقده حضرت امير دخى انى تكدير ايلدكده ابوطالبه شكايت ايلدى ابوطالب دخى سنك باباك مغيره دن بن وسندن دخى اوغلم كبير وفالمزز يلديككدن قالمه دو جواب ويردكده حضرت امير بو شعرى مفاخرة انشاد بيورديلر * صكره وليد مكه ده سال هجرتده مرداولمق نشانه سى ظهورنده زياده جزع وفزع ايلديكنى ابوجهل لعين كوروب ديديكه اى وليدسن موتدن خوف ايلمز بر پهلوانسين بوفرياد وزارى به سبب ندر * وليد ديديكه والله العظيم موتدن ناشى اظهار الم ايلم لكن اكربن اولورسم خوفم بودركه ابن ابى كبشه نك يعنى محمدك دينى مكه ده دخى شيوع بولور ديدكده مجلسده بولنانلردن معاويه نك باباسى ابوسفيان پرطغيان دخى برادر الم چكمه انك دينى بو بلده ده ظهور ايلمك بنم بو بنومه دبودر عهده ايلدكده انكله تسليت بولوب جان برجهنم اولدى (فائده) حضرت سلطان دين اسلام عليه الصلاة والسلام ايچون قريشك كفره سى كندى بينلرنده ابن ابى كبشه ديو بنام قيلمشلر ايدى وجهى بودركه ابو كبشه نك قزى عمره نك اوغلى وهبك قزى آمنه جنابلرى والدهٔ ماجدهٔ حضرت پيغمبر ايدى * وابو كبشه قريشه مخالفت ايدوب انلركبى بت پرست اولمدى لكن شعرى عبورنام بركوكبى اله اتخاذ ايليوب اكا عبوديت ايدردى كه (وانه هورب الشعرى) كريمه سندن مراد بودر كندى يلرينه مخالفتده حضرت پيغمبر عليه السلام ابو كبشه يه مشابه اولمغله ابو كبشه اوغلى ديرلر ايدى اكرچه پيغمبر عليه السلام پرستش صنمده ابو كبشه كبى قريشه مخالفت ايلدى لكن ابو كبشه شعرايه سجده كزار اولدى وسلطان اقليم رسالت عليه التحيه حضرتلرى رب الشعرايه عبادت ايلدى (وملخص بيت ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وليد ايلربنى تخويف اولوب پس قتلمه طالب *

دیدم اکابکادیرلرعلی ابن ابی طالب

انا ابن المبجل بالابطحین * وبالبیت من سلفی غالب

(ابطح) سیل مجراسی که بطحا دخی دیرلر * ایکی ابطحك بری بطحاء مکه که خرده طاشلر بولنور * وبری دخی مدینه نك وادیء عقیق دیدکلری محلی که اودخی طریق سیللر (بیت) کعبهٔ مکرمه در (سلف) ایله اجداد کرام مراددرکه غالب انلرك بریدر * انلردن غالبی ذکره تخصیصك وجهی قافیه یه اوفقیت * وبحث منازعه اولمغله تفألا غالبیت موروثمزدر دیمك قصد اولنه جناب امیرك مکه ده آباء واجدادی مبجل اولدیغی ظاهردر لکن مدینه ده دخی عظیم الاجداد اولدیغنك سببی بودرکه جدی عبدالمطلبك والده سی سلمی مدینه درکه تفصیلی یکرمی بش بیت صکره کاسه کرکدر ان شاء الله تعالی (ترجمه) بن اول شیرخدا ابن امیر ابطحیم کیم * بنم اجدادم اولمشدر بواطرافه اهلنه غالب

فلا تحسبنی اخاف الولید * ولا اننی منه بالهائب

شرحه حاجت یوقدر (ترجمه) بنی ظن ایتمکز خوف ولید ایله اولام عاجز * یاخود یوز دوندرم وقت خصومتده اولام هارب

فیا ابن المغیرة انی امرؤ * سموح الانامل بالقاضب

(سموح) جوامرد (قاضب) قلج قضیب کبی (ترجمه) ایا ابن مغیره بیل بن اول مرد سخی یم که * حماسته سماحت بخش اولور دستمده کی قاضب

طویل اللسان علی الشانئین * قصیر اللسان علی الصاحب

(شانئ) شانئ وشنیع ومبغض معناسنه که (ان شانئك) بومادهدندر الشانئین همزه نك سقوطیله سقطدر (ترجمه) زبانم نیش زنبور قضادر دشمنان اوزره * ولی شهد صفادر دوستانه رغبتی واجب

خسرتم بتکذیبکم للرسول * تعیبون مالیس بالعائب

(خسرتم) زیانکار اولدیکز کویا که بازرکان اصل مالندن خسران چکدیکی کبی سزلر دخی دار تجارت * ومدار زراعت * اولان دنیاده زیان چکوب سرمایهٔ ایمانی ضایع وتخم توحیدی چوروتدیکز دیمکدرکه اصلنده سزلر اهل فترتدن ایکن (لیقولن الله) شهادتیله موحدلر ایدیکز بعثتده تکذیب ایله عائب اولوب فی الاصل توحیدیکز سرمایه سی دخی ابتریله ضایع اولدی (ترجمه) رسول الهی تکذیب ایله خاسر اولدیکز بیلسك * دخی بی عیب ایکن اسناد عیبه اولدیکز ذاهب

وكذبتموه بوحي السماء * فلعنة الله على الكاذب

(با) في معناسنه (لعنت) بعداله بددعادر (ترجمه) اني انكار ايدوب وحي
سماده ايتديكز تكذيب * خدانك لعنتي بولمق مقرر اولدي هر كاذب

(نطق آخر) اباالهب تبت يداك اباالهب * وصخرة بنت الحرب حمالة الحطب
(ابولهب) كنيه در مصرع اولده ايكيسي دخي منادای مضاف اولمغله يا عبدالله
كبي منصوب وحرف نداسي محذوفدر * اسمي عبدالعزى در برادري ابوطالبك
رحلتندن نصكره امور نبويه بي درعهده ايدوب مخالفلرك كزند ومكرندن جناب
حضرت عليه التحيه بي دائما حراست وحقوق عمومته رعايت اوزره ايدي (منقبه
بركون ابوجهل جاهل * وعقبة ابن ابي معيط باطل * ابولهبك مجلسنه داخل
اولوب * ديديلر كه برادرزاده كز محمد امين دن سؤال ايدلك عبد المطلب بهشتيميدر
دوزخيميدر * حضرت رسالتمآبه ابولهب دخي تبليغ سؤال ايلدكده قوميله برابر در
بيورديلر * يعني اهل فترتدندر اهل فترتك حكم مخصوصي واردركه شريعت
عيسويه نك اهلي قالمشدر ملت ابراهيميه يه رعايت اوزره اهل توحيددر تقليد
شريعتده معذورلردر ديمكدر * بعضيلر دخي اهل اعرافدندر ديمشلردر انلرك دخي
عاقبتي دخول بهشتدر هله دوزخي دكلدر زيرا (وتقلبك في الساجدين) آيه
كريمه سيله انلر جده رحمان اهليدر حاصلي والدين رساله لرنده تفصيل اولنمشدر *
خصوصا عبد المطلبك قبريني اوغلي ابوطالبي دفن ايچون آچديلر قبله يه متوجه
قعود اوزره بولوب يانته دفن ايلديلر (القصه) انلر جواب نبوي يي ملاحظه ده
خطا ايدوب قوميله برابر دوزخده در ديمكدر ديديلر ابولهب تكرار كلوب حضرت
رسالتدن پرسيان اولدقده بطلان اوزره كتدي ايسه او وانك كبيلر جمله سي
جحيميدر واكر تقرير سابقه موافق ايسه دكلدر بيورد يعني استماع ايلديكي
انده ابولهبك لهب غضبي شعله لنوب محبتي عداوته تبديل ايلدي تا كه بدر
غزاسندن نصكره كدوندن عدسه ديدكاري مرضدن يدي كون خسته اولوب
(سيصلى نارا ذات لهب) مظهري اولمغله لهيبك محقق اولدي اشته بو وجهدن
كنيه سيله ياد اولندي اندن غيري كنيسنه قرانده كنيه سيله مذكور اولمشدر
سبب صوريسي دخي رخ رنكين آتشينه مالك اولمسيدر (تبت) هلاك اولدي
ديمكدر بددعادركه اولسون ديمو معنالويرلوب (يدا) اصلنده يدان اولوب اضافتله
نون ساقط اولدي الالر ديمكدر كه لفظا مرفوع رفعي الفايله تبت فعلنه فاعلدر
حقيقتده مراد الهي ابولهبك اللري اولديغي صورتده سبب بودركه (وانذر عشيرتك

الاقربين

الاقربين) كريمه‌سى نازل اولدقده كه حبيبم اقربالك جماعتنى قورقوت
مألنده اولمغله مجموع اقرباى نبويه‌دن حياتده بولنانلرى جمع بيوروب عذاب
وعقاب اخروى ايله تخويف ايدوب برطريقله مغرور اوله جق نسنه يوقدر
انجق (ليعبدون) تنبيهى اوزره وحدانيت حقى مقر ومعبوديتده قائم وجرم
وقصوره اعتراف دائم كركدر ديو * امر الهى‌يى تبليغ ايلدكده ابولهبك
زبانه زبانندن * تبالك الهذا دعوتنا * يعنى خسران وهلاك مظهر اوله‌سين
بزلرى بونك ايچونمى دعوت ايلدك ديو اديدن خارج اطالهٔ لسان ايله قناعتكار
اولميوب حد عميقى تجاوز ايله يردن برطاش قاپدى كه انكله ضرب ايلميه درحال
سورهٔ كريمه شرفده نزول اولدى * ياخود الاردن مراد الهى انك نفس خبيثى اوله كه
(ولاتلقوا بايديكم الى التهلكة) كريمه سنده دخى ايدى جمعدر مفردى يد ايله
نفس مراد دركه ارادهٔ كل اولور تهلكه‌يه كندى نفسكزى براقمالك ديمكدر ديديلر
انده دخى (تبت يدا ابى لهب) تبت نفس ابى لهب ديمك اولور * ياخود ايكى
اللدن مراد دنيا وعقباسيدركه (خسر الدنيا والآخرة) مظهرى اولدى ديمك اوله
ديديلر (صخرة) يدا اوزره معطوفدر ابولهبك زوجه‌سى اسميدركه كنيه‌سى ام
جميلدر معاويه‌نك باباسى اولان ابوسفيانك همشيره‌سيدركه ابوسفيانك اسمى
صخره‌درى ايكيسنك باباسى حربدر انك دخى باباسى سر قبيلهٔ امويه اولان اميه‌در
(حمالة الحطب) اودن حمالى ديمكدركه بيتده صخره‌نك خبر بعد خبرى وياصفتيدر
حطبدن مراد الهى كناهلريدركه دوزخ قرار اولدقده كنديىٔ سوزان ايلمكده
حطب مشابه‌سنده‌در اول عورت حقنده بوادى قرآنيده ايكى اعتبار يازمشلر برى
مجازدركه سخن چين يعنى قوغجيلق ايدردى كه انك نماميتى حطب كبى آتش فتنه‌يى
فروزان ايدردى وبرى دخى حقيقتدركه كيجه‌لرده خار مغيلان جمع ايدوب
حضرت رسالتك سعادتخانه‌لرندن مسجده دك اول تدارك ايلديكى ديكنلرى
وضع ايدرديكه مبارك قدملرين زحمدار ايليه (بيت) بولنده ديكن ديكمه صقين
كسنه‌نك اى دوست * خارك دكل اول زخم خطاسى ديكنكدر (معناى اجمال بيت
اى ابولهب اللرك قرلسون ياخود سن هلاك اوله‌سين اى ابولهب وزوجه‌لك دخى
هلاك اولسون كه حربك قزيدر وقرآنده حق تعالى تبت وتب ديوسنى نهايت مذمتله
ذم ايلديكى كبى عورتنى دخى حمالة الحطب ديو تحقيرا ايلدى ديمكدر زيرا (نكته)
اهل تفسير ديرلركه قرآن كريمده حق تعالى يك سوديكنى ويك سومديكنى ذكر
ايلدى بوقوله نظرله مغضوبلرك بونلر منتهيلرندندر شيطان وفرعون كبى (منقبه)

نظام الدين نيساپوری تفسيرنده روايت ايدرامما بنت عميس رضی الله عنهادركه
وقتا سورهٔ تبت نزول ايلدی ام جميل الی ايشيدوب اللرينه طاش الوب مسجده
كلديكه حضرت رسالت عليه السلام ابوبكر صديق رضی الله عنه ايله صحبت
ايدرلردی برمقدار هذيان ايله اطالهٔ لسان ايلدكده اداسی جناب رسالته خطاب
كبی اولمامغله ابو بكره شبهه كلوب اياجناب شريفكزه می خطاب ايدر ديدكده
جله زيب نبوت عليه التحيه بيورديلركه اول عورت بنی كوره مز مكركه (واذا
قرأت القرءآن جعلنا بينك وبين الذين لايؤمنون بالاخرة حجابا مستورا)
كريمه سنی تلاوت بيورمشلر ايدی ام جميل ابوبكره خطاب ايدوب ياابابكر
صاحبك بنی هجو ايلمش ديدكده ابوبكر لاورب الكعبه سنی پيغمبر عليه السلام
هجو ايلمدی ديدی * پس جناب رسالتی كورمديكی سببدن خانهٔ خباثت
لانه سنه عودت ايلدی واقعا قرأن كريم كلام رب قديم در لفظ نبوی دكل كه هجو
ايلمش اوله ياخود فرقان مبين ده اولان ذمه هجو ديه زلر هجو شعرده وكلام ناسده
اولور * بعضيلر ديديلركه شايد حضرت اميرك بو كفتاری ام جميلك مسموعی
اولوب سخن پيغمبر عليه السلام ظن ايليه * پس هجو تعبيری يرنده اولور
(فائده) هجو هاء هوز ايله شعرده وحجو حاء حطی ايله نثرده زبانزدر (ترجمه)
ای شانته نزول ايدن تبت يدا ابی لهب * زوجك ده صخره بنت حرب حمالة الحطب
عجب

خذلت نبی الله قاطع رحمه * فكنت كمن باع السلامة بالعطب

(خذلت) فعل وفاعلدر ترك ايلدك ديمك (نبی) مفعوليدر (قاطع) فاعلدن حال
(رحم) فتح وكسری دخی جائزدر اصلنده اوغلان ياتغی كه انارحمی ديدكلر يدر
صكره قرابت يعنی خصملق معناسنه شهرت بولدی (عطب) هلاك (منقبه) قطع
قرابتدن مراد حضرت امير بودركه جناب رسالتك دخترانندن رقيه ايله
ام كلثوم دن هر بری ابولهبك اوغلری عتبه ومعتبك هنوز منكوحه لری ايدی
سورهٔ تبت نزولنده زفافلرندن مقدم ابولهبك ابراميله اوغللری ينك ايكيسی دخی
كريمهٔ مذكوره لری تطليق ايلدی صكره حضرت عثمان ابتدا رقيه يی تزوج ايدوب
وفاتندنصكره ام كلثومی دخی تزوج ايلديكی جهتدن حضرت ابن عفانه ذی
النورين ديديلر ابولهب مرده اولدقدنصكره عتبه ومعتب حقنده حضرت
رسالت بيورديلركه انلری حق تعاليدن رجا ايلدم بكاهبه ايلدی ديوب عباس
حضرتلرينه امر ايلدی ايكيسنی دخی بولوب حضور شريفه احضار ايلدكده

بلاتردد شرف اسلامله مشرف اولدیلر (ترجمه) ترك ایلدك رسول حق قطع ایدوب قرابتی * ویردك بله سلامتی آلدك خسارت وتعب

لخوف ابی جهل فاصبحت تابعا * له وكذالك الرأس يتبعه الذنب

ابوجهل) قریش كفره سنك بیوكارندن عمرو بن هشام بن مغیرة بن عبدالله المخزومیدر كنیه سی ابوالحكم ایدی اسلامندن یأس كلدكده حضرت رسالت ابوجهل كنیه سنی تعیین ایلدی (فوائد) بو بیتده رأس وذنبی اصطلاح نجومی یه حل مناسب دكلدر زیرا اكرچه ذنب نحسدر لكن رأس سعددر ذنب دخی اكا تابعدر دیمكله سعادت اقتضا ایدر بونده ایسه ابوجهله ابولهبك تابع اولدیغی مراددر لعنت بهر دو را ایكیسی دخی نحس اكبردر * غریبدر كه * ابولهب * وابوجهل * عدده متقاربدر * لطائفده امام ثعالبی تعیین ایدر كه ایكیسی دخی احول یعنی كوزلری شاشی ایدی دیدهٔ قلبلری دخی طریق حقده شاشی اولدیغی اولوا الابصاره عیاندر وكتب ادبدن مایعول علیه ده مصرحدر كه مرض ابی جهل ابنه علتنه ومرض ابی لهب دخی لواطه یه اطلاق اولنمق بین الادباء اصطلاحدر (ترجمه) بوجهله خوفله اویوب دمدار اولوب شقاوته * كیردك ره ضلالته تابع اولوب سره ذنب

فاصبح ذاك الامر عارا يهيله * عليك حجيج البيت في موسم العرب

(حجیج) جمعدر مفردی حاجدر (موسم العرب) مقدمة الادبده حاجیلر بازاری دیمشدر وقت حجده اولدیغی سببدندر مراد منا بازاریدر دیمشلر لكن مطلقا موسم حجدر خصوصا بو محلده همان جمعیت حجاج مراد اولور كه زمان معلومدر * وحج لغتده قصددر صكره مكه یه اداى نسك ایچون عزیمتده متعارف اولدی (عرب) لغت تازیی تكلم ایدنلردر كه عجم مقابلیدر (مفهوم كلام) ای ابولهب سنك ابوجهله بو امر متابعتك بر عاروناموسدر كه صبر ایله موسم حجده عربان جمع اولوب حج شریفه كلدكلرنده انلر اول عاری سنك اوزریكه القا وایقاع ایدرلر اول وقتده فهم ایدرسین كه سن اول امرده نه خطا ایلدك (ترجمه) بو ایش دكلمی ساكه عاریارین یوزیكه اوره لر * حاجی كورساكه نه دیر ایردكده موسم عرب

ولولان عن بغض الاعادى محمد * كانى ذووه بالرماح وبالقضب

(لان لین ماده سندن ملایمت ایلدی دیمك (لو) دخولیله شرطیه اولور (محمد) علیه السلام فاعلیدر محمدا مفعول اولمق خلاف ظاهر كورینور لكن ترجمه اكا ناظردر (عن) تعلیل ایچوندر بغض معجمه لرله در مصدر فاعلنه مضافدر تقدیم

مهمله ایله بعض نسخه سی مفید دکادر (لحا) لحو ماده سندن درکه دری یوزدی دیمکدر سلخ الجلد کبی وبعض نسخه ده احانی احاتی دن مخفف اهلکنی معناسنه در دیدیلر لکن مأخوذ من اسلم وار یجدر (قضب) ضم وفتح ایله عمر وزننده قاضب ویا قضیبك جمعیدر کسیجیلر معناسنه در مراد قلجلر در * اصلی شده ایله کل وزننده ایدی وزن ایچون تخفیف اولندی * قضب دخی اکرچه ضمه لرله نسخه در وتسکینی قلیلدر بونلش وطوغرلمش اوقلر در لکن قافیه تسامحه مبنی وتوجیهی دشوار اولور (فحوای سخن) اکر دشمنلرك ایلدکلری عداوت سببیله پیغمبر علیه السلام نرم یعنی ملایمت اوزره کورنسه ومدارات ایلسه اول بغض صاحبلری من راقلر وقلجلر یعنی آلات حرب ایله بنم دریمی یوزرایدی (ترجمه) ممکن اولیدی بغضله اولان عدو محمده * سیف وسنان ایله بنی مجروح ایدردی روزوشب

ولن یشملوه اویصرع حوله * رجال ملاء بالحروب ذووحسب

(او) الاان معناسنه در (ملا) رجال وزننده وصفتیدر جمعدر مفردی ملیء عظیم وزننده در (مفاد مراد) پیغمبر علیه السلام اطرافنده حسیب ونسیب واصیل ونسیل نیجه فریق عریق * وانواع حربله مردان شجاعتکار استواردن چوق کمسنه لرتاکه دوشورلمدکجه انی دشمنلر جمع واحاطه یعنی دستدراز کزند اوله مزلر وبلکه هیچ وصلت بوله مزلر * لکن بعضیلری معناده دیمشلرکه اطرافنده نیجه شجعان انی محافظه ایلمکده ایکن دشمن اکا ظفریاب اوله مزکه ترجمه اکا ناظردر وبومعنی کندیده شجاعت اولمیوب وعصمت باریده اولماسنی ایهام ایدرمع هذا (والله یعصمك من الناس) کریمه سی معصومیتن اثبات ایدر * خصوصا پیغمبر حرب وقتال وجنك وجدال اثناسنده مقتول اولماسندر دیو ابن جبیردن منذی شرح یمینی ده تصریح نقل ایدر * مکرکه بوکفتار آیت کریمه نك نزولندن مقدم صدور ایلمش اوله (ترجمه) رهیاب اولورمی دشمنان پیرامن محمده * اطرافنی احاطه ایلردمبدم ذوی حسب

تباوتعسالك یاابن عتبة * اسقیك من كأس المنایا شربة

(ولاابالی بعد ذلك غبه) بورجز غزای بدرده ولیدی قتل ایلدکده لسان امیرانه دن ظهور ایلمشدر اوچ مصرعدر (تب) (ومنایا) (ولاابالی) (وغب) ماده لری آنفا تفصیل اولنمشیدی (تعسا) دخی تبا کبیدر لکن تعس اکثریا ابلیسده قربانزددر مفعول مطلقدر فعلی وجوبا محذوفدر (ابن عتبه) ولیدك کنیه سیدرکه عتبة بن ربیعه پدر بدر (غبه) ضمیری اسقیك دن منفهم اولان سقیه

عائددر (مأل رجز) ملك قهار تعالى اى وليد پليدسنى هلاك ودارينده خسرانه
مظهر ايلسون موت كاسه سندن بر جرعه ايله سنى شمدى بهره ياب ايدرم صكره
استرسن كون اشرى كل ايچ حاجتم اولماز يعنى انك بنه كاسيله همپالرى مراد
اولوركه كندى غيريله انلرك كلدكارى كندى بنه كلك كبيدر (منقبه) امام
بخارى ومسلم على الاتفاق تخريج ايدرلر ابوذر غفارى بيورمشكه قسم اوخالق
ذى الجلاله كه (هذان خصمان اختصموا فى ربهم) كريمه سى عبيدة بن الحارث بن
مطلب وحمزه وعلى رضى الله عنهم بدر غزاسنده ربيعه نك اوغللرى عتبه وشيبه
ومذكور عتبه نك اوغلى وليد ايله مبارزه ايلدكارنده نازل اولمشدر * حافظ اسمعيل
ديركه وقتا اوچ كافر ميدانه چيقدقلرين اهل اسلام عسكرى كوردكلرنده حارثك
اوغللرى عوف ومعوذ ورواحه نك اوغلى عبد الله انلره قارشو وارديلر * عتبه ندا
ايلديكه اى محمد بزه اقرانمزى ارسال ايله پس عبيدة مذكورى وحمزه وعلى
جنابلرينى حضرت سرور اكرم صلى الله عليه وسلم فرستاده بيورديلر عبيده
عتبه يه مقابل * وحمزه شيبه يه مشاكل * وعلى وليده معادل كلديلر * حمزه
وعلى درحال شيبه يله وليدى قتل ايليوب عبيده ايله عتبه بر برلرينى مجروح
ايلمشلر ايدى عبيده يه امداد وعتبه يى دخى قتل ايليوب عبيده يى حضور سعادته
كتورديلر اول جراحتدن شهادت ميسر اولدى (ترجمه) ابن عتبه همدم
اولسون سا كه خسران وتباب * بخش ايدم سا كه بو دمده جام موتيله شراب *
صكره اقرانك دخى كاهيجه اولور حصه ياب (نطق آخر)

والخيل جالت يومها اغضابها * بمربط سربالها اترابها

بودو بيت احد غزاسنده مشركينك علمدارى اولان ابو سعيد ابن ابى طلحه نك
رجزينه جواب اولمق اوزره ادر اولان ارجوزه دركه اول غزاده سعد بن ابى
وقاص رضى الله عنه انى اوق ايله قتل ايلديكى قصه دال مهمله ده كاسه كركدر
ان شاء الله تعالى * ابو سعيدك رجزى بودركه كندى شجاعتنى وقومنى مدحدن
عبارتدركه بش مصرعدر (نظم) قد قدمت براية اربابها * تجعل فيها دونها
اصحابها * ولست من اهوالها اهابها * والصيد من ارجائها شهابها * يأتيه من
قسيها انشابها (خيول) اتلكن راكبلرى مراددر (غضاب) ضم وشد ايله جمعدر
كاب وزننده (واغضابها) نسخه دور (مربط) مسطر وزننده ايب حبل كبيدر
غضابك خبريدر مقيد تقديرنده (سربال) كوملك قميص معناسنه در مبتدا اولوب
خبرى تراب ودرتنه عدد ضمير خبره عائدلردركه مؤنث سماعيدر (معناى بيت)

آنلروسوارلری جنك كوننده جولان ودوران ايلديلر واول حربه غضبناك اولنلر اسيراولوب باغلنديلر واول مرتبه ده حرب وقتال وجنك وجدال اولديكه غزاتك آنلرينك نعللرندن طاغيلان طپراقلر كويا حربك لباسى اولدى اهل قتال اولقدر خاك آلود اولديلر (ترجمه) روز حربده خشمله جولان ايدر مردان حرب * جسمنه پيراهن اولور نتيجه نك ميدان حرب

وسط منايا بينها احقابها * اليوم عني يجلي جلبابها

(وسط) بونده ساكن الوسط دراينكيسى بيننده فرق ايچون (المتحرك ساكن والساكن متحرك) ديمشلر يعنى حركه ايله وسط برنسنه نك اورته سى اولمغله محل واحد البته ساكندر وعكسى يعنى ساكن اولان وسط برمحلك هر طرفيدر پس متحركدركه هر يرى مراد اولور برمحلنه خاص دكلدر ظرفدر وسط تقديرنده (منايا) قتله جمعدر مفردى منيه موتدر دوه ده استعاره اولنمشدر (احقاب) جمعدر مفردى حقب دوه نك سربنى بلنه باغلدقلرى ايپ (جلباب) رداوهرنه كه جمله لباسلرك اوزرينه لابس اوله لركه فرجى وچارشبى جمعى جلابيب لفظ كرميدر (معناى شعر) موت دوه لرينك بلنده ايبلرباغلى بين الحرب مردان ميدان راكب اولورلربو كون بندن لباس حرب منسلب اولوب اندن عريان اولورم يعنى قضيهٔ كارزار حربى نتيجه پذير وخاتمه كير ايدرم بكا مقابل اولاجق كمسنه قالمز (ترجمه) اوسطى موتك اولاندر آرده ازمان حرب * رفع ايدم جلبابنى بوكون اوله عريان حرب (نطق آخر)

االى تقتحم الفوارس هكذا * عنى وعنهم اخروا اصحابى

(مقدمه) تاريخ هجرتك دردنجى سنه سى سلطان سرير اصطفا عليه التحايا خيبريلردن هارونى النسل اولان بنى نضير قبيله سنك نقض عهدلرينه بناء جلاى وطن ودياراخرى مسكن ايلملرى بابنده فرمان نبويلرى صادراولوب انلردخى حرف الفاده افاده اولنمسى ان شاء الله الاكرم مصمم اولدينى وجه اوزره بعضيسى مكه يه ونيجه سى اذرعات وسائربلاده نقل ايلمشلرايدى * بشنجى سالده كفرهٔ قريش وسائر يهود ايله اتفاق ايدوب مدينهٔ منوره يه توجه ايلدكلرنده بعد المشوره سلمان فارسينك تعليميله اطراف شهره خندق حفرينه مباشرت بيورديلر * وزمرهٔ اصحاب بودعاى اجابت رواى سلطان الانبياء عليه التحايا ايله بهره ياب اولديلر * اللهم ان العيش عيش الاخره فاغفر الانصار والمهاجره * وانلردخى بوبيتى انشاد ايلديلر (نظم) نحن الذين بايعوا محمدا * على الجهاد مابقينا ابدا * امر خندق

تمام

تمام اولدقده برکون عمروبن عبدالود بن ابی قیس ونوفل بن عبدالله مخزومی * ومنبه بن عثمان بن عبید وعکرمه بن ابی جهل وهبیرة ابن ابی وهب وضرار بن خطاب ومرداس بن محارب * یدی نفر سوارزی خندق کنارینه کلدیلر و برتنك محل بولوب خندقك درونینه آت سوردیلر * انلری کورنجه حضرت مرتضی بعض اصحاب کرام ایله خندقه واروب استقبال ایلدکده عمروه خطابا حضرت امیر بیوردیلر که ای عمرو سنك حق تعالی ایله عهدك واردرکه قریشدن هرکیمکه سنی ایکی خصلته دعوت ایلیه البته برینی قبول ایده سین * عمرو تصدیق ایدوب بویله عهدم واردر دیدی پس حضرت امیر بیوردیکه سنی بن حق تعالی یه ورسولنه واسلامه دعوت ایدرم قبول ایله عمرو دیدیکه بودعوتی قبول ایلمم ینه جناب مرتضی دیدیکه پس کل آتدن آشاغی نزول ایله که ایکیمزده یایا اولوب سنکله جنك ایده لم * عمرو دیدیکه بودعوتی قبول ایدرم لکن والله بن سنی غالب اولسم دخی قتل ایلمك استمم ونیتمده دخی یوقدرکه بنی نزوله ترغیب ایده سین حضرت امیر بیوردیکه والله سنی قتل ایلمك بنم نیتمده واردر قتل ایلمك استرم * پس عمرو آتدن اشاغی اینوب محاربه یه شروع ایلدیلر در حال جناب مرتضی عمروی قتل ایلدی * ومنبه اوق ایله مجروح اولوب مکه یه فرار وانده رفتار دار البوار ایلدی * ونوفلی طاشه طوتدیلر انی دخی جناب مرتضی قتل ایلدی بو بیتده اولان فوارسدن مراد بونلردر (همزه) استفهام انکاری ایچوندر (تقحم) شدتله دخول ایلدر دیمك که عاقبتنی فکر ایلمکسزین کندینی آتمق معناسنه اقتحام مصدرندندر (فوارس) جمعدر مفردی فارس آتلو دیمکدرکه یایادکل (اصحابی) منادادر مراد حضرت امیر ایله برابر اولان مسلمانلردر (بشارت) جابر انصاری بیورمشکه حضرت علینك عمروی قتلی قرآن کریمده جناب حقك نقل ایلدیکی داود وجالوت قصه سنه مشابهدر * وحذیفه جنابلری دخی دیمشدرکه قیامتده دك یردخی برکون اولمازکه امت محمد بوکون ایلدیکی عملدن زیاده اجری اولان برعملی دخی ایده لر (مفاد معنی) ای اصحابم واخوانم بو فارسان میدان کارزار بو روشله بنم اوزریمه می هجوم ایدرلرهله حقیقت حال آشکار اولنجیه دك بندن وانلردن کیروطورك جمله ایتمالك (ترجمه) هجوم ایدن بکا بونك کبیلرمیدر ای احباب * بو حربی قرندرم بن سز برازتأخیر ایدن اصحاب

الیوم تمنعنی الفرار حفیظتی * ومصمم فی الهام لیس ینبلی

(الیوم) موخر فعلك ظرفیدر (فرار) تمنع یه مفعول ثانی (حفیظه) غضب وحمیت

(مصمم) كوكى كسن قلج (هام) باش كوكى (نبا) تقديم نون ايله كار ايليوب دفع ايلدى ديمكدر ايس نبا دفع ايلمدى ديمك اولور (معنى) بوكون وبوانده بنم غيرت وعلو همت وحميتم بنى فزاره قومنى واستخوان سرى چالنى ايدن قلج دخى بنى مقابلة حيدرانه دن منع ودفع وتبعيد ايده من (ترجمه) فراردن منع ايدن بوكون بنى نام ونشانمدر * سرم اوزره اولورايسه دخى شمشير آتشتاب

آلى ابن عبد حين شد الية * وحلفة فاستمعوا من الكذاب

(الى) هذا اوزننده يمين ايلدى ديمكدر كه مصدرى ايلاء اكرام وزننده در (ابن عبد) عبد الود نام كسنه نك اوغلى عمرو كه حضرت اميرك يدنده مقتلى قريبا مذكوردر كه نبى الله عليه السلام جنابنك مأمور رسالت اولدقلرى قومك ضمننك اسمى وددر كه لفظا قرأ ايدر * صكره بنى كلاب قبيله سنه نقل ايلديكه دومة الجندل نام محلده ايدى (شد) بونده حمله قيلدى ديمك (الية) عطيه وزنى اوزره مفعول مطلقدر قسم معناسنه كه يمين وقارسيده سوكند ديرلر * فاستمعوا من الكذاب ايلاءه تقديرنده مفعولدر وبيت آتيده بيان لا يصد جار ومجرور اول مقدره متعلق ايدر (مؤداى معنى) عمرو حمله سى وقتنده يمين ايلدى كه جمله سى ايشديلر وبندخى يمين ايلدم واتك يمينى ايكى شئ اوزره در كه بيت آتيده كلور * بعض نسخه ده فاستمعوا من الكذاب بامر صيغه سى ومن استفهام ايله واقعدر * لكن قافيه لر جر طرفنه چكمكدن اوترى ضمه يه مساعده يابنى فتحه نصب نفس اولمدى (ترجمه) يمين ايتدى بكاحمله ايدنجه ابن عبد الود * يمين ايتدم دخى بن ايتدى اول كذابى كوش احباب

ان لا يصد ولا يهال فالتقى * رجلان يضطربان كل ضراب

(لا يصد) يوز چويرمز ديمكدر وبونده بان تقدير اولنوب بيت سابقده متعلقنه اشارت اولنمشدر (لا يهال) تهليل يعنى هيلله ايلمز كه لا اله الا الله ديمز (التقى) ماضيدر قارشولشدى ديمك كه تكلمدن غيبته التفات ولردر (ضراب) كسر وتخفيف ايله قلجاشمق معناسنه قانون الادب ترجمه سى اولان السنة ثلثه ده يازلمش ايدى (وكل لفظى بو محلده ضرب شمشيرده هر نقدر بندطراق معرفت * وفن صنعت وارايسه بجمله سى حمله سنده اجرا ايلديكنى افاده واحاطه ايچوندر (تمام معنى) مذكور عمرونك قسمى بو ايكى امر اوزره منعقد ايدى برى حرب وضربدن روكردان توقف اولميه وايكنجى مغلوب ومضطر اولورسه دخى اسلامى قبول ورسالت نبويه يى اقرار اهلنك زمره سنه دخول ايلميه * پس ايكيمز قارشو كلوب بربريمزه بيمضا باشدت وصولته باشلدق كه ايكيمز دخى بيلديكمزدن قالمدق

(ترجمه)

(ترجمه) يعني ايتميه تهليل وكيرودونميه بزدن * حواله ايلدك بر بيريمزه تيغ شهرتياب

فصددت حين رأيته متقطرا * كالجذع بين دكادك وروابي

(متقطر) قاف ايله يانى اوزرينه دوشن كمسنه (دكادك) مساجد وزننده جمعدر مفردى دكداك قومك اليجق محلى كه خندقك چقورىدر (روابي) رابيه نك جمعيدر قوم يعني كه خندقدن حفر واخراج ايله پيدا اولمش اوله * بعضيلر ربوه نك جمعى اولان رباويدن مقلوبدر بترك جمعى آبار اولديغى كبى ديديلرسا كنين سببيله ياءى دخى ضمه سى كبى ساقط اولوب لفظا حركة با اشباع قيلنور * ويا خود روابى روبى نك جمعيدركه رئيبك مؤنثيدر رئيب وزن ومعناده غليظدر * قوم روبى نفسلرى وقلبلرى غليظ طائفه كه رقت ايمان ورحمت دينلن بريلر ديمكدركه سائر رفيقلرى اولان كفره مرادردر ديديلر (مرام امير) اول بيننده حادث اولمدى واقعا عمرو فرار من الله ايلدى فرار الى الله ايلدى خرما شاخى كبى قطر وجودى اوزره خندق ايچنده سائر كفره بيننده دوشمش انلركبى ياتمش كورنجه بندخى قتالدن ال چكوب عودت ايلدم ديمكدر (ترجمه) اودم دوندم كانى كوردم يقيلوب برده پست اولدى * يره دوشمش درخت منتهى كيبى يا تو ربى تاب

وعففت عن اثوابه لواننى * كنت المقطر بزنى اثوابى

(بز) قابدى ديمك وبونده قاپرايدى ديواد اولنور (اثوابى) بدلدر (مراد ناظم) بز آنك البسه سنه رغبت ايليوب عفت ايلدم اكرا كا اولان تقطير حالتى بكا اولسه تحقيق اول بنى صويردى (منقبه) اول انده حضرت فاروق رضى الله عنه ياعلى غزاك مبارك اولسون (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى حكمنجه زرهنى المازميسين ديدى واقعا اول درعك برنظيرى دخى يوغيدى حضرت امير بيورديلركه قرشيدن جله مز اقربايز لابس اولديغى درعى سالب اولوب شايدكه ستر عورت ايدجك برغيرى شيئى اولميه مكشوف اترك ايلمكدن حيا ايدرم ديو بيورديلر (ترجمه) چو عفت ايلدم اثوابنه هيچ اولمدم راغب * انك يرينه بن دوشسم قومزدى بنده هيچ اثواب

عبد الحجارة من سفاهة رأيه * وعبدت رب محمد بصواب

(حجاره) حجرك جمعيدر طاشلردر والتون وكمشه دخى حجرين ديرلر (سفاهت) خفت عقلدر بوقرينه دن ناشى حجاره ايله ذهب وفضه مراد اولنمق اصل معناسندن اولادر زيرا بيت شريفك داخلنده زر وسيمدن اوچيوز التمش عدد بت

واراىدى رئيسلرى هنر وزننده هبل ايله معروف ايدى فتح الفتوح وقوعنده جمله سنى امر همايون نبوى ايله شكست ايدوب وهر كيملك خانه سنده بت واريسه پاره پاره ايلسون ديو فرمان جهانمطاع پيغمبرى صادر اولدى (رأى) ايكى نقيضك برينه نفس غلبهٔ ظن سببيله اعتقاد ايلمكدر (ترجمه) پرستش ايلدى اجباره اول رأى سفاهتله * بنم معبودم اول رب محمد مصطفا وهاب

عرف ابن عبد حين ابصر صارما * يهتز ان الامر غير لعاب

(عرف) برينه علم دخى نسخه در (ابن عبد) عمر ومذكوردر (صارم) كسيجى ديمكدر كثرت استعمالى قلجده در (يهتز) دترر ديمك (لعاب) كسرايله ملاعبه (ترجمه) چو كوردى سيف صارم اهتزازين دست پاكده * اودم بيلدى بوكارى كيم دكل بازيچهٔ احباب

ارديت عمرا اذ طغى بمهند * صافى الحديد مهذب قصاب

(ارديت) مهمله لر ايله نفس متكلم وزن ومعناده اهلكت يعنى بن هلاك ايلدم ديمك (مهند) سيف هنديكه قصيدهٔ برده ده كعبك خرقهٔ سعادت الباسيله كعبنى عالى ايلد كارى بيتده دخى واقعدر ارديت فعلنه متعلقدر (قصاب) صاد مهمله ومعجمه دخى لغتدر قاطع معناسنه مهندك اوچنجى صفتيدر (ترجمه) چو طغيان ايلدى عبد بن عمروك رشتهٔ عمرين * كسوب تيغ مهندله بحمد ايله اولدى پس رهياب

لا تحسبوا الرحمن خاذل دينه * ونبيه يا معشر الاحزاب

(لا تحسبوا) ظن ايلمك ديمكدر اندن نصكره اولان (رحمن) (وخاذن) ايكى مفعوللريدر (معشر) اول جماعتدركه بر برلريله اختلاط ايده لر (احزاب) حزبك جمعيدر مراد غزوهٔ احزابك رجاليدركه غزوهٔ خندق دخى ديرلر * انلر بنى قريظه دركه رئيسلرى كعب بن اسددر * وبنى نضيردركه سرچشمه لرى حيى بن اخطبدر * وقريشدركه باشلرى ابو سفياندر ودخى قبائل سائره در (مآل مراد) اى اعداى دين سزلر ظن ايلمك كه رب العالمين تعالى بودين مبيننى وپيغمبرينى ترك ايليه بويله دكلدر (ترجمه) خداوند معينى صنمكز مخذول ايدر دينن * يا خود پيغمبرين ترك ايليه اى معشر احزاب (نطق ديكر)

ستشهد لى بالكر والطعن راية * حبالى بها الطهر النبى المهذب

(كر) كيرو دوندرمك * بونده معنى بركره دنصكره برحمله دخى ايلمك حتى جناب ناظمك لقب لرينك برى كرار در حمله كار محارب معناسنه در (رايه) سنجاق كه علم

دخی دینور (حبا) مهمله ایله وبردی یعنی عطا ایلدی دیمکدر * ایکنجی مفعوله
تعدیه‌سی حرف جر ایله‌در (طهر) پاك یعنی عین طهارت ظاهری (مهذب) پاك
یعنی طهارت باطنی ایله پاك قیلنمشدر که شق الصدر ماده لرینه ایمادر * اهل
اسلام طهارتلرك ایکیسنه دخی سعی لازمدر حق خواجه نقشبند قدس سره
حامدن چیقدقده بور باعی زبانکذارلری اولورمش (رباعی) ای درخم چوکان
تودل همچون کوی * بیرون نه ز فرمان تو دل یك سر موی * ظاهر که بدست ماست
آنرا شستم * باطنکه بدست تست آنرا توبشوی (مرادناظم) قربیامیدان جنکده
جمله وصوله وحرب وضرب اهلی اولدیغمه اول پیغمبر پاکتر علیه الصلاة والسلام
جنابلری جملهٔ اصحاب ایچندن بونده لرینه تخصیصا عطا واحسان ایلدکلری
علم شریفلری شهادت ایدر یعنی آنی بکا عطالری شاهددر زیرا جمله غزاتدن
تشجیع ومعتمدکنسنه علمدار اولمق معتاددر (مهمه) رایه سنجاق معناسنه درلوا
دخی دیرلر علم ایکیسنه دخی دیرلر لکن رایه ایله لوا انك فرقی بودر که رایه علم کبیردر
آل عثمانده اولان سنجاغ شریف کبی اقام الله برهانها که عسکر اسلام آنك
اوغورینه جمع اولور وصاحب حرب اولان رئیس قوم دائما ا کا ناظر ومنتظر
اولور * ولوا علم صغیردر * امیر قومك کبکبه ودبدبه سنك علامتیدر که دورنده
امیره تابعدر امیرا کا تابع اولماز * ترمذی تخریجی وانس روایتیله جامع صغیرده
مصرحدر که سلطان کتیبهٔ انبیا علیه التحایانك رایه لری سیاه ولوالری بیاض
ایدی * وحضرت صدیقه رضی الله عنها انك ردانی ایدی * ابن قیم دیرکه رایهٔ
سیاهلری عقاب اسمیله بنام ایدی لکن دیدیلرکه سیاه خالص دکل ایدی سیاهه مائل
اولان رنکلردن دخی اولدیغی واردر لکن محل بعیددن باقلسه سیاه کورینور *
اما قاضی وطیبی طیب الله ثراهما اسود خالك یعنی سیاه خالص ایدی دیدکلری
اختلافلری اختلاف اوقاته حمل اولندی یعنی بعض غزواتده سیاه صرف
وبعضیلرنقطی تعبیر اولنان بشیل ودخی سائر لون ایله ملون اولدیغی واردر * حتی
ابوداود سننده صاری دخی اولدیغی روایت ایدر * وترمذی عائنده برأ بن عازبدن
روایت ایدرکه اعرابك البسه سندن نمره اسمیله معروف مربع بردهٔ صوفدن دخی
اولدیغی واردر * وطبرانی ترمذینك روایتنی نقلدنصکره اوزرنده لا اله الا الله محمد
رسول الله یازلمش ایدی دیمشدر * ابوبکر ابن العربی محدث دیرکه لوامز راغك
اوجنه ربط اولنور اما رایه نك مخصوص عصای کبیری اولوب اندن دور اولماز
سکزکه فنا بولمغله ضعف کلوب روزکاره تحمل ایلیه اول وقتده تجدید اولنور

(فائده) پیغمبر علیه الصلاة والسلام جنابلرینك دین مبین اوغورینه ابتداعقد بیوردقلری رایه بدر وغزاسندن مقدم برسریه ارسال ایلدکده عبیدة بن الحارث القرشی یه عطا ایلدکلری علمید رولوادخی ابتدا حضرت حمزه یه اعطا بیوردقلری علمدر صکره هر قبیله یه برسنجاق ویرلدی وحکم وقتله نیجه کمسنه لر کندیلره علمدار اولدیلر لکن حضرت امیر جمله دن چوق تعیین اولندی (مهمه) جناب ابی ایوب انصاری دخی بعض سرایاده حتی جامع کبیرامام سیوطی آخرنده مسندابی ایوبده وغیریده ابوایوبك همشیره زاده سی براءدن مرویدرکه خالم خالده راست کلدم رایهٔ نبویه علیه التحیة کندی یدنده اولوب برمقدار عسکره علمدار تعیین بیورلمش توجهی سمتندن سؤال ایلدم بکادیدیکه برکسنه باباسنك منکوحه سی باباسی فوتندنصکره تزوج ایلمش انی اخذ وضرب عنق ایله پیغمبر علیه الصلاة والسلام بکا امرایلدی دیدی شایدکه قبیله سی مقابله ومقاتله ایده لر دیو جمعیتله متوجه اولمشلرایدی باباسنك منکوحه سنی تزوج ایدن کمسنه نك اسمی منظور وباباسی اسمی زبان ومنکوحه نك نامی ملیکه بنت خارجه در بوماده (لاتنکحوا مانکح آباؤکم) نهی شریفی وقوعندن مقدم واقع اولمشدر صکره ملیکه یی طلحهٔ مبشر تزوج ایلدی (القصه) امام بخاری ومسلم سهل بن سعددن اتفاقا تخریج ایدرلرکه هجرت نبویه نك یدنجی سنه سی پیغمبر علیه السلام فتح خیبره توجهلرنده بیوردیلرکه بورایه یی یارینکی کون تحقیق بررجله ویررمکه انك یدنده فتح میسر اولور والله تعالی ورسولی انی سورلر واودخی آنلری سور چونکه صباح اولدی پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه علی قنده در جواب ویردیلرکه عاینك کوزلری آغرر اصحابدن بریله حضور سعادته احضار بیوردیلر ودهان معجز بیانلرندن براق براق مبارکلوین کوزلرینه سوروب درحال درددیده لری زائل اولدی* رایه یی حضرت امیره اعطا بیوردیلرکه تفصیلی کتب حدیثده مصرحدر قلعهٔ خیبر محاصره سنده اثنای حربده یهودك بری برطاش ایله مبارك دست لطیفلرینه ضرب ایلدکده قالقان اللرندن دوشدی اول آنده قلعه نك قپوسنی قلع ایدوب حربك تمامنه دك انی کندینه سپر قیلدی * وفتح دخی میسر اولدی بو بیت بوبابده حسان حضرتلری انشاد ایلدیکی شعردندر (شعر) شفاه رسول الله منه بتفله* فبورك مرقیا وبورك راقیا * وامام احمد ابورافعدن روایت ایدر ابورافع صحابی پیغمبر علیه السلامك آزاد کرده لرندندر یدی کمسنه ایله بن سکزنجیسی حضرت امیرك سپر ایلدیکی باب قلعه یی سعی والتزام ایلدك یرندن تحریك ممکن اولمدی

دیمشدر و حضرت امیر بیورر که باب خیبری والله بن قوت جسمانیه ایله قالدرمدم
بلکه قدسیهٔ ربانیه ایله ایدی کرم الله وجهه ورضی الله عنهم اجمعین (ترجمه)
علم هر حمله وضربیمه شاهد اوله بیل هب * بکا کانی عطا قیلدی نبی حق مهذب

وتعلم انی فی الحروب اذا التظت * بنیرانها اللیث الهموس المجرب
(التظت) علولندی دیمکدر فاعلی حربه عائد (نیران) نارک جمعی (لیث) ارسلان
(هموس) نرم وملایم ارسلانک صفتیدر (معنی) اول ارسلانکه آتش کورنجه شدتی
زائل اولوب فرار ایلدیکی مجربدر لکن بن سائر ارسلان کبی دکلم بلکه آتش حربی
کوردکجه حمله وشجاعت صاحبی اولورم دیمک مراد ایدر (ترجمه) بیلور
چون آتش حرب اشتعاله ایردیکی دم * اولورم انده برشیر دلیر اولور مجرب

وقدعلم الاحیاء انی زعیمها * وانی لدی الحروب العذیق المرجب
(احیاء) جمعدر قبیله لرکه مفردی حیدر (زعیم) کفیل وسید (عذیق) تأخیر
معجمه ایله درخرما دالجغزی که تصغیر صیغه سیدر اصلی عذقدر وعذق مهمله لرله
وغدق تقدیم معجمه ایله دخی لغتدر (مرجب) رجب لفظندن وزن ومعناده
معظمدر ومیوه سی چوق اغاجدر که داللری التنه طباقلرقونمش اوله (مآل
معنی) جمله قبائل اهلی بیلورکه بن حربک رجلی ورئیسیم وتحقیق بن جنکده
برنخل خرمای پرمیوه کبی یم که حربک انواع صنایعنی اجرایه قادرم (ترجمه)
قبائل هب بیلورکه انلرک بن سیدی یم * کورن دیرباغ حرب ایچره بکا نخل مرجب

ومثلی لاقی الهول فی مفظعاته * وقل له الجیش الخمیس العطبطب
(مفظعات) فا ومعجمه ومهمله ایله شدائد شنیعه (خمیس) برعسکره دیرلرکه بش
رکنی اوله بری مقدمه که چرخه تعبیر اولنور وبری دخی شاق که رئیسنه دمدار
دیرلر وبری دخی میمنه صاغ قول ومیسره صول قول وقلب اورته محلنده اولان
عسکردرکه زبده سیدر (عطبطب) مهمله لرله درهلا لنایدیجی (معنای سخن) بنم
کبی شجیع کشی هول وخوف اهلی میاننده بولنمز بلکه شدائد اموردده بولنور وبنم
کبی از بولنورکه اجزای خمسه دن مرکب عسکر مهلکه مالک اوله (ترجمه)
بو هول ایچره اولنلردن بنم مثلم بولنمز * کا کاندک اوله جیش خمیسک کثرتی هب

رجز انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو غضب
معلوم اوله که بو شعر بحر رجزندر که مصرعلری تک دخی اولور حتی بو شعری یدی
مصرعدر (عبد المطلب) جد نبویدرکه حضرت امیر ایله نسبلری انده جمع اولور
وعبد المطلب پدری هاشمدرکه مدینهٔ منوره یه واروب انده عمرو بن زیدک کریمه سی

سلمايي تزوج وانلردن عبد المطلب دنيايه كلدي يدي ياشنه واردقده هاشم وفات ايدوب مطلب اسمنده برعمي انى مكه يه كتوروب انك تربيت وحمايتنده نشأت ايلمكله بنده درمحريده سي ظن اولنديغي جهتدن عبد المطلب ديوشهرت بولدي زيرا مدنى المولد اولوب ويدي ياشنه دك مدينه ده ساكن اولمغله اهل مكه انك هاشم زاده اولديغن بيلمزلر ايدي (اسمي) شيبه درسبب تسميه دخي موي سري بياض اولديغي حالده دنيايه كلسيدر * حضرت اميرپدري ابو طالبي بوشعرده ياد ايليوب كنديني انلره نسبت ايلدي زيرا ابين العرب عبد المطلب شان عظيم صاحبي ايدي * حتى غزوهٔ حنين ده حضرت رسالت دخي بووجهله اكا كنديني نسبت ايلمشدركه بيورر * انا النبي لا كذب * انا ابن عبد المطلب * (سطوت) وزناومعنى حمله در (عضب) تقديم مهمله وكسر معجمه ايله قلج وناصر معناسنه دخي اختري يازمشدر (ترجمه) بن على يم ابن عبد المطلب * پالك وصاحب حمله وسيف عضب

(غذيت فى الحرب وعصيان النوب * من بيت عز ليس فيه منشعب

(غذيت) معجمه لرله در ذالده مهمله دخي نعتدر ماضي مجهولدر بن غدا الندم ديمكدر (نوب) جمعدر نوائب معناسنه كه مصائب وبلايادر مفردي نا ايله نوبه در (منشعب) متفرق (خلاصهٔ كلام) بن عبد المطلب زاده يم يعنى اكرچه سادات قريش اولادندنم لكن حرب وضرب وجنك وجدال ايله وشدائد بليات اربابنك عصيانلرنده انلري قهروتدمير طريقيله پرورشيافته يم وبربيت عزتده نشأت اوزره تربيت كوردم كه انده قطعا پريشانلق كدري كورركسنه يوقدر (ترجمه) هم غدامز درغزا ايله نوب * خانهٔ عزتده كاولمز منشعب

وفي يميني صارم يجلو الكرب * من يلقني يلق المنايا والعطب

اذ كف مثلي بالروس يلتعب * بوشعرلك مطلعندن ماعدا بيتلرينك اوچ مصرع اوللري دخي يكنسق اوزره واقع اولمشدر (صارم) كسكين قلج (كرب) جمعدر مفردي كربه غم وهمدر (منايا) جمعدر مفردي منيه موتدر (عطب) هلاكدر (كف) پنجه كه آوج ديشور (ترجمه) الده شمشيرم ايدر دفع كرب * باكه ايرن موتي اولور منتخب * زيرا سرله دستم اولور ملتعب (رجز آخر)

هذا الكم من الغلام الغالب * من ضرب صدق وقضاء الواجب

(هذا) ايله مشارمراد سيفدر غالب وضرب قرينه سيله (غلام غالب) كنديني مراد ايدوب غالبه دخي ايما وغلبه ايله تفأل دخي غالب احتمالدر (ترجمه)

بوتیغی سزه تحفه چکر غلام غالب * که ضرب صدقله اول ایدر قضای واجب

وفالق الهامات والمناكب * احمی به قاقم الكتائب

(هامات) جمعدر مفردی هامه کاسهٔ سر یعنی قفا کوکی (مناکب) منکبك جمعیدر اوموزلر (قاقم) مناکب وزننده جمعیدر مفردی مقام کبیر وعین اعیان که رئیس قومدر (کتائب) کتیبه نك جمعیدر وزن ومعناده عساکر دیمکدر (ترجمه) شکست ایدر اول سزی کهی مناکب * انکله عسکری حفظ ایدم بعون واهب (رجز دیگر)

هذا لكم معاشر الاحزاب * من فالق الهامات والرقاب

(عنتر بن) صامته خطاب بیورمشلر که سر قبیلهٔ بنی مراددر (رقاب) رقبه نك جمعیدر (فالق) شق ایدیجی درکندیلر بن مرادایدر (ترجمه) بوتیغ ارمغانمدر سزه ای معشر احزاب * یری وار باشکز اوزره مقامی کردن کذاب

فاستعجلوا الطعن والضراب * واستبسلوا للموت والمأب

(استبسلوا) میدان حربه کندیلریکزی اتك دیمکدر استعجلوا کبی امردر که ورطهٔ موت ویا مأب که رجوعدر خالی اولمز البته مقتول ویا قاتل اولور (ترجمه) کالك بوطعن تیر وضرب شمشیره اولك حاضر * شجاعت منزلندن جای موته ایدیکز پرتاب

صبركم سيقي الى العذاب * بعون ربي الواحد الوهاب

(ترجمه) ایرشدیره سزی درك عذابه تیغ آتشتاب * بودر قصدم بعون الله ربی الواحد الوهاب (رجز دیگر) انا علی وابن عبد المطلب *

احمی ذمارا واذب عن حسب * والموت خير للفتى من الهرب

بو ارجوزه دن مصرع اول بعینه سابق * وبوندن صکره اوج مجلده لاحق اولسه کرکدر * خصوصیله بوشعرلری * ربیع ابن ابی الحقیق خیبری یه خطابا صادر اولمشدر که خیبر قلاعندن قموص قلعه سنك شاهی ایدی (منقبه) حیی بن اخطبك قزی صفیه ربیع مزبورك اوغلی کنانه نك زوجه سی ایدی ناکاه صفیه برشب رؤیاده آسماندن آفتابك کندی سینه سینه نزولنی مشاهده ایدوب سحری کنانه یه نقل ایلدی کنانه دخی والله سن سلطان الاسلامك منکوحه سی اولمق آرزو وخیال ایلدکده بو لطمه یه ن تأدیب اولدقده کوزنك اطرافی قرارمش ایدی * واقعا فتح خیبرده بین الاسارى صفیه یی اخذ وتزوج بیوردیلر که حضرت هارون نسلندندر (انا) الف ثانی وزن ایچون اشباع اولنور (ذمار) حق وحرمت (ذمامی) نسخه سی دخی واردر که بالجمله معناسنه در (اذب) منع ایدرم دیمکدر هرب فراردر

(ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب ادب * ایلرم عهدم جنایت کاربمیه نقص حسب * خیر اولور مونی غیورلرکا که عار اولور هرب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو حسب

بو بیت بالتمام سابقده فقط (ذو حسب) برنده (ذو غضب) واقع اولمشیدی * ومصرع اول بیت متقدمده دخی مذکور وایکی محلده دخی قریبا مسطور اولسه کرکدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب نسب * بالذات دامن حمله اعدادہ شیرذی حسب

قرن اذا لاقیت قرنا لم اهب * من یلقنی یلق المنایا والکرب

(قرن) فتحله همسر دیکه جمعی اقران همسنلر و درجه ده برابر ترمعناسنه در مصراع ثانی بالتمام قریبا سبق ایلدی فقط (الکرب) برنده (العطب) واقع اولمشدر (معنی) بکا قرین اولان کسنه یه مقارنت وقتنده هایب وخائف دکلم بکا ملاقی اولان کسنه موته وغم ومشقته مصادف اولور البته صوری ومعنوی بنم غالبیتم اباعن جد مسلمدر (ترجمه) خصمه اولسم مقارن چکمزم خوف وتعب * کیم ایریشور بکا ایریشور اکا موت وکرب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب * اخ النبی المصطفا المنتجب

(منتجب) کزیده جیم ویا خود خاء معجمه ایله دخی لغتدر مصطفا کبی مختار ایله هم معنادر * وبو شعر خیبر غزاسنده ابن مروان دارمی یه جواب اولمق اوزره صدور یافته در وانک رجزی دخی بو بش مصراعدر که مصرع ثانیده اوج بیت مقدم اولان بیت علوی ایله توارده قریبدر وبو شعرده وکلکم بیتی اکر اولمسه تحقیقا اول شعر سابقک جوابی اولمق دخی انسب ایدی * انا الغلام العربی عند النسب * احمی جواری واذب عن حسب * واقتل القرن الجری عند الغضب * للضرب والطعن الشدید انتصب * من انت ان کنت کریما فانتسب (بو رجز) خیبرده معنی * بن شجیع وخالص عربی یعنی اولاد عرب شهر بلرندنم سندخی اکر حسیب ونسیب ایسک نسبکی یاد وایراد و ثابت ایله دیمک اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب ای دلخراب * دادر فخر جهان پیغمبر عالیجناب

رسول رب العالمین قد غلب * بینه رب السماء فی الکتب

(رسول) جرایله نبیدن بدل ورفع ونصبی دخی جائزدرکه معروف اعرابلردندر (عالمین) جمعدر مفردی عالمدرکه ما سوی الله مراددر زیرا خاتم ختمک التی وسببی اولدیغی کبی اول وزنده عالم دخی صانعک وجودینه علمک علامتی وسببیدرکه

جواهر

جواهر واعراضه شاملدر ✱ پس جمع قیلنمغه حاجت یوغیکن جمیع اجناس مختلفه یه شمولنی افاده ایچوندر ✱ وصیغهٔ عقلا یعنی جمع مذکر صحیح ایراد اولنمسی ذوی العقولی تغلیب ایچوندر زیرا عوالم دخی جمعیدر (نکته) بو بیتده کتب منزلهٔ سماویه دن تورات وزبور وانجیلده دخی حضرت رسالت علیه التحیه جنابلرینک ذکر جمیللری اولمسنه اشارت واردر توراتک سفر اولندن طقوزنجی فصلده ✱ وبشنجی سفرندن اون برنجی ویکرمنجی فصللرنده ✱ وکتاب شعیادن یکرمی ایکنجی فصلنده مذکور اولدیغی تفسیر کبیردن (یابنی اسرائیل اذکروا نعمتی) ایت کریمه سی تفسیرنده ایراد اولنمشدر ✱ وزبور داود علیه السلامده حضرت رسالت علیه التحیه یه خطابا نیچه آیات یازلمشدر ✱ وحضرت روح الله جنابلری حواریون علیه وعلیهم السلامه دیدیکه بن کیدرم وقریبا سزه (فارقلیط) کلور روح القدس که [illegible] ندیلکندن سویلمز بلکه کندویه دیدکلری سوزی تبلیغ ایدر دیو بیورمشدرکه (ان هو الا وحی یوحی) مفهومیدر (فارقلیط) ایله حضرت رسالت علیه التحیه مراددر ✱ ومعناسی حق ایله باطل بیننی فارق دیمکدر ✱ وسائر محللرده وصحفده دخی ذکر خیری ایراد اولندیغی مفصلاتده مسطوردر (منقبهٔ عجیبه) صنادید نصارادن بطریق زوم نصب اولنان برشخص ایله شارح فقیر مستقیم زادهٔ شکسته ضمیرک ملاقاتی اقتضا ایلمک حسبیله بطریقخانه یه واروب برایکی مجلس صحبت اثناسنده برمترجم عربی انجیلی کتوروب بوفقیره اراءت ومواضع متعدده ده بحث کونه صحبت اولنورکن ✱ وصف نبوی علیه الصلوة والسلام اولدیغی اشکاره برمحلی دوچار دیدهٔ تفقد اولدیکه ✱ ویوحنا شهد من اجله وصرخ قائلا هذا الذی قلت انه یأتی بعدی وهو قبلی کان لانه اقوم منی نحن کلنا اخذنا نعمه لان الناموس بموسی اعطی والنعمة والحق یسوع المسیح صار حقا الی آخره ✱ کندینه قراءت ایدوب بواوصاف عیسویه اولمق احتمالی یوقدر پس عدم اقرار رسالت احمد مختاره سبب اضطرارندر دیدیکمده سائر انبیا کبی قوم مخصوصه مبعوثدر دیو اعتراف معروفلرین برای اسکات درمیان ایلدی لکن بفحوای مکالمه ده رحمت عالمیان وبلکه علت غائیهٔ خلقت انس وجان وجهان اولدیغن بوفقیره اکراما ویاخود واقعده معتقدی اولسون ایراد واقرار ایلشیدی عبد داعی دخی بوجواب عقلی یی عرض ایلدمکه مطلقا رحمت عالمیان ✱ وسبب خلقت ماسوای یزدان اولان کسنه نک وجودی رحمت عامه ایکن بعضی خاصه اولوب برمقدار ایله مقید اولمق آنک شان عالیسنه شایان مورث اولدیغی ظاهردر

حكيم مطلق حكمتنده خطا ايدوب ولازمهٔ حالدن نقصان ايلمش اولور بو حالت مانع الوهيت وعيب خالقيتدر * بونك امثالى نقايصدن منزه اولديغى درت كتاب ناطقدر ديدكده (فبهت الذى كفر) سرى مقرر اولوب خلع ولبس طريقيله تكلمه آغاز ايلديكم جهتدن درون ظلمت مشحوننه تأثيرينك اثرى بكاسندن عيان اولوب هماندم اقرار * وقبول اسلام ايله بهره دار وبرجره تخليه ايدوب انده بعد العزل دخى تكاليف شريعت احمديه يى مهما امكن اجرا * ومترصد اظهار وانها ايدى (ترجمه) غالب مطلقدر اعدايه رسول حق تمام * شاهد عادل يتر حقدن نزول ايدن كتاب

وكلكم يعلم لاقول كذب * ولا يزور حين يدؤ بالنسب

(يعلم) مفعولى محذوف اخوتى بالنبى در (يزور) كذب معناسنه اولان زوردن مضارعدركه تزوير تزيين كذب ديمكدر (يدؤ) محو ومحو وزننده اولان دأو مصدرندندركه مكر وحيله در اصلى واوى اولمغله اعلامارىمى ابقا اولندى يائيدر دخى ديشلر (مفهومى) جمله كز بيلورسزكه نسبده مكر وحيله اولندىغى زمانده پيغمبر عليه السلام ايله بنم بينمده اولان اخوت مذكوره مزيلان دكل ايدى ديمكدركه دارمينك دعواى نسب ايلديكى صحيح دكلدر حيله در ديمك مراد بيوررلر (فتح) حضرت ناظم كندينه پيغمبر عليه السلامك اخوتى اطلاقك وجهى بودركه سال هجرتده مدينهٔ منوره ده مهاجرين ايله انصار ميانتده كمال اتحاد بولنوب اختلاف رفع اولسون وائتلاف كاسون ديو بر برلرينه اخوت عقد ايلمشلر ايدى اول مرتبه ده كه بر برلرينه وارث اوله لر وذوى الارحام ترتيبده مقدم اوله وقتا بدر غزاسندن عودت اولندقده (واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض) آيت كريمه سى نزوليله اول اخوتده حكم ميراث قطع اولندى * مهاجرين وانصاردن عقد اخوت اولنان كسنه لر قرق بش نفر وبعض رواياتده يوزاللى عدد نفس نفيس ايديلر * ابو مرثد عبادة بن الصامت ايله برادر قيلنمشيدى * مصعب بن زبير زيد بن حارثه ايله * طلحة سعد بن ابى وقاص ايله * عبد الرحمن بن عوف عثمان ذى النورين ايله معاذ بن جبل ابن مسعود ايله * ابو ذر غفارى سلمان فارسى ايله * كذا وكذا عقد پيوند اخوت قيلديلر * ترمذى ابن عمردن روايت ايدركه امر اخوت تمام اولدقده حضرت امير كرم الله وجهه اغلمغه باشلوب اصحاب ميانتده موجب الفت واتحاد اولان امر اخوتده بنى محروم بيورد يكز وجهى ندر ديندى حضرت رسالت دخى * انت اخى فى الدنيا والاخره * سن بنم دنيا وآخرت برادرمسن

يوردیلر پس لب خندان ودیده گریان * مسرور وشادان اولدی (امام) نووی تهذیب الاسماده دیرکه عقد اخوت ماده‌سی ایکی کره واقع اولمشدر * بری مکه‌ده بین المهاجرین وبو ایکنجی مدینه‌ده درکه ذکر اولندی (ترجمه) هب بیلورسز کیم بلان اولماز آنلق قرداشلغی * کیم صدوراتمز بلان اندن ابدبی ارتیاب

صافی الادیم والجبین کالذهب * الیوم ارضیه بضرب وغضب

(جبین) اگرچه جبهه یعنی آلن معناسنه مستعملدر لکن جبهه‌نك ایکی طرفیدرکه هر برکسنه‌نك ایکی جبینی وبر جبهه‌سی اولور جبین یمین و جبین شمال دینور * وشعرك معالی ظاهردر (ترجمه) جسم پاکی سیم خالص در جبینی چون ذهب * سل سیفم ایلرم راه رضاسنده شتاب

ضرب غلام ارب من العرب * لیس بخوار یری عندالنکب
فاثبت لضرب من حسام کاللهب

(ضرب) جرایله ضرب سابقدن بدل ورفع ونصب دخی رسول سابقك اعرابی کبیدر (ارب) حشن وزننده عاقل و اهل تجربه (عرب) شهریلرکه نسبتی عربی کلور واعراب آنك جمعی دکلدر بلکه ساکنان بادیه دیمکدر (فائده) ابتدا لسان عربی ایله تکلم ایلمك حضرت اسمعیلدن ظهور ایلدیکی جامع صغیرده (اول من فتق باللسان العربی اسمعیل) حدیثیله ثابتدر * بعده یعرب بن قحطان سبب اشاعت لسان اولمشدرکه یمنلر بالکلیه آنك اولاد واحفادیدر (خوار) اولی معجم وآخری مهمل فعالك مبالغه‌سیدر سست یعنی قورقق که یری وجسورك ضدیدر لیس یری بخوار ایکن وزن ایچون تقدیم اولندی غلامك صفتیدر (کاللهب) حسامك نعتیدرکه یالك کبی اولان قلج دیمکدر * وبو غزاده خیبریلردن طقسان اوچ یهودی مقتول اولمشدر (ترجمه) ضرب ابن عم پاك مصطفادر قیل حذر * برق خاطفدرکورنمز ضرب تیغی چون شهاب * ضرب تیغه ثابت اول فردایسك ایتمه اجتناب (نطق آخر)

سیکفینی الملیك وحد سیفی * لدی الهیجاء تحسبه شهابا

حد کسکین طرفی وکسکین اولمغه حدت دیرلر قلج وبچاق کبی کسر معقوله‌سنده مستعملدر (هیجا) حرب در * بوشعر صفین‌ده ملك شام اولان معاویه‌یه خطابدر (منقبه) چون حضرت امیر معاویه مقابله ومقاتله مراد ایلدی حضرت مرتضی دخی بشیر بن عمرو انصاری صحابی یی وسعید ابن قیس همدانی وشیث بن ربعی نام کسنه‌لری معاویه‌یه نصیحت ایچون

ارسال ایلدی واروب هرچند که پند ونصحله مبالغه وابرام ایلدیلر الزام قبول ایلیوب بن خون عثمانی طلبدن ال چکمم دید کنده * سعید دیدیکه ای معاویه جمله خلق بیلورلرکه سنك مرادك حضرت ذی النورینك قاتلی وقاتللرینك قصاصی دکلدر وهم بودعوایه اهل دکلسین لکن مرادك بوحقانیت صورتیله عوام ناسی کندیکه جلب وجذب ایلمکدر اکرعثمان زنده بولنسه انکله ابتداسن مقاتله ایدردك دیدکده معاویه غضبناك اولوب دیدیکه ای سفله سکوت ایله زیراسنك بوکلامی سویلمك حدلك دکلدر بو خسته شمدی بنیمزی قلج تمیزایدر * پس شیث دخی بزی قلجله می تخویف ایدرسین الله حقیچون شمدی اینداقلجی سن برسین دیدی * کوردیلرکه پذیرای پنداولمدی عودتلرنده حضرت مرتضی بوشعری کویا اولدی (معناسی) قریبا بکا حق تعالی ایله قلجك کسکینلکی کافیدرکه اثنای حربده اول سیفی التهابندن ناشی سن شهاب وبلکه برق صانورسین دیمکدر (تحذیر) بعض فقرای موحدین لسانلرنده دوران ایدن کلماتندرکه حق اونلر بزه یتشوردیرلر ونیجه خشن الجلد وغلیظ الطبع کمسنه لرکه تعصبك وقانون اوزره مناظره وتعریضك طریقنی بیلمك دکل برسخنك کما هو حقه لطفنه واصل ونتیجه سنه فهم حاصل اولدین تشمر یکه حمل ایله تکفیر ایدرلر لکن بنه کندیلره راجع اولور حضرت امیرك بومصرعنده بکا ربم ایله قلجمك کسکین اولمسی وبیت آتیده واقع مزراغم کافیدر بیوردقلری کلامدن اول سخن درویشانه نك فرقی اولمدیغی ظاهردر حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنین قبیلندندر مع هذا موحددن کلام دهری صادر اولسه تأویل اولنورکه انبت الربیع البقل مجازه حمل اولنور برکمسنه که دین واسلام اهلی خصوصا تربیت کورمش اوله کافی حقیقی حق تعالی اولدیغنی بیلور (الیس الله بکاف عبده) مرادی ایهام استعانتدرکه خالق تعالی انلرك حرمتنه کرم وطردن همتلریله احسان نعم ایدردیمکدر مانع ومعطی عیاندر حضرت ناظمك دخی مرادی قلج یوزندن یعنی مقاتله ومغالبه طریقیله واهب وکافی بنم مرادمی ویرردیمکدر (فبای حدیث بعده یؤمنون) (ع) داخی اعلا کارایدر برتیغکیم عریان اوله (ترجمه) خداوتیغ سرتیزم بکا کافیدرای احباب * شهاب برق خاطفدر میان جنکده پرتاب

واسمر من رماح الخط لدن * شددت غرابه ان لا یغابا

(اسمر) ترکیده دخی بومعنایه معروفدر بونده رمح خطی مراددرکه سپهرده در ملیك اوزره معطوفدر (خط) یمامه ده برمحلدرکه مزراقلرك اعلاسی اکا نسبت

اولنور بعضیلر اول محلك اشجارندن من راغلك اغاجی یا پیلور دیدیلر حق بوصیری دیمشدر * والسكاتين بسمر الخط ماتركت * اقلامهم حرف جسم غير منجم (لدن) سكون مهمله ایله یومشق یعنی رمح لین درا کرشدید اولسه شكست اولوردی (غراب) تقدیم معجمه ایله دركار واوج معناسنه (ان لايغابا) لان لايغاب تقدیرنده در من راق غیب قیلمامق ایچون اوجی بکشدردم دیمك اولور که کورکه راسته کلکله شاید که قبضه دن آیریلورد موری غائب اولمسون * وبونده مهمله ایله (يعابا) دخی نسخه در که معنی اول دمور قبضه دن دور اولغله من راق استاداله دکل ایمش دیو عیبلنمیوب وتحقیر اولنمامق ایچون تشدید ایلدم دیمك اولور (ترجمه) دخی اول نیزهٔ هندیٔ نرم دست قهرمدمه * اولور سامانربا واهلی طغیانی ایدر بیتاب

اذودنبه الكتيبة كل يوم * اذا ما الحرب اضرمت التهابا

(اذود) معجمه ایله مهمله میاننده واو ایله وزن ومعناده اسوق کبی سوررم دیمکدر (کتیبه) عسکر (التهاب) اضرمت فعلنك مفعول مطلقی که قعدت جلوسا کبیدر پس یلتهب تقدیر ایلمك لازم دکلدر ویا تمیزدر (ترجمه) بونیزه م عسکره هر کون نیجه حاضر کتاب ایلر * کورنجه آتش جنك وجدل تورنی بر تاب

وحولی معشر کرموا اوطابوا * يرجون الغنيمة والنهابا

(کرموا) شدر ایله دخی جائزدر (غنیمت) جنك ایله کفره دن النان مال (نهاب) نهبك جمعی یغما معناسنه در (ترجمه) کریم و پاك ندامن برکروه اطرافمی آلمش * غنیمت ایله غارته مهیادر دواحباب

ولا يخون من حذر المنايا * سؤال المال فيها والايابا

(اياب) رجوع (ترجمه) بوموتك احترازندن خلاص اولمق نه ممکندر * غزاده استمین ملل وغنا واولدقجه فرصتیاب

فدع عنك التهدد واصل نارا * اذا خمدت صليت لها شهابا

(تهدد) خوف (اصل) صلیدن امردر بریان اول ویان دیمکدر حق (اللهم صل صلوة) محلنده (تصلیه) دیمك نهی وتکفیر اولنمشدر که قاضی تصریح ایدر (خمدت) آتش سوبندی دیمك (شهابا لها) وزن ایچون تقدیم اولندی (معنی) چونسی حذر خلاص ایلمز همان خوفی ترك ایدوب حمی الوطیس سری ظاهر اولوب آتش حربك شدت احتراقی وقتنده کند یکی آتمك ایچنه آت سو ینیوب یانرسه ویریسین ویا خود اکر سونرسه الورسین (ترجمه) ندر بو خوفی ترك ایله شتاب ایت آتش

حربه * سو ينديجه آنى پرتاب ايده شمشير آتشتاب (نطق آخر)

انا علی واعلی الناس فی النسب * بعد النبی الهاشمی المصطفی العربی

(منقبه) اوتوزيد نجی سنهٔ هجريه نك غرهٔ ذی الحجه سنده علی رضی الله عنه جنابلرينه معاويه صفين نام محلده مقابله ومقاتله يه شروع ايلدكده حضرت امير كندی عسكرينی يدی صنف ايدوب هربرينه برسردار تعيين ايلدی كه هر كون برطائفه محاربه ايدوب هفته ده برنوبت كانجيه دلك استراحت وتكميل معونت ايده لر معاويه دخی اكا نظيره ايليوب لشكرينی يدی بلوك قيلدی غرهٔ محرمه دك هر كون جنك اولوب جناب مرتضی غرهٔ محرمده حربی ترك وتأخير ايلدی تا نصف شهر اولدقده حضرت امير * عدی بن حاتم طائی * ويزيد بن قيس ارحبی وشيث بن ربعی * وزياد تميمی * وبعض كسنه لری معاويه يه طريق هدايته دلالت * وخير وحق ايله وصيت ونصيحت ايلمك ايچون ارسال ايلدی ممكن اولميوب عودت ايلديلر چون محرم تمام اولدی * حضرت امير بيوردی كه * ای اهل اسلام صلاح حال اميديله برآيدركه توقف ايلدم قضايای تأخير هيچ نتيجه پذير اولمدی * پس حرب وضربه حاضر ومهيا اولك ديو بو قطعه يی انشاد ايلدی (انا) اشباع ايله ايدبكی سبق ايتمشدر (علی) ايله اعلی ميانده جناس ناقص وارد ر هاشم اجداد نبويه دن ايكنجی در كه محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشمدر اسمی عمرو در (هاشم) لقبی زائران بيت رحمانه هشام يعنی ثريد ايله اطعام عادتی اولديغی جهتندندر (ترجمه)

بن علی يم هم نسبده جمله نك اعلاسيم * اول نبی هاشمی دنصكره بافضل وادب

قل للذی غره منی ملاطفة * من ذا يخلص اوراقا من الذهب

(غر) تقديم معجمه ايله در الدائدی ديمك كه ملاطفه فاعليدر ومفعولی ضمير متصل الذی يه عائد دركه مغرور وفريفته مراددر (من) استفهاميه (اوراق) جمعدر مفردی ورق كسر مهمله ايله وفتحه لرله دخی لغتدر سيم وزری صحيفه ويپراق كبی ايدوب سكه لنديكی ايچون ورق تسميه اولندی جمع قيلنمق وزن ايچوندر بو نسخه معناسی دراهم مضروبه يعنی سكه لی اقچه لردیمكدر وسكه زنه ورق ديرلر (فائده) فی الاصل درهم زمان ضحا كدن بری خرما چكردكی كبی ايدی مدور ومورق اولوب ضرب سكه قيلنمق دولت اسلاميه ده حسنات فاروقيه دندر صكره امويه ده تنقيح اولنديغی كركی ولاقطی امثالی فقهانك تصريح كرده لريدر (مفهومی) بنم لطفم كندينی مغرور ايدن كسنه يه سويله كه دراهم مضروبه يی التوندن كيم خلاصه ايده بيلور يعنی ايلديكم ملاطفه برای مصلحتدر حقانيتده

کانجه بنه التون کبی غل وغش قبول ایلمز لطفه یاقوب الدانمسون غافل اولمسون الفت واخوت وملاطفة وملاعبه امثالی حرکات امور شرعیه اجراسی لازم اولیان محللرده در * والا احکام ربانیه واحوال نبویه یه کانجه وشکاف اولوب برطریقیله خدعه اختیاری حقمده احتمال دکلدر (ترجمه) دیاکاکیم لطفمه مغروراولوب کستاخ اولور * کیمدر اول سپی ذهبدن آیران اول بحسب

هبت علیك ریاح الموت سافیة * فاستبقنی بعدها للوبل والحرب

(سافیه) فاایله صاوریلوب صاچلیجی (وبل) موحده ایله شدتدرکه (اخذا وبیلا) بطش شدید معناسنه (حرب) مهمله لرده فتحه لرله مالنی آلوب فقیر ایلمك یاخود اولنك اعجامیله هدم وشق معناسنه معروفدر (یبتلك معناسی) سنك اوزریکه هلاك خاکنی روزکار نشر ایلدی پس نیم بسمل کبی حرکت ایدوب بره زحمت ویرمه اولدی اوله جق بزی ترك وابقا ایله که شدت اولنه جق دخی نیجه کسنه لروار انلره لزوم واردر سنکله بومقاتله ده بن ادرالمرك ایلم دیو کندینك بومحاربه ده بقاوعدم شهادتنی اشرایدر (ترجمه) بادموت ایروب غبار وارك ایلر تارومار ساکه قالوراشك چشم ونار غم رنج طلب رجز

انا الغلام العربی المنتسب * من خیر عود فی مصاص المطلب

بوشعر معاویه نك عبد آزاد کرده سی اولان حریثی قتل ایلدکده اکا خطاباصادر اولمشدرکه (منقبه) ابن اعثم کوفی کتاب فتوحنده دیرکه معاویه حریثه هربار وصیت ایدردیکه صقین علی یه تعرض ایلمه واکاقارشو وارمه اکرسکا جانك لازم ایسه آنك کوزینه کورنمه اکرممکن اولسه دی بن کورینوردم دیو تنبیه ایدردی لکن حریث غایت شجیع وبهادر اولمغله * آیا جناب امیره دنك اولورمیم ملاحظه سی دماغنده اولمغین برطرفدن دخی معاویه دن کیزلی عمرو بن عاص دخی ترغیب ایدوب علی اولکی علی دکلدر قوجادی سکا مقابل اولورکسنه شمدی بوقدر سنك هنوز قوت شجاعتك وقتید رمیدان سنکدر اکرغالب اولورسن برنام صاحبی اولورسین قتل ایلمك لازم دکل همان صورت غلبه بولنسون بوامر دخی فیصل بولور قضارا اکر اوغالب اولورسه شتم وسب ایلدکده غضبه کلور قتل ایلسه لله اولمامش اولور دیوسنی آزاد ایدردیو ابرام والحاحنه مغرور اولوب * برمحلده لیث الله الغالب شجیع محارب * حضرت علی بن ابی طالب * جنابنه مقابله ایلدی حضرت امیر دلیر حربیجه حرکت ایدوب بکحمله ده طعمه شیر شمشیر ایلدی (ع) کلتا یدیه بیمین حین قد ضربه * یاامان دیمکه تهالك ویاخود آخر وجهله دفعی

تدارك ايده جك وقته قومديغي افنديسي معاويه نك معنوي اولادندن حضرت اميرك حرب وضربي مقابله قبول ايلمز براقوت قدسيه ايله در قدرت انسيه ايله دكلدر دنو كنديسنه نصيحتي اصغا ايلمدي جاني جهنمه صيافنده الحق بيت جناب علي نعت صورتنده انشاد انشاد ايلديكي شعرك مطلعي بودر (شعر) حريث الضعام وعلمك ضائر * بلن عليا للفوارس قاهر (القصه) (عود) اعاده در بونده فرع معناسنه (مصاص) ضعله اصل ديمكدر (مطلب) هاشمك برادر يدر وبونده مطلبدن مراد قوميدر عبد المطلب بن هاشم صباوتنده مائك حمايتنده اولمغله عبديتله موصوف اولنديغي قريبا مذكور ايدي عبد المطلب مراد اولنقدن خوشدر (نكته) غلام تعبيري مشاكله ايچوندر كه (تعلم ما في نفسي ولا اعلم ما في نفسك) قبيلندندر حريث غلام معاويه اولمغله تفخر ايلدي * حضرت مرتضي دخي بزده برغلام مطلبي اولوب اول اصلك فرع عزيزي مراد ايدر ياخود اياغلام النبي العربي تقدير نده اولوب لام عوضدر (ترجمه) بن غلام مصطفايم مفخر عالي نسب * اصل پاكم نسل عبد المطلب مير عرب

يا ايها العبد اللئيم المنتدب * ان كنت للموت محبا فاقترب

(منتدب) جواب ويريجي وهر دعوت اولنان يره اجابت ايديجي كه عيوبدن معدوددر (اقترب) بكا يقين دكل ديمكدر كه لفظ كريمده قرينه مادة سندندر تقديري اقترب الي ديمك اولور (ترجمه) سمي كالدك اي فرومايه بنم ميدانمه * كل سورسن موتي بقلش يانمه اي بي ادب

واثبت رويدا ايها الكلب الكلب * والا فول هاربا ثم انقلب

(رويدا) تنوين ايله در ارود ارواد امصدرندن تصغير ترخيم ايله تصغير اولنمشدر كه ارواد وزن ومعناده امهال يعني مهلت ويرمك كه (امهلهم رويدا) لفظ كريمه در تصغيردن مقصود وقت مهلتك قلتني افاده در (كلب) ساكن اللام كوبك ديدكلري حيواندر (غريبه) قالب آدمي اوزره تحقيرا شيطان القاي براق ايلدكده نو كرك محل سرمنسنه وقوعنده جبريل اول محلي قوسة جناحيله قطع وطرح ايليوب آلوده براق اولان طين آدميدن كلب مخلوق ايدوكي بعض تفاسيرده مصرحدر * عجيبدر كه تركيلري اولان كوبك وكوبك لفظلري جناس تام اوزره مرسومدر سبب انسيت بونلر درديدلر وجلد آدمي كبي استعمال وانتفاع اولنماز (وكلب) كسر لام ايله هرشيده شدت وشرتدر خصوصيله كلابده تحريك ايله دلي كوبك يعني قودوز دنيدكلري عقور كبي كه اشد واشر الكلاب اولور * حتي جوارحلي

وشيطانيتي

وشیطانیتی بانده اثر واردا ولمشدر (اولا) عاطفه قسمیه ایله حرف نفیدرکه اولا ثبت تقدیرنده یعنی اکر ثابت اولمزسك اختیار فرار ایله دیمك مفهومنده (ثم انقلب) (ثم کلا سوف تعلمون) قبیلندندر دیدیلر (ترجمه) قاچه ای کلب کلب میدانده ثابت اول براز * غیرتك بوغیسه قاچق پس سکا اولماز عجب (زجزدیکر)

ایای تدعو فی الوغی یا ابن الارب * وفی یمینی صارم یبدی اللهب

(ایای) مؤخر تدعونك مفعولیدر (وغا) جنك (ارب) فتحتین ایله حصولنده حیله یه محتاج اوله جق مرتبه افراط حاجت وشدت اقتضای امردر حتی * کل ارب حاجة لا بالعکس * دیمشلر یعنی هر ارب حاجتدر لکن هر حاجت ارب اولماز زیرا مفهوملرنده مساوات یوقدر ارب شدت له مقیددر لکن حاجت مطلقه در اشته بوسببدن ارب مطلقا حیله معناسنه شایع اولمشدر * وبونده مراد بودرکه حیله محض اولان کسنه نك اوغلی دیوب ملعون بن ملعون کبی حیله کارلغی افاده در (واو) حالیه در (ترجمه) سنمسین دعوت ایدن جنکه بنی ای بی ادب کورمدلمی دستمده تیغی کیم چیقراندن لهب

من یخطه منه الحمام ینسرب * لقد علمت والعلیم ذوادب

(من) استفهام انکاری (یخطه) تقدیم معجمه ایله خطوه ماده سندن اخطأ مصدرندن مضارعدرکه اخطأ ا دیمکدر تحریك معناسنی متضمن اولمغله یخطه یحرکه مقامنده اول حسامی کیم تحریك ایدر (حمام) کسر مهمله ایله موتدر (ینسرب) مهمله لرله دوکیلوردیمك (مفهوم) بیت اول قلجی کیم تحریك ایدرکه اندن موت منتشر اولور یعنی کسنه تحریکه سبب اولماز * وفی الحقیقه آنك بویله اولدیغنی بن بیلورم * وهرکیمك بوامر معلومی ایسه اول کسنه عقل وادب صاحبیدر * مکر بیلمیه که بی ادب ومجنون اوله (علمت) اکر خطاب اولورسه معنی سن بوامرك تحققنی بیلدك پس ادیب اول بی ادبلك ایلمه که اهل علم ادیب وعاقل اولور (ترجمه) لوله تیغمدن آب مرك اولور هردم روان * صوصاد کسه قانکه کل قاندرم چکمه تعب

ان لست فی الحرب العوان بالارب * وعن قلیل غیرشك انقلب

(عوان) بر نوع حربدرکه دفعات ایله مقابله ومقاتله اولنه (ارب) عاقلکه تفصیلی سابقدر (قلیل) زمان محذوفك صفتیدر (غیرشك) یقینا معناسنه اولور بعضیلر انك نعتیدر مفعولی مقدر دردیدیلر (انقلب) مجهول متکلمدر * صیغهٔ امر ایله

دخی نسخه در * الف ولامك کسریله (معنی) تکرار بتکرار رمقاتله واقع اولان
جنکده سن عاقل دکلسین یعنی بویله کارزاره کلمك عاقل کاری دکلدر زیرا چوق
کچمز بندخی ارجاع اولنورم که مقابله ایده جك کمسنه قالمدی جمله سی طعمهٔ شمشیر
اولدی پس بکا دخی تمام رجعت ایدلمز دیرلر (ترجمه) مبتدی ایسلك امور
جنکه بیلمزسلك بنی * چاشنیٔ جنکی شمدی داتدرام بن ساکه هب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * نحن وبیت الله اولی بالکتب

مصراع اول کرات ایله سابقا مفصلدر * ومصرع ثانیده (واو) قسمیه (بیت الله)
کعبهٔ مکرمه درکه آیهٔ کریمه ده کندینه اضافتله (طهر بیتی) دیوب تشریف
ایتمشدر (مسئله) حق تعالیدن غیره قسم ایلمك کندینه مخصوصدر که (والتین)
(والعصر) (والفجر) امثالی قرآن کریمده چوقدر انسان ایچون خالق تعالیدن
غیره قسم تجویز کردهٔ فقهادکلدر * جواب ویریلورکه بیتدن مراد رب البیت در
یاخود بو رجزی ورود نهیدن مقدم انشاد بیورمشلردر * یاخود روضهٔ امام
نوویده من غیر فکر سبق لسان واقع اولسه لغو اولور دیمشدر وقریبا کلسه
کرکدر (والله کبی (مهمه) یمین لغتده قوتدر وشرعده نام خدایی ذکر ایله خبرینی
تقویه وجزایی شرطله تعلیقدر اوچ نوعدر (بری) غموسدرکه قصدا کذبه یمیندر
صاحبنی وباله غمس وادخال ایلدیکی جهتدن تسمیه اولندی (ایکنجی) لغودر
صادق اولمق ظنیله کاذبه یمیندر (لایؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) ناطق اولدیغی
اوزره معفودر (وبری) دخی منعقده در امر مستقبلینك فعلی ویا ترکی اوزره
یمیندر اکر حانث اولورسه اکراه ویا نسیان معتبر دکلدر کفارت لازم کلور کفارتی
دخی عتق رقبه ویا عشره مساکینی اطعام ویا اکسادر اکربونلره قدرتی اولمزسه
اوچ کون متوالیا صومدر (فائده) حضرت ناظمك بیت الله ایچون اولویت
اهلیتی وجوه‌لهدر ازجمله ولادتی بیت شریفك داخلنده واقع اولمشدر رحتی کاشفی
بیورر * طواف خانهٔ کعبه ازان شد برهمه واجب * که انجا در وجود آمد علی بن
ابی طالب * وبری دخی اجدادی تا قصیدن بری کعبه ساکنلرینك میاننده ضابط
اوله کلمشلردر * وابتدا قبوبانی عبد المطلبه میسر اولمشدر * وبنای کعبه قاچ
دفعه اولدیغی بو ابیات ایله ضبطی تسهیل وترتیبنه رعایت اولندی (نظم) بنای
کعبه اون برکره اولمشدر آنی ضبط ایت * ملکلر آدم واولادی دردنجی ابراهیم
یا بوب عملاق وجرهم هم قصی ایله قریش آنی * دخی ابن زبیر آنك طقوزنجیسی
باتکریم * اونجی یاپدی حجاج انی بموجب ولی اوده * حطیمی ایلدی تفریق انجق

صانکه

صانکه برترمیم * ایدوب تجدید کلی خان مراد آلی مراداوزره * انك تاریخی
ختم اولدی اولوب اون برا کانعظیم (کتب) انبیایه انزال اولنان کتابلرکه دردی
کبیروماعداسی صحف صغیره درکه جزء ورساله کبیدر (لازمه) سورهٔ اعلی
تفسیرنده جارالله کشفی اوزره * ابوذر رضی الله عنه سؤالنه جوابا حضرت
رسالت بیوردیلرکه کتب آسمانی یوزدرتدر حضرت صفی الله ایچون اون صحیفه
وشیث ایچون اللی صحیفه * وادریسه اوتوز صحیفه * وخلیل الله ایچون دخی
اون صحیفه * ویریلوب وتورات کلیم اللهه وزبور خلیفة اللهه * وانجیل روح اللهه
وفرقان حبیب اللهه * دخی جمله سی یوزدرت اولور * لکن کنزصنها جیده توراتدن
مقدم حضرت کلیمه اون صحیفه اعطا اولنوب بوصورتده سور قرآنیه عددنجه
یوزاون درت اولور * بعضیلردخی آدم علیه السلامه صحایف احسان اولندی
دیدیلر * پس بنه عدد اوله عائد اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب عالی
نسب * بزبحق کعبه اولایوز کابه باادب

وبالنبی المصطفی غیر الکذب * اهل اللوآء والمقام والحجب
نحن نصرنا علی کل العرب

(لوا) سنجاقکه تفصیلی سابقدر (مقام) لام عهد ایله مقام ابراهیم علیه التسلیم
درکه انده اثرقدم محترملری وار ایمش لمس ومس ایله محو اولمشدر (حجب) بیت
شریفك پرده لریدر (فائده) بیت شریفی ابتدا اکسا ایدن ملك یمن تبع حمیریکه ابو
کرب اسعددر بعثتدن اوچیوز ییل مقدم انطاع وبرود ایله پوشیده قیلدی وحر برایله
ابتدا حضرت عباسك صباوتنده والده سی نبیله عباسی غیب ایلدکده نذر ایدوب
بولدقده نذره وفاءً اکسا ایلدی * وقصی بن کلاب عهدندن ابوربیعة بن المغیره
ظهورینه وارنجه برسال جمله قریش اتفاقله ودیکرسال مومی الیه اکسا ایدوب
مناوبه ایله شرفیاب اولورلر ایدی حضرت رسالت ثوب یمان * وفاروق وذوالنورین
قباء قباطی کسوه ایدرلر ایدی * حتی حضرت عمر هرسنه کسوه یی حجاجه تقسیم
وتجدید ایدردی شرعا بیع ایله تجدید اولنمق جائز اولدیغی ابن وهبانك بو بیتیله
محکومدر (بیت) ودیباجة البیت العتیق عتیقة * تباع وبالاثمان یکسی ویعمر *
وخلافت مأمون عباسیده برسنه ده اوچ کره تجدید کسوه اولنوب یوم ترویه ده
قرمزی دیبا وشهر رجبده قباطی وشهر رمضانده بیاض دیبا اکسا اولندی
* دولت عباسیه دنصکره کاه سلاطین مصر وکاه ملوك یمن طرفندن پوشیده
قیلنوب خلیفهٔ بغداد ناصر بالله عباسیدن بری سیه جامه تکسیه * والی الان

مستقلا آل عثمان ابدالله دولتهم اول خدمتله ممتازلردر (اهل) محذوف نحن یه خبر اولور (ترجمه) اقربی بزهم نبی صادق القولك كه بز * اهل كسوه ومقام ایله لوایز باحسب * یاوری ایدلك بیننك حمله ایتدكجه عرب (نطق دیكر)

ابی الله الا ان صفین دارنا * ود ارکواما لاح فی الافق کوکب

(منقبه) حضرت مرتضی کرم الله وجهه جنابلری ماه محرم غرهٔ جنك نصکره مقاتله یه عزیمت بیورب ابتداکی کونی مالك بن اشتری محاربه یه ارسال ایلدی * ایکنجی کونی هاشم بن عتبة بن ابی وقاص * اوچنجی کونی زیاد بن نصری * دردنجی کونی وبشنجی کونی بالذات کندی نفس نفیسیله میدان مقاتله یه خروج ایلدی * بشنجی کونی سادات اصحاب کرامدن عمار بن یاسر شهید اولدیکه سنی فئة باغیه قتل ایدردیو شهادتنی مخبر صادق علیه السلام خبرویرمشلر ایدی * وهاشم مرتور * وعبدالله بن بدیل بن ورقا شهید اولدیلر * ومعاویه طرفنده ذوالکلاع بن مطاع بن مطلب وحریث بن صباح حمیری قتل اولندیلر * وحضرت امیرا اولقدر مقاتله ایلدیکه قلجی اکرلدی وقبضه سی مبارك اللرینه یاپشدی * عاقبت ربیعة همدانی اون ایکی بیك دال قلج ایله دشمن اوزرینه حمله ایلدکده غلبه ونصرت ظهور یله الله الحمد مخالفین مغلوب ومنکوب اولدیلر اخشام اولدی وکیجه دخی معرکه‌دن آرام ایلمدی حتی اول کیجه حضرت امیرك کندی الندہ بشیوزیکرمی اوچ کمسنه مقتول ومخذول اولدی واول کیجه یه لیلة الهریر دیدیلر هر برصوت کلابدر * طلوع شمس وقتنده لشکر شام هزیمته عزیمت ایلدکده معاویه مضطر ومضطرب اولدی عمرو بن عاص تعلیمیله مزراقلر اوزره مصحفلر آویزه ایدوب بزلر سزلری کتاب حقه دعوت ایدرزدیوب فریاد ایلدیلر وصلحه طلبکار اولدقلرنده حضرت ناظم بوقطعه یی انشاد ایلدی (افق) ضمه لرله کنار آسمان وزن ایچون ساکن اولمشدر (دارکو) تسهیل واویله درالف بازلمز اشباعدر (ترجمه) خدا منع ایده بوصفین اقامتکاه اولو بدر چون * بزه وسیزه نار خشنده در آفاقده کوکب

الی ان تموتوا او نموت ومالنا * ومالکموا عن حومة الحرب مهرب

(حومه) محل حرب بدراصلنده معظم اموره حومه دیرلر ایدی جهاد دخی دین مبینده برامر عظیمدر (ترجمه) اولنجه یعنی سز یا بزجدلدن اولمز عاجز * بزه وسیزه یوق جنك معظمدن بو کز مهرب (رجز آخر)

یاایها السائل عن اصحابی * ان کنت تبغی خبر الصواب

حرب صفينده انشاد اولنمشدر لكن ابن اعثم ديركه بوشعر معقل بن قيس
رياحينكدر (ترجمه) شان اصحابمدن استفسار ايله ايدن خطاب *
طوغر يسين استرايسك ويرم سكا شافى جواب

انبئك عنهم غيرما تكذاب * بانهم اوعية الكتاب
(ما) زائددر (تكذاب) تكرار وزننده يلان سويلمك (اوعية) ظروف معناسنه در
مفردى وعادر (كتاب) قرآن كريمدر لام عهديه در (ترجمه) قول صادق ايله
اخبار ايدم انلردن سكا * هر برى اولمش حقيقت ايچره برظرف كتاب

صبر لدى الهيجاء والضراب * فسل بذاك معشر الاحزاب
(صبر) ضمله صبورك جمعيدر (ترجمه) حرب وضربه هر برى قادر اولوب اولور
صبور * اعتمادا تمز ايسك احزابه صور قيله جواب (ديكر)

الم ترقومى اذدعاهم اخوهمو * اجابوا وان اغضب على القوم يغضبو
عسكرك كمال اطاعتنى ستايش بابنده صدور يافته در مصرع اولك آخرنده (همو)
صله اولور (اخوهم) متكلمدن عبارتدر (ترجمه) قوممى كوردعوت
اولندقجه اولورلر مجيب * خشم ايدرسم اول كروهه اولمز انلاره قريب

همو حفظوا غيبى كما كنت حافظا * لقومى اجزى مثلها ان تغيبوا
(همو) صله اولوب اصلى هم دركه مثلى سابقدر (مثلها) ضميرى حفظه عائددر
تأنيثى حفظ غيبت افراد جماعت اعتبار يله در (غيب) معجمه ايله شهادت
مقابليدركه كشينك غائبانه سى (ترجمه) حفظ ايدرلر غيبتم حاضرده اولديغم
كبى * بندخى حفظ ايدرم انلارى اولدقجه غريب

بنو الحزب لم تقعد بهم امهاتهم * وآباؤهم آباء صدق فانجبوا
(بهم) بنوتم تقديرنده اولوب (لم تقعد) دعادركه قعود مرتبه دن كنايتدر (لم تفقد)
فاو قاف ايله دخى نسخه در انلرى انالرى غائب ايلسون ديمكدر (معناى بيت) بنم
وصف ايلديكم عسكرم حرب وضرب اوغللرى يعنى اصحابيدركه انلرك انالرى
كندبلرينك موتلريله بكاوعويل ايلمكه قاعدات اولمسونلر وبابالرى دخى ارباب
صداقتدندركه اولاده نجيب ولدلر دنيايه كتوردبلر ديمكدركه انجبو فاعلى آبايه
راجعدر لكن ترجمه ده مبالغه يه حمل ايله تصوير اولنور (ترجمه) حربدر
مادرلريكيم ايتمز انلرله قعود * هم پدر در انلره صدق ونجابتدر نصيب (ديكر)

الا ازد سيفى على الاعداء كلهم * وسيف احمد من دانت له العرب
(ازد) تقديم مهمله ايله يمنده برقبيله اسميدر سين ايله اسد دخى لغتدركه نسلى كهلان

ابن سبابه متصل اولدیغی جمله ده تحریر کردهٔ شارح فقیردر (کلهم) جرایله تأکید
اعدادرمیم کسرایله اشباع اولنور (من دانت) جمله سی جرایله صفت احددر
(مآل بیت) ازد قبیله سی رجالی بنم دشمنمه حواله ایلدیکم قلجمدر و حضرت
رسالت علیه التحیه نك دخی انلر قلجیدر که اول پیغمبره اول قبیله دکل بالجمله
اولاد عرب اطاعت ایدر اویله بر ذات شریفدر (ترجمه) ازد قومی تیغم
اولدی کاید راعدایه عذاب * داخی شمشیر محمد در اطاعت اکتساب

قوم اذا فاجؤا اوفوا وان غلبوا * لا یجمعون ولا یدرون ما الهرب
(فاجؤا) قاتلوا وزننده در دفعة اخذ ایلسه لر دیمکدر (مآل شعر) اول قبیله رجالی
برکسی اکر اسیر ایلسه لر حقنه رعایت و اکرام و وفا ایدرلر واکر کندیلری مغلوب
اولسه لر فرار ایلمزلر و فرار ندر بیلمزلر دیمکدر حقلرنده (الاسد جرثومة العرب)
حدیث شریفی وارد اولمشدر (ترجمه) برقومدر غالب اولسه دشمنه ایدر وفا *
دشمنه مغلوب اولان ایتمز فراری ارتکاب

قوم لبوسهم فی کل معترك * بیض رقاق وداودیة سلب
(لبوس) لباس معناسنه و بونده زره مراددر که قریبا کلور (معترك) جمعیت عسکر
محلیکه معرکه کاه دیمکدر (بیض) کسرایله قلجلردر که مفردی ابیضدر (رقاق)
جمعدر مفردی رقیقدر اینجه اولان نسنه یه دیرلر بونده آلات حربیه ایرادی
قرینه سیله اینجه قلجلر مراددر (داودیة سلب) اصلنده سلب داودیة ایدی وزن
ایچون تقدیم اولندی زرهلر که داوده منسوب اوله حضرت خلیفة الله داود نبی
ابتدا زرهی تعلیم ربانی ایله ایجاد ایلدیکی (وعلمناه صنعة لبوس) کریمه سیله
ثابتدر که (وألناله الحدید) تتمه سی دخی شاهد مدعادر والان (زره داودی)
اتصالی محلی معلوم اولمیان زرهه اطلاق ایدرلر (فائده) عند العرب مؤنسات تعبیر
اولنان نیدی عدد آلتدر که ترجمه سی میسر اولان قانون الادبده دائما انسیتلری
سببیله تسمیه اولنمشدر و بومصرعدر بوفقیر انلری بو بر مصرعه درج ایلدم (ع)
قالقان آت مزراق قلج یای زره خود (ترجمه) برقومدر که معارکده لباسی
انلرك * تیغ وجبه زره داودی اولور شوکت نصاب

البیض فوق رؤس تحتها الیلب * وفی الانامل سمر الخط والقضب
(بیض) بونده فتح بایله درخود دیدکلری دموردر تاجکه زره ایله باشه کیرلر توغلغه
دیرلر (یلب) یمنی اولان زرهلر که دریلری بربرلرینه دیکوب لابس اولورلر و فولاد
دیدکلری دموره معناسنه دخی کلور (سمر) اسمرك جمعی که قره یه مائل مزراقلردر

خط دیدکلری محلدن چیقارلر (قضب) ضم قاف ایله وجیمه ایله قلجلردر قضله ومهمله ایله دکلدر زیرا جری اقتضا ایدر قافیه ایسه ضم اوزره‌در (ترجمه) فرق سرده تولغه وتحتنده‌در جوشنلری * الده تیر ونیزه وشمشیر نصرت انتساب

البیض تضحك والاجال تنتحب * والسمر ترعف والارواح تنتهب

(بیض) کسر ایله‌در تکرارلری معرفه اولمغله بیض رقاق مصرعنده اولان بیض مراددر (آجال) جمعدر مفردی اجل حیات انسان ایچون تقدیر وتعیین اولنان مدت مضروبه (تنتحب) نحیب ماده‌سندن مهمله ایله‌در مضارع مؤنثدر مجهولیدر مقتول اولان انسانك کندینه کویا اجلی منتحب یعنی کریه ایدیجی قیلنور (ترعف) بورنی قنار دیمکدرکه مزراغك اوجنی انقده استعاره ورعاف اثبات اولنمشدر (تنتهب) دخی نهب ماده‌سندن تنتحب وزننده‌در غارت ویغما اولنور دیمك که کویا حضرت قابض الارواح عزرائیل وعونه‌سی مردکان کشتکانك روحلرین قاپشورلر (ترجمه) تیغلر خنده‌دان اولوب عمرعدو کریان اولور * نیزه بورنن قاندوب ارواحن ایلر انتهاب

وای یوم من الایام لیس لهم * فیه من الفعل ما من دونه العجب

(فعل) فتحله اوچنجی بابدن مصدر وکسر ایله اسمدر (ترجمه) قنغی کوندر کونلرایچره کاولمیه انلر ایچون * انده برکار صفا بخش عجیب الفت مآب

الا ازد ازید من یمشی علی قدم * فضلا واعلاهم قدرا اذا رکبوا

(ازد) ایله ازید میاننده جناس واردر (هم) اشباع اولنور (فضلا) (وقدرا) تمییزلردر (ترجمه) ازد قومی جمله اقوامدن فزونتدر فضل ایله * جمله‌نك اعلاسیدر ایتندکده تحریك رکاب

والاوس والخزرج القوم الذین هم * آووا غربیا فاعطوا فوق ما وهبوا

(اوس وخزرج) حمزه‌لره صکره مهمله وجمله انصاردن ایکی قبیله‌در لابوین برادرلردر بابالری حارثه بن ثعلبه‌در (الذین آووا) قصر ایله خطادر زیرا اووا ایوندر مدیله اعطو اوزننده‌در (ترجمه) اوس وخزرج قومی مهماندوست واورباب سخا * یعنی احسان وکرم سبقنده ایدرلر شتاب

یا معشر الازد انتم معشر انف * لا تضعفون اذا ما اشتدت الحقب

(انف) ضمله‌لره دراسکانی ضروریدرکه حطیئه دیمش (ع) قوم هم الانف والاذناب غیرهموا * انف الناس رئیسلر دیمکدر فتح وسکون ایله انف دخی نسخه‌در * اساسده انف قومه عزیز القوم دیمکدر دیمشدر * صاحده روضه

انف رعی اولنمامش باغ وبستان ومزرعه دیمکدر لکن ضمیرایله وفتحه لرایله انفه نسخه سی بوقدر (حقب) جمعدر سنه لر دیمك که مفردی کسرایله حقبه در
(ترجمه) ای گروه ازدسزلر عار وغیرت صاحبی * برجماعتسز که شدتده سزه یوق پیچ وتاب

وفیتم واووفاء العهد شیمتکم * ولم یخالط قدیما صدقکم کذب
(شیمه) خوی وطبیعت (قدیما) زمانا قدیما تقدیرنده صفت اولوب موصوفی مفعول فیه اولور (صدقکم) لم یخالط فعلنه مفعول (وکذب) فاعلدر
(ترجمه) عادت طبیعیکز اوزره ایتدیکز عهده وفا * صدقکزه اولمادی کذب آلود هیچ بی ارتیاب

اذا غضبتم یهاب الخلق سطوتکم * وقد یهون علیکم منکم الغضب
(سطوت) حمله وصولات (یهاب) هیبتلنور دیمك (ترجمه) خشم وحمله ایتسکز خلق ایدر اندن احتراز * سزه آسان اولور اندن ایلمزسز اجتناب

یا معشر الازد انی من جمیعکمو * راض وانتم رؤس الامر لا الذنب
جار ومجرور مؤخر راض کلمه سنه تعلق ایدر (امر) امر خلافتدر که حضرت امیرك خلافتنده شرفیاب خدمتلری اولنلرك جمله سندن اقوی واولی بولندیلر وثمرۀ شجاعتلری واثر محبتلری خاندان نبوته جمله قبائلدن زیاده ظاهر اولمشدر حتی (منقبه) حضرت سبط النبی الکریم امام حسین شهیدك سر مبارکی یزید پلیدك سر عسکری اولان عبید الله بن زیاده کوفه ده واصل اولدقده کوفه منبرینه سرورندن صعود * وکندی عسکرینه خطبه ایدوب دیدیکه حمد اولسون اول الله تعالی یه که حقی اظهار ایدوب امیر المؤمنین اولان یزیده وعسکرینه نصرت وحاشا کذاب بن کذاب قتل ایله مسرت ویردی * دید یکی ساعت بنی ازددن عبد الله بن عفیف رضی الله عنه درحال قیام ایدوب غیرت اسلام ایله کندینی فدا وجمله یزیدیلره ایچنده دیدیکه * ای کذاب وای دشمن رب تواب یلان سویلدکسن وسنك پدرك دخی وطرفندن بو بلده یه والی اولدیغك ملعون دخی وعسکرك جمله کاذبلر وحیله کارلر سزای مرجانه نام برطهارتسز جاریه نك ولد زناسی پیغمبر زاده یی قتل ایلدك وصدیقلر مقامنه چیقوب هذیان وخلطیات ایدرسن که کافر کاری دخی دکلدر دیدکده عبید الله غضبه کلوب طوتك دیدکده ابن العفیفی اخذ ایلدیلر * اولی ساعت ازدیلر جمع وهجوم ایلدیلر شجاعت وغیرت وجمعیتلری مجرب ومقاومتلری ممکن اولمدیغی معلوم اولمغله ابن زیادك آدملری یدندن ابن عفیفی اخذ

ایلدیلر

ایلدیلر * پس حضرت امیر مقدما غائبانه لرینك ثناسنده اولدیغی وبو بیتده دخی اظهار کرامت بیورب صداقتلری پاینده شهادت ایلشدر (ورأس وذنب) دخی فن نجوم اصطلاحندن درکه بری سعد وثانی نحسدر * سزلر دائما اهل بیته امر صیانتده اولغله اهل سعادتدنسکز * وذنب ذنب شقاوت اولی سزلردن رونما اولمازدیکدر (ترجمه) جمله کزدن ای کروه ازد خشنود اولمشم * سروران لشکرمسز پس عدو اولسون بباب

لن تیأس الازد من روح ومغفرة * والله یکلؤهم من حیث ما ذهبوا

غائبانه دعانك قبولی اثرله نبوتدن ناشی غیبته بو بیتده التفات بیوردیلر (مفهوم) دنیاده اولدیغجه آزد قبیله سی اهل بیته اولان خلوص محبتلری وازجان ودل خدمتلری ایچون راحت ومغفرتدن مأیوس اولمسونلر یعنی نائل اولسونلر وهرنه محله توجهلری واقع اولسه الله عظیم الشان حافظ وناصری اولسون دیمك مألنده (ترجمه) راحت وغفران حقدن انلر اولمازنا امید * انلری حفظ ایدر الله هر نده ایتسه لر ذهاب

طبتم حدیثا کما قد طاب اولکم * والشوك لا یجتنی من فرعه العنب

(معنی) سزلر قدیما وحدیثا اولا وآخرا طیب وطاهرلرسکز زیرا اصلك پاك اولدیغنه فرعی دلالت ایدر عادة الله بویله درکه اصلی دیکن اولان آغاجك فرعندن اوزوم الینمز (ع) طوغر نجم سعادت شبهه سز برج سعادتدن (ترجمه) اولیکز خوش ایدی شمدی دخی خوش اولدیکز * تا که معمورلك اولورمی میوه سی خارخراب

الازد جرثومة ان سوبقوا سبقوا * او فوخروا فخروا او غولبوا غلبوا

(جرثومه) جیم ومثلثه ایله کوکدر بو ادایله مطلعده ایراد ایلدیکمز حدیثه اشارت بیورمشلردر (معنای شعر) قبیلهٔ ازد بر طائفهٔ اصیل وجلیلدرکه برزمره ایله قوشمق ویاخود آت یارشدرمق لازم کلسه ثمرهٔ خدمت ومحبت اهل بیت شرفنه البته سائرلری انلر مسابقلردر واکر مفاخره امری درمیان بزم اولسه مادهٔ فخر اولاجق امور انلرده مغیرلردن چون بولنور واکر کارزار ومکاوب جنك وجدال ایلك اقتضا ایلسه البته انلر غالبلردر * واقعا سائر اولاد عربده دخی خصوصا سپاهلرده بر اهل وجود ایله عربده مدرکار اولسه انلره برغیرت عارض اولورکه خشونت ظن اولنور لکن آکر بو وجود کورنوب تعظیم تقدیم قیدنده اولنسه انلردخی زیاده با عال اولورلر محبت اولاد عرب حقنده نیجه حدیث شریفلر کوریلوب حتی انلردن

برحديث اربعين انتخاب وترتيب اولنمشدر ولله الحمد والمنه (ترجمه) سبق اولنسه
سبق ايدرلر داخي مغلوب اولسه لر * غالب اولوب فخر اولنسه فخر ايدرلر بيحساب

اوكوثروا كثروا اوصبروا صبروا * اوسوهموا سهموا اوسولبوا سلبوا

(مآل نظم) بيت سابقه مربوط ومعطوفدر ودخي چوق جنك اولنسه انلر كثرت
بولورلر وصبر ايله يعني مطل وتأخير ايله تعجيز ايدوب بوطر يقله نبرد ايلمك مراد
اولنسه انلر صبرده دخي اهل تحمل اولورلر واكرجبس وامر وضبط قيدنده اولنسه
دخي زياده اهليت كوسترلر ويا خود انلرك كلاملرينه اعتماد اولنسه انلر دخي سكا
انكله مقابله ايدرلر واكر يغما وغارت كوسترلسه انلر نهب واختطافي جمله دن اولي
بيلورلر (ترجمه) چوغه چوقدر صبر ايدرلر صبر اولنسه لر اكر * سهمه غالب
سلب اولنسه لر ايدرلر انتهاب

صفوا فاصفاهم المولى ولايته * فلم يشب صفوهم لهو ولا لعب

(صفوا) جمع ماضيدر (صفوا) دخي نسخه در لكن مقدره محتاجدر (معنى) اول
قبيله نك رجالي صفوت وخلوصه مقار نلرندن ناشي حق تعالى دخي كندي
ولايتي يعني دوستلغني انلرك حقنده خالص ايلدي وصفوتلرنده اكدار لهو ولعب
شائبه سي آميخته اولمدي (ترجمه) صافي اولديلر صفا بخش اولدي مولى
انلره * طاغيدوب صفوتلريني بوزمدي لهو ولعاب

هينون لينون خلقا في مجالسهم * لا الجهل يعروهم فيها ولا الصخب

(هينون) فتح وسكون ايله جمعدر وفتح وشد ايله دخي لغتدر كه ميت ايله ميت كبيدر
مفردي هين سهل وآساندر (لينون) دخي انك كبيدر معناسي يومشق وملايم
ديمكدر اغلب صوري ومعنويده استعمال اولنورلر لكن منادي بيورركه انسان
حقنده تخفيف ايله وسائر يرده تشديد ايله مستعملدر (يعرو) عروه صدرندن
قادر اولمق وكوچي يتمك معناسنه (صخب) تقديم مهمله ايله صوت وصدا كه
چاغرمق (معنى) انلر مجلسلرنده حسن خلق اهليدر مع هذا جهله مغلوب
اولميوب وعنف وشدت وحدتله دخي غلبه ممكن اولمازوا انلردن دخي مشهود كلدر
(ترجمه) نرم وآسان اولديلر اخلاقله مجلسده هم * اختلاط صوت ايدوب
ايتمزجنها لتله خطاب

الغيث اما رضوا من دون نائلهم * والاسد ترهبهم يوما اذا غضبوا

(غيث) يغمور دركن بونده مدد معناسنه غياث كبي (اما) ان ايله ماء زائده دن
مركبدر فاماندر لهين بلك كبي (نائل) عطا (اسد) ضم وسكون ايله ارسلانلردر

مفردي

مفردی اسد معروفدر (مفهوم) انلر اکر راضی اولورلرسه عین مدددر وبو حالت انلرك عطای حقیریدر لکن اکر بر کون غضب دخی ایدرلر ایسه ارسلانلر کندیلردن خوف وخشیت ایدر (ترجمه) هم سخاوتده ایدرلر فیض باران عطا * هم غضبده شیرلر انلردن ایدر اجتناب

اندی الانام اکفا حین تسألهم * واربط الناس جأشا انهم ندبوا

(اندی) وزن ومعناده اجود که جومرد وخیری چوق شیردیمکدر (قاعده) افعل تفضیل استعمالده الله اکبر ماده سندن غیریده برشیئه محتاجدر که من درزید اسن من عمرو کبی اما اضافتله استعمالی بمعنی من درکه آندی الانام اندی من الانام دیمکدر * ولام ایله زیاده اولور الافضل کبی لکن مضاف الیه دن عوض در افضل الناس دیمکدر او دخی افضل من الناس مأ لنده در * فالدیکه الله اکبر علماء نحو اکبر من کل شیء تقدیر ایلدیلر ونیجه لر دخی مجموع مشغله لریکزدن اکبردر وطاعتی دخی جمله اطاعتلری لازم اولنلرك اطاعتلرندن اوجب در دیمکدر دیدیلر وفرزدقك (بیت ان الذی سمك السماء بنی لنا * بیتا دعائمه اعز واطول * شعرنده اولان (اعز واطول) عزیز وطویل معناسنه اولدقلری کبی الله اکبر دخی اهل لغت عندنده الله کبیر دیمکدر دیدکلری حدادیدن نقل ایله درة بیضاده افاده اولنمشدر * شارح فقیر دیرمکه واقعا علم الله ده ایجاد ماسوا محقق ایسه دخی خارجده بالفعل هنوز وجودی یوقکه مفضل علیه اعتبار اولنه انلرك فعله کلسندن اول دخی قدیم تعالی بیك بریا ایله متصف بالذات ایدی (بیت) دیدم بوغیش بردم ایش عالم امکان * برعارف اشیدب دیدی الان کما کان (اکف) فتح وضم وشد آخر ایله کفك جمعیدرکه آیه واوج دخی دیرلر راحه کبی (جأش) جیله خوف وزننده در خوف اثناسنده داخل صدرده پیدا اولان ضربان وخفقان که بعض میتدیلر انی ولد قلب ظن ایدرلر صدرمعناسنه اولان جوشوش کلمه سندن مأخوذدر * واربط الجأش * ندبو مرد شجیع فراردن کندینی ضبط وربط ایلدیکی ایچون وصف اولنور (ندبوا) فوق ایله وجمهولدرکه جنك ایچون دعوت وجمع اولندیلر دیمکدر (ترجمه) اکرچه یندز خلقك انلر اولسه انلردن طلب * حربه دعوت اولسه لر در حال ایدرلر انتداب

والی جمع کثیر لانحرفه * اذا تدانت لهم غسان والندب

(تدانت) اصلنده وزن ومعناده تقربت کبی تدانیت ایدی الفه قلبله ساکنین حصولنده مقلوب حذف اولندی (غسان) بر محلدرکه ازدن اول محله نزول ایدن طائفه انك اسمیله تسمیه اولندیکه بنی جفنه انلردندر * وغسان هجرتك اونچی

سالنده اسلامه كلديلر و خدمت نبويه ده بذل وجود قيلديلر (ندب) تحريك ايله در اتفاق ايله اوق آتمغه برجمله نك جهت واحده اوزره توجه ايلمريدر (ترجمه)
اهل غسان فنتى جعيله كه قيلديلر هجوم * كايتديلر انلرى اولدم پريشان وتباب

والله يجزيهم عما اتوا وحبوا * به الرسول وما من صالح كسبوا

(فالله) دخى نسخه در (يجزيهم) ميمك سكسرمسى اشباع اولنور (من صالح) ما كسبواده مابى بياندركه وزن وقافيه ايچون فعل تأخير اولنمشدر * صرد ابن عبدالله ازدينك قبيله سى رجالندن اون بركسنه ايله حضور سعادته هجرتك اونبجى سالنده وفود وشرفياب اسلام وسعود اولدقلرينه بوبيت دعاده اشارت وافاده واردر (ترجمه) خدمت دين رسول الله خداما جورايده * هم مجازاة ايليه ايتدكه خيرات اكتساب (رجز آخر)

فان كنت بالشورى ملكت امورهم * فكيف بهذا والمشيرون غيب

بوقطعه حضرت ذى النورينه خطابا صادر اولمشدر (شورى) مشورتدر (بهذا) ده بازائده در (غيب) غائبك جمع مكسريدر مراد طلحه نك مدينه ده فوت فاروقده بولنمديغيدر (قصه) مواقف شرحنده سيد سند شريف الاشراف بيوروركه حضرت فاروق حال احتضارنده امر خلافتى شخص واحده تنصيص وتخصيص ايليوب بلكه امامتى بوالتى كسنه ميانده مشورته حواله ايلديكه (عثمان) (على) (عبدالرحمن بن عوف طلحه زبير سعد بن ابى وقاص) درود يديكه اكرابو عبيده مبشر حياتده اولسه انى تعيين ايدردم * وشورايه حواله سنه سبب انلرجمله دن امر امامته اصلح واولى وانلردن غيرى كسنه ده صلاحيت يوغيدى * وبو رجال سته حقنده حضرت رسالت تشريف آخرت ايلديكى ساعتده دك انلردن راضى ايدى ديدى * وترجيح فهم اولنمسون ايچون جنازه سى نمازنى انلرك برينه وصيت ايليوب صهيب رومى يه سپارش ايلدى ويوزديكه اكرامر امامتده ايكى فرقه اولوررلرسه اكثر اولان طرفك قوليله عمل اولنسون واكر برابر اولوررلرسه ابن عوفك اولديغى طرفك قولى ترجيح اولنه * پس حضرت فاروق دفن اولندقده مشورته جمع اولديلر طلحه موجود دكل ايدى عثمان عبدالرحمانى مناسب كوردى اودخى بن اهل دكلم ديو دفع ايلدى لكن جلسى آنى مناسب كوروب دفع مجلس اولندى * حتى اوچنجى كيجه عبدالرحمن نصف الليلده مسور بن مخرمه نك قپوسنه كلوب زبير ايله سعدى دعوته ارسال ايلدى انلر دخى برمقدار محادثه اولنوب عثمانى احضار واكثيا ازمنده اولديلر تا آداندن صبحه دك مكالمه اولنوب

اداى

ادای صلاته نصکره حضرت امیره کاوب آنك تدبیریله مهاجرین وانصاردن موجود اولنلری ومیر عسکرلری جمع ایلدیلر وعثمانه بیعت اولنوب امر امامت آنده تقرر ایلدی (ترجمه) اکرسن مشورت ایله بو امره مالك اولدکسه * مشیر آنلر چوغائبدر نیجه تصدیق اولور انسب

وان کنت بالقربی حججت خصیمهم * فغیرك اولی بالنبی واقرب

(خصیم) خصومتی چوق اولان کشی (غیرك) دن مراد امیر کندیدرکه سلسلهٔ قرابتده عثماندن حضرت رسالتك نسلنه یقیندرکه عم زاده لردر لکن عثمان تا عبد منافده متصل اولور (ایکی بیتك مآللری) ای عثمان اکرسن بو امامت وامارته مشورتله یعنی مشورت رجالنك اختیارلریله مالك اولدکسه بویله میدرکه دکلدر زیرا التعیین فاروقی اولان کمسنه لر وجودده کالردر یوق اکر قرابت نبویه ایله نائل اولدم دیو خصملری اسکات ایدرسن دخی سندن غیری پیغمبره اولی واقرب کمسنه واردرکه کندی مرادد (فتح) معلوم اوله که بو ایکی بیت مذهب شیعه یه موافق انشاد اولنمشدر حضرت امیرك اولمسی تصدیق اولنمز زیرا اهل سنت اتفاق ایلدکلری امره مخالفدر اهل سنت وجماعت انك اوزرینه اتفاق ایلدیلرکه حضرت امیرایله جناب ذی النورین بیننده قطعا خصومت یوغیدی عثمانك قتلی جناب امیرك مشورتیله در دیو معاویه نك ایلدیکی اجتهاد خطا وافترادر وبو بیتلر اغراض فاسده اربابنك دسیسهٔ کاسده سیدر (مهمه) بخاری شرحنده عینی وغیری دخی بیورورلرکه سنت سنیهٔ احمدیه یه امتثال دعواسنده اولان نیجه اهل تعصب کرك حضرت صدیق ایله جناب مرتضی میاننده وکرکسه سائر خلفا ایله بنه حضرت علی بیننده معارضه اثبات ایدوب عداوت وقوعنی اعلان واشاعت ایچون شیعیانك نصرت حیدرده وخلاف صدیقده تحدیث ایلدکلری کلام کذب انجامی * ونیجه لر دخی مخالفت شیعه قصدیله فضائل ابی بکرده موضع ایلدکلری اکاذیب مالا کلامی تصدیق ایدرلر * انلر ایسه ارباب حدیث عندنده معلوم وبالکلیه دسیسه اولوب لا اصل لها دیو خط بطلان کشیده قیلنمشدرکه * رکضهٔ محمد حیاتده * وفوائدبن همانده دخی مندرجدر (ترجمه) خصیمه کر قرابت امریله سن حجت ایتدکسه * سنك غیرك نبی یه سندن اولی دردخی اقرب

حرف التاء

قد رأیت القرون کیف تفانت * درست ثم قیل کانوا وکانت

(قرون) ضمله در اقران کبی جمعدر مفردی قرن سکون ایله در همزاد وهمسن

وهم وقت اولمشلردر * وانسانك باش طرفى وبوينوز * وكندك سمت بالاسى * وسكسان ييل مدت * ويا اوتوز ييل وسائر معنالرى دخى واردر * حق حضرت امیرك ذوالقرنين دخى القابندندر انلره واسكندره دخى سبب تلقيب ندر مجلة النصابده اذوا بحثنده * ورسالهٔ اسكندريه ده دخى اجمال كردهٔ شارح حد ناشناسدر بونده اولكى معنى مختار حسين يزديدر لكن بشنجى معنى دخى انسب كورينور كه قرون الاولى لفظ كريمدر (تفانت) فنا ماده سندن وتفاعل بابندن ماضئ مؤنثدر برابر فنا بولديلر ديمككه كويا بر برلريله فناده مسابقت ايلديلر (درست) مخبيت كبى محو ومندرس اولدى ديمكدر (مفهوم بيت) تحقيق كوردك كه اقران وامثال ويا خود ازمنهٔ سالفه اصحابى نه كيفيتله فناپذير ومحو اولديلر وصكره احوال ماضيه لرينى حكايت ونقل وروايت اقتضا ايلدكده فلان طائفه شويله اولديلر ايدى * وانلرك قصه لرى بويله اولدى حاللرى بوايدى ديو مثال مقامنده ومناقب پايه سيله ياد وايراد اولندى وازانه كلمشدر واقع ومتحقق ايكن صدقه وكذبه احتمالى اولان سخن كبى كوشكذار اولور * ونيجه مثل وحكايتلر اوانده برواز ايش بر بوغمش اداسى سر سخن اولمق بو فقيره خوش كاور كان لم تغن بالامس (ترجمه) كچن اهل زمانى نيلدى موت ومصيبت * فلان كس وار ايدى ديرلر كلور بيزه ده نوبت

هى دنيا كحية تنفث السم * وان كانت المجسة لانت

(هى) ضمير قصه دركه اكر مذكر اولسه ضمير شان دينور مرجعى بوقدر نقل اولنه جق امرك عظمتنه دلالت ايچون ايراد اولنور اول اخلاصده وقوعى كبى (تنفث) فانك ضمى اولى وكسرى جائزدر نفث ماده سندن مضارع ومؤنث ضميرى دنيايه راجعدر نفث نفخ كبى اوفلمك كه حزب نووى شرحنده بسط اولنمشيدى * سحار حضرنده نفس خرج ايلديكى ايچون اكا نفاث دخى ديرلركه (شر النفاثات فى العقد) سحارات ديمكدر بو ماده دندركو ييا دنيا دخى نفسيله سم القا ايدر (مجسه) مس معناسنه اولان جسدن مصدردركه جاسوس بو ماده دندر ميم مشددلك برى مصرع اخيره مرهون اولمغله زياده سى ثانينك نقصانى اتمام ايدر (ترجمه بو دنيا مار زهر افشانه بكزر فى الحقيقة * اكرچه وار يسه آنك پاپشماسنده لينت

كم امور اقد تشددت فيها * ثم هونتها على فهانت

كم تكثير ايچوندر (ترجمه) نيجه كار جهان ايچنده مشتد اولدى حالم * آنى آسان ايدنجه كندمه اولدى سهولت (تعلق آخر)

انما

انما الدنيا فناء * ليس في الدنيا ثبوت * انما الدنيا كبيت * نسجته العنكبوت
(فناء) رجل عدل كبي عين فنادر وبو مبالغه ويا دار فنا ايكن حذفله مقامنه
اقامت ايلمشدر (في الدنيا) ضمير مقامی ايكن فيها ديمبوب ظاهر ايراد وكذلك انما
هي مقامنده تكرار اظهار ايلمشدر (نكته) بو اولهكه محل اكدار ومأوای مصائب
اولوب راحت وصفا قطعا مأمول اولميوب دار فنا وبلكه عين فنا اولمغله توجيه
لحافظه التفاته بلك لمحه لياقتی ونظر اولوا الابصارده حقيقتی اولمديغنه ومسبوق
بالعدم وملحوق بالفناء اولمغله لا شئ وبلكه الان كما كان معدوم اولديغنه
ايماء دركه اوج بيت صكره تصريح اولنور (عنكبوت) تركيده اورمجكدر عربيده
خدرنق دخی ديرلر فارسيده جغ وآغی كه مسكنيدركه ونحيه اسملری واردر
انكله هلاكدن خلاص اولوب وتدارك قوت ايدر از جمله مكس مكس ايچون نسج
ايدر دنيا به وجه شبه روزكاره تاب آوار اولميوب تارومار اولمسيدر (فائده) ابن
دقاق انتصار نام تاريخنده وسائرلری دخی يازرلركه عنكبوت ايله رب متين بودين
مبيننده برقاچ دفعه اظهار قدرت بيورمشدر * بری هجرت نبويه ده حضرت
صديق ايله اختفا بيوردقلری مغاره قپوسنده آشيان حمامه تحتنه نسج اولنمشيدی
* وايكنجی داود خليفة الله عليه السلام طالوتك طلبندن رها ياب اولمق ايچون
تار عنكبوت ايله ستر اولندی * واوچنجی خالد هزلينك قتلنه امر همايون نبوی
ايله اصحاب كرامدن عبد الله بن انيس رضي الله عنه واروب علی الغفله قتل وسر
مقطوعيله كلوركن اختفا ايلديكی مغاره قپوسنه كرده بند اخفا اولدی
دردنجی امام زين العابدين حضرتلرينك ديكر اوغلی زيدی هشام اموی طرفندن
امير العراق اولان يوسف ثقفی خبيثی عريانا صلب ايله بو زيكرمی التی تاريخنده
شهيد ايلدكده عورت حقله درحال كلوب تار بافسوءة تن اولمغله بدننه آلوب
حضرت زيدك منهی النظر اولان برلرينه فوتيه پوشان قدرت اولدی برابكی ساعت
مرورنده شكم پر حكمی استرخاايله نزول وستر عورت ايلدی درت وياپش سنه
صكره اول وجود بهبودی سوزان نار نمرودی ايلديلر غرائبندندركه * هرچند
بعد الصلب مصلب اولان خشب من طرف الله الغيور بيت قبله يه اداره واماله
اولنديغن كورمشلر ايكن جانب ديكره اول دارمر دارك تحويلنه جسارت
ايلدكلرنده بنه شطر مسجد حرامه توجه وتولی ايلدی * صلی الله علی جده النبي
وسائر الانبياء والال والاصحاب والاصول والفروع اجمعين وسلم (ترجمه) بو جهان
داری فنادر يوقدر انده هيچ ثبوت * بی بقا اولمقده آنك مثلی بيت عنكبوت

ولقد يكفيك منها ايها الطالب قوت * ولعمري عن قليل كل من فيها يموت

(قوت) آزق زاد كبي كه سد رمق يعني مانع موت اوله جق مقدار اوله (لعمري) عمر قسمده فتحله تخفيف لفظا اولنور كه ذي روحك مدت حياتي معناسنه معروف اولان عمردر * ضمله خبري محذوف قسمي در ولام تأكيد ابتدا ايچون * وسورهٔ حجرانده لعمرك حضرت حبيب مجيبك مدت حياتنه قسمدر * يمينك تفصيلي قوبيا سابقدر * موت يادا اولنديغي محلده بو صورتله قسم محسنات ادبيه دن اولديغي مسلمدر (ترجمه) طالب اوله جغمنه انك سكا يتزمي قوت * تيز كيدرسين چون دينلمش كل من فيها يموت (نطق آخر)

الم تران الدهر يوم وليلة * يكران من سبت جديد الى سبت

(يكران) تثنيه در متعدي ولازم اولور كرا الجديدان شب وروزك كرور ومروري (ترجمه) كور عيسين بو جهان بر كون ايله بر كيجه در * هفته ده تكرار ايله تجديد اولور سبت سبات

فقل لجديد الثوب لابد من بلى * وقل لاجتماع الشمل لابد من شت

(بلى) كسر موحده وفتح لام وتنوين ايله چوريمك كه شاعر ديمش (نظم) لا تعجبوا من بلى غلالته * قد زرازراره على القمر (شمل) اضداددندر جمع وفرقه دخي زبانزددر بونده تفرق معناسنه در (ترجمه) اسكيمك لازم كاور البته هر ثوب جديد * اجتماعك هم پريشاني مقرر بي ثبات (نطق ديگر)

قد كنت ميتا فصرت حيا * وعن قليل تصير ميتا

(ميت) تخفيف ايله دخي لغتدر واولكي ميت عدمدن كنايه دور ثانيسي موت بعد الحياة اولور ايكنجي موت كبي پس (وكنتم امواتا فاحياكم ثم يميتكم ثم يحييكم كريمه سنه ايمادر وبيتده رد العجز اولوب وموت وحياتي ذكر ايله جمع اضداد واردر (دقيقه) بو بيت مشرب اهل توحيد اوزره وارد اولمشدر كه مسبوق بالعدم وملحوق بالعدم اولان بر قاچ كونلك وجود ماسوايه هيچ موجود ديمزلر * وبو اعتقاد ايله بردوام ماسوادن اعراض تام وجزم اعدام ايدرلك شهودلري دخي عقيده لرينه تابع ومغلوب اولوب بو حالت كنديلره مستمر الحال اولدقده الآن معدوميتي ايله حكم ايدرلر مع هذا ثبوت حقائقي مقرلردر وعدم لفظي خفا معناسنه اولديغي بيلورلر انلرك عدم صرف ديو دعوالري شهود ديدر طلوع شمس ايله مستوريت كواكب كبيدر وقوعيدر ديرلر دبوغفلتله انلره سوءظن اولنميه * بو تقريري عين الوحده صاحبي وسائرلري تصريح ايدرلر (ترجمه)

مرده ایدك زنده اولدك ابردی چون فیض حیات ، ازز مانده مرده اولورسین بنه ابرممات

بنيت بدار الفناء بيتا * فابن بدار البقاء بيتا

بونده دخی بیت سابق کبی صنایعدن رد وجمع ضدین واردر (ابن) بنادن امردر همزه سی وصلیه در لکن قطع اولنور معناسی ظاهردر * اگرچه بو بیتده اختلاف نسخ واردر لکن مفید اولمالریله اهون بیاده * وسائر ایراد ایله تکثیر سواد اولنمدی (ترجمه) نیجه بر دار فنا تعمیرینه سعی ایده سین * کل بقاده سن بنا ایله قصور عالیات (نطق دیگر)

بيت وثوب وقوت يوم * يكفى لمن فى غد يموت

(مآل بیت) اوچ نسنه لازمه حیاتدر البته اندن کچلمز حجره خرقه لقمه (یعنی) برخانه بیمنت * وستر عورت ایدوب حر وبرددن محافظه بدن مرتبه سی لباس * وبرکونلك زاداشته بونلریارین مونی مقرر اولان کمسنه ایچون کافیدر دیمکدر زیرا امله متعلق مرام کندیدن منقطعدر (فائده) حضرت رسالت علیه التحیه دخی برسنه لك ذخیره سنی وقتیله وضع کیلار تدارك ایدرلر ایدی لکن شفقتلری غالب اولمغله فقرا ظهورنده بخش وایثار ایدوب صکره طاش باغلامق دخی شدت جوعدن واقع اولدیغی واردر * وزهاد صوفیه دن بعضیلره دوش اولدق که ایکی سنه لك حطب الوب منا وبه ایله صرف ایتدرر دی وسببنده حطبدن برسنه مروریله یاشلق گیدوب یبوست کاوب خدمتده اولان جواری وغلمان اذیت وزحمت چکمسونلر نیتیله دربیورمشلر ایدی (انما الاعمال بالنیات) (ترجمه) خرقه وسکنی گرکدر داخی برکونلك غدا * چونکه یارین فوت اولورسین پس ندر بوقید قوت

وربما مات نصف يوم * والنصف من قوته يفوت

(ترجمه) نیجه لر نصف نهاره ایرمدین فوت اولدیلر * نصف قوتی حوصله ترك ایتدیلر عند البيوت (نطق آخر)

بيت يوارى الفتى وثوب * يستر من عورة وقوت

(یواری) ستر ایدر دیمك (عورت) لغتده برگوزی عمالی اولمق کدنعتنده اعور دیرلر اعمی کبی وستری واجب اولان محله عورت بری دید کلری نظر منهی اولدیغی جهتندر سبب لعامی معناسنه (ترجمه) خرقه وسکنی کشی یی ستر وحفظ ایدر دخی * تن غداسی اولمغه تمزمی قوت لا یفوت

هذا بلاغ لمن يحيى * وذا كثير لمن يموت

(بلاغ) كفايتدر وبلغه كبي (تحيي) تمني وزنده حي اوله ديمكدر (ترجمه) زنده
اولانه بو كافيدر كه كز فضله سي * اوله جك كشي يه چوقدر ازدكل سكني وقوت
(رجز آخر)

يا ايهذا الطالب المبهوت * حسبك مما تبتغيه القوت * ما اكثر القوت لمن يموت *

(مبهوت) وزن ومعناده مدهوش شاشمش ديمكدر (بهت الذي) كريمه سنده دهش
وحيرايله تفسير اولندي (ما اكثر) فعل تعجب (ترجمه) ندر حرصك سنك اي
طالب دنياى مبهوت * بو دنيادن سكا كافيدر كلي لقمه قوت * كثير القوت عجب
فوت اولميوب اولديمى مثبوت (نطق ديكر)

صبرت على اللذات لما تولت * والزمت نفسي صبرها فاستمرت

(الزمت) لازم قيلدم ديمك (استمرت) ثابت ومتين اولدى ديمكدر (ترجمه)
بو لذات جهانه صبر ايدوب قيلدم قناعت * انى نفسيمه الزام ايلدم تا قيلدى عادت

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فان اطمعت تاقت والا تسلت

(تاقت) طلب ايلدى ديمك (تسلت) زائل اولدى ديمكدر تسلي مصدرى
معروفدر يعني تسلي ايلدى يعني كدر مدن چيقردى معناسنه اولور (مفهوم مهم)
انسان اودركه نفسني تربيتله بردرجه يه كتوره كه اكر نفسه آرزو كش اولديغي
نسنه يي ويره يم ديسه نفس اني خواهش ايده اكر ويرمسه قناعت ايده * غم جالب
* والم قلب * انده ثابت اولميوب زائل اوله * زحمت ويرمنيه * يعني درجه
انسانيتده ثابت اوله * تفريط اوزره منع ايلكله ترك تام كلوب ملكيت درجه سنه
وارميه * وافراط اوزره تقاضاسنه مساعده ايله حيوانيته دخي تنزل ايدوب
مغلوب نفس اولميه بو ايكي منزله ميانده حد وسط اوزره قوام ودوام بوله * اشته
انسانيت بودر * وبو مجاهده ايله انسان ملكدن افضل اولور وبو بابده برقاعده
ورابطه خاصه اولوب هركس اول طور اوزره اولمق ممكن دكلدر زيرا طبايع ناس
مختلفه در هركس كندى حالني خوش بيلور (ترجمه) قرار ايلرنه منزلده
قيلرسك نفسكي سن * ويررسن ذاتي استر ويرمسك ابدر اطاعت (نطق آخر)

اقول لعيني احبس اللحظات * ولا تنظر باعين بالسرقات

(احبس) ايكنجي بابدن امردر (لحظات) فتحات ايله جمعدر مفردى لحظه كوز
اوجيله باقمق (سرقات) دخي جمعدر خيرسزلق كه مفردى سرقه فتح اول وكسر ثانى
ايله اسمدر مصدرى سرقه فتحات ايله وسرقه فتح وسكون ايله وسرقه كسر
وسكون ايله اوچ لغت اوزره در (ترجمه) ديرم بو چشممه سرقت ايله

نه بولحظات * مجاز حسنه نظر ایتمه آنی آردیکه آت

کم نظرة قادت الی القلب شهوة * فاصبح منها القلب فی الحسرات

(کم) تکثیر ایچون (قادت) یدی وچکدی دیمکدر که حیوانی لجامندن طوتوب یدی کتوردی دیرلر (حسرات) فتحات مهملات ایله حسرتک جمعیدر * حسرت فوت اولان شیده غافل بولنمق یعنی تحسر وحزن وغم پیدا اولمقکه بلیات دنیویه دن بریدر از جمله علاقهٔ حسن مجازیدر که غفلتله خالی ذهن بولنمق سببیله تعلق قلبدن عبارتدر * حتی دیدیلر که اگرچه عشقه مبدأ نظردر لکن موجب دگلدر من طرف الله تعالی قلب بطاله تسلیطدر اول مرتبه ده امر عسیردر که سبب موت اولور وبویله میت شهید اولوردی واحادیث شریفهٔ عدیده وارد اولمشدر جمله دن بری بیورلرکه (من عشق فعف ثم مات مات شهیدا) یعنی عشق واقع اولدقده وصلتدن عفت ایلسه بو حالتدن متأثر اولوب موتنده درجهٔ شهدایه واصل اولور (پند) اول ساده دلکه مجرد جام عشق مجازی بجیی ایله سرمست * وآیینهٔ صورته نظرله نقش صورت دیوار کبی دم بست * اوله اول شخص ناخلف تا آخر تناسل ایله شرف بولمیوب دنیاده عقیم * وآخرتده مستحق عذاب الیمدر * شهوتله نامحرمه نظر واقبال ظالب کماله مرض قتالدر * حضرت رسالت علیه التحیه تعلیما للامه برجوان سرامدی ظهر شریفلری طرفنه کچروب روبرو اوتورمامق اوزره فرمان ایلدی * وامام اعظم حضرتلری هر حالده مهذب * صاحب مذهب ایکن امام محمد خط آور اولدقجه بی نقاب تعلیم علومه رخصت دااولمدی زیرا نیت سابق شهادتیله نظر میل قلبه رهبر اولمغله سید البشر جنابلری بیوردقلری اثر معتبر مفهومنجه دیمشلر * هر نظر ناوکیست زهر آلود * که زشست کمان ابلیس است حضرت روح الله علیه السلام الا لهدن مروی خبرلرنده دخی دیمشلر * زنهار ایتمه چهرهٔ نامحرمه نظر * زیراکه ارض قلبکه تخم فسادا کروفی زمانتا فساد رؤیت زندن امردده دخی زیاده اولمغله تحذیره انسب * وقباحت نظرانده هزلو مرتبه زندن اقربدر * وبربرلرینه تعاطی ایلدکاری هدیه رشوتدر دیوذرهٔ بیضاده استفاده اولنور قانده قالورکه مرآت عشاقدر دیوب قنطرهٔ حقیقت اولدیغی ملاحظه ایلمیوب هوا وهوس پابندی طاقتن طاق ایدوب جسر عمری خراب ایلدیکی کوزینه کورنمیه * اللهم ارنا حقائق الاشیاء کما هی * وخاصنا عن المجاز مع الملاهی (غریبه) سلسلهٔ خواجکان اولولرندن * ماوراء النهر ارنلرندن مظهر نظر برقدم * ومصدر نگاهداشت وهوش دردم * خواجهٔ

کبار * شیخ عبید الله احرار * قدس اسرارہ الستار * حضرتلری اواخر عمرلرنده
کمال هرم وشیخوخت وافراط فتور پیری وبحا فتلری سببیله اکثر ایامده
مریدان کاملانی بای کرامت پایه لرین اوغرلرایدی * اتفاقا بر مرید بو خدمته درکار
ایکن برامر ضروری لازم کلوب برینه بر صاحب جمال اوغلی اجزای مجلسدن
بولنغله خدمت شیخی اکا احاله * وتشریفیله کسب کماله ترغیب ایدر * جوانك کفی
پای خواجه یی مس ایدیجك درحال آیاغن چکوب خدمت جواندن ابا *
وطالبان وسالکانه سببن تقریر وانها بیورمشلرکه * انك حرارت دستندن حس
نفس واقع اولدی بوسن وسال ومجاهدات بال وریاضات حال ایله ینه داعیهٔ
بشریتدن اثر بقاسی مقرر اولنجه سنزلرده ایسه اسباب قوت کمالده وحرکت
وهیئتکز هوای نفسی اشتمالده اولدیغی عیاندر ساده رولر صحبتی نه مرتبه ده
فتنه انکیز * ونه درجه ده شهوت امیز اولورملاحظه اولنه پس قلبه فائد
فساد اولان نظر اولمغله شیخ اکبر حضرت ابن عربی رضی الله عنه مسامره سنده
قلبك نظر ایله مخاصمه سنی نظم ایدرلر محلنده نظر بیوریله * زن وغلامه نظرهٔ اولی
معفوه در اما شهوتله اولان نظرهٔ ثانیه وثالثه ائمهٔ کرام عندنده بالاتفاق حرامدر
(علاج) رفاه عیش معناسنه اولان سلوه ماده سندن سلوانه ضم وسکون ایله برنوع
بونجقدر حکما دیرلرکه اوزرینه یغمور صویی دوکوب عاشق نوش ایلسه درد
عشقندن خلاص بولور واول صویه سلوان دیرلرکه استاذدیمشدر (نظم) ماء
سلوان ترشح عنه تفجیر الرحیق * سال سلسال الصفا فیه شفاء کوثر * وبو بلانك
اطبا اهل دل قتنده علاج برر واجی اول حالت تعلق * وحظ تعشق * حس
اولندیغی ساعت * یکفردهٔ روزکار اولمسی برآه سرد عاشقه موقوف اولان چراغ
حسن وبهادن کف نظر وامالهٔ بصر ایدوب ازجان ودل قادر اولدیغی رتبه
ملاحظه دن فکرنی صرف ایله اشعار عشق آمیز * واخبار شوق انکیز * کوش
ایلمکدن پرهیز * ایدوب واول محبوبك وقت پیری * وزمان هرم دامنکیری *
وموت اسیری * اولاجق حالنی تفکر وبلکه عین اصل ایکی مجرای ماء یجندن سیلان
ومشیمه رحمه روان اولمسی تذکر اولنه درحال سبب نفرت ووسیلهٔ برودت اولور
دیدیلر (مطلع) شهپراچش خط عارض اوچدی مرغ حسن یار * عاشق
دیدار فارغ بال اولورسه وجهی وار * اصل مقصود ایسه ارتباطی خلاف رضای
ذی الجلال اولان حسن فانی آب وکل برزوالدن ترك تعلق * وواجب الوجودك
بردوام اولان جمال بیمثال لایزالنه تعشقدر (بیت) علاقه ایلك وجه خدادن

غیره زائندر بو جمال لایزاله عاشقم الله شاهددر * اللهم ارزقنا محبته ومحبة مصطفاه
(ترجمه) نتیجه نظر کتوررقلبه شهوتی نظرایت * نتیجه سی اولور انجق ندامت وحسرات (نطق آخر)

خلیلیّ لا والله ما من ملمة * تدوم على حی وان هی جلت

(خلیلیّ) فتح لام ثانیه وشدّ تحتیه ایله دوست معناسنه اولان خلیل تثنیه سیدر منادای مضاف اولمغله منصوب بالحروف حرف ندا محذوفدر اصلی خلیلین در تکثیر ایچون مثنی قیلندی که (فارجع البصر کرتین) ده کرات کثیره ایله تفسیر ایدرلر یعنی بردکل متعدددر دیمک * یاخود خلیل حقیقی ومجازی مراداوله * یای متکلمه اضافتله نون ساقط و یا المراد عام اولنديلر حتی شاعر دعاده دیمشدر (نظم) ازال الله عنکم کل آفة * کنون الجمع اوثنی الاضافة (ملمه) حادثه معناسنه در (ترجمه) بنم دوستم بو عالمده نزول ایدن مصیبتلر * دوام اوزره دکل والله وار در انلره غایات

فان نزلت یوما فلا تخضعن لها * ولا تکثر الشکوی اذا النعل زلت

(نزلت) ودخی لها ضمیرلری ملمه یه عائددر (فلا تخضعن) نون خفیفه تأکیدیه در خضوعدندر که ثالثی مهمله در خضوع کال تواضعدن باش اکملتسر فرو کی که تواضع وخشوع الفاظ مترادفه کبیدر (نعل) پا پوشدر (مداس) حذاء قسوف کبی وفارسیده کفش پاواز پای افزار پا اللئشم صبا ترا حملری واردر (زلت) زای هوز ایله در قایدی وسور جدی دیمکدر نعل وا کا حال اولان قدم دخی موءنثات سماعیه دندر زلة القدم ایاق سور چمك صوری ومعنویده معروفدر وبونده معنویسی مراددر که زلل دخی دیرلر ذلق کبی (معنی) اکراول ملمه نلک کامبر کونده نزول یعنی برحادثه یه مبتلا اولورسن چونکه ایاغك سور جدی ذلت وخالت وشکایت دخی ایله قولا وفعلا اظهار رسنی ایلمیوب صبر ایله که قضا یه رضا وبلایه صبر ایتمك اولمق مؤمن کامل کاریدر (ولنبلونکم بشیء من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون) حکمنجه چاره سی صبر واسترجاع ایله مقابله ایلمکدر زیرا بیت سابقده حضرت امیر کرم الله وجهه البته زوال بولور دیو کسرها ایله قسم ایلدی (ترجمه) اکر بر کون نزول ایلرسه ایتمه سرفرو اصلا * ایاغك سور چرسه چوق شکایت ایتمه از زلات

فکم من کریم یبتلی بنوائب * فصابرها حتی مضت واضمحلت

(يبتلى) امتحان وتجربه ايدر ديمكدر (ان الله مبتليكم بنهر) كبى وابتلا خيرده وشرده دخى استعمال اولنور كه جريرى * لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان ديمشدر * ويبتلى مقامنده (قد بكى) دخى نسخه در (نوائب) منصرف اولسى وزن ايچوندر (صابر) صبر معناسنه واحد ايچوندر قاتل الله الضروره كبى اضمحلت) بونده ذهبت معناسنه مضت ايله مرادفدر كه كيدى وكندى ديمك اولور اضمحل ده تقديم ميم ايله امضحل دخى كلابيين لغتيدر اصلنده اضمحلال زوال سحاب معناسنه خاص ايدى صكره هرزائلده زبانزد اولدى (مأل بيت) بيت سابقلرك مفهوملرى معلوم اولديسه آفرينشدن برى عادة الله دنياده بويله جاريدر كه اشد بلاء بعد الانبياء اوليايه وصكره امثل اولنلره القا اولنور پس چوق اصل ونسلى كريم وعريق كمسنه لر واردر كه مصائب ايله مبتلا اولوب وبكا ايده كلمشلردر واندر بوحالده ايكن صبر ايدرلر ويا خود بربرلريني صبره سوق وتواصوا بالصبر ايدرلر تا اول نوائب زائل وذاهب اولنجيه دك صبر ايله مقابله ومجاهده ايدرلر (ترجمه) نيجه ذات كريمى مبتلا قيلدى مصائب كيم * انا كا صبر ايله كيدى مضمحل اولدى همه آفات (نطق آخر)

ان القليل من الكلام باهله * حسن وان كثيره ممقوت

(ممقوت) قاف ايله دروزنده ومعناده مبغوض ديمكدر وبونده مقابله قرينه سيله قبيح معناسنه در (معنى) كلام قليل اكر اربابى ايله اولورسه مستحسندر لكن كثيرى اربابيله دخى اولورسه مطلقا قبيحدر (نكته) زيرا كثرت كلامده محافظهٔ عامه وملاحظهٔ تامه ممكن دكلدر سهو اكشف اسرار كبى سقطات وغلطات وقوعى وبعض كمسنه لره ضمنا تعريض وتكدير صدورى * وقصدى معدوم ايكن قصد ايلدى ديو سامعك سوء ظننه سبب اولمق ونيجه امور وخيمه يى مكنار وبركو اولمغى مستلزمدر قليلى دخى اهليله اولمغه منوطدر (شعر) ولئن ندمت على السكوت بمرة * ولقد ندمت على الكلام مرارا (ترجمه) كلامك قلتى اهليله خوشدر * اكر كثرتله اولسه اوله ممقوت

ماذل ذو صمت ومامن مكثر * الا يزل ومايعاب صموت

(ماذل) ذال نخذ ايله درزل زاى هوز ايله دخى نسخه در (صمت) ضم مهمله ايله سكوتدر (صموت) فتحله خاموش اولان كمسنه در مبالغه صيغه سيدر (مأل) سكوت صاحبى ذل وزدالت كورمدى وبركثرت كلام صاحبى دخى يوقدر كه مظهر ذلل اولوب سورچيه پس ساكت وصامت اولان كشى اصلا معيوب اولماز

معيوب

معيوب ومدخول اولنلر جمله بسيار كوى اولوب چوق سويلينلردر (ترجمه)
خموش اولان نه سور چونه چكر عار * زال اولدى ولى مكناره مثبوت

ان كان ينطق ناطق من فضة * فالصمت در زانه اليا قوت

در اينجوكه لؤلؤ ومرجان ومن واريد دخى ديرلر كه (اللؤلؤ والمرجان) كريمه سنده
لؤلؤ اينجونك كبيرى ومرجان صغيرى وخرده سى دبو تفسير اولندى * لكن
مرجان حجر احمر بحريده شهرت بولمشدر ياقوت جواهردن برنوع ذى قيمت
طاشدركه قرمزى وصارى وكوك وبياضى دخى اولور (مفهوم) اكر سخنسازلك
نطقى كوش ايسه سكوتى ياقوت ايله مزين اينجو درديمكدر * بومضمونده حضرت
ناظمدن بربيت دخى حرف البادة مذكوردركه بيورمشلر ايدى (نظم) ان كان
من فضة كلامك يا * نفس ان السكوت من ذهب (ترجمه) اولورسه ناطقك
نطقى كمشدن * سكوتى انك اولور درو ياقوت (بيت)

قدمات قوم وماماتت مكارمهم * وعاش قوم وهم فينا كاموات

(مكارم) مساجد وزننده جمعدر مفردى مكرمت صفت حميده در (اموات)
ميتك جمعيدر (مآل بيت) برطائفه بودار فنادن داربقايه اكرچه رحلت ايلديلر
لكن آثار باقيه لرى مندرس اولميوب هنوز موجود اولمغله كويا كنديلرى زنده
كبيدركه (نظم) ان آثارنا تدل علينا * فانظروا بعدنا الى الآثار *
انلرك حقلرنده دروبرزمره دخى هنوز حياتده ايكن بيمزده ميت كبيدركه
خيروشره لايق دكللردر وبو مفهومده حرف الالفده دخى بيورمشلر ايدى (ع)
انما الميت ميت الاحياء (فائده) بونده موتلر موت حقيقيدركه روحك جسددن
افتراقيدر فالديكه برموت دخى واردركه قبل الموت الحقيقى تحققيله متصف
يعنى كنديى ميت منزله سنه تنزيل ايلمك بودخى ايكى محلده اولور برى اوامر
ربانيه يه كمال امتثالدن كنايه در اسقاط اضافات معناسنه دكلدر * اثرده
كلمشدركه مرورواياب وذهاب صاحبى اولان ميتى كورمك استرسكز ابوبكر
صديقه نظر ايدك وبرمحلى دخى سالك (ع) يك نظر پير به از چل چله * بنديله
مرشدك امرينه امتثالده كالميت بين يدى الغسال اولمقدركه اكر مريد مرپسنه
بركره اعتراض ايله نيجون لفظى صادر اولسه اهل فلاح زمره سندن اولماز ديديلر
لكن بودخى معنى اوللكى شقدندر زيرا طريق حق تعلم ايچنددركه ديمشلر * زان
روى كه چشم تست احول * معبود تو پير تست اول (ترجمه) نيجه لر مرده
اولدى اولدى آثارى پژمرده * كرمسز نيجه زنده وار مثالى انلرك اموات

(نطق آخر) نفسی علی زفراتها محبوسة * یالیتها خرجت مع الزفرات

زفرات فتحات ایله جمعدر مفردی زفره تأخیر مهمله ایله خسته نك آه وانین ونالهسیدر (فائده) اکرچه طاوس کراهت انینه ذاهبدرکه شکایتدر دیمشدر لکن خسته کیمدن کیمه شکایت ایدر بلکه رجادرکه خوفك دخی رجایه انقلابی زمانیدرحتی خسته نك آه وانینی ذکر یرینه قبول اولدیغی حضرت صدیقه روایتی ایله بو حدیث شریفدن ظاهردر (دعوه یئن فان الانین اسم من اسماء الله یستریح الیه العلیل) خستهیی حالنه قویك ایکلمکدن منع ایلك زیرا انین که آه لفظیدر اسم باریدرانکله خسته مستریح اولوردیو بیورمشلر (علی) مع المجرور مؤخر محبوسة کلمهسنه تعلق ایدر (لیت) تمنی ایچوندر (مآل المعنی) حضرت رسالتك مرثیه سیدرکه بنم روحم آه وناله یه وقف اولدی کاشکی آه ایدرکن برابر جسمدن آیرلسه زیرا حسرت حضرت المی الی آخر الحیاة بندن انفکاکی محالدر (ترجمه) آلشدی ناله وزارمده حبس اولوب دل وجان * نولیدی رشتهٔ آه ایله چیقسه ایرسه ممات

لا خیر بعدك فی الحیاة وانما * ابکی مخافة ان تطول حیاتی

بیت سابق کبی بوندهدخی رد العجز واردر (ترجمه) بکا نه خیر اوله سندن کیرو قالنجه همان * زیاده خوفم اوکه مداوله زمان حیات (نطق آخر)

هل یدفع الدرع الحصین منیة * یوما اذا حضرت اوقت ممات

اوقت فی وقت معناسنهدر (ترجمه) بوزره وجبه وجوشن اولورمی دافع موت * ایرشسه کیشیه بر کون اکر سنان ممات

انی لاعلم ان کل مجمع * یوما یؤول لفرقة وشتات

(یؤول) رجوع ایدر دیمك (فرقت) بونده ضمه ایله مصدردر وکسر ایله برزمرهدن آیریلان طائفه (شتات) تفرق که عطف تفسیردر (ترجمه) نه رتبه رشتهٔ جمعیت اولسه یعنی متین * زمانه ایلر قطع ایلر افتراق وشتات

یا ایها الداعی النذیر ومن به * کشف الاله رواکد الظلمات

نذیر قورقودیجی (رواکد) موصوفنه مضافدر که ظلمات راکده یعنی جمع اولوب ثابت اولان ظلمتلردر * بو بیتك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ایا حبیب خدا وضیای شمس هدا * جمالك ایلدی کشف رواکد ظلمات

اطلق خدینك لابن عمك امره * وارم عداتك منه بالجمرات

اطلق قوی تارددیمك (ابن عم) باباڭ قرنداشی اوغلی (ارم) رمیدن امردر (جمرات)

فتحات

فتحات ایله جرەنك جمعیدر جره آتشپاره در طاش معناسنه اولمقدن بومعنی
انسب کورینور (لایحه) اصطلاحده جره بر حرارتدرکه ثلاثه عناصره سرایت
ایدر اواخر خمسینده ایکی هفتهده حکمی تمام اولور بودوبیت ایله ضبط وبیان
ایلمشدر (بیت) جمرات اولا هوایه دوشر * ثانیا تشنه درکه آبه دوشر * ثالثا غایت
تواضع ایله * یوز سوروب درکه ترابه دوشر * وجرهٔ جاج کما یورغالك قیرنده انی
رجما للشیطان دیوب رمی ایدرلر محلك مساعدهسی اولمغله کتب فقهیهیه حواله
اولندی (بیتلرك مألی) ای حق تعالی یه دعوتله وانك عذابندن تخویفله مأمور
اولان پیغمبر آخر زمان * وای حق تعالینك ظلمات کفر وظلمی انکله کشف ایدوب
آفاق وانفسی منور ایلدیکی ذات شریف * بن سکا کندیمی فدا ایلدم سن
عمزاده کل امرینه مساعده ایله وآنك یوزندن دشمنلریکه آتش باغدر یعنی سکا
اذن شریفك اولسون سنك اعداکه قلجم برقندن آتشلر صچایم (ترجمه) فدا
اولام سکا قیل دشمنه حواله یی * نثار اوله فم تیغمدن انلره جمرات

فالموت حق والمنیة شربة * تأتی الیه فبادر الزکوات

(زکوات) زای هوّز وفتحات ایله زکاتك جمعیدرکه مراد تزکیهٔ نفسه سبب وآلت
اولان عبادات وطاعات وتسبیحات وتهلیلات ونوافل صلواتدر (ترجمه)
کشی یه موتی نیجو حقدر کرك شراب اجل * دهان تشنه دله تیز نثار ایده
قطرات (نطق آخر)

یاجامعا لشمله ساعاته * ودنت منیته وحان وفاته

(ودنت) واو حالیه ویاخود جامعا اوزره عاطفه درکه (فالق الاصباح) اوزره
وجاعل اللیل سکنا) جمله سنك عطفی کبی ودخی (صافات ویقبضن) عطفی
مثللیدر (حان) قریب اولدی دیمکدر (منیة) یرینه وفاته دخی نسخه در (وفات)
وفوت وموت بربرلری معناسنه کلور (ترجمه) ای زمانن جمع ایدوب یودم سورن
میدانه آت * واریسه یاقلشدی موتك ایردی هنکام وفات

ارجع خالی عند مختلف القنا * لیث یکر علی العدی جراته

(مختلف) اسم زمان مزراقلرك بر برینه قارشدیغی زمانده یعنی (قنا) فتح قاف ونون
ایله جنسدر واحدی قناة مزراقدر (لیث) ارسلاندر حضرت ناظمك بو تعبیرنده
جملهٔ حیدرانه وصولت شیرانه سنه واسماسنك بری حیدر اولمسنه ایما واردر (عدی)
عدونك جمع بی نظیریدر دشمنلر دیمك جرات ضم جیمله جرأتك جمعیدر انواع قصد
اولنمشدر * وبو بیت بیت سابقده اولان نداءنك جوابیدرکه ای مدت عمرینی باجمله

جمع ايدوب ومونى تقرب ايدن كسنه كيرورجعت ايله كه تحقيق بن برارسلانم كه
حمله وجسارتلرم دشمنه مرة بعد كره يعنى نوبنوبر برندن شديد تعدد ايدرسائر
شجعان كبى صدمه اولادن عبارتدكلدر (ترجمه) عودت ايله جنك ايچنده
اولورم شيرخدا * قهرمان اولسه كشى بولمازسنا تمدن نجات (رجز آخر)

دبوا ديب النمل لا تفوتوا * واصبحوا فى حربكم وبيتوا

(دبوا) كسر مهمله وشد موحده ايله ايكنجى بابدن فروا كبى امردر مرور خفيف
وسير خفى معناسنه اولان ديب مصدرندندر نمل رفتارنجه در اصبحوا افعال
ناقصه دندر و بيتوا كيلوا وزننده اوچى دخى امر حاضردر * وبرى نهيدر
(ترجمه) نرم رفتار ووقار ايله ايدك آغاز حرب * كيجه كوندز حربده جمع
اولك اولمايك شتيت

كيما تسالوا الذين او تموتوا * اولا فانى طالما عصيت

(كى) فتحله نواصب فعل مستقبلدندر كه ان لن اذن دخى انك رفقاسيدر عاقبت
ايچوندر كه (لم فعلت كذا) يعنى سن نيچون شويله ايلدك سؤالنه جوابده ادا
اولنور * بونده ما كافه فعلى مضارعده عملى كف ومنع ايلدى (دين) كسر ايله
اسلامدر (اولا) اولا تموتوا تقديرنده در (طال) اوزادى وچوق اولدى ديمك
بومادخى كافه در (معنى) بيت سابقك مفهومى اوزره حركت ايدك كه دينه يعنى
اسلامك ظفر وقوتنه نائل و يارتبهٔ شهادته واصل اوله سز * و ياخود شهادت
مقدردكل ايسه غازى اولورسز * زيرا تحقيق بن چوق اولديكه عاصى قيلنوب
فرمانبرلكدن خيلى دمدركه بن دور قيلندم (ترجمه) ياظفرياب اوله سز
دينه يا اوله سز شهيد * نيتم خيروهدايتدردكل اظهار صيت

قد علموا او جئتنا نجيت * ليس لكم ماشئتم وشيت * بل ما يريد المحى والمميت

(محيى مميت) اسماء حسنادندر بو شعر صفين اصحابنه خطابدر (معنى) بنى
استرديكز كالدم لكن سزلك وبزم مرادلر يمز جارى اولمز (ع) ما كل ما يتمنى المرء
يدركه) انجق حق تعالى نك تقديرى جريان ايدر * المقدور كائن اسم محيى به مظهر
اولان كس زنده * ونام مميته مظهر قيلديغى كسنه مرده اولوردي ديوزديكه
عاقبت امر طاغيلرك مرادلرى اوزره قرار داده اولا جغنى كشفدر (ترجمه)
دعوت ايتديكز اجابت ايلدم كلدم ولى * سزلرك بيزم مراد بمزجه اولمازپس مقيت
* بلكه اولورنه مرادا يلرسه اول محيى مميت

(الجيم)

اذا

اذا النائبات بلغن المدى * وكادت لهن تذوب المهج

(مدى) غايت ونهايت واو عاطفه (تذوب) ارزيديك كه شكر وطوز امثالى كداخته اولمق مهج جمعدر مفردى مهجه روح وجاندركه منفرجه ده (ع) لسروح الانفس والمهج * كلمشدر (فائده) شيخ جنيد قدس سره بيورر روحده اختلاف علما واردر متكلمين ديرلركه برجسم لطيف شفافدركه بالذات زنده در بدنه سرايتى كلاب كله سارى اولديغى كبيدر دوب هبوط وعروج و برزخده تردد ايلمسيله احتجاج ايدرلر * ونيجه لرى دخى روح عرضدر حياتدركه بدن انك وجوديله حى اولور ديرلر * فلاسفه واكثر صوفيه ديرلركه جسم وعرض دخى دكلدر بنفسه قائم برجوهر مجرددركه تميز اوليوب تدبير وتحريك امثالى تصرف ايله بدنه تعلق ايدر داخل وخارج دخى دكلدر واقعات ناطقيده ارواح اوچدر ديوب تفصيل ايدركه شاعر فاضل خلاصه ايدوب ديمش (شعر) درتن آدمى سه روح بود * اوّلش آمدست حيوانى * دوم آن طبيعى آمده است * سومش نيست غير نفسانى * مطالب عاليه ده اولان بسط جمله سندن خوشدر (ترجمه) چون مصيبتلر ايريشه بوله حد وغايتن * جانكداز اولمقلغه يا قلشسه نار پروهج

وحل البلاء وبان العزاء * فعند التناهى يكون الفرج

(واو) لر عاطفه دركه بيت * بلغن اوزره معطوفدر (بان) جدا اولدى ديمكدر (عزا) تقديم مهمله ايله صبردر (مفهوم) شدتلر ومصيبتلر نهايت بولوب زورلر چيقه جق مرتبه سنه واروب بلاء حلول ايدوب صبر دخى ممكن اوليه جق درجه يه وارمغله بونلر جمله سى نهايت كماله منتهى اولدقلرى وقتده فرج ونصرت وظفر وانشراح ظهور ايدر عادة الله بويله در حق حضرت ناظم كرم الله وجهه روايتيله بومفهومده بوحديث شريفى ابن النحوى منفرجه سنه تبركا مطلع ايلمشدر اول قصيده يه فرج بعد الشده ديرلر اسم اعظمى حاويدر ديمشلر حديث شريف بودر * اشتدى ازمة تنفرجى (ترجمه) ايرسه طوفان بلا كشتئ صبر اولسه شكست * غايتنده لطف حق ايله ايريادفرج (نطق آخر)

لئن كنت محتاجا الى العلم اننى * الى الجهل فى بعض الاحايين احوج

(احايين) مصابيح وزننده ايكى تحتيه ايله حين لفظنك جمع قلتى اولان احيانك جمعيدركه اوقات ديمك (احوج) افعل تفضيل يعنى احوج الى الجهل من احتياجى الى العلم * تقديرنده در * مآلى ترجمه دن ظاهر اولور (ترجمه) اكر محتاج اولورسم لطف علمه دمبدم بن * اولورم بعض اوقاتده قمهر جهله احوج

ولی فرس للحلم بالحلم ملجم * ولی فرس للجهل بالجهل مسرج

(فرس) آت که مقلوبنك لوازمندندر (حلم) غضب وشدت مقابلی ملجم لجاملی یعنی اویان اوولمش (مسرج) سرج یعنی اکرلنمش دیمك (ترجمه) اولوبدر اسب لطفم حلمله دائم ملجم * اولور پس اسب قهرم جهلله کاهی مسرج

فمن شاء تقویمی فانی مقوم * ومن شاء تعویجی فانی معوج

(تقویم) طوغری ایلمك تعویج انك ضدی (ترجمه) درونی مستقیم اولانه غایت مستقیم * دخی اعوج اولانکسه بنی کورر معوج

وبالجهل لاارضی ولا هو شیمتی * ولکننی ارضی به حین احوج

(شیمت) حوی وطبیعت وسجیه وغریزه وشنشنه وجبلت وعریکه امثالی اسملری واردر (ارضی) نفس متکلم در (مصرع) اول بعض نسخه ده بویله واقعدر * وما کنت ارضی الجهل خدنا ولا اخا * خدن دوست دراخ فتحله قرنداش وکسرایله اصلنده اخاة اولوب وزن ایچون قصر اولندی مفهوم بن جهله رضاداد دکلم وجهل بکا مشرب ومعتاد دخی دکلدر لکن بعض زمان اولورکه اکا دخی حاجت مس ایدر پس تجاهل ایدوب جهل اظهار ایدرم * بیلورم عارفك تجاهلنی * آه الاتعارف جاهل (فائده) شیخ زروق مرحوم ابن البنا منظومه سنك شرحنده امام قشیریدن نقل ایدرکه اسلامك زائل اولمسنه نعوذ بالله درت ماده سببدر بری ناس بیلدکلری امرایله عامل اولمازلرکه عن جهل جسارت اولورا کرخیر دخی اولورسه * وایکنجی بیلدکلرینی بیلمکه رغبت ایلمزلر صوفیه نك ساده دللری کبی * واوچنجی بیلدکلری ایله عمل ایلمزلر علماء سوء کبی * ودردنجی تعلمه راغب واوکرنمکه مائل اولنلری منع ایدرلر مناع للخیر اولورلر * وطالب اولنلر دخی محروم اولمغه درت امر سببدرانلردن احترازلازمدرکه تحصیل علم نافع ایده لر * بری فرائض اجرا سنده دقیقه فوت اولنمیه * ایکنجی حرامدن حذر اولنه * اوچنجی سنت سنیه احمدیه یه تابع وپیرو اوله برکره اولسون مؤکده اولمیان سنتلری دخی اجرایه سعی ایده دردنجی ادابه رعایت ایده اصلا ادبسزده واصل وحاصل بوقدرکه دیمشلر (ع) طرق الحق کلها اداب * ادب تاجیست از نور الهی * بنه برسر برو بر هرچه خواهی (منقبه) خلاصة الهدیه ده تحریر اولنمشیدیکه رئیس طریق شمسیان خلوتیه (شیخ احمد شمسی) قدس سره سنه ١٠٠٠ تاریخنده اکری سفرینه طوغری توجه وطلوع وککبوزه یه کلدکده شیخ محمود هدایی استقباله واروب وانیکداره کتوروب طرف دولت علیه دن تعیین اولنان منزله نزول

وصحبت اثناسنده هدایی افندی سؤال ایلمشکه جناب شریفه امر همایون وصولندن مقدم اسباب سفریه تدارکنه مباشرت بیورلمش * سن وسال حد ثمانینی اشتمال وزجال سفردن دخی دکلسز * پس عزیمت سفره موجب نیت نه اولدی دیدکده * کتب اسلامده هرکوردیکم سنتی برکره عمرمده اولسون اجرا ایلدم لله الحمد والمنه لکن سنت غزا ممکن اولمدی آخر عمرمده انی دخی اجرا ایلمش اوله یم دیو توجه ایلدم بیورمشلر * مؤمن کامله دخی لایق اولان بودر قدس الله تعالی سره (ترجمه) اولام جهله خوشنود دکلدر خصلتم چون * ولی بعض ضرورتده اولورم اکه احوج

فان قال بعض الناس فيه سماجة * فقد صدقوا فالذل بالحر اسمج

(سماجة) جمیله وزن ومعناده قباحت (حر) عبد مقابیلدر لکن بونده عالی وشریف بالذات ونفیس النفس کسنه مراد در (ترجمه) اکر برکس دیرایسه جهل ایچنده وار قباحت * سوزی کرچکدر اماذل اولوراندنده اسمج

ألا ربما ضاق الفضاء باهله * وامكن ما بين الاسنة مخرج

(الا) حرف تنبیه (فضا) فاایله میدان وصحرا (امکن) ممکن دیمکدر امکان برنسنه نك وجوده وعدمه نسبتی یکسان اولمق (اسنه) مزراقلردرکه سنانك جمعی قلنیدر مخرج خروج معناسنه مصدر میمی (ترجمه) چوق اولورکه ککش صحرا اولورلر بانسه تنك * اولور ممکن میان نیزه وخنجرده مخرج (نطق دیکر)

فربی ذو الفقار وفاطم منی * فاخی السیف یوم کل هیاج

قربی تقریبدن امرك مخاطبه سی ذوالفقار فاایله در ذاحالت نصبی الفله اولوب امرك مفعولیدر حالت رفعی ذو واوایله وجری یاایله در (فائده) فقار فتح ایله فقاره نك وبا کسر ایله فقره نك جمعیدر آرقه کموکی که اکا اوکورغه دیرلر * وذوالفقار بر قلجدر که بدر غزاسنده عاص سهمیدن غنیمت اولوب حضرت رسالتمه رسیده وانلردخی جناب سرحلقه ولایته بخشیده بیوردیلر لکن کلبی دیرکه جناب مرتضی عاصی قتل ایدوب قلجنی الدی * بعده حضرت فاطمه دن میراث اولوب دست بدست تا حضرت حسین شهیدك اوغلی حسنك اوغلنك اوغلی محمد بن عبدالله جنابنه واصل اولدی محمد مذکور منصور دوانیقی ایله اثنای جنکده شهادتنی جزم ایلدکده بنی تجاردن بر کسنه یه درت یوز التون دین مقابله سنده ذوالفقاری اکا تسلیم ایدوب دیدیکه ابوطالب اولادندن هرکیمه بوقلجی ویرسن سکاحقکی ادا ایدرلر * وقتا که جعفر بن سلیمان بن علی بن عبدالله بن عباس یمنه

ونلدينه يه والی اولدقده اول شخصی احضار ومبلغی ادا ایدوب قلجی المشیدی
اللدنذخی اوغلی مهدی يه انتقال ایدوب دولت عباسیه ده محفوظ ایدی * اصمعی
دیرکه طوسده رشید خلیفه یی کوردم اول قلجی طاقنمش ایدی بكا دیدیکه
ذوالفقاری زیارت ایدرمیسن بنده دخی نیازایلدم نیامندن چیقاردیدکده حکدم
یوزنده اون ایکی فقره سی وار ایدی دیمشدر وامام شعرانی بدر منیرده بیوررکه قلجده
فقار اینلمش منقش اولمقدن کنایه در حتی ترایدحسنی ایچون نقوش میاننده
بر برچقورلری اولوب وخرده جواهرله مرصع اولمقدن عبارتدر * امام حسن
بصری عرفه دن اودخی امام جعفر صادقك محمد اسمنده بر برادرندن روایت ایله
نابتدرکه بدر غزاسی کونی رضوان اسمنده برملك آسماندن ندا ایدوب دیدیکه
لاسیف الاذوالفقار ولافتی الاعلی * لکن بوکلام لسان ناسده تحریف وتبدیل
اولنمغه سبب بعض شعرا انی موزون بر مصرع قیلمق ایچون تصرفلری اولمشدرکه
اقتباس اوله بیلور (ع) لافتی الاعلی لاسیف الاذوالفقار * فصول مهمه
صاحبی تصریح ایدرکه (الا تعلوا علی واتونی مسلمین) دعوتنه بلقیس شاه
اجابت * وجناب امین الله حضورنده شرف اسلامله سرمسرای همایونلرینه
بانوی تاج آرای ازدواج اولدقده هدایاسی میاننده یدی عدد سیوفك بریسی
ذوالفقار ایدی القصه (فاطم) حضرت فاطمك حرم شریفه لری جناب پیغمبرزاده
زهرا رضی الله عنهانك اسم سامیلریدر وزن ایچون ویامنادا اولمغله ترخیم
ایچون تاء لفظی ساقط * ویاخود رجل منزله سنه تنزیل بیورلمش اوله لر (فاطمه)
تسمیه سنه سبب کندی لذاتندن فاینه دن فطم یعنی قطع ایلمکده تفألادر * وزهرا
لقبلری فضله بیاض معناسنه باکلکدن کنایتدر زبرا مدة عمرنده کندیده
دم حیض کورمیوب وبش عدد اولادینك برنده دخی قطعا نفاس کندیدن
جاری اولمدی * خدیجه جنابلرندن دنیایه کلمشلردر وهجرتك ایکنجی سنه سی
محرمده حضرت رسالت انلری جناب مرتضایه عقد وزفاف بیوردیلر اشهر
اقوال اوزره مدت نبوت عمرلری ایدی * کندی غسل ایدوب وفاتده بنی غسل
ایلمسونلر دیو بیوردی * نمازنده اصح اقوال اوزره رأی مرتضا ایله ابو بکر صدیق
امامت ایلدی عم نبوی جناب عباس ووجوه اصحاب بالجمله موجودلر ایدی
رمضانك اوچنجی کیجه سی دفن اولندی انکیچون قبری اختلافیدر * اصحی
بقیعده ویا عقیل بن عباسك خانه سنده دفن اولندیکه طریق عامه یدی ذراع
محلی ایدی (هیاج) وزن ومعنا دعقتالدرکه بوماده دن هیجا لفظی معرکه معناسنه

اهل انشا استعمال ایدرلر هیجا مصدر ندر (ترجمه) ذوالفقاری نوردیده م فاطمه
آل کل بکا * یاور مدر جنکده اولدقجه وقت احتیاج

قربى الصارم الحسام فانى * راكب فى الرجال نحو الهياج

(صارم) قاطع معناسنه که بونده مرادینه ذوالفقاردر (حسام) ضمله درصارمله
معناده مشترکدر لکن چونکه صفتی اولدی * پس صارمدن انجق سیف مراد
اولنوب معنای قطع دخی حسامه ویریلورا کر بدل اولورسه بوتکلفه حاجت
قالمز (هیاج) بونده امرلردولر (ونحو) دخی مثل معناسنه اولمق ممکندر (معنی)
ذوالفقاری کتور که سرمستان غزاة مسلمین ایله بندخی جانب جهاده بنوب کتسم
کرکدر (ترجمه) یعنی شمشیر عدوتدمیری یاقلشدر بکا * علت حربه اولور
غایت ایله کسکین علاج

ورد اليوم ناصحا ينذر الناس جيوش كالبحر ذى الامواج

(جیوش) عساکر معناسنه مفردی جیشدر (ورد) فعلنه فاعل اولوب وزن
ایچون مؤخردر (ناصحا) حال اولمق مفعول به اولمقدن احسندر (ینذر) جمله سی
ناصحك صفتی اولدیغی صورتده تنازع قطع اولور (الناس) سینی مصرع ثانی یه
مرهون اولور (امواج) موجلردر اکرچه ترجمه ناصح وجیوشا نسخه لرینه ناظردر
لکن تصحیحنده کلفت واردر (ترجمه) کلدی برناصح اوکونکیم عالمی
تخویف ایدوب * لشکر دریاخروشی ویردی بازاره رواج

وردوا مسرعين يبغون قتلى * وايك المحبو بالمعراج

(واو) قسمیه در (محبو) مهمله ایله معطو وزننده اکرام اولنمش دیمکدر که مصدری
حباوزن ومعناده عطادر (معراج) نردباندر بونده صخرة اللهدن آسمانه على
قول صعود ایچون وضع اولنسان نردبان نورانی یی مشتمل اولمغله اول کیجه واقع
اولان مجموع حالات اسرائیه دن معراج ایله تعبیر واسم اولمق اوزره شهیر اولدی
(لازمه) معراجك وقوعی اشهراقوالده شهر رجبك یکرمی یدنجی کیجه سیدر
واقدی دیرکه شهر رمضانك اون یدنجی جمعه ایرتسی کیجه سیدرکه نبوتك اون
ایکنجی سالیدر هجرتدن اون سکز آی مقدمدر * وبرقولده هجرتدن برسنه مقدم
ربیع الاولك اون یدیسیدر * ویاخود هجرتدن اون درت آی اولدر * ومحلی دخی
شعب ابی طالبدن ویاامهانی خانه سندن * ویاخود بیت شریفدن اولمسی *
وروح مع الجسد یقظه ده وقوعی * ویانومده یالکز روحانی اولدیغی اختلافیدر *
قول اول اصحدر * قول ثانی روایت عائشه در لکن معراج وقوعنده هنوز

خدمت سعادتله شرفیافته دکل صبیه ایدی (ترجمه) یعنی اول عسکر بنم قتلیمه ایندیلر شتاب * اول باباسکه حقیکه اولدر صاحب معراج وتاج

وخراب الاوطان وقتل النا * س وكل اذا اصبح لاج

(واو) لر بیت سابقده اولان قتل اوزره عطف ایچوندر (الناس) سابق کبی بنه مرهوندر (وكل) ده واو حالیه کل مبتدا (لاج) خبر یدر اصلی لاجی ملجا اتخاذ والتجا ایدیجی دیمکدر اجتماع ساکنین ایله ساقط وتنوین جیمه لاحق اولوب کسره دخی دلالت ایدرکه (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * حدیث شریفنده تنفرجی نك اصلی تنفرجین ایدی جزمانون ومذکور سببله یادخی ساقط اولدی (اذا اصبح) لاجی یه ظرف اولور اذا بریته (الی) نسخه اولمقدن وزن ابیدر (ترجمه) داخی قتل ناس وتخریب دیاره چابدیلر * التجا ایله کاوب خلق ایتدی عرض احتیاج

سوف ارضی المليك بالضرب ما * عشت الی ان انال ما انا راج

(سوف) تقریب ایچوندر (ارضی) اکرام یابندندر ارضا ایدرم وراضی قیلرم دیمکدر که الف مضموم متکلم مضارع علامتیدر یابنك الف مفتوحی ساقطدر (مليك) اسماء باریدندرکه لفظ قرآنیدر (ماعشت) مدة معیشتی تقدیرنده یعنی حیاتده اولدیغمجه دیمك (انال) اولی مفتوح الف متکلم وآخری ان ایله منصوب نیل ماده سندن وباب وابعدندر (راج) رجاماده سندن عینیله لاج ده سبق ایدن تصرف اوزره در انانك خبریدر (معنی) حق تعالی یی قربیا بن راضی ایدرم مادامکه حیاتده اولم تاکه بنم رجامند اولدیغم نسنه یه بن نائل اولنجیه دك دیمکدرکه مطلبی بیت آتیده مندرجدر (ترجمه) انشاء الله حقی راضی ایده یم ضربم ایله * مطلبم ایله ایده حق لطف ایدوب پر ابتهاج

من ظهور الاسلام او يأت الموت * ت شهيدا من شاخب الاوداج

(من) بیانیه درکه بیت سابقده واقع مانی بیان ایدر (شاخب) معجمه لر ایله وزن ومعناده سائل وجاری دیمکدر (اوداج) جمعدر مفردی ودج عرق عنقدرکه شاخ طمری دخی دیرلر وداج دخی لغتدر برجمعندر وداجین دینور * وموتك تاسی سابقلری کبی مرهوندر (ترجمه) اشکاره ایدم اسلامی یاخود اولم شهید * جوهر یاقوتی پاشیده قیله هر بر وداج

الحاء المهملة

كل خليل لی خالته * لا ترك الله له واضحه

(خالت) دوستلق ایلدم دیمك ایكی طرفدن اولمق دخی جائزدر (واضحه) تقدیم معجمه ایله انسانك ضحك وقتنده نمایان اولان دیشلریدر بو بیت بددعادر معنی دیمكدر كه هر كیمه دوستلق ایلدم ایسه حق تعالی دیشلرینی دوكسون * یاخود كولدرمسون * وبونده مطوی برفقره ملحوظدر كه تقدیری هر كیمه دوستلق ایلدمسه (ع) اتق شر من احسنت الیه * تنبیه علیه سی اوزره كدرنی چكدم دیمكدر كه دعاء علیه استحقاق بیان اولنمش اوله بددعاء دخی (ع) مارسرمادیده به تكری كونش كوسترمسون * مصرعی كبی وحق تعالی قاشنه جق طرنق ویرمسون دیمك كبی عربده عادت اولان ادالردندر * مناسبتی دخی بو اوله كه بنم الله دوستلق ایلدیكم سببدن لایق اولان (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) مضمونی اوزره اندن دخی انسانیت ایله مقابله ومعامله بالمجامله وقوعیله طرفینده صوری ومعنوی خندهٔ مسرت واقع اوله چونكه خلاف مأمول اساءت ایلدی حق تعالی انی دخی كولدرمسون دیمك اولور * ونه كونه وضعله مكدر اولدیغنی بیت ثانیده بیان ایدر (ترجمه) نیجه یاران ایله دوستلق ایلدم كوردم جفا * قومیه حق انلره دندان خندان فلاح

وكلهم اروغ من ثعلب * ماأشبه اللیلة بالبارحه

(فكلهم) نسخه در (اروغ) اعجام آخر ایله مكر وحیله ده حددن افزون دیمك وحیله ومكری ضرو بدن اولان ذالكو به دخی بونلر غالبلر دیمك (ثعلب) دلكودر روباه كبی (ماأشبه) فعل تعجب اولمق خوشدر بعضیلر مانافیه در دیدیلر تكلفی موجبدر (بارحه) دون كیجه كه كچمشدر (خلاصهٔ كلام) بیت اول مفهومنده اولان بددعایه بو جهتدن مستحقلردر كه جمله سی بنم اهل بیتدن اولدیغمه حرمت ایتمیوب روباهدن زیاده مكر وحیله كار اولدیلر دیمكدر كه مصرع ثانی تعجبا مثل محلنده ایراد اولندی * نه عجب بو كیجه دخی دون كیجه یه بكزر اولدی بو كیجه برمقدار خفت ظلمات امید ایدركن ینه لیل الیل یعنی پك مظلم اولدی دیمكدر كه دوستان ظن ایلدیكم كسنه لردخی دشمنانه مشابه اولدی دیمك مألنده در (ترجمه) هر بری روباهه غالب حیله وتزویرده * بو كیجه دون كیجه یه دوندی قنی صدق صباح (نطق آخر)

اصحب خیار الناس تنجو مسلما * ومن صحب الاشرار یوما سیجرح

(خیار) اختیار معناسندن اسمدر * ویاخود خیرك اخیار كبی جمعیدر * وخیر خیردن مخفف لغتدر * هین وهین كبی (تنجو) امره جواب اولمغله واوی

ساقطدرصكره وزن ايچون اشباع اولنان حركه دن واوظاهر اولدى (مسلما) تشديد وفتح لاملهدن سلامت وبرلديكك حالده ديمك اولور * معنى خير الناس من ينفع الناس * مظهرى اولان كمسنه لره مصاحب ومقارن اول كه نجات بولوب سلامت يافته اوله سن بدلرله الفت ايدن كمسنه چوق زمان كچمز مجروح دل اولوركه زخم دل قطعا التيام قبول ايلمز (ترجمه) خيارناسه يولداش اول نجات ايله سلامت بول * شوكيم بركون اوله اشراره همدم اول اوله مجروح

وایاك یوما ان تمازح جاهلا * فتلقى الذى لاتشتهى حين تمزح

(اياك) تحذير ايچوندر احترازايله صقين ديمك معناسنه دركويا بعد فعلندن بدل اولور لكن استعمالى واو ايله اياك ويوما ايكن وزن ايچون واو تقديم اولنمشدر * وياخود واو موجود عاطفه ويا ابتدائيه اولمق لازم كاورسه اياك دنصكره بر واو تقدير اولنور * والنى هايه قلب ايله (هياك) دخى لغت وبونده نسخه در (يوما) فعل مؤخردن ظرفدر (ان تمازح) مصدرله تأويل اولنوب تقديرى واياك والمزاح ديمك اولور (مزاح) دخى تقديم ميمه ايله دراو ينامق ولطيفه دركه خرده دن غلط تركجه خورته ديرلر مثلا بركلام جدلك اداسنده سامع مخاطب دقت ايلسه اول سخنك تفوهى ضمننده وياصراحة قائل استخدام وكنايه صنعتلرى كبى اشراب واشعار ايله تذكير وقصد ايلديكى برامر معهوددن عبارتدر * اكرلطيف اولمز سه شقا اولور (معنى) اهل جهل اولوب جدى هزلدن وسعدى شقادن فرقه قدرتى اولميان كمسنه ايله مزاح يعنى خورته ايلمه كه بركون اودخى مقابله ايلمك مراد ايدوب سن لطيفه ايدركن سنك منفورلك اولان بركلام كريهه اندن ملاقى اولورسن (تنبيه) معلوم اوله كه محلنده بوليله مزاح ولطيف سنتدركه قوجه قارى جنته كيرمز كبى نيجه لطائف آثار نبويه ده واقع اولمشدر * حتى ذات النعيين قصه سى نخشى مشتمل برمنقبه ايكن احيانا صاحبنه نقل ايله امر يبوروب تبسم ايدرلر ايدى (المؤمن دعب لعب) يعنى مؤمن كولب اوينايجيدر حديث شريفى امثالى بوبابده نيجه مساعده ومسامحهٔ نبويه واقع اولمشدر تعبس وانقباض اظهارى دوام اوزره اولمق مذمومدر هرحالده اعتدال امرخير اولديغى حجة الاسلامك امانة الله رساله سنده دخى مصرحدر (ترجمه) صقين جاهل ايله بركون لطيفه ايلمه زيرا * زبانى نيش عقربدر ايدررويى دلك مجروح

ولاتك عريضا تشاتم من دنى * فتشبه كلبا بالسفاهة ينبح

(لاتك) نهى حاضردر اصلنده تكون ايدى جزما واو ساقط اولوب لاتكن اولدى

کاهیجه جزء کلمه دخی حذف اولنمق لغت فصیحه درکه مثلا (واللیل اذا یسر)
اصلنده یسری ایدی (وما کانت املك بغیا) بغیة ایدی برو جزئی حذف اولندی
نون دخی سائر حروفه نسبتله حرف علته شبیه اولمغله تخفیفا اسقاط اولندی
برقاعدهٔ مطرده سی یوقدر عدم حذفی دخی چوقدر (لطیفه) اذا یسر ماده سنی
سدوسی اخفشدن سؤال ایلدکده برکیجه باب دارملك خارجنده بایت اولورسن
سکا سببنی افاده ایدرم دیمکله برکیجه صباحه دك بیشکاه درکاهنده بایتشدر *
ایرتسی کونی جوابنده بیوردیلرکه اولاد عربده عادتلغتلری بودرکه برکلمه نك
معنای حقیقیسندن عدول اولنسه لفظندن برحرفی تنقیص ایله اکا تنبیه ایدرلر
بوکیجه ده لیل مرور وعبور زمانی اولمغله خلاف عاده سیر واقع اولمسنه اشارة
یسری ایکن یای اخیر تقصیر اولندی دیو حل اشکال ایلدی (عریض) وزن
ومعناده شریردرکه شرایله تعرض ایدیجی معناسنه در ینبح کلبك عوعوی
معناسنه اولان نباحدندر (ترجمه) لسانك شمعه مألوف ایله شیرین زبان
اولکیم * اورر کلبه دونرسین هم اولورسن ارذل مقدوح

اذا ما کریم جاء یطلب حاجة * فقل قول حر ماجد یتسمح

(مآل بیت) اکر برکریم یعنی عرق طاهر حسیب ونسیب کسنه کاوب سکا حالنی
بیلك شرم وحجاب ایله کشف ایدوب برامری سندن مطلوب ایدینورسه سندخی
اکا کلامکده جمال الرجل فصاحة لسانه اثرنجه اهل سماحت وحر الاصل
وصاحب مجد اولان کسنه لرك سخنلری کبی فصیح وملیح وحسن ادا اوزره
جواب ویروب وبویله سویله که دیمکدر مقول قول آتیدر (ترجمه) اکر برکس
کلوب سندن اولورسه طالب حاجت * کلامی خوش ادا ایله انی سن ایلیوب
مشروح

فبالرأس والعینین منی قضاؤها * ومن یشتری حمد الرجال سیربح

(مراد) اول کریم محتاجه جوابکده شویله سویله که باشم وایکی کوزم ایله بندن
اول امرك حصولی واول حاجتك قضاسی واقع اولور جانه منتدر دیو تطییب ایله که
ممدوح اولورسن هر کیمکه مرد کریمك مدحنی صاتون آله یعنی اکا نائل اوله
ولو کان مال صرف ایلمکله دخی اولورسه * تیز فائده ایدرکه خلق کندینك
ثناکاری اولور السنة الخلق اقلام الحق دیمشلردر (ترجمه) قضاسی
حاجتك باش اوزره دی تطییب خاطر قیل * اولورسن پس ثنای خلق ایله عالمده
سن ممدوح (بیت)

اذا اشتدت بك البلوى ففكر فى الم نشرح * فعسر بين يسرين اذا فكرته فافرح
بو محلده بعض نسخه لرده بو بيت دخى بولندى كه غايت معروف در مألى بو در كه *
ان مع العسر كه يسرش قفاست * شاد بر انمكه كلام خداست * نشيده سنجه
سورهٔ انشرا حده (ان مع العسر يسرا) فقره سى تكرار واقع اولمغله عسر
لفظى كبى اكر بر كلمه الف لام ايله بردخى ياد اولنسه اوايكى نك عينى مراد اولوركه
عهدانى اقتضا ايدر * پس عسرلرك ايكيسى بر ويسرلر ايكى اولمغله جناب ميسر
الاعسار بر عسره ايكى يسر وضع ايلديكى برشدت ومضايقه ظهورنده تفكر
ايليوب تسلى ايله فرحناك اول ديمك مألنده در (ترجمه) بلا مشتد اولور ايسه
تسليدر الم نشرح * ايكى يسرك ارا سنده اولور بر عسر اول افرح (بيت ديكر)

الرفق يمن والاناة سعادة * فتأن فى امر تلاق نجاحا

(اناة) فتح ويا كسر ايله تأنى وتأخير كه عجله نك ضديدر اصلى اناءة در همزه سى وزن
ايچون ساقطدر تأ ن كسر نون ايله در امر حاضر اولمغله سقوط ياء علامت
جزميدر كما كاجوابده (تلاق) دخى جزما اسقاط يا ايله در (ترجمه) چون
اولدى رفق وتأنى مدار فوز وفلاح * تأنى ايله هر ايشده ايريشه سا كه نجاح

(نطق آخر) فلا تفش سرك الا اليك * فان لكل نصيح نصيحا .

(سر) هر كس بيلمك استيوب وصاحبى دخى شيوعندن حذر ايلديكى حالتدر
بركمسنه نك اكر مبالاتى اولميوب بعض اسرارينك كتمنده غيرت واهتمام وحميت
ايلمزسه ستار العيوب تعالى انك تحاشى ايلديكى حالاتى جزأ من جنس العمل
بيوروب افشا واشاعت ايدر (ع) بولنمز دنيه ده محرم صقين فاش ايتمه اسرارى
(ترجمه) چون ديندى كل سر جاوز الاثنين شاع * سر يكه فاش ايلمه بودر سكا
قول نصيح

فانى رأيت غواة الرجال * لا يتركون اديما صحيحا

(غواة) معجمه ايله وزن ومعناده عصاة كه مفردى غاوى وعاصى معناسنه در
معناى كلام (ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا) كريمه سنه اطاعتسزنجه
عاصيلر كوردمكه مؤمن قرنداشنك عرضلرينك در يلرينى پاره پاره ايدرلر پس
افشاى سر ايلمه ستر ايله كه حق تعالى دخى سنى انلرك لساندن حفظ ايلسون
(ترجمه) بر كروهى كورمشم دندان غيرتله همان * اكل ايدرلر خلقى كويا قالمدى
پوست صحيح (نطق ديكر)

اغتنم ركعتين زلفى الى الله * اذا كنت فارغا مستريحا

(ركعت)

(رکعت) بنای مره بر کره انحنا معناسنه در نماز اولندن سجدهٔ ثانیه یه دك اولان افعال مخصوصه یه رکعت دیدکاری کلی بجزؤك اسمیله تسمیه در سائر اجزاسندن اکا تخصیصك وجهی بودرکه ادیان سالفه نمازلرنده رکوع یوغیدی * ایکی رکعتی تخصیص بالذکر ایلمك ادنی رتبه سنه قصردر (زلفی) قربت ومنزلتدر (معنی) فراغ بال زماننده ایکی رکعت نافله نمازاداسنی غنیمت بیل که قربیت حق نافله یه مقصور اولدیغی (لایزال عبدی یتقرب الی بالنوافل) حدیث قدسیسی ایله ثابتدر (ترجمه) قیل غنیمت رکعتینی قربت مولی ایچون * نبی افکار سوا ایله اولنجه مستریح

واذا هممت بالقول فی الباطل * فاجعل مکانه التسبیحا

(تسبیح) سبحان الله دیمکدرکه حق تعالی یی انکله تنزیهدر * سبحه دخی دینور وتسبیح سبحه یه دخی اسم اولمشدر * وسبحه ضمله درکه دانه یی بر رشته یه تنظیم وانکله عبادات قولیهٔ معدوده یی ادا ایلمکده تسهیل ایچون استعمال اولنان تازیانهٔ عباداتدرکه سنت تقریریه در (مهمه) تسبیح دیدکلری آلت فی الاصل رمی جمارده حجاجك ضبط عدد ایچون اولان خرده طاشلرندن وحضرت صدیقه نك تسبیحندن مأخوذدر دیو عینی شرح بخاریده جنائز بحثنده تصریح ایدر * واصابه ده دخی مذکوردر * حضرت رسالت علیه التحیه نك آزاد کرده لرندن ابوصفیهٔ مهاجری بر میشین خریطه نك درونده معلوم العدد خرما چکردکاری وضع ایلمش ایدی دائما انکله تسبیح وتوحید وتهلیل وتمجید ایدردی ختم خواجه ده چکردك ونخود برله تعداد بوسببدندرکه هیئت سنی دخی اجرا بولنور صکره قوی السند احادیث ایله مثبت ومؤکد اولان عدد تسبیحات آیة الکرسی اوزره اوتوز اوچره تقسیم وایکی نشانه وضعیله تفهیم اولندی لکن مفاصیل اصابع حقنده مستنطقات وارد اولمغله یوز عدد عقب نماز تسبیحلری پارمقلر ایله عد اولنمق اولادر دیدیلر فقیر دیر مکه سبحه ایله تعداد اولنسه دخی ینه پارمقلر استعمال اولنور * حاصلی بعده صلوات شریفه ده وارد اولان عددلر ایچون یوزدن زیاده دانه لی تسبیحلر و یتمش بیك عدد توحید سبب مغفرت اولمسی حقنده وارد اولان حدیث شریفه دخی امتثال ایچون بیك عدد منبهلی تسبیح ترتیب وجوامع عالیه ده وقف ومستقل وظیفه لر تعیین اولندی (نکته) کبار اهل اللهدن برینه برای استنطاق دیدیلرکه سزلك امثالنك یدنده تسبیح بولنمق امر بعیددر سبحه هنوز سالك ناقص و یا زاهد محب ایچوندر

جوابنده بد ایتمزده کمال تحصیلنه آلتمز اولمغله تبرکا نهایتمزده دخی ترك ایتمز عبادتی مذکر در بیوردمشلر (بیت) بر برندن انفکاکی ایتمز حبوب سبحه وش * باغلیدر اهل دروندك جمله باشی بربره (خاصه) ترنج اولان خانه یه جن داخل اولماز وراېحه سندن حفظ ایلمز حتی ترنج تسبیح اتخاذ شرجنی دفع ایدر (منقبه) قوجه مصطفی پادشاه خانقاهنده زویه دار سید نورالدین بیردن اخذ دست انابت ایلمك ایچون مشاهیر خطاطیندن طاش مکتبلی مصطفی راقم افندی استحاره ایلمدکده معتاده کورر که کندینه برسیاه تسبیح اهدا اولنور لکن بردانه سی ناقص اولمغله عزیز مشار الیه حضورینه بو تسبیحك نقصاننی عرض وتکمیلنی طلبکار اولدقده مکر برمقدار لادن موجود ایمش اندن بردانه حبه درحال تدویر ایدوب رشتهٔ تسبیحه تنظیم ایله تتمیم بیوردقلرین حضورینه سحری واروب افاده ایلمکه شروعنده کندیلری ان شاء الله لادن کچوردك دیمکله هم رؤیایی کشف وهم تأویلین دخی افاده بیوررلر قدس الله اسرارهم نابی مرحومك بوابیات معما کونه سی محله مناسب اولمغله ایراد اولندی (شعر) سبحه سین زاهده صوردم ندر اول عقدهٔ صد * دیدی بیری چیقیجق ظاهر اولورنه ونود * بوعجب کیم بن آلوب دسته شمار ایلیجك * کادی انکشت حقیقتده صدو بیست عدد * هر نشانکاه آراسته اوتوز اوچ دانه ایدی * قرقدن زائد وناقص دکل ایتدم انی عد * نه اوسهو ایتدی نه خودبن غلط ایتدم نابی * بونی تخریج ایدن عارفلره تحسین ابد (ترجمه) هر ندم قصد ایلسك بیهوده برسوز آچغه * قیل انك بیرینه تسبیح خدایی اول فرید (زجر آخر)

اللیل داج والکباش تنتطح * نطاح اسد ما اربها تصطلح

(کباش) جمعدر مفردی کبش قوچ که قیونك ارککی در * وقوچ دخی غوچدن غلطدر که حیوانك باشنده اولان هرنسنه کرك بوینوز وکرکسه ایلك وجمعه جمله سنه اطلاق ایدرلر وسرغوچ که پادشاهلرك وختانکرده لرك باشلرینه وضع اولنور بوماده دندر (تنتطح) بری برینه بوینوز ایله اورور یعنی طوس ایدر دیمکدر (نطاح) بوینوز اورمق (اسد) ارسلانلر در مفردی اسد معروفدر (تصطلح) صلح ایدردیمك (معنی) ظلمت شبده ارسلانلر کبی قوچ بکتلر برکونه جنك ایدرلر که انلرك حرکتلرندن اصلا صلح اولملری مأمول وملحوظ دکل دیملك اولورکه رؤیت رأی معناسنه اولور (ترجمه) بربرینه طوقشورقوچلر شب تاریکده * شیرلرکبی که ملحوظ دکل قطعا صلاح

اسد عرين في اللقاء قد مرح * منها نيام وفريق منبطح * فمن نجا برأسه فقد ربح

(عرين) بيشه زار كه ارسلان يتاغى اوله تنوين وحدت ايچوندر (اسد عرين) بر كامدن حاصل اولمش هزبران ميدان شجاعت ديمك (لقاء) جنكدن كنايه در (مرح) مفرددر مرح وامحلى ايكن افراد اولنمق انلرك يكزبان اتفاق ويكدل اتحاد واتساق اولمغله وجود واحد اولملرندن كنايه در فرقان مبين ده (وهم لكم عدو) وارد اولديغى كه لكم اعداء مقاميدر نيام بونده نائمك جمعيدر (منبطح) يوزى اوزره ساقط اولان كمسنه (خلاصه) بالاده افاده اولنديغى اوزره حضرت امير صفين ده جنكه بالنفس داخل وجهاده مائل اولوب (الان حمى الوطيس) سرى آشكار وشدت ووفرت قتال كارزار بديدار اولدقده كيجه دخى معركه منقطع اولمامغله بو رجزى انشاد ايدرك سائر مجاهدينى دخى ترغيب ايله دلشاد بيوردقلرين وصف ايدوب ديركه كيجه نك ظلمت شديده سنده قوجلر بر برينه بوينوزلريله كويا ضرب وحمله حواله ايدركبى اول ارسلانلر بر برلريله اول مرتبه ده مقاتله ايدرلر ايدى كه مصالحه يى قطعا انلر ايچون رأى ايلمزدم * وبزم عسكر بز بر بيشه زارك ارسلانلرى اولمغله اتحاد اوزره اولوب دشمنه ملاقاتلرنده فرح وسرورانلرده مشاهده اولنور ايدى برزمره دخى خواب آلود اولوب لا لحب على ولا لبغض معاويه حاضر اولمشلر ايدى وبر طائفه دخى مقتول اولمش يوزلرى اوزره خاكله يكسان ايديلر پس بويله شدتلى آتش مقاتله دن باش وجان قورتاران فائده ايدر وقادر اولميان خسرانده قالور (ترجمه) شيرنرلر درنشاط آوراولور انلره جنك * بعضى يوز اوزره ييقلمش بعضى درخواب فلاح * قورتاران باشن تجارت ايلدى وقت صباح

الخاء المعجمه

طوبى لمن كان له مزخة * يزخها ثم ينام الفخه

(مزخة) معجمه لرك ثانيسى مشدد اسم مكاندركه زوجه معناسنه در اصل لغتده مصدرى اولان زخ صوقمق وطقمقدر انك محلى ديمك اولور جماع موضعندن كنايه در نخه فاء ايله وشده ايله نوم مهره يعنى خورلديلى اويخودر بر مقتضاى وزن وبر قاعده تالرو قفلها يه منقلبلردر (مألى) سعادت وياخود افلح من كان نسخه سنه كوره كناهدن خلاص بولمق اول كمسنه ايچوندركه منكوحه وياسريه كه اوطه لق ديدكلرى جاريه در بر دوطونه سى اولوب كيجه اولدقده جماع ايدايوب صكره مش مش اويويه ديمك اولوركه بو مفهومده حرف راده (افلح من كان له

فوصره) دخی کاور ان شاء الله یعنی تقاضای نفسی تسکین (ومقتضای بشریتی دفع ایلمکله نوما و یقظة راحت بدن واساویش تن ایله حسن وقت کانی ایلمیه دیمك اولور که لذائذ فانیه نك جمله سندن الذ اولان لذت جماعدر دیمشلردر که شارح فقیر دخی حالا حصور بولنمغله بو بابده ناقلدر (ترجمه) شول کشی ایردی فلاحه کاوله انك همدمی * الفت وصحبت ایده ولك ایده لرخواب فراخ

حرف الدال المهمله

عليك ببر الوالدين كليهما * وبر ذوى القربى وبر الاباعد

(بر) احسان وایلکدر صاحبنه بارو برد برلرکه برلفظ قرآنی واسماء حسناددندر (والدين) والدی والده اوزره تغلیب ایلیوب زوجین وابوین کبی اولمشدر تثنیه در امهات انك عکسیدرکه امی آب اوزره تغلیبدر وجعدر (کليهما) کلا کسر وتخفیف ایله برلفظدرکه ایکی عددلك تأکیدنده استعمال اولنور وضمیره اضافتنده نصب وجری حالنده على کلمه سی کبی الفی یایه قلب اولنور اسم مفرددر تثنیه یه دلالت ایدر نحن کبی وفرا تثنیه در دیدی تأنیثی کلتا ایله ادا اولنور اضافتسز استعمال اولنمزلر (اباعد) ابعدك جمعی واقاربك ضدیدر (مآل بیت) حضرت حسن احسنه خطابا وارد اولمشدر اتابه وآنایه لطف وکرم ایله معامله * واحسان ایله مجامله ایلمك ملتزمك اولسون وقریب وبعید جمله یه احسان ایلمکه مهما امکن سعی وعلى قدر الطاقة اگر فعلا اولمزسه قول لین ایله تطییبلری طرفنده اول زیرا بومفهومده آیات کرام واحادیث عظام وارد اولدی نظر مرحمتله بوزلرینه باقمق عبادتدر اگر فوت فرصت واقع اولدیسه ایکیسنك ویا ممکن اولانك قبرینی جمعه کونلری زیارت التزامی عقوقی دفع وولد باردفترینه قید اولنمغه سببدر دیو اثر صادر اولمشدرکه استاددیمش (بیت) مکرحق ابوت نیدیکن تلمیحدر الحق * که اولدر مبدأ تعلیم اطفاله الف بادن * (ترجمه) حقوق والدینه قیل رعایت نور دیده م * کرمدیدهك اوله جمله اقاربله اباعد

ولا تصحبن الاتقياء مهذبا * عفيفا ذكيا منجزا للمواعد

(تقی) پرهیزکاردر تقوی حرامدن اجتناب وورع دخی شبهه لیلردن حذردر (مهذب) پاك (عفیف) تقی معناسنه (ذکی) تقی وزننده مبالغه صیغه سیدر * ذال تخذله اولدیغنه نظرله عاقل وطبعی مستقیم دیمکدر * وزای هوزله پاك دیمکدر وضیلری پارسا یعنی زاهد پرهیزکار معناسنه دردیدیلر معنای لازمیسیله یاندرز براعاقل اولان کیشی زاهده اولوب دنیادن اتقا ایدر بوجهتله پاك اولور

حق (مسئله) اكر بركمسنه ثلث مالى اعقل ناسه وصيت ايلسه اهل زهد اولان (فقرا ودرويشانه بخش وتقسيم اولنور) بو كتب فتاواده مصرحدر كه كندى هوا وهوسلرينه صرف ايلميوب اهل احتياجى وارباب استحقاقى بيلوب انلره ايصال ايدرلر زيرا صلحا بر برلرينى بيلورلر (نعم المال الصالح للرجل الصالح) (منجز) جيم وزاى ايله در خلف وعددن احتراز ايديجى (مواعد) مساجد وزننده موعده نك جمعيدر كه وعد معناسنه در انجاز وعده اجراسنى درعهده ايلديكى امرى وجوده كتورمكدر كه ضدى خلف وعددر زيرا (تخلقوا باخلاق الله) امرينه امتثال ايلمك وعدنده صادق وعهدنده مدقق اولمغله اولوركه (ان الله لا يخلف الميعاد) بيورلمشدر (مفهوم) بو اوصاف ايله متصف اولان كمسنه دن غيرى ايله البته صحبت والفتدن نهى وتحذيردر كه بوند يميتده ندامت مقرردر (ترجمه) نديمك اهل عفت متقى هم پاك دامن * ذكى اوله وفاده ايده انجاز مواعد

وقارن اذا قارنت حرا مؤدبا * فتى من بنى الاحرار زين المشاهد

(قارن) كسر مهمله وجزمله امردر (حر) عبدك ضديكه جمعى احراردر لكن بونده طبيعت وخويى كوزل ديمكدركه (مؤدب) انك تفسيرى مقامنده صفتيدر ادب كورمش ديمكدر (فتى) بلوغدن صكره كهولته دكن اولان سن صاحبيدر لكن مطلقا رجل محلنده ومقام مدحده ايراد اولنور يكت ديمكدر حردن بدل اولور (زين) زينت (مشاهد) وزنا ومعنى مجالس كبيدر (ترجمه) قرينك كر اولور اوله حر مؤدب * كه اوله صحبتى قلبه صفا زين مشاهد

وكف الاذى واحفظ لسانك وارتغب * فديتك فى ود الخليل المساعد

(كف) ضم وشد ايله باب اولدن امر حاضردر (اذى) جفا واذيت (احفظ) دردنجى بابدن اولديغى مذكوردر (وارتغب) رغبتده اهتمام ايله ديو امردر فا ايله (فارتغب) دخى نسخه در (ود) وزن ومعنى وعدده دخى حب كبيدر (معنى) اذايى منع ايله كه ايمانك يتمش عدد شعبه لرينه ادناسى اماطهٔ اذادر مسلمانلرك يولنده طاش وبلغم وچركاب امثالنى قدرتى قدر ازاله ايلمك شعب ايماندندر ولسانكى دخى مسلمين متأذى اولدقلرى لفظدن حفظ ايله كه (سلامة الانسان فى حفظ اللسان) ديمشلردر فعلا وقولا اذايى مؤمندن وكنديكى اذادن كف ايله كه قولا ويا فعلا ولو كوز ايله دخى غمز واشارت برله اذيت عادتى اولان كمسنه تعزير شرعى اولنمق اشباهده مصرحدر كركسه اذيت ايلديكى كمسنه كفره دن دخى اولوب اكر كوجنه كاورسه تعزير اولنور * واهل ايمانه رغبت والتفات ايله كه زهدك مفهومنده تواضع شرط

قلندی * پس اشته بو احوال ایله تحقق ایله بویله خویلره مساعده سی اولان دوستك
محبتنده کندم سکا فدا اوله یم دیو بیوررلر * و مفهومده واقع اولان اثرك مألنده
مجتهدلرك بری بیورر (شعر) لا تنقلوا الاقدام الا الی * من لکم فی نقلها فائده
اما لعلم تستفیدونه * او لکریم عنده مائدة (ترجمه) اذایی دفع ایدوب
حفظ ایت انسانك رغبت ایله * او دوسته که اوله شرط محبتده مساعد

وغض عن المکروه طرفك واجتنب * اذی الجار واستمسك بحبل المحامد

(غض) معجمه ایله کف وزننده امر درکه مذکوردر لکن لغت تجدیده در جازده فك
ایله اغضض دینور ولفظ کریمده که کف دخی فك ایله برنه ده کلمشدر (ع) فالعینیك
ان قلت اکففا هنا (مکروه) نعتده منفور طبیعت اولان نه درنه اولورسه طرف
سکون ایله بونده عین مراددر و مفعولدر (استمسك) یاپش و طوت دیمك که امردر
(محامد) محمدة کلمه سنك جمعیدر مدح و ثنادرکه ضدی مذمتدر (ترجمه) کوزك
مکروهلردن یوم اذیت ایتمه جاره * صفات ذاتك اولسون تا که اوصاف محامد

وکن واثقا بالله فی کل حادث * یصنك مدی الایام من عین حاسد

(واثق) اعتماد ایدیجی (حادث) یوقدن پیدا اولمق که قدیمك ضدیدر (یصن)
اصلنده یصون در امره جواب اولمغله جزما واو ساقطدر (مدی) غایت و نهایت
(حاسد) بدخواهدرکه برکسنه نك حالی تنزل و نعمتی زوال بولدیغنی طلبکار اولان
(فائده) بونده عین حاسددن مراد نظر اصابتیدرکه خالی الذهن ایکن بالبداهه
برامر عجیب مشاهده ایلدکده صانع حقیقیدن غفلت ایله مشیئی یاد ایلمکسزین نظر
استغرابدن ناشی حسد دخی منضم اولوب عیننددن برتیر مسموم خفی معیون
و محسوده رسیده اولمقدرکه (العین حق) بو بابده صادر اولان احادیثدندر لکن
حسودك غیریدن دخی واقع اولور و بونده حاسد قیدی اکثری اولدیغنه نظرله در
تفصیلی محل آخرده ان شاء الله یازیلور (ترجمه) خدایه اعتماد ایله قو حاجاتك
ایچره * سنی حفظ ایدر الله ایرمیه تا چشم حاسد

وبالله فاستعصم ولا ترج غیره * ولا تك للنعماء عنه بجاحد

(بالله) جار و مجروری فعل مأخره متعلق و تقدیمی حصر ایچوندر (لا ترج) اصلی
ترجو ایکن نهی حاضر اولدقده جزما لامی ساقطدر (نعماء) ممدود اولمغله فتح
نونله در نعمتدر (جاحد) منکردر (ترجمه) خدادن عصمت استه غیریدن
قیل قطع امید * آنك نعمتلریله شکر ایدوب سن اولمه جاحد

ونافس ببذل المال فی طلب العلی * بهمة محمود الخلایق ماجد

(نافس)

(نافس) نون وفاء مهمله ایله سابقا مذکور فارن کبی امردر رغبت ایله دیمکدر (علی) رفعت وعظمت (همت) قصد (خلایق) وزن ومعناده طبایعدر مفردی خلیقه‌در (ترجمه) چالش سن بذل مال ایله طلب قیل عالی رتبه * اوله سین حق قتنده همت ایت محمود ماجد

ولا تبن للدنیا بناء مؤمل * خلودا فما حی علیها بخالد

(مؤمل) امل ماده‌سندن تفعیلدن فاعلدر رجامند معناسنه‌در (مأل) خلود وبقا اهلی کبی دنیاده طول امل فکریله بنا ایلمه اگربنا لازم کاورسه حاله مناسب ودخی بندنصکره مالک اولان امت مرحومه راحتله ساکن اولسونلر دیو نیت ایله زیرا دنیاده بقا یوقدر لکن بودخی تنبیه نبویدرکه امر دنیاده اهل خلود کبی کارکده ملازم اول وامر عقباده یارینکی کون موت کاسه کرکدر ملاحظه‌سیله سعی واهتمام ایله فالدیکه تصحیح نیت هر کارده شرطه صحتدر (ترجمه) بنا ایتمه جهانده قصر شدادی محقق * کوبحر هرکس فنادارنده اولمزکسه خالد

وکل صدیق لیس فی الله وده * فناد علیه هل به من مزاید

(ناد) کسرا ایله ندا ماده‌سندن امردر (مزاید) مفاعله‌دن اسم فاعلدرکه مزایده ایدن یعنی بری بریله قارشولشوب برنسنه‌نک بهاسنی زیاده ایدیجی (معنی) هر دوستلک محبت فی الله اهلی اولمیه انک اوزرینه ندا ایلیوب اگر آلور وارسه صتارم دیواندن الفتکی قطع ایلدیککی اعلان واشاعت یعنی آنی ترک ایله دیمکدن کنایه‌درکه برمتاعی صاحبی نظر رغبتدن اسقاط ایلسه دلاله ویروب مزایده ایتدرر وفروخت ایدر (ترجمه) شودوستلک کاولمیه برزم جهانده حب فی الله * آنی ترک ایت طلب قیل یار صادق حبی زائد (نطق آخر)

وذی همة لم ترض بالضیم نفسه * فاصبح قرما هبرزیا ممجدا

(ضیم) فتح معجمه ایله ستم وظلم (قرم) فتح قاف ومهمله ایله سید القوم ورئیس وعین الاعیان دیمکدر (هبرزی) موحده‌دنصکره مهمله‌یی تقدیم وشد آخر ایله هبرقی وقبرسی وزننده سوار یعنی آتلورا کب کبی * ترجمان صاحبی عجم بلازکی دیمشدر وصراح مؤلفی دستبند دیو بیان ایدرلر لکن ایکیسنک دخی مأخذنده اولان سوار فرس تعبیرینی سوار فرس ظنیله بویله معنا یازمشلردر جوهرینک کل جمیل حسن هبرزی دیدیکندن غفلت اولنمش پس هرنسنه‌نک که حسن وبهاسی اوله اکا هبرزی دیملریله فرسران غزانک هر برانه دخی اطلاق اولنمق بعید اولمز (ترجمه) نیجه ارباب همت وارد کاکدر ظلمه راضی * اولورا خلاق زیبا ایله عالمده ممجد

اذا خامرته بالندى اريحية * تخال اهتزاز الرمح فيه ترددا

(خامرت) خمر ماده سندن مفاعله نك ماضى مؤنثيدر وزن ومعناده خالطت كبى قارشدى وبلكه غلبه ايلدى ديمكدر شرابه خمر تسميه سى عقله غلبه وستر ايلديكى ايچوندر (ندى) نون ومهمله ايله وزنا ومعنى سخادر (باء) سببيه در (اريحية) مهمله لرك عقبلرنده برر تحتيه ايله اشرفيت واكمليت وزننده در راحت ماده سندن سرور وصفا معناسنه (تخال) خيالدندر (اهتزاز) هزلفظندن افتعالدر وزنا ومعنى ارتعاش يعنى رعشه دار اولمق (تردد) آمدشد يعنى كلمك معناسنه اولان تردد مصدريندندر ماضيدر والفى اشباعيه در (خلاصۀ كلام) بيت سابقده مذكور اولان صاحب همتنده سخامى سببيله وشوق عارض اولدقده النده اولان مزراغى اول مرتبه دترركه بركسنه يه مزراغى ضرب ونه اخذ ايلمكده درظن وخيال ايدرسين اكا اول مرتبه فرح سخاده طارى اولور (ترجمه) نشاط آور اولوب جود وكرم اولدقچه خرم * خياله اهتزاز نيزه عكس ايلرمشيد

ابى الله الا ان يكون معظما * هماما كريما باذخ المجد اصيدا

(ابى) ابا مصدرندن ماضى وشاذ اباب ثالثدندر ابى الله ديمك حق تعالى ابا ايلدى يعنى امور قبيحه وافعال فضيحه دن هرنسنه يى انك حقنده خلق ايلمكدن منزه اولدى ديمكدركه تركيده حق تعالى يه امانت مولى تعالى ايلمسون ديرلر استثناء ايچون مفعولى تعميم اولنور (الا) لكن معناسنه كه مكرد برلر استثنا مى منقطعدر يدكبى * حتى بديع همدانى ديمشدر (نظم) هو البدر الا انه البحر زاخر * سوى انه الضرغام لكنه الوبل عوض * پاشازاده شيخ سليمان مولدى قدس سره تركى اداده دخى ايراد ايدوب بيورر (ع) بروصيت قيلور زالا سزم (همام) ضم وتخفيف ايله شخص عظيم عاليهمت (باذخ) موحده وتخذ حرفلريله وزن ومعناده شامخ وعالى وبلند (اصيد) عظمت وتكبر ايلمك ذاتنه سزاوار اولان ذات عالى (ترجمه) مكركه قصدى بو عالمده اولمقدر معظم * همام فاخر وعالى نظرهم صدر امجد

لقد سابر الايام حزما وحيلة * فاصبحت الايام ترهى باغيدا

(سابر) صاد ايله دخى برنسخه در (حزم) برامرده احتياط وتبصر ايلمك (حيله) علاج وچاره (ترهى) تكبر ايدر ديمك زاى هوز ايله درامالى لطفدن خاليدر (اغيد) نعومت بدن صاحبى يعنى يومشق ونازك وجود اولان كشى (ترجمه) مجاور اولدى حزم وچاره يه اسباب ايام * خرامه باشلدى رفقيله اول نازك مجدد

وحل باعلى ذروة الفخر ساميا * وابدى سماحا بين ذاك وسوددا

(ذروه) تأخیر مهمله ایله دراولنك کسری شایع وضمی دخی لغتدر هر نسنه نك محل اعلاسی (سودد) سیارت وشرف معناسنه (ترجمه) صعود ایتدی مقام ذروۀ اعلای فخره * اورادن عرض ایدوب خلقه سماحت ایله سودد

وما الفخر الا ان یکون موفقا * معانا بنصر الله عبدا مسددا

(موفق) توفیقه مظهر کسنه * وتوفیق دخی کشینك رأی وتدبیری تقدیره مطابق اولمقدر (معنی) فی الحقیقه شایستۀ فخر اولان حالت اولدرکه طرف باریدن توفیقه مظهر ونصرت حق وعنایتله مظفر اولان عباددن بر بندۀ محفوظ ومستقیم اولمقدر (ترجمه) کشی یه فخر اودرکه اکه توفیق ایلیه حق * خدانك نصرتی ایله اوله عبد مسدد

فکم من فتی لم یعر من حلال التقی * وکم من فتی بالله اضحی مؤیدا

(لم یعر) عریان ماده سندن عاری اولمدی دیمك (حلل) حله نك جمعیدر (حله) ایکی قات لباسدرکه بر اولسه حله دیمز (ترجمه) نیجه کس حلۀ تقوادن عریان اولمدی هیچ * نیجه کس اولدی تأیید خدا ایله مؤید

ألا ربما شد الکریم اعتزامه * فسل علی الاعداء سیفا مهندا

(الا) فتح وتخفیف ایله حرف تنبیهدر (اعتزام) عزیمت (مهند) هندده یاپدقلری قلیجه دیرلر صکره هر شمشیر گزیده یه مهند تعبیر اولندی حتی پیغمبر علیه الصلوة والسلام جنابلرینه قصیدۀ برده صاحبی اطلاق ایدوب دیمشدر (ع) مهند من سیوف الله مسلول (ترجمه) نیجه صاحب کرم ایلر غزایه صرف همت * کلوب اعدای دینه اوزره چکر تیغ مهند *

وما السیف ما قد کان فی بطن جفنه * بسیف ولکن ما تبدی مجردا

(جفن) فتح جیمله در غمد وغلاف معناسنه که قیندر (تبدی) فتحات ایله فعل ماضیدر (تبدی) دخی ضم وکسر دال ایله نسخه در (معنای بیت) قین ایچنده اولان قلیج قلیج دکلدر حقیقتده سیف اطلاقی عریان اولوب درکار اولان قلیجه شایاندرکه شاعر دیمش (ع) اکر جوهر شناسی تیغ را عریان تماشا کن (ترجمه) غلافنده نیجه بر حبس اوله تیغك بیلورسین * زبانده سیف اودر کاوله نیامندن مجرد (نطق دیکر

اعاذلتی علی اتعاب نفسی * ورعیی فی السری روض السهاد

أ حرف ندا (عاذله) صفتدرکه موصوفنك قائمقامیدر اصلی الجماعة العاذلة ایدی یاء متکلم لحوقیله عاذلتی اولدی (سری) ضم ایله کیجه کتمك مرور فی اللیل کبی (روض) باغچه وبستان (سهاد) سهر وبیدار اولمق (ترجمه) ای بنم اتعاب

نفس وجهد مه لوم ایلین * داخی وادی مهرده ایتد یکیمه اجتهاد

اذا شام الفتی برق المعالی * فأهون فائت طیب الرقاد

(شام) ماضیدر نظر معناسنه در (رقاد) ضم مهمله ایله نوم طویل (یعنی) مأللری ای بنم نفسمی اتعاب ایله تعذیب حیوان ایدوب اویقوسزلق سمتنه میل ورغبت ایلدیکمی تعییب وتعبیر ایدن طائفه * معلوممکز اولسونکه ترقی وتعلی امرنده اهتمام ایدن کمسنه حصول مرامی یابنده هرنه که مشقتلی ایسه اکا سهولتلی کورینوب وخواب لذیذی فوت وترک ایلمک اکا جمله دن آسان کاور (ترجمه) مظهر نور تجلی اولدیغی دمده مرید * خواب غفلتده یاتورمی فیض حقدن نامراد (نطق آخر)

تغرب عن الاوطان فی طلب العلی * وسافر ففی الاسفار خمس فوائد

(تغرب) امردر غربت اختیار ایله دیمکدر (معنی) اکر مراتب عالیه یی طلبکار اولورسن وطنکدن غربته سیاحت وسفر ایله که دیمشلر (ع) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی * زیرا دیار اخرایه سفر ایلمکده نیجه فائدهٔ عدیدهٔ عائده واردرکه بش نوع لطفنی سکا تعداد وبیت واحدده یاد ایده لم (ترجمه) دیارکدن خروج ایله ایدوب کسب معالی * سفر ایله که وارد راندهٔ بش دورلو فوائد

تفرج هم واکتساب معیشة * وعلم وآداب وصحبة ماجد

(تفرج کرب) دخی نسخه در * اول بشدن بریسی غم وهم وکرب دفع اولوب فرج کاورحتی (سافروا تصحوا) حدیث شریفی مألنجه خسته اولان کمسنه عزیمت سفر ایلسه سفر سقر ایله همرسم ایکن صحت بدن ظهور ایدر * وایکنجی معاشده وسعت کاورنیجه کمسنه لر کورلمشدرکه حج شریف کندینه فرض دکل وغزا ایله مأمور دکل ایکن لوجه الله الکریم توجه ایدر (فی الحرکة البرکة) سری ظهور ایدوب اولکی حالندن زیاده رخصت زمان بولور غنیمته نائل اولسه دخی * واوچنجی تحصیل علم سهولتله وجوده کلور کندی بلده سنده بعض تعلقات عوایق اولوب اندن تجرد وانقطاع سبیله آسان وجهله حصوله ایذیر اولور * ودردنجی ادب پیدا ایدوب عقلی جرّ داد وتجربه اهلی اولوب خام ایکن پخته اولور * وبشنجی بیوکلرک شرف مجلسلریله شرفیاب اولور طاغ بور عزسه ابدال بولور مأنجه انلرک نظر کیمیا اثرلری وکلام حقائق نظاملری سبب سعادت دارین اولور (علو الهمة من الایمان) لکن اکر سلوک ایچون سیر وسیاحت ایدرسه نیجه کبارجائز کورمیشلردر (انتظار الفرج عبادة) سری اوزره طریق حقی کوروب واصل حق اولمغی حق تعالیدن

ليل ونهار نيازايدوب مرشد لطهور ينه انتظار اوزره توقف * سياحتدن اولادر (وابتغوا اليه الوسيلة) امرينه امتثالده بودخی كافيدر ديديلر زيرا مبتديده سياحت خواطرك تمكن ومتانتنه سبب اولورا كر مرشده واصل اولسه دخی اكثری تلف اولورا كرقبل الوصول موت كلورسه عزم وجزم اوزره (محبة اهل الله مع من احب) حكمنجه عقباده انلره الحاق ايدر (ترجمه) بريسی دفع غم ايتمك بری كسب معيشت * بری علم وبری آداب بری صحبت ماجد

فان قيل فی الاسفار ذل ومحنة * وقطع الفيافی وارتكاب شدائد

(فيافی) فيفانك جمعيدر بيابان وغرتدر (مآل) اكرصورت ظاهرينه باقوب دينلورسه كه اكرچه فوائد مذكوره وقوعی مسلمدر لكن ديار اغرابه كيدوب مسافرتده ذلت يعنی خوارلق وبلا وصحرای بی پايان وطاغلر وبللر كچوب ونيجه نيجه حالات مشققی ارتكاب ومخوف يرلرو تهلكه لی محللردن كچمك عسرتی چكمك البته مقرردرپس (ترجمه) دينلورسه سفرلرده اولور ذلتله محنت * دخی قطع بيابان ارتكاب هرشدائد

فوت الفتی خيرله من مقامه * بدار هوان بين واش وحاسد

(هوان) خوارلق (واش) اصلی واشی در صكره لاج دراج لفظ سابقلری كبی ياساقط اولدی (معنی) اكر بيت سابقك مفهومندە موجود اولان زحمتلری ومشقتلری خاطره كتورورسن كشی وطننده دور وغريب الديار اولديغی حالده اولمسی ساعی بالفساد وحاسد اولان اخوان زمانك اراسنده قالمقدن خيرليدر (ترجمه) خيرليدر كشی به موتی دار ذلت ايچره * اولورمقدن كه هردم اولادر غماز وحاسد (بيت)

اذا لم يكن عون من الله للفتی * فاكثر ما يجنی عليه اجتهاده

(فاول ما يجنی) دخی نسخه در (اجتهاد) سعی بليغ (مفهوم) حق تعالی طرفندن بركمسنه يه عنايتله اعانت اولمديغی وقتده كندی حقنده جنايت وجرم اولان شيلرك اكثری كندی جدوسعی ايله تدارك ايلديكی امرلر اولور (ترجمه) بركسی عون وعنايتله خدا ايتمزسه شاد * كثرت جرميله مجرم ايدر آنی اجتهاد (نطق آخر)

لو كانت الارزاق تجری علی * مقدار ما يستأهل العبد

(يستأهل) سزاوار اولوردیمكدركه اهليتدندر لوكلمه سنك جوابی بيت ثانيدركه اولنده لام علامتدر (ترجمه) اورتبه رزق اكراولسيدی جاری * كانی شايسته

کورر کندینه عبد

لکان من یخدم مستخدما * وغاب نحس وبدا سعد

(یخدم) خدمت ایدردیمکدر (مستخدم) طالب خدمت (نحس) مهمله ایله کوتولك بدلك کبی (سعد) ایولك سعادت کبی که نحسك ضدیدر (ایکی بیتك مآلی) اکرعبدك رزقی کندی اهلیتی قدر اولسیدی خدمتکار اولان کسنه ولی نعمت اولوب وهر بار محوست زائل وسعادت حاصل اولوردی لکن رزق مقدر وبلکه مقتردرکه مرزوقه لایق اولان رتبه دن دوندرونجه اهل ذکانك حذاقت وکمالی رزقندن عد اولندیغی (حذق المرء محسوب من رزقه) اثر شریفیله ثابتدرکه بومآل بوندن اقدم دخی یازلمشیدی (منقبه) امام ابویوسفه برمسئله دن سؤال ایلدیلر بیلم دیدی * سن بیت المالدن مقدار کثیر وظیفه خوارسین نیچون بیلم دیرسین دیدیلر * بیوردیکه بن بیت المالدن وظیفه م علمم قدر در جهلم قدر اولسه دنیانك جمله مالی کفایت ایلمزدی دیو بیورمشدر (ترجمه) اولوردی خادم اولان جمله مخدوم * کیدردی نحس وقالوردی همان سعد

واعتدل الدهر الی اهله * واتصل السودد والمجد

(سودد) مجد ایله برمعنایه در (ترجمه) اولوردی معتدل اهلینه دوران بریشورایدی بیشك سوددو مجد

لکنها تجری علی سمتها * کما یرید الواحد الفرد

(سمت) طریق مستقیم (فرد) یالکز یعنی بی نظیر (ترجمه) ولکن جاری اولور حکمت اوزره * نیجه امر ایلرایسه واحد فرد (نطق دیکر)

ما اکثر الناس لا بل ما اقلهمو * والله یعلم انی لم اقل فندا

(ما لر) تعجبیه در * مصرع ثانی برنوع قسمدر (انی) کسرایله در (والله یعلم انك لرسوله) کبی (فند) تحریکله در کذب معناسنه (مآل نطق) نه عجبدرکه انسان غایت چوق لکن انسان یوق یعنی هیئت بشریده کسیلرا کرچه تعجب اولنا جق مرتبه کثرتده اما انسان کامل دخی قلیل اولمق امر عجیبدر وفی الحقیقة بوکلامك صدقنه الله شاهد درکه اعلم بالسرائردر اولئك کالانعام سبحان من خلق البقر * علی صورة البشر (ترجمه) عجب وار کثرتی ناسك ندربوقلت انسان * سوزم حقدر خدا بیلورکه کذبه اولمدم معتاد

انی لافتح عینی حین افتحها * علی کثیر ولکن لا اری احدا

(اری کثیرا ولکن) دخی نسخه در (خلاصه) هرآنکه کوزم آچوب باقدقده بك

چوق

چوق کمسنه مشاهده ایدرم آکن رجل کامل اطلاقی صحیح اولور برکمسنه کورمم بو حالت برامر عجیبدر دیمکدر * یعنی ابوهریره رضی الله عنه (ذهب الناس ومابقی الاالنسناس) بیوردیغی کلامک حکمی جاری وصادق اولور (ترجمه)
کوزم آچوب جهانه چشم عبرتله نکاه ایتسم * کورورم نیجه خلقی کورمزم برمردم آزاد (بیت)

من لم یردك فخله لمراده * لاتحزنن لهجره وبعاده

(خل) فتح معجمه وکسر مشدده ایله بوشله وصالیویرویول ویردیمك که تخلیه دن امردر (لاتحزنن) نون تأکیدایله ومشدده در (هجر) فتحله وسکون ایله نصر کبی مصدردر اکرتالاحق اولورسه مکسور اولوب هجرت دیرلر ایکی نوعدر بری صوریدر برارضی ارض دیکر ایچون ترك ایلمکدر (مثلا) ارض مدینه ده ساکن اولمق ایچون ارض مکه یی قویمقدر * وبری دخی معنویدر که دار آخرت ایچون عالم ارواحی ترك ایلمکدر که دنیایه کلوب معاش اجساد وتحصیل زادایده * یاخود دار بقا ایچون (موتواقبل ان تموتوا) امرینه امتثالا قبل الاضطرار دار فنایی ترك اختیار ایدرو بو بیتده مطلقا ترك معناسنه در * وباخود هجر هذیان وباطل معناسنه دخی کلورکه (اتخذوا هذا القرأن مهجورا) بومعنایه در دیدیلر (بعاد) کتاب وزننده بعد کبی مصدردر ایراق اولمق دوری معناسنه (مآل محصل برکمسنه که محضا ومستقلا مرادی سن اولمیه سین یعنی سنی قصد ایلمیه سن آنی مراد ومطلوبی یمتنه دفع ایله * انك سنی ترکندن وبعید اولمسندن سن اصلا وقطعا محزون ومنفعل اولمه زیرا انك مطمح نظری ونصب عینی هرنه ایسه درونی اکامتعلقدر سنکله اولان معامله مجامله سی انجق مرادینك حصولی ایچوندر لغرض اولان الفت حقیقتده خلت اولمزانی مقصدینه تخلیه ایلمك اولادر * یاخود سنی مقصود ایدنمین کمسنه یی ترك ایله وسندن دور اولوب وبلکه سکا هذیان وسب وشتم ایلسه دخی غمناك اولمه دیمکدر (ترجمه) تارك اول سن اول کشی یی کیم سنی ایتمز مراد * هجر وبعدندن انك سن اولمه محزون الفؤاد (نطق آخر)

اذا ما المرء لم یحفظ ثلاثا * فبعه ولو بکف من رماد

(رماد) کل که خاکستر دیرلر آتشدن پیدا اولور * شعرك مآلی بیت ثانی ایله ظاهر اولور (ترجمه) اوچ کشی حفظ ایتمیه چون برکشی ترك ایت انك * قدری بازار محبت ایچره برقبضه رماد

وفاء للصدیق وبذل مال * وکتمان السرائر فی الفؤاد

(كتمان) كتم كبى صقلامق (سرائر) جمعدر مفردى سريره سر معناسنه كه كزلى نسنه در (فؤاد) قلبدر (ايكى بيتك مألى) بركمسنه كه بو اوج نسنه يى حفظ ورعايت والتزام ايلميه برقبضه يعنى براوج كل ايله دخى اولورسه انى صات يعنى بهاسى اول مقدار در زياده ايتمز برى دوستلك وفاسى يعنى صيانت خاطر ايله عهدينه طورمق * وايكنجى محل اقتضاده مال دخى دريغ ايتميوب ماملك فدا اولمق * اوچنجى دخى محرم اولديغى سرى فاش ايلميوب قلبنده پنهان قيلمق * اشته بو اوج خصالى كنديلك حالى ايلين كمسنه صداقته لياقت اهلى دكلدر (ترجمه) بريسى صدق ووفادر دوسته بيرى بذل مال * بيرى رازين دلده كتم ايده بودر شرط وداد (نطق ديكر)

صديقى عدوى داخل فى عداوتى * وانى لمن ود الصديق ودود

بو بيتده رد العجز واردر كه صديق لفظنده در (عدو) ايله عداوت (ودد) ايله ودود ماده سنده صنعت اشتقاق وجمع اضداد دخى واردر (ودود) اسماء حسناندندر مؤمن كامل اولان كشى مقبول ومحبوب خداى تعالى اولوب وخداى تعالى دخى انك مودود وملجأ وملاذيدر وبو نام لطيفك مدا ومتى ود الهى وحب نامتناهى يه مصدر ورحمت رحمان والتفات سبحانه مظهر اولمغه سببدر * وبو اسم شريف انكله هم معنا وهم عدد اولان (بدوح) لفظ لطيفى دخى حضرت قريبك مفتاحى وظلمتدن قلوبك وسيلۀ انشراحى * وامور خيريه دارينك موجب انفتاحى اولديغنه * اجماع كملين منعقد اولمشدر * اشته بويله برا سم مبارك معناى مطلق اراده سيله تبركا ايراد اولنمشدر حبيب معناسنه در وداد كبى * وبو لفظ كريمى اختيارده دوستلك دوستنه دخى مودتى فى الحقيقه رضاء الله اوله * وبو لفظ عالينك جلالت شانى ودوديه صلاحيه مطالعه سندن دخى نمايان اولور (مآل بيت) بنم دشمنمه دوستلق اوزره اولان كمسنه دخى بنم عداوتمده يعنى بنم دوشمنلرمدندر كركسه بكا محبت دعواسنده اولسون وبندخى بنم دوستمه دوست اولانى زياده سورم زيرا دوستلقده كمال بودركه دوستك دوستنه دوست ودشمننه دشمن اوله (لطيفه) بقية السلف وهدية الخلف * الشيخ العارف جمال الدين خواجه محمد امين قدس سره جنابلرى بعض بطاقه لرنده خاتمه اولمق اوزره (ع) يارب همه خلق را بمن بدخو كن * رباعيسنى بعد التحرير بو فقرۀ نازكانه يى دخى ايراد بيوررلردى * حق تعالى بزى سومينلردن راضى اولسون سونلردن زياده ترجمه) دشمنه دوست اولان البت بكا دشمن اولور * دوستمك دوستنه

دوستم

دوستم که بود رشرط وداد

فلاتقربن منی وانت صديقه * فان الذی بين القلوب بعيد

(لاتقربن) نون تأكيد مخففله در (خلاصه) ای بنم دشمنمه دوست اولان کمسنه سن بو صفتله موصوف ایکن بندن بعید اول زیرا کوکللرك میانه سنده اولان سرلر سندن بعید معنویدر صورتا دخی دوراولکه بو حالده البته سنی غمازومنافق صفتی اوزره ملاحظه واسراره نامحرم عد ایدرم سندخی بنم کبی راحتسز اولورسین * خصوصا که صفوت دل اهلنه سنك انحراف درونك عکس ایدر هر نقدر کتم ایلرسن بنه ظاهردر خصوصا که لسان الحال انطق من لسان القال دیمشلردر (نظم) با صافدل مجادله باخویش دشمنیست * هر کس کشد بر آینه خنجر بخود کشد (ترجمه) سن قریب اولمه بکا کیم دشمنله دوستسین * دلده کی پنهان اولان احواله لازمدر بعاد (نطق دیکر)

ماودنی احد الابذلت له * صفو المودة منی آخر الابد

(صفو) صفوت وخلوص دیمکدر آخره منصوبدر واصلی مجرور والی آخرد یمکدر ابد) دهر معناسنه که الی آخر الابد الی آخر العمر وبلکه الی قیام الساعة دیمکدر (حاصل معنی) بکا هر کیمکه محبت ایلیه البته بن اکا شجرهٔ محبتك کندی عمری و یادنیانك عمری اولدقجه دوام وبقا اوزره اولان ثمرهٔ صفاسنی بذل وعطا ایدرم دیمکدر (سانحه) بو عمره سورور صفادن مراد شریف حضرت امیر کرم الله وجهه بودر که کندینه تلقین اسلام صوری نمونه سی اولدیغی کسه یه تلقین معنوی صوفیه یی عطا ایدرمکه نمامته دلك کندی وسلسله سندن کلان سالکان طریقی دخی قیامته دك اول صفا ایله مصفا اولورلر دیمکدر * کل کوکل کعبه سین طواف ایله * که بو جبل صفاسی عمره سورر * اجمالا معلوم اوله که تلقین ایکی نوعدر * بری ذکر خفی قلبی وبری دخی ذکر جلی اسانیدر * ذکر قلبی اربابنك نسبت کلیه لری سرلوحهٔ خلافت نبویه ابو المسلمین جناب ابو بکر الصدیق رضی الله عنه طرفنه منتهی ونسبت جزئیه لری حضرت شاه ولایت علی مرتضی خدمتلرینه منتهیدر * ذکر جهری اصحابنك نسبت کلیه لری دخی سر حلقهٔ کرامت ابو الحسنین کرم الله وجهه طرف شریفنه متصل * ونسبت جزئیه لری حضرت صدیق عتیقه واصل اولور * اخوان خلانك بینه انتصالی سید احمد مشار الیه بو خدمت علیه ده سبب صوری اولمغله منتسب اولدیغی طریقهٔ سنائیه که سلاسل خلوتیه ده اورته قول تعبیر اولنور (شیخ الله) تاریخنده واصل الی الله *

اولان ذات آگاه مجمع الکمالات الاحمدیه * ومنبع الفیوض المحمدیه * عارف بالله امی سنان الدین الشیخ ابراهیم قدس سره العزیز خدمتلرینه نسبتله شهرتیاب اولان سلسلهٔ جلیله در * اسامیٔ رجال ذوی الکمالی یاد وایراد اولنمق * ابن عیینه نك (عند ذکر الصالحین تنزل الرحمه) کلام لطیفی مألی اوزره استنزال فیض رحمت واستکمال خلوص نیته وسیله اولمغین سلسلهٔ تلقین توحید رب غفار * حضرت حیدر کرار * جنابندن سرتاج خلوتیهٔ کبار * وصاحب ورد ستار * السید یحیی الشروانی * قدس سره السبحانی یه وصولی معروف وانلردن دخی پیر محمد آذربایجانی وسید ابراهیم قیصری وعلاء الدین عشاقی حضراتی واسطه سیله خلافت خلوتیه بلخاء مرتبا * قطب اوحد * الشیخ شمس الدین احمد مرمری یه شرفده ورود اولمشدر که بین الصوفیه یکت باشی دیمکله موصوفدر * انلردن دخی بو خدمت تسوید مزمانه دك رجال سلسله بیانندن بو محلده سید احمد مذکورك اون ایکی بیت بو نظم منتخبی ایله اکتفا اولندی (نظم) طریق خلوتینك پهلوانی * یکت باشی افندیدر بیل آنی * دخی حاجی قرامانی افندی * کوکل کعبه سنك رکن یمانی * جهاد اکبر ایتدی مجتهد بیل * رئیس عاشقان امی سنانی * طریق خلوتیده بر یول اجدی * اوراهك عاشقاندر رهروانی * سنانیه دینور اول راه حقه * یوری عاشق ایسك بول یارجانی * نظامی زاده سید سیفی الحق * نظامه قویدی صف عاشقانی * حیا وحلمله عثمان افندی * کلوب ارشاد ایچون پیر وجوانی * مریدی شیخ محمد چوقدار در * کبار اولیانك کامرانی هم اندن شیخ حسن مستخلف اولدی * کمالات ایله اولدر پیر ثانی * حسین اسم وعلی سیرتدر اوغلی * خلافت تختنك صاحبقرانی * عزیزم مرشدم شیخ مصطفادر ایدوب رحلت جنان اولدی مکانی * عزیزاده م بنم شیخم حسندر * دل وجانم حیات جاودانی * قدسنا الله تعالی باسرارهم العلیه * وروح الله ارواحهم الولیه * (ترجمه) کیم محبت ایتدی ایسه با که بنلر ایتدم اکا * جوهر صفو تمامی حبی کم اولمزاید

ولا قلاقی وان کان المسیء بنا * الا دعوت له الرحمن بالرشد

(قلا) ترك ایلدی دیمکدرکه سورهٔ ضحاده لفظ کریمدر (ان) وصلیه (مسیء) مجیب وزننده کنهکار معنا سنه اسم فاعلدر (رشد) فتحه لرله درطریق مستقیمه وصولدر (مفهوم) بیت سابقده بکا محبتی اولانی مودت صافیه ایله ابد الاباد دلشاد ایدرم دیو بیورمشلردی * انك مقابلنده ترك واساءت ایدن کسنه یه دخی

جزامن جنس العمل ایلمك عدالت ایكن كمال كرملرندن ناشی یوروراز * بنی ترك وبندن روكردان اولان كمسنه انكله قناعت كاراولمیوب وبلكه حقمده كوتولكه جسارت ایلسه دخی بن انك حقنده تبدیل اخلاق ایله دعا * وحق تعالی یه رجا ایدرمكه (اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون) مفهوم كریمی اوزره انی طریق مستقیمه هدایت ایله سعادت اهلنه ملحق ایلیه (ع) زهی سخا وكرم لا اله الا الله

(ترجمه) با كه سوء قصد ایله دشمنلك ایدن كمسه یه * داخی رشد ایله دعا قیلدم بدركاه صمد

ولا ائتمنت علی سر فبحت به * ولا مددت الی غیر الجمیل یدی

(ائتمنت) امین ماده سندن افتعالك ماضی متكلمیدر امین اولدم دیمكدر لاء نافیه نك لامی همزهٔ اصلیه یه وصل ایله لفظدن لانك الفی وهمزهٔ افتعال دخی ساقط اولور (ترجمه) آچدیغم سر نهاندن اولمدم بردم امین * كار ناشایسته یه هیچ ایتدم بن مدید

ولا اقول نعم یوما فاتبعه * بخلا ولو ذهبت بالمال والولد

(نعم) طالبه مطلوبنی عطایه وعددن عبارتدر یعنی بركره نعم دیو وعد ایلدیكمدن صكره بنم اول وعدمدن كنایت اولان لفظهٔ نعم اكر مال وولد ضایع اولمغی مقتضی اولورسه دخی كلامك خلافنده لادیمكله بخلی وعدمه پیرو ایلمم (ترجمه) دیدم بركز نعم كه انی ابطال ایده بخل * كرانك ایچون تار اولور ایسه مال وولد

(نطق دیكر)

هموم رجال فی امور كثیرة * وهمی من الدنیا صدیق مساعد

(هموم) جمعدر مفردی هم همت كبی قصد معناسنه در (ترجمه) بو خلقك رشتهٔ كاری دولا نور نیجه كاره * بنم قصدم بو دنیادن همان یار مساعد

یكون كروح بین جسمین قسمت * فجسمهما جسمان والروح واحد

(جسمین) جسمك تثنیه سی ماقبلی مفتوح یا بونده علامت جری (جسمان) دخی تثنیه در الف علامت رفعیدر (روح) لفظیله رد العجز واقعدر ثانیدن دخی مراد بنه اولكیدر كه سورهٔ انشراحده عسر ثانی كبیدر زیرا اعاده سی معرفه در (فائده) واقعات ناطقیه ده دیركه روح اوچدر * بری جاریدر كه عند النوم مفارقدر * وبری دخی مقیمدر كه موتله مفارق اولور منكرین كه اهل اسلامه كلنلره بشیر ومبشر تعبیر اولنور انلرك سؤاللرینه جواب ادا اولور * وبری دخی روح امیندر اول عند الموت دخی مفارقت ایلمز * كابو سزدهٔ بیهوش كبی اولان جسددن

منكر ينه جواب مقيمى حس ايدر تعبير ديكرله بعضيلرى نظم ايلمش (رباعى)

درتن آدمى سه روح بود * اولش آمدست حيوانى

دوم آن طبيعى آمده است * سومش نيست غير نفسانى

(ترجمه) ايكى جسمك اراسنده اوله برروح فائض * افاضه ايليه جسمينه يعنى روح واحد (بيت)

افلح من كان له كرديده * يأكل منها تم يثنى جيده

(افلح من كان) عنوانيله آثار عليه ده سابق ولاحق اشعار كثيره واقع اولمشدر (كرديده) كسرايله درظرفك دروننده بقيه برمقدار قليل خرما (جيد) جيمله بيون كه كردن ديرلر لفظ قرأنيدر (يثنى جيده) بيونى بوكديمكدر * حاصل معنى در (مأل بيت) بركمسنه نك برمقدار خرماسى بولنوب انى اكل ايدوب باب حقده بيونى اكوب عبادتنده كندى حالنه شكران اوزره اولان مسلم فلاحه نائل اولور والاطعمهٔ كوناكون والبسهٔ فاخرة لطافتمون هوسيله شبهه لى مال وملكه شبهه سزيمى تعدى ايدرك تدارك وزينت دنيايه تهالك ايدن كمسنه لر حساب وعذابه مظهر اولملرى مقرردر (ترجمه) اولان بولديغنه قانع فلاحه اوردى خوش بنياد * توكاده رضا بوينن بوكوب مولايى ايلرياد (بيت ديكر)

وحسبك داء ان تبيت ببطنة * وحولك اكباد تحن الى القد

(بطنة) كسرايله طوقلق (اكباد) جمعدر مفردى كبد * باغردركه فارسيده جكر دينور (تحن) حنين ماده سندن شوقلنور وآرزو ايدر ديمكدر (قد) كسرقاف وشدايله درى پارچه سيدر * قديد بوماده دندر * وقد مجوسلك قوشاغيدركه نصاراده زناردبرلر انلر ياصتلرنده اول ميشينى چكنيوب بلع ايدرلر فارسيده كسته ومعربى كستجدر (معناى بيت) اى مؤمن منصف سكادردوبلا وعلت اولمقده بوحالت بتشوركه كيجه لرده سن طوق ياته سين (البطنة تذهب الفطنة) قضيه سندن قطع نظر * جواركده برپارچه ميشين قديد چكنمكله جوعك زحمتنى تسكينه محتاج وطالب فقيرلر بولنه كه ديمشلر (ع) زهر اوله سون اولقمه كوره سنده چكينه اچ (ترجمه) سكا يتزمى بودردكه ياتاسين پرشكم بيقيد * جواركده اولنلر پاره پوستى ايده لر صيد (نطق)

يامؤثر الدنيا على دينه * والتائه الحيران عن قصده

(مؤثر) مثلثه ايله موحش مونس وزننده در اختيار وترجيح ايدن كشى (تائه) ايله (حيران) برمعنايه دركه سركردان وتركجه شاشقين دينور * لكن فرقلرى بودركه

تابه (يتيهون فى الارض) دلالتيله متحير ومتحير كدر * حتى رهروى حيرت آلود ومضطرب ايدن مفازه يه تيه ديرلر * وحيران ساكن اولان شاشمش كشيدركه اولكى جنونه * وثانى عقله قريبدر انكيچون محلنده حيرت معتبر ومطلوبدر * زيرا ثمرهٔ شجرهٔ تسليم * ونتيجهٔ قضيهٔ رضاد رديد يلر (رب زدنى تحيرا فيك (ترجمه) اى بودنيايى ايدن دين اوزره هردم اختيار * راه عدلى ترك ايدوب حيرتده اولان بانهاد

اصبحت ترجوالخلد فيهاوقد * ابرزناب الموت عن حده

(اصبحت) بونده كنت معناسنه يعنى عادتك بودروبويله اوله كالدك ديمكدر (حد) حدتدن كسكين ديمكدر (معنى) سن اى دنيايى دين واسلامنه ترجيح ايدوب واول فانينك بيننده بويان ودوان وافتان وخيزان وعامه ووالٰه وحيران اولان كمسنه دنياده بقاوخلود رجاسنده سين مع هذادندان موتك سمت حديدى ابراز اولندى * يعنى موتك ديشنك كسكين طرفى كورنديكه سكاموت تقرب ايلدى اندن غافلسين (ترجمه) بوجهانده باقى اولمق آرزوسى تابكى * ايتمدلدندان بأس شيرموتى بوخسه باد

هيهات ان الموت ذواسهم * من يرمه يوما بها يرده

(هيهات) فتح اوزره مبنيدر اسماء افعالدندركه بونك فعلى بعددر (اسهم) سهمك جمعيدرسهم اوقدرتيركبى (يرمه) يرميه ايكن شرطيتله مجزوم اولمشدر (مآل بيت) اى اوصاف مذكوره ايله موصوف اولان اهل دنياسنك اول تصورك امر بعيد درتصديق اولنمازكه ميدان طول امل نهايت بولنزاوق ميدانى كبيدرصاغه كمانكش وانسانكش اولان موتك اوقلرى كزلنمش وكيزلنمشدر هركيمه رمى ايدرسه الى هدف هلاك ايدرخلاص بولمق وبرنفس تأخير قيلمق دخى محالدر * قنده قالديكه خلود ودوام وبقا ممكن اوله (ترجمه) رامئ مركانالندهوارنيچه تيرقضا * ابريشورصحن فنايه هركيمه قيلسه كشاد

لايشرح الواعظ قلب امرئ * لم يعزم الله على رشده

(مفهوم شعر) كويا ابيات سابقه ايله اولان پندلرى كوش ايلمين كمسنه لره كنايه طريقيله بيوررركه طريق مستقيمه هدايت امرنده حق تعالى يه توجه واندن امانخواهان ونيازكان اولميان كمسنه نك قلبنى واعظ وناصح شرح ايدوب شفاى صدره سبب اوله مز (منقبه) بهاء الدين نقشبند افاض الله علينا بركاته جنابلرندن برمريض شفاياب اولمق ايچون استدعا اولند قده خسته نك

استغفا ره شغلیله امر یورمشلر سببندن استنطاق اولندقده * اول نیاز خسته باید * بعدزان توجه خاطراشکسته * یعنی ابتدا خسته کندی صحتنه طالب وشافی تعالیدن نیازده اولمق کرك که انك رجاسنی قبول ایچون توجه ایده لم هنوز کندی مطلوبی اولمدیغی حالك حصولنه دعاوطلب قبولدن دوردر بیورمشلر (ترجمه) برکشینك قلبنه تأثیرایدرمی نصح و پند * اولمینجه راه حقده عازم رشد وسداد (نطق آخر)

مضى امسك الباقى شهيدا معدلا * واصبحت فى يوم عليك شهيد

(امس) کسراوزره مبنیدرلکن نکره ویامضاف اولورسه معرب اولمغله مرفوعا مضافك فاعلیدردونکی کون معناسنه (الباقی) وانت الباقی تقدیرنده مبتداسی محذوف جمله سی حالیه در (محصل کلام) بوندن مقدم اولان عمرك کذران ایلدی بوندنصکره کلجك صاندیغك وقتی دخی اکاقیاس ایلسك فائده سزعبثه اضاعت اوقاتکدن آکاه اولورسین که تعدیل وتزکیه اولنمش شاهددرا کااعتماد ایلیوب حالاسن بنه اولکی حال اوزره قالدك حتی ایامدن برکونه چیقدك که شمدی اول شاهدسنك خلافکه شهادت ایلسه کرکدرکه قیامت کونیدر یعنی بوحالده اولدیجه البته عام اولوروال کونه تحقیق واررسین پس انتباه صاحبی اولمق کرکدرکه تدارك عدمستانی کوره سین (بیت) نه فکرزادرحلت وارنه خودقید سفرسنده * مکرکیم ارتحال ملك عقبایه ابنانمزسین (ترجمه) کچدی دون فوت ایتمه وقتی شاهدعادل یتر * برصباحه ایره سن اولورعلیکده شهید

فان كنت بالامس اقترفت اساءة * فثن باحسان وانت حميد

(اقترفت) تقدیم قاف ایله کسب ایلدك دیمکدر (اساءت) احسان مقابلی (ثن) مثلثه ایله درمکررایله دیمکدر (حمید) بمعنی مفعولدر محمودديمك (مأل قال) اکر اول کچن دونکی کونده برکنولك ایلدکسه پس علاج وتدارکك طریقی بودرکه محمودالحال ایکن فرصتی غنیمت بیلوب ضدی اولان احسانی مضاعف ایله (ترجمه) دونکی کونده قصدایله برکلك ایتدکسه اکر * ایکی ایلك ایله بوکون اولمق استرسن حمید

ولاترخ فعل الخير يوما الى غد * لعل غدا يأتى وانت فقيد

(لاترخ) اصلنده ترخی درافعالدن نهی حاضراولمغله مجزومدرارخا ایله دیمکدر ارخا اوزاتق واهمال وامهال ایلمکدرحتی دیزکنی اوزاتمغله دابه یه مساعده یه ارخای عنان دیرلر آخری جیله ارجادن اولمق دخی نسخه درکه اودخی تأخیر

معناسنه

معناسنه در (غد) تقديم معجمه ايله در (صباح) يعنى يارينكى كون (فقيد) بمعنى مفقود (نتيجه معنى) بركون دخى فرصت بولديغك كبى خيرلى ايشى (الخير لايؤخر) وفقنجه اصلا ترك وبلكه تأخير ايلمه كه شايد يارينكى كون كلنجيه دك سن آخرته كيده سين زيرا موتك محلى ووقت مقدرى معلوم دكلدر كه مغيبات خمسه دندر انبياده دخى اوج پيغمبر فجأة وفات ايلديلر (ترجمه) بوكونك يارينه قويمه خيرايدم ديرسن اكر * بلكه يارينه وارمجه سن اوله سن نابديد

ويومك ان عاتبته عاد نفعه * اليك وماضى الامس ليس يعود

(مراد شعر) سن اول كچن كون حقنده عتاب يعنى نفسكه لوم ايلسك انك نفعى سكا عائد اولوركه قصاى مافات ايدرسين اشته بوطريقله شايدكه خسران چكميوب نفعى عودت ايده لكن كچن كون عودت ايلمز (بيت) نحيفى ايتديكك جرم وكنهلر ياده كلزمى * نيچون يانمزدن اول آتش لوميله يانمزسين (ترجمه) نفسكه بوكون عتاب ايتسك اولور نفعى سكا * عودت ايتمزچون كچن كون قيل نظر حاله مريد (نطق ديكر)

ذهب الذين عليهم وجدى * وبقيت بعد فراقهم وحدى

وجد جيمله حزندر (لايحه) صوفيه كرامده وجد من طرف الله الباسط جذبه حقيقيه نك عدم وقوعنه ويابعد الوقوع ينه عالم فرقه هجرطريانى حزندركه جذبه وجمعك ينه ظهورينى طلب ضمنيدركه متواصل الحزن اولملق حالات نبويه دن اولديغى مصرحدر اكربوحزن مسعود حقيقتده وارداولمزسه تحازن وتواجد (فان لم تبكوا فتباكوا) امر شريفنه مقايسه ايله مختارلرى اولوب عمل ثقلينه موازانى اولان جذبه رحمانيه يى جلب ونياز مقامنده محققان اسلافه بونيتله تقليد وايتمارلرى انضمام قوت عبادات وطاعات ايله اندك زمانده دائره تحقيقه موصل اولوركه (ادعونى استجب لكم) وعدكريمى (واناآتيك هرولة) مژدهٔ جسيمى انلرى بوسره مشوق در اللهم ارزقنا بجاه حبيب الله (وحد) مهمله ايله دروحدت كبى يالكزلق منفردا معناسنه حالدر مألى ظاهردر (ترجمه) كندى جمله غمكسارم اولديلرهب نابديد * برزم غمده قالدم انلارك فراقيله وحيد

من كان بينك فى التراب وبينه * شبران فهو بغاية البعد

(شبر) معجمه ومهمله مياننده موحده ايله باش پارمق ايله كوچك پارمق اوجلرينك ميانى كه برقارش در قارسيده بدست دينور وسره ديدكلرى باش پارمق ايله شهادت پارمغك ميانى كه عربيده فتردركسرفا ايله وقولاج ايكى اللر اراسيدركه عربيده باع

دیرلر هر کشینك یاعی قامتی قدر دروآرشون دیرسکدن یارمتی اوجنه دکدرکه ذراع دینور (ترجمه) خالك ایچنده شول کشی ایله که فرق ایده مزکز ایکی قارش اوله معنیده اولور غایت بعید

لو کشفت للخلق اطباق الثرى * لم يعرف المولى من العبد

(اطباق) طبق لفظنك جمعیدر (ثری) ترابدر مراد ارضدر واطباقی قاتلریدر زمینك طبقه لر ینك اسملری وتفصیل اهالیلری کنز صنهاجیده ومحمدیه اولنده تفصیل اولنمشدر (مولی) صاحب وافندی معناسنه درز براعبداله مذکوردر جمعی موالیدر وعبد معناسنه دخی کاورکه مولی الموالی صاحب العباد دیمك اولور ملخصا کر یرلرك طبقه لری واننده اولان دفینه لرمانسان واصل اولسه جمله سی یکسان حال اولوب مخدوم خادمدن متمیز اولمزایدی (ترجمه) کشف اولنسه دیده مخلقه کر اطباق ثرا * فرق اولنمزایدی اشکال موالی وعبید

من كان لا يطأ التراب برجله * يطأ التراب بناعم الخد

(ناعم) یومشق لطیف (خد) معجمه ایله یکاق رخسار کبی اصلنده الخد الناعم ایدی صفتی مضاف قیلندی (مأل بیت) عزت نفس سببیله طپراغه باصمیوب وبلکه دابه لرله دخی نازونعیم ایله یرا وزرنده کزمین کمسنه ایچون بر وقت کاورکه طپراق انك یومشق ولطیف چهره سنی باصه یعنی درون خاکه کیروب خالك ایله یکسان اوله (ترجمه) شول که ایاغیله باصمزدی زمینه نازدن * باصدی کل رخسار ینه خالك ایلدی حبس مدید (نطق دیکر)

ان الذين بنوا فطال بناؤهم * واستمتعوا بالاهل والولد

(بنوا) تقدیم موحده وفتحه لر له دراصلی بنیوادر بعد الاعلال یا ساقط اولور (استمتعوا) استفعالدن ماضیدر انتفاع ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) شول کشیلرکه جهانده خوش بنالر یا یدیلر * اهل واولاد ایله اولدیلر نیچه دم برمراد

جرت الرياح على محل ديارهم * فكأنهم كانوا على وعد

(ریاح) ریحك جمعیدر قهرده جمع ولطفده مفرد استعمالی دأب قرآنیدر (دیار) جمعدر مفردی داردر (میعاد) اسم مکان وعده کاه معناسنه (ایکی بیتك مفهومی) تحقیق بنالر احداث ایدوب ودوروددرازیا یولری اولان کمسنه لردخی زینت حیات دنیا اولان اهل واولاد ایله فائده منداولنلر بونلرك نیچه سنك بوزمانه دلك حاللری هباء منثور * ونسیا منسیا دیللرده مهجور اولوب * واول بنیاد اولان معمرایلرك یرنده یللر امر جمله سی فانی اولوب وکویا کندیلری بر یرده

جمع اولمغه مقاوله ومعاهده ايلمكله اول وعده كاهه كتمشلركي انلرك بريسى
موجود دكل جملهسى مفقوددركه كويا هيچ دنيايه كلمشلر ولسان حالله ديرلركه
(شعر) واصبحنا النادار لجنات وفردوس * وامسينا بلا دار كان لم تغن بالامس
(فتح) ابن اعثم نقل ايدركه حضرت ناظم كرم الله وجهه شام شريفه توجه
بيورديغى اثناده مداين نام محله واصل اولدقده جرير بن سهم تميمى * شاهان عجمك
سرايلرى محلنى كوروب كسرانك آثار بنالرينه نظر عبرتله نكاه امعان ايدوب
مذكور قطعهنك بيت ثانيسنى انشاد ايلدكده حضرت مرتضى بيورديكه
ويحك يعنى اواه اكربو بيتك يرينه بو آيت كريمهيى (كم تركوا من جنات وعيون
وزروع ومقام كريم) آخرينه دك تلاوت ايلسك دخى انسب ايدى * زيرا انلر شكر
نعمتده تكاسل ايلدكده نعمتلرى يرينه نقمت ظهور ايدوب معصيتلرينك
شأمتندن ناشى دنيالرى سلب اولندى كفران نعمت اولمق حلول نقمته سببدر
بيورديلر (ترجمه) كتديلر هب برلرنده شمديلك يللر امر * وعده اوزره
ايلديلر كويا عزم معاد (نطق ديكر)

جنبى تجافى عن الوساد * خوفا من الموت والمعاد

(جنب) يان يعنى انسانك برطرفى لكن ارادهٔ كلدر (وساد) كسر ايله يصدقكه
بالينددرطيانورلر (معاد) آخرته كتمكدركه اليه يعود مظهرى اولمقدر (.أل بيت) بنم
وجودم يصديغه طيانوب عزت نفس وراحت بدندن اعراض واحتراز ايدر زيرا
موت كلوب اول صيانت ايلديكم وجودم ترابده خاك آلود وعظامم باليه
اولدقدنصكره عرصهٔ عرصاتده عاقبت مبتلا اولمسى محقق اولان شدائدى تفكر
ايدوب انك خوفى فراش جانم اولديغى سببدن راحت دنيويهدن تباعد وتجافى
ايدر آيت كريمهدهدخى (تتجافى جنوبهم عن المضاجع) كلمشدر (ترجمه)
زير پهلوده نيدر هردم فراش ايله وساد * جان ودلده وار ايكن انديشهٔ موت ومعاد

من خاف من سكرة المنايا * لم يدر ما لذة الرقاد

(سكره) سكراتك مفرديدرشدتدر * سكرات التى نوعدركه عقله خلل كتورر
برى سكرهٔ شبابدركه حداثت سن اربابنه طارى اولور ايكنجى سكرهٔ شراب
واوچنجى سكرهٔ ولايتكه منصب مغرورى اولمق دردنجى سكرهٔ مال مثلا ميراث
يديلرده ظهور ايدن حالتدر بشنجى سكرهٔ عشقدركه حق تعالى يه عاصى اولمقده
احسن اسبابدر و برى دخى سكرهٔ موتدر نعوذ بالله تعالى عن كلها (منايا)
منيهنك جميعيدركه موتدر (رقاد) نوم دورودراز (مفهوم بيت) سكرات موتدن

خوف اوزره اولان كسنه نوم طويلك لذتني بيلمدى يعنى بيله مز * زيرا اول فكر ايله كوزلرينه او يقو كلمز كيجه لر صبحه دك زاروكريان اولور * بومضمونده شيخ مصطفاى جلوتى بالنجيم ديمشدر * ياتمه فناىى اويان آج كوزكى اويقودن سن بو بشكطاشده هيچ اويقو يه قانمزميسن (ترجمه) سكرۀ جام فنادن خوف ايدن بيچاره يه * نقل لذتبخش اولورمى پارۀ قندرقاد

قدبلغ الزرع منتهاه * لابد للزرع من حصاد

(زرع) اكين كه كشته دينور حصاد بيچمك (معناى بيت) اكين نهايت وقتنه واردى البته تارلاده ترك ترك اولنمز بيچمك البته لازمدر پس بومثيل اوزره بومزرعۀ آخرت اولان دنياده (ع) عالمده نيك وبدكشى هب اكديكن بيچر مضمونى اوزره كشته اولوب واروب كشتزارده اول كشته امعان ايدوب حاصل محصول بيلمك كرك * پس بو فرصت الده ايكن ارض قابله بر بر وخير القا وباران سرشك ايله اسقا ايده كور * زيرا جوفشان وقت حصادده كندمجويان اولمق عاقبت انديش كارى دكلدر (ترجمه) مزرع عالمده زرع اولدق ابرشدى چاغمز * رو بمزرزداولدى بيشك ابردى هنكام حصاد (نطق آخر)

بكيت على شباب قدتولى * فياليت الشباب لنا يعود

(شباب) كنجلك يكتلك كه حداثت دورو صاحبنه شاب دينوركه اوتوز ياشنه دكدر ديديلر (ليت) تمنى ايچوندر محالده دخى مستعملدر بو محلى كبى (معناى بيت) كچن كنجلك وقتنى فكر ايدوب اغلادم كاشكى اول كنجلك بنه بزم وجودمزه عودت ايلسه اول زمانده فرصتى غنيمت بيلوردم مقدما بيلمدى غفلتله وآب روان كبى سرعتله كچدى كتدى حيف صدحيف اول وقتنه چونكه بوبله دراى اول سنك صاحبلرى سوزم بند صادقدر غفلتى ترك ايدك ديمك اوله * ابو العتاهيه نك بو بيتى دخى بومضمونه قريب معروفدر * الاليت الشباب يعود يوما * فاخبره بما فعل المشيب (ترجمه) كتدى محبوب شباب ايتدم اكازار شديد * كاشكى بردم بنه عودت ايدوب اولسه بديد

فلو كان الشباب يباع بيعا * لاعطيت المبايع مايريد

(مبايع) بايع معناسنه صاتيجى ديمك كه مشترى مقابليدر (مفهوم بيت) بيت اولده شباب يعنى كنجلك حالتنك عودتنى تمنى ايلمشيدى وبو بيتده دخى بيع وشراسنى ملاحظه ايله بيوررركه اكر جوانلق صاتلسه انى فروخت ايدن كسنه عوضنده هرنه كه طلب مراد ايدرسه انى بذل وبدل ايدوب مطلوبنى بلاتأخير عطا

وقطعا

وقطعادر بغ وتردد ایلمیوب اشترا ایدردم (ترجمه) چارسوی دهرایچنده کرشباب اولسه مزاد * بایع مطلوبی اوزره داخی ایدردم مزید

ولکن الشباب اذا تولی * علی شرف فطلبه بعید

شرف) هنروزننده جعدر مفردی شرفه سکون ایله کنسکره در قصرلک کاری ترکجه صونتدرمه دیرلر (مطلب) مصدر میمیدر (مآل بیت) اکرچه عودتی واشتراسنی رجامند اولدق لکن محالی طلبدر زیرا شباب الدن چیقوب عالی محالر وبلند مقاملره واصل اولمغین وصلتی عالم بقاده میسر اولور بودار فناده طلبی دورادور برامر اولدیغی بدیهیدر (ترجمه) لکن اول قصر فنایه چون عروج ایده بنه * بو جهانده استملاکی اولورامر بعید (نطق دیکر)

تمنی رجال ان اموت وان امت * فتلک سبیل لست فیها باوحد

(سبیل) یول وطریق کبی تذکیر وتأنیثی یکساندر (اوحد) برمعناسنه واحدده مبالغه درکه فرید عصر ووحید دهر دیمکدر (یعنی) بنم موتمی تمنی ایلدیلر لکن بوتمنی نقصان فکردن ناشیدر زیرا تمنی ایلمسه لرده خی عاقبتم موتدر وموت بکا مخصوص دکلدر بن میت اولوب انلر مخلد قالمزلر * برطریق عامدرکه نفوس متنفسه بالجمله عابر سبیل کبی مغلوب موت اولورلر * کل شیء هالک (ترجمه) بنم موتم تمنی ایتدیلر دشمنلرم هب * طریق عامدر بو اولمزم بن انده واحد

ولیس الذی یبقی خلافی یضرنی * ولا موت من قدمات قبلی بمخلدی

(مآل شعر) بکا مخالفت طریقنه سالک اولان کسنه بکا ضرر ایده مزکه (لاضرر ولاضرار) حدیث شریفی مفهو منجه حقیقتده ضار و نافع حقدر * انک ارادهسی تعلق ایلدیکه قصد کزند ایدن کشی کدر وضرر ایراثنه قادر اوله مز * و بندن مقدم موت رسیده اولان کسنه بنی دنیاده باقی قیلمزاندن برقاچ کون کیرو قالمغله باقی اولمق محالدر آزوقتده بن دخی انک کبی میت اولورم (ترجمه) خلافم استینلردن ضرر کلمز بکا هیچ * مقدم کیده نک موتی بنی قیلمزمی خالد

وانی ومن قدمات قبلی فکالذی * یزور خلیلا او یروح ویغتدی

(مفهوم بیت) تحقیق بن وبندن مقدم آخرته کیدن کشینک دنیاده حالی اکا بکزرکه بر دوستی زیارت ایدروکیدر ویاخود اخشام کلوب قالور صباح اولدقده قالقوب کیدرکه دیمشلر (ع) دار دنیا برمسافرخانه در (ترجمه) سلف ایله بنم مثلم زیارتجی کیبدر * یاخود کیجه کلندرکه صباحده اولمقاصد (نطق آخر)

الموت لا والدا یبقی ولا ولدا * هذا السبیل الی ان لا تری احدا

ترکیبك اصلی * لایبقی الموت والدا * اولوب وزن ایچون تقدیم اولندی (مفهوم مطلع) موت نه بابایی آلیقورونه اوغلی قورو بوطریق برراهدرکه جمله سی طوعا وکرها اکا سالك اولوب حتی هیچ کسنه قالمز جمله سی اول یوله کلورلکن قبل الاضطرار موت اختیار صاحبی اولمق گرکدرکه (موتوا قبل ان تموتوا) سرندن آگاه اولدقده عد مستانه تدارکی اولمغه سعی اوزره اولان اهل انتباهدن بولنورسن (ترجمه) پنجهٔ موتدن خلاص اولمزنه والدنه ولد * بوجهانده جقدن آبرو باقی قالمز هیچ احد

مات النبی ولم یخلد لامته * لو خلد الله خلقا قبله خلدا

(معنای بیت) خاتم النبیین باعث خلقت عالمین صلی الله علیه وسلم کندی امتی میانده باقی قالمدی اگر انلردن مقدم مخلوقدن بعضیسنی الله عظیم الشان مخلد ایلسه انلری البته ابقا ایدردی * قالدیکه فرشتگان وقوم جان خصوصا شیطان وانبیادن عیسی وادریس وخضر والیاس دخی باقی اولملری بقادکلدر تأخیردر * بقا اکا دینورکه مخلد اولوب قطعا موت گورمیه انلردخی عاقبتلری کل نفس ذائقة الموت) حکمنجه فنادر چونکه فانیلردر برقاچ گون زیاده معمر اولمق خلود وحقیقتده بقا دکلدر * وجن طائفه سی دخی انسان کبی مدت عمرلری تمام اولدقجه میت اولورزیرا انلردخی عناصر صاحبلر یدر * وشیطانك مردود اولمسی موتدن اشنعدر وعاقبتی ینه موتدر وانبیای مذکورین احکام نبوتی اجرادن ممنوع وموقوفلردر پس میت حکمنده اولورلر قالدیکه حسنین حضرتلرینه اسناد اولنان نبوت تعریفیه * ایشانك نبوتلری کبی تشریعیه اولمدیغندن قطع نظر وجوهله تأویلی ممکن اولدیغی متبحرینه عیاندرکه شهود محل تشنیع دکلدر * وملائکه خدمهٔ ماسوادر فنای عالمه دك انلرك عمرلری مدا اولمشدرکه عالمك فناسنه دك بعض امورده استخدام اولنوب کرك اصلاح وکرك افساد انلرك یدیله تسویه اولنمق عادة الله اولمشدر (ترجمه) فخر عالم چونکه باقی قالمدی عالمده پس * بوجهان داری اولورمی کسه یه ملك ابد

للموت فینا سهام غیر خاطئة * من فاته الیوم سهم لم یفته غدا

(خاطئه) خطا ایدیجی دیمکدر موتك اوقی خاطئه دکلدر مع هذا ضرویده * مع الخوا طی سهم صائب * کلمشدرکه خطاکار اولان تیران میاننده دخی اصابت ایدن تیر بولنور دیمکدر (ترجمه) رامیٔ موتك سهامی ایلمز هرگز خطا فوت اولورایسه بوگون یارین انی کیم ایده رد (نطق دیگر)

ارقت لنوح آخر الليل غردا * لشيخى ينعى والرئيس المسودا

(نوح) فتحله فرياد وزارى وفغان ايلمك كه نوحه مصدر معرو فدر (غردا) (ومسودا) كلمه لرينك الفلرى اشباعيه در كه وزنى اتمام ايچون داللرك فتحه لريني اطلاق ومداله جنسى اولان الفلر لفظده پيدا وخطده دخى رسم وابقا اولنور * وضمه ده واو وكسرده يا دخى محللرنده بوطرز بقله توليد اولنور كه اكا اشباع ديرلر كويا وزنك اتمامى برجايعى طويرمق كبيدر شيخ لغتده سنى اللى سنه يه واصل اولان كسنه در بونده باباسندن كنايه در كه شيخه بابا وبابايه شيخ دينور حق انسانه كمال تحصيلنده اوچ باباكركدر * برى اب والدى * وبرى دخى اب معلم * واوچنجى پدر مربى كه شيخ مرشددر * ومرشد دخى اوچ اولمق كركدر * برى شيخ انابت وتلقين * وايكنجى پير صحبت يقين * واوچنجى مرشد خرقه كاملين كه مسلسل حديث شريفله سنتدر اكر اوچى برذاتده موجود اولورسه اكسير اعظم وكبريت احمردر * الحمدلله على نعمائه كه بو عبد فقيره جمله سى ذات واحددن اخذ ميسر اولدى (ينعى) نعى ايدر ديمكدر يعنى بركسنه نك فوتى خبرينى ايصال واسماع ايدر (مسود) مكلف وزننده عالى وعزيز وبيولك عد ايلدكارى كسنه سيد كبى كه رئيسك صفتيدر (يعنى) عزيزان قومندن اولان اختيار كه بنم شيخم پيرافزاندر خبر موتى كيجه آخرنده ظهور ايدوب اول صدايى اوبخوسز قوپدى (ترجمه) كيجه تا صبحه دك بيدار وكريان اولمشم بن * چورحلت ايتدى دنيادن اوسردار مسود

اباطالب مأوى الصعاليك ذا الندى * وذا الحلم لا خلفا ولم يك قعددا

(اباطالب) مقدر اعنى يه مفعول ويارئيسدن بدل اولمغله منصوبدر وابو ديوب خبر مبتدا اولمق دخى ممكندر (مأوى) مكان (صعاليك) مصابيح وزننده جمعدر مفردى صعلوك ضم ايله فقير ودرويش ديمكدر (ندى) فتحله وقصر ايله سخادر (خلف) سكونله در كوتو ولد فرزند بدكه (خلف اضاعوا الصلوة) واقع اولدى (قعدد) ضم قاف وسكون مهمله ايله ومهمله ثانيه ده فتح وضم دخى لغتدر جدا كبرينه قريب الاباء اولان كسنه يعنى باباارى معمر اولمغله جد اعلايه واسطه سى آز اوله عبد الصمد بن على بن عبد الله بن عباس قعدد بنى هاشم ديو معروف ايدى مديحه اولورزيرا اولا ببوكلر كدرو ذميمه دخى اولوركه پيران ناتوانك اوغلى اولمغله ضعفدن خالى دكلدر * حتى تركيده دخى اختيار دولى ديرلر * بونده مراد ذميمه اولمقدركه نفى ايلدى (الفند) نسخه سى مناسب كورنمز (مأل بيت) اول شيخ رئيس ديوياد

ایلدیکم ذات بابام ابوطالبدرکه ملجأ درویشان وملاذ فقراء اهل زمان وسخی کریم متواضع وصابر وحلیم ایدی ناخلف دکل ایدی وجداعلاسنه قریب اولان اولاددن دکل ایدی (ترجمه) ابوطالب ملاذ دردمندان ذی مروت* حکیم وپیر ایدی اماد کل ایدی اوقعدد

اخا الملك خلی ثلمة سيسدها * بنوا هاشم اويستباح فيهمدا

(اخا الملك) ملك صاحبی دیمکدر ابو الملك کبی اخا اباطالبدن بدل اولور (ثلمه) ضم ایله رخنه که کدك دینور (سیسد) سین اول تقریب ایچون وثانیده اعجام دخی لغتدر بربرینه لازم کاور متین ومحکم ایدرد یمکدر (بنو هاشم) شرعده انلردرکه صدقه انلره تحریم اولنمشدر * آل علی آل عباس آل جعفر آل عقیل آل حارث بوجمله یه مذهب حنفیه ده آل محمد دیرلرکه اوج صنف بر جیم برحاایله مضبوطدر اماعند الشافعیه هاشم ایله عبدالمطلب نسلندن مؤمن اولنلری مراد درکه بوشعر مرتضوی مذهب ثانی یه ملایمدر * هاشم لغتده اوفاقلیان کسنه یه دیرلر حضرت ابو المسلمین خاتم النبيين عليه الصلاة والسلامك والدماجدلری عبدالله اكاهك جد امجدلری عمرو جنابلرینه هاشم لقب اولدیغی موسم حجده زائران بیت عتیق اولنلره ثرید ایله ضیافت ایلدیکی سببدندرکه ترکجه ده غلطی تریت معروفدر اتمکی اوفاقلیوب اتصویی ایله بلنالك وآبدار ایدوب حجاجه دلالر ندا ایدیروب سماطکش اکرام اولوردی حتی دیمشلردرکه (ع) مااحد کهاشم وان هشم * شام قریبنده برمحل معیننده مدفوندر (فیهمدا) اصلنده ان یهمد افعالدن مجهول منصوب ایدی آخرنده اولان الف اشباعیه در اهماد اطفا معناسنه در لکن اخماد شعله سنی تسکین ایلمکدر بالکلیه سوندرمك دکلدر یهمی یخمد انسخه اولنمز (مأل نظم) اول صاحب دولت یعنی ابوطالب عزم آخرت ایلمسیله سرحد ملکده پیدا اولان رخنه یی بنی هاشم سد ایدوب غیرتله اکابدل اولورلرکه شاعر دیمش * بنه همجنسی جکر بربرنك غيرتنی * شق مقراضه انکچون اوله سوزن مرهم * یا خود اطفاسنه مساعده ایدرلر منطفی اولور (ترجمه) جدار ملتمانکه رخنه دار اولدی بود مده * بنی هاشم انی سد ایده یا اوله منهمد (ذیل) ابوطالبك اسمی عبدمناف ویا عمراندرکه اعمام امام الانبياء الكرام عليهم السلامدندر ووالده سی فاطمه مخزومیه در حضرت سید الانامدن ابوطالبك یاشی اوتوز بش سنه زیاده ایدی بعثت نبویه نك اونجی سنه سی وفات ایلدیکه حضرت خدیجه دخی اول سالده انتقال بیوردیلر * جناب پیغمبر انام علیه السلامك امر

محافظه سنده قیام ایلدیکی حرف غین معجمه ده کلسه کرکدر ان شاء الله
اشعارندن برقصیدهٔ نعت شریفده بو بیتی مشهوردر * وشق له من اسمه لیجله *
فذو العرش محمود وهذا محمد * سکسان یاشنی متجاوز ایکن رحلتنده امر نبوی ایله
حضرت مرتضی غسل وتکفین ایدوب پدری عبد المطلبك جون نام محلده قبرینی
آچوب عبد المطلبی قبله یه متوجه * وقطعا وجودنده برنقصان یوق بولدقلرنده
ابوطالبی دخی یاننه وضع وقبری ستر ایلدیلر * بو شعری دخی عدم ایمانی تلمیح ایدرکه
دیمشدر * لقد علمت بان دین محمد * حق بلا شك وكان یقینا * والله لن یصلوا الیك
بجمعهم * حتی اوسد فی التراب دفینا * فاصدع بامرك ماعلیك غضاضة * وابشر
وقر بذاك منك عیونا * ودعوتنی وعرفت انك ناصحی * ولقد صدقت وكنت ثم
امینا * وعرضت دینا قد علمت بانه * من خیر ادیان البریة دینا * لولا الملامة اوحذار
مسبة * لوجدتنی سمحا بذاك مبینا * ابوطالب برادرزاده سی علیه السلامدن
ظهور ایدن احوال خارقه دن حظ ایدوب نخر اظهار ایدردی (حکایه) برکون
نبی الانبیا علیه التحایا استسقا ایچون دعا بیوردقلرنده باران بسیار نازل اولدی
روشنا بخش اسلام علیه السلام جنابلری خندهٔ تعجبانه ایله بیوردیلرکه عم
ابوطالب اگر حیاتنده اولسه حظ ایدر وشاد اولوردی درحال حضرت مرتضی
قیام ایدوب یارسول الله کویا که بابامك اشعارندن بو بیاتك مفهومنی قصد
بیورویکز دیدی (شعر) وابیض یستسقی الغمام بوجهه * ثمال الیتامی
عصمة للارامل * یطوف به الهلال من آل هاشم * فهم عنده من نعمة وفواضل

فامست قریش یفرحون بفقده * ولست اری حیا لشیء مخلدا
(قریش) قریش لفظنك تصغیریدر قرش جمع وکسب معناسنه در اول طائفه نك
دخی کسب وتجارتلری جمعیتله اولمغله قریش دیدیلرکه تصغیر تعظیم ایچوندر
اما سلطان المفسرین ابن عباس نقلی اوزره حیوان دریاده اکبر واعظم اولان
برحیوان غالبك نامی اولمغله اول جماعتك دخی سائره غلبه لری اولمق جهتندن
انکله تلقیب اولندی حتی * بوقوله بناءً جمحی دیمشدر * وقریش هی التی تسکن
البحر بها سمیت قریش قریشا * تأکل الغث والسمین ولا تترك منه لذی
الجناحین ریشا * بو شعرك بقیه سنی دخی ابن عمات محدث تخریج بیضاویده
تصریح ایدر قاضی میرحسین یزدی بو شعری ابن عباس حضرتلرینه نسبت ایدر *
فالدیکه بو لقظ ایله ملقب اولان اجدادنبویه دن کیمدر اختلاف اولندی قول اکثر
فهر بن مالك بن النضر در وعند الفقهاء مالك بن النضر بن خزیمة بن مدركة بن الیاس

ابن مضر در وبعضیلر الیاس بن مضر بن نزار درکه لقمان عرب ردید یلر * ونیجه لری
دخی مضر بن نزار بن معد بن عدنان ردیمشلر دربعض روافض دخی قریش ایله
قصی بن کلاب بن مره بن کعب مراد ردیرلرکه قصدلری شیخین قرشی دکلدر
دیمکدر زیرا نسب شریفه ابو بکر نسبی مره ده منتهی اولور * وفاروقك اجدادی
کعب بن لوی بن غالب بن فهر ده پیوسته اولور * پس امامت عظمی وخلافت
کبری ده حصه لری یوقدر دیرلر لکن قصی قریش دکلدر بلکه مجمع قریش درکه
اول شرذمه یی پریشان اولدقدنصکره جمع ایلیوب اون ایکی قبیله ایلمشدر * حتی
شاعر دیمشدر * قصی لعمری کان یدعی مجمعا * به جمع الله القبائل من فهر *
قصی دخی لقبدر اسمی زیددر (مآل بیت) قریش کفره سی بابام ابو طالبك مفقود
ومیت اولمسندن فرحناك اولدیلر مع هذا ذی روحده مخلد یوقدر یعنی موت
انلره دخی واصل اولور انلرك فقدینه دخی نیجه لری مسرور اولور (ترجمه)
فرح بولدی انك فوتی ایله قومی قریشك * جهانده کور مدم برکس کاوله
بونده مخلد

ارادت امورا زنتها حلومهم * ستوردهم یوما من الغی موردا

(حلوم) وزن ومعناده عقولدرکه حلمك جمعدر ترکیده اوص فارسیده خرد دیرلر
عقل دخی اوج نوعدر بری غریزی وایکنجی وهبی واوجنجی کسبیدرکه کثرت
استعمال معقولات ایله وفرت ملکه پیدا اولور (یعنی) عقللری خوشجه کوستردیکی
امرلری مراد ایدرلرکندی رهبرلرینی محض اعقللری قیلمشلردر اما انلری یورفتار ایله
راه سقیم ودلیل وخیم غی وغوایت محلنه برکون قریبا کتورر انلر بو حاللرینك
مرضی باری تعالی اولمیوب طریق مستقیم دکل ایدیکنی ادراك ایدرلر لکن فائده
ویرمز اول امر حضرت سلطان الانبیا امیر الامرا علیه التحایانك تکذیبی
وقتلیدرکه کاور (ترجمه) هرامره عقل شیطانیلریله عزم ایدرلر * اولورلر
شدت بغی وضلالنله مشدد

یرجعون تکذیب النبی وقتله * وان یفتروا بهتا علیه ومجحدا

(بهت) ضمله بهتان کبی وقوعی اولمیان برفعل شنیعی برکسنه یه اسناد ایلمك وفتحله
کذبدر (مجحد) اکرچه یزدی آلت انکار دردیمش لکن مصدر میمی اولوب بهت
اوزره عطف اولنمق خوشدر (معنای بیت) کفرهٔ قریش اول صادق الوعد الامین
علیه الصلاة والتسلیمك تکذیبنی وقتلنی امید ومأمول ایدرلر وبلا اصل برفعل
شنیع وکار فضیع اسناد یله افترا وحقیقتنی بیلورکن جحد وانکار ایلمکده فرصتبین

اولور وجالری بونلردر (ترجمه) حبیب اللهی تکذیب ایلیوب قتلن اومارلر
ایدرلر هردم انکار ایله بهتان مجدد

کذبتم وبیت الله حتی نذیقکم * صدور العوالی والصفیح المهندا

(وبیت الله) ده واو قسمیه در بیت الله کعبه در * اثرده وارد اولدیغی اوزره کعبهٔ مکرمه اون بشنجی بیتدر دیدیسی اسمانده ویدیسی زمینده در اگر بری ساقط اولسه دیگری اوزره واقع اولور و بو بیت شریفک هر برینک حرمت مخصوصی وعبادات وطاعات ایدر اهالیسی واردر دیو لیث بن معاذ ترجمه سندن عسقلانی یازمشدر زمان جاهلیتده بیت شریفه تعظیما درت کوشه لی حجره بنا ایلرلر ایدی کرات بناسی وحالات کساسی دخی سابقا یازلمشدر (صدور العوالی) صدور الرماح العالیة تقدیرنده یعنی اوزون مزراقلرک اوجلری صفیح مصفحکه عریض یعنی انلی (مهند) سیف هندی یعنی سزلر کاذب اولدیگکز بیت خدا حقیچون سزلره اوزون مزراقلرک اوجلرینی وانلی قلجلری اذاقه ایدوب طاتدررم یعنی انلرله سزلری قتل ایدرم (ترجمه) بحق کعبه ای کذابلر نوش ایتدرم بن * سزه جام رماح وشربت سیف مهند

ویبدو منا منظر ذو کریهة * اذا ما تسربلنا الحدید المسردا

(یبدو) وان یبدوا تقدیرنده در (منظر) کوزلک یوز اوزره بری مراد همان برمهابتلی بشره وشجاعتلی لقادیملک کریهه اسماء حربدندر که حرب شدید وشدت حرب دیمکدر (مسرد) سرد وربط محللری غایت شدت ارتباط اوزره معمول اولمغله باقلسه حس اولنمیان زره (مآل بیت) وتا که سربال حدید مسردی بزلر لابس اولدیغمز وقتده بزلردن غازی صاحب صولت اولدیغی بشره سندن عیان برکسنه ظهور ایدنجیه دک بزلر جدال وقتالدن دست کشیدهٔ فراغ اولمزز (ترجمه)
سزه برچهرهٔ دهشتفزا ظاهر اولور چون * لباس اوله بزه اول جبهٔ آهن مسرد

فاما تبیدونا واما نبیدکم * واما ترواسلم العشیرة ارشدا

اما) کسر ایله تبیدونا تبیدوننا ایکن نونک بری اسقاط اولندی تهلکو تا معناسنه که یا سزلر بزلری هلاک ایدرسکز (واما نبیدکم) و یا خود بز سزلری اولدررز دیمکدر (سلم) صلح (عشیرت) خصملرکه اقربادر (ارشدا) سلک صفتیدر (محصل کلام) وجه مذکور اوزره مقاتله ده دوام اوزره حرکت ایدرز حتی ایکی طرفک بری غالب وقاتل وآخری مغلوب ومقتول اولور ویا خود قوم وقبیله کز بیمزده توسط ایدوب سزه اولی اولان صلحی سید الاحکام اولمق اوزره رأی ایدرسکز (ترجمه)

یا مز بیزی هلاك ایلرسکز یا خود سزی بز * یا خود اولور اساس صلح ارامزده ممهد

والا فان الحی دون محمد * بنو هاشم خیر البریة محتدا

(حی) محله وقبیله (دون) عند معناسنه که قربی مشعردر (بنو هاشم) انلك خبریدر (بریه) مخلوقات (محتد) کشینك اصلی (معنی) اکر بو مذکور امرلرك بری مختار یکز اولمزسه قبیله مز پیغمبرك قریبی اولان هاشمدرکه انلرك اصلاری جملهٔ خلایقك خیر ایسیدر (ترجمه) والا مز بیلورسز پس بو قوم اصل پاك * هدا ینلر بنی هاشمدر اصحاب محمد

وان له منکم من الله ناصرا * ولست بلاق صاحب الله اوحدا

(من) بیانیه در (بلاق) اصلی لاقی در ثقلت کسرهٔ جر باعث سقوط اولوب تنوین ایله ساکنین حاصل اولدقده یایی دخی طی وتنوین وسط کلمه اولان قافه لاحق اولدیکه حرکه سی بنائیه در کسرهٔ جر مقدردر (صاحب) یار مصاحب معناسنه در حقه نسبتله دوست واهل محبت دیمك اولورکه (یقول لصاحبه) کریمه سی ایکی معناده دخی زبانزددر (اوحد) متفرد وتنها که ترکجه یالکزدر (مآل معنی) اول سلطان کائنات علیه التحیات جنابلری ایچون اوصاف مزبوره دن ماعدا بوخاصهٔ معلومه دخی تحقیق واردرکه سزلك میانکزده انك حق تعالی ناصریدر حق تعالی نك دوستنه یالکز بن ملاقی دکلم یعنی او پیغمبر عالیکهره صدق وخلوص اوزره اعانت ونصرت ایلمك بکا منحصر دکل بلکه سزلك اراکزده حق تعالی نك اول نبی کریم ایچون ناصری ومعینی واردر (ترجمه) عنایتله خدادن ناصری وار سزده انك * حبیب حقه بندن غیری ناصر اولدی بیحد

نبی اتی من کل وحی بخطة * فسماه ربی فی الکتاب محمدا

(وحی) کتاب معناسنه در اشارت وکتابت ورسالت والهام وکلام خفی ودخی غیره القا اولنان هرشیء وعجله وسرعت معنالرینه دخی کلور حتی الوحاء الصفاء وزننده البدار معناسنه وقصر ایله الوحی دخی وزن ومعناده العجل در الواحا دیدکلری خطادر (خطة) ضمله امر عظیم کتاب قرآن کریمدرانده اسم شریف نبوی درت محلده مذکوردر (محمد رسول الله) (وما محمد الا رسول) (ما کان محمد ابا احد) (نزل علی محمد) (مفهوم) بر پیغمبر عالیشاندرکه هر نه زمانکه وحی ظهور ایلیه برامر عظیم ظهور ایدر واول امر عظیم سببیله امت کندینه ثنا کار اولمغله حق تعالی اکا قرآن کریمده اسمنی ایراد ایله اکرام ایلدی (ترجمه) نبی حقدر اول وحی ایله ایردی کار اعظم * کتاب الله ایچنده حق اکا دیدی محمد

اغر

اغر كضوء البدر صورة وجهه * جلى الغيم عنه ضوءه فتوقدا
(اغر) تقديم معجمه ايله در ابيض معناسنه (ضوء) ضيا (بدر) اون دردنجى كيجه اولان قرص تام قمرك اسميدر (غيم) بولوت سحاب كبى (توقد) پارلادى ديمكدر (معناى بيت) اول نبى كريمك مبارك يوزى دلجوى بدر كبى بياض ومنور اولوب ضياسى بولدى كويا زائل ايدوب پس فروزان اولوردى (ترجمه) بياض صورت وجهى ضياى بدر ايدى صان * كه ابر ظلمتى اجدى ضياى وجه امجد

امين على ما استودع الله قلبه * وان كان قولا كان فيه مسددا
(امين) امنيت وامانت صاحبى (مفهوم بيت) واول اوصاف سابقه ايله وصف ايلديكم پيغمبر مهترك قلبنه حق تعالى وديعة وامانة القا ايلديكى احوال الهيه ومعاملات نامتناهيه حقنده امنيت ايله موصوفدر اكر امانت قلنان امر سخن مقوله سى ايسه انده دخى راستكو يلق اوزره اولور ايدى (ترجمه) اما نتكاه حقدر قلبى كنديسى اميندر * امانت قول ايسه قولى اولور انده مسدد

(نطق آخر) وان حياتى منك يا بنت احمد * باظهار ما اخفيته لشديد
(منك) من بعدك تقديرنده دركه كافك كسريله در سندنصكره ديمك اولوركه حضرت زهرايه خطابدر يعنى تحقيق اى اوحد الانبيا عليه التحايا اولان پيغمبر آخر زمان واحد وامدح عالميانك قزى فاطمه سنك موتكدن بنم پنهان وستر واخفا ايلديكم كيزليلرك آشكاره اولمسيله بيله بنم صاغلغم تحقيق شديد واليم اولان اموردندر (ترجمه) اى حبيبك دخترى سندن چو پنهان ايتديكم * ظاهر اولدى زندكانيم اولدى غايتله شديد

ولكن لامر الله تعنو رقابنا * وليس على امر الاله جليد
(تعنو) تذلل معناسنه يعنى مطيع اولور ديمك كه آيت كريمه ده (وعنت الوجوه للحى) وارد اولدى (رقاب) بيونلر كه كردن دينور (جليد) عناد كار وجدل ايدن كمسنه (مآل) اكرچه بيت سابقك مفهومى كه غالبا فاطمه دنصكره به قالمق اندن مكتوم قيلنمش اوله كه شمدى فاطمه نك انتقاليله ظاهر اولدى اشته بو امر تحقيق بكا كوچ كلان حالاتدندر لكن حق تعالى نك امرينه بيونلريمزا كريدر يعنى اكا مطيع ومنقادزكه انك فرمان تقديرينه جدلكار وعنود بو قدر رقارشو قويوب كردنكشلك محالدر (ترجمه) لكن امر ذى الجلاله كردنم اولور ذليل * امر مولادفعنه پس فائده ويرمز جليد

اتصرعن الحى لديك واشتكى * اليك ومالى فى الرجال نديد

(حمى) بر مرض حاردر اسمه دیرلر فارسیده تب درانواع کثیره سی واردر بونده مراد غب در که یومیه درابتدا ظهورنده رعشه وصکره حرارت کلور ایکی ویا اوچ کونده برکره عارض اولور (مفاد بیت) بنم صبرم اول مرتبه ده ایدیکه سنك عندکده احوالمدن کدرلی اولنلرك بریمی سکا اظهار ایلمزدم مثلا تبزده اولسم سنك یانکده یاتوب سکا شکایت ایلیوب سنك منفعل ومضطرب اولمغله رقت قلبکی والمنالك اولدیغکی استمزدم بوحالتده اقرانمده بنم نظیرم یوقدر (ترجمه) هیچ بنی حمی یعقوب ایتدمی سا کا اشتکا * سن بیلورسن که رجال ایچره بکا اولمز ندید

اصبر علی صبر واقوی علی منی * اذا اصبر خوار الرجال بعید

اصبر) اصرار ماده سندن افعل تفضیلدر حفظ ایلمك وضایع ایلمامکده اقدام زیاده در دیمکدر (خو ار) فتح وشد ایله ضعیف وکوشلك (مفهوم نظم) بن صبری محافظه ده مبالغه اوزره یم ومقصودلرم اوزره قوت بازوم احبیم معروف اولان رجالك بازوی صبرلرینه ضعف طاری اولدیغی هنکامده بنم حمیت صبرده قوتم زیاده اولور دیمکدر * الحق لیث الله الغالب * علی بن ابی طالب * وصفی حقلرنده حقیقت حال اولدیغن اقرار وتحدیث بیوردیلر (ترجمه) صابر واقوی اولورم هر مرادوشدته * اول امرده عاجزانك صبری اولدقده بعید

وفی هذه الحمی دلیل بانها * لموت البرایا قائد وبرید

(قائد) سرهنك یعنی یدیجی که ساربان دیرلر حیوانده کوسمدر (برید) بیلك که رسول وقاصد وقولاغوز واولاق دیرلر خلاصه وبوحماده مخلوقاتك موتنه دلیل واردرکه جمله سی عاقبت موته واصلدر (ترجمه) بردلیل اولدی بوحماده بکا که تاب تب * موته خلقك اولور برقائد ویاخود برید (نطق دیکر)

فاطم یا بنت النبی احمد * بنت نبی سید مسود

(فاطم) اصلنده ای فاطمة ایدی برای ضرورت تای لاحق ساقط اولدی یاخود رجلی منزله سنه ترفیع ایله معامله ایلدی بنت ثانی اولدن بدل عین ویاخود محذوف اعنی یه مفعول اولور (خلاصهٔ سخن) ای فاطمه ای اسم شریف احمد ایله نامدار اولان پیغمبرك وذاتنده سهتر وعالی ونجیه کرامات ایله دخی علوشان صاحبی قیلنان نبی کریمك قزی (ترجمه) ای نور دیدهم فاطمه ای دختر عالیتبار * اد سن دختریسن برشهك کاولدر نبی سید جواد

قد زانه الله بجید اغید * هذا اسیر للنبی المهتدی

(اغيد) لطيف ونازك كه بومشق دينورناعم كبى (مأل شعر) ندايه جوابدر كه
هل اتى على الانسان) سوره سنده موجود اولان (و يطعمون الطعام على حبه
مسكينا ويتيما واسيرا) كريمه سنك سبب نزولى اولان ماده يى اشعار ايدركه حضرت
امام شافعى جناب امام مرتضى حقنده بيورر (ع) وفى غيره هل اتى هل اتى *
حاصلى اى فاطمه حق تعالى تحقيق اول كردن لطيف ايله انى مزين قيلديكه ثم بويه
كلان كسنه بو پيغمبر هدا يتماً يك اسيرپدر (ترجمه) كاول كردن پرنور ايله
زين ايلدى مولى العباد * آنك اسيريدر كلان ايلر برء عرض مراد

مكبل فى غله مقيد * يشكو الينا الجوع قد تمدد

(مكبل) موحده ايله دروزن ومعناده مقيد كبيدر (غل) ضم ايله دبر اسيرلرك
بوغازينه باغلد قلرى قايش وياد موردر (تمدد) تفعلدن فعل ماضيدر آخرينك
حركه بنائيه سنى براى شعر فتحه دن كسره يه تحويل ايلدى يعنى بوغازى باغلى
قايويه كلوب بزلره آجلقدن شكايتله تحقيق شى الله ديوب ال اوزاتدى (ترجمه
بندكند ايله مقيدبى نوا بردردزاد * شكوا ايدوب آجلقدن ايتمش باب عجزه اسناد

من يطعم اليوم يجده فى غد * عند العلى الواحد الموحد

(نتيجه) ايما تمز دخى انك اوزرينه دركه (من يعمل مثقال ذرة خيرا يره) حكمنجه
دنياده محتاجه طعام وين كسنه عقباده اجرومثو باتى عندالله موجود بولور
(ترجمه) شو كيم بو كون اطعام ايده يارين اولور ضعفيله شاد * حق
بيرينه بيلك بخش ايدر اولدقده اولى روز معاد

مازرع الزارع

موف يحصد * فاطعمى من غير من انكد * حتى تجازى بالذى لا ينفد
مصرع اخيردن مقدم اولان مصرعده * واعطيه لا تجعليه انكدا * دخى نسخه در
لكن نسخ معتمده دن دكلدر اطعمى امر حاضر مفرد مؤنثدر دن منتدركه (لا تبطلوا
صدقاتكم بالمن والاذى) نظم كريمى ايله ممنوعدر انكچون شوم معناسنه اولان
انكد ايله وصف ايلدى (تجازى) مجازاة بابندن مفرد مؤنث مخاطبه اولوب ضرورة
آخرندن ياونون ساقط اولدى (مأل مقال) ايكنجى يره اكديكى تخمى قريبا حصاد
ايدريعنى انسانك عمرى قليلدر بومزرعه دنيايه حق تعالى كتوردى كتملك زمانى
قريبدر همان يقينده موت كلور پس سن و مسوه منتسز جه اول اسيرى جوعندن
خلاص ايله كه دنياده موقت قليلده سعى ايدوب عقباده فنا سى ونفادى اولميوب
دائمى اولان مجازاة ايله جزا اولنه سن ديو بو رجزى اوچنجى كيجه انشاد بيوردى
مسكين كلديكى كيجه وارد اولان شعر حرف نوندمو يتيم كلديكى شب ظهور ايدن

نظم حرف ميده كاسه كركدران شاء الله اوچنجى كيجه اسيرك كلمسيله انشاد اولنان
شعر بودركه ايراد اولندى (منقبه) آيت كريمه نك سبب نزولنده اهل تفسير
ديمشلردركه ابن عباس رضى الله عنهما روايت ايدر حضرت حسن وحسين
جنابلرى بردفعه كثرت حركت طفلانه سببيله اتعاب وجوددن سرايت شدت
حرارت حاصل اولوب ايكيسى بردن اول قرتى العين اولى الابصار * شكسته
مزاج پراكدار اولمغله عيادتلرى ايچون اول مجترس دلخستكان جهان عليه
صلوات الله المنان * حضرتلرى خانهٔ مرتضايى تشريف بيوروب جناب على يه
خطاب وانلرك شفايابِ اولملرى امرنده برنذر ايلمك صوابديدلرى اولدقده امتثالا
لامره الشريف حضرت مرتضا وجناب زهرا وفضه نام جاريهٔ خدمتما
اوچركون لله صائم اولمغه نذر ايلديلر شفاياب صحت اولدقلرنده تشكر ايفاى نذرى
خواهشكار اولوب روزه دار اولديلر لكن افطار ايده جك قوت يوميه كيف ما اتفق
نايابِ اولمغله شمعون خيبرى نام يهوديدن اوچ صاع اربه استدانه واستقراض
ايدوب هر برينى بركون طبخله افطار اولنمغه قرار ويرلدى اربه دن برصاعنى حضرت
زهرا ال دكرماننده اون ايدوب عجين ايلدكده بش عدد اتمك طبخ اولنوب افطاره
انتظار اوزره ايكن ناكاه برمسكين باب خانه ده شيأ لله ديو عرض احتياج ايلدى
اول بش قرص نانى رضاء لله الكريم اول فقيره تسليم ايله بذل موجود ايليوب
كنديلرى انجق صو ايله افطار ايلديلر ايرتسى كون ينه برثلث جوى دست آسياده
دقيق بعده يوغروب فرونده پشروب حين افطارده اكل ايلمك اوزره ايكن بودفعه
بريتيم لوجه الله الكريم نانپاره يه احتياجنى افاده ايله ندا ايلدى اكا دخى
موجودى عطا بيوروب اوچنجى كيجه اوچنجى بخشى دخى براسير كلوب كالاول
لله طلبكار اولدقده اول اسيرى دخى بخش بقيه ايله دلاسير عطيه ايلديلر ماسوا انلك
حرمتنه خلق اولنان حبيب الله عليه صلوات الاله جنابلرينك قطعهٔ وجودلرى
اولان كريمهٔ محترمه لرى وانلرك شوهرى عمزاده پيغمبرى وايكيسنك جكرپاره لرى
جناب حسنين سبطين وجاريه لرى فضهٔ حورى سيما بش نفس نفيس اوچ كيجه دن
برى آج وفقط آب صافى ايله دفع احتياج ايلدكارى سببيله غيرة الله صادر اولوب
بويله حالات شديده خصايص فانيه دن اولمغله بوكه صبرك ثمرهٔ باقيه سى نه مرتبه ده
اولديغنى افاده سياقنده جبرائيل حضرتلرى سورهٔ انسانى انزال ايله تسليتبخش
حال ودركاه عزتده احسن قبول ايله اول صدقاتك مقبول متعال اولديغن تبليغ
وبشارت رسالرسال اولنديلركه (ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما

واسيرا)

واسيرا) اول سورهٔ جليله نك آيات كرامندندر (مناجات) الهى بالنبى وبالوصى*
وبالحسنين سادة كل انس* وعترتهم أئمة دين حق* ومختارين من عرب وفرس*
اجرنى من اذى الاشرار واجعل* موالاتى لهم حرزا لنفسى (فائده) صاع درت
مددن عبارتدركه موط غلط مشهوريدر وهر مد ايكشر يوز التمشر درهمدر پس
برصاع بيك قرق درهم وزننده اولان شيشه دركه ارادهٔ خلل طريقيله در زيرا
فى الاصل اول مقدار شيئ وضع اولندقده زائد وناقص كلمين ظرفدر (ترجمه)
اكديكنى بيجر كشى خيراله اى نور فؤاد* طعام ايدوب منت اذا ايتمه كرم قيل
بى عناد* حق عوض اوله سكا اول نعمت غير نفاد* بو محلده جناب زهرا حضرت
مرتضايه جوابنده بو رجزى ايراد بيورمشلر* لم يبق مما جئت غير صاع* قد
ذهبت كفى مع الذراع* ابناى والله من الجياع* ابوهما للخير ذو اصطناع

(نطق آخر) لن يستوى من يعمر المساجدا* ومن يبيت راكعا وساجدا
(منقبه) سلطان كونين برهان خافقين نبى الثقلين هادى الحرمين عليه من الصلاة
والسلام انمى الاكملين جنابلرى چونكه مكهٔ مكرمه دن دار الهجرهٔ مدينهٔ منوره يه
هجرت بيوردقلرندمدومنك بلامى ارخا بيوروب كندى مخلسنه حواله ايله ارادهٔ
تقديريه دن بو صورتده استخاره بيورديلر انصار كرامدن هركيمك خانه سنى
پيشكاهنه كه دوه واصل اوله صاحب خانه دوه نك مهارينى اخذ ايدوب اناخه
ونزوللرين استدعا ايدردى تخليهٔ سبيل ايله امر بيوروب دوه مأمور ايدوكلرندن ردبو
دفع ايدرلر ايدى نا كاه عمر بن عبادك يتيملرى سهل وسهيل نام صبيلرك ملكى اولان
ميدانه دوه واصل واول محله جمله نك خانه سندن اقرب اولان خانهٔ ابى ايوب انصارى
خالد بن زيد رضى الله عنه پيشكاهنه دوه نازل اولدى لشارحه (قطعه) ايدنجه
هجرتى اولمش حبيب الله اكا مهمان* سعادت عاشق آكاهه تشريف ايلدى بارى
* انك وضع قدمله خانه سين چون ايلدى تشريف* قونلدى تربه يه رسم قدم فيهم
ايله اسرارى* اكرچه اوغلى ايوب اسمى ايله كنيه دار ايدى* ييمرك كنيه سيده
اولدى اذعان ايله بو كارى* در حال خالد انصارى ناقه نك اوزرنده اولان اشيايى
خانه سنه نقل ايدوب مسافر مهمانخانهٔ دنيا ومقيم خلوتجاى خاتميت انبيا عليه
التحايا حضرتلرى دخى خانهٔ خالدى تشريفسازميمنت بيورديلر بو دخى
عرائبدندركه هجرت نبويه وقوعى طيبهٔ طيبه يه اخبار اولندقده اهالئ بلده سرور
وشادى اظهار ايلمشلر ايدى لكن اطفال شهر كويا ملهم اولوب وقت استقبالده
ثانية الوداع نام محلدن دفلر وسائر آلات نشاطلريله استقبال وعرض انبساط قدوم

سعادت لزوم نبوی ایلمك سیاقنده ناقه نك بیت کاهنده جمله سی بو شعری صوت
اعلا ایله انشاد ایدرلر ایدی (شعر) طلع البدر علینا * من ثنیات الوداع * وجب
الشکر علینا * مادعی لله داع * ایها المبعوث فینا * جئت بالامر المطاع * روایت
زرین ورزین ایله فقرهٔ ثالثه دخی مرویه درکه سیرت زین عراقی شرحنده فاضل
اجهوری یازمشدر (القصه) اول یتیملرك وصیٔ قیمی اولان معاذ بن عفرا ویا سعد
بن زراره ایدی اندن اول صحرایی اشترا و مسجد شریف و برمنزل لطیف بنا بیوردیلر
واصحاب کرام ایله کندیلری دخی تبرکا و تواضعا و تنزلا طاش و طپراق مقوله سی علت
مادیه نقلنه بالذات مبادرت ایلدیلر و اول انشاده ارتجالا بیوردیلرکه (شعر)
هذا الحمال لا حمال خیبر * هذا ابر ربنا واطهر * یعنی بو مسجد شریفه و بیت منیفه
نقل اولنان بو کارك نقلیه سی اجر جزیل رب جلیلدر خیبر اهلنك اجرتی کبی ادنی
بهادکادر یاربی انلرك بر واحسانلری پاك و کامل و جلیل و جمیلدر یعنی بو ایله اولمسنی
و بونلرك عملری بلاریاء وانجق سنك رضاك ایچون اولمغله انلرك جزای سزاسنی
رجا ایدرمکه سندخی قرآن مبیننده (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بیوردك دیمك
اوله حافظ اسمعیل دیرکه خیبریلر اجرتله ناسه حماللق ایدرلر ایدی اندن کنایتدر
اشته بو منقبهٔ مفیده دن غرض بودرکه بو ارجوزه یی حضرت مرتضی اول
ایامده انشاد و بو امر بناده بلاموجب تکاسل ایدوب خدمت مالیه و یا بدنیه ده
بولنمیانلره تعریضا مصرع آتیلری ایراد بیوردیلر (ترجمه) رضا ایچون شو کس
کیم ایده تعمیر مساجد * براولورمی یاتوب کیجه اوله راکع وساجد

یدأب فیها قائما وقاعدا * ومن یکر هکذا معاندا * ومن یری عن الغبار حائدا

(یدأب) متصلا خدمت ایدوب بلا فاصله عمله اولوردیمکدر (یکر) اولکی بابدن
اولوب رجوع ایدر یعنی کیرو چکیلور (حائد) مائل دیمك (بش مصرعك مآلی)
مسجد بیان کسنه ایله خانه سنده نائم اولوب وقتیله نماز قیلان کسنه برابرمی اولورلرکه
مسجدك بناسنده انلر پیوسته زحمت چکوب قیام وقعود وحمل ثقیل تحملیله
مشقت چکرلر وانلردن اولمیوب عنادینه مصر اولان کسنه کیرو چکیلور ودخی
توزی وطپراغی استثقال ایدن کسنه برطرفه میل ایدر پس بونلر جمله سی عملده
برابر اولمدقلری کبی اجور ومثوباتده دخی مساوی دکللردر البته افضل الاعمال
احمزها اثری وفقنجه کارلرك زحتلیسی افضلدر (ترجمه) چکه رنج وتعب
انده اوله که قائم وقاعد * اکابکسانمیدر رجعت ایدوب اولان معاند * غبارندن
اوله برکس اتمك کردان وحائد (نطق دیکر)

یاشاهدالله علی فاشهد * انی علی دین النبی احمد

(یاشاهدا) یار جلا کبیدر که مضافه مشابه اولان منادادر حضرت شاهد مشهود * علیه صلوات المعبود * جنابنه ندادر علی جار ومجروردر لکن انکاه علی که اسم صاحب دیوان کرم الله وجهه درمیانده جناس تام واردر که یاء متکلم دخی اندن عبارتدر (ترجمه) الا ای شاهد مولا بوکون یاکه کل اول شاهد که دینم اولدی اول دین نبی احمد ماجد

من شك فی الدین فانی مهتد * یارب فاجعل فی الجنان موردی

(جنان) کسرایله جنتك جمعیدر جنت سکزدر (ترجمه) ایدن شك بیله دینمده هدایتدر بکا عائد * الهی قیل بهشت ایچره بنی فضلك ایله خالد (رجز)

اصول بالله العزیز الامجد * وفالق الاصباح رب المسجد * اناعلی وابن عم المهتدی

(اصول) آواندهٔ فتحله نفس متکلم حمله کارم دیمکدر (اصباح) کسرایله درفتحله صبحك جمعی اولمق دخی ممکندر (فالق اصباح) عمود صبحی ظلمت لیلدن اشراق ایدیجی دیمکدرو یاظلمت شب وبیاض نهار میاننی فارق (مسجد) کعبهٔ مکرمه در که عهد لامدن منفهمدر (انا) اکرچه قصرایله درلکن بوندن وزن اتمامی ایچون مدواشباع ایدرلر (عم) جناب ابوالامه کاشف الغمه صلی الله علیه وسلمك عمیدروا عمام حضرت اوندر اولاد عبدالمطلبك اکبری حارث ابوطالب زبیر حمزه ابولهب غیداق مقوم ضرار عباس عبدالکعبه بونلردن انجق حمزه وعباس شرفیاب اسلام اولدی ماعدالرك بعضیسی دخی حارث کبی اهل فترتدن اولمغله (ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) کریمه سی دلالتیله مأمون الغائله درو بعضی ابولهب کبی قطعی الکفردر که خامهٔ عباسی جامه نك جلوهٔ جولانته بوصحن بیان تنك اولمغله مضمار تاریخه حواله ولجام تفصیل سمت اجماله اماله اولندی بونده انلردن بری اولان ابوطالب مرادد رکه کندی ناظمك پدریدر (معنی) دشمنمه بنم حملهٔ کارزارم اوصاف مزبوره ایله موصوف اولان رب العالمینك یارای مکنت وحول وقوتیله درو زیرا بن پیغمبر آخر زمان اولان جناب هادی مهدی غلام احمد مختار علیه السلامك عمزاده سیم بنم پدرم انلرك والدلریله برادرلردر که ایکیسی عبدالمطلب اوغللریدر و بن اشته اول نسلدن اولان علیم که اسمك دخی مسماسنده دلالت مدخل تأثیری ایله علوشانم وسمو مکانم واردر عالی ودشمنمه غالبم (ترجمه) چوحمله ایلیم یاری قیلر مولای امجد * بکا اول خالق لیل ونهار اول رب احد * علیم ابن عم

اتانی ان هند احل صخر * دعت درکا و بشرت الهنود ا

(هند) معاویه نك اناسنك نامیدر (صخر) معاویه نك باباسی ابو سفیانك اسمیدر فی الاصل حضرت سلیمان علیه السلامك خاتمنی سرقت ایدن خرسز جنك آدیدر هندك باباسی عتبة بن ربیعة بن عبد شمس بن عبد منافدر (درك) جندر واحدی درکه درکه جنتده درجات تعبیرینه مقابل جهنمده درکات دیرلرانك مفردیدر که درکه سفلاسنه قعر جحیم دینور بونده مراد برالچق زیر زمین کبی مخفی محلدرکه حالنه مناسب تعبیر بیوردیلر (هنود) هندنکره نك جمعیدر یعنی لاعلی التعیین هندلر که عورتلر دیمك اولور (مأل بیت) بکاو اصل اولان اخبار مرویه دندرکه صخرك اهلی اولان هند بر محل اسفله اول ام الخبائث سائر کندی کبی اولان خبیثاتی دعوت وجمع ایلیوب مژده ایلمش یعنی شماتت مراد ایدرمش (ترجمه) صخر ابو سفیانك اهلی هند اشتدم باشنه * جمع ایدوب عورتلری تبشیر ایدرمش اول بلید

فان تفخر بحمزة حین ولی * مع الشهداء محتسبا شهیدا

(حمزه) اعمام حضرتدن اولدیغی بیت سابقده محققدر نبوت ظهورندن التی ییل مرورنده قبول اسلام ایلدی سبب ظاهری بودرکه یوما من الایام صفانام مقامده پیغمبر علیه السلام وقفه کبر صفای صحبت اصحاب کرام ایدی اول محلدن ابو جهل لعین مرور ونیجه اکدار وکزند واذا وشر حضرت رسوله اندن وصول بولدی حضرت حمزه شکاره کتمشیدی کلدکده معتاد قدیمی اوزره بیت شریفی طواف ایلدی بو اثناده ماجرای ابی جهلی ابن جدعانك جاریه سی حمزه یه وقوعی اوزره افاده ایلدکده درحال حمزه پهلوان مجمع قریشه واروب انده بولنان یای ایله ابو جهلك باشنه ضرب ایدرك شق ایدوب قان اقغه باشلدی واسلامنی اظهار ایلدی روایت اخراده شق سر پر شر ابی جهل ایلدی کلوب حضور پیغمبرده تسلیمیله عرض خدمت ونوعما منت ایلدکده اول نبی وحی آزما علیه التحایا ای حمزه سنك بو خدمتکدن زیاده سکا خیرلی اولان سنك قبول دعوت واسلام برله رفاهیتکدر بیوردقلرنده درحال اقرار نبوت ایلدی رضی الله عنه بو شعر حضرت حمزه نك تشکریدر (شعر) حمدت الله حین هدی فؤادی * الی الاسلام والدین الحنیف * بدین جاء من رب عزیز * خبیر بالعباد بهم لطیف * الخ (محتسب) اجر وثواب طالبیله لوجه الله بر خیری وجوده کتوریجی (شهید) دن مراد شهید

حقیقیدر فی سبیل الله غزا اوزره ایکن دشمن دین ضربندن هلاك اولمق که ضرب
اولندقده دفعة هلاك اولمزسه ده فوتنه دك کندیده کلام دنیوی صادر اولمیه
وشهید حکمی دخی بشدر که بو امت مرحومه حقنده خصا یصدندر که شهید
حقیقی کبی درجهٔ شهادتله مکرم اولدیغی روایتکردهٔ سیوطیدر امام سالفه ده شهید
حکمیکه مطعون طاعون ومبطون که زحیر اسهال دیدکلری ایچ آغری بسیدر
وحرق وغرق وتحت الهدم واقع اولنلردر معتبر دکل ایدی (مآل بیت) بیت آتی
ایله یازیلور (ترجمه) دیدم اول کز فخر ایدرسه حمزه نك کندیکنه * فی سبیل الله
اغزاده اولدیغنه اول شهید

فاناقد قتلنا یوم بدر * اباجهل وعتبة والولیدا

(بدر) بین الحرمین بر محل وپانده اولان قیونك نامی که آبار شهیره دندر ابوجهل
وعتبه وولید حرف باده افاده اولنمشیدی (خلاصهٔ بیتلر) هندا گر ابن عم حمزه نك
دولت شهادتله سعادت بولوب حیاته بویله موت ترجیح اولندیغنی ادراك ایلیوب
نك فوتیله فخر ایدرسه بو مفاخرت اثر حماقتدر زیرا بزلر دخی مقدم هجرتك ایکنجی
سالنده رمضانك اون یدنجی جمعه کونی واقع اولان بدر غزاسنده جبابرهٔ ابطالدن
اولان ابوجهل وعتبة بن ربیعه وآنك اوغلی ولیدی دخی ونیجه بونلر کبی شجاعت
وشهامتله پهلوان میدان کارزار دعواسنده اولنلری قتل ایلدك آنی خاطرینه
کتورسین لکن هم عورت وهم کافر اولمغله ایکی ماده ایله نقصان عقلی ثابتدر اندن
نشأت ایدر بو مفاخرت انك کفرندن بیوك جرم دکلدر (ترجمه) اول غزای
بدری هم اونتمسون اول کینه جو * ایلدك قتل اندهبوجهل ایله عتبه هم ولید (ذیل
منقبه) بدر غزاسنده چونکه اهل اسلام طرفنده (لقد نصرکم الله ببدر) سری آشکار
اولوب کفرهٔ قریش مغلوب ومخذول اولدیلرسنهٔ آتیه ده تکرار اوچ بیك کافر
هجرتك اوچنجی سنه سی ظهور ایلدکده پیغمبر علیه السلام دخی یدی یوز نفر
اصحاب کرام ایله استقبال واحد طاغی اطرافنده آتش حرب اشتعال بولدی
وقریشك معیتلرنده اون بش عدد عورت کلمشلر ایدیکه سال سابقده قتل اولنان
کسنه لری انلر فریاد ایدرك صایه لر کفرهٔ قریش دخی آنی ایشیدوب کیمنك پدری
ونیجه سنك برادری واوغلی مرد اولمغله اول صدادن غیرت پیدا اولوب متانت
وقوت دل حاصل اوله اول عورتلرك بری هند مسفوره ایدی شعرده تخصیص
خطابه سبیلرك بری بو اولوب وبری دخی حضرت حمزه یی مثله ایلدیکیدر که قصائد
سابقه ده ایراد اولنمشدر و اول عورتلرك رفع صوت ایله انشاد ایلدکلری کلام ازجمله

بورجزدر (رجز آخر) نحن بنات طارق *
نمشي على النمارق * ان تقبلوا نعانق * او تدبروا نفارق * فراق غير وامق *
وبو غزاده دخی پیغمبر علیه السلام تاییدونصرت ملك علام ایله قریشی شکست
وپرانهزام ایدوب اصحاب کرام نفوس واموال یله اغتنام ایچون اشتغال ایله غافل
تام ایکن تکرار رجعت ایلدکده صورت غلبه کوربنوب جبیر بن مطعمك
خدمتکاری وحشی یی ترغیب ایلمکله که بدرده حمزه جنابلری انك عمیسی طعیمة
ابن عدی یی طعمهٔ شمشیر ایلمشیدی حضرت حمزه یی کوردکده بر پشته آرقه سنه
اختفا ایدوب حمزه یه حربه سنی وحشی آلوب حیله ایله شهید ایلدی ومبارك بطننی
شق ایدوب جکر ینی چیقروب هنده کوستردی زیرا حمزه ایله علی اعاتلریله هندك
باباسی عتبه وولید یلیددخی بدرده قتل اولندیغی حرف بحرف افاده اولنمشدی
وهند پرفند دخی جکر شهادت فر حمزه دن برپاره دهن عفننده چکنیوب
آغزندن طشره القا ایلدی ووارب حضرت حمزه نك تن شجاعتکارینی مثله ایلدی
یعنی اعضاسنی قطع ایدوب وجلدشر یفندن برپاره سنی بلازك وبازوبند وخلخال
یاپوب مکه یه کتمشیدی حضرت حمزه نك سنی اللی التی یه واصل ایدی غزاة
وشهدای بدر احوالی اجمالا بدریه جزده مسطوردر غزای بدرده ابوجهلك کشتهٔ
شمشیر قهر اسلام اولمسی امام بخاری عشرهٔ مبشره دن عبد الرحمن بن عوفدن
روایت ایدر بیورمشکه ایکی طرفدن ایکی شاب نابالغ ظهور ایلدی کوردمکه
ایکی معاذلردر بری ابن عمرو وبری ابن عفراء که عاقبت اول غزاده شهید اولمشدر
خاطره کلدیکه اکر بونلر مرد کامل اولسه لرنه خوش یکتلر اولورلردیکه اثر شجاعت
بشره لرنده نمایان ایدی ناکاه بکا خطاب ایدوب ابوجهلی بزه کوستر کوردیکمز
یوقدر دیدیلر بن دیدمکه نیچون استرسکز جواب داد اولدیلرکه اثنای جنکلده
حضرت پیغمبره سب ودشنام ایدرمش الله حقیچون اکر کوررسك اندن جدا
اولمزز یا او ویا بزلر هلاك اولادقجه دیدیلر تعجب ایدرك کارزاره شغل ایدرکن
کوردمکه مطلوبلری صحن قتالده جولان ایدر راشته صوردیغکز کسنه شودر دیو
کوستردم قلجلرینی چکوب العظمة لله بلای آسمانی کبی نازل اولوب قتل ایلدیلر
کویا که اصلنده دخی دنیاده دکل ایمش کان کان لم یکن بعض روایتده انلرك
ضربندن آتندن ییقلوب لکن هنوز جان برجهنم اولمش ایدی عبد الله بن
مسعود آنی لاشه لر میاننده بولوب قصیر القامه صغیر الهامه برذات مسعود
اولمغله ابوجهلك بوینونه احتیاطا اباغیله باصدقده ابوجهل کوزینی آچوب

هزلا دیدیکه ای شوبا نججق نه بو کسلك یره چیقدك ابن مسعود حضرتلری دخی
فرصتی غنیمت بیلوب الندن قلجنی آلوب کندی قلجیله سر نحوست پروربنی
جسدندن جدا ایلدی قالدرمغه قادر اولمیوب برمحلنه پارمغنی طاقوب یره
سوریه‌رك جناب سردار امت علیه التحیة حضرتلرینك حضور سعادتلرینه
کتوروب خدمت ایلدی همیشه سر دشمنان بویله غلطان خاك خذلان اولسون
دیمك مفادین ادا ایلدیکن نقل ایدرلر

وقتلنا سراة الناس طرا * وغنمنا الولائد والعبيدا

(سراة) جمع قلتدر مفردی سری علی معناسنه اصلنده سریو وزننده و معناده نفیس
ورئیس دیمکدر ادغام اولندی بو جمع جموع عزیزه‌دندر بوندن غیری فعیل وزننده
برمفرد یوقدر که جمعی فعلة اوله وبعد الاعلال اولی فتحهٔ اصلیه ایله قناة کبی مفرد
وزننده قاله البته مضموم قیلنور غزاة وعداة کبی (طرا) جمیعا دیمکدر (ولائد)
جمعدر مفردی ولیده نابالغ جاریه (عبید) عبدك جمعیدر (خلاصهٔ کلام) کفرهٔ
قریشك بالجمله صنادید وکبارنی بك چوق قتل ایلدك ودیشی وارکك بك چوق
اسیر ومال غنیمت الدق دیمکدر که کثرت باب مفعوللرده درفاعلده دکلدر (لازمه)
بدر غزاسنده صنادید قریشدن یتمش کشینك باشی کسیلوب یتمش باش دخی
اسیر الدیلر که تفصیل اسمالری عهدهٔ مفصلاته حواله اولندی برآز کفرهٔ اسمنی
تسویده تکثیر سوادن غیری مفاد اولمدیغی مجزوم مکرده سویدادر معلوم الاسم
قرق عدد کسنه‌دن زیاده حضرت مرتضانك کشتکان صارم ذوالفقاری
اولمشیدی مدینهٔ منوره یه یدی میل مقداری محل قالدقده امر نبوی ایله
بر کافری وبر مرحله صکره برینی دخی عبرة شهرا هده قتل ایلدیلر متمول اولان
اسیرلردن بیك درهمدن بیك درهمه دك فدالری النوق اوزره سبیللری تخلیه
اولندی سائرلری خدمت ایلدیلر ومال غنیمت اثنای طریقده علی السویه اقتسام
اولندیغنه بیت مذکورده اشارت واردر (ترجمه) قتل اولندی زبدهٔ کفار
انده بیقصور * هم غنیمت اوزره الدق نیجه نسوان وعبید

وشيبة قد قتلنا يوم ذاكم * على اثوابه علقا جسيدا

(قد ترکنا) دخی نسخه‌در (یوم ذا) بدره اشارتدر (کم) جماعته خطابدر (علق)
قیو قلنمدم غلیظه که پهتی دیرلر (جسید) صو کبی دکل غلظتندن ناشی جسد
یعنی لحم کبی جسم اولمش فانه شیبه لواء یغی حالده شیبه‌یی ترك ایلدك دیمك اولور
بیت مستقل ایله یاد اولنمغه سبب سلطان الشهدا حضرت حمزه‌نك کندی قتل

ایلدیکنی نذکیر ایچوند ر مآل ظاهردر (ترجمه) شیبه نك قتلی ایله هم ایلدك
اول کون غزا * انی تزیین ایلدی خون بسته اثواب جدید

فبوء من جهنم شر دار * علیها لم یجد عنها محیدا

(بوء) وزن ومعناده نزل کبی که تنزیل اولندی اوتوردلدی یعنی حاضر قیلندی
(محید) مهمله ایله میل وعدول محلی که مفر معناسنه در (ترجمه) اولدی
دوزخدن مهیا بك شدیدی انلره * امر حقله انلره جای خلاص اولدی بعید

وماسیان من هو فی جحیم * یکون شرابه فیها صدیدا

(سیان) کسر ایله تثنیه درمفردی سی مثل معناسنه ومالیس معناسنه پس
ماسیان ایکیسی برابر دکلدر دیمکدر بری من ایله وآخری دخی بیت آتیده اولان
من ایله مراد اولان کسنه لردر (صدید) صاری صوکه مثلا جریحه ده پیدا اولان کبی
(ترجمه) نیجه یکسان اولور اولکیم اوله دوزخده مقیم * هم طعامی اوله زقوم
وشرابی هم صدید

ومن هو فی الجنان یدر فیها * علیه الرزق مغتبطا حمیدا

مغتبط) غبطه اولنه جق حالده اولان کشی (مآل بیتین) جهنمده صو یرینه صدید
(ایچمکله معذب اولان کشی ایله جننده رزق مطلوبی بهرحال احسان اولنوب
اقرانتك مغبوطی اوله جق صورتده محمود الحال اولان کشینك ایکیسی برابر
دکلدر مقتوللرك دخی کفره سی جهنمی ومقبوللری بهشتی اولدقلری جهتدن
مساواتلری یوقدر بیت اول (وخاب کل جبار عنید من ورائه جهنم ویسقی
من ماء صدید) کریمه سنك مفهومنه ناظردر بیت ثانی دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا
فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) کریمه سی مدلولنی تذکیر ایدر
(ترجمه) شول کشی یه کیم اوله جنات عدن ایچره مقیم * هم شرابی کوثر اوله
رزقی مغبوط وحمید (غریبه) احد غزاسنده ابتدا صورت غلبه مرآیای قریشده
صورتنمای ظهور اولدقده کمال غرورلرندن ناشی ایچلرندن ابوسفیان بلند صدا ایله
اوج کره افی القوم محمد یعنی محمد حیاتده میدر دیو ندا ایلدکده جوابندن اصحاب
کرامی نهی بیوردیلر بعده سه بار دخی افی القوم بن ابی قحافه دیدی یعنی صدیق
اکبرك حیاتندن پرسان اولدی اکا دخی جواب ظهور ایلدکده جناب فاروق
صوردی جوابنده ینه نهی بیوردیلر ینه صیت وصدا کلدکده قومنه خطاب
ایدوب انلر قتل اولنمشلر میدان نزمدر دیو سرور اظهار ایلدی حضرت عمرك دیك
غیرتی غلیان ایدوب صبره مجال محال اولوب جناب شهنشاه رسالتدن دستور

استیوب صوت عالی ایله ای حق تعالینك دشمنی والله سنك تعداد ایلدیكك نفوس نفیسه بالجمله پیرایهٔ تخت حیات اولدقلری معلومك اولسون ای ملعون دیدكده یوم بیوم والحرب سجال دیدی یعنی بدرده سزلر منصورا ولدیكز شمدی نوبت بزه كلدی برابرز جنكك قوغه لركیبیدركاه طولركاه بوشالوردیمكدر بوا حد جنكنده هبل نام بتلری تیمنا برابر كتورمشلر ایدی فرحندن اكا خطابا اعل هبل دیو ایكی كره ندا ایلدی یعنی ای هبل دخی عالی اولكه بزی دشمنمزه غالب ایلدك دیمك اولور سعادتله سلطان سریر رسالت علیه التحیه فرمانیله اصحاب كرام دخی انلره مقابل الله اعلی واجل دیو ذكر جهری ایلدیلر ابو سفیانك بعنه قرع ایدنجه چاغروب (ان لنا العزی ولا عزی لكم) یعنی بزم هبلدن غیری عزی نام بتمز دخی واردر سزلك عزاكز یوقدر دیدی فرمان نبوی ایله اهل اسلام دخی (الله مولانا ولا مولی لكم) دیدیلر بزم حافظمز ونصیر اولان خالقمز واردر كه سزه مولی دكل یعنی سزدن راضی دكلدر دیمك اولور روایت اخراده یوم بیوم دیدكده ابو سفیانه جوابده امر همایون ایله حضرت فاروق (لا سوا قتلانا فی الجنة وقتلاكم فی النار) دیو بیوردیكه بو روایته بیتلر شاهددر یعنی برابردكاز بزم شهیدلریمز جنانده در سزلك مرداولنلریكز نیرانده در (نطق آخر)

الله حی قدیم قادر صمد * ولیس یشركه فی ملكه احد

(صمد) اهل نیازك پناهی یعنی ملجأ وملاذی دیمكدر (ترجمه) حی وقدیمدر اول خدادادخی توانا هم صمد * ملكنده آنك دائما حاشا شریك اولمز احد

هو الذی عرف الكفار منزلهم * والمؤمنون سیجزیهم كما وعدوا

(عرف) تفعیلدن ماضیدر اعلام وافاده ایلدی دیمك (كفار) كافرك جمعیدر كافر ستر وپوشیده ایدیجی معناسنه نعتدر وشرعده اخبار پیغمبر واسطه سیله بالضروره معلوم اولان امری انكار صاحبنه دیرلر (معنی) كفارك عقباده یرلری جهنم ایدوككنی حق تعالی تفهیم وپیغمبر وكتاب واسطه سیله تعریف ایلدی ومؤمنلره دخی سابقا ثمرهٔ اعمال صالحه جنت اولدیغنی وعد بیوردیغی وجه اوزره بلا خلاف انلره موعودلریله قریبا جزا ایدر (ترجمه) بیلدردی حق كافرلره منزللرین نار جحیم * مؤمنلره احسان ایدر جنت ایله وصل ابد

فان یكن دولة كانت لنا عظة * فهل عسی ان یری فی غیها ارشد

(دولت) فتحله شجاعت وغلبه وضمله دخی نعتدر بعضیلر فتحله مالده وضمله حرب وجاهده مستعملدر دیدیلر ابو عبیده دیركه فتحله مصدر وضمله شیء متد اولانك اسمیدر (غی) ایله رشد بربرینك ضدیدر (بقیهٔ منقبه) احد غزاسندن عودت

وكفره دخی مكه یه رجعت ایلدكده ابوسفیان وامثالی بری برینی تحریك ایله جانب مدینهٔ منوره یه كمال تصمیمنده اولدقلری سلطان تخت رسالت علیه التحیه جمع همایونلرینه قرع ایلدكده (حمراء الاسد) نام موضعكه مدینه یه سكز میل محلدر یتمش نفر اصحاب كرامله تشریف بیوردقلری كفره نك معلومی اولدقده (نصرت بالرعب) اثری آشكار اولوب جناب نصیر المسلمین رب العالمین قلبلرینه خوف وخشیت القا بیوروب مكه یه دك فرار ایلدكلرنده (الذین استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح للذین احسنوا منهم واتقوا اجر عظیم) كریمه سی نازل اولدی (ترجمه) بودولت نصرت بزه حقدن نصیحت اولدی بس * اوله كه اولغی ایچره دولا كوستره روی رشد

وینصر الله من والاه ان له * نصرا ویمثل بالكفار اذ عندوا

(یمثل) اولكی بایندرمثله یعنی عذاب ایدر (ترجمه) مولایه كیم دوستلق ایده هردم اكا یاردم ایدر * كافرلره ویرر عنادایتدكجه حق رنج وكبد

فان نطقتم بفخر لا ابالكم * فیمن تضمن من اخواننا اللحد

(لا ابالكم) اولادعرب میاننده برنوع شتمدر بعضیلر بددعادر دیدیلر ایكی قول دخی جمع اولمق ممكندر زیرا میانلرنده عموم وخصوص واردر (اخوان) ایله (انما المؤمنون اخوة) كریمه سی حكمنجه اهل ایمان مراددر ومصرع ثانی ایله دخی شهدای احد مقصوددر (لحد) زمیننده اولان شقه دینوركه داخلندن برطرفنی حفر ایله قبر ایدرلر مآل بیت كاور (ترجمه) ای بی پدرلر سزا كر فخر ایله نطق ایلرسكز * بزدن شهید اولنلر ایچون یعنی اول برقانچ عدد

فان طلحة غادرناه منجدلا * وللصفایح نار بینها تقد

(طلحه) ابوطلحه بن عبد العزانك اوغلیدركه قریبا تفصیلا ولنور (منجدل) یره دوشن كسنه (صفایح) صفیحه نك جمعیدر قلجلر مراددر بیانی كچمشدر (تقد) اصلمنده توقددر (بیتلرك خلاصه سی) اكرسزلر فخر ومباهات ایدوب بزلردن شهید زدفین خاك اولنلرك حقنده ای مجهول النسب ومعلول الحسبلر ناسزا سوزسویلر سكز اول فخریه بیهوده در زیرا اغزای مزبورده محاربه دن فارغ اولدیغمزده جمله دن طلحه بن ابی طلحه نام كافرینامی مقتولا یرده یاتر اولدیغی حالده بزلر براقدق وقلجلریمز هربری آرامزده بریانر آتش ایدی حال بویله ایكن سزلرك فخر یكزنابرجادر (ترجمه) پس طلحه یی ترك ایلدك آلودهٔ خاك هلاك * شمشیرانشنا بمز ایقاد ایدوب نار نكد

والمرء عثمان اردته اسنتنا * فجیب زوجته اذ خبرت قدد

(عثمان)

(عثمان) طلحه‌ٔ مزبورك اوغلیدر صاحب الامانه سادن الكعبه‌در حقنده (ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) كريمه‌سی نزوليله مفتاح بيت حين فتحده الندن آلنمشكن ينه كنديسنه رد اولنديغی ايچون اسلامه كلدی اوغلی شيبه‌در (وحالا) مفتاح البيت اول نسلده‌در بيك يوز تاريخلرنده ظهور ايدن رئيس السعديه شيخ سعد الدين جباوی دمشقی بن الشيخ يونس الشيبانی جنابلرينك اصل اصيل نسبت نسبلری انلره منتهی اولورحتی پدرلری ومرشد طريقتلری شيخ يونس مذكور برقصيده‌سی مطلعنده بيورر (شعر) مقامی علا فی الخافقين بلا لبس * ووقتی صفا فی حانة القرب والانس (اروت) قاندردی ديمكدركه هلاكدن كنايه‌در واولديرنده دالله اردت دخی نسخه‌در هلاك ايلدی ديمك اولوركه ترجمه‌اكا ناظردر (خبرت) تخبيردن مجهولدر خبری واصل قيلندی معناسنه‌در (قدد) كسرايله‌در مفردی قده‌در مشدده طولانی قطع اولنان جلددر (ترجمه) عثمانی هم قيلدی هلاك زخم سنان وتيغ‌مز * پس زوجه‌سی دير لريقاسن چاك ايدوب بولمزمدد

فی تسعة اذ تولوا بين اظهرهم * لم ينكلوا من حياض الموت اذ وردوا

(تسعه) عدد اسملرندندركه طقوزنجی عددك ناميدر انلرك كنديلری وكركسه تميزلری قواعد عديده ايله مضبوطلردر اول قواعدك قياسه مخالف اولنلری اوچ كه ثلاثه‌دن انكله طقوزه‌دك يدی لفظك مذكرلری تا ايله مستعملدر ثلاثه اربعه خمسه ستّه سبعه ثمانيه تسعه ومعدودلری مؤنث اولورسه كنديلری تاسز كلور ثلاث اربع الى آخره قالديكه انلردن مشتق اولان صفاتده ينه قياس اوزره‌در مذكرلری تاسز ثالث رابع خامس دينوب ومؤنثلری ثالثه رابعة ديواداولنور واول الفاظ سبعه‌نك معدودلری تميزلريدركه جمع لفظيله ايراد اولنوب مضاف اليه اولورو تذكير وتأنيثده اول اعداد معدودك مفردينه ناظرلردر مثلا ثلاثة رجال وثلاث نسوة دينور وبونده تسعه ايله غزای احدده اعدانك علمدارلرينك بری برينك پينده على قول دست حضرت حيدر كرارده جان برجهنم قرار ايدن طقوز كافر مراددر (اظهر) الف مفتوح وهاء مضمومدر ظهرك جمع قلتيدر ضميره مضاف اولوب بين ظرفنه دخی مضاف اليه‌در بين اظهرهم جمله‌سندن مراد مظاهرت اميديله انلرك ميانده اقامت واستناد در مستندا فی وسطهم تقديرنده‌در (لم ينكلوا) نكول مصدرندن مضارع مجحود مطلقدر كه بونده صدر يعنی بعد الورود رجوع واستنكاف مراددر (حياض) حوضك جمعيدر اصلی

سبیل معناسنه اولان حیضدندر (وردوا) صویه وارد بلرد یمکدرکه ورد ماءمدین وارد اولدی وصدودن عودته صدر دیرلرکه (لا نسقی حتی یصدر الرعاء) دخی صادر اولدی (ملحوظ کلام) بو وقعه ده اهل اسلام اصحاب کرام میمنت وجود پیغمبر علیه السلام ایله اول مرتبه ده منصور ومظفر اولدیلرکه ازجمله حوض طن که برکره وارد قدنصکره نکثول واعراضلری ممکن اولمیان شجعان مجاهدان میاننده سائرندن قطع نظر همان طقوز نفر علمدار بکزی بری بری اردنجه هلاك ایلدیلر انلرك آرالرنده تحصن ایدن طلحه واوغلی عثمان کبی نیجه خبیثلر کشتهٔ سیف علوی وهلاك کردهٔ قهرقهرمان مرتضوی اولدیلر پس نه یوزایله فخریهٔ نطقه جسارت ایدرسکز دیمکدر (ترجمه) یعنی طقوز کیشی ایله میدانه کلدکده همین * نوش ایتدیلر حوض مماتدن جمله سی خون زبد

کانوا الذوائب من فهر وا کرمها * شم الانوف وحیث الفرع والعدد

(ذوائب) جمعدر مفردی ذوابه ضمله کیسوی صاچدر وفتحله هرنسنه نك اعلاسیدر ایکیسندن دخی سردار وسرافراز اولان کمسنه مراداولنور (فهر) کسریله برقبیله رئیسیدرکه اجداد نبویه دن فهر بن مالك بن النضردرکه قریش بونلرك لقبلری اولمق اقوال اولدیغی قریباذ کراولندی (شم) ضمله جمعدر مفردی اشم بورنی اوزن وبلند اولان کمسنه در وبونده انوفه اضافتله معنی بروتلری یوك یعنی جلالت شان صاحبلری دیمکدر (حیث) مضمومدر ودائما جمله یه مضاف اولور پس بونده حیث الفرع موجود دینور ظرف مکاندر حین زمان ایچون اولدیغی کبی وما لاحق اولمدیغنه شرط ایچون اولمزکه حیثما دینور (فرع) نسل وولدکه مقابلی اصل ونسب آباء واجداددر (عدد) ضمله عده نك جمعیدرکه حوادث ایام ظهورنده دفع ورفعنك تسهیلنه آلت اولمق ایچون تدارك وحفظ اولنان مال وسلاح امثالی اشیا (معنی) انلر فی الاصل بنی فهردن سرفرازاقران واکرم اخوان ومیان عربده جلیل الشان وحیات دنیانك زینتی اولان مال واولاد ایله محسود دیکران ایدیلر یعنی بویله اولدقلرینه مغرور اولوب دین حقه سرفرودن عار وکفر وشرکی شرك شعار ایلدیلر (ع) زهی تصور باطل زهی خیال محال (منقبه) احد غزاسنده مظهر خذلان ومظهر کفران ابوسفیان صاحب طغیان عبد الدارك اوغللرینه دیدیکه کچن سال بدر غزاسنده بزم سنجاغمز سزلك ید یکزده ایدی مقهور ومنهزم اولدق بو ییل بزلره ویرك شاید که قرصت بوسنه بزم اوله لکن مقصودی فی الحقیقه تیرا قدار اولمق دکل ایدی بلکه انلرك دیك غضبلری

غلیان وعرق شیطنتلری خلجان پیدا ایدوب بو سببدن اثنای حربده ثابت قدم
وراسخ دم اوله‌لر وقتا که ایکی عسکر صف‌بستهٔ محاربه ومقابله وتهیئهٔ لوازم ایله
شروع مقاتله اولندی ابتدا اعدا طرفندن طلحهٔ مغرور میدان کارزاره کلدیکه
جانب دشمنده علم انك یدنده وجمله‌دن بطال ایدی حتی اقربنه کبش الکتیبه
دیرلر ایدی بکا مقابله‌یه قادر اولور کمسه وارمیدر اکر وار ایسه کلسون دیو فریاد
وغروریندن بر محلده طورمیوب جولان ودوران ایدوب نیجه اشعار انشاد ایلدی
مظهر العجائب * معونة النوائب وزیر صفدر حضرت پیغمبر مرتضی حیدر ابن
ابی طالب انکا مقابل اولوب اول امرده اول دوزخینك سرینه قرینی طوب غلطان
میدان شجعان ایلدیکی کبی بو حال الحمد لله المتعال خبر فال اولوب سرور دارا کرم
رب ذی النوال وسرور دار اعظم باری تبارك وتعالی علیه الصلاة والسلام وجمله
اصحاب کرام شاد کام اولوب تکبیر ایلدیلر پس بیراغی انك برادر سقر مقری عثمان
اخذ ورفع ایلیوب بو شعری انشاد ایلدی (شعر) ان علی اهل اللواء حقا * ان
تخضبوا الصعدة او تندقوا * انك بو رجزی وحضرت مرتضانك اکا جوابی حرف
لامده کلسه کرکدر انشاء الله العلام که اولی بودر * لنحسأ علیك اللعن من جاحد
الی آخره * درحال حضرت علی انی دخی قتل ایلدی بعضیلر انك قاتلی حمزه‌در
دیدیلر بعده بر کیشتی دخی خروج ایدوب وبیراغی آلوب اظهار جلادت ورعونت
ایلیوب کوزردیلر که ابو سعید بن طلحه‌در سردار کماکشان وتغذیه دار تیرانداز ان
جناب سعد بن ابی وقاص انکا بر تیر دلدوز ایله دوزخ افروز ایلدی انك دخی رجزی
وحضرت مرتضانك جوابی مو جزی حرف بادمه * والخیل جالت یومها غضابها
* بیتیدر انك شرحنده مفصلا افاده اولندی صکره مسافع بن طلحه چیقوب
بیراغی آلدی عاصم بن ثابت بدری دخی انی اوق ایله هلاك ایلدی بعده حرث
ابن طلحه بیراغی قالدیروب قالدردی عاصم مذکور انی دخی قتل ایلدی پس کلاب
ابن طلحه اخذ ایلدی انی دخی زبیر مبشر قتل ایلدی صکره حلاس بن عبد الله
انك یرینه کلوب طلحة بن عبد الله دخی انی هلاك ایلدی بعده ارطاة بن شرحبیل
جایکیر اولوب انی دخی حضرت ابو الحسن وصی مختار حیدر کرار تیغ شریفنه سند
مرده اولدی پس شریح بن قارض بیراق چکوب بر مسلمان دخی انی قتل ایلدی
وبغو عبد الدارلردن صواب اسمنده بر خطا کار علمدار کفار اولوب بر کمسنه دخی انی
ارسال دار البوار ایلدکده حضرت حسان بدیهه کویان بو شعری بلند صدا
ایله محلخوان اولدی (شعر) فخرتم باللواء شر فخره * لواء حین رد الی الصواب ظننتم

والبغيه له ظنون * واما ان ذالك من امر الصواب * بان جلادنا يوم التقينا * بكة
بحكم خمر العياب) قتل اولنان كسنه اون عدد اولوب پس تسعه لفظی ایکی طریقله
تأویل اولنوربری کو یا انلرك رئیسلری طلحه اولمغله سندنصکره سنك قتلك
طقوز نفر کسنه نك قتلنه سبب اولدی اشته اول مرتبه سنك قتلکدن غزاة
ممنون اولدیلر دیمکدر وایکنجی بودرکه ابوعبد الله جعفر بن محمدك روایتیله
مضبوطدرکه اول اون کشینك طقوزی حضرت فاطمك دست شریفنده قتل
اولندی بو سببدن طقوز عددی ایراد اولندی بو بیتده یاد اولنان طقوز نفر کسنه لر
عثمان ابوسعید مسافع حرث کلاب حلاس ارطاة شریح صواب بو نلردر اکر سؤال
اولنورسه که بو کروه اولاد عبد الدار ایدی اما بیت خامسه نظرله فهر اولادیدر
بو طریقله جواب ویریلور که عبد الدار دخی فهر نسلندندرکه انك پدری قصی
ابن کلاب بن مره بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهردر (ترجمه) اول قوم
فهرلك اکرم واعلامی ایدی انلری * پس ایلمش سردره واتکثیر فرزند وعدد

واحد الخیر قد اردی علی عجل * تحت العجاج ابیاوه و مجتهد

(اردی) هلاك ایلدی دیمك (عجل) عجله که شتابدر معروفدر اکر مجتهد آنی
تأکید ایدرلکن عجل طین معناسنه دخی لغت حمیردر دیو عبد القادر بغدادی
برده یه بن هشامك شرحی اوزره اولان حاشیه سنده نقل ایدر (عجاج) توز غبار کبی
(ابی) ابن خلف ابن وهب بن حذافه مقتول نبی علیه السلام درکه پیغمبر علیه
السلام مدت عمرلرنده بر کافر قتلیله غزا بیوردیلر آنی ابن کثیر بودر دیمشدر واثرده
کلمشدرکه شر الناس اول کشیدرکه بر پیغمبری قتل ایلیه ویا بر پیغمبر آنی قتل
ایلیه وخصوصا که آخر زمان پیغمبری قتل ایده (ترجمه) خیر الوری فخر
جهان ایتدی ابی پس هلاك * آلوده خاك ایلیوب ترك ایتدی بیجان وخلد

فظلت الطیر والضبعان ترکبه * لخامل قطعه منهم ومقتعد

(ظلت) کوندز کلدی دیمك حتی اثرده مقداظلکم شهر عظیم وارد اولدی مراد ماه
صیامدرکه البته صوم یومیدر (طیر) جنسدر (ضبعان) کسر ایله صرتلان مؤنثی
نا ایله درز (وضبع) مطلقدر (ترجمه) صرتلان ایله قوشلر اوکون لاشه سنه قوندی
انك * هر بیریسی بر پاره سین آلوب خراب اولدی جسد (غریبه) ابی مذکور
پیغمبر آخر ظهور علیه صلواة الغفور حضرتلرینه هجرتدن مقدم مکه ده دیمش
ایدیکه بر آت الدم صافی اربمایله تربیه ایدرم انك اوزرنده انجق سنی قتل ایلسم
کرکدر جوابنده اول سلطان سرا پرده رسالت دخی ان شاء الله بن سنی قتل ایدرم

بيورمشلرايدی چونكه اتلك برداری اميه بدرده مرداولوب ابی اسير اولمشيدی فداويروب خلاص اولدی وبو اثناده بومكالمه واقع اولمشيدی وقتا كه احدده ابتدا غلبه شعت دشمندن كورنمكله بوكافر بيدين سيد المرسلينك اوزرينه حمله ايلدی پيغمبر عليه السلام دخی حارث بن صمه ويا زبيرك الندن حربه سنی قاپوب قوت قدسيهٔ پيغمبرانه ايله برضربهٔ واحد كالف ايله مجروح ايلدكده محمد بنی قتل ايلدی ديو فرياد ايدرك بين الظهرانه وياسرف نام محله وارد قدده مرداولدی وبوندن غيری يدندهٔ كيسنه مقتول اولمدی وبودخی مضبوطدر كه انبيای كرامدن بريسی اثنای جنكده دشمن يدنده شهيد اولديغی واقع اولمدی

ومن قتلتم علی ما كان من عجب * مناؤقد صادفوا خيرا وقد سعدوا

(صادف) وجد معناسنه (ترجمه) بزدن اولان غازيلر اول كونده كه اولديلر شهيد * خير وسعادت بولديلر قربنده جمع اولدی سرد

لهم جنان من الفردوس طيبة * لا تقربهم بها حر ولا صرد

(جنان) اوچقلر كه مفردی جنتدر سكز عدد اولوب فردوس انلرك بری اولديغی سابقا يازلمشيدی (حر) اسی كرما كبی (صرد) فتح وسكون ايله دروزن ايچون تحريك اولنمش حروفی مهملاتدر حرك ضدی يدر صوغق ديمك كه سرما در فارسيدن معربدر اصلی سرد در بو ابياتك مألی ظاهر (ترجمه) جنات فردوسی خدا پس انلره قيلدی عطا * هم عارض اولمز انلره اندهنه حر ونه صرد

صلی الاله عليهم كلما ذكروا * فرب مشهد صدق قبله شهدوا

(رب) تكثير ايچوندر (مشهد) محل شهود كه مقعد ومكان ديمكدر (ترجمه) بخش درود ايده خدا ياد اولديغجه انلره * اول نعمت صدق وصفايه انلر ايردی بيعدد

قوم وفوا لرسول الله واحتسبوا * شم العرانين منهم حمزة الاسد

(احتسبوا) يعنی پيغمبر عليه السلامه وفالرينی حسبة لله يعنی اجر ومثوبات وجناب حق تعاليدن مكافاة اميديله درديمكدر (شم) قريبا يازلمشيدی (عرانين) مفردی عرنين بروتك ساسنه شم اولان محلی كه ايكی قاش آراسيدر وعرانين مطلقا كبرای قوم معناسنه دخی كلوركه شاعر ديمش * ان العرانين تلقاها محسدة * ولا تری للئام الناس حسادا * حمزه حضرتلری اعمام نبويه دن ايدی اسد الله لقبی فی الاصل انلر كدر عسكره حضرت مرتضاده شهرت بولدی (ترجمه) انلر وفا ايتدی رسول اللهه هردم حق ايچون (هب سربلند ايدی شجاعتده بری حمزه اسد

ومصعب ظل ليثا دونه حردا * حتی تزمل منه ثعلب جسد

(مصعب) بن عمير بن هاشم بن عبد مناف بن عبد الدار بن قصي القرشي العبدري (ظل) كلمه سي بش بيت مقدم يازلديغي اوزره قريبت ودولم وكينونت معنالرينه كاوب (ليث) ارسلان (حرد) خشم وغضب معناسنه كه ليثك لواز منندندر (ترمل) لباسنه بورندي ديمك (ثعلب) مزراق دمورينك اغاجه كيره جك قوغه يري وديكر معناسنده معروفدر (جسد) جيله دم بولاشديغي يرلر اوزرنده منجمد اولوب تجسيد ايدن قان (معناي بيت) مصعب بن عميره كه سلطان رسل عليه الصلوة والسلامك يانبده برغضوب ارسلان كبي اولوب انك يدنده اولان مزراغك اوزرنده اولان قان كثرت وغلظتندن ناشي ثعلب يرينه كويا قرمزي لباسه بورنمش كبي كوستردي ديمكدر ارسلانه مصعبي تشبيهنده ثعلب ايله ترشيح ايلدي (ترجمه) مصعب يانبده مصطفانك صانكه برارسلان ايدي * باش كليه چكمش ايدي ثعلب اندن بيخرد (منقبه) عمر بن عبد البر وغيريلر تحريري اوزره بدر ده ودخي بواحد غزاسنده علم نبوي مصعب مزبورك يدنده ايديكه هنوز قرق ياشنده ايدي ابن قمئه نام ملعون مصعبك صاغ اليني اثناي حربده قطع ايلدكده دستچپ ايله ضبط ايلدي آنيدخي قطع ايلدي پس سنجاغ شريفي سينه سي اوزره الوب بازولريله محافظه ايليوب (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) كريمه سي كه هنوز نازل اولمامشكن لساننده جريان ايلدي صكره بر مزراق ضربيله دخي شهيد ايلدكلرنده حضرت مرتضي بنشوب ضبط ايلدي اول پادشاه تخت رسالتك مصعبك باشي اوجنده براوروب رجال صدقوا ما عاهدوا الله عليه فمنهم من قضى نحبه (ومنهم من ينتظر) ايه كريمه سني تلاوت ومتانت اسلامنه شهادت بيوردي لر

لبسوا كقتلي من الكفار ادخلهم * نار الجحيم على ابوابها رصد

(قتلي) مقتول معناسنه اولان قتيلك جمعيدر (رصد) راصد اولان قوم كه مفرد وجمعي ومذكر ومؤنثي يكساندر حرس كبي كه حارسلردر اصلي ضمله رصد راصدك جمع مكسري اولوب وزن ايچون تخفيف اولمق تكلفندن تقرير مذكور اولادر (مآل شعر) اهل اسلامك شهداسي كفره نك مقتوللري كبي دكللردر عدل لطيف تعالي انلري دوزخه ادخال ايدركه اول جحيمك ابواب سبعه سنده موكل پاسبانلر واردر ديمك اوله اول قتلانك پاسبانان اولمرينه اكرچه بعضيلر فاضمير كبي ذاهب اولمشلردر لكن بيتك تركيبنده صلاحيت يوقدر فتدبر (ترجمه) انلردكل كافرلرك مقتوللري كبي مدام * نار جحيم ايچره اولور ابوابنه انلر رصد (نطق آخر)

قريش بدت بالعداوة اولا * وجاءت لتطفي نور رب محمد

(بدت)

(بدت) اهل مدينه لغتى اوزره بدأ دن اولوب اسقاط همزه ايله بدت اولمسى قصيده اسنوعيه ده تبدى الله لفظنده دخى بنا بقدر علودن علت كبى اولوب بدودن اولمسى مناسب اولمز ديديلر (ترجمه) بزه اول عداوتله كلن قوم قريشدر نفس ايله سوزى صاندیلر انوار محمد

بافواههم والبيض بالبيض يلتقى ✻ بايديهم من كل عضب مهند

(افواه) فوهك جمع قلتيدر آغزلر ديمكدر فوهه لفظنده ايكى ها اجتماعى استثقال وهايه مناسبت مخرجيه سى اولان ميمى بدل ايدوب فم ديديلر كه شاعر ديمش (ع) الفدى بالثلاد ر ميم فمك ارباب عرفانى (بيض) فتحله ابلق اولادر جنسيدر واحدى بيضه در غزاة باشلرينه كيد كلرى توغلغه لر ديمك اولور كه خود ودومص دخى ديرلر بيرطه يه تشبيها تسميه اولنمشدر وطغراده اولنلر دخى بو يله فتحله در واكر كسر ايله اولورسه يعنى بيض ابيضك جمعى اولوب قلجلردر كه مصرع ثانى بيان وتكرار كبى اولور لكن ترجمه كسره منجر ه در سبب اولويت ازدياد فائده در زيرا مصرع ثانى خبر ومبتدا اولور هر تقدير تسكانى موجب اولورسه ده (ايدى) يدك جمعيدر اللر ديمكدر (عضب مهند) كسكين وهندى قلج (ترجمه) قارشدى بر برينه اول زمان هر تيغ بران ✻ جدل نارينى ياقدى آتش سيف مهند

وخطية قد ثقفت سمهرية ✻ اسنتها قد حودثت بجدد

(خطيه) يمامه ده خط ديد كلرى محله نسبتدر كه انده مزراغك انواعنك اعلاسى ياپيلور اسنه خطية تقديرنده (ثقفت) تفعيلدن ماضى مؤنثك مجهوليدر طوغرى ياپلشككه اعوجاجى يوق ديمك (سمهرية) سمهر اسمنده بر كمسنه يه نسبتدر كه قوى مزراقلريا پرنسبتدن قطع نظر همان رماح قويه معناسنه اولور ومقدم خبردر مذكرى سمهرى متروكدر سببى شارح فقيرك ملاحظه سى بودر كه اسلحه دن اولمغله سلاح مؤنث سماعيدر لكن اودخى اختلافى اولان اون يدى لفظك بريدر كه رعايت وتركى يكسان در واتفاقيسى التمش اولوب ابن حاجب نظم ايلمشدر كه بو الفاظدر ✻ اذن اصبع ارض ارنب افعى است بئر ثعلب جهنم جحيم حرب خمر درع دار دلو ذهب ذراع ريح رجل سن سعير سقر ساق سراويل شمس شمال ضبع عين الانسان عين الماء عضد عصا عقرب عروض شعر عقب عنكبوت غول فلك فاس فخذ فرس فردوس فهر قدم قوس كتف كرش كاس كف كبد لظى ملح موسى منجنيق نفس نار نعل ورك يد يمين يسار (اختلافى اولنلرى دخى حروفله مرتبدر) اوان حال رحم سلطان سكين سلاح سلم سبيل سرى ضحى

طريق عنق قدرقفا لسان ليث مسك (اسنه) سنان لفظنك جمع قلتيدركه مؤخر
مبتدادر (حودثت) محادثه بابندن ماضی مؤنث مجهولدركه پاسلری سیلنمش
معناسنه مطهره دیمك اولوب اسنه نك صفتی اولور محدده مهملات حروف ایله
کسکین قیلنمش دیمکدر جمله مجدد سهونا سخدر (ابيات ثلاثه نك مآللری دیمك
اولورکه (يريدون ان يطفئوا نور الله بافواههم) کریمه سی مفادی اوزره بزمله
عداونه کفرهٔ قریش مباشرت ایلدیلر وآغزلریله اطفاء شمعی پف دیمکله حاصل
قیلدقلری کبی نوردین محمدی یی کوییا سوندزمك استدیلر وآلات کامله ایله
کارزاره کلوب آلایلر ترتیب وصفلر تقریب اولندقده اللرنده اولان سیوف قویهٔ
مصیقلهٔ حدیده واسنهٔ خطیهٔ سمهریه وسائر آلات حربیه ایله مقابله ایدیلر وخود
خوده وقلچ قلجه ومزراق مزراغه کلوب محاربه ده (حمی الوطيس) سری آشکار
اولدی لکن آلاتك تامه وکامله ومطهره اولوب بنام اولدقلری فائده ایلمزحفظ
ونصرت امت محمدا وزره من طرف الغیور ظهور ایدوب حق انلرده در اولمغله
البته عنایت بینهایت حضرت وعد کریمی اوزره سوی دلجوی اسلام ایچون
اعدا اولمغله فرصت ونصرت کندی رضای شریفنده بولنمغه سعی اوزره اولان
امت مرحومه ایچون درکاردر دیمك اوله (ترجمه) دخی هرنیزهٔ خطی
مسوی سمهریه * ایدوب سرتیز حدتله حوادثلر مجدد

فقلنا لهم لا تبعثوا الحرب واسلموا * وفيئوا الى دين المبارك احمد

(اسلموا) دردنجی بابدن سالم اولك یعنی اسلامه کلمکله دنیاده قتل وسبیدن
وعقباده عدل وخزیدن سلامت بولك دیمکدر همزه سی وصلدر (فیئوا) فیئدندر
بولندیغکز دین منسوخدن وطورمنخوسدن دین مبارك احمدی یه دونك
دیمکدرکه حقیقتده فیء دن بونده مراد رجوعدر زیرا اصلنده انلرك
آبا واجدادی دینلری ملت ابراهیمیه وشریعت رحیمیه ایدوکندن قطع نظر
ولادتلری وقتنده دخی (کل مولود يولد على الفطرة فابواه يهودانه وينصرانه
ويمجسانه) اثر شریفی ناطق اولدیغی اوزره بلوغلرینه دك فطرت سلیمه اوزره
مفطورلردر صکره پدرومادرلری کندیلرك دینلری یهودیت ویانصرانیت
ویامجوسیتدن قنغیسی ایسه اکا سوق وترغیب وتحسین ایدرلر پس بنه اصل
اولان دینه رجوع ایدك دیمکدر (مبارك) خجسته معناسنه اسم مفعولدر
ثلاثیسی برکت برشیده خیر وبانیك ثبوتیدر (ترجمه) دیدك ایقاظ فتنه ایلمك
سالم اولك سز * رجوع ایدك مبارکدر سزه بودین احمد

فقالوا

فقالوا كفرنا بالذی قال انه * بوعدنا بالحشر والحكم فی غد

(بوعد) تفعیلدن مضارعدر بوبیت كفارك بو كفتارلرینه ناظردر (شعر) اتترك لذة الصهباء نقدا * بما وعدت من لبن وخمر * حیاة ثم موت ثم حشر * حدیث خرافة یاام عمرو (یعنی) كفره دیدیلر كه بعد بعد حشر وامثالی ایله وعد احدی یه بزلر منكر اولدق زیرا اكا بزلر سر فروی اعتقاد ایلسك معتاد یز اولان لذات عاجله یی بر وجه پیشین ترك ایلمك اقتضا ایدر انك فردای قیامتده وقوعنی دعوا ایلدیكی سخن مواعیدی نسئه مقوله‌سنی حدیث خرافه در كه اكاذیب یی معنی در دیدیلر (ترجمه) دیدیلر كافر اولدق اكا اقرار ایتمزكه * بزی تخویف ایدر اول حشر وفردا ایله بجد

فقتلتهم والله افضل قربة * الی ربنا البر العظیم المجید

بعض مصحح نسخه‌لرده فقیتالهم واقع اولدی (قتله) كسر ایله نوعدر (رب) ایله (بر) میاننده جناس تام لفظی ومعنوی واردر (ترجمه) دیدم والله بونلارك قتالی شمدی بیزه * اولور پس افضل قرب خدای مجید (نطق دیكر)

وكانوا علی الاسلام البا ثلاثة * فقد خر من تلك الثلاثة واحد

بوشعر غزای خندقده ظهور ایلمشدر كه هزیمت دشمن وغالبیت دین متین وقوعی باشده در (كانوا) ضمیری اول غزاده كلن كفاره عائد اولور كه قریظه وغطفان وقریش قبیله‌لریدر كه حرف لامده (اولی الحمد لله الجلیل المفضل) اولان قصیده‌ده واقع تفصیلده منهم اولور (الب) فتح ویا كسر ایله جمعیتدر كه جمع مسوق دیمك (خر) تقدیم معجمه ایله دوشدی دیمك كه (یخرون) لفظ كریمنده خرور وزن ومعناده سقوطدر (واحددن) مراد اول اوجدن قریشدر كه حرف الباده (اعلی تقتحم الفوارس هكذا) كفتاردر بارینه مقدمه اولمق اوزره بسط اولنان سبب حفر خندقده مذكوریدی نفر بهادرا كبر ودلیرا كفركاوب ایكیسی كشته شمشیر علوی وبری زخمدار تیر اولوب مكه‌یه واردقده مرد اولوب ماعدا اقرار ایلدیلر (ترجمه) زیان اهل اسلامه ایوردی اوچ معاند * یوزی اوزره ییقلدی بیرسی پس اولدی فاقد

وفر ابو عمرو هبیرة لم یعد * ولكن اخو الحرب المجرب عائد

(هبیره) امهانینك اولكی زوجیدر كه حضرت مرتضانك همشیره سیدر اندن اولادی اولمشدر وهبیره تقدیرنده عاطفه وزن ایچون طی اولنمشدر (اخو الحرب) دن مراد شجاعتله موصوف وغلبه خصمله معروف اولان كسنه كه مجرب الاطوار اولان كشی (ترجمه) فرار ایندی ابو عمرو وهبیره ایتمز اوعودت

ولی حربك قرنداشی مجرب اولدی عائد

نفتهم سیوف الهندان یقعوالنا * غداة التقینا والرماح مصائد

(مصائد) قتحله جمعدر مفردی مصیده کسراله درکه دوزق وفق دینوردام دیمه سکه آوآلاتی (ترجمه) بولشدقده صباح انلر شکار اولدی سیوفه اولوبدر صیدکاه حربه نیزه لر مصائد (نطق آخر)

ان الذی سمك السماء بقدرة * حتی علا فی عرشه فتوحدا

(سمك) عالی ایلدی وبلند قیلدی ویوکسلك قالدردی دیمك (قدر) تقدیر معناسنه در بربحث عظیمی وارد راجمالا ترجمه دنصکره بیان اولنور (حتی علا فی) بری اسم وبری فعل واوچنجی حرفدر (عرش) تخت (توحد) یکانه للنکه یالکزلقدر وخدانیت وتفرد وفردانیت کبی ومفهومی بیت ثانی ایله برابریازیلور (ترجمه) شو مولاکه سمایی قدرتیله قیلدی عالی * اولوب تاعرش اعلاده دخی اعلا موحد (تقریرتقدیر) احوال موجوداته ترتب ایدن حکم اجمالی یه قضا تعبیر اولنور مثلا هرانسانه موتله حکم اولنمق کبی اشته اول قضادیدکلری حکم اجمالی قابلیات مقتضاسی اوزره اسباب وازمنه تعیینی ایله بسط وتفصیله (قدر) دیرلرکه مثلا اول کمسنه نك موتی فلان مرض سببیله وفلان زمانده وقوعیله تفصیل اولنمقدر وقضا موجوداته تعلق ایدن علم ازلی یه تابعدروبوعلم دخی اعیان ثابته یه تابعدر اشته علم معلومه تابعدر دیدکاری بودر زیرا علم صفاتدن وذات معلوماتدندر ومنادی تحقیقی اوزره برشیئك علی الحق معلومك کشفندنصکره واقع اولور ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها (قل لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا) هرشی لسان استعدادیله فیض خاصی فیاض مطلقدن طلبکار اولوب (ادعونی استجب لکم) حکمیله دعاسی مستجاب اولوب مقصوده وقتیله واصل اولور (نظم) عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد * ای خواجه درد نیست وکرنه طبیب هست * ومبدأ فیاض جانبنده قطعا بخل یوقدر مستعد ایمان اولان کمسنه مؤمن مهیمن تعالیدن ایمان ومستعد کفر اولان کشی کفر وخذلان بولور (ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا یؤمنون (وما ظلمهم الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون) فلا تلومونی ولوموا انفسکم) هرنسنه کندی کوکندن مستکن اولانی ابراز ایدر بروقوع باران ایله استعدادی متخالف اولان یرلرده نباتات کوناکون نابت اولور وافعال اختیاریه نك وجودی عدمنه ترجیحده لازم اولان داعیه حق تعالینك مخلوقی اولمغله جبره حمل واستدلال اولنمق خطادر

اول

اول داعیه اکرچه خلقا خالقه منسوب ایسه لکن کسبا عبده مستنددر مقدورك ایکی طرفندن برینه بالذات متعلق اولوب طرف آخره متعلق اولمق ارادۀ قدیمۀ مؤثره نك خصایصندن دکلدر بلکه ارادۀ حادثۀ کاسبه نك دخی حالی بودر اوقات معینه حسبیله افعالك کاه وجودینه وکاه عدمنه متعلق اولمق شانندندر لکن بو وجهله دکلدرکه اول تعلق مقتضای ذاتی اولوب وجوب طریقیله اوله بلکه هر برینه تعلق وقتنده جانب آخره تعلقی دخی جائز اولمق طریقیله تعلق ایده زیرا که افراد عقلادن وبلکه صبیاندن دخی فرد بوقدرکه افعال اختیاریه سندن بر فعلی ایشلدکده ایشلمکه کندینی عاجز بیله اشته حقیقت اختیار بودر وامر تکلیف وثواب وعقاب بونك اوزرینه دائردر فتوحاتك اوچیوز التمش طقوزنجی بابنده حضرت سلطان الموحدین شیخ ابن عربی بیوردیغی اوزره قالدیکه افعالده بالکلیه تأثیر جبار تعالیدن اولمز ارباب مکاشفه وعرفانك مشاهده لری جبر قبیلندن دکلدرکه شهوددر زیرا عبد عملنده مستقلدر دیمك شرکدرکه قدریه دیدکلری طائفه مسلکیدر اثرده کلمشدرکه (القدریة مجوس هذه الامة) زیرا انلر دیرلرکه خالق خیر یزداندر وخالق شر اهرمندر انتهی واصلا عبدك عملی وقدرتی یوقدر دیمك عناد ومعارضه دربس ایکیسی میاننی اختیار ایلمك طریق مستقیمدر دیدیلرکه (مولانا من کل الوجوه اولانا) بیورر (مثنوی) این نه جبر این معنی جباریست * فکر جباری برای زاریست * زاری ما شد دلیل اضطرار * خجلت ما شد دلیل اختیار (قل الله خالق کل شیء) (مثال) قضا وقدرده کبار بیوررلرکه صورت نقشی ذهننده استاد نقاشك بدأ کندی ایجاد وارادهسیله بالقوه تصور وتقریری قدره مثیل * واول صورت ذهنیه یی شاکردینه تعلیم ایچون اسرب ایله بالفعل رسم وتصویری که هیولادر قضایه عدیل واستادك اول صورت مرسومه سنك اوزرینه الوان کوناکون شاکردك وضع کسبی واختیاره مشابهدرکه شاکرد کندی ارادهسیله رسم استاددن خارج برصورت جزئیه دخی ایجاد وانی اختیار ایده مز کذلك عبد دخی اختیارنده صورت مرسومۀ قضا وقدردن عدول ایدوب صورت دیکر ایجاد ایلمك ممکن دکلدر غایتی قضا ایله قدر میاننده تردد اوزره در امر ونهی قصاد ندر وثواب وعقاب بزم فعل ونیتمزك خاصه سیدرکه فعل ونیت حسن اولورسه بهشتی مقتضی واکر قبیح اولورسه دوزخی منتجدر سببی عبدك کسبیدر (قل کل من عند الله) بوغوغالر بوتفویضدن قوپر وجبری اوخشر لکن نفس الامرده جبر صرف دکل متوسط دخی بوقدر زیرا قدر قضایه قضا علم مولایه علم

دخی معلومه تابعدرکه علمای امت وصلحای اهل سنت وجماعت بویله محققلردر
کسب کمراهك ایجاد اللهکدروراى صوردن ناظراولان ضیق البصرلك نظرى
بهرحال خلجان کورر بوخسه عین ثابته سنده مؤمن خاتمه سنده امیندر بین
البدأ والختم اندن ظاهر اولان کفر وعصیا ندن عرفا تنه زبان طریان ایلمز
وعین ثابته سنده شقی اولان مظهر هدایت اولمز (نظم مولوی) رنجورم میدانی
پس فاتحه میخوانی * ای دوست نمیدانی ازفاتحه بیمارم (حافظ) درکوی نیکنامی
ماراکذرندادند * کرتونمی پسندی تغییرکن قضارا (عربی) سلم العبد وارتضى *
سیکون الذی قضی * ماقضى الله کائن * سخط العبد اورضی * بو امر مدائر
سوزچوقدر بومقدار تسوید مختنان پریشاندن مطلوب تصحیح عقیدهٔ حقه نك
طریقنی بیان ایلمکدر یوخسه بونك کبی اموره کماینبغی راغب شعوره کرکدرکه
ارباب تصفیه یه خدمت ایلیه که امور استدلالیه یی کشفله شهود ومواد
اجمالیه نك تفصیلنه صعود اولمعراجه منحصردرکه (نسیب دده بیورر) حالسز
قالله عرفان خدا کیرمز اله * مانخولیا ایله مفلس کشی قارون اولمز (پند)
ای درویش چونکه بوتقریردن شبع نمایان وبوتحریردن ماوقع عیان اولدیسه
فوت اموردن جزع وفزع وطلبنده طمع جهالت نشانه سیدر زیرا معلوم
اولدیکه بهرحال بزلر مجبورلرز افعالمز کرك قدرت حقه منوط وکرکسه بزم قدرتمزه
مربوط اولسون صورت اولی عیان امابزممنوط اولسنده وجه آسان بودرکه
بزم افعالمز ممکن الوجوددر وهر ممکن الوجود تاکه علت تامه واسطه سیله واجب
اولمیه موجود اولمق ممکن دکلدر وچون علت تامهٔ ربانیه تحقق ایلمیه موجود
اولمامق دخی ممکن اولمز وهرنه که سنك شانکده مقدر اوله سنك سایه لك کبیدر اکر
اول آفتاب حقیقی یه یوزطوتسك وکرکسه اندن یوزچویرسن دخی سنك سایه لك
نه زیاده اولور ونه نقصان بولور * پس انسب اولان بودرکه روی دلی اول آفتاب
حقیقته توجه اوزره قیلوب قادر اولدقجه سایه دن اجتناب ایده سن ومأموراته
امتثال ومنهیاتدن احتراز وانفعال اوزره اولوب (لیعبدون) سری اوزره
امیددرکه بوتحقیق لزلده بزم سبب هدایتمز اولوب آکاه ایلمك ایچون سوق
الهی قیلندن اوله بزمین استعدادیمزه سعادت ابدی تخمنی نثار والقا ایلمش اوله
(وماذلك علی الله بعزیز * انه فعال لما یرید * ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب
لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) بومقامده نثریابی کبی نظم اصحابی دخی
صفایاب وحفظی دخی آسان اولمق ایچون اگرچه اطناب ایجاب ایدرسه ده شیخ

عیسا

عيسانك بوبابده وارد اولان منظومه سنى خلاصهٔ مقاله مقامنده درج ايله ختام
ويرلدى (منظومه) مقدورازل هرشئ كر طاعت وكر نقصان * قول الرانى
مظهر درايت بو يله بونى اذعان * البته قو مخلوق كسب اوزره اولور مجزى * هيچ
كمسه يه ظلم اولمز فى النار وفى الرضوان * سعى ايله دورش سنده اول كارطاعتده
* قاچ جرم ومعاصيدن اظهار ايده كور احسان * ايمان قدر فرض در انكار قدر
بدعت * عقد ايتدى بونى بويله سنتده اولان اخوان * مكسوب عباد مخلوق
مقدورى قولك مكسوب * كسبندن اولور مسؤل كر فائده كر خسران * هر شيده
ينه تأثير اول فاعل مختار دن * فعلنده عباد مختار جبر ايلدى رحمان *
بيلدك ايسه سن محوى هرشى ينه اللهدن * بو علمك عيان اولسه بو حاله
د ينور عرفان

بعث الذى لامثله فيما مضى * يدعى برأفته النبى محمدا

رأفت) مهربانى كه مرحمتدن كنايتدر مقصود (بالمؤمنين رؤف رحيم) كريمه سيدر
(محمدا) لفظ كريمى اعنى محمدا تقديرنده و ياخود محمود الفعال ممدوح الخصال
اولديغى حالده رافت ورحمتله مدعوديمك اوله (مآل شعر) سوابقده اولده مثلى
نا ياب بر پيغمبر عاليجناب بعث وارسال ايلديكه كندى رأفت ومرحمتيله نامدار
يعنى اسماء حسنا سندن رؤف ورحيم وسائر اسم كريملر يله دخى تسميه اولندى
ورحمت عالميان اولوب صورى ومعنوى وظاهرى وباطنى وسرى وجهارى
حميد وحامد ومحمود واحمد اولديغى محتاج برهان دكلدر (ترجمه) بزه
كوندردى بر ذاتى كه مثلى كلمدى هيچ * حبيب الله دينلمشدر نبيمزدر محمد

فاعلم بانك ميت ومحاسب * فالى متى تبغى الضلالة والردى

بو بيتلر بعض كفرهٔ قريشه خطابا واقع اولمغله بيت اول وحدانيت بارئ تعالى يى
بيان وثانيده سلطان السلاطين پيغمبران جنابلرينك دخى علوشان وترقب رحمان
صاحبى اولديغنى عيان ايليوب بيت ثالثده سبب تيقظ وباعث تحفظ اولمق
انديشه سيله پند ونصيحه آغاز ايدوب بيورركه * معلومك اولسونكه آبا واجدادك
وسائر قوم اسلافك كبى سن دخى (كل نفس ذائقة الموت) حكمى تحتنده داخلسن
ودنياده مأكولات ومشروبات وملبوساتكدن ماعداسنى يكان يكان استعلام
وبو جهانك فناسنى بيلوركن اوامر الهيه يه عدم امتثالكدن استفهام اولنوركه
اديان سالفه ده دخى روز وروستاخيزك شدائد واهوالندن تحذير اولنه كلمشدر
پس ضلالت وهلاك طريقنه روانه اولوب نتيجهٔ كارينه انجرار بولور تفكر واتنبه

لازم دکلیدر انصاف ایدوب حصن حصین توحیده کل ورسالت حقه یی تصدیق ایله دیمکدر (ترجمه) مقرردر چوموتیله حسابك روز فرداده ضلالتله هلاکی استمك تاکی فنی حد

اقبل علی الاسلام انك جاهل * وتجنب العزی وربك فاعبدا

(اقبل) اقبالدن امردر توجه ایله دیمکدر یاخود اعلم کبی اقبل قبول ایله دیمکدر علی بومادده نك امرعالی اولدیغی ایماایدوب زائددر اسلامدن مراد دین مبین احمدیدر (لازمه) عزی ضم وشدایله اعزك مؤنثیدر بنی غطفانك پرستش ایلدکلری بتدرکه براغاج ایدی فتح مکده امر همایون ایله اوتوزعدد سوارانه خالدبن ولید رئیس اولوب انی رمضانك یکرمی بشنجی کونی قطع ایلدی ضحاك دیرکه نخل قلعه سنده بنی کنانه نك صنمیدر بنی شیبان انك سدنه یعنی خدمتکارلری ایدیلر نظام نیسابوری تفسیرنده دیدیکی قبائل عربك اکثرینك برمعروف بتی وار ایدی (ود) دومة الجندل بنی کلبك (وسواع) بنی هذیلك (و یغوث) مذحجك (ویعوق) همدانك (ونسر) ارض حمیرده ذی الکلاعك (ولات) طائفده ثقیفك (ومنات) یثربده خزرجك (وعزی) نواحی مکده بنی کنانه نك (واساف ونائله) صفا ایله مروه ده وضع اولنمشیدی ذکر اولنان دومة الجندل فتحله اهل حدیث وضمله اهل لغت استعمال ایدرلر حصار لك اسمیدر غالبا بعلبك کبی (فائده) امام سیوطی اتقان ایلدیکی اوزره قرآن کریمده اون درت صنم اسمی مذکوردر اول اوننك بشی فی الاصل هر بری ابو البشر علیه السلامك اولادندن برینك نامی ایدی (ود وسواع ویغوث ویعوق ونسر) صکره قوم نوح پرستش ایلدکاری اصنامی انلرله بنام قیلدیلر اوچی دخی قریشك بتلریدرکه (لات وعزی ومنات) ایدی (ورجز وجبت وطاغوت ورشاد) که صنم فرعون بی عوندر وقوم الیاسك وثنینك اسمی (بعل) ایدیکه بك ایله مرکب بعلبك بلده سنه اسم اولدی دیدیلر (وزر) ایله اون درت اولور (ترجمه) ندر بو جهلك اقبال ایله اسلام ونجاته * تجنب ایله عزادن قول اول حقه معتقد

واللات والعجرات فاهجرانی * اخشی علیك عذاب یوم سرمدا

(لات) اصلنده لاه ایدی هایی اسقاط وتایی الحاق ایلیوب زعملرنده تقرب الی الله اولنان هرنسنه یه علم ایلدیلر رویت سابقك شرحنده دخی کلام مفید واردر (هجر) فتحله هذیاندر وضمله سخن بد (سرمد) لفظ کریمدر استغراق الماضی والمضارع ایچوندر زاید کلمه سندن فرقی ابدا انجق مستقبلك استغراقی ایچوندر عکسی

ازل

ازلدركه زمان ماضينك استغراقنى مفيد دوسرمدده بو ايكى معنى جمع اولمشدر وطول زمانده اوچى دخى مستعملدردر ايكيسى جعلرينه اضافتله ابد الاباد وازل آلا زال ديكله زبانزد دروسرمد وضعا غابرده ظاهر وماضيده خفيدر وبا مستقبلده محسوس وماضيده معنوى ملحوظدر ديديلر (ترجمه) دخى لات ايله هذيا ندن رجوع ايت بويله قالمه * سكا لاحق اولور البت عذاب يوم سرمد

(نطق آخر) انا اخو المصطفى لاشك فى نسبى * ربيت معه وسبطاه هما ولدى

انا) وزن ايچون اشباع ومعه تسكين اولنور (سبط) ولد الولد معناسنه نبيره كه بونده مراد حسنيندر (ولدى) اصلنده ولداى ايدى وزن ايچون قصر اولندى (مآل محصل) بن جناب مصطفى عليه التحايانك حسبا ونسبا برادريمكه ايكى قرنداش اوغللرى اولديغمز جهتدن هر بريمز آخرك عمزاده سيوز وا خوت اخرويه دخى ميانمزده منعقد اولمشدر حق جهانك كرم وسرزنده برابر بولنوب شدت ورخاده انك حسن نظريله تربيت بولمشدروانك كريمه زاده لرى بنم اوغللرمدر اخوت ماده سى حرف البادده دخى مذكور وحرف ميمده (ع) وسبطا احمد ولدى منهادر بيورور (ترجمه) بن دادر فخر جهانم نسبتم خيرنسب * آنكه اولدم تربيه اوغللريمه اولدى جد

جدى وجد رسول الله متحد * وفاطم زوجتى لا قول ذى فند

جد) ايكيسى دخى عبد المطلبدن عبارتدر (متحد) واحد معناسنه (منفرد) دخى نسخه در (فاطم) اصلنده فاطمه در ترخيمى وزن ايچوندر (لاقول) لا اقول قول ذى فند ديمكدركه مقولدر لكن ليس هذا قول ذى فند تقديرنده اولملق انسب كورينور (فند) كذبدر (منقبه) قريش ميانده برسال قحط وغلا ظهور ايلمشيدى ابوطالب فقرادن وكثير العيال وبرادرى عباس غنى ايدى ابوطالبك مؤنتنى تخفيف ايچون موجود اولان اوغللرندن على بى حضرت پيغمبر عليه السلام خانۀ سعادت لانه سنه آلوب وعباس دخى جعفرى همخانه قيلوب امورلرينى رؤيته تعهد ايلمشلر ايدى ابوطالبه عقيل قالمشيدى بوامره سبب بودركه مقدما سنۀ ابرهه وسال فيلده سلطان دين ودنيا عليه التحايا قدمنهادۀ عالم شهاده اولدقده پدرلرى آخرته كتمش بولنوب جدى عبد المطلب حفيد بهينى حضرت محمد امينى در عهده ايلمشيدى سكز ياشنه واردقده عبد المطلب دخى رحلت ايلدكده جناب احد ابوطالبك مختارى اولوب پدرى عبد المطلبك وصيتى اوزره حضرت امينك امرنده قيام ايلمشيدى انك حجر حمايه سنده وقت

تزوجلرینه دلخانم اولوب صکره تأهل بیوردقده امور لازمه سنه حضرت خدیجه تکفل ایلدی (ترجمه) جد رسول الله ایله جدم بنم بردر همان * هم فاطمه زوجه مدر اولاز برسوزمده هیچ فند

صدقته وجمیع الناس فی ظلم * من الضلالة والاشراك والنكد

(ظلم) ضم ایله فتحله در مفردی تا ایله ظلمتدر (اشراك) بونده حق تعالی یه شریك کتورمكدر (نكد) شدت وخیر مزلق حتی عیش انكد مضایقه حالده عیش ارغد مقابلی (ترجمه) بردمده تصدیق ایلدم بن آنی کیم بوجمله خلق * شرك وضلالتده مقیم اولمشدی همچنان نکد (منقبه) ابن اثیر دیرکه حضرت مرتضی اکرمه ورضی عنده ابتدا اسلامه کلمشدر لکن بعضیلر دیرلرکه هنوز نابالغ اولمغله حقنده کفرك حقیقیسی دکل حکمیسی ایله دخی حکم اولنمزکه (یولد علی الفطرة) در اما اختلاف انده درکه نبوت ظهورنده بونلر یدی ویاسکز وطقوز واون اوچ واون درت واون بش واون التی یاشنده دخی دیمشلر در اصح اقوالده اون یاشنده ایدیکی قریبا حساب اولنور (السابقون السابقون) کریمه سی تفسیرنده ثعلبی دیرکه ابن عباس وجابر انصاری وتیجه لر دخی خدیجه دنصکره بونلرك اقرار نبوتلرینی تحقیق ایلدیلر (اول من صلی علی) حدیثنی ترمذی ابن عباسدن تخریج ایدر وبابده ترتیب جمهور علما اسلامدرکه نسوانده خدیجة الکبری واطفالده جناب علی المرتضی ورجالده ابو بکر صداقت آرا قابل اقراردر علی الاطلاق تبکیر اسلامی کنیسهٔ ابو بکر ایله شهرتنه مبنیدر دیدیلر بونلرك قبل الاقرار حاللرینه حال فترت وزمان انقطاع شریعت دینور وبخسه (لیقولن الله) کریمه سی شهادتیله انلره کفر اسنادی خطادر معنبی دخی کالمدر دیدیلر زیرا جمله سی موحدلردر خصوصا که قریش بوسائر جدلری جناب خلیلك ملتنی مقرلردر لکن شریعت روح الله مندرس واربابی منقرض اولمغله طریق تقلید واجراسنی بیلمزلر ایدی (وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) قالدیکه سالبهٔ کلیه موجبهٔ جزئیه یی منتج اولور وجمیع ناس اسلامده دکل ایدی دیمك بعض ناسك مسلم اولملرینه مانع اولمز وبودخی مصرحدرکه ظهور نبوتده حضرت مرتضانك سنی بووجهله تقریب اولنورکه هجرتدن قرق تاریخنده اشهر اقوال ایله التمش اوچ یاشنده شهید اولدی التمش بش والتی سکز دخی دیمشلر در واون اوچ سالمکه ده بعد النبوه مدت اقامتلری تفریق اولنلقده ابتدای نبوتده اون یاشنده بولنورکه وقت انتقال حضرتده اوتوز اوچ یاشنده وابو بکر التمش ایکی یاشنده اولور دیدیلر رضوان الله علیهم اجمعین

فاجهد

فالحمد لله فرداً لا شريك له * المبر بالعبد والباقي بلا امد

بر) فتح وكسر موحده ايله دخي معنا بردر لكن فتحله اسم جلاله صفت اولوق ظاهردر پس بر اقتضا ايدر وباقي دخي اكا معطوف اولور يا خود البر بالعبد مبتدا وخبر جمله سي صفت اوله وقس عليه الباقي (امد) نهايت وپايان واندن بدل (احد) نسخه دردیدیلر (ترجمه) الحمد لله اول خدا بردر شريكي يوق انك * احسان ايدر قوللارينه باقي ودائم در ابد (نقل) امام علي واحدي جابر انصاريدن روايت ايدر حضرت امام بوشعري كويا اولدقده جناب صاحب سعادت تبسم وتصديق بيورديلر وحكايت اولنور كه يهوددن بري جناب مرتضايي شرعه دعوت ايلدكده اجابت وقاضي شريحه واروب انكله زانو بزانو قعود بيوردقلرنده خصميله حين ترافعده برابر بولنمق لازم ايكن بووضعي موجب ظاهرا بر امر نمايان اولمغله سؤال مقدره جواب اولمق اوزره بوشعري قائل اولدي ديو روايت ابتدا انشاد اولنمغي اقتضا ايلمزايدكه تذكر وانشاد بيوره لر رضي الله عنه (نطق ديكر)

واني قد حللت بدار قوم * هم الاعداء والاكباد سود

(اكباد) كبدك جمعي جكرلردر (سود) اسودك جمعيدر اكبادك سياه اولمسيله وصفدن مراد اعدا اولندر (ترجمه) مسافرت ايله ايتدم سراي قومه نزول * قومي يوزلري قاره جكرلري كبي سود

هموان يظفروا بي يقتلوني * وان قتلوا فليس لهم خلود

(وهم) دخي نسخه در (ترجمه) ظفر بولسيدي بكا كربني ايدردي شهيد * بني شهيد ايدنلر بولورمي بونده خلود (رجز)

اطعن بها طعن ابيك محمد * لا خير في حرب اذا لم توقد * بالمشرفي والقنا المسدد

(اطعن) كرك طعن بالسنان وكركسه طعن باللسان عند التحقيق ايكيسي دخي اصلنده اولكي بابدن امر اولوب اوچنجي بابدن دخي لغتدر ديديلر (محمد) منادای محذوف الحرفدر يا محمد تقديرنده در وزن ايچون موقوفدر لكن اندن بدل (تحمد) نسخه سي اندن اولادر ونه خطاب اكا اولمغي منافي دكلدر وبو رجز كندي اوغلي ابو القاسم محمد بن حنفيه به خطابا صادر اولمشدر كه حضرت مرتضانك فاطمه جنابندن صكره تزويج ايلديكي خوله بنت اياس بن جعفر ويا بنت جعفر بن قيسدن اولان اوغليدر خوله بني حنيفه قبيله سندن اولمغله محمد ابن حنفيه ديشور سردار انبيا سردار خدا تعالى عليه التحايا جنابلري خوله يي خانه مرتضاده كوروب تبسم بيورديلر سببندن استكشاف اولندقده حضرت مرتضايه

بیوردیلرکه بندنصکره سن انی تزوج ایدرسین وانذن بر ولد ظهور ایدر بنم اسم وکنیه می اکا تعیین ایله واقعا جمله تقریرلری تحقیق اولندی وشیعه اکا مهدی دیدکاری حرف البادہ (ع) هنالك لا ینفع الظالمین) بیتنده کچمشدر (منقبه) ابو طالب مکی قوت القلوبده تصریح ایدی حسین یزدی یازدیکه وقعهٔ جملده جناب مرتضی اوغلی محمدی عسکر متقدیم ایلدکده انلر کیروقالوب بو فتنهٔ عمیاده مقدم بولنوب آتشلره یانمق کار عقلا دکلدر دیدکده حضرت حیدر دخی بیوردیلرکه اول وآخرینی احاطه ایدوب ورئیسی بابالك اولان فتنه عمیا دکلدر (اذالم توقد) یاندیروب شعله لندرلمدیکی وقتده دیمکدر جریده یانمق تعبیری اداى بلیغانه واستعارهٔ نازکانه درکه لفظ کریمه دخی (کلما اوقدوا نارا للحرب) واقع اولمشدر حتی اثرده دخی اولان (حمی الوطیس) مثل شریفی سابقا یازلمشدر (مشرفی) فتح میم وراایله مشارفه منسوب قلج دیمکدرکه قاعدهٔ نسبت بر کلمهٔ جمع علم اولمدقچه مفردینه رد اولنور مشارف شامك کویلرندندر رماحك خطه نسبتی کبی (والقنا المسدد) جمله سی حالیه در مسدد قوت وسداد صاحبی مزراق دیمکدر (ترجمه) بدروش نیزه زن اول اولمق استرسن محمد * حروبك خیری اولمز ایتمینجه تا که موقد * انی نار سیوف ونیزه وتیر مسدد (بیت)

اريد حياته ويريد قتلى * عذيرك من خليلك من مراد

بو بیت لطیف حقنده اساس البلاغه ده جار الله علامه دیرکه بو بیت عمرو بن معدی کرب کلامیدر حضرت امیرك اولدیغی روایته کوره ابن ملجم مرادی یه اعادر زر بایازدقلری اوزره مقدما کلوب ملاقات ایدوب عطیه لرینه نائل اولمشیدی بعض کشوفه دائر کلام ظهوری دخی مرور ایلمشیدی (عذیر) تقدیم مهمله ایله در عذرخواه معناسنه دراساده بو بیتك مفهومنی شیخ رضینك راضی اولدیغی معنی تأییدایدرکه حرف بای موحده ده (ع) عذیرك من ثقة بالذی بیتنده مذکوردر لکن بونده تقدیم معجمه نسخه سی خوشدرکه سکا عذر ایدن کمسنه اخلای صورت میانتده قبیلهٔ مراددندر دیمك اولور مراد تعبیری خوش واقع اولمشدر (ترجمه) استرم آنك حیاتك اول بنم قتلم دیلر * عذر ایدن قوم مرادك بعضیدر ای نامراد (منقبه) چونکه حضرت مرتضی علی نبینا وعلیه التحایا نهرواندہ خارجیلرك قتلندن فارغ اولوب کوفه یه کلدی عبد الرحمن بن ملجم المرادی نام خبیث انلردن مقدم کلوب خبر فتحی سویلمشیدی قطام بنت اصبع نام بر صاحبة الجمال فاحشه وارایدی نیجه مدتدنبرو اکا عاشق

اولمغله انی تزوج مراد ایدوب رضا ویرمز ایدی بنه طلبکار اولدقده دیدیکه جناب مرتضایی قتل ایدر سن سکارام اولورم زیرا علی بنم بابامی قتل ایلمشدر والا محالدر دیدکده ابن ملجم ملعون دخی سودای خام ایله دیدیکه انک قتلنی تعهد ایده‌مم الا بر کره قلجله علی الغفله ضرب ایلمک ممکندر شارح فقیر دیر مکه حرف الفده (ع) اذا ما رأس اهل البیت ولی * بیتی شرحنده ابن ملجم ملعونک ایکی رفیقی واروب ابن العاصی وابن ابی سفیانی وکندی دخی جناب امیری قتل ایله زعملرنجه امت محمدک آسایش حاللرینه سبب اولمق اوزره مشورت ومکه‌ده اتفاق ایدوب بو عهد اوزره کندی نفس خبیثلرین فدا ایدوب روبراه کوفه اولدیغی اهل حدیث وتاریخ میاننده معروف واصحدرا کانظرله معشوقه‌سنه وعد ایلمک نقلی قطعا توفیق قبول ایلمز ازین جانب حضرت حیدر کرار ماه رمضانده کوفه‌یه کلوب مسجد کوفه‌ده منبره صعود وخطبه ایدوب بعد الحمد والثنا والصلاة علی سید الانبیاء امام حسن طرفنه توجه ایدوب بیوردیکه یا ابا محمد بو آیدن قاچ کون کچدی امام حسن دخی اون اوچ کون کچدی دیو جواب ویردکده امام حسین سمتنه باقوب یا ابا عبد الله بو شهر صیامدن قاچ کون قالدی بیوردیلر جوابنده اون یدی کون قالدی دیدیلر پس مبارک آق صقاللی الینه الوب بیوردیلرکه (والله لیخضبنها بدمها اذ انبعث اشقاها یعنی قسم برب العالمین که بو آق صقالی اشقیا قانه بویارلر دیوب بو (ارید حیاته) بیتنی انشاد بیوردیلر بو سخن پرمهابتدن ابن ملجمک درونده بر خلجان حاصل اولوب حضور شریفنه کلوب دیدیکه یا امیر المؤمنین اشته ایکی اللرم حضور شریفکده امر یکه‌م طیم انلری قطع ایله پس حضرت مرتضی بیوردیکه نیچون قطع ایده‌یم بوندن اقدم قولا وفعلا سندن جرم وجنایته دائر امر ظهور ایلمدی سبب ندر که بو خلجانه دوچار اولدک بو کلامده بنم مرادم سن دکل ایدک بن من طرف القدیر عیان اولان امری افاده ایچون سویلدم که پیغمبر علیه السلام بکا خبر ویرمشدیکه بنم قاتلم مراد قبیله‌سندن بر کمسنه اولسه کرکدر حتی اصل ماده‌یی نقل ایده‌یم اکر سکا واقع اولدیسه سنسین بودرکه ای عبد الرحمن سنک صبا وتکده یهوددن بر حاضنه‌ک یعنی دادیک ودایه‌ک وارمیدی وبر کون اول یهودیه سکا ای حضرت صالحک دوه‌سنی سیکیزلین کمسنه‌نک قرنداشی دیو خطاب تعزیر کونه ایلدیمی دیدکده ابن ملجم دخی تصدیق ایلدی حقیقت حال آشکار اولمغله مرتضی کرم الله وجهه کلامک بقیه‌سندن سکوت ایدوب قالقوب سعادتخانه‌لرینه کیدوب دفع مجلس ایلدیلر اون یدنجی کون

اولدقده حضرت حسنه بیوردیلرکه (ع) سریله باکه ایچمدن سویلنور) که بو آنده بن قتل اولنورم دیوب مسجده توجه ایلدی بر روایتده واروب نمازه مشغول اولدی ابن ملجم ملعون دخی اسب خباثتنک لجام عزمن سوی مسجده عطف واماله ونا گاه سل سیف حیف ایدوب نمازده ایکن بر کره حضرت امام المسلمینک مبارک باشنه ضرب ایلدی خندق غزاسندن عمرو بن الودنام خبیثک ضربی محلنه تصادف ایلدکده حضرت امیر دوشوب وابن ملجمی اخذ ایلدیلر حضوری شریفنه کتوردکلرنده بیوردیلرکه نیچون ایتدک وکیمک امریله بوندن صکره اولادیمی یتیم قیلدک ابن ملجم ملجم معنوی اولوب اصلا جواب ویرمدی * پس (وکان امر الله قدرا مقدورا) دیوب زندانه ایصالیله امر بیوردی اخشام اولدقده حالنی سؤال ایلیوب اسیریکزه طعام کوندردیکزمی دیدی جوابنده کوندرمدک دیدیلر طعام ارسالیله تنبیه ایلدی ماه رمضانک اون یدی ویا یکرمی بر ویا یکرمی یدنجی کیجه سی واصل الی الله اولدی جمعه کیجه سی مجروح اولوب اوچنجی کونی تسلیم روح پرفتوح ایلدی (شعر) ولا عار للاشراف ان ظفرت بهم * کلاب الاعادی من فصیح واعجم * فحربة وحشی سقت حمزة الردی * وحتف علی من حسام ابن ملجم (مسئله) فقها اختلاف ایلدیلرکه مقتولک اولاد صغاری اولسه قاتلک قصاصی جائزمیدر دکلمیدر امام ابو حنیفه ومالک جوازینه ذاهب اولدیلر دلیللری امام حسنک ابن ملجمی پدری یرینه قصاصیدر وامام شافعی دکلدر دیدی لکن امام حسن انی قصاصا قتل ایلمدی حدا قتل ایلدی وبونی تأیید ایدرکه ابن اعثم وسائرلری روایت ایدر جناب مرتضی بیوردیکه ابن ملجمی حبس ایدک اکر بن اولورسم بنی قتل ایلدیکی کبی انی دخی قتل ایدک دیدی زیرا ذاتی اولان کرم واحسان انتقامه مانع درکه دیمشلر * دشمندن انتقام کبی وارمیدر صفا * اما بو ذوقه آدم مروت قومزبی * لکن لاتأخذکم بهما رافة فی دین الله * وفقها اجرای حد واجبدر دیدیلر (بیت آخر)

الا ایها المغرور بالقول والوعد * ومن حال عن رشد المسالک والقصد

بو بیتده دخی ابن ملجمه تعریضی واضح ومعشوقه سنه اولان وعدی لایح قیلمشدر حال حولاندندرکه (یا محول الحول والاحوال حول حالنا الی احسن الحال) فقرهٔ حائیه سی بو ماده دندر طریق رشد وسداددن انحراف ورفتار اعتدالدن توجه سمت خلاف معناسنه (مسالک) طرقکه مفردی مسلکدر (قصد) سرف ایله قصور بیننده اعتدال (ترجمه) ای وعده وکفتار ایله مغرور اولان احمق بلید *

واضلالك ذاهبي رشد مسالكدن بعيد (رجز)

خلوا سبيل المؤمن المجاهد * في الله لا يعبد غير الواحد * ويوقظ الناس الى المساجد

(يوقظ) فا ايله دخي نسخه دركه دوندررد يمكدر لكن قاف ايله اويانديريدار وآگاه ايدرديمكدر معالى ظاهردر (ترجمه) يولن آچ تاكه مؤمن مجاهد * كاولور انجق انك معبودى واحد * ايدر خلقى دخي سوق مساجد

(الذال المعجمة)

اغض عينا على القذى * وتصبر على الاذى * انما الدهر ساعة * يقطع الدهر كل ذا

(معلوم) اوله كه بوشعر بحر خفيفدندر لكن اصل سالمى هر بيتى عادتا مسدس الاجزاء ايكن بونده مثمن الاجزا صدورايلمش تجسس اولندقده فارسيده دخي (رودكى) بو بحرك مثمننده بر آبدار غزل سويلديكى ظاهر اولديكه مطلعى بودر (نظم) كركنندى مرا يارى بغم عشق ان صنم * بتواند زدودزين دل غمخواره زنك غم (اغض) مزيددندركوزيكى يوم اغماض ايدوب كورمزلن ديمكدر (قذى) كوزه دوشن چوپلر واحدى تا ايله قذاة در (تصبر) صبر ايلمكده تكلف ايله وزحمتنه تحمل ايله تجمل قيل ديمكدر معالى ترجمه دن فهم اولنور (ترجمه) چشمپوش اول جهاندن قيل درونه صبريكى نافذ * بچوربرساعت عمرى هرآن مولايه اول عائذ

(الراء)

ايامن ليس لى منك المجير * بعفوك من عذابك استجير

(مجير) حق طرفندن عبدك مستحق اولديغى عذاب وعقابدن ويا خلق يديله ظهور ايدن جور واذادن انقاذ وتخليص ايديجى (ومستجير) اكا طالب ديمكدر (معالى) مناجاتدركه اى بنم مدد هر حالده كنديسنه منحصر اولان ربم سندن طلبكار عفو وعنايتم ديمكدر (ترجمه) اى خداسندن بنى تخليصه يوقدر بر مجير * پس عذابكدن سنك عفوكله اولدم مستجير

انا العبد المقر بكل ذنب * وانت السيد الرب الغفور

(سيد) لفظى بالاده تصحيح اولندى لكن استعمالى عباده مخصوصدر ديديلر (سيد الملائكه وسيد الحيوان) دينلمز بوقول صورت اضافتنده دركه سيد العباد خالق العباد وملجأ معناسنه مستعملدر والا مطلقا عامة ماسوا حقنده سيد اولمسى نقلا السيد الله حديث شريفندن دخي آشكار اولوركه جامع سيوطيده مذكوردر بو بيت بليغده ابتدا عبديت وصكره كنهكار اولديغنه اعترافنى تصريح ايلدى بعده

حق تعالی جمله نك ملاذی اولوب صكره تربیه ظاهر وباطنده دخی بالواسطه وبی
واسطه انك سوی دیلجو بندن افاضه اولندیغنی اقرار ایدوب کندی متصف
اولدیغی جرم وجنایتنك مغفرتی دخی انك ارادۀ کلیه سیله اولدیغی افاده
ایلدی اصلا جرم صاحبی اولمسه دخی کشی ذنب وجودی معترف اولمق
لازمدرکه ماسواده کویا اعمالك سیئه سی مقامنده بوانسی محتاج عفو وغفران
اولمقده کافیدر که حق تعالی عفو وغفور اولمغه سزاوار اولدیغی کبی عبد دخی
کنهکار اولمغه شایان ومغفرته لیاقتی عیاندر یعنی انسانه نظرا معان الله دقت
اولنسه کنهکارلغی کندینك بجلمش خفتاییدرکه اول مرتبه مغفرت کندینه
چسباندر حتی بعض اهل کمال دیمشدر (مناجات) الهی آدم اوغلانی مسکین
وبیچاره وآواره وبیمقدار نه کمال تحصیل ایتسون اوغلانلق بستلك یکتلك ایسه
مستلکدر پیرلك ایسه مستلکدر اکرآج اولسه دیوانه وطوق اولسه بیکانه اولور
اویوسه جیفه اولور اویانق اولسه متحیر وبیمقدار اولور همیشه عجز قرینی وخوف
دائم مقارنی اولور اکر معرفته چالشسه خطاب کلورکه وماقدروا الله حق قدره
اکر شفاعته طاینسه قولاغنه (من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) ندامی یتشور اکر
مقید اولمسه (ان بطش ربك لشدید) ایله تهدید اولنور اکر کورمك استرسه (لاتدرکه
الابصار وهو یدرك الابصار) دیو عتاب اولنور اکر نشانن طلب ایلسه (لیس کمثله
شیٔ) ودخی (عن الافهام بعید) دنیلور اکر بلمك استرسه (لایبلغه العقول
والافکار) دیو خطاب اولنور وبالجمله آدم اوغلاننك ضعف وبیچاره لکن وحیرت
وحرمانن نتیجه کوکل بیله ونه نك کبی دیللر تقریر ایلیه * آه آه آه الی یوم القیامة
امان امان امان الی ماشا الله (ترجمه) هر کاهه معترف برعبد پر جرم ولی *
سن خداوند صمد سین مغفرت اسی قدیر

فان عذبتنی فالذنب منی * وان تغفر فانت به جدیر

(جدیر) لایق وسزاوار معناسنه در (ترجمه) یارب اکر سن عذاب ایدرسن بکا لایق
واکر مغفرت ایدرسن سکا لایق اولانی ایشلمش اولورسین دیمکدرکه بو مأل‌ده شیخ
طوغانی زاده دیمشدر (قطعه) صقین سلب ایلیوب سن اختیاری * ایدوب جرمی
دیمه کیم سندن اولدی * انکچون کیر ومقبول اولدی آدم * اولوب نادم دیدی
کندمدن اولدی * (ترجمه) کرعذاب ایلرایسك جرم وقصور مدر بنم *
مغفرت ایلرایسك پس لطفنه اولدی جدیر (نطق آخر)

دواؤك فیك وماتشعر * وداؤك فیك وماتبصر

(دوا) فتحله درکه علاج دیرلر سبب شفا اولان امردر صوری اولسون معنوی اولسون (ما تشعر) اقالکی بابدن شعر علم وفهم وادراك معناسنه اولور سن اکلمزسین دیمکدر نظمه شعر دیدیلر اهلی تام الشعور اولمق لازم اولدیغندندر وزیرا شعرك جید واعلاسی قوت شعور وحدت ذهنه محتاج اولدیغی ایچون یاخود سائر معارف کبی اولمیوب علمه موقوف اولمق سببیله درد دیدیلر (داء) فارسیده درد دینور دوانك ضدیدر (توحید) دوادن مراد حقیقة الحقایقدرکه جمله نك مقصودی اودر اهل توحید مسلکنده * وحدتی کشته کثرتش طاری * درهمه ساری ازهمه عاری * سری اوزره جمیع ذرانده ساری اولوب محجوبلر اندن غافللر در دیرلر ودادن مراد وجود حقیقی یه وصوله مانع اولان تعین موهومدر (لب معنی) سنك مطلوبك اولان علاج ینه سنده در لکن اکا فطانتك یوقدر که ترکیده ده دوشمدك دیرلر کذلك سن علاجنی جستجو ایلدیکك درد دخی سندن حاصل اولمشدر آخردن کلمه دکلدر اما آنی امعانك یوقدر (ترجمه) کندیکی کمترصانورسین کوریجك جرمك صغیر * عالم اکبر دورلمش سنده ایتمزسین نظر (فتح) صوفیه کرام (کثرهم الله تعالی الی یوم القیام) بیوررلر که اسم ذات که الله لفظ شریفیدر اسماء باقیه اوزره مقدمدر وجمله ده ظاهردر وجمله یی مشتملدر ومظهر اسم جلال اولان حقیقت انسانیه دخی سائر اسمانك مظاهری اوزره مقدمدر واول حقیقت دخی سائر حقایقده ظاهر وسائر حقایقی مشتملدر وظهوری اعتباریله عین اشیا واشتمال ملاحظه سیله کلدرکه سائر اشیا انك اجزاسیدر اشته اکابناء فاضل قیصری فصوص شرحنده دیرکه حضرت مرتضی اثنای خطبه ده بیوردیلرکه (انا نقطة باء بسم الله وانا جنب الله الذی فرطتم فیه وانا القلم وانا اللوح المحفوظ وانا العرش وانا الکرسی وانا السموات السبع والارض) صحو طاری اولوب عالم بشریته کلدکده عذر ایدوب الفاظ سکریه دندر بیوردیلر وآسمان وزمین وجبالك تحملدن اباواستنکاف ایلدکلری امانت معروضه که انی انسان حامل اولمشدر اسم الله مظهریتی وجمیع اسمانك جامعیتیدر دیدیلر (وخلقت بیدی * وعلم آدم الاسماء کلها) بو جامعیته اشارتدر اجزای عالمك جمله سی حقیقت انسانیه یه مربوط وانك برکت وجودیله مضبوطدر (نکته) قوت القلوب صاحبی دیرکه فلکلر بنی آدمك نفسلریله دوور ایدرلر وشیخ اکبر ابن عربی نسخة الحق نام تألیفنك خطبه سنده دیرکه * الحمد لله الذی جعل الانسان الکامل معلم الملك * وادار سبحانه وتعالی تشریفا وتنویها

بانفاسه الفلك * يعني انسان كاملی استاذ املاك ايدوب انك نفسلريله ادارهٔ افلاك
ايدن حق سبحانه وتعالی یه جداولسون ديمك (ورفع السموات بغير عمد ترونها)
كريمه سنده عمد صوری يی سلب ايله اعمدهٔ مستوره یه اشارت وار در انلر كل
افراد انساندركه انلره اوتاد ديدكلری بوجهتدندر وبوحقيقت جامعه درخت
وجودك ميوه سيدر اصلی مبدأ درخت اولان تخمی مشتملدركه بيورلمش
(كما بدأكم تعودون) (لطيفه) اهل معما اشارتلرندندركه برلفظك قلبی وسطيدر
مثلا عبدك قلبی بادر شيخ اكبر فتوحاتك بشنجی بابنده تصريح ايدركه (بالباء ظهر
الوجود وبالنقطة تميز العابد عن المعبود) صوفيهٔ كرام عندنده اصطلاحدركه با
حقيقت محمديه در پس (يسعنی قلب عبدی المؤمن) حديث قدسيسنده قلب عبد
تعبيری نقطهٔ نكته دن خالی دكلدر شيخ ابومدين بيوررديكه اشيای شهودمده
مشهودم اولان هرشیٔ اوزره حرف باء يازلمش مشاهده ايدردم بحث باء ونقطه
نيجه رساله لرله تفصيل اولنمشدر

وانت الكتاب المبين الذی * باحرفه يظهر المضمر

(كتاب مبين) نفس كليه دركه صوفيهٔ كرام وحكما عقل اول وام الكتاب دخی ديرلر
وجسم كلده منطبعه اولان نفس كتاب محو واثباتدر وانسان كامل مجموعهٔ كتب
الهيه درروح اعتباريله ام الكتاب وقلب اعتباريله كتاب مبين ونفس اعتباريله
لوح محو واثباتدر (مبين) ابانه واظهار ايديجی (احرف) حرفك جمع قلتيدر بونده
مراد اعيان وصوردركه هيولیٔ كليه يه طاريدر نفس رحمانی تعبير اولنور * سيد
سنديركه حروف عاليه غيب الغيوبده كامنه اولان شؤن ذاتيه در شجرك نواتده
كمونی كبی وشيخ اكبر ابن عربی قدس سره جنابلری * كنا حروفا عاليات لم نقل *
متعلقات فی ذری اعلی القلل * سخنيله انی مراد ايدركه بقيه سی بودر * انا فيه
ونحن انت وانت هو * والكل فی هو هو فسل عمن وصل * وحضرت شيخ اكبرك
بونظمی شرح كبی برمنظومه ايدوب شيخ مغربی بيورر * لقد كنا حروفا عاليات *
نزلنا فی سطور سافلات * ظهرنا بعد ما كنا خفيا * وصرنا الآن كل الكائنات *
وما الاكوان الانحن حقا * فانا كائنات الممكنات * اذا صرنا العوالم والمراتب
وذا تاثم اسماء الصفات * تحجبنا بنا عنا الدينا * وفقنا بعده فی المشكلات * نسينا
عهد ايام الوصال * ولم نذكر عهود السالفات * رسول جاء منا بعد ذلك * علينا
منبیء بالمعجزات * وعافينا لنا منا الينا * وسرنا اتقينا عن جهات * عبرنا عن
نفوس زاكيات * وعن رب الذوات القابلات * وصلنا واتصلنا واتخذنا * بذات

العين

العين صرنا عين ذات * وفي التفصيل لم يوجد سوانا * ولم يوجد كذا في الجملات
وشيخ مصري خلوتي (ع) هر دمده سماوات حروفه سفرم وار * ديوب وبر كفته ده
دخي (ع) طاغيلوب تركيبم اوتوزايكي حرف اوله تمام * بيوردقلري كلام وامثالي
مشرب شيخانه در قالديكه مسئلهٔ وحدت تفهيمنده معبود حقيقيي حروف
هجاء اوزره اعضاى محسوسه ايله وصف ايلمك سبقي حروفيه نك مردود اولان
مسلكيدركه بحر الكلامده ونور الهدادە تفصيل ورد اولنمشدر (وانلرك) جاودان
نام صغير وكبير فارسي كتابلري كه بري فضلك وبري افضلكدر ذاتنده تصوفده
بر مجموعه درلكن كبيري خامس كتب خمسهٔ منزله درفضل مقتوله سوي سمادن
نازلدر ديو اعتقادلري اكرواقع ايسه سلس القولدن بدافضلات مقوله سي
اولمش اولور (العهدة على الراوي كرسالة النقطوي (مضمر) قلبنده كيزلي اولان شي
وبونده مراد اسما وصفات الهيه دركه سراپردهٔ عزتده پنهان ايكن مرايا ومجالي
اكوانده ظهوري اوله سندن عبارت اولان كتاب مبينك حروفي واسطه سيله در
(ترجمه) كنديكي اكاه دلكدر اول مبين اولان كتاب * آشكار اولور حروفندن
انك سرقدر (نكته) مضمرك حروف واسطه سيله مظهر اولمسندن بو دخي
منفهمدركه فواتح سورده اولان حروف مقطعه حقنده متأخرين علماء دلالاتدن
تأويلات استخراجنه جد ايلديلر اكرمكنون ومكتوم فالمق مراد الهي اولمسه
انزال بيوجه اولور ديوب بازدقلري مزايادن بري بودركه اول حروف سرقدره
ظروفدركه جناب پيغمبره افاده اولنوب انلرك معلوملري وسائرامتدن
مكتوملريدر ووقتيله آشكار اولدقده قطعا چون وچرايه ناسك مجاللري اولمسه
كركدرديديلر كه حق تعالى بيورر (وما يعلم تأويله الا الله والراسخون في العلم)
لفظ كريمنده واوي عاطفه دردديلر لكن متقدمين واوي استينافيه در الراسخون
مبتدا اولوب خبري يقولون جمله سيدر ديديلر آمنا بالله وبقدره وقضاه (معرفة)
اظهار مضمر حسابده برلغزدركه مثلا بركسنه سورهٔ اخلاصدن برحرفي اضمار
درون ايلسه اكا بودرت مصرع اوقنوب قنغيسنده اول حرف وار ايسه لاعلى
التعيين خبر ويررانلرك اولكي مصرعي براعتبار اولنوب ايكنجي ايكي واوچنجي
ضعفيله درت ودردنجي دخي ضعفله سكز دينشدر اول حرفك بولنديغي مصرعلرك
رقملري جمع وحروف ميزان برو بروسر الاعداد اولنور عدد مجموعك منتهى اولديغي
حرف خبر ويريلوركه اضمار ايلديكي اودر مصرعلر بونلردر * من درشرفم بعلم دفتر
مطلق * شمسم قمرم شريك زهره زشفق * هركوهر ودر زلؤلؤ لالافر * كوينـد

زتحت وفوق بك حق يكحق * ميزانی بواون بش حروف مرتبهٔ مركبه در

(بسم اله رحمن قو د كف
١٥١٤ ١٣١٢١١ ١٠٩٨٧ ٦ ٥٤ ٣٢١

فلا حاجة لك فی خارج * يخبر عنك بما سطروا

مصرع ثانيدن بدل (ع) فكرك فيك وما تفكر * دخی نسخه دربيانی ظاهردر (ترجمه) پس سكا حاجت دكل خارجدن استخباره هيچ * لوح قلبه قيل نظر و پراوهر شيدن خبر (فتح) بو بيتك مآلی حضرت اميرك بوكلامنی دخی تأييد ايدركه صفين وقعه سنده عسكر معاويه مغلوب اولمق صورتی حس ايلدكلرنده حيله يه سالك اولوب مزراقلر اوزره مصحفلر آويزه ايلديلر كويا حكم مصحفه دعوت ايدوب امرحقه راضيوز اكرقارشو قورسكزحق تعالی يه وكلامنه واحكامنه معارض اولورسكز ديمك مراد ايلدكلرنده حضرت اميرمرادلری حيله اولديغنی بيلوب كشفا بيورديلركه (انا كلام الله الناطق) يعنی حق بنم يدمده درانلرك رفع ايلدكلری مصحفلر كلام الله صامتدر لكن بن كلام حقك ناطقيم ديمك اولور بوسياقده شيخ اكبر بيوررر * انا القرآن والسبع المثانی * وروح الروح لاروح الاوانی * فؤادی عند مشهودی مقيم * لشاهده وعند كولسانی (بيت)

العلم بالله جماع الشكر * والجهل بالله جماع الكفر

(بالله) باالصاق ايچوندر لكن قسميه اولمق خوشدر جماع كتاب وزننده وجمع كبی مصدر بمعنی الفاعلدر جمع عددی مراد اولنمق (الخمر جماع الاثم) حديثندن منفهمدر كفر انكار نعمت معناسنه اولدقده شكره مقابل كفران النعم ديمك قصد اولنور (ترجمه) حقی بيلمك جمع ايدرهر نعمتك شكرين بسر * بيلمامك هركفری جمع ايدرسن اندن قيل حذر (نطق)

اذا المشكلات تصدين لی * كشفت غوامضها بالنظر

(اذا) دخی نسخه در (مشكلات) ملتبسات (تصدين) ماضينك جمع مؤنثيدر عارض اولدی ديمكدر تحتنده مستترهن مشكلاته راجعدر (غوامض) غامضك جمعيدر غامض واضحك ضديدر وانك يرنده (حقايق) نسخه در پس اندن مراد دهرك تبدليله تبدل ايليان مسئلهٔ ثابته در (نظر) بونده تأمل وتفحص ديمكدر (ترجمه) هرندم برمشكل ايتسه خانهٔ دلده قرار * ايلرم نورنظر ايله نهانن آشكار

وان برقت فی مخيل الظنون * عمياء لا يجتليها البصر

(برقت)

(برقت) تلألوء ايلدى وپارلدى ديمكدر (عمياء) مشكوك ومستور اولان مسئله (لايجتلى) امر معروضه نظر ايلمز يعنى انى استخراج ايلمكده عاجز اولوب دقت وامعان ايدوب مأيوس اولمق سببيله باقمز (ترجمه) كرمحل شكده وشبهه عارض اولسه اشتباه * كيم انك كشفنده عاجز قالسه چشم خيره دار

مقنعة بغيوب الامور * وضعت عليها صحيح الفكر

(مقنعة) تقعيلدن مفعولدر قناع ايله مستوره ديمكدر (غيوب) غائبلركه حاضرك ضدّيدر (فكر) جنسدر واحدى فكرتدر صحيح الفكر يرنده حسام العبر دخى نسخه دركه اعتباره شايان امور جسيمه ديمكدر (عبر) فكر كبى عبرتك جنسيدر عبرت نظر والتفات ايله كيشى يه بطريق الانتقال حاصل اولان پند (ترجمه) يعنى امر غيبله پوشيده اولسه مشكلم * ايلرم فكر صحيحى آكا همدم يارغار

معى اصمع كظبى المرهفات * افرى به عن ثياب السير

(اصمع) فى الاصل قولاغى كوچك كسنه ديمكدر قياقنامه قولنجه ذكاى طبع وجودت رأى نشانه سيدركه بوندن رأى رزين عازمدن عبارتدر اكرچه اصمعاندن برى دخى ذكى ومتيقظ اولان قلبدر لكن بربيت صكره قلبى مستقل يازديغى جهتدن بونده فقط رأى جيد قصد اولنور (ظبى) اصلنده ظبين ضم وكسر ايله در اضافتله نون ساقطدر جمعدر ظباط كبى ومفردى ظبادر اصلى ظبو اولوب واودن بدل هاء لاحق اولدى لغتده ظبه اوقك جارحه سيدر قلجده دخى آغز طرفى مراد اولنوركه ابن زهير ديمش (تعادر ايمانهم بينهم * كؤس المنايا بحد الظبينا (مرهفات) بلنمش وكسكين قلجلر سيوف حداد كبى (افرى) اقطع واشق معناسنه كسرم ديمك لكن اصلاح ايچون اولان قطعده زبانزددر (سير) فكر كبى سيرتك جنسيدر سيرت روش وطرز وطوركه هركسك خاصهٔ مظهر يتندن پيدا اولور (ترجمه) چدت شمشير فكر وفهم البت جزم ايدر * رشتهٔ اشكالى هم ايدر حجابى تارومار

لسان كشقشقة الارحبى * اوكالحسام اليمان الذكر

(شقشقه) كسر ايله اسرك دوه نك اغزندن چيقارديغى جكركبى قرمزى نسنه در (يمان) اصلى يمنى اولوب يادن الف بدل قيلندى پس يمانى غلط اولور (ذكر) اسم آلت معروفدر بوندن معناى ديكرى اولان بولاد مراددركه حديدك شديد اولان نوعيدر چلكدن قويدر (مألى) وصف سابق ايله موصوف بنم قلبم اولديغى كبى شقشقهٔ اشترسرمست كبى ويا بولاددن مصنع تيغ هندى كبى تيزاندر تيززبانم

واردر (ترجمه) پس اسانم بلبل حکمت نوا دردم جکر * یا که بر شمشیر پولاد
یمان آبدار

وقلب اذا استنطقته الامور * اربی علیها بواهی الدرر

(قلب) لسان اوزره معطوف وعاطفی محذوفدر (استنطقت) ماضیء مؤنثدر مصدری استنطاق سویلتمك (امور) بونده عهدك افادهسی وسباقین قرینهسیله مقصود عموم واکدادر (اربی) افعالدر ماضیدر زیاده اولدی دیمکدر ثلاثیسی ربا معروفدرکه ربح دیرلر صورت بیعده اولمغله جادهٔ شرع شریفدن منحرفدر (بیت) ذکر دوران دنیجك صوفیه تاوانی دیر * دور شرعی دیسهلرز اهده ظب ظب صچرر (بواهی الدرر) موصوفنه مضافدر الدرر البواهی ایدی جعلردر مفردلری درهٔ بهیةدر (نتیجه) بنم بر قلبم واردرکه (ع) بلبل شوریدهیی هجران کازآر اغلدر ناطقه سنجه سوزه کلسنهدر دوغم سبب اولور اشته اول سببله نغمهساز اولسه کویا که سمط بهایه مروارید صفا نظم ایدر وبویله خیال اولنورکه طوطئ دله هم وغم وغصه شکرستان لطافت اولوب کمال بلاغت وفصاحتی اول آینهٔ حالمدن منعکس اولور بنم ذهن وقاد وطبع نقادم عادت بلغایه مخالفدر (ترجمه) قلبم استنطاق ایده حکمتله چون امر عجیب * حل ایدر مشکللری ایلر جواهرلر نثار

واست بامعة فی الرجال * اسائل هذا وذا ما الخبر

(امعه) کسر ایله ومیم مشدده ومهمله نك فتحهلریله اول کمسنهدرکه هرکیی کورسه سنکله یم دیر لکن بلادت وحماقتندن ناشیدر (اسائل) ضمله در مفاعله بابندن نفس متکلمدر اقاتل کبی (ترجمه) عاجزا ولم کمسه نك قطعا سؤالندن دخی * مشکلم بر کمسهدن ایتمم سؤاله اعتبار

ولکننی مذرب الاصغرین * اقیس بما قد مضی ما غبر

(مذرب) تقدیم معجمه ایله افعالدن فاعلدر قوت ناطقه ایله ادارهٔ کلامه قادر کمسنهیه ذرب اللسان دیرلر فتق اللسان کبی اهمال ایله مدرب دخی نسخهدر وذرب کبی لسن وذلیق ومسلاق ومصقع وسائر اوصاف حسنه وقبیحهسی دخی واردرکه خصایص اللغه انلری تفصیله تعهد ایلمشدر اصغرین تثنیه صیغهسی اوزرهدر انلردن مراد لسان ایله فوآددرکه انسانده انلردن اصغر عضو یوقدر وصغیر الجرم کبیر الجرم مذرحتی انسانك کمال جلالت شان ویار ذالت وهواننه آنلر سببدرکه بری برینه اویمق کبی (ع) صد جان فدای آنکه زبان ودلش یکیست *

وخلاف شرع اولان اموره جزم درونی کبی که نهایتی سلب ایمانه دك نعوذ بالله رسیده ایدر و دخی تکلمنده خطا ایلمکله نهایتی قتلنه دك ایصال ایدر (منقبه) اهل تفسیر یازدیلر که حضرت لقمان بردفعه مأمور اولدیکه برغنم ذبح ایدوب اطیب اعضاسنی تفریق ایده قلبله لسانی اخذ ایلدی بعد زمان ینه عینیله ملهم اولوب اخبث اعضاسن تمییز ایله امر اولندقده ینه انلری اختیار ایلدی حکمتندن سؤال وارد اولدقده محل طیبده بونلر جمله دن افضل واصلح ومکان خبیثده ینه انلر مجموع اعضادن اخبث وافسد اولور لردیدی خصوصا که اثرده دخی قلب حقنده اذا صلح صلح الجسد کله واذا افسد فسد الجسد کله وارد اولمشدر اشته انکیچون معیدی صاحب بصیرت انما المرء باصغریه دیمشدر باصغرین فی المرء تقدیرنده حذف وایصال اولندی انسانك شرفی کبی تلفی دخی کندیدن اولوب وکندیده اولان اعضانك غایت صغیرلرندندر دیمك اولور (ع) مور ایسه خصمك ینه مردانه بیل (اقیس) قیاس ایدرم دیمکدر قیاس تقدیر ونسبت ایلمکدر (غبر) باقی قالدی دیمکدر (خلاصتین) بن ضعیف الرأی اولمدیغم کبی زبان وجنانم دخی بنم یدمده در هر نوجهله تقلیب مراد ایلسم عنایت حق تعالی ایله ممکندر اشته بویله اولمقدن ناشی زمان غابری آرزو ایلم زیرا آنی زمان ماضی یه قیاس ایله حسرت کش اولمغه شایان اولمدیغن خارجه چیقررم (رباعی) کیمی دلدادهٔ افکار ماضی * کیمی مستقبلك حکمنده قاضی * لبیبا حاله حال اولمش زمانده * نه مستقبل نه ماضی حاله راضی (ترجمه) تجربه ایتدم لسان وقلبمی عبرت ایله * حال واستقبالی ماضی یه قیاسم وارهزار (نطق آخر)

وفی الجهل قبل الموت موت لاهله * واجسادهم قبل القبور قبور

(نتیجهٔ سخن) خالقنك وحدانیتنی چونکه بیلمك ایله انسان مأمور وعات خلقتی اولان عرفان ایله معمور اولمیه اکرچه حیات صوری ایله متصف ایسه دخی حیات معنویلری یوقدر فی الحقیقه موتادن معدود لردرکه قبور ظاهری یه دخولدن اقدم جسدلری قبر معنوی اعتبار اولنمشدر مطلوب اولان بونك ضد وعکسیدرکه موتوا قبل ان تموتوا سریله موت صوریدن اول نفس وماسوامو تیله مظهر حی وقیوم اولمقدر (ترجمه) اولمزدن اول اولودر جاهل اولنلر بیکمان اولمش قبوردن اول اول اجسادی انلاره قبور

وان امرءا لم یحی بالعلم میت * ولیس له حتی النشور نشور

مصرع اول بدلنده بومصرع وبالعلم من لم یحی لاشك میت نسخه در (خلاصهٔ

تحقیق) برکمسنه که علم الهی حقیقی ایله ویاانك اربابنه محبتله حیات طیبه تحصیل
ایلمیه مرده درحال بوکه خلق حیات ثانیه یه واصل اولنجیه دك ائك ایچون زنده لك
یوقدر (ترجمه) شول کسکه علم حق ایله حی اولمیه مینددر اول * دیرلمز اول
بودنیاده اولنجه تاوقت نشور (نطق دیکر)

ابنی ان من الرجال بهیمة * فی صورة الرجل السمیع المبصر

اهمزهٔ استفهام (بنی) ضم وفتح وشدیاایله تصغیردر اصلی ابن اوغل معناسنه انك
دخی اصلی بنودرکه زائل اولان واود راب واخ اصلندها بوواخو اولدیغی کبی
ومحذوفی واواولدیغنه مؤنثی بنت کلسی شاهددر اخده اخت کبی زیرا بورسمه
تابرمؤنثه لاحق اولمازالاانك مذکری البته محذوف الواواولوروبوکه دخی جمعنده
اخوات دید کلری دلیلدرووزنی فعلدراکادخی جمعی ابناً اولدیغی کواهدرکه اصلی
ابن درجل واجال کبی یابنی تصغیرنده یاء مشددهنك فتحی وکسری لغتدر ابنی
لفظنده اتفاق نسخ وشروح اولمسه ابنی مکبرومثنا برفعله مفعو لیت احتمالنه
رعمك تحملی واردی (بهیمه) چارپای اولان حیواندر سبحان من خلق البقر علی
صورة البشر (مآل) رجال صورتنده ای اوغلم حیوان واردرکه ایشیدوب کورن
کشی صورتنده اولمغله انسان ظن اولنور (ترجمه) ای اوغل بعضی بوخلقك
چارپادرمعنیده * صورتی انسان ایشیدرهم کورر ایلرسرور

فطن بکل رزیة فی ماله * واذا اصیب بدینه لم یشعر

(فطن) فطانت ماده سندن ذکی وعاقل دیمك (رزیة) نقصان ومصیبت (مطمح
معنی) مالنه کان نقصانی فهم وادراك ایدرلکن دیننه کلن مصیبتی اکلیوب اذعان
ایلمزاهل اسلام اولان کمسنه نك طوری برعکس کرکدرکه دائما دیننه وآخرتنه
مضر اولان شیده دقت وامعان ایلیوب راضی اولمیه اکردنیاسـنه مضر دخی
اولورسه زیرا اکثر اهل الجنة البله حدیثنده بازمشلرکه اهل جنتك اکثری امور
دنیاده عقل معاشنده بلاهت وحماقت صاحبی اولور لکن امر عقباده واحوال
معادده موشکاف وصاحب دقت وفطنت اولور (ترجمه) هرمصیبتکه ایرر
ماله آنی اول خوش بیلور * دیننه ایرسه مصیبت اولورا ولدم بیشعور (نطق آخر)

حرض بنیك علی الآداب فی الصغر * کیماتقربهم عیناك فی الکبر

(حرض) امردر آخری معجمه اولورسه ترغیب وتشویق ایله دیمکدر واکرمهمله
اولورسه اودخی حرصدن اولوب حرصه کتوروآرزویه دوشور دیمك اولور (بنین)
ابنك جمع منصو بیدرکه تفصیلی بیت اسبقده یازلمشدر (اداب) ادبك جمعیدر بونده

مراد

مرادزمانک حالی وناسه کران کلین اطوار واوضاع درکه حسن خلق ومراتب ناس
یعنی ابوین واستاذ وشیخ طریقت وعلما وسادات وحفاظ وپیرانک بر برلرندن
مرتبه ده تفاوتلری افاده اولنه مثلا غسل ید قبل الطعام ابتدا شابلره صکره
پیرلرکدر وبعد الطعام عکسیدرکه ابتدا شیوخ صکره شبان تطهیر ایده لر ولوازمك
بری تعلیم استنجادرکه انده وعبادتده وسوسه یه ابتلادن صیانتدر و وسوسه خنزب
نام شیطاندندر مثلا آبدست وغسلده اسراف مرتبه سنه وارمقدن محافظه
اولنه که لاحرج فی الدین دینلمشدر وغلظت عبادتدن یعنی دخال زاهد بارد ومتشیخ
اولمقدن دخی صیانت اولنه وصبینک تأدیبنده تحملی دخی ملحوظ اوله که هر
برینک درجه سنده تفاوت مسلمدر حاصلی قبل الفطام ضرب وتخویف قطعا جائز
دکلدر وقت حاجتده ممکن اولدقجه ابوین بری برله وضرب ذکریله تخویف ایده لر
قولتق چکمیه لر وضرب ایتمیه لر وقت ضربده دخی اوچ دکنکدن زیاده اولمیه
لطف ایله ترغیب عنفله ترهیبدن افضلدر نماز ایچون جبر اولنمق حدنده اون
دکنکدن تجاوز اولنمیه وآلت ضرب دخی ضرب شرعینک عصاسندن دون اوله که
امام مالک موطأده بوبابده برحدیث شریف روایت ایدرکه تبدیل آلت
بیورمشلردر زیرا کتاب عزیز تعلم قراءتی خدمتنده اولان صبیان اوزره شدت
جائز اولماز که حدیثده کلمشدر حفظ قرآن ایدنلره بین الکتفین نبوت درج
اولنور فقط فرقی عدم وحیدر دیو بیورمشلردر بو امرده انطاق حق ظهوری
مشاهده اولنمشدر (عجیبه) مکتب کودکلرندن بری برشدید معلمدن اثنای تعلیمده
ضرب حدندن زیاده شدید واقع اولوب اباغندن قان ظهور ایلمش تسلیت
ایچون خلیفه لری اولان شخص دکنک جنتدن چیقمشدر دیوب عصای
کلیم الله مراد ایلمش اول صبی دخی هنوز موسی کیمدر وعصا ومأوانک برینی بلمزکن
دیمشکه اکر او شئ اولسه چیقمزایدی ناشته برموز اهلندن غیریدن صادر
اولمقی من طرف الله انک لساندن اجرای معنویدر دیدیلر ابن رومی معلمین حقنده
دیمشدر (شعر) شیخ اذا علم الصبیان افزعهم * کانه ام صبیان وغیلان * خصوصا
اکثریا مکتب خواجه لری کیجه نسوان وکوندوز کودکان ایله الفتدن ناشی
عقللرینه نقصان سرایتی نمایاندر (شعر) وکیف ترجی العقل والرأی عندمن
یروح علی انثی ویغدو علی طفل * اولادلر بابالری اوزره اولان اوچ حقلرینک بری
کوزل نام ایله تسمیه ایدوب وامتیازه سبب اولور برخوش لفظ لقب تعیین
ایلمسکدر زیرا ابنای زمان برلقب قبیح ایله تشهیر ایلدکده تحویل اولنماز وایکنجی

تعليم خطدر خطك حسنياتى تعد اداولنماز كه ديمشلر (نظم) يلرد ربا كه رب
يسردن * همسبقدر ولاتعسردن * عقد الفت ايدوب الف بادن * حب موروث
دكدى آبادن * او دبستانده خواجكان زمان * اولديلر جانشين ابجدخوان
فيض بخش لسان ناطقه در * محرم راز ايلسك ثقه در * تعليم خط حقنده بو فقير
برحديث اربعين جمع وتحرير ايلمشمدر وبسمله فاتحه نبوت وخاتمه مصحف رسالت
عليه التحيت جنابلرى دخى امى اعلميلرى بعد التحقيق برمعجزه اولمق اوزره يازى
يازمق واقع اولديغى بحثك خلاصه سى تحفه خطاطين نام طبقات تذكره ديباجه
پايه سيله سرلوحه قيلنمشدر واوجنجى حقلرى ترزيجدر (صغر) كبر كبى مصدردركه
برى كوچكلك وبرى بيوكلكدر انسانك مدت عمرين ترتيب ايلمشلردركه بطن
مادرده ايكن جنين وطوغدقده وليد وطفل وبعد الفطام صبى مراهق بالغ واون
طقوزياشنده غلام صكره فتى واوتوزدردنده شاب واللى برده كهل وتمشه يتمشلره
شيخ ودخى صكره هرم والى الوفاة شيخ فانى ديرلر يتمشده عتيق الله وطقسانده اسير
الله ديو ملاء اعلاده تلقيب اولنوب اول حدك بركاتندركه ماتقدم وماتأخر
مغفور در الكلام بجر الكلام حاصلى بلوغه دك صغير ديمكله شهيردركه صغرى
حالنده خالى ذهن اولمغله هر امره قابليت بولنوركه بيت ثانيده ظاهردرلكن
تحصيل معارفلرى جبر يدر وعلاجى ابوينك دعاسى واكر بوغيسه روحلرينه
هديه اولنقدر (كيما) كى فتحله درا جرا اولنان بركارك علتندن سوأله جوابده
استعمال اولنوركه عاقبت ايچوندر پس لام كبى ناصب مستقبلدر لكن ماء كافه
عملدن كف ايدوب اعراب قديمى اوزره قالور (تقر) كوزصوغمق معناسنه اولان
قره مصدرندن مضارعدركه سروردن كنايتدر زيرا بكاى فرحك اشكى سرد ودمعهٔ
حزن كرم اولور اقر الله عينك ديرلر حق تعالى كوزيكى صوغتسون يعنى سنى
فرحناك ايلسون ديمكدر (قرة عينى بك) ديمك كوزم صوغمسنه سببسين ديمكدر
مسرورلقدن كنايتدر انك ضدى سخونتدر پس فعل مذكور قافك فتحيله
دردنجى وكسريله ايكنجى بابدندر (ترجمه) ايله اولادك صباوتده ادبله معتبر *
روشن ايده چشمكى ايردكده هنكام كبر

وانما مثل الاداب تجمعها * فى عنفوان الصبى كالنقش فى الحجر

(مثل) حكايه وداستان كه تركجه مصال ديرلر (عنفوان) برحالك اولى وبركارك
فاتحه سى مثلا مدت عمرك ابتداسى كبى كه بونده مراد اودر (صبى) كسر وقصر
ايله چوجقلق طفوليت كبى كه مراتب انسانيه نك دردنجى درجه سى اولديغى

بيت

بيت سالفده يازلدى بو بيتك مفهومنده مشهور اولان مثلكه العلم فى الصغر كالنقش فى الحجر سخنيدر امام حسن بصرينك قوليدر (معناى شعر) سنك تحصيل ايلديكك معارف وآدابك وقت طفوليتده تدارك اولنانلرى نسيان وخطا وسهو قبول ايلمزكويا كه متانت حافظه سى طاشه قلم حديد ايله تحرير وحك اولنمش كبيدردبمكدر بو شعر حيدرى ومثل بصرى مأخوذ اولان حديث شريفى امام طبرانى كبيرنده ابو الدردادن تخريج ايدركه بيورمشلر مثل الذى يتعلم العلم فى صغره كالنقش على الحجر ومثل الذى يتعلم العلم فى كبره كالذى يكتب على الماء ديمك اولوركه اندن صكره تدارك اولنان اداب سنكين دكلدر كويا نقش برآبدر انكچوندركه الدرس حرف والتكرار الف ديمشلر وبو يله ايكن نه طالب علمده نحو ومقدار يوقدر ثريايه معلق وياچين ماچينه دخى ملصق وملحق اولسه جالب وجاذب وتالهده دلك طالب وراغب اولمق كركدر (ع) شرط راهيست درطلب مردن (ترجمه) پس صباوت ايچره تحصيل اولنان علم وادب * ثابت اولور لوحه دلده كنقش فى الحجر

هى الكنوز التى تنمى ذخائرها * ولا يخاف عليها حادث الغير

(كنوز) كنزك جمعيدر فارسيده كنج ديرلر بونده مطلقا دفينه اولان مال مراددر كرك ركاز اولسون كه صكره دن مدفون خزينه در وكركسه معدن اولسون كه انده خلق اولنور (تنمى) ايكنجى بابدن ونمو اولمكى بابدن دخى لغتدر آرتر معناسنه تزيد كبى (ذخائر) جمعدر مفردى ذخيره معروفدر (غير) كسر معجمه وفتح تحتيه ايله دوم مغايرت ماده سندن اسمدر (معنى) اول آداب مجموعهٔ مكنونه خزائن مدفونه دركه ذخائر منافعى مزداد اولقده در كردش افلاكدن حادثهٔ تبدل وتغير وعارضهٔ فساد طارى اولمق خوفى يوقدر (ترجمه) بر خزينه در ادب اكسلمز آرتر نعمتى * كردن كردون صفاسينه انك ويرمز كدر

ان الاديب اذا زلت به قدم * يهوى على فرش الديباج والسرر

(اديب) ادبلى كمسنه در (زلت) زلل يعنى اياغى سورچدى لغزيده اولدى ديمك زلل انسانده وزلق ايله حيوانده زبانزددر قدم ايله معاذكر اولنسه فعل تجريد اولنور راسرى ليلا كبى (يهوى) ايكنجى بابدن دوشردى ديمك يسقط كبى (فرش) فراشك جمعى دوشمه لر (ديباج) ديبانك معربيدر معروف اطلس مزركشدر (سرر) فرش كبى جمعدر مفردى سرير تخت وكرسى واسكمله در (ترجمه) چون اديبك سورچه اياغى زيان اولمز اكا * فرش ديبا وسرير احترام اوزره دوشر

الناس اثنان ذو علم ومستمع * واع وسائرهم كاللغو والعكر

(واع) واعی ایکن حرکه وصکره حرف حذفیله تنوین ابقا اولندی (سائر) سؤردندر ارتق که بقیه معناسنه (لغو) بیهوده وبی فائده (عکر) دردی که طورتو وچوکك دیرلر یاغ وبال وخمر کبیلرده اولور مهمل دخی دینور (نتیجهٔ کلام) صافدل انکسکه علم ومعرفت پیراشود * غل وغش آن جاهلی دارد که درد آسا بود * مفهومنجه انسان ایکی قسمدر بری عالمادر وبری دخی انلردن تعلم ایدن مأخوذینی حفظ واحاطه ایدنلردر انلردن ماعداسی (ع) (وسواهم من همج الهمج) نشیده سنجه لغو واعتباردن ساقطدر برمایع نسنه نك صافیسندن قالان طورتوسی کبی لاخیردر بهایم کبیدردیمکدرکه بو مفهومده جامع صغیرده بیورلشدر الناس رجلان عالم ومتعلم ولا خیر فیما سواهما * وانك عقبنده اولان حدیثده دخی ناس اوجدر بری گناهدن سالم وبری علمنك اجریله غانمدر اوچنجی شاحب وهالکدر که گنهکاردر بیوریلشلر (وینه براثرده بیورمشلرکه اول کسنه یه الله تعالی مرحمت ایلسون که بزدن حدیثی دیکلیه وانی کرکی کبی واعی وحافظ اوله وصکره کندیدن کوزل حفظ واحاطه یه قادر اولان کیشی یه تبلیغ وروایت ایلیه صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم (ترجمه) خلق ایکی اولور بری عالم بریسی مستمع * ماعداسی لغو ودرد اولدی خدادن بیخبر (نطق آخر)

لا یبلغ المرء بالاعجام همته * حتی یواصلها منه بتغریر

(اعجام) لازم وعجم متعدیدر بونوادردندرکه ثلاثیده متعدی ومزیده نقلله لازم اوله کب واکب کبی احتماللدرکه ثالثلری اولمیه معناسی کیروقالمقدر عجم کیروآلیقومق اولور (همت) قصد وعزیمت (تغریر) تقدیم معجمه ایله در مخاطره لی محله القا ایلمکدر لکن فروع فقهده مقرر اولدیغی اوزره تغریر بیع غرردرکه منهیدر نامعلوم نسنه یی صاتمق دریاده بالق کبی (ترجمه) کیروطورماغیله اولمز ایریشمز مقصدینه * کیشی ایرشمیجه تاکه آکه کار تغریر

حتی یواصل فی افنان مطلبه * غورا بنجد واعتابا بتعذیر

(افنان) بوداقلر مفردی فنن شاخدر بونده انواع معناسنه در (غور) نهایت معناسنه معروفدر بونده الچق وانیش نشیب کبی (نجد) نون ایلهدر ارض رفیعه در وبونده یوقش که فراز در طریق معناسنه دخی کاور لفظ کریمده النجدین طریق خیر وطریق شر ایله مفسر در انده دخی استخدام ایله بیت مصنع اولور ویاخود دوپستان (اعتاب) فوقیه وموحده ایله وزن ومعناده ارضاء درکه (ع)

قول بعذروا عتابها) مصرعنده حرف البا ده افاده اولنمشدر (وان يستعتبوا فماهم
من المعتبين) كريمه سى بو ماده دندر (اعنات) دخى نسخه دركه خلاصى ممكن
اولميان كاره القادر بوجهتدن عنت ذلت ايله مفسردركه (عنت الوجوه للحى
القيوم) اطاعت وانقياد ايچون اياته جنمه دندر (تعذير) نال تخذ ايله تقصير
معناسنه در (مآل شعر) سابقنه مربوطدر امر دنيا بويله دركه اكر برنسنه يى
مطلب اتخاذ وانى مطمح نظر ونصب عين وتحصيلنه نصب نفس وصرف نفس
ايدرسن هزار بار غبن وتغر بردرد ينه اوغرايوب ونيجه تعبلر چكيلوب طريقنده
انيش ويوقش يعنى بر بلده يه عزيمت اهلنك ظاهرده چكديكى مشاق راهكه نيجه
طاغلر وبللر كچر كذلك طريق مرامده تعلى وتنزل ورفعت وذلت لازمه آرزوى
وصلتدر وراحت ايكى جهاندن ال چكمكدر ديدكلرى بوندن ناشيدر (ترجمه)
ايريشه راه انواع مطالب ايچره تاكه * انيش يوقش ايله راه صفانكريم وتعذير

خاطر بنفسك لاتقعد بمعجزة * فليس حر على عجز بمعذور

(خاطر) فاعل صيغه سنده مفاعله دن امردر (مآل محصلى) انتشروا فى الارض
وابتغوا من فضل الله امرينه امتثال ايدوب نفسكى بركار خيره سائل قيل حال عجز
ايله طورمه كه بو حالت كار عبيددر احرار عجزلريله معذور اولمزلر سنى برامر خير ايله
مشغول ايده كورو الا نفس وهوا برامر شر ايله سنى شاغل ايدرلر (سانحه) صوفيه
كرامك خواطر ديدكلرى قلبه وارد اولان حوادث نفسدر كه بلا جرم فكره عارض
اولان واردات آفاقيه درانى نفى ايلمك لازمه طريقتلريدركه قلبنك جمله دن فارغ
اولمسى محالدر پس خواطر آفاقيه نفسانيه يى نفى ايله وارداتى انفسيه حقانيه
لايح اولور كه استاذ ديمش (ع) سور چيقر اغيارى دلدن تا تجلى ايده حق * حق
طريق علوانيه وقانيه ده شكواى خواطر ايچون جمعه كون صباح نمازندنصكره
اوراد ووظائف تمامنده مشايخ ايچون بر مجلس خاص معين واردر كه فقراسى
شيخنه دفعنك صعوبتى اولان خاطره لرينى عرض ايدرلر اكر آسان ايسه صورت
ظاهرده انى دفع ايدر وا كر دكل ايسه دفعنه نفس ايدوب بامر الله اول حالت اول
سالكك درونته بردخى عارض اولميوب نسيا منسيا قلبى اندن تطهير اولنور
وقتا كه اول كون اولده اوراد واذكار وصلاة اشراقدنصكره قاچ سالك موجود
ايسه آرقه ارقه يه اوتورورلر شيخلرى دخى سجاده سنده جمله سى برمقدار استغفاره
مداومت ايدرلر بعده بريسى ضميرنه لايح اولان خاطره يى شيخنه عرض ايدوب
مثلا ديركه بو هفته ايچنده بكا اطعمه نفيسه آرزوسى ظهور ايدوب خلجان

ویردی بر وجهله انك درونندن ازاله سی ممکن اولمدی ویری دخی مثلا عیالك
اموری عبادتدن دور ایلدی بو هفته ده سائر ایامدن تنزل اوزره یم دیر و بری دخی
ابن فارضك بو بیتنك معناسنی بولامدم (ع) روحی فداك عرفت ام لم تعرف *
و بری دخی (وهو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین) آیت کریمه سنی تسلیت
مرتبه سی حل ایده مدم دیر کذا وکذا هر قاچ سالك ایسه قرق و یا اللی کمسنه
جمله سی دفع ایلدکلری خواطردن ماعدا خدشه دل اولان عقده خاطره لرینی
نقل ایله حلال المشکلات اولان مرشددن رجای عنایت ایدرلر شیخ مرشد انلری
بالجمله اصغا ایدوب صکره حلنه شروع و جمله سنی بر بر بلا نقصان بیان ایدر
مثلا اطعمه نفیسه خاطره سنك دفعنده شیخ افندی کندینه و یا شیخنه واقع اولان
بعض احوالی نقل ایله نفس مبارکنك تأثیرندن اطمئنان نفس حاصل اولوب
طعامه دائر خدشه خاطره دن رها و تسلیت بولوب امر عیالده دخی مثلا عبادتی
وقت خالیده قضا ایتدیروب بر دخی واقع اولمیه دیو فاتحه اوقورلر بیتك معناسنی
و آیت کریمه نك تفسیرینی دخی حل ایدوب کشوف معانی عنایتنه نفس پیر ایله نائل
اولوب بعده بر شبهه ادنی ملاحظه ایله حل اولور خلجان مرتبه سنه وارمز اشته
انتساب طریقتك ادنی خیر و برکتی بودرکه قوت قدسیه نك انواعندندر مجلسك
تماننده سحله که سبحان الله والحمد لله الی اخره بر آغزدن موجود اولنلر جهر ایله
اوقیوب شیخ کامل بر دعای شامل ایله حل مشکلات امرنده ازدرون متوجه
اولوب تخلیه و تحلیه رجاسنده سالکان آمین دیرلر بعد الفاتحه هرکس کارینه
منتشر اولور (ترجمه) خطردن احترازایدوب اوقورمه عجز ایله سن * که حر
عجزی ایله معذور اولمزا یتمه تأخیر

ان لم تنل فی مقام ما تحاوله * فابل عذرا با دلاج و تهجیر

(مقام) فتحه ایله دراولکی بابدن (لامقام لکم) فتحه ایله قرأتنده لا موضع لکم دیمکدر
ولا مقام لکم ضمه ایله تلاوتنده مصدر میمی مزید فیه درلا اقامة لکم معناسنه
(تحاول) سن طلب ایدرسن معناسنه در محاوله وزن و معناده مطالبه کبیمدر لکن
حیله ایله مشترك الماده در طلبنده نوعا حیله ملحوظدر دیدیلر (ابل) دخی ادلاج
بابندن اولمغله همزه سی قطعدر و مصدری اولان ابلاء وزن و معناده اظهار
و اجهاردر (ادلاج) بر طریقه کیجه ایچنده کتمك (تهجیر) ها جره ده یعنی شدت
حرارت صیف ده که دیار عربده وقت نومدر عزیمت صوب مقصود ایلمکدر
بر محلدن بر محله نقله هجرت دینورا کرشد انده احوال سبیله اولورسه (ترجمه)

مقام

مقام مطلبه ایرشمدکسه ای نعمجو * سحرده وقت کرماده چالش قیل کاره تدبیر

(نطق دبکر) اصبر علی تعب الادلاج والسهر * وبالرواح علی الحاجات والبکر

بوشعر اشعث بن قیسه خطابا وارد اولمشدر (ادلاج) بیت سالفده معهود وسابقدر (سهر) تحریك ایله دیرکیجه اویخوسیز قالمق علی (رواح) صباحك ضدیدرکه زوالدن اخشامه دك اولان وقتدر (بکر) ضمله جنسدر وبکره مفردیدرکه سحری اولان زماندر (ترجمه) صبرایت اتعاب ایلرایسه کرسحر ایله سهر * روزوشب حاجاتك اسنه همتك واریسه کر

لاتضجرن ولایعجزك مطلبها * فالنجح یتلف بین العجز والضجر

نجح) ضم نونله وجیمدن تأخیر مهمله ایله حاجتی رواولوب مرادینه ایرمك (ضجر) اضطراب (ترجمه) اضطراب ایتمه طلبده عاجز اولمیه سعیدن * ضجر وعجزك ارابیرنده ظفر قالورکیدر

انی وجدت وفی الایام تجربة * للصبر عاقبة محمودة الاثر

(وفی الایام) مؤخر مبتدا ایله جمله‌سی حالیه اولور (اثر) نشان که فی الحقیقه اباغك نشانی ایزیدرکه ذی روحك مروریته علامتدر کذلك کتاب مؤلفك اثر فضلی وکتابت کاتبك اثر قلمیدر ومسجد واوقفك اثر خیریدر لکن بونده نتیجه وثمره قصد اولنور (ترجمه) بویله بولدم هردم ایجره واراکن بر تجربه * صبر ایچون حق دك جزاسی عاقبتدر خوش اثر

وقل من جد فی امر یطالبه * فاستصحب الصبر الا فاز بالظفر

(قل) ماضیدر وقلت عدمدن کنایه‌در (استصحب) ملازمت ومداومت ایلدی دیمکدر ترجمه امر مطلوبنده ملوقدرکسه کیم سعی ایلیوب * صبری استصحاب ایله بولمیه حاجاته ظفر (نطق اخر)

اصبر قلیلا فبعد العسر تیسیر * وکل امر له وقت وتدبیر

بو بیت (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) امر شریفنه امتثالا صبر وتوکلی توصیه ایله (ان مع العسر یسرا) کریمه‌سنی افهام ایدر (بعد) قبلك ضدیدر وعند وهلاك معناسنه دخی کلور (تدبیر) برکارك شروعنده عاقبت ونتیجه‌سنی ملاحظه ایلمك که دابردندر (معنی) عسرتك اندفاعی عین یسر اولمق محققدر سرمایه‌سی صبردر وهر حاجت وحالتك جلبی وکرلسلبی وقت مخصوصده واقع اولورکه الامور مرهونة باوقاتها وهر کارك بر تدبیری وهر عملك بر رجلی واردر امور عظیمه البته خیرخواه وعاقبت اندیش وعاقل وصادق عد اولنان کسنه لرله

بعد المشوره وبلكه استخاره دخی اولنوب مباشرت وشروع اولنه كه نتیجه امور شرعیه خیره تدبیر ایله تحویل ایلمشدر مشورتده برسر خیر خفی الهی واردر كه كندیدن عقلده ودرجه‌ده دارینده دون اولان اصحاب ایله مشاوره امری وارد اولوب (وشاورهم فی الامر) نازل اولدی وممكن اولمزسه نسوان ایله مشورت وضدینه مبادرت بابنده (شاوروهن وخالفوهن) صادر اولمشدر (ترجمه) براز صبر ایت كه بو عمرك صوكی البت بولور تیسیر * اولور هر كار ایچون عالمده برو قتیله برتدبیر

وللمهیمن فی حالاتنا نظر * وفوق تدبیرنا الله تقدیر

(مهیمن) ضم وفتح وسكون تحتیه وكسر میم ثانیه ایله دراصلی مؤأمن در همزتین جمعنك كراهتنی دفع ایچون ایكنجی تلیین وتسهیل ایله یایه محول اولوب واولی دخی هایه انقلابی لغتدر كه اراق ده هراق دینلور تفصیلی كتب لغات وفن صرفده مسطور در اسماء حسناددندر جمیع موجوداته تنفیذ احكام ایله احاطهٔ تصرفاتی تسلیط صاحبی دیمكدر كه بو جهتدن انلری مؤمن یعنی قورخودقلرندن امین ایدیجی دیمك اولور (معنای بیت) اشته بو وصفله موصوف اولان خالقمزك بزم احوالمزه ناظریدر بهر آن دائمدر رویت سابقده اكرامورده تدبیرمزدركلردر لكن بزم تدبیرلریمز دخی بالكلیه انك تقدیرینه منوطدر كه بیورر (وما تشاؤن الا ان یشاء الله) اشته طریقهٔ خواجكانك عددنیازلری اون سكزه ترقی ایلدیكی (العبد یدبر والله یقدر) حروفنك عددی ایچوندر دیدیلر (ترجمه) اولوبدر اول خدا هر حالمزه شاهد ناظری * بزم تدبیرمز فوقنده در تقدیرلی تغییر

(نطق دیكر) ان عضك الدهر فانتظر فرجا * فانه نازل بمنتظره

(عض) تقدم مهمله ایله دیشیله ایصردی دیمكدر تكدیر امور عسیره مراد اولور (یعنی) اكر امور دنیاده بركدر ظهور ایدرسه بشارتدر همان عقبنده فرجه مترقب ومنتظر اول كه (انتظار الفرج عبادة) حكمنجه اول شدته صبر ایله ینه معبود موجوده انتظار طریقیله عبودیتكده دوام ویررسن درحال فرج تعقیب ایدر زیرا فرج دخی كندینه انتظار وطلبده اولنلره عنایت اولنور (ترجمه) زخم اوررایسه زمان اول فرجه منتظر * منتظر اولنلره یعنی اولور منتصر

او مسك الضر وابتلیت به * فاصبر فان الرخاء فی اثره

(بو بیت) دخی سابقی مألنده در كه (ولنبلونكم بنقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون)

كریمه

کریمه سندن مأخوذدر (ترجمه) ایرسه زیان وبلا اولسك اکا مبتلا* صبرایده کورکه رخا اثر وقفاسنده در

رب معافی شکی بعلته * ومشتك ما ینام من سهره

(معافی) قصرایله اسم مفعولدر عافیتدن معافی اولوب کسره استثقالیله تنوین قایه ویربلوب اصلی ناقص یائی اولمغله بنه یائك رسمی ابقا اولنمغی طیبی طیب الله ثراه (کل امتی معافی الا المجاهرین) اثرشریفی شرحنده مناسب کورمشدر اکرمشتك کبی کسره دلالتیله یأدخی خطا ساقط اولسه شاید که اجوف ظن اولنه زیرا اوسطنده النی تغلیط ایدر معناسی عافیت بولمش یعنی مضرات کندیدن زائل اولمش دیمکدر (ترجمه) نیجه صحیح کیشی وارکیم ایدر علتله زار* داخی نیجه خسته یی قیلدی سهر منکسر

کم من معافی علی تهوره * ومبتلی ما ینام من حذره

(معافی) شدت معناسنه اولان عنادن مفاعله بابندندر معافی کبی (تهور) عاقبت اندیش اولمیوب برایشه بلافکر مباشرت وشروع (ترجمه) شدتنه ایدی نیجه کسه تهورایله * خوف ایله چشمنده خواب اولمزانك مستقر

وفارح فی عشاء لیلته * دب الیه البلاء فی سحره

(فارح) فرحیاب (عشا) بونده مطلقا مغرب معناسنه که سحرك ضدیدر (دب) ماضیدر یوریدی دیمك مركبی وبونده عارض وظاهر اولدی معناسنه درکه (مألی صفاتك وبلانك دخی وجودینه اعتماد اولنمیه ایکیسی دخی زائل اولوردیمکدرکه مستعصم بالله خلیفه نك بوبیت اقتباسی مفهومنده در * واصبحنا النادار لجنات وفردوس * وامسینا بلادار کأن لم تغن بالامس (ترجمه) نیجه فرح کسه لر کیجه صفاده ایکن * آکدا ریجه سحر اولدی بلا منتشر

من صحب الدهر ذم صحبته * ونال من صفوه ومن کدره

(یعنی) بوعالم فانی یه راغب اولان کسنه البته فلکدن شکایت ومقارنتندن پشیمانی اظهار ایدر وزیرا صفاسنی سورر وکدرینی دخی چکر بلاغم دنیاده کرم اولمز انلرك ایکیسی توأمدرکه شاعر دیمش * اهل ماتم کریه ده کلب قسمت خنده ده * جانستانك ویردیکی معجون دوخا صیتایدر (ترجمه) دهرایله صحبت ایدن صحبتنی ذم ایدر * شهد صفاسین ایدر زهر جفا منکدر (نطق اخر)

یا طالب الصفو فی الدنیا بلا کدر * طلبت معدومة فأیس من الظفر

(صفو) صفودر (ترجمه) ای بودنیانك صفاسین استینلر بیکدر * استدلك معدومی

مأيوس اول اكا يوقدرظفر

واعلم بانك ما عمرت ممتحن * بالخير والشر والميسور والعسر

(فاعلم) دخي نسخه دير (ممتحن) اسم مفعولدر معناسي مبتلادر (عسر) عسرتك جمعيدر (خلاصه) تحقيق سن مادامكه بودار ابتلاده سين هر حالك ضديله جريان ايدر اينكه سن مظهر احسانسين مثلا اكر خير ظهور ايدرسه شرك زوالي اولمغله يته خيرصافي دكلدركه شر البته يته تعاقب ايدر واكرام اسان ايله متصف اولورسن عقبنده بر حال دشوار آشكار اولور ويسر دخي يسر محضدد كلدر بلكه عسرتك زوال وخلوندن عبارتدر (ترجمه) شويله بيلكه عمرك اولدقجه اولورسين امتحان خير وشر * وعسر ويسر ايله سنك عمرك كچر

اني تنال بها نفعا بلا ضرر * وانها خلقت للنفع والضرر

(اني) سؤال عن المكان لكن بونده استفهام انكاريدر (بها) ضميري دنيايه راجعدركه بيت اسبقده كچدي (ترجمه) قنده بولورسين جهانده نفعي كاوله بيضرر * نفع وضر ايچون يرادلدي چو عالم سر بسر

في الجبن عار وفي الاقدام مكرمة * ومن يفر فلن ينجو من القدر (جبن) خوف (مكرمت) ضم را ايله درا كرام مألنده درلن اكرچه نصب ايدر لكن وزن ايچون ساكن اولمشدر (ترجمه) عار اولور خوف ايچره اقدام ايچره اولور مكرمت هم فرار ايدن قدردن صنمه قورتيلور كيدر (نطق ديكر)

عسى منهل يصفو فيروى ظماءه * اطال صداها المنهل المتكدر

(عسى) قريبي ايما ايدر درت فعلك بريدر (منهل) وزن ومعناده منبع يعني صوچيقان ير (ظمأ) وزن ومعناده عطاش كه جمعدر مفردي ظمأن دخي وزن ومعناده عطشان كبي صوسزديمكدر (صدا) قصر ايله عطش ومدى دخي لغتدر كه ظمأ كبي صوسزلق وصدأن عطشان وزن ومعناسنده در (متكدر) بولانيجي كدردن تفعل بابنك فاعليدر (ترجمه) شايدكه چشمه صاف اولوب سيراب ايده صوسزلري * اول حالي آنلاره اوزاتدي چشمه سار بركدر

عسى بالجنوب العاريات ستكتسي * وبالمستذل المستضام سينصر

(جنوب) ضمله جنبك جمعيدركه طرف وتركجه يان كه كيشينك درت ياني وعرياني مراد درعاري چبلاق سين عسايي توكيد وبامعنادن تجريد اولنور (تكتسي) كينورديمككه كسوه ماده سندن مضارع مؤنث وضميري جنوبه راجعدر (مستذل) ذليل وخور (مستضام) مظلوم. (ترجمه) جائزكه عريان كيشي

هم كسوه ايله خندان اوله * ظلم ورذالت اهليدن نصرت ايله دفع ايده ضر

عسى جابر العظم الكسير بلطفه * سيرتاح للعظم الكسير فيجبر

(جابر) قرق باغلايجى وجبار بو ماده دن منكسر دللرى مسرور ايدیجى ديمك اولور (كسير) قيرلمش (يرتاح) يرحم معناسنه مصدرى ارتياحدر روحدندر حتى بو ماده دن بعض اوراده مرتاح حق تعالى يه اطلاق اولنوب ابو نصر بستى رحيم معناسنه درديمشدر حقنده مغفرت ملحوظ اولان ميتده ارتاح الله لفلان ديدكلرى امام صغانيدن مرويدر (ومرتاح) كه خيول مسابقه دن بريدر اودخى بو ماده دندر (عظم) كسيردن مصرع ثانيده دخى بنه اول مراددر لكن تكرارى استرحام ايچوندر (ترجمه) شايد كه جبر كسر ايدوب لطفيله دلشادان ايده زخم دلى ايدوب جبيره بند فيضى سرتسر

عسى الله لاتيأس من الله انه * يسير عليه مايعز ويعسر

(تياس) يأس ماده سندندر كه نوميد اولمقدر سيبويه ديركه باب رابعدن ماضيسى وباب ثانيدن مضارعى يأس ييئس علم يضرب وزننده كلور يعنى ايكيسنده دخى عين الفعلى مكسور لكن حسب بابندن يعنى سادسدن دكلدر ديديلر وبونده لغت تخصيه ده (افلم ييأس الذين آمنوا) علم معناسنه در كندى معناسنه دكلدر پس يعلم وزننده اولور بعضيلر ديركه علياى مضر مضارعنى مكسور وسفلاى مضر مفتوح اوقورلكن قول اول مختاردر وبونده مقصود بودر (يعز) قليل ونادر معناسنه عز ماده سندن ايكنجى بابدن مضارعدر (يعسر) بشنجى بابدن يعنى ماضيسى كبى عين الفعلى مضمومدر (عسانك) خبرى حذف اولنمشدر تمام بيتدنصكره (سيسهل ماعسر عليك) تقديراولنور (يعنى) سن مأيوس اولمه كه مقتضاى شرع بودر زيرا يأس كفردر (لاتقنطوا) آيتى ايله نهى وارداولدى كمال امن دخى (ولا يأمن مكر الله الا القوم الفاسقون) كريمه سيله منهيدر پس موحد امن ايله يأسى ككفتى ميزان بربرندن راجح قيلميه خوف ورجا دخى انلره تابعدر كه خوفك نهايتى يأس ورجانك غايتى امنه وارر حال صحتدن بودر قالديكه مرضده خوفك دخى بالكليه رجايه انقلابى لازمدر (حتى) خواجه بهاء الدين محمد نقشبند حضرتلرندن برخسته يه دعا طلبنده جوابلرى حرف دال اوائلنده لايشرح الواعظ بيتنده مشروحدر (ترجمه) شايد كه مأيوس ايتميه لطفندن اول پرودكار * نادر اولوب دشوار اولان آساندر آكه قيل نظر

(نطق ديكر) - لئن ساءنى دهر عزمت تصبرا * فكل بلاء لايدوم يسير

(دهری) نسخه‌ده در (ترجمه) کربنی غمکین ایدرسه دهر اکاصبر ایدرم * هربلا چونکه دوام اوزره دکل اولور یسیر

وان سرنی لم ابتهج بسروره * فکل سرور لا یدوم حقیر

(ابتهج) نفس متکلم افتعال بابندندر لم ایله لفظی وجزا ئیتله محلی دخی مجزوم اولدر (سرور) ثانی نکره اعاده اولندی اکرچه اولک غیریدر لکن متعدد وبلکه بلاعدد دخی اولسه مادامکه غم کبی زائلدر او دخی شیء حقیردر که دیمشلر * دوست سدخندن نه لطفم دشمنک ذمی نه غم * فارغ البالم وبال وسعد حالدن بودم (ترجمه) کربنی شادان ایدرسه اولمیم مسرور اکا * هرسرورک چون دوامی اولمیه اولور حقیر (نطق اخر)

لئن ساءنی دهر فقد سرنی دهر * وان مسنی عسر فقد مسنی یسر

مصرعلرده اولان جمع اضداد وثانیده دخی (ان مع العسر یسرا) کریمه سنه ایهام کرات ایله سابق ومرات ایله دخی لاحق اولور مآل بیت ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) غم کتوردسه کرزمان کوردم سرور بن برزمان * عسرایرشدیسه بکا ایردی نتیجه دمده یسر

لکل من الایام عندی عادة * فان ساءنی صبر وان سرنی شکر

(مآل) هرکون بنم برمعتادم وار درانی پیشنهاد فؤاد ایدوب راحتنز ادا اولنمشدر اول معتادم بودرکه اول کونک ظهوریه دقت وامعان ایدرم اکر بکا مرادی غمکین ایدوب اساءت که برکوتولک ایدرسه بنم اکامقابله‌ده اعتیادم صبردرکه مفتاح الفرجدر زیرا ترح دخی فرح کبی بردوام دکادر یوق اکر اول روز شادی فزون اولورسه بن اکا دخی دلبند اولمم لکن سرور برنعمتدر انک زیاده اولمسنی قصد ایدوب (لئن شکرتم لازیدنکم) مفهوم منجه شکرلک دامننه تعلق ایدرم زیرا اوقت نعمتده امت مرحومه حقنده خدمات خیریه ایله متصف اولمق زوالیله خالی فالمقدن اولادر مقصود عدم علاقه در وشکرم دخی الشکر لله دیمکله فقط لفظی دکل بلکه سبب سرور اولان نعمت جنسندن شکر ایدرم مثلا نعمت قولیه ونعمت بدنیه ونعمت مالیه دن اولسکیده بندخی برامت حقنده انی اجرایه سعی ایدرم عیاده وتسلیت مغموم (وتواصی) بالصبر وتدریس کبی ولو حرفا ویا تحدیث نعم ویا نصح وپند هرنه اولورسه ایدرم بدنیه‌ده کذلک اعانت ضعفا ایدرم وسرور مالیه‌ده دخی طیبات اجرا ایدرم صدقات وحولان حولده زکاة کبی کذا وکذا زیرا نعمتک شکری زوالندن صیانتدر حق اداسنه توفیق لازمدر (قلیل من

عبادی الشكور) لكن عجزی نصب عین ايلمك ادراك كالبنك شرطيدركه صديق اكبر بيوردر (العجز عن درك الادراك ادراك) زيرا شيخ سعدی ديركه هر بر نفسده مايكی نعمت واردركه بری امداد حيات وبری تفريح بدندر پس هر نفسده ايكی شكر لازم مع ذلك هر شكر قولينك اداسنده دخی بر قاچ نفس خرجه سور يلور آكن نجم كبرانك بومقامده بر بشارەسی واردر هر نفس ذكر جلالەنك هاءهو يتی ادا ايله جريان ايدر كرك سه صاحبی بيلسون يعنی قصد ذكر ايتسون كرك سه قصد ايلمسون كه شيخ سليمان بيوردی (ع) هر نفسده الله آدين دی مدام (ترجمه) آشنايم هر بر شنه روز كارا بجره بنم * عادتمدر غمده صبر وهم سرورده چوق شكر (نطق ديگر)

غنى النفس يكفی النفس حتی يكفها * وان اعسرت حتی يضربها الفقر

(غنى) كسر وقصر ايله يسار ويسر كه فقرك ضديدر وكسر ومدله طريق سماعدن تغنی كبيدر وفتح ومد ايله غناء نفع واستغناء بالشئ معناسنه هر برينی تصحيح ممكن لكن معنای اولده ظاهردر (ان اعسرت) تنكدست صاحب اعسار يعنی كوج حاللی اولديسه ديمكدر حتی بونده غايت ايچوندر چاره قيلمق اولادر (مفهوم شعر) بو اثر معتبر لنشق مناسبنی تقرير دن ظاهر اولور (نقل) غرائب الجامع السيوطيدن معدوديدر شعرانيدركه يوما من الايام پيك وحی مبين برادرم جبريل امين كاوب خالق وراز قمزدن بكا تبليغ سلام وابلاغ پيام ملك علام ايلدی بيورمشلركه بنم قوللرمدن بعض كمسنه لر واردركه انلرك ايمان وتصديقلری انجق غنا ايله صلاح پذير اولور اكر بن انی فقير ايلسم اكا ضرر ترتب ايدركه كفره ايرر بيورمشلر ذيلی دخی بوكه بعض عبادم دخی واردركه ايمانی صلاح كيرا اولمسی كندی فقرينه موقوفدر اغنا ايلسم كفران ايريشور ونيجه قولم واردركه ايمانی سقامت وعلتله اصلاح اولور اكر انی صحيح الجسم قلسمدن ايلسم علتی زائل اولوب كفری فرجه بولور بعض بندكانم دخی انجق صحت بولمغله صحيح الايمان اولور اكر انی عليل ومريض ايلسم فاسد الايمان اولور يعنی ناس بودرت حالك برندن غنا ووسعت فقر وقلت سقم وعلت صحت وعافيت درخالی اولمامق انلرك سبب سلامت اسلام وباعث صلاحيت ايمان تاملری اولور (ترجمه) غناء نفس كافيدر سؤالدن منع ايدر آنی * فقير اولورسه ده فقری ضرر ويرنجه صبر ايلر

فما عسرة فاصبر لها ان لقيتها * بدائمة حتی يكون لها يسر

(عسرة) وبدائمة مانك اسمی وخبری اولوب فاصبر جملەسی اخر مصراعه دك اعتله

خبرمیانه معترضه در (لام) بعد معناسنه درکه مثلا کاتب بو محلی تبییضك زمانك تفهیم مراد ایلیوب (خدمت علم / ١١٨٤) تاریخی ربیع ثانیه سنك اوچنجی کوننده نصکره دیو تاریخ یازمق ترکیبنی (بیضته لثلاث خلون من ربیع الآخر لسنة ٤١) دیوب لثلاث لفظنده لام داخل بعد معناسنه اولور بعد ثلث تقدیر اولنور کذلك لها دخی بعدها یعنی عشرتدن صکره دیمکدر (ترجمه) اکر عشیره ملاقی اولور ایسه‌ك راه ذلتده * دوامی یوق اکا صبر ایله بشر اولحه تاره بر

(نطق آخر) وهون علیك فان الامور * بکف الاله مقادیرها

(مقادیر) مقدارك جمعیدرکه مقدار اندازه و برنسنه نك قدرینی فهم وادراکده قیاس اولنان شیٔ (ترجمه) رضا ایله توکل ایله چونکه * یدحقده اولور مقدار مقدور

فلیس بأتیك منهیها * ولا قاصر عنك مأمورها

بوبیتك دخی مألی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) انك نهی ایتدیکی ایرمز سکا بس * ایریشور سا که هر نه ایسه مأمور (نطق دیکر)

ای یومی من الموت افر * یوم ما قدر او یوم قدر

(ملخص) ای لبیب حبیب ایکی کونك برینی مرکدن مفر یعنی اولمکدن فراره تعیین مراد ایلسهم سنکله مشاوره ایده یم برکون وارکه انده موت مقدر اولماامش وبرکونده دخی تقدیر اولنمش بو ایکیدن برینی مفر اختیار ایده یم (ترجمه) قنغی کونمده ایدرم وقت مرکدن فرار * روزبی تقدیرده یا اولدقده اول روز قدر

یوم ما قدر لم اخش الردی * واذا قدر لم یغن الحذر

مآل بوکه) مرك تقدیری واقع اولمدیغی کون هلاکدن خوفم یوق فالدیکه اکر تقدیر اولندیسه خوف وحذرم بکا مفید وحاجز حصین اولوب بنی موتدن محفوظ ومستغنی وامین ایلمز پس مرکدن خوفك هیچ معناسی یوق همان قضایه رضا لازم زیرا تحویلی محالدر (ترجمه) روزبی تقدیرده چکمم هلاکدن الم * روز تقدیر اولدیغی دم فائده و برمز حذر (نطق آخر)

وما آثر التقصیر الا مقتصر * برأی نفسه حلت محل المقصر

(آثر) برنسخه اذثر دخی نسخه درکه ترجمه اکا ناظردر (خلاصه) نقصان دکلدر الاینه ناقصلك وقاصرلك مختاریدر زیرا اول ناقص کندی نفسنی اهل تقصیرك درجه‌لری محلنده حال کورر و بوسببدن علو همت کندینه برامر دشوار کلور (ترجمه) بورنمز جانمه تقصیری الا که مقصر * کورر نفسن کا ینبوب اولاش

وكل امرئ يأتي بما هو اهله * فاهل بمعروف واهل بمنكر

فاهل المعروف واهل المنكر دخی نسخه درکه (هو اهل التقوى واهل المغفرة) کریمه سنه ایمادر (خلاصه) هرکس کندی اهلیتی اقتضاسنه قابلیت اوزره بودار تکلیفه کاور (وکل میسر لما خلق له) سری ظاهر اولور پس ناس ایکی شقدر بیچه سی اهل معروف که عمل صالح اصحابیدر رضای حقه مطابق کاره راهیلردرکه سعدادیرلر وبعضیلری دخی اهل منکر یعنی عمل بدار بابیدر طریق مستقیمه سالک اوله من خلاف رضایه رهروان اولورلر انلره اشقیا دینور (اما شقی وسعید) سری اوزره کاورلر وکیدرلر (ترجمه) سزا ولایق نیسه کتوررهر کیشی چون کیمسی اهل معروف اولدی کیمی اهل منکر (نطق دیگر)

للناس حرص على الدنيا بتبذير * وصفوها لك ممزوج بتكدير

(تبذير) نفقه ده اسراف (تکدیر) بولاندرمقدر صفونک ضدیدر (مآل ترکیب) خلقک دنیایه شدت رغبتی واردر لکن طریق حقه صرف ایچون ویا مؤنت عیالده توسیع نیتیله دکلدر بلکه امر دنیاده اسراف ایلمک وبونکله اقرانی اولنلره سفاهتلرك طمراقنده غبطه اندازاولمق ایچوندر بوخسه حق تعالی انلرك رزقلرینی کفایت اوزره خلق ایلمشدر عبادتنه خلل وصفوت درونته زلال ویره جک مقدار مضایقه اوزره دکلدر که ضیق معاش کبی بعض عوارضک عدم دوامی دخی دلیلدر لکن اسراف ایده جک قدر وسعت رزق اولمزاو انلرده دخی (لا تسرفوا ولا تقتروا) ودخی (کلوا واشربوا ولا تسرفوا) دیو تربیه وتنبیه بیورر اول جهتدن نفس وشیطانلری هوا وهوسلرینه مساعدهٔ کلیه اولمیوب تازیانهٔ شرعله تأدیبدن خالی اولمدقلرندن ناشی صفوت امیدایلدیکک حاللری سکا آیینهٔ تدقیقده کدرله ممزوجا ومخلوطا صورتنما اولور (القناعة كنز لا يفنى) (ترجمه) جهان ایچره عجب دوشدی بوخلقه حرص وتبذیر * صفاسی دمبدم اولمقده درآمیختهٔ تکدیر

كم من ملح عليها لا تساعده * وعاجز نال دنياه بتقدير

(ملح) اصلنده ملحح اسم فاعلدر ابرام وزن ومعناسنده اولان الحاحدندر سؤالده شدت ابرامدر (تقدير) بونده وسعت ویسار وبرکت معناسنه اولان قدردندرکه ذی قدرت تعبیری بو ماده دندر اندن بدل تقصیر بوتقریره مخالفدر تقتیر نسخه سی دخی ابعددر (مآل بیت) سابقنی مصلحدر اکثریا دنیایه مکب وحریص کمسنه لره مساعدهٔ دنیا اولمز غریبدرکه اکثری عجزه مقوله لری ذی قدرت اولورلر دیمکدر

حتى بونده بعض حكما بروجه ديمشلردر عاقلده مضايقه وغافلده مساعده صورتى
چوق كوريلور حكمت بودركه حيلهٔ عقل ايله تحصيل دنيا ممكن اولميوب داد حق
اولديغنه عاقل غافلده وسعت مشاهده سندن تا كه اولسون ليچوندركه بيت
آتيده ظاهردر (ترجمه) نيجه الحاح ايدن شخصه مساعد اولمدى دنيا * نيجه يه
عجز وتقصير ايله اقبال ايتدى باتقدير

لم يرزقوها بعقل حين مارزقوا * لكنهم رزقوها بالمقادير

(محصل) روز ازل يعنى (نحن قسمنا) ده عاقلك دنياسى عقلى سببيله ويرلمامشدر بلكه مقادير يعنى اندازه وكفاف قدرو يرلمشدركه ستيزمق ايدنلر حتى اثرده كلمشدركه (حذق المرء محسوب من رزقه) يعنى بركسنه نك ذكاى طبعى وحذاقت ذهنى وذكاى قلبى رزقندن معدود ايمش پس (لله الكريم الحكيم الشكر الجسيم العميم) كه كثرت ارزاق ايله مغتنم وكفاف نفس قناعتيله پرنعم اولمشدر (ترجمه) بولنلر رزقنى هيچ بولمديلر عقل ايله انلر * مقدر نيسه مقدار ايله بولدى قيلدى حق تيسير

لوكان عن قوة اوعن مغالبة * طار البزاة بارزاق العصافير

(بزاة) بازينك جمعيدر قاضينك قضاة اولديغى وزنده كه طوغان ديدكلرى قوشدر (عصافير) فتحله درمفردى عصفور ضمله درسرچه قوشيدر بونك مألى ترجمه ده ظاهردر (ترجمه) اكر قوت ايله غالبلك ايله قوت آلنسيدى * آلوردى سرچه نك رزقينى هردم بازكردنكير (نطق آخر)

سبحان رب العباد والوبره * ورازق المتقين والفجره

(وبره) واو ايله در يوكلى ونوكلى وياخود ياغر اولان حيوان دوه وقيون وغيرى (فجره) فاجرك جمعيدر كفره كافرك جمعى اولديغى كبى فجور حقدن اعراض معناسنه كذب وسائر كارناهنجارى مرتكب اولمقكه انك ضدى تقوادر رزاق اولمقده جملهسى حقنده يكسان اولديغنى افاده مراددر (ترجمه) رب عباد ووبرا ايچون اوله حمد صد * متقى وفاجرك رزقنى اول بخش ايدر

لوكان رزق العباد فى جلد * ما نلت من رزق ربنا مدره

(مدره) بركرپيچ (ترجمه) رزق عباد اولسه كرنقد جلادت ايله * رزق خدادن سكا يرمزايدى برمدر (نطق ديكر)

رأيت الدهر مختلفا يدور * فلا حزن يدوم ولا سرور

(مختلف) دورلو دورلو ديمك (لا) ليس يه مشابهدركه اسمنى رفع ويدوم جملهسى

خبر

خبرینه نصب ایدر (ترجمه) دهری کوردم اختلافی دور ایدر ایلرمی ور * یوق دوامی انده حزنك دائم اولمز هم سرور

قد بنت الملوك بها قصورا * فلم یبق الملوك ولا القصور

(قصور) قصرك جمعید روقصور بقیه معناسنه اسم دخی اولورکه جناس لفظی تام واستخدام دخی بولنور (ترجمه) پادشهلر چوق بنالر یاپدر انده یقصور * لیك باقی قالمدی نه پادشهلرنه قصور (نطق دیکر)

جمیع فوائد الدنیا غرور * ولا یبقی لمسرور سرور

(غرور) مغرور اولمق که خصمك نفس وشیطان واهل دنیا * هرکیم اولورسه ایلدکلری حیله وخدعه دن ایات واحادیث تنبیه ایلمش ایکن ینه کرچك ظنیله الدانمقدر بو بابده جامع حروفدن زیاده دعایه محتاج مؤمن کورهم (والی الله المشتکی) (ترجمه) جمله نفعی اولدی دنیانك غرور * باقی قالمزدانی مسروره سرور

فقل للشامتین بنا افیقوا * فان نوائب الدنیا تدور

(افیقوا) افاقت بولك یعنی جنوندن عقله کلك (مدلول کلام) فوائد دنیا وسرور وصفا جمله سی مورد فنا اولمغله بزم شماتتمزده اولانلره ای مخاطب سویله که کندیلرینه کلسونلر حیران اولسونلر بزه مسرور فانی ظهوریله مغرور ظن ایلمسونلر شادی برساعت بزده اولسه دخی ینه زائل اولور خلافی بدل اولسه ودخی ضدینه متبدل اولور شدائد دهر دائما دور اوزره دربزه اولان حالات انلره دخی واصل وینه زائل وخلافنه متبدل اولور (ترجمه) دی شماتت ایدنه سن حاضر اول * کیم مصیبت دور ایدر اینمزقصور (نطق دیکر)

ما هذه الدنیا لطالبها * الا عناء وهو لا یدری

(ترجمه) طالب دنیایه بو دنیا دکل الا کدر * رنج وزحمتدر ولکن اولدر اندن بیخبر

ان اقبلت شغلت دیانته * وان ادبرت شغلته بالفقر

(دیانت) امور دین ایله متصف اولمقدر تقدیم نونله دنایت خطادر یعنی ارباب دنیایه دخی دنیا شدت وزحمتدن غیری امری منتج اولمز زیرا ایکی حالدن خالی دکلدر بری اقبال وبری ادبار در مطلوب اولان اقبالی مأمورات دینیه یی اجرادن اشغال ایدر (غریبه) اصحاب کرامدن بری حال فقرنده مداومت جماعت اربابندن متدین کسنه ایدی وسعت دنیا نیازنده اولدقده مرشد کرهان امت وطبیب دلخستکان جماعت علیه السلام حضرتلری دنیا امری وخیم ونحس عظیم

اولديغن تفهيم بيورمشكن ينه رجامند اولدقده غناسنه دعا بيورديلر زمان قليلده جماعتدن قالوب حولان حولده زكات اخذ ينه آيت نازل اولدقده اكا دخی تبليغ اولندی بعد الحوايج رتبهٔ نصابدن زياده مالك جمله سندن ربع عشر يعنی قرقده برينی فقرايه ويرمك فرض اولديغی معلومی اولدقده استكثار ايله زبانندرازاولوب كفره نك جزيه سندن بونك فرقی ندردیوب حاصلی ادادن امتناعيله مرتد اولوب ينه پشيمان اولدقده اذن حق اولمامغله توبه سی مقبول بيورلمدی حضرت صديق دخی خلافتنده جسارت ايدمدی (خسر الدنيا والآخره) اشته مظهر هدايت بركسنه كركدركه دلبند اولميه وا كرادبار ايدرسه ده برمرتبه اضطراب ويركه اودخی ضرورات دينيه اجراسنه وقت اولوركه مانع اولوب اشغال ايدر (كاد الفقران يكون كفرا) پس ليل ونهار جناب خالق جرمكاردن نيازابرارورجای اخيار بودركه لسانلرين ذكرندن وجنانلرين فكرندن دور ايلمك حالت اعتداليه سنه (وكان بين ذلك قواما) سرى اوزره مظهر ايليه بجاه حبيبه ورسوله وبحرمة فروعه واصوله (ترجمه) كراكا اقبال ايدرسه حقدن اول مشغول اولور * فقر ايله اشغال ايدرادبار ايدوايسه اكر

(نطق آخر) دنيا عدمتك ما امرك * للمكثرين فما اضرك

(عدم) قلتدن عبارت (ما امرك) فعل تعجبدر (ما اضرك) كبی امر زياده آجی معناسنه افعل تفضيل (مكثر) مالی چوق اولان (اضر) انفعك ضديدر (ترجمه) عجب تلخ اولدك ای دنيا كه سندن زهر اولورسكر * كثير المال اولنلره زيانك اولدی سرتاسر

ماذلق خيرك ذائق * الا صببت عليه شرك

مألی ظاهردر (ترجمه) عجبدر سلسبيل شهد خيرك كيمه صوندكسه * آقتدك زنجبيل زهر شركی اوستنه يكسر (نطق اخر)

تؤمل فی الدنيا طويلا ولا تدری * اذا جن ليل هل تعيش الی الفجر

(نتيجه) دنياده عمرك هرنقدر چوق اولورسه ينه چوق زمان معمر اولمغی اميد ايدرسين وسنكله همعصر اولان معمرينی درميان ايدوب فلان كس طقسان ياشنه واردی عمر طبيعی برامر بعيد ميدر (وماذلك علی الله بعزيز) ديرسين مع هذا بو ليجه اخشام اولدقده صباحه دك عمر سوروب يارينكی كونه حيات وصحتله وارر می سين انی بيلمزسين كه بيت ثانی وثالث مصرع ثانينك تفصيليدر واشته بو سببدن صوفيهٔ كرام هرنفسی نفس اخير اولمق ملاحظه سنی معتاد ايلمشلردر

(تذكره) برايكى دفعه دخى تذكير اولنديكه كونده يكرمى كره موتى خاطره كتورن كيشى ليد الدن عد اولنور حضرت فاروقك مخبر موتى وارايدى موت واردر ديمك ايچون تعيين اولنمشدر هر كون كلوردى حضرت فاروق اني محل بعيددن كورديكى كبى بكاايدردى اول منادى كاوب كريه نالك كوروب سويلمزدى بر پياده بركره سويلمك ميسر اولميوب اداى خدمت ممكن اولميور ديو تعيين اولنان يوميه يى قبول ايلدى حضرت عمرا كاقناعت ايليوب مهر ينه دخى كفى بالموت واعظا يازدردى (ترجمه) ايدرسين دينه ده طول امل بيلمزسين اى غافل * صباحه صاغ اسن چيقاجغك ايمزسين استغفار

فكم من صحيح مات من غير علة * وكم من مريض عاش دهرا الى دهر

فانقريعيه در (رابطه) مصرع سابق مفهومنجه صباحه چيقمق معلوم دكلدر زيرا چوق صاغ كمسنه واردركه بغتة فلك ايله اللشورم ظننده سبب ظاهرى وعلت صوريه بر ايكن عمرى مظهر ختام وانفاس معدوده سى تمام اولدى وچوق مريض حزمن هردم خسته عليل دلشكسته ايكن عمر طبيعى يه واصل اولدى (تأتيهم الساعة بغتة وهم لا يشعرون) تفسيرنده يازديلر كه بغتة ناكاه فجاءة ودفعه موتك جلى وخفى لمارتدن برنشان سبق واقع دكل ايكن وضعف وفتور ونكس ونقاهت كبى استعداد دخى يوغيكن عارض اولور موت فجاءة متهى وحاضر وهر بار نفس اخيرينه ناظر اولان صلحايه تخفيف سكرات ايله نعمت سبحانى ورفق ربانيدر پيغمبراندن دخى ابرهيم وداود وسليمان عليهم السلام جنابلرى فجاءة عزم بقا ايلديلر لكن تعلقات دنيويه صاحبلرى اولوب وصيته محتاج اولان آدمه كانه نقمت وغاشية عذابدرحتى اخذة اسف يعنى غضب حق تعالى اثريدر مظهر جلال اولوب توبه ميسر اولمسون ديو حضرت خضرنيدله قتلدرديو انسان العيونده دوچار چشم فقير اولمشيدى برقاچ بيت مقدم غنى النفس يكفي النفس بيتى شرحنده اولان مفهوم حديث طويل بومحله شاهددر (ترجمه) نتى چوق تندرست اولان كشى فوت اولدى علتسز * نيجه خسته اولان خوش اولدى كوردى دينه ده چوق كار

وكم من فتى يمسي ويصبح آمنا * وقد نسجت اكفانه وهو لا يدرى (حاصل) وچوق يكت مراهق ويابالغ كمسنه لر واردر كه موتدن هنوز امين اولوب صبح ولسه دخى بنم كبى لكم واردنياده مرادم وارانلره نائل اولمزدن مقدم اولورسم كوزم اچق قالور تعبير هزل آميزيله موتى تقريب ايلمز بهى سلطانم بوقدر وقت

پرده یاتیلورمی دیو استبعاد ایدر تصور ایلمزکه موتانك حاللری فکر اولنسه پیراندن صبیان وشبان دخی زیاده اولدیغی عیاندر غافل بیلمزکه کتان وپانبه تخمنی تارلاسنه برایکی سنه مقدم نشر ونشار ونابت اولدقده جمع واحضار ونقل بازار ایدوب نساج آلوب رشتهٔ حیاتی کبی انی غزل ایدوب صکره عجالهٔ حائك انی کفنلك طوقیوب بازرکانی دخی بایعنه فروخت ایله بونك قریبا فوتی ظهورینه منتظر ودکاننده طرفندن مشتری یه ناظردر حال آنکه اندن بونك خبری اولمدیغندن غیری وحی ایله پیغمبر خبرویرسه ویاخود (ع) ای غافل اویان رحلت ناکاهی او تمه دیو مرشد الهام ایله انی حالندن آگاه ایلسه بلکه انلره دخی بویله صوغق لطیفه اولورمی دیه (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب (ترجمه) نیجه کسه صباحلر کیجه لر امنیت اوزره بس * کفنلر طوقنور انك ایچون هیچ بیلمز اول ناچار (نطق دیکر)

احسنت ظنك بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء ما یأتی به القدر

(یعنی) ایامده احوال سنیه ایله مساعده ومراد اوزره فلك دورنده جنبش ایلدکده دهره حسن ظن ایلدککه (کل من عند الله) اولمغله تکریم رحمانی وتنعیم وترزیق آسمانی ظهورنده (ربی اکرمن) دیدك وانکله اثنای اشتغالده دوام بولمق زعم فاسدیله قضا وقدرك وراء پردهٔ غیبده سنك حقکده خلقتکدن اقدم احضار ولوح محفوظه قید ایلدیکی حالاته سینه دن خوف ایلمدك مع هذا هر شیده مناوبهٔ نقیض وتبادل ضدین (کل یوم هو فی شأن) شهادتیله وقایع عادیه دن اولدیغی دخی مشهودك ایدیکه اصلا انکاره مجال یوق (ترجمه) حسن ظن ایتدك جهانه چونکه وقتك اولدی خوش * دیمدك قوس قضادن ایریشور تیر قدر

وسالمتك اللیالی فاغتررت بها * وعند صفو اللیالی یحدث الکدر

بو بیتده کیجه لری یاد ایلیوب دیرکه بیت سابقده کونلر مراد اوزره جریان ایلدیکی کبی کیجه لر دخی سلامتله دوران ایلدیکنه مغرور اولدك مع هذا فکر ایلمدك که کیجه لر وسائر اشیایه دخی کدر وقلت صفوتده حادث اولور پس لایق حال اولان تدارکده اولمدك زیرا بر صو بولانق ایکن بردخی بولانمز مصغر بردخی تصغیر قیلنمز بلکه صفا ظهورینه دالدر لکن صفوت اوزره اولسه البته اکا کلهٔ جلب حالت انك ضدی اولان کدورتدر بر حال اوزره بقا محالدر زیرا عالم امکانده البته تغلبات وانقلابات درکاردر (ترجمه) کیجه لرده سالم اولدك کاسن

مغرور

مغروراولوب * دیمدك كیجه صفاسنده ایكن ایرركدر (نطق دیكر)

يعيب رجال زمانا مضى * وما الزمان مضى من غير

(نقد سخن) بعض كسنه لر ازمنهٔ سابقه نك احوالنی تعییب وذم ایدرلر حال آنكه ایام سالفه ده تغیرات یوغیدی شمدی بو وقتمزده حركاتده تغیرات وسكناتده تبدلات وقلوبده تقلبات حاصلدر نه كه شرع وقانون یعنی نقل وعقله مخالف ایسه بی دربی حادث اولقده در (ترجمه) تعییب ایدرلر بعضیلر شمدی زمان ماضی یی * تغییری وارمی هیچ زمان ماضینك قیل برنظر

اری الليل يجري كعهدي به * وان النهار عليها يكر

بو بیت (يكور النهار على الليل) آیت كریمه سنه ایمادر یكر یكور ایكن وزن ایچون ثلاثی یه رد اولنوب مضارع مجهولندن حرف علت برای جزم ساقطدر جزم دخی برای وزن ضروری اوله یاخود بر امر مقدره جواب اوله (ترجمه) تجدید ایله جاری اولور كیجه انی كورمزمیسین * تكرار تكرر ایله درروز وشبان ای معتبر

ولم تحبس القطر عنا السماء * ولم تكسف شمسنا والقمر

ودخی اوائل ایامده اولان نزول بارانه وظهور رحمت رحماننه جریان اوزره در آسمان بزلردن قطرات بارانی حبس وقطع ایلمدی وآفتابمز انكساف دائم ایله منكسف وماه تابانمز انخساف لازم ایله منخسف اولمدی هر نقدر كناه ایدوب خلاف رضاسی اوزره حركت ایلسك ینه رحمتنی كالاول دریغ ایلمیوب وضیا ونور قمرینی ازاله ایلمز (نكته) بونده حبسی سمایه اسنادی موحدك بو بیتده صغیری شاب وپیری فنایاب ایلمك صبح وشامك كرور ومرورینه نسبت اولنمسی قبیلندندر كه شاعر دیمش (اشاب الصغير وافنى الكبير * كر الغداة ومر العشى) (ترجمه) امطاری اكسلك قیلدیمی یعنی بزه ابر سما * داخی كسوف ایله خسوف ایتدیمی هیچ شمس وقمر

قل للذي ذم صرف الزمان * ظلمت الزمان فذم البشر

(اب مقاله) پس انلرك بری واقع اولمیوب سن زمانك صروفنی ذم ایدوب بویله وقایع كاذبه اسنادیله ظلم ایلدك انسان دخی بو سببدن من دق دق بالباب مذموم اولدی زیرا انسان كامله لایق اولان المؤمن مرءآة المؤمن تماشنجه بودركه قبایحی آخره اسناد ایلمیه كه دیمشلر (ع) هر كس كشند بر آینه خنجر بخود كشند (ترجمه) دور زمانی ذم ایدن نادانه دی ظلم ایتمسون * صنعی ندر بو كردشك مذموم اولور نوع بشر * (فائده) بوابیاته ملایم بعض كاملان دیمشلر (نظم) يعيب الناس كلهم

الزمانا * ومالزماننا عيب سوانا * نعيب زماننا والعيب فينا * ولونطق الزمان بنا هجانا * وليس الذئب يأكل لحم ذئب * ويأكل بعضنا بعضا عيانا (نطق اخر)

رب فتى دنياه موفورة * ليس له من بعدها آخره

(رب) تكثير ايچوندر (موفوره) كثيره وتامه ديمكدر (آخرت) داربقا بودرت بيتك مفهومى تمامنده اولق خوش كورندى (ترجمه) نيچه كس واراولور دنياسى وافر * اولور عقباسى انك پس منافر

وآخر دنياه مذمومة * يتبعها آخرة فاخره

(آخر) مدوفتحله ديكر وغير ديمك (فاخره) عظيمه ونفيسه ديمكدر (ترجمه) برينكده اولور دنياسى مذموم * اولور عقباسى غايت ايله فاخر

وآخر قد حاز كلتيهما * قد جمع الدنيا مع الاخره

(كلتيهما) اصلنده كلا لفظى كه دائم الاضافه در بونده مؤنثيدر كه كلتا الدارين مراددر (ترجمه) ايكيسنى بريده جمع ايدر بس * اولور دنيا وعقبا ايله ظاهر

وآخر يحرم كلتيهما * ليس له الدنيا ولا الاخره

(ترجمه) ايكيسندنده اولور بيرى محروم * اولوب اهل دنيه وعقباده خاسر (مفهوم چاربيت) نظر تدقيق ايله امعان وتحقيق ايدوب حضرت امير خلافت قرين بيورركه بو عالمك مشتمل اولديغى ناس درت بخش اولنور كه مقتضاى آيات واحاديث بودر * بر طائفه نك دنياسى معمور لكن آخرتده خور ومقهور اولور وبر زمره سى دخى دنياسى اكرچه خراب لكن عاقبت واخرتى خير ومعمور وبر جماعت دخى ايكيسنى جمع ايدوب دنياسى وآخرتى دخى معمور اولور وبر كروه دخى نعوذ بالله خسر الدنيا والاخره ايكيسندن دخى محرومدر بيورمشلر (توفيق) لكن اثرده كلديكى اوزره دنيا اهل آخرته حرام وآخرت اهل دنيايه حرام واهل الله دن اولنلره ايكيسيده حرام بيورلمشدر منافاتلرى بويله مندفع اولور كه اكرچه دنياسى معمور اولور لكن قطعا درونده علاقه ومحبتى اولان اهل دنيادن اولميوب موجود اولمسيله مسرور ومفقود اولديغى وقتده مغموم ومغمور اولمز حق تعالى اكا مقدار ايلديكى وسعتى وير لكن كندى اصلا نظرينه آلماز مطمح نظر اولان محبت الهيه جايكير درون اولمغله (رجال لاتلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله) زمره موصوفه سندن اولوب محبتدن قطع نظر نتيجه سنى دخى بيلمز (منقبه) اصحاب كرامدن ابن عون كه عشرۀ مبشره دن در زمالندن سؤال ايلديلر بيك عدد آلتون اوزنكى ايله هر بن خاتم وار ساترينى بيلم بيورديلر انتقالنه قريب بدر غزاسندن بقيه قاج كسنه حياتده ايسه بوزر آلتون هر برينه ثلث مالمدن

ويرلسون ديو وصيت ايلدى بوزنفريدرى غازى بولندى اجراى وصيت اولندى
مع هذا اجتنلات ليدبكى معروف عشره نك بريدر هجرتدن اوتوز ايكى سنه سنده
رحلت ايلدى (نطق آخر)

اربعة فى الناس ميزتهم * احوالهم مكشوفة ظاهره

بو بش بيت دخى سوابق كبى احواللرى اعتباريله تقسيم ناس ايچون انشاد
بيورلمشدركه ناس درت قسيم اولديغى فرق ايلدم زيرا حاللرى بك ظاهردر ديمكدر
(ترجمه) ايدوب درت وجهله بوناسى تميز * بكا احوالى اولدى بويله ظاهر

فواحد دنياه مقبوضة * يتبعه آخرة فاخره

بو درت بيت قطعهٔ سابقه نك ابياتيله توارد كبى اكثرى مكرر دركه ظاهر در واهذا
جمله نك مفهومى بنه برمحلده جمع اولندى (فا) تفصيليه در (يتبعه) ضميرى
واحده راجعدر (ترجمه) برينك تنك اولوردنياسى يينك * اولور عقباسى
وسعت ايله فاخر

فواحد دنياه محمودة * ليس لهامن بعدها آخره

(ترجمه) برينك اولدى دنياسى مساعد * اولور عقباسى انك پس متنافر

وواحد فاز بكلتيهما * قد جمع الدنيا مع الاخره

(ترجمه) ظفر بولور ايكيسينه بريده * اولور دنياده وعقباده تاجر

وواحد من بينهم ضايع * ليس له دنيا ولا آخره

(خلاصه) بيت اولك مفهومنده ناسك درت قسمنى اجمالدن بربيت ايله تفصيله
شروع ايدوب بيورر اولدرت قسمك برينك دنياسى كنديدن مصروف لكن
عقباده حالى محسود ناس اوله وايكنجى قسمى دنياسى معموره اما عقباسى
مغموره در نعوذ بالله واوچنجى قسمى معظم الدارين مكرم المنزلين دوعالمده فرح
وحبور اولوب اصلا برى برينه مانعة الجمع اولمزو دردنجى شقى اوچنجينك ضد
كاملي دركه (خسر الدنيا والاخرة ذلك هو الخسران المبين (نظم مآل حال) بيريسى
دنياده عقباده شقى * بيرى اوله هم ايكيسنده سعيد * بريسى بونده سعيد انده شقى
بيرى دنياده شقى انده سعيد (اولكى) انبياده حضرت سليمان وذو القرنين كبى
وملوكده دولت ابويه شاهانى ومحمود غزنوى ونور الدين شهيد وعثمانيه ده سلطان
عثمان اول وابو الفتح نعم الامير واوغلى بايزيد ولى امثالى حسن ظن جهانه سبب
اولان خدمات شاهانهٔ عدالت نشانه دلالتيله معمور الدارين اولدقلرى صكره
خادم الحرمين اولملريله جدلدن عاريدر ان شاالله الكريم روح الله ارواحهم وايكنجى

دنیاده کفره دن اولوب مدت عمرینی مشقت فقر صوری ومعنوی ایله کذران ایدوب وسعادت اسلام دخی عاقبتنده میسر اولمیوب مفلس اخروی اوله اوجنجی نمرود وبخت نصر وفرعون امثالی که دنیالری وسعتلی لکن داربقاده مهان ومحقرلردر دردنجی قسمی کفر وضلال وفقر وملال اوزره عمری شدت حال ایله کچوب نفس اخیرنده هدایت میسر اولان طائفه در (روایت) حتی غزوات دن برنده برکسنه نك حالنی تفکر عقبنده لغزکونه بیورمشلر که بروقت نماز قیلمامش ایکن دخول اولی ایله جنته کیرن مسلم کیمدر دیو بیوروب بنه سعادتله اول کسنه درکه کفره دن تبری ایله قبول اسلام ودرحال کفار ایله قتاله اهتمام وبرقاچ کافر قتلیله غزا دنصکره شهادت میسر اولان شخص سعیددر بیوردیلر (ترجمه) آزاریده اولور بیریده ضایع * اولیمز دنیه وعقباده ظافر (نطق دیکر)

بلوت صروف الدهر ستین حجة * وجربت حالیه من العسر والیسر

(صروف) حادثه لر معناسنه صرفك جمعیدر ویا خود قحطله آرزو معناسنه (حجه) کسر ایله سنه معناسنه که عام وحول وسال دخی دیرلر (ترجمه) صروف دهری الtمش ییل ایچنده امتحان ایتدم انك * عسر یله یسری تجربه سین ایلدم تکرار

فلم ار بعد الدین خیرا من الغنی * ولم ار بعد الکفر شرا من الفقر

(دین) بروضع الهیدرکه اصحاب عقولی صاحب شریعت اولان رسولك من طرف الله تبلیغ ایلدیکی اوامر ونواهینك قبولنه دعوت ایدر وبودعوته اجابت ایدنلره سبب سلامت اولمغله اسلام دخی دیدیلر (غنی) مصدر در محتاجی اولدیغی هرنه ایسه موجود اولمقدر فقرانك ضدیدر پس محتاج اولدیغی شیئك فقدی فقردکلدر بلکه محتاج اولدیغی نسنه نك فقدی فقردر (کفر) لغتده ستردر حتی اکنجی یه کافر دیرلر تخمی ستر ایلدیکی ایچون واصطلاحده ضرورات دینیه یی انکاردرکه آمنت بالله ترکیب معروفی جامع اولدیغی التی ماده در بری سورۀ اخلاص ایله موصوف ومعروف اولان خالق تعالی یه ایمان ایکنجی ملکلرینه اوجنجی کتب سماویه یه دردنجی انبیای کرام وبشنجی روزجزا ودار بقا التنجی قدرکه خیر وشر واحد حقیقینك قضاء وقدریله در ودین اسلامك اساسی بنی الاسلام علی خمس اثریله ثابت اولان بش امردرکه صوم وصلاة وحج وزکات کلمتی شهادتدر بونلره شرط دیمك خطادر لکن شهرتی بویله در زیرا شرط اولسه لر برینی ادا ایلین مسلم اوله مز ایدی معلوم اوله که اوتوز ایکی فرض بونلردرکه اون بری ذکر اولندی

اوچ دخی غسلك فرضلریدر كه مضمضه واستنشاق وجمله بدنی غسلدر وایدسنتك
فرضلری درتدر وجه واللر دیرسكلره دك وایاقلر طوپوقلره دك بیله غسل اولنمق
ومسح رأسدر ونمازك شرطی یدیدر كه خارجنده دربری وقتدر وبدن ولباس
ومكان پاك اولمق وستر عورت واستقبال قبله ونیتدر یدی دخی ركنی واردر كه
داخلیدر تكبیر افتتاح وقیام وقراءت وركوع وسجود وقعدهٔ اخیره وخروج
بصنعه‌در بونلرده اولان اختلافك تفصیلنه محلك تحملی اولمامغله عذرایدرز
وكفری دخی حقیقی ایله حكمی‌یه تقسیم ایدرلر كه محل تفصیلی كتب عقایددر
(ایكی بیتك معناسی) حوادث روزكاره التمش ییلدركه مبتلا اولوب عسر ویسر
امثالی احوالك انقلاباتنی تجربه ایلدم دین اسلامدنصكره غنی بولنمقدن خیرلی
برحال كورمدم وانك ضدی اولان كفری بجدكدنصكره فقیرلكدن زیاده شرلی
برامره مطلع اولمدم دیمكدر خیر تعبیرنده لطافت واردر كه ماله دخی خیر اطلاق
اولنور حتی قرأن كریمده (ان ترك خیرا) ولحب الخیر) آیتلرنده مراد مالدر دیدیلر
بومحلده بحث عظیم واردر كه فقیر صابری افضلدر غنی شاكری مقتضای
زمان ایله یری برینه ترجیح اولنور زیرا (كاد الفقران یكون كفرا) وارد اولدی
(الفقر فخری) حدیث دكلدر كه لا فخر حدیثلری موضعدر دیدیلر خصوصا آخر
زمانده مؤمنه غنی سعادتدر دیو بیوردقلرنی امام یافعی روایت ایلدیككی
شعرانی بدر منیرده تقریر ایدر (فائده) قوت القلوبده حضرت حیدر كراردن
روایت اولنور كه اكر فقر برفقیرك حقنده خیر ایسه اول فقیر حسن خلق
صاحبی اولور وعبادات وطاعاتده تكاسل ایلمز وحالندن شكایت ایلمز
وفقرك صوری ومعنوی فضائلنه واقف اولدیغجه حمد ایدر وفقرك عقوبت
اولمسنه دخی علامت بودر كه صاحبی بدخو اولور وعصیان اوزره دوران
ایدر وحالندن شكایت ایدر وقضایه راضی اولمز وافعال حقه اعتراض ایدر
اشته بویله فقردن استعاذهٔ نبویه وارد اولدی بودخی پوشیده قالمیه كه
غنی حقیقتده غنای قلبدر غنای قلبه نائل اولمیان كسنه مالی قارونه مالك اولسه
بنه حرص وبخلی دركاردر فقردن دخی مراد ظاهرده مالی اولمامق دكلدر غنای
قلبه مالك اولمامق معناسنه‌در مطلوب اولان دنیایه عدم محبتدر (حب الدنیا
رأس كل خطیئة) حضرت عیسی روح الله علیه السلامك كلامیدر بو بحثه
دائر سخن قطعات آتیه‌ده دخی یاد اولنور (ترجمه) بودیندنصكره عالمده
غنادن بهترین بیلم * فقردن بدترین بیلم كفردنصكره ای دیندار (نطق دیكر)

كثير المال ليس له عوار * ولا فى كل ما يأتيه عار

(عوار) ضم مهمله ايله عيب معناسنه‌در (ترجمه) كثرت مالى كشى‌يه عيب اولورمى اى نكار * داخى هرنه ايتسه ماليله ايريشمز آكه عار

لان المال يستر كل عيب * وفى الفقر المذلة والصغار

(مذلت) ذلتدركه (صغار) دخى فتحله برمعنايه در اما ضمله دكلدركه صغير معناسنه اولور اول ايسه مطلوب دكلدر (ايكى بيتك مألى) مالى چوق اولان كمسنه ايچون تعييب بوقدر روا كاه رعارض اولان امر سبب تعيير اولمزديمكدر (ذيل) سابقا بيان اولنديغى اوزره وقت اولوركه مال حسنياتى اجرايه وسيله اولور اكرمالداردن بركسر صادر اولورسه مال ايله جبر نقصان وتطييب جنان ايدر وذلت عارض اولان محلده مال انى عزته وسيله تبديل اولورا كرسقامت بدا اولسه انى تربيه مال ايله صورت استقامته تحويل ايدرا كربر عسرت عثرت كورنسه يسره اقاله ايدر فقيرى غنى وقلبى مستغنى ايدرغوايتى ارشاد وخائفى امن آباد ايدرلر محزونى فرحياب وكلامى صدا قتمأب قيلوردائما اقرانى كنديته غبطه كار اولوب اكرغائب اولسه تأسفله تجسس وحاضر اولسه عرض محبتله دفع تعبس ايدرلر اكر اسراف ايلسه سخى جواد واكر بخل ايلسه تحرى واقتصاد دردير لر مناسبتسز سخنساز اولسه كلام مغلق اثر فضل موفور * وصائم اولسه مجتهد معمور وبلاموجب مفطر اولسه معذور دردير لر حكما ديمشلردركه مال قبحياتى حسنياته تبديل ايدر بليد مغشوش ايسه حلمنما * وشديد مدهوش اولسه ثمرة ذكادرد نورمكرنى فطانت وهذيانى بلاغت وخلط كلامنى فصاحت وجهل سببيله سكوتنى حكمت عد ايدرلر اكر عقوبت ايلسه تأديب وخست ايلسه ترغيب اولور سفاهتنى حداثت سنله وعتهنى پيرلكى ايله معذور كوروب سفلى ايسه درويش مشرب وملحد ايسه ابدال لا ابالى مذهب ايدوب اكرمنكر ايسه نقشبندى مسلك ورمال وياوفاق ايسه عرفان ايله خزينه دار رازدان فلك ايدرلر اكركافى مقلبزن ايسه طبيعت اشياده ماهر فيلسوف حكمت واكرقافى ايسه زاهد اهل فقاهت ايدرلر حاصلى مال صاحبنى حافظ وسائر اولديغى جهتدن نيچه لرى ديمشلردركه مالنى ضايع ايدن كشى كندى نفسنى ضايع ايدر ابو الاسود دؤلى تابعى بيورمشكه هرسائلك مطلوبنى تدارك‌ده تهالك ايلمك انلر كبى بدحال اولمغه سببدر (ع) فان زال عنه المال يوما تفرقوا) كندى ديمشدركه لفظهٔ لادفع نعم وكلمهٔ نعم ازالهٔ نعم ايدر ابن الجهم ديمشدركه منصوب ايكن بذل مال حقدر معزول

ايكن

ایکن بذلی جنوندر کسبندن بذلی جهلدر زیرا کسب رزقی مشقتله تحصیلدر زحتمزانی تلف حق تعالیدن مانع خلقدر زیرا حلاله حساب واسرافده عقاب بلا ارتیابدر اماما کولات ومشروبات وملبوسات وقت وحاله مناسب اولان حدی اوزره اولدقده اندن سؤال وحساب یوقدرکه (الا ما اکلت فافنیت ولبست فابلیت وارداولدی (ع) واعظ مکثر کبی برسوزقالدی * جود وسخایی پادشاهلره ترک ایدلکه انلر ایچوندر ملوکه تقلید جنوندر ضروب عربندرکه الشحیح اعذرمن الظالم) یعنی ظالمدن بخیلك عذری قبوله احقدر زیرا ظالمله سخادن عدله خست اولادرکه دیمشلر (البخل خیر من سؤال البخیل) دیمکدرکه بخیل اولمق تلفد نصکره بخیله آب روصرف ایلمکدن خیرلیدر (لاخیر فی المرء اذالم یکن) یحفظ مایکرم من اجله) لکن فقرلک اسباب عصیانی غنیدن آزدر زیرا عصیانه زمان ومکان واخوان مساعده لری لازمدرکه انلر فقیره فرصت ویرمزلر وفقیردن رجای غنا خلاف رضای مولی دکلدر لکن غنیده فقردن خوف ایلك مرضی الهی یه مخالفدرکه (الرزق علی الله) مفهومنده اطمئنان اولمامقدن ناشیدر (ترجمه) زیرا مالك کثرتی هرعیبی ستر ایلر تمام * فقرایچنده نوردیده م وارمذلته صغار

کذاك الفقر بالاحرار یزری * کما ازرت بشاربها العقار

(عقار) خمره شرابدر (ترجمه) فقر ایدرآزادکانی دنیه ده خوار وذلیل * نیته کیم باده ایدرهرشاربنی خوار وزار (بیت)

مساکن اهل الفقر حتی قبورهم * علیها تراب الذل بین المقابر

(خلاصه بیت) فقرانك دنیاده حاللری ارباب فراسته عیاندرکه انلرك مسکنلری تاقبره دلك یعنی قبرلری دخی ذلت ومسکنت اظهار ایدرکه اهل غنانك قبرلری مثلا هرنقدر رجا نزدکل ایسه ده عظیم طاشلر ولطیف طپراقلر فرش ایدوب اطرافنه بعض نباتات واشجار غرس ایدرلر (فائده) قبرك بالش طرفنه برطاش وضع اولنمق شریعت شریفه ده واردرکه عثمان بن مظعون حضرتلرینك قبرینه سلطان اقلیم رسالت علیه التحیة کندی دست سعادتلریله برطاش وضع بیوردیلر وقبرك نباتاتنی قطع ایلمك مکروهدر زیرا انلرك تسبیحی میتك عذابنك اندفاعنه سببدر مکرکه یابس اوله دیو بزازیه ده مصرحدر وتازه ملك دخی منهیدر مکرکه ضروری تعمیری لازم کله وقبرك طاشنه باش قویوب نائم اولمق سبب اذای میت اولدیغی نصاب الاحتسابده مصرحدر اوزرینه باصمق ومقابر ایچنده آتش یاقوب وسائر

امور عادیه‌یی فعله کتورمکده ظننک ندر (ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا) (ترجمه) اهل قبرک مسکنی حق که قبری اولدی خوار * قنده اولسه حالِ ذلت وستمنه اولور نثار (نطق)

دلیلک ان الفقر خیر من الغنی * وان قلیل المال خیر من المثری

(مثری) مالی چوق کمسنه در مبتدایه خبریت ثانیه‌ده اولدیغی جهتدن ایکیسنک مآلی برابر یازیلور (ترجمه) دلیلک وارکه خیر اولدی غنادن فقر آتشبار * دخی مال کثیردن خیر اولور مال قلیل ای یار

لقاؤک مخلوقا عصی الله للغنی * ولم تر مخلوقا عصی الله للفقر

یعنی فقیرلک غنیلکدن خیرلی اولوب ومالی آز اولان کمسنه کثیر المال اولان کشیدن خیر اولدیغنک دلیلی وبو دعوانک شاهدی بودرکه کورورسین که مخلوق ایچنده عاصی اولنلر هپ غنی اولنلردرلکن فقری اولان کمسنه‌نک عاصی اولدیغی کورمدک زیرا ارتکاب معاصی ایلمک البته ذی قدرت اولان کمسنه‌دن ظهور ایدر انکیچون دیدیلرکه فقیر صابر غنی شاکردن افضل وبلکه فقیر شاکی دخی غنی شاکردن افضلدر قالدیکه دقت محلی بودرکه حالنه صبر وحمد ایلمک کرکدر اکرشدت فقرایله بعض هذیان ظهور ایدرسه کنهکار اولور استغفار لازمدر اکرچه بعض اصحاب اضطرابک خلجانی درکاه الهیده عبادتقدر مقبول اولورسه دخی چونکه کملردن ظهور ایدن خوش کاورمعلوم اولمدیغی جهتدن تأدب ایلمک کرکدر زیرا عبد مملوک نمونهٔ بندهٔ خدادرکه بر عبدی مالکی مضایقه اوزره طوتسه عبد دخی خوشکو اولوب بوتاب نیاز اولمسی البته خوشدر اکرچه حال ضیقنده بدکو اولمسی معذور اولورسه دخی کذلک حق تعالی دخی ملکنده تصرف ایدر ظالمدن منزه در الامان دیمکدن غیری چاره یوقدرکه امان ایله نام حبیب کریم محمد همعدد درانک حرمتنه دوب‌یبه درکاه حقده نیازجمله‌دن اولادرکه زیرا رزق ولو کان قلیلا قناعتکاره کفایت مقداری مخلوقدرسن انی طالب اولدیغک قدر رزقک دخی سنی طلبکاردر جملهٔ ارزاقکی استیفادن اقدم موت کلمک محالدر بزم اضطرابمز بنه بزم عدم قناعتمزدندر حق تعالی توفیق ویره (ترجمه) غناایله کورورسین نتیجه‌سی حقه اولور عاصی * اولورمی فقر ایله عاصی خدایه عاجز وناچار

(نطق آخر) تفنی اللذاذة ممن نال شهوتها * من الحرام ویبقی الاثم والعار

(لذاذت) علامت وزننده واوبابدن مصدردر (شهوت) آرزو ایلمکدر بویتده فنا وبقاذکری جمع ضدیندر لذات عاجله که آنی ویومی واسبوعی وشهری وسنوی

وعمری

وعمری وابدی دیوانواعنی بیان ایلمشلردر بونلرک جمله‌سی فانیدر لکن نتیجه‌سی مباح اولمغله خاصة شرع شریفده حرمتی متعین اولان مشتهیات نفسانیه‌یی مساعدۀ روزکار واعانت نفس وشیطان بدکار ایله اجراسنه ندامت تعقیب ایدوب خالق ومخلوقدن استحیا ایله عار وکنهکار اولمقدن غیری ثمره‌سی اولمدیغی آشکاردرکه لذتی بالکلیه منسلب ونسیا منسیا زواله منقلب اولور (ترجمه) حرامک لذتی زائل اولوربرانده ناچار * همان باقی قالور جرم وکناه وذلت وعار

تبقی عواقب سوء فی مغبتها * لا خیر فی لذة من بعدها نار

(عواقب) عاقبتک جمعیدر (مغبت) مصدرمیمی غائب اولمق که مجلسده بولنمامق بو ابیات ساده علی العاده نصح شیخانه وپندواعظانه دن عبارت اولمغله مأللری ظهور ینه بناء ترجمه لرینه تحمیل واحاله قیلندی (ترجمه) کیدرلذت قالور ذلت ایله رنج قباحت * ندرلطفی اولذاتک که انجامی اوله نار (نطق دیکر)

النار اهون من رکوب العار * والعار یدخل اهله فی النار

خلاصه خلقدن عار ایلیوب غیرت اقران ایله دنیاده عمری فکرماسواده وطول امل هوادة تلف ایلمکدن جهنم عذابی اهوندرزیرا امورد نیا مقدرات الهیه ایله مقسوم ازلیدر زیاده ونقصان اولمق انجق برکات طریقیله درکندی حالنه قویلسه تهالک ایلمسه ویاخود طریقنده سعی ایله کندینی کشی تلف ایلسه دخی یکساندر (ع) ازل مقدر باری خدا کلور کورینور * بیهوده کار اقله اوقاتکدار اولوب مأمورات الهیه ده تکاسلی ایلمکده قطعا ضررشآمت صوری ومعنویدن غیری ثمره یوقدر مع هذا بوحاله مبتلا اولان کمسنه جهنمه مستحق اولورزیرا حجاب احباب ایله مشغلۀ دنیایی تکثیر ایلمک سائر فرائض وواجبات وسنن ومستحبات اجراسندن صاحبنی منع ایلمکله شاید عفو باری تعالی وشفاعت شفعایه مظهر اولمزسه جهنمی اولور النار ولا العار (ترجمه) رکوب عاردن آساندر نار * آتر آتشلره اربابنی عار

والعار فی رجل یبیت وجاره * طاوی الحشا متمزق الاطمار

طاوی آج جایع کبی یعنی جوع سببیله منقبض (حشا) اعضاء داخلیه (متمزق) یرتق (اطمار) اسکیلر کهنه لباسلر که رثیث الهیئه اولمرندن کنایه‌در (رب اشعث اغبرذی طمرین تنبو عنه اعین الناس لواقسم علی الله لابره) حدیث شریفنه دخی بشارت اولنمق احتمالدرکه مأل حدیث شریف نیجه صاچلری پریشان یوزلری غبار آلود کمسنه لوواردرکه لباسلرنده شقاق اولوب اسکی ویرتق وناس انلردن یوز

دوندیروب کوزلرینی قپارلر مع هذا اکر حق تعالی یی یاد ایدوب برامر واقع اولوردی بو قسم ایلسنه حق تعالی انی عیننده حانث اولمقدن صیانت ایدوب اول امری وجوده کتوروریاخود دعا ایلسه البته قبول ایدرا شته بو مرتبه ده باری تعالی نك قوللری واردر دیمکدر وبو سیاقده احادیث شریفه متعدده در (نتیجه) عار وغیرت اکر دنیاده چکامك اقتضا ایلسه رعایت خاطری اوزرینه شرعا لازم اولان قوکشیلری آج وسائر احتیاج ایله مجروح دلان ونار فقر ایله جکرلری بریان ونالان اولدقلرندن اغماض عین ایله یاتوب راحت ایدن کمسنه عار ایله متصف اولمق کرکدر حتی اثرده کلمشدرکه هر زمانکه جبرائیل برامر ایله نزول ایده جاران حقنده تواصی بالخیر ایدرشایدکه توارثیله همسایکان بری برینه اصحاب فرائضدن اوله لرظن ایدوم دیو بیورلمش ایدی (ترجمه) کشی یه عار اولور راحتله یاتمق * یاتورکن آج وعریان جاری ناچار

والعار فی هضم الضعیف وظلمه * واقامة الاخیار بالاشرار

(ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) حکم عامنه نظرله انشاد اولنمشدرکه حکومتلر خصوصا امور عبادك شرعیه لری ارباب استحقاقه تفویض اولنمامق اصحاب غیرته عاردر (ترجمه) ضعیفی منکسر ایتمك اولور عار * دخی اخیار برینه دوره اشرار

والعار ان یجدی علیك صنیعة * فتكون عندك سهلة المقدار

(ان یجدی علیك) سکا هدیه وعطیه اولنمق دیمکدر (ترجمه) اولور عار اول عطیه سا که اول * سنك عندکده اوله سهل مقدار

والعار فی رجل یحید عن العدا * وعلی القرابة كالهزبر الضاری

(یحید) مطلقا یوز چویردیمکدر بو ماده تعیینی ایله اندن روکردان اولمق مراد اولنورکه بونده اعدا قیداولندی حتی مصدری اولان حیدود معروف قاطع الطریق ایچون اسم اولمشدر (عدا) عدونك جمعی وفعول وزننك جمعی فعال کلمك بولفظه مخصوصدر (قرابت) اقربا که ذوالقرابه تقدیرنده در (هزبر) کسر ایله ارسلاندر (ضاری) صیاد یعنی آوجی (ملخص مخن) عار اودرکه عدودن یوز چویره که انده متانت کرکدر ولکن اقرباسنه ارسلان کبی شدت کوستره اول ضعفا مع هذا مستحق شدت وصلابت دکللردر خصوصا که محتاج اوله لر طوعا وکرها سرفروی انقیاد ایدرلر (ترجمه) عدودن یوز چویرمکده اولور عار * اسد کبی اوله خویشانته ضار

والعار

والعار ان تك فى الانام مقدما * وتكون فى الهيجا من الفرار

(انام) بونده عساكر معناسنه (مقدم) مقدمه دربش قسم خميس ديدكارى عسكرك برخه سى تعبير اولنان قسميدركه انك مقابلى ساقه در دمدار ديرلر وايكى طائفه دخى ميمنه وميسره كه صاغ وصول جناحين دخى ديرلر وبرى دخى قلبدركه اول درتك بخشنك وسطيدر سر عسكر وياسردار اكرم صدراعظم وياخود شهنشاه معظم هرقنغى موجود ايسه انده قائم در زيرا انسانده دخى قلب سلطان اعضا وعرش الله در (معنى) عيب وعار اول وقتده ثابت اولوركه مثلا بو سالده دولت اسلاميه يه مسعود دولتنك واقع اولان رعونت وتكدر برنده سر عسكر بولنوب جمله دن بحسب الرتبه مقدم ايكن ميدان محاربه يه غازيان اسلام دخول ايلدكده اول رئيس القوم فرار عن الزحف كبيره سنى بين الخلايق علنا ارتكاب ايدوب عساكر اسلام پايمال كفار خاكسار وبالجمله اردوى دولت عليه غارتكردهٔ اشرار اولمغه سبب اوله * زهى بيغيرتى وبيحميت * كه سردار اختيار ايده هزيمت * (ترجمه) دخى روز وغاده اوله هم فار * اودر عار اوله عسكر ايچره سردار (نطق آخر)

جاهد على طلب الحلال ولاتكن * تغذوه بالاسراف والتبذار

(جاهد) امره رنفسكه مخالفته جهاد اكبر ايله ديمكدر (حلال) نص ايله تعيين اولنسان امور صريحه دركه حرامك ضديدر ايكيسى ميانده اكرچه شبهه لى امور واردر لكن حله قريب اولان مباح وحرامه اقرب اولان مكروه در حتى ديمشلركه حلال صريح وحرام صريح ايچون متانت وعدم ارتكاب كركدر ميانلرنده اولان مشتبهاتك زمانى دكلدر زيرا انده تحرى ايلكه زمان مساعد دكلدر اكر حرامدن اتقا وبعض حلالى كه مباحات مقوله سيدر ترك ايده بيلورسه متقى وورعكار اولمش اولور ديديلر اللهم يسر ولاتعسر (فائده) بودخى لازمهٔ تقوادندركه حرام دخى بعض محلده مكروه معناسنه در ازجمله (كل لعب حرام) حديثنى شراح كراهت معناسنه دوديو فقهاى اصوليين دن نقل ايدرلر اهل جدل بوندن تنصيح ايدوب هرجائز وهر غير جائز ديو بازدقلرى امرده ظاهرى اوزره حكمه جسارت ايليه لر (تبذار) فتحله اسرافك تفسيريدر تكرار اوزننده مصدر در (مرام) حلال طلبنده سعى ايليوب انده دخى اكر كثرت اوزره رزاق حقيقى كرم ايدرسه اسراف ايله مبذر اولمه كه (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين) بيورلدى (ولاتسرفوا) دخى نهى صريحدر هرشيده اسراف ممكندر حتى درياده ابدست الفقده دخى

حدشرعدن زیاده صواستعمال ایلمك اسرافدر واسراف خیروبركتك زوالنه سببدر دیدیلر (ترجمه) چالش كسب حلاله قیلمه اسراف * قوام واعتدال اوله سكا كار

الا لا هالك اولضیفك اهلی * یشكو الیك مضاضة الاعسار

(مضاضه) وجع مصیبت (اعسار) عسرك جمعی كه عسرت وشدتلردر بو بیت بیت اولدن استثنادركه اسراف ایلمه هرحالده مكركه اولاد وعیالك اوله لر خصوصا ماه صیام وبیرام ویوم عاشوراده اوله كفایت مقدارندن وسعتلی حركتله مسامحه ومساعده یه جوازواردر ومسافردخی انلره ملحقدر انلردنصكره فقرادن سكا حالنی عرض ایدنلری اصلانهر وقطعا یأس ایله ردایلمیوب اشته بونلره عطایا وهدایاده اذن شرع دركاردركه بونلره اسراف دینمز انفاق دینوركه اربابنه خلف ایله بهرشب برفرشته سماوی دعا ایلدیكی ثابتدر (ترجمه) ایدوب اهلك ایله مهمانكه صرف بدخی عاجزلره ایله عطا وار (نطق دیگر)

ذهب الرجال المقتدی بفعالهم * والمنكرون لكل امر منكر

(مقتدا) تقلیدا اهلی اثرلرینه اقتفا وقول وفعللرینی سند اقتدا ایلدكاری كسنه لر (فعال) كسرایله فعلك جمعیدر (منكرون) كسر كافله بونده تبدیل وتغییرایدنلر دیمكدر (منكر) فتح كافله درمنهی معناسنه ومنكرون رجال اوزره معطوفدركه بونده ناهون مراددر لكن صاحب ترجمه مصرع ثانیی مستقل مبتدا وخبر ایلدی ظاهرا بعید كورینور زیرا بیت ثانی یه نظرله جمله سی كیدوب بن قالدم دیمك مراد اولدیغی ظاهردر (مآل) احوالی اقتدایه شایان اولان پیغمبران كرام خصوصا خاتم الانبیا اولان حبیب ملك علام جمله سی ترك دنیا وعزم عقبا ایلدیلر علیهم السلام وانلردنصكره خلیفۀ اول صدیق اكبركه نهی منكرایلمكده پیشرو وپیشقدم امت مرحومه در وفاروق اعظم وذوالنورین وعشرۀ مبشره نك دخی فتق ورتقه وجلب وسلبه قادر اولان نیجه اصحاب كرام ارتحال ایلدیلر (ترجمه) كتدی رجال مقتدا افعال خوش معروف ایله * قیلدی كروه منكرین هرامر منكرده قرار

وبقیت فی خلف یزین بعضهم * بعضا لیدفع معور عن معور

(خلف) تحریك ایله دربعضیلری سكون اختیار ایلدیلر لكن عند التدقیق صورت سكونی اضافتنه مخصوصدر (معور) افعالدن مفعول صیغه سیله در اصلنده مخوف اولان خللی محلنه عورت دیرلر ایدی كرك ثغر سرحد وكرك صف قتالده

اولسون

اولنمسون صكره هر حيا اولنان نسنه يه اطلاق ايلديلر واعور وعيبلي ومذموم ديمك اولور حتى بدل اعور وخلف اعور لفظلرى بئس البدلده مستعملدر يعنى برحسنك يرينه كلان قبيحه ديرلر * پس خلف قرينه سيله بونده معناسى ذكر اولنديغى اوزره حسن ومليح اولنلر انتقال بقا ايلد كلرنده انلردن صكره انلره نسبتله جملهسى معور ومعيوبلردر انلرك بعضيلرى بعضيلرنى تزيين ايدرلر واول تزييندن اول معورلرك غرضلرى برى برينك عيبلرينى دفع يعنى زينتله ستر ايلمكدر اشته بو اوصاف ايله يعنى سبب عورت اولان امر ايله اتصافى ترك ايلميوب بالتكلف بعض آرايشله سترهسى ايلمك دأبلرى اولان طائفه ايچنده قالدم ديورحضرت اميرناظم ولايت مصير كرم الله وجهه (ترجمه) قالدم اوزمره ايچره كيم بربيرينى تزيين ايدر * دفع وستر قصدى ايله عورات افعالن شرار

سلكوا بنيات الطريق فاصبحوا * متنكبين عن الطريق الاكبر

(بنيات) ابنك تصغيرى اولان بنى كه اوغلجقدر انك جمعى بنيات اوغلجقلر ديمكدر طريقه نسبتله طريقك اوغلجقلرى كوچك يوللر ديمك اولور كه شارع اعظمدن تشعب ايليه اكثرى سكه غيرنافذهدر (متنكب) معتادلك خلافنه انحراف معناسنه اولان تنكبت لفظندندر پس منحرف يعنى طريق مستقيمدن عدول وميل ايديجيدر (ترجمه) چيقمزنيچه اينجه طريق بدعته سالك اولوب * آيرلديلر اول شاهراه حقدن ايتديلر فرار (نطق آخر)

ولاخير فى شكوى الى غير مشتك * ولابد من شكوى اذا لم يكن صبرى

(شكوى) برمضرتك سوءصنيعله اضرار وتعذيبنى حكايت وخبرويرمك معناسنه اسمدر مصدرى شكايتدر (مشتكى) افتعال بابندن مشتكو صيغهٔ فاعل اوزره فى الاصل واويدر صكره يايه قلبنه ماقبلنك كسرى موجب وانكله اكتفا حذفنى دخى اقتضا ايدوب تنوينى كافه الحاق ايلديلر صاحب شكوا ديمكدر (مرام) همدرد اولوب حالدن بيلمين كمسنه يه واقع اولان ظلم وضرر وكدرى خبرويرمكده خيرولطف يوقدر زيرا صبرم اولمديغى زمانده البته شكوا دركاردر ازجمله بوحالى بيلمز استثقال ايدر اكر حالدن بيلسه بوامرده بكا برنفع كالى ايلمزسه دخى شكايتمى اصغا ايدركه صبرى اولميان كمسنه حالنى سويلمك انشراح دل وتوسيع صدر امثالى فوائدى واردر صبرى اولميان كشى شكوادن دخى حبس نفس ايلسه علت عروضنه سبب اولور پس لحكمة انى استماع وصبروعبرتله التفات لازمدركه در عقب سامع كندى حالنه شكر ايدهديدى يلرانكيچون تواصى بالصبر ايله صلحاى مؤمنينى

وصف بیوروب قلتنی دخی ایما ایچون خاسر یندن استثنا ایدرکه (ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) مفهومنده قسم ربانی وارد اولمشدر واکرچالدن بیلسه بحری وبری بو ایکی مثالی ملاحظه ایدوب انقلابات روزکاردن ناشی کندی متانت حالنه اعتماد ایلیوب مکر حقیدن باحل امنیته بنا شهزاید یکه بوندنصکره ایکی بیت ایله اول ایکی مثال اجمال اولنور (ترجمه) خیر بو قدر شکایت ایلمکده غیر مظلومه * که بیلمز حالدن بیصیره شکواسی اولور ناچار

الم تر ان الماء ینضب ماؤه * وتأتی علی حیتانه نوب الدهر

(نضوب) مجمه ایله دخول وزننده واول بابدن مصدردرکه صو یره باتقدر وناضب غائر وسافل دیمکدر و بونده ماء ذکر اولنمغله فقط باتوب بعید اولمق معناسنه تجرید اولنمشدر (اسری بعبده لیلا) کبی (حیتان) بالقلرکه حوتک جمعیدر (نوب) نائبه نك جمعیدر لکن نابه نك جمعی اولمق اوزره نوائب معناسنه استعمالی مسامحه یه محمولدر حوادث ومصائب مراددر (نتیجه) بو بیت اولده اولان مضمونه اقل تمثیل ایله تسلیه درکه تکلمدن خطابه التفات دردریانك صویی باتسه وچکلسه وبلکه قلت کاسه دخی بالقلره بالایا ومصائب پیدا اولور مثلا مضایقه مکان پیدا اولمق کبی وکندی یلردن بیولنمه بالقلرك انلری اکلی کبی وصیادلك تسلطی وسهولتله درشبیکه صید ایلمسی کبی واکرصو بالکلیه زائل اولورسه موت تحقق ایلمك کبی ایشته بونلری شهودلك سکاسبب عبرت اولمزمی (ترجمه) انی کورمز میسین که قلت آب ایرسه دریایه * ایرر ماهیلره دست مصیبت دمبدم ای یار

الم تر ان الفقیر یرجى له الغنى * وان الغنی یخشی علیه من الفقر

فقر وغنایه دائر کلام چند ابیات مقدم مبسوطدر (خلاصه) بو دخی برظاهر امردر که محل عبرتدر فقیر کندی حالنده بر دخی فقیر اولمز مصغر بر دخی تصغیر قیلنمز دیمشلردر بلکه انك حقنده ملحوظ اولان غنی اولمقدر هر نقدر کندی حالنه راضی ومتسلی ایسه دخی لکن غنی اولان کشی اکر تسلیم تام وتفویض کلی ایله اهلی کالدن دکل ایسه غناده فقر احتمالیله اول بخوف زوال دردکاردر نعوذ بالله زیرا فقر غنانك ضدیدر بر شینك زوالی بر یغی بهر حال موجب اولورمس اکر صبر اهلی بولنورسه نعم المطلوب زیرا اهل صبر حقنده (وبشر الصابرین) بشارت عظمی وتسلیت کبرادر لکن اکثر صبره مالك دکل ایسه شکایت نافعدر اما حالدن بیلن وباخود ابیات سابقه مآلی اوزره نفعی واعانتی مأمول اولان کسنه یه افاده حال

اولنمه

لولنه والا هركيمه اولورسه شكوا ايتمامتدن غيرى مفيد اولمز مالك حقيقى تعالى عن الزوال دركاهنه بحر لرده آه جانكاه ايله امان يا ربى ديمك اهل اسلامه لايق اولان احوالدندر زيرا مخلوق سؤاله غضب ايدر لكن خالق ترك سؤاله غضب ايدر

والله يغضب ان تركت سؤاله * وبنو آدم يغضب حين يسأل

(ترجمه) دخى

كورمز ميسين كيم فقرا ايچون اولور غنا اميد * غناده خوف درهم هر كمالك چون زوالى وار (نطق آخر)

اذا زيد شر زاد صبرا كانما * هو المسك ما بين الصلاية والفهر

(صلايه) فتح مهمله ايله دوز طاشدر كه اوزرنده مسك وسائر اجزا سحق ايدرلر (فهر) كسر فا ايله ال قياسى لكن بونده دسته سنك مراددر (ترجمه)

شو كسكيم شر زياد اولدقجه صبرى آرته كويا اول * ايكى سنكك اره سنده ازلمش مسك ازفردر

لان فتيت المسك يزداد طيبه * على السحق والحر اصطبارا على الشر

(فتيت) فعيل وزننده بر شيدن حاصل اولان خرده مثلا اتمك اوفاغى كبى (سحق) ازملك واوفاقلامق (حر) عبدك ضدى (اصطبار) صبردر مفعول يزداديه مفعول به در (معنى) حركه آزاده مروت صاحبى اولان كمسنه ازدياد صبرده ايكى طاشك آره سنده اولان مسكه بكزر كه سحق اولدقجه رايحۀ طيبه سى زياده اولور انك دخى حقنده شرور ومفاسد كثرت بولدقجه صبرى ترقى اوزره اولور (ترجمه)

اولور سحق ايله عنبر پاره نك خوشبويى چون مزداد * آنكده اصطبار شرده بوى خلقى عنبردر (نطق ديكر)

اريد بذا كم ان يهشوا الطلقى * وان يكثروا بعدى الدعاء على قبرى

(ذا كم) اسم اشارتدر مشار اليه مراد در ذلكم ايكن لام ساقطدر (يهشوا) اوچنجى بابدن هشاشت يعنى بشاشت حاصل ايدهلر (طلقت) اچق يوزلو اولمق (فائده) دعا درت نوعدر برى رغبت ورجا دعاسيدر انده اللرى اچوب دوشلرينه برابر قالقمق كركدر وبرى دخى رهبت كه مصيبت وقحط ووبا امثالى دفعنه اولان دعادر اللرك ارقه سى يوزينه كلوب آيه سى كويا بر كسنه يى كوكسندن دفع ايدوب كلمسنه مانع اولمق هيئتنده طوتمه وبرى دخى تضرع وابتهال دعاسيدر انده شافعيه نك تشهدده اللرينك هيئتى كبى كه كوچك وياننده كى پارمقلرى عقد يعنى قپايوب اورته پارمغى باش پرمغيله حلقه كبى دائره ايدوب شهادت پارمغى برنسنه يه اشارت واراءت ايدركبى طوتمه ودردنجى دعاء سردر كه خفيه صورتيدر ظاهرده بر صورت مخصوصى يوقدر خالق ايله مخلوق ميانده توجه دروندن

عبارتدر رفع يد اولنمز ايكى ال قالدرمقده حكمت برى ظاهرك وبرى باطنك توجهنه اشارتدر ولسان مرام جنانى ترجمه وبيان ايدر ومسح وجه يعنى الى يوزه سورملك سنت متبركه دركه روحله بدن ميانده اولان حقيقت جامعه يه رجوع تنبيهيدركه ازلا وابدا اعلم حقده اولان اعيان ثابته دن كنايه در اول حقيقت زيراشيئك وجهى حقيقتيدر پس وجه ظاهرى اكا مظهردر (كل شئ هالك الا وجهه) سرندن نمونه درو بوسياق محمد بن الحنفيه دن امداد فتاح صاحبنك نقليدر (ذيل) ودعا جى دخى اوچ قسمدر برى مضطردر انك دعاسى كندى حالى وهيئتيدركه انطق من لسان القال در حرف وصوته حاجت يوقدر مستجاب اولور ويرى دخى مضطردكلدر لسان مقالى سويلرا كرخلوصكار ايسه حقنده رفق بارى ظهور ايدوب مستجاب اولور وبرى دخى شدت حال صاحبيدركه برمددرس بولميوب حق تعالى يه ربط دل ايلمشدر بعض اوقاتده رفع يد ايدر ايلمزسه دخى رابطه سنى نقض ايلمز وحالنه انسب اسم الهى ذكريله طلب ايدر دردنجى سائر دنيا وطالب وسعت نوا اولمغله ارباب غفلت وغروردن معدوددر لكن مؤمن برمؤمنك حالنه واقف اولوب خبردار اولديغى بلا اعلام ازدرون نياز وانك محتاج اولديغى امرى تسهيل بابنده ظهر غيبدن رجاسى خلاف شرع اولمدقجه قرين قبول اولور وبرامرده صورت رضا وخلاف رضا دخى جمع اولور مثلا مبتلاى عشق حقنده تبريد ايله تخليص مطابق رضادر لكن جمعيتله واندفاعنه تخصيص خلاف شرع ورضادر كذا وكذا (مهمه) علماديديلركه (ع) للدعوات تأثير بليغ * البته دركاه حقده نيازك اثرى حاصل اولور اگرچه تفاوت اوقات ايله اولورسه ده زيرا (ادعونى استجب لكم) امر جسيم ووعد كريمى ومطلقه درزمان ومكان وحال قيدى يوقدر خصوصا ميت حقنده مغفرت ايچون بعض خواصه تشبث اولنمق مثلا يتمش بيك توحيد كبى اثرايله اثبات ايدرلر كواكب زاهره ده ايراد ايدركه امام يافعى ارشادنده امام قرطبيدن وغيريلر قسطلانيدن ونجم غيطى معراجنده محمد بن عراقدن ونيجه لرك دخى انضمام روايتيله ضعفدن ترقى بر له سندنده قوت حاصل اولمشدر بيورلمشكه يتمش بيك كره (لا اله الا الله) بركسنه كنديسنك جهنمدن آزاد اولمسى نيتيله ذكر ايلسه كنديسنك ناردن فداسى اولور وبرغيرينك خلاصى ايچون دخى اولقدر ذكر ايليسه انك دخى خلاصى واقع اولور (لله الحمد والمنه) زيرا هيلله افضل الذكردر هيئت خاصه وطور مخصوصى يوقدر على كل الحال توسيع اولنمشدر وذكرى اكثار حقنده آيات

واحاديث

واحاديث واردروكثرت دخی قیاماذكراولنمدقجه ثابت اولمزدیوقرطبی مجاهددن روايت ايدرومنـافقانی حق تعالی قلت ذكرايله وصف ايلمشدركه (ولا يذكرون الله الاقليلا) بيوررانی دخی (من اكثرذكرالله برئ من النفـاق) حديث شريفی توضيح ايدركه كثرت ذكرالله ذاكرك ذمتنی نفـاق صفتندن بری ايدرديمك مألنده درودیكراثرده دخی سزلره دلی اولمشلردينه جك مرتبه ذكرايدك ديوتنبيه نبوی صادردر كه جهوره توقف ايدرشاعرديمش (اذاذكرتك كادالشوق يقتلنی سرا * وقلبی وروحی عند ذكراكا) بواطواربالجمله دركاه حقده نيـازودعا ذيلندندركه حديث قدسيده كلمشدربركمسنه بی بكادعادن بنم ذكرم مانع اولسه انك مطلبنی بن اتمام ايدرم بيورربونده ذكر دعاموقعنده اولور (مأل بيت) بوامتزاج والفتدن بنم مرادم بودركه بشوش اوله لرانلرك هشاشت وبشاشتلری بنم طلاقت ونضارت ايله تكريم وجهمه سبب اولوروو دخی بنم قبرمده بندنصكره چوق دعا ايده لر وبووجهله صفاياب اولوب حالمده ترقی حاصل ايدوب وجهمه نضرت ولطافت كاوريا خودبنم طلاقت وبشاشتم انلرك نضارت وحسن حاللری ايچوندركه انلركسب بشاشت ايليوب اندن فائده منداولدقلرنده بنم قبرمه كلوب اكرام وزيارتمی تكثيروبنی دعاايله دلسيرايده لركرم الله وجهه قبرحضرت مرتضاده اولان اختلاف ازجمله تصريحكردهٔ صاحب اسعافدركه كوفه ده دارالاماره ده درياخود مسجد كوفه ده ويانجفده درويا خود بعدالدفن حضرت حسن انی مدينه ده موالده سی يا ننه نقل ايلديكه اسلامده ابتداقبردن قبره نقل بونلرده ولقع اولدی ياخود برده اوزره تحميل اولنوب ضايع وغائب اولدی بعضلری ديديلركه بلادطيده بولنوب دفن اولندی كوفه ده حالا مشهدعلی محلنی ابتدااظهار ايدن پادشاه بويهيه دن فنا خسرو عضدالدوله درلكن اهل اطلاع ديديلركه انده مغيره بن شعبه مدفوندر قبرمرتضوی دكلدر (العلم عندالله) (ترجمه) بومرادمدركه وجهمله اوله لر تازه رو * قبرم اوزره صكره ايده لر دعايی بيشمار

وان يمحونی فی المجالس ودهم * وان كنت عنهم غائبا احسنواذكری

(يمحوا) يعطوامعناسنه عطاايدرلر (ود) وزن ومعناوعدد حرف وعدد حساب جمله سنده حب لفظيله مشتركدر (مأل) ودخی مرادم بكاانلر مجلسلرده محبت ويره لريعنی محبتلرينك اثری اولان مطايبه وملايمت اوزره بنمله آسايش والفت ايده لروا كربن انلرك غيابنده بولنورسم حسن ذكريعنی خيرايله ياد ايده لركه انك

اثری بقاده حاصل اولوراشته بوسیاق امت محمده تعلیم وارشاددرکه همدملرله حسن الفت وغائبلر حقنده یادخیریت ایله متصف اوله‌لر (ترجمه) داخی مجلسده بکا عرض محبت ایده‌لر* حسن ذکرمله غیابمده اوله‌لر آشکار (لطیفه) مجالسده غلظت وتعبس اوزره اولمامق کرکدرکه (عبس وتولی) صورت حکایتده نهیدر مطایبه وملاطفه سنت سنیه درکه (المؤمن دعب لعب) بیورلدی یعنی مؤمن غلیظ اولمز کوللر اوینار حدود شرعیه دن خارج شقا درجه سنه وارمیوب خیر الامور اوزره حرکتنه مساعدهٔ اسلامیه وارددر حافظ اسمعیل روایت ایدر مجلس پیغمبر علیه الصلاة والسلامده سن شیخوخته وصول بولمش برخاتون کلوب حضور سعادتده نیازمند اولدیکه جنتله حقنده دعا بیوریله اول حضرت بیوردیلرکه قوجه قاری جنته کیرمز اول خاتون بودهشت آمیز کلامی کوش ایلدکده ظاهر حاله حمل ایدوب بکا ایدرلک عودت ایلدکده بیوردیلرکه وارلک افاده ایدلک که عجوز اولدیغی حالده کیرمز بلکه (فجعلناهن ابکارا عربا اترابا) کریمه‌سی ناطق اولدیغی وجه اوزره تازه وبکر اولوب بعده داخل اولورلر (لطیفه) حضرت امیر کرم الله وجهه خرما تناول بیورردی وخرمانک چکردکنی سلمان فارسی حضرتلرینه آثار وانکله ملاطفه ایدرلردی سلمان حضرتلری برقاج کره صبر ودفع ایلدی لکن پیرلک ایله شباب بری برلرینه طبع جهتندن مباین اولمغله زیاده اولدقده جناب سلمان دخی نکته انداز پند اولوب دیدیکه اشته خلافتده‌سنی دردونجی درجه‌یه تأخیر ایدن سنده اولان بوخفتدر پس جناب سلمانی تطییب استحلال بیوردیلر فقیر دیرمکه سلمانک انتقالی اوتوز ایکی ویا اوچ سنه سنده اولدیغنه کوره بومنقبه صحت بولمز لکن اوتوزالتی یاخود یدی سالنده اولمسی تجویز ایدر زیرا خلافت حضرت امیر اوتوز بش سنه‌سی ذی الحجة الحرام اواسطنده واقع اولوب قرق سال ماه رمضانی اواخرنده شهادتی سابقا مفصلدر (لطیفهٔ اخری) حضرت امیره برکسنه کلوب دیدیکه بوکیجه والدهم ایله احتلام اولدم امان یاخلیفة الله بکا جزاسی نه ایسه اجرا بیورن انلر دخی امر ایلدی اول شخصی برکنشلی محله ایصال ایلدیلر پس بنه بیوردیلرکه اول کمسنه نک کولکه سنه حد زنا ضرب اولنه واقعا خواب آلود اولان کشی عالم غیبده بدن عنصرینک ظلی مثابه سنده اولان بدن مثللی خیللی ایله زنا ایلمش پس عالم شهادتده انک لایق بودرکه حد زنا اقامتی انک سایه سنده اجرا اولنه (نطق آخر)

علیک باخوان الصفاء فانهم * عماد اذا استنجدتهم وظهور

(اخوان صفا) صفوت حال وتصفیهٔ بال صاحبلریدر مطلقا (مهمه) بعض یاوه کویان خلط کلام ایدوب اخوان صفا ائمهٔ اثنا عشردن رسائل معروفه نك مؤلفلرینه ایجادرسوزی باطلدر زیرا رسائل اخوان صفا مخربطی دیدکلری حکیمکدر اوچیوزاللی تاریخنده نصکره فوت اولمشدر فلسفه ایله منطق شریعته دسیسه المك ملاحظه سیله اللی بررساله جمع ایلمشدر دولتشاه تذکره سنده فرید عطاره اسنادی دخی واقع دکلدر امام سیوطی اربعون ودعانیه مناسبتیله تفصیل ایلمشدر حق تعالی اول ملاحظه نك رواجندن شریعت شریفه یی محافظه ایلمشدر ولله الحمد والمنة (عماد) عالی بنالرکه دیرلك انلره لازم کلور ذکر جزءدر (استنجدت) استمداد ایلدلندیمکدر (ظهور) ظهرلك جمعیکه ظهیر معناسنه ویاعالی دوه لردر مصرع اولده بودخی نسخه در (ع) تکثرمن الاخوان ما اسطعت انهم (اسطعت) اصلنده استطعت در قادراولدیغه دوستی چوق ایله دیمکدر (ترجمه) قدرتك یتدیکجه اخوان صفایی قیل مزید * استعانت ایلدکجه اوله لر ساکه ظهیر

ومابكثیرالف خل وصاحب * وان عدوا واحدا لکثیر

(یعنی) بیك دوست چوق دکلدر لکن بردشمن چوقدر (روایت) اصحاب کرامدن برینه دیدیلرکه سنك دوستلك کیمدر جوابنده بنم دوستم دوستلریمك کثرتنه سبب اولان کشیدر دیمشدر (ترجمه) بیك اولورسه یار وبولداشی کشینك چوق دکل * وقت اولورکه برعدو برکیشی یه اولور کثیر (نطق دیکر)

مافیك خیرولامیر یعدله * قضیت منك لباناتی واوطاری

(خیر) مالکه عطامراددر (میر) طعام (لبانات) ضمله حاجات معناسنه در مفردی لبانه حاجتدر (اوطار) دخی اومعنایه تفسیردر مفردی وطردر مصرع اول عربك (ماعنده خیرولامیر) کلامندن مأخوذدرکه ضربدندر (مآل بیت) مالك یوق وبرلطفك دخی یوقکه سنك وجودلك انك ایچون دوعد اولنه سندن مرادلرم حاصل اولدی یعنی خیراوشرابرامره برامزسین پس مرادم سنی آکلامق ایدی اکلادم که وجود وعدمك مساویدر (ترجمه) سنده یوق برخیرایله برفائده کاوله شمار * حاجتم یوقدر بنم سندن جهانده نابکار

فان بقیت فلا ترجی لمکرمة * وان هلکت فذموما الی النار

(ترجمه) دنیه ده اولدقجه امید سعادتدن بعید * پس هلاك اولدقده قیلارسین جهنمده قرار (نطق آخر)

الى كم يكون العذل فى كل ليلة * لما لا تملين القطيعة والهجر

(لما) برينه وهل دخى نسخه دو (عذل) تقديم مهمله ايله لوم ايتمك تمليق) تمتعن ايله وزن ومعناده يكسان (قطيعه و هجر) بعد وفرقت (مآل نظم) بوناسك بهرشب سنى تكدير وملامت ايلمرى نيجه بربوندن فراغت ايلمزميسين بوخلق سويلمكدن فارغ اول بروزمان دخى فرقت ايله تمتع ايدوب انكله دخى مألوف اول وعلت خلقتكى فكر ايدوب بو عشق مجازى حقيقته قنطره قبيل دائرۂ حقيقتدن معرفته استعداد كسب ايله ليعرفون حكمى ظاهر اولسون هرمنزلده بويله وقفه [illegible] كثيرا ولى اولمغه عمرك تحملى يوقدر ديمك اوله (ترجمه) هرشب عشرتنفزاده بو ملامت نيجه بر * انقطاع وصل وهجران ساكه اولمزمى مضر

رويدك ان الدهر فيه كفاية * لتفريق ذات البين فانتظر الدهرا

(رويدك) امهل فعلنك اسميدر كافسز (رويد) مهلا ديمكدر امهل مهلت ويرديمكدر كاف خطابه علامتدر اسم دكلدر پس اعرابدن حظى يوقدر يعنى مضاف اليه دكلدر ثوبك دارك كبى اولمزبقيه مصرعك جمله سى مفعول اولور ورويدك ارواد لفظندن مرخم ومصغردر آخرى اجتماع ساكنينى دفع ايچون تحريك اولندى صفت وحال ومصدر دخى اولور لكن درت حالندن بومحلده اولكى يعنى اسم فعل اولمسى مختاردر (دهرا) ذكر اولنميدى وبونده ردّ العجز واردر (ذات) ذونك مؤنثيدر السنۀ ثلاثه نام ترجمه مزده مفصلدر واقع اولان حالات ميانده اولمغله بين تعبير اولندى اسرارك صدورده اولمسيله ذات الصدور طلاقى كبى (ذات بينكم) وارداولدى وذات مقحمدر تفريق البين ديمكدر ديديلر (ترجمه) سن براز صبر ايله تفريق ميان ايچون زمان * سيف قاطعدر بصيرتله اكا اول منتظر (بيت)

افلح من كانت له قوصرة * يأكل منها كل يوم مرة

(قوصره) خرما زنبيليدر بونده استعاره واردر حرف الخاء المعجمه ده ذكر اولان بيت ودخى دال مهمله ده (ع) افلح من كان له كرديده) مصرعلرندن بومفهوم معلومدر كه تفنن قبيلندندر (ترجمه) بولدى اوكسه فلاحى برسپد خرماسى وار * كونده بركره تناول ايلمك اولمش مدار (نطق)

كدكد العبد ان احببت ان تصبح حرا * واقطع الآمال من مال بنى آدم طرا

كد اولكى كسر دال ايله امردر وايكنجى نصبله مصدردر (مثل كد للعبد) تقد برنده دو (حر) عبدك ضديدر (آمال) اميدلر ومراد لردر مفردى املدر

(طرا)

(طرا) جميعا وبالكليه ديمكدر (خلاصهٔ شعر) صباح حشره وارد قده احرار وابرار واخيار ايله محشور اولمغه محبتك اكر وارسه يعني مقصودك حريت اخرويه ايسه بود ار فناده قوله لايق وقولك وظيفه سی اولان مشقت عبوديتی حسن اختيار كله فعله كتور جمله ناسك مالندن قطع ايليوب اميد عيال كرك وكركسه كندی مدار معاشكده اولوب كديمين وعرق جبين ايله كسب ايدوب حلال وزلال تعيش ايله ديمكدر (ترجمه) تعب چك قول كبی حر اولمق استرسن عزت قيل اميدك قطع ايدوب مال بنی آدمدن اول بيزار (لاتقل ذامكسب

يزری فقصد الناس ازری * انت مااستغنيت عن غيرك اعلی الناس قدرا

(ملخص شعر) كسب آدمی بی خوار ايدر ديمه كه بلكه سن كسب ايله تعيش ايدوب اول وجهله سائرنادن مستغنی اولديغك وقتده قدرك انلرك ميانده جملهدن اعلی اولور (ترجمه) حقير اولور ديمه كاسب كه سائل اندن احقردر * قودن قدرك استغنا ايله اعلا اولور ای يار (نطق آخر)

اذاانت لم تزرع وابصرت حاصدا * ندمت علی التفريط فی زمن البذر

(تفريط) برامرده تقصير ونقصان (زمن) زمان (بذر) تخمی اكمك يعنی زرع البذر تقريرنده (ترجمه) اكمك بوكون يارين بيچنلری كورد كده سن * نادم اولورسين بو تقصيره قالورسين پركدر

وماان ليوم البعث زاد سوی التقی * تزود به حتی القيامة والحشر

(ان) زائده (بعث) ارسال يعنی خلق ثانی كه احيای اموات مراددر (زاد) آزق (تقی) تقوادر (نتيجهٔ مرام) تقوادن غيری قيامت كونی ايچون آزق ارلمز الی الموت تقوايی تحصيل ايليوب انی راه آخرته توشه پيدا ايله ديمكدر (ترجمه) روز بعثك زادی تقوی وعبادتدر همان حاضر ايت حشر وقيام ايچون بوكون زاد سفر (نطق ديكر)

ماان تأوهت فی شیٔ رزيت به * كما تأوهت للاطفال فی الصغر

(ان) زائده (تأوهت) تأوه ايلدم ديمكدر (يعنی) آومدّ وواوك سكونی وهانك كسريله درو (آه) واوی الفه قلبله (واوه) فتح وكسر واو مشدده وسكون ها ايله و(اوه) فتح واو ايله درو كسر واو صورتنده (اوّ) هانك حذفيله (واوتاه) واو ايله ها ميانته تا دخوليله در بو صورتده مد وقصر جائز درديدی صورت لغت اولدی جمله سی فارسيده اوواه وحيفا ودريغا ديمكدر كه تركيده يازقلر وواه واه وهای مدد ديديكمز محلرده عربك ادا ايلديكی كلمه لردركه مقام تضجر وتفجع وتوجع ده

ایراد اولنور لرانی ادا ایلدم دیمکدر (رزیت) تقدیم مهمله ایله درمصیبتلندم دیمکدر (اطفال) چوجقلردر صغار وصبیان کبی (ع) حرض بنیلک علی الآداب فی الصغر * بیتی شرحنده مراتب سن ترتیب اولنمشدر (خلاصهٔ مأل) چوجقلرک صباوتلری وقتنده انلره تفوه ایلدیکم قدربن برمصیبتده مضطر ومضطرب اولوب آه ایلدم دیمکدر لکن نه وقتلرنده اولدیغی بیت ثانیده کاور (ترجمه) برمصیب ایچره بن برآه دلسوزا یتدم * ایتدیکم کبی یتیم معصومه آه پرشرر

قدمات والدهم من کان یکفلهم * فی النائبات وفی الاسفار والحضر

(والد) بابا (من) استفهامیه در (نائبات) محنتلر (اسفار) سفرلرجمی (حضر) سفرک ضدیدرکه بربلده ده قائم اولمق سفر تعبیری شرعا وسط سیرایله اوچ کونلک محله دک کیتمکدرکه افطار صوم مشروع اولور پس هر اوچ کون برمدت سفر اولدقده جمع اولمق مفرد اولمقدن اولادر (نتیجه) اثنه اولوقتده بن صبیلرک حاللرینه آه ایدرمکه بابالری اخرته کتمش اوله وسفر وحضرده محنت ومشقت خسته لک وسائر عوارض حیات ظهورنده امرلرینی کیم متکفل اوله دیمکدر (الیس الله بکاف عبده) واقعا انسانده پدری وحیوانده مادری اولمیه وسائر بیروحده نظیری اولمیه یتیم انلره دینوردر یتیم کبی (ترجمه) والدی کوچمش انلک کیم تربیه ایلرانی * حادثات دهر واسفار وحضرده ای پسر (نطق آخر)

الشیب عنوان المنیـــة وهو تاریخ الـکبر

بوبیتلرمرهوندرزیرا حرف ذال معجمه ده اولان شعر کبی طرحندن وصلی اولی قیلندن اولوب ولکل وجهه دیمک اولادر بحور عروض بحربی آب کبی اولمغله طباع علل واعراضندن اعراض ایله وحشتدارد رعلتله اوزان اشعار قطعا اشعاراولمدی (تاریخ) تعریف الوقت ایله تعریف اولنمش اسمدرفی الاصل ماه روز لفظندن معرب مورخ کلمه سندن مأخوذ مصدر قیلنوب اسمیته منقولدر (فائده) معلوم اوله که تاریخ یدی طبقه اوزره در (هبوط آدمی (طوفان قبطی) فرس قدیم) اسکندری رومی) والتیجی هجری) ویدنجی ملکی جلالیدر) لکن تاریخ هجری وضع اولیسی خلافت فاروقده اون التنجی سنه شعبانده دیوان اصحابده بعد المشوره تعیین وسرسالی محرم الحرام اولمق اوزره سید الاشهر المحرم اثرشریفی روایتیله تنبیه وتبیین بیوردیلر (مأل بیت) انسانک قیللری بیاض اولمق موتک سرنامه سیدر وسنک وقت کثرتنک تعریفیدر (ترجمه) شیبی بیل عنوان موتدر ای پسر * یعنی شیبک اولدی تاریخ کبر

وبياض شعرك موت شعـــرك * ثم انت على الاثر

(يعني) قيلك آغرمسى انك موتيدركه انك ايزى اوزره سنك دخى موتك محققدر
(ترجمه) پس بياض مويك اولدى موت مو * سندخى موته ايررسين براثر

فاذا رأيت الشيب عـم الرأس فالحذر الحذر

(ترجـمه) جمله باشك آقلغن چون كوره سين * برتدارك اوزره اول ايله حذر
(نطق آخر)

كنت السواد لناظرى * فبكى عليك الناظر

(ناظر) كوزك قاره برى كه بيك اندمدر بوشعرى مرثيهٔ نبويه اولمق اوزره انشاد ايلمشدركه بيوررسن يارسول الله بنم كوزمك سياه اولان محلنك سياهلغى يعنى رونق نورى اولمش ايدك انكيچون بنم اول سياههٔ چشمم سنك فرقتكده سكا اغلكا ايلدى (ترجمه) سواد چشمم ايدك اى سواد نور بصر * فراق ايله نوله قانلر نثار ايدرسه نظر

من شاء بعدك فليمت * فعليك كنت احاذر

(معنى) بن سندن حذر ايدوب سنك موتكدن خوف ايدردمكه كوررکوزم ايدك چون سن (انك ميت) سرينه مظهر اولدك موتى هركيم مراد ايدرسه مانع يوقدر همان (انهم ميتون) حكميله محكوم اولسونلر (ع) نورديده م يوخسه سنسز نيلرم دنياىي بن (ترجمه) فنا بولورايسه شمدنكرو بودار جهان * نه غمكه اى شه عالم سنك ايچوندى حذر (نطق ديكر)

يعزوننى قوم براة من الصبر * وفى الصبر اسباب امر من الصبر

بو نظم والايله سرتاج انبيا عليه التحايانك هجرتنده حضرت مرتضا كندى مردانه حركتنى بيان بيورر (يعزوننى) تعزيه دن يعزى لفظنك اعلال اولنان جمعى يعزون كله سنك آخرينه يأ متكلم لاحق ونون اكاوقايه اولمشدر صورت مجهولده معلومدر (قوم) ضمير جمعك بدلى ويافعلك فاعلى اولوب واو مجرد علامت جميت اولور (اسروا النجوى الذين ظلموا) واكلونى البراغيث كبى (براة) عراة كبى جمعدر مفردى برى بيزارديمكدر اوچنجى (صبر) فتح وكسر بايله ادويه دن برآجى جزءدركه سقوطيردن كلور مراولديغى جهتدن اشعارده تمثيل اولنور بونده وزن ايچون ساكن قيلندى مقدم اولان صبرلر ايله ميانه ده جناس تام واردر وانلرك ايكيسى بردركه حبس نفس معناسنه تركيده دخى معروفلردر (ترجمه) تعزيه ايلربكا برقوم بيصبر وخبر * صبر ايچنده آجيلر واردر صبردن تلختر

يعزى المعزى ثم يمضى لشأنه * ويبقى المعزى فى حر من الجمر

(بعزى) جمع سابقك مفردى (معزى) اسم فاعلى (معزى) اسم مفعوليدر (احر) وزن ايچون تنوين لاحق اولدى (جمر) آتش حتى جمرات ثلاث حرف تا آولنده يازلمشدر (ترجمه) تعزيه ايدن ايدر پس گكندى كارينه دونر* اول مصيبتديده يى قور آتش ايچنده كيدر (نطق آخر)

وقيت بنفسى خير من وطئ الحصا * ومن طاف بالبيت العتيق وبالحجر

(بيت عتيق) كعبه در عتيق قديم معناسنه ياخود ضرر حوادث روزكاردن مصون ديمك ياخود نفيس ديمكدر (حجر) كسر وسكون ايله درحطيم تعبير اولنان محلك داخليدركه بيتى طواف ايدنلر انى برابر طواف ايدرلر فى الاصل اثناى بناده طاش ناقص كلمك انى علامتله ابقايه وعدم ادخاله سبب اولمشيدى ارتحال حضرت سنه سنده سنه آتيه يه قالور سم انى دخى بيته ادخال ايده يم ديورحلتلرينى اشراب ووقتيله ضمنه ضمنا اجازت دخى بولنمغله ابن زبيرك خلافتنده بيت قضا محترق اولدقده تجديدى لازم كاوب حطيمدن حجرى ادخال بيت ايلديلر صكره حجاج ظالم ابن زبيرى صلب ايلدكده اهانة بيتك فقط شمال ديوارينى هدم وحجرى حجر ايليوب كالاول ابقا ايلدى صكره بنه اعادهسى استفتا اولندقده بيت شريف ملعبه ملوك اولور خوفيله ارباب فتوى اذن ويرمديلر صكره بنجه ملوكك تعميرى وسلطان مراد رابعك بالكليه اساسندن بناسى وعدد كرانى مقدما يازلمشدر وحجر نسخهسى ايچون قافيه مساعددكلدر (خلاصهٔ بيت) روى زمينه اياق باصمش ذى روحك وبيت خدايى وحجر حطيم ميزاب آرايى طواف ايدنلرك جملهسنك خيرليسى اولان ذات پاكى نكهدار اولوب نفسمى انك محافظهسنده فدا ايلدمكه وقت هجرت مرادادر (ترجمه) وقايه ايلدم نفسم ايله خير الانامى* كاودرزوار بيتك افضلى محبوب غفار

رسول الخلق اذ مكروا به * فنجاه ذو الطول الكريم من المكر

(نجا) تشديد ايله نجاة ويردى ديمكدر (طول) فتحله قدرت وانعام وفضل واحسان (مكر) حيله وخدعه (مآل) واذ يمكر بك الذين كفروا) كريمهسى مدلوليله كفرهٔ قريشك سوءقصد ايلدكلرى وقتده انلرك مكرلرندن (خير الماكرين) اولان قادر كريم اكا نجات ويروب خلاص ايلدى (ترجمه) رسول حقه مكر ايتدكلرنده يعنى كفار* نجات احسان ايدوب حفظ وحمايت ايتدى ستار

وبت اراعيهم متى ينشرونى * وقد وطنت نفسى على القتل والاسر

(خلاصه) وقتا انلر پيغمبر عليه السلامه سوءقصد ايلديلر مدينهٔ منوره يه هجرتله

مأمور

مأموراولوب صديق اكبرايله معا نصف الليلدن صكره مكۀ مكرمه دن چيقوب
كتدكلرى حيننده بنى جامه خوابلرينه براقديلر بندخى خانۀ سعادتلرنده ياتدم
كلوب بزلرى پريشان ايلمرينه منتظرايدم ونفسم دخى بنى وبن نفسمى توطين
ايليوب پيغمبر عليه السلام اوغورينه قتيل واسيراولمغى نفسم قبول ايلدى
(ترجمه) فراشنده ياتوب اولدم وفاتنه منتظرهم * نتيجه راضى اولدى سى وقتله
نفس ناچار (منقبه) پيغمبر عليه الصلاة والسلام بقيۀ صناديد قريشك
اسلامندن مأيوس اولدقلرنده مقصدما اذاء وجفالرندن بعض اهل اسلام اذن
همايونلريله حبشه هجرت ايلمشلرايدى مدينۀ منوره ده والدين محترمين طرفندن
بعض اقرباواهاليسندن دخى نيچه لر شرفياب بيعت اسلام اولمغله فى الحقيقه
سلطان المسلمين اول سوى سلامتبويه هجرت داعيه سى فؤاد حقايق مفادلرنده
پيدا اولوب اصحابك سمت سلامۀ طيبۀ طيبه يه نقل ايلمرينه اجازت بيورديلر
وكنديلرى دخى هجرت مراد ايلدكلرى رجال قريشك معلوملرى اولدقده
دارالندوه يه جمع اولوب بوامرده مشاوره ايلديلروراًيلرينى بوصورت اوزره تقرير
ايلديلركه هرقبيله دن برقوى وشجاعتدار كسنه تدارك اولنوب جمله سى بردن
وجود سعادتلرينه قلجلرايله ضرب وقتل ايدوب قانى جمله قبائل عربه طاغيلور هر
نقدركه عبدمناف زياده لرك قوت قاهره لرى اولسه ده جملۀ عرب ايله مقاومتلرى
محالدر پس ديته راضى اولورلرهر صقالدن برقيل مثيلنجه ديتى اداوساًر اصحابى
دخى كيمى هلاك اولنور وكيمى اسكى دينه عودت ونيجه سى دخى فرار ايدر
بوطريقله بوداهيه يى اوزريمزدن دفع ايدرزبوخسه اكرديارآخره كيدرسه بزلرى
مضمحل ايلمك مجزوممزدر ديوبوانفساقلرى مرآت حضور سعادتده عكس انداز
صورت اولدقده الفرار مما لايطاق من سنن المرسلين حكمنى اجراوجناب صديق
عتيق رفيق طريق اولوب (الله ولى التوفيق) نعم المولى ونعم الرفيق ديوب غار جبل
نورى مختار كوروب اول طرفه روانه واندە قرار ايلديلر ازين جانب خذلۀ قريش
سعادتخانۀ نبوى ده كاهشه كيجه ايله جمع اولوب درونخانه يه دخوللرى سحرى
اولمق صوابديدلرى اولديغى جهتدن تأخيروعلى الصباح دق باب ودرون حجره ده
نظرانداز جامه خواب اولدقلرنده حضرت مرتضايى بولديلر ومحمد قنده در ديو
استخبار ايلديلر (صلى الله عليه وسلم) جناب حيدر كرار دخى بيلمم ديدى واقعا
غارده اختفالرى مكه دن شرو جلرندن صكره نظام بولمشيدى خانۀ
سعادت لانه سنده اول عنقاى قاف سعادت وهماى همايون اوج رسالت عليه

التصيه يى بولمدقلرنده فى الاصل هجت يثربه نيت توجهلرى معلوم اولمغله اول طرفه روانه اولديلر (روايت) علمادن ثعلبى وابن اثيرديركه (ومن الناس من يشرى نفسه ابتغاء مرضاة الله) كريمه سنك حضرت مرتضى حقنده نزولى طريق مدينه مده واقع اولدى وامام غزالى احياء علومنده بيوررلركه اول شب جبرائيل وميكائيله حق تعالى وحى ايلديكه سيزلرى بربريكزه قرنداش ايليوب وبربكزك عمرينى طويل ايلدم قنغيكز طول عمر استرديكزه بربرى كندى عمرينك درازتر اولمسنى طلبكار اولدقده خداى تعالى بيورديكه بنى ادمدن على يى حبيبمه برادر قيلدم على بوشب عمرينى برادرينه فدا ايدوب انك يولنده موتنى اختيار وحياتنى اكا ايثار ايلدى سيزلر نيچون انك كبى برادرلكده طوروب كمال اوزره اولمديكز پس انده سزدن زياده بوفضيلتى سببيله انى دشمنلرندن نكهدار وحراستكار اولك دوامر الهى صدوريله كلوب لحاف پيغمبرده حراست حيدرى ايچون جبرائيل جانب رأس وميكائيل طرف قدملرنده قائم اولديلر وپيك وحى مبين بخ بخ ذهى سعادت اى ابوطالب زاده سكاكه حق تعالى سنكله ملكلرينه فخر ايلدى ديمشدر

وبات رسول الله فى الغار آمنا * موقى وفى حفظ الاله وفى ستر

(غار) طاغلرده اولان دليكلره ديرلركه بيوك وكوچك حجره كبى محللردر وبونده نورنام طاغده حضرتنك اثناى هجرتنده صديق اكبر ايله اوچ كون اوچ كيجه اختفا بيوردقلرى غارمعهود معروف مراددر (موقى) محفوظ معناسنه وقايه دندر (الشجاع موقى) مثلنه ايمادركه اهل شجاعت من طرف الله محفوظدر ديمك اولور ستر كسر ايله پرده دركه سترهٔ معنوى ومحفظهٔ ربانيه يه اشارتدر (ترجمه) اوكيجه غار ايچنده ياتدى يعنى فخر عالم * خدانك حفظ وسترى ايله محفوظ ولدى هربار

اقام ثلاثا ثم زمت قلائص * قلائص يفرين الحصا اينما يفرى

(زمت) زمامدن مجهولدر اويان اوريلوب يلحاملندى ديمك (قلائص) اياقلرى وزون ديشى وكنج دوه لردر مفردى قلوص دربونده مرادمطلقا دوه لردركه اول اشب خارج مكه ده بركافره تصادف ايدوب قاضى مير حسين يزدى نقلى اوزره سپارش بيورديلركه غارنوره اوچ كون مرورنده دوه لرينى كتوره اول دخى عهده وفا ايلدى (يفرى) قطع ايدر وپاره پاره ايدرديمك يعنى اوچ كون انده اقامت بيوروب بعده متين قوى دوه لر حاضرلندى كه اياقلرى التندن حنين مرورده طاشلر صاچيلوب اطرافه طاغيلور ايدى (ترجمه) اقامت ايتدى اوچ كون

انده

انده عسکره نصرت ایله * مدینهٔ مدینه هجرت ییوردی شاه احرار

اردت به نصر الاله تبتلا * واضمرته حتی اوسد فی قبری

(تبتل) انقطاع (معنی) بنم بوخدمتمده دین الهی نصرتنی مراد ایلدم وسائر ماسوادن امیدیمی کسدم وبو طوراوزره حرکت تا که بنی قبره وضع وباشم التنه برطاش یصدق اولنجیه دك مجزوم ومحفوظ درونمده یعنی ذخر آخرت عد ایلمشمدر (ترجمه) فدا ایندم سرم دین خدایه نصرت ایچون * بوجان تنده ایکن دونمزم وارمی قفادار (منقبه) حضرت صدیقك اوغلی عبد الله برقوی ومتین وشجیع کمسنه ایدی کیجه اولدقده خانه سندن چیقوب کاور حضور نبویده قریشك تدبیر ومکرلرین عرض وافاده ایدوب ینه مکه یه واروب سحری انده کوروب کیجه مکه ده ظن ایدرلر ایدی وابو بکرك آزاد کرده سی عامر بن فهیره نك قیونلری وارایدی کیجه کاوب سود کتوروردی جناب پیغمبر علیه السلام وصدیق اکبر اندن تناول ایدرلر ایدی ومشهور اولدیغی اوزره برجفت کوکرجین غارك قپوسی اوزره یمرطه وضع ایدوب اورمجك انك اطرافنی وبالکلیه درکاهی آغ ایلدی اول شب دشمنلر آثار نبویه یی ایزلیوب اول محله دك کلدیلر یمرطه وبیت عنکبوتی کورد کده درون غارده کمسنه اولمق احتمالی یوقدر دیو عودت ایلدیلر واقعا قوشلر ایله اورمجك انلری دام بلادنه دوشوروب ایچری باقمدیلر بیت شریفده کوکرجین امین وسالم اولمغه سبب بودرکه نسللری کثرت بولمغله دعا بیوردیلر

(نطق آخر) لست اری ما بیننا حاکما * الا الذی فی الکف بتار

(بتار) بونده نسخه ایکیدر بای موحده مقدم اولورسه قطع معناسنه اولان بتر ماده سندن اولوب سیف قاطع مراددرکه ابتر لفظی دخی بو ماده دن مقطوع البرکه دیمکدر اکر فوقیه مقدم قلنورسه هلاك معناسنه اولان تبار دندر (ترجمه) خصومت رشته سین قطع ایتمکه برحاکم حاسم * کورنمز هیچ مکر داستمده کی شمشیر آتشبار

وصارم ابیض مثل المها * یبرق فی الراحة ضرار

(مها) بللور دیمکدر بیاض وصاف سنك معدنیدر (راحه) آوج وآیه که الك ایچی داخل ید معناسنه (ترجمه) دخی شول سیف قاطعکیم یوزی آق اولدی چون بللور * المده برق خاطف کبی رخشان اوله اول ضرار

معی حسام قاطع باتر * تسطع من تضرابه نار

(تضراب) ضربده شدت مبالغه وزنیدر بوابیاتده مآللر ترجمه دن عیان اولمغله

تصديعدن حذروامللادن كذراولندى (ترجمه) بنم باتمه‌ده‌در شمشیر بران عدوبند میر * دم اعدا شارا ولوراتك ضربندن آتش وار

انا ناس دیننا صادق * انا على الحرب لصبار

(صبار) مبالغه ايله صابردر (ترجمه) جناب احمده امت بز كيم دينمز صادق * بز اول غازیلرز كيم حربه عون حقله صبار (ذيل) بوشعره اسامة بن زيدك جوابى واردركه اولى بودر مفيد اولمامغله تمامى ياد اولنمدى نعم الذى حكمته بيننا فانبت لحالنا الله ياجار (نطق ديكر)

نحن بنو الحرب بنا سعيرها * حرب عوان حرها نذيرها * تحث ركض الخيل فى زفيرها

(سعير) كمال اوزره يانمش آتشدركه نارجهنمه اطلاقى دخى بومعناده در (لها سبعة ابواب) كريمه سى منطوقجه ابواب وطباق اعتباريله انلريدیدركه حرف نون واخرنده كاور (حرب عوان) مقدما بركره دخى مقاتله اولنان جنك كه مجرب اولمش اولور (تحث) تقدرور ترغيب ايدرديمك (ركض) حيوانك برنسنه يه طلبندن ناشى اياقلرين تحريك وحمله ايلمسى (خيل) آتدر بونده ركضى خيله تخصيص ايلمك اول حالتك انده شدت ظهورى ايچوندر (زفير) بونده اتشك صداسيدر (ترجمه) حربك اولاد ييوزايتدك نارنى بز برشرر * شول مجرب حرب كيم حرى ايدر خلقه اثر سرعت اسبانى باعثدر كورلديسى مكر (نطق آخر)

انا الذى سمتنى امى حيدره * ضرغام آجام وليث قسوره

(حيدره) وليث وضرغام) جمله سى ارسلاندر (آجام) بيشيستان نيستان كه اورمان قامشلقدر بونده مراد ارسلانلرك اكثريا كيجه قالدقلرى محللردر مفردى اجمه در (قسوره) نباتاتكه مراد آجامدر ذكر محل طريقيله ارسلان مراد اولنديغى دخى واردركه فرت من قسوره لفظ كريمندن ظاهردر وصاندرامى يعنى كمانكشلركه شكار ايدنلكسنه معناسنه دخى كاور (مآل) حضرت مرتضى تحدينا كندى وصفنده بيورركه بنده اولان شجاعت بكا مادر زاددركه حين ولادتمده والدهم فاطمه هيئت وجيهانه مى كوردكده كندى بدرى اسمى اسد خاطره كلوب بنى انكله تسميه مراد ايدوب تغنن ايله حيدره بونام قيلمشدر رضى الله حيدره براى شعردروبندخى حقيقتده ضرغام آجام وليث قسوره وغضنفر غابات يعنى اولاد آدم ميانند ده ارسلان شجاعت وپهلوان صلابت ايله موصوفم لله الحمد والمنه صكره پدرى اول نامدن صفا ياب اولميوب على اسم عاليسنى تعيين ايلدى (ذيل) بوشعر مرحبك رجزينه جوابا صادر اولمشدركه مرحب ديمشدر

انا اناس ولدتنا عبهره * لباسنا الوشی وربط حبره * ابناء حرب لیس فینا عذره

مرحبك والده سی اسمی عبهردرنرجس معناسنه درحافظ اسماعیل دیرکه مرحبك برخاتون آشناسی وارایدی کهانده کمال اهلی اولمغله مرحب ایله حوادث صحبتی اثناسنده کاهنه دیدیکه اوغلم مرحب سکا بروصیتم واردر برجنکده اکر بن حیدر ایله بنامم دیر بر کسنه یه راست کاورسن انکله مقابله ومقاتله ایلمه که قورقارم مقتضای فن اوزره سکا اندن کدر ظهور ایلیه دیمشیدی حضرت مرتضی بومقاله یه واقف اولمغله صحرای محاربه ده مرحبی کوروب بوبیتی ایراد وقضیه یی اشعار مراد ایلدکده مرحبك خاطرینه وصیت کاهنه سنوح ایدوب ترك حرب مراد ایلدی لکن فرصت بولمیوب اقرانی میاننده عار ایلدی وصدمهٔ علویه ایله مردار اولدی (ترجمه) بن اول ذاتم که دیدی مادر پاکم بکا حیدر * او شیر بیشهٔ حربم بکا کس اولمز همسر

عبل الذراعین شدید القصره * کلیث غابات کریه المنظره

(عبل) قالك که غلیظ معناسنه (قصره) کردنك دیبی یعنی جسد طرفنده اولان محلی (غابات) ارسلان یتاقلری (کریه المنظره) یعنی اثنای حربده ارسلان کبی بوزنه باقمق ممکن اولمیوب شجاعت ومهابت صاحبی دیمك (ترجمه) قوی بازوقوی کردن فتورم یوق مهابتله * کریه المنظرم روزوغاده صانکه شیرنر

اکیلکم بالسیف کیل السندره * اضربکم ضربا یبین الفقره

(بالسیف) برنده بالصاع دخی نسخه در (کیل) بونده زراعدن کنایه در سیفله اولجرم یعنی ارشون کبی قلجله ضرب مراد اولنور کیفیت وکمیت بری برنده مستعار ومستعمل اوله کلمشدر که بونده دخی مصرع ثانی شاهددر شارح میبدی مصرع اول ایله صحاحده استشهاد وقوعنی یازمشدر ونووی صحیح مسلم شرحنده قتل واسع مراد دردیمشدر (سندره) بربیوك کیله درکه اول اسمله معروف اغاجدن یاپرلر (فقره) تحریك ایله آرقه کموکی (ترجمه) صونم پیمانهٔ اوفای موتی سزلره هردم * قفار ظهر یکز قطع ایده ضرب تیغ پهناور

واترك القرن بقاع جزره * اضرب بالسیف رقاب الکفره

قرن) اقرانك مفردی عدیل وشریك معناسنه (قاع) زمین هموار (جزر) تحریك ایله قتلدن کنایه در (ترجمه) دخی ترك ایلیم اقرانی هب خاك هلاك اوزره * اورایم کردن کفاره تیغ همتم یکسر

ضرب غلام ماجد حزوره * من یترك الحق اقوم صغره

(حزوره) فتح وسكون زاى ايله در بونده شده به مساعده يوقدر خدمت ايدن مراهق كه هنوز اعضاسنه قوت ومتانت كلمامش اوله (صغر) صاغرك جمعيدر مصدرى صغاردر ذلت معناسنه در جمعيتى دلالت ايدركه من بونده بمعنى الجمع اوله زيرا مطلقدر (ترجمه) كوره ضرب غلام ماجدى ذوقن آله بوكون * طريق حقى تحقير ايله ترك ايدن معاندلر (نطق آخر)

تبا وتعسا لك يا ابن الكافر * انا على هازم العساكر

بو شعر ياسر خيبرى يه جواب اولمق اوزره صدور ايلمشدر كه شعر ياسر بودر قد علمت خيبر انى ياسر * شاكى السلاح بطل مغامر * اذا الليوث اقبلت تبادر * واحجمت عن صولة المحاجر * ان طعانى فيه موت حاضر (تبا وتعسا) بددعادر حرف البانك اواسطنده ابن عتبه يه خطابا اولان شعرده ذكر اولندى (هازم) هزيمتدن فاعلدر (ترجمه) هلاك جان سنك چوندر اى ابن كافر فاجر * عليم بن عدو اوزره خدا اولور بكا ناصر

انا الذى اضربكم وناصرى * اله حق وله مهاجرى

(له) اليه معناسنه كه (انى وجهت وجهى للذى فطر) آيت كريمه سنده الى الذى ديمك اولديغى كبى (مهاجر) ترك وطن ايدن كسنه (ترجمه) كورك بو ضربى بوكون كيم بنم ايله قهر ايدر قاهر * ملاذ وملجأم حقدر كه يارين تا اوله هاجر

اضربكم بالسيف فى المصاغر * اجود بالطعن وضرب ظاهر

(مصاغر) ذلت معناسنه اولان صغار ماده سندن اسم مكانك جمعيدر كه رذالت وذلت محللرى يعنى شرعا وعرفا رذيل وتذليل ايلمك لازم اولان يرلرده ضرب ايدوب وطعن وضربمده قطعا وقاطبة بخل ايلم احسان وكرمى بو بله يرلرده دخى سورم ديمكدر (ترجمه) بو ضرب جانستان ايله اولور سز جمله كز صاغر * عطا ايدرسزه نيزه ايله بو ذو الفقار آخر

مع ابن عمى والسراج الزاهر * حتى تدينوا للعلى القادر * ضرب غلام صارم مماهر

بو رجزده حضرت مرتضانك مرادى جناب سرتاج امم صلى الله عليه وسلم حضرتلريدر (ظاهر) روشن (تدينوا) دين حقى التزام ايدوب اوامر عليه يى اجرايه تعهد ايلديكلريكز ظاهر اولنجيه دك صاحب شريعت عليه التحيه حضرتلريله بن ضرب سيف بران وطعن سنان ايله جهاد ايدرم ديمكدر (ضرب) جر ايله ضرب سابقدن بدل ويا فتحله اعنى يه معمول ويا خود ضمله خبر اولوب مبتداسى مقدر اولور (مماهر) ماهر كامل معناسنه مفاعله دندر (ترجمه) بيله در ابن عم

اوله

اول نبی نیر ظاهر * جهادی ایلرز تا حق اید نجه دینی ظاهر * یتربو ضرب شمشیر غلام شاهر ماهر (نطق آخر)

ینصرنی ربی خیر ناصر * آمنت بالله بقلب شاکر

بودخی رجز یاسره جوابده صادردر (ترجمه) بکا نصرت ایدر ربم کیم اولدر خیر ناصر * انک برلیکنی تصدیق ایدر بو قلب شاکر

اضرب بالسیف علی المغافر * مع النبی المصطفی المهاجر

(مغافر) مساجد وزننده جمعدر مفردی مغفر مسطر وزننده درتوغلغه دیدکاری دمور تقیه معناسنه که اکا فارسیده خود دینورلکن فی الاصل انک آلتنه کیدکاری عرقیه یه دینوردی (ترجمه) دایا نمز ضرب شمشیرمده قلقان و مغافر * بیله در جون بله اول حبیب الله مهاجر (نطق دیکر)

انا علی البطل المظفر * غشمشم القلب بذالذاکر

بوشعر ابو البلیت عنتره نام شاعرك بورجزینه جوابدر * انا ابو البلیت واسمی عنتر * شاکی السلاح و بلادی خیبر * اشجع مفضال هزبر ازور * جهم عبوس بارز ممرر * عند اللیوث للیوث قسور (بطل) دلیر و شجیع (مظفر) خصمه غلبه ایدوب وفرصت بولان کمسنه (غشمشم) مجمه لرله کمال شجاعتندن ناشی نمازده طوررکبی برطرفه التفات ایلمین کشی (ترجمه) علیم بن شجاعتله خدا قیلدی مظفر * بهادرلق ایله نام جهانی طوتدی یکسر

وفی یمینی للقاء اخضر * یلمع من حافته برق یزهر

(یمین) صاغ طرفدر و بونده صاغ ال مراددر حق اثرده کنایه یمین وارد اولدی یعنی حق تعالی ذکوریت و انائیتدن منزه ایکن مذکر افضل اولمغله صیغه لر و ضمیرلر که باری تعالی مراد اولنه البته ادای تذکیر استعمال اولنور کذلك یمین وشمالدن منزه درلکن برای تفهیم ایکی ال اسنادی لازم کلسه ایکیسنه دخی یمین دینوب یمین اول و یمین ثانی دیمك آداب اهل انشاد ندرکه حق تعالی ده متشابهاتندر مجازا ایراد اولنور و حضرت هادی مهدی غلام علیه السلام بشر اولمغله یمین و شمال کندیلرده حقیقت ایکن بنه شمالك یمیندن نقصانی اولمغله تعبیر جدیرانلرده دخی یمین اول و ثانی دیمکدر ردیدیلر (لقا) ملاقاتندر لکن بونده تنوین عوض در للقاء عدو تقدیر اولنوب جهاد و مقاتله مراد اولنور (اخضر) ایله ذوالفقار نامدار مراددر که دموره مستغرق عسکره خضرا دیدکاری کبی (یشیله) دخی اسوددیرلر جنتان لفظ کریمنه صفت اولان مدهامتان سیاه

دیکدرکه ادهم ماده سندندر بك قویو یشیل یعنی نفطی اولمغله کویا سیاهه مشابه اولوب سیاه اطلاق ایدرلر (وموت) اخضرلبس مرقعدرکه (برخرقه کیم یوز بیك پاره‌دن) نطقی اوزره دلق هزارپاره کیمك اخضرار معناشدن ناشیدر ودریایه بحر اخضر دیدکاری صافی دیکدر واخضر هر صافی صویه دینوب قلجده دخی آبداراق اولمغله سیفه دخی اطلاق اولنمق موصوفی برینه قیامی طریقیله اولمق ممکندر لکن تقریر اول اولادردیدیلر ومصرع ثانی ایله حدقی یعنی کسکین اولان محلنی وصفدرکه آغزیدراندن حافه تعبیر اولندی لمعان وبروق وزهور یعنی ضیاسی مشاهده اولنور (ترجمه) اولور حرب ایچره دستمده بنم تیغ ایله خنجر * شعاع سیف قهرم قیلدی میدانی منور

للطعن والضرب الشدید محضر * مع النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) مهیا طعن وضربه نیزه وتیغ مجوهر * بمله بس بیله دراونبی طاهر مطهر

اختاره الله العلی الاکبر * الیوم یرضیه ویجزی عنتر

(عنتر) شاعر مذکورك اسمی اولدیغی مسطوردر (ترجمه) بوخلقدن انتخاب ایتدی انی الله اکبر * بوکون راضی ایدر اولوب جزاکی سنده عنتر (نطق آخر)

لما رأیت الامر امرا منکرا * اوقدت ناری ودعوت قنبرا

شرح خطبة البیانده غیبی زاده سید حسینك نقل وتنویر ایلدیکی اقاویل ناشنیده اوزره نصیر واون التی عدد فقیر اتباعی حضرت صاحب دیوانك الوهیتنه اعتقاد ایلدکاری رسیدهٔ سامعهٔ علیه اولوب احضار واحراق بالنار ایده جك اولدقده (لا یعذب بالنار الا رب النار) اثر معتبری شهادتیله بزی احراق ایلمك دخی دعوامزه کواه اولور دیو اعتقاد باطللرنده اصرار ایلمشلر ایدی ابن عباسدن دخی موضوع طبقچهٔ اسناد اولان موائده محندندرکه احراقدن قتلی مناسب ایدی حراق عذاب رب خلاقدر دیو بیورمشلر ایدی العهدة علی الراوی اشته بو اشعار بو ماده یی اشعار ایدرکه بو امر منکر واصل سامعهٔ حیدر اولمغله آتش غضب استیعاب ایلیوب کویا بر آتش عظیم یاقوب وقنبره احضارلرینی امر بیوروب اول کشتنیء معتنیلری سوزان نیران ایلمشلر اوله لر لکن بو قضیه دن اقدم داود بیت وموسو بتله اظهار خارقهٔ عادت وقوعنه بو فقیر واصل اولمامغله عدم وقوعنی مستلزم اولمز لکن اثرده کالدیکی اوزره سکا مبغض مفرط ومحب مفرط ایکیسی دخی هالکلردر دیو حضرت مرتضایه خطابا وارد اولمشدرکه مثلا

اول غلاتك بعضيلرى تقريريز اوزره الوهيتنه ونيجه خوارج سحابده اولمسنه جزم ايلدر عدظم وزنده صيت علوى علويد ردبو عليه السلام يا على دير لركه بعض فضلا ديمشلر * برئت من الخوارج لست منهم * من الغزال منهم وابن باب * ومن قوم اذا ذكروا عليا * يردون السلام على السحاب (غزال) واصل بن عطاء معتزلى وابن باب عمرو بن عبيد شيعيدر (منشأ غلطلرى) سحاب ايله شهر تياب برعمامه يى پيغمبر عاليجناب جناب مرتضايه اهدا بيورمشلر ايدى بر كون اول دستارى لابس اولوب كلوركن رسالتمآب عليه السلام جنابلرينك منظورلرى اولدقده على فى السحاب بيورمشلر ايدى بو بابده مختصرا تدن ركضه وصواعق وسائر كتب عقايد ايله استيفاى حظ دقايق اولنور (قنبر) حضرت حيدر كرارك خدامتدندر حجاج ظالم يدنده شهيد اولمشدر (ترجمه) چوكوردم حددن آشدى كار منكر * اول آتشله چاغردم كلدى قنبر

ثم احتفرت حفرا حفرا * وقنبر يحطم حطما منكرا
(احتفرت) حفر مرادايلدم ديمكدركه قازمقدر حفر قبر بو ماده دندر وحطم قرمقدر (ترجمه) قازندى حفرۀ نار غضب چون * اولارى آنده قيرب ياقدى قنبر

(نطق آخر) قد يعلم الناس انا خيرهم نسبا * ونحن افخرهم بيتا اذا افخروا
(ترجمه) خوش بيلور ناس انلرك بزخير يوز نسبت ايله * افخر يوز انلرك هم بيتله فخر ايتسه لر

رهط النبى وهم مأوى كرامته * وناصروا الدين والمنصور من نصروا
(رهط) كروه وقوم (كرامت) خارق عاده اولان امورك بريدركه بيانى حرف كافده كلسه كركدركه اولياى كرام انكله اكرام وتكريم اولنديغى ايچون كرامت ديديلر پيغمبره كمال اتباعك ثمره سيدركه بنه پيغمبر عليه السلامك معجزات باقيه دائمه سندندر اولياء الله انك نائبلريدر ثمرۀ تقربلريدر (ترجمه) قوم پيغمبر بزز هم مظهر فيض كرم * ناصر دين مبينز چون بز منصورلر

والارض تعلم انا خير ساكنها * كما به يشهد البطحاء والمدر
(بطحا) مسيل يعنى سيل كلان يول (مدر) مدره نك جميدر عربده مدره يى قريه معناسنه استعمال شايعدر (ترجمه) ارضه معلومدركه بزلر بهتر سكانيوز شاهد عادل يتربس ارض بطحا ومدر

والبيت ذو الستر لو سألوا تحدثهم * نادى بذلك ركن البيت والحجر
(ركن) برنسنه نك جزء اعظمى كه انكله قوت بوله (حجر) حركه ايله در حجر الاسود

مراد درارضه علم انباتی ورکن وجهرندا اسنادی اصحاب کشف وشهودك مذهب ومسلکنه مبنی اولورسه حقیقت ویاظاهرینه نسبتله مجازاولوب انبت الربیع البقل قبیلندن اولورز برا اهل حقیقت کثرهم الله تعالی دیدیلرکه (وان من شئ الا یسبح بحمده ولکن لاتفقهون تسبیحهم) دلالتیله اشیاذوی النطقدر حضرت شیخ فتوحاتده دیرکه یوما من الایام حرم بیت الله ده اثنای تقریرده انسان افضل مخلوقاتدر دیمشیدم عالم مثالده برشخص بنم اوزریمه چیقوب بنی غفلهٔ بیدارایلیوب کوردمکه کعبه بر جاریه صورتنده تمثل ایلمش ودامننی زانوبه دك رفع ایلمش بکا قهرا اداایله دیدیکه ندن بیلدك که انسان بندن افضلدر بنده دخی درحال اعتذارایدوب بدیهه برقصیده انشادایلدم تدریجی غضبی زائل ویاب باب دامننی ارسال ایلدی دیو بیورر توجیه ثانی حال ناظمه موجه کوربنورز برامکه مکرمه اهل الله زیارتنه واروب وبعض کره طواف دخی ایدردیومصرعدر (ترجمه) کعبهٔ ذوالکسوه دن کرصورسه لروبرورخبر * خیراهل بیتی سویلرورکن بیت ایله حجر

(نطق آخر) اذا اجتمعت علیا معد ومذحج * بمعرکه یوما فانی امیرها

(علیا) اعلانك مؤنثیدر (معد) بن عدنان ابوالعرب واجداد نبویه ده عمود نسبدندر (ومذحج) ذال مخذوحا حطی وجیمله مشرق ومغرب وزننده دریمنده برقبیله در (معرکه) جنك میدانی ومراد محاربه در (مودای سخن) اکرصحن مقاتله یه حجازویمندن اکبروبلکه اکثر قبائل دخی کاسه امیرالمؤمنین اولمغه صلاحیت بنه بکامنحصراولوربن یالکز کندی قوموم میاننده رئیس دکلم بلکه جمله اولادعربه سرداراکه بوقول مسلم عالمدروبودخی معروفدرکه غزوات ومحاربانك برنده حضرت ناظم ایچون فرار واقع اولمامشدر وبوکفتار اهل بغیله محاربه سنده زبانکذارلری اولمشدر (روایت) امام محمد بن ادریس الشافعی بیورورکه حرب وقتال کفارنه صورتده پدیدار اولدیغی سلطان کتیبهٔ مرسلین علیه صلوات المعین جنابلرندن مشاهده اولنوب وجنك وجدال طغیان بغی آثار نو جهله کشف نقاب رخسار ایلدیکی دخی خلیفهٔ مختار حیدرکرار کرم الله وجهه حضرتلرندن معاهده قیلنمشدر (نقل) ابن اعثم دیرکه حضرت سردار حیدر کرار صفینده کندی اشکرینه تعلیم رفتار وبوسیاقده کفتار ایلدیکه ای اهل اسلام سزلر اصلا وقطعا تیغ دردست شروع مقاتله اولمقدن حذرایدك تاکه مباشرت وطغیان انلردن ظهورایده واثنای پرخاشده قچانی ترك ایدلك فرار وادباری غنیمت بیلك مجروحی اکرچه ایسه صویمغه تنزل ایلیوب وهیبت

اولسه‌ده‌ا کرکشف عورت اولنمق احتمالی وارسه بنه فارغ اولق وخانه‌لرینه
ادنسز کیرمك حیاتده وصحتده اولان کسنه‌نك اشیاسنی غصب ایلمکه جسارت
اولنمسون ونسوان وضعفایه اصلا التفات ایلمك کرکسه عرضکزه وامیریکزه سب
ایلسونلر زیرا انلرك کندیلری کبی عقللری دخی ناقصدر انلر سزدن امین اولدقجه
حق تعالی سزدن راضیدر زیرا نصرت ورزق ضعفا حرمتنه عنایت اولنور
دیو پند ونصح بیوردیلر (ترجمه) معدوم مذحجك اعلالری جمع اولنسه‌لر جمله *
اولورم صحن حرب ایچره اوکون بن جمله‌یه سرداو

مسلمة اكفال خيلي في الوغى * ومكلومة لباتها ونحورها

(اكفال) صاغریلر (مکلومة) مجروحه دیمك (لبات) سینه‌لر (نحور) قلاده یعنی
کردن بند طوردیغی محلر (ترجمه) سلامتدر خیولك صاغریسی دونمز غزاة
آرقه * یوزنده در جریحه ارقه‌سنده اولمیه آثار

حرام على ارماحنا طعن مدبر * وتندق منها في الصدور صدورها

(تندق) قافك شده‌سیله دردقدن انفعال مصدرندن فعل مضارعدر (ترجمه)
فرار ایدنلرك ظهری حرامدر رمح اولدی * عدای صدره اعدادر حلال اولسون
اکا هر بلار (نطق دیکر)

اغمض عيني عن امور كثيرة * واني على ترك الغموض قدير

(غموض) اصلنده کیدوب غائب اولمقدر (ملخص) حرف الجیمده ایکنجی قطعه‌نك
ابیاتی مآلی اوزره بیوررلر که چوق افعال وحالات واردر که بن اندن تعامی
واغماض ایدرم که ترکنه اه دیدم دیرلر مع هذا في الحقيقة اغماض ایلیوب اول
کارلرك اوزرینه واروب وآردینه دوشرسم عهده‌سندن کلورم واوزریمه لازمدر
لکن بعضیسنده عادات ناسه مخالفتله کفتکویه سبب اولوب ونتیجه‌سنده دخی
انکسار درونی ویا تنفیر قلوبی موجب ویا عاقبتنده برامر وخیمه سبب اولور
انکچون عهده‌سندن کلمکده عن قصد تکاسل وتهاون ایدرم دیمکدر که بعض
کلمات حکمیه‌ده دخی بیورمشلر (دار من جفاك تجميلا) یعنی مقابله وشدت
کورملك امیدنده اولورکن خصمه لطفله معامله ومداراة ایله کانی محجوب وفعلنه
نادم ایدر (ترجمه) نیجه کارنا سزادن ایلرم اغماض عین * کرچه اغماض ایتمك
وسعمده ممکن هم یسیر

وما من عمى اغضي ولكن ربما * تعامى واغضى المرء وهو بصير

(عمى) کورلك اغضی لرکوزینی اوپورکن قپادی دیمکدر ماضیلردر (تعامی) دخی

ماضیدر کورمزلندی معناسنه دروزن ایچون مصرعه تشویش کلمش تقدیری
* رب رجل اغضی ولیس هذا الغضاء فیه من عمی * ولکنه متعام ومغض لامرما
مع صحة البصر وحدة النظر * دیمکدر مصرع ثانیده تنازع واردرلکن بیانه
مساعده یوقدر (خلاصهٔ مرام) چوق کسنه واردرکه کوزینی قپارانک حالنی
بیلمین انی کورمز صانور لکن انسان کوررکن لمصلحة بعض امورده کورمزلنور
واغضاء وانغماض واغضاض بصرایدر زیرا قدمانصیحیدرکه کوردیکن اورت
کلکه ایلک ایله بدلکده مقابله حیوان کاریدر برکسنه کندی عیبنی صورسه
دخی اکرقبولی ملحوظ ایسه سویلنه زیرا انک عیبنه وقوفکه واقف اولدقده
اکاالبته غضب طاری اولور حقانیت اوزره سؤال ایدرکن حالنی تحویل ایدر
کرکدرکه عیب سؤال ایدن کسنه یه جوابده سنک حالکه دشمن نظریله وتجسس
کوزیله باقدم چونکه سؤال ایلدک اذنک اولورسه حالکه امعان ایده یم برنقیصه
کورره یم سکا خبرویره یم دیوب دفع ایده سؤاله تنزلنه مغروراولمیه صکره بردخی
سؤال ایلسه ینه مناسب اولان بودرکه مطلع اولمدم دیوب دروغ مصلحت امیز
طریقنه ذاهب اوله ومجلسده مساعده بولدقده شخص آخره نصح ضمننده
ویامناقب وجهی اوزره اکا اسماع ممکن ایسه سویلیوب اول دخی استماع ایده
اول بدلکدن انک فراغنه وتهذیب اخلاقنه دعا اولنمق انی کندینه افادهده سبب
تأثیراولور بوتکلفاته موجب بودرکه امر بالمعروف ونهی عن المنکر فرضدر
برامرده برمؤمنی ارشاد ایلمکله اول فرضدن تحتندن خروج وادا ایلمش اولورکه
تواصوا بالحق بیورلدی (ترجمه) کورمدیکیم کورلکمدن صنمکز حکمت
ایله * نیجه کره کورمز اولور کیشی اولمشکن بصیر

واسکت عن اشیاء لوشئت قلتها * ولیس علی فی المقال امیر

(اشیاء) خلیل وسیبویه دیدیلرکه اصلی شیئاء درکه ایکی همزه میاننده الفله در وزنی
شیءلفظندن فعلاء درو همزهٔ ثانیه تأنیث ایچوندرولهذا صرفی ممنوعدرلفظی
مفرد معناسی جمعدرقصباء وطرفاء کبی وصکره بوصورتی استکراه ایدوب کلمه نک
لامی اولان همزهٔ اولایی اوّلنه نقل ایله لفعاء وزننده اشیاء اولدی قول اصح دخی
بودرلکن اخفش وفرّا دیدیلرکه کلمه نک اصلی هین کبی شیء اولوب وزنی فیعلدر
تخفیف هین کبی یاسی مخفف اولمغله شیء اولدی پس جمعی افعلاء وزننده اهوناء کبی
اشیئاء اولدی لامی اولان همزهٔ اولی حذف اولنوب افعاء وزننده اشیاء قالدی
بعضیلردخی دیرلرکه شیء اصلنده صدیق وزننده شییء اولوب جمعی اصدقاء کبی

اشیاء کلدکده همزهٔ اولی اسقاط اولندی وکسائی دیدیکه شیء جمعنده اشیاء کلمك بیت وابیات گبیدر لکن ابو البقاء عدم انصرافیله تغلیط ایدر صاحب صحاح کثرت استعمالی سبب منع صرف قیدر دیمشدر اکر بویله اولسه اسماء وابناء دخی عدم صرفی اقتضا ایدر (امیر) بونده آمر جابر دیمکدر (زبدهٔ سخن) بن نیجه شیلری سویلمکده قصر عنان ایله ضبط نفس ایدرم سویلم لکن کتم وکسر کسه تکلم ایکیسنده دخی بکا امر وجبر ایدر بوقدرکه مثلا تنبیه اولنوب صقین سویله ویا البته سویله دیرکسنه بوقدر یاسویلسم نیچون سویلادک دو مؤاخذه اهلی دخی بوقدر دیمکدر (ان عبادی لیس لك علیهم سلطان) وبعض کلماتنده بیورر صلاح البدن فی السکوت ودخی بیورر حلم المرء عونه وینه بیورر حدة المرء تهلکه شیخ اکبر ابن عربی رضی الله عنه بیورر * ولئن ندمت علی السکوت بمرة * ولقد ندمت علی الکلام مرارا * خواجه نظام خاموش قدس سره دن مرویدرکه صمت ایکی نوعدر بری عالم بشریتدن ترقی اربابنك صمتیدرکه مبارکدر * بو معیار سخندر بونده افلاطون اولور ابکم * ارسطو اولسه صورتباز اولان بونده هیولادر * وبری دخی بیهوده سکوت ایله اضاعت وقتدر وهرکارده امرکافی اولان صحبته نظرله مکروهدر اما لا یعنی مقاله نسبتله فرضدرکه سلامتدر * خامش زبان تو همکی از زبان شودیك * نقطه برزبان چو فزایی زیان شودیك * لکن چشمپوش اولوب نابجل تعطیل حواس ایله سکوت منافی روش اهل حقیقتدرکه مکتوبات قدسیهٔ فاروقیه نك دفترثانیسنده دخی مفصلدر (ترجمه) ساکت اولدم نیچه شیدن دیلسم دیردم انی * حالیا اقوال وافعالمده یوق باکه امیر

اصبر نفسی باجتهادی وطاقتی * وانی باخلاق الجمیع خبیر

(اصبر) تصبیر ایدرم یعنی صبره تشویق وتسویق وترغیب ایدرم که انك بوطریقله تربیه منهسی ایدرم دیمکدر بعض مقالات علویه علویه ده کلمشدرکه * هربك من نفسك انفع من هربك من الاسد * وینه بیورر صبرك یورث الظفر (ترجمه) وسعمی صرف ایلیوب بن نفسمی ضبط ایدرم * هرکسك اقوال وافعالندن اولمشکن خبیر (نطق آخر)

لا یدخل النار عبد مؤمن لبدا * ولا یقول ذووا الالباب لا قدر

(بوبیت) وبعده ایکی بیت دخی نسخه مدرکه ازجمله نسخهٔ یزدیه ده بوقدر (ترجمه) خالص اولان عبد مؤمن دوزخه کیرمز ابد * ایلمز عاقل اولنلر جبرایله سلب قدر * بو قضا بوقدر یعنی اواخر حرف دالده (ع) ان الذی سمك السماء بقدره

ولا اقول لقوم ان رازقهم * غير الا آله وان بروا وان فجروا

(نتيجه سخن) وقايع محدوثات مقدرات خالق الكائناتك اثريدر وهر قومك رازق حقيقيسى حقدر غيرى دكلدر انلر بار ومطيع اولسونلر كركسه فاجر بولنسونلر يعنى اسلام وكفر وصلاح وفجور هر شخص حقنده رزق مقدر مقسومك انقطاعنه سبب اولمزكه (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) بيورلدى (وما من دابة فى الارض الا على الله رزقها) وارد اولدى (ترجمه) بن ديمم برقوم ايچون كيم رازقى مولى دكل * رازقى هر فاجر وبرك خدادر سربسر

الله يرزق من يدعو له ولدا * والمشركين ويوم البعث ينتصر

(ترجمه) حق تعالى عزو فرزند ايدنى بامشركان * ايليوب مرزوق صكره آخرتده عدل ايدر

تلكم قريش تمنانى لتقتلنى * فلا وربك ما بزوا وما ظفروا

(تلكم) فى الاصل تالفظى الفنك قصريله مؤنثه اشارت وذا مذكريدر لام لاحق اولمق ايله التى ساقط اولور لكن كاف خطاب دركاردر مشار اليه بعيد اولمسنه دلالت وتأكيد اشارت ايچوندر اكالام كويا وقايه در وتانك كسرى فتحندن افصحدر تأنيث قبيله قريش اعتباريله در اكرچى مراد اولنسه مذكر اولور كم جمع مذكردر مخاطبه تابعدركه رجال قبيله در اكر تلكمدن شئ واحد مراد اولنسه تلكن وياذلكم ديوردى لفظ كريمده دخى ذلكن وارد اولديكه تلكم كلمه سنك عكسيدر (تمنانى) تتمنانى در تا حذف اولنمق قواعد صرفيه دندر (تقتل) فعلى نصب ايدن ان مقدردر لان تقتلنى ديمكدر (فلا) فلا تقع ما تمنيتم يعنى مطلوبكز حاصل اولمز ديمكدر (وربك) قسميه در (ما بزوا) زاى هوز ايله بزماده سندندركه نهب وغارتدر من عز بز ضرو بدندر يعنى عزت وغلبه صاحبى اولان كسنه نهب وسلب ايدركه (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى شاهددر ما بروا دخى مهمله ايله نسخه رديه در (ترجمه) بو قريش قومى بنم قتلم تمناسنده در * بولمديلر اول خداحقى اكابردم ظفر

فان بقيت فرهن ذمتى لكمو * بذات ودقين لا يعفو لها اثر

(رهن) مرهون معناسنه (ذمت) اول عهد وامانددركه انى ضايع وشكست ايلدن مذموم اولور (ودق) مطردر (ذات ودقين) ايكى ثات شديد يغمورى اولان سحابه در ايكى يوزدن اولان داهيه حربى اكا تشبيه ايلدى لغتلرده بوماده ودقه

دخی دالله اولوب لکن فایقده جارالله وتاج الاسامی صاحبی دخی ورفین رأماده سنده یازه شدرکه عظیمه معناسنه در (معنی) اکراولمزسم عهدم اولسون برحرب شدید ایلمک سزلرله که انک اثری ونشانه سی محو اولمیوب وشهرتی مجالس ومحافلده مذاکره دن خالی اولمیه دیمکدر اشته بوبیت وسابق اولان بیتک حقنده حضرت مرتضادن بونلردن ماعدا اشعاره متعلق کلام موزون صدور ایلدی دیدکلری اقوال مقدمهٔ صدرشرحده بیان اولنمشیدی قاضی میرحسین یزدی دخی بوبیتلرک سائرندن اسنادی قوی اولدیغنی نازکانه اشعار ایدر عصامک حاشیهٔ فوائدضیائیه سنده بوبیتده ایراد ایدر جراحات السنان لهاالتیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) بن اکرباقی قالورسم عهدم اولسون انلره * ایکی یوزلی داهیه القاایدم قاله اثر

وان هلکت فانی سوف اورثهم * ذل الحیاة فقدخانوا وقدغدروا

یعنی اکرباقی اولمیوب هلاک اولورسم بندن انلره میراث اوله جق شیء رذالت حیاتدرکه اول غدارلر عهدده خاین وپیمان شکن اولدیلر بوحالله حیات ذل ورذالتدر موت اندن راجحدر (ترجمه) کرهلاک اولورایسم بن انلره ترک ایدرم * اول حیاتیکیم خیانت غدری تحقیق ایتدیلر

امابقیت فانی لست متخذا * اهلا ولاشیعة فی الدین اذ فجروا

(اما) کسرایله دران مادن مرکبدر (متخذ) اخذدن افتعالک فاعلیدر اختیار ایدیجی (اهل) آشنا که ضد بیکانه در (شیعه فی الدین) اسلامده اتفاق اوزره یکدل اولنلر (خلاصهٔ مرام بوندنصکره اکراولمزسم برکسنه یی آشنا وهمدل اتخاذ واختیار ایلم زیرا انلر فجوره ارتکاب ایلدیلر دیمکدرکه فجورلری بیت آتیده بیان اولنور (منقبه) حضرت ناظم کفتار حیدرکرار مرتضای مختار علیه رضوان الستاره نوبت خلافت رسیده اولدقده سائر اصحابدن ماعدا آب رولری اولان عشرهٔ مبشره دن بشی رحلت بقا ایدوب وبشی هنوز متصفان حیات دنیا ایلدیلر بری حضرت امیرالمؤمنین خلیفة الله فی العالمین جنابلری ودردی طلحه وزبیر وسعد وسعید ایدی بونلرک جمله سی مسجد نبویده حضرت مرتضایه طوعا بیعت خلافت ایلدیلر وانلردن طلحه وزبیر عهدالله اولان بیعته وفا ایلیوب بزلر مجبور ومکروه ایدک دیو ترک وصدیقه رضی الله عنها جنابنی تحریک ایدوب وقعهٔ جمل ظهورینه بادی وسبب عادی اولدقلرینی اشعار بیوروب بوشعری انشاد ایلدیلرکه اول وقعه سابق ذکراولنمشدر وابتدا بیعت طلحه دن صادر اولدقده تمام اهل عالم

بو بيعتدن حصه دار اولمز زيرا طلحه نك الى شلاء ايدى كه تركيده غلط ايدوب شلاو
ديرلر حراست نبويه ايچون احدده تيغ در دست ايكن قضا رسيده اولوب عليل
اولدى پس بو يله معلول ال ايله ابتدا بيعت وقوعندن حبيب بن ذويب وبعضيلرى
تشأم ايلديلر (ترجمه) اولمز ايسم عهدم اولسون خاين وفاجرلرى * قوم
واتباعمدن عدا يتمم بكا وبردى كدر

قد بايعونى ولم يوفوا ببيعتهم * وماكرونى فى الاعداء اذ مكروا

(بايعونى) بكا خلافتله بيعت ايلديلر ديمكدر بيعت عهد ايلمكدر اوچ نوعدر برى
بيعت رضوان كه غزاده عدم فرار وجهادده ثبات ايله حشر اولمغه قرار اوزره اتحاد
ايلمكدر وبرى دخى بيعت نسواندر كه زنانه خطابا وارد اولان آيت كريمه ايله
ثابتدر (ان لا يزنين ولا يسرقن ولا يقتلن اولادهن) الايه وبو بيعت صوفيه نك
مختارلريدر كه طرق شتانك روش خاصلرى وهيئت شغللرى مخصوص رساله ايله
بيان اولنمشيدى واوچنجى پادشاهلرله معاهده در كه قسم مقامنده در مادامكه
مخل ملكيت اولان وفسخ عهد بيعت ايدن اموره تصدى ايليه ظلم ايله دخى
فسخى مذهبزه محالدر مكركه درعقب استثنا ايله تعليق اولنه ويا فارغ ويا فوت
اوله كه اوچ امر ايله منعقد اولور برى سلفك فراغى وايكنجى كنديسنك قبولى واوچنجى
عامه نك بيعتيدر بو مادده مذهب صوفيه ده بر زياده شرط تعيين ايلديلر كه
موجب خلع اولان اموردن صدور ايلدكده انك خلعى جائز اولسه دخى بو امرده
ارباب بيله معيت ايليه زيرا اگرچه مباح اولوب طغيان دكلسه دخى ينه خروج على
السلطاندر مفهوم بيت منقبۀ سابقه دن منفهمدر (ترجمه) عهد وبيعت
ايتديلر هم قيلديلر عهدى شكست * دشمنان ايچره بكا مكر ايتديلر اول اهل شر

وناصبونى فى حرب مضرمة * مالم يلاق ابوبكر ولا عمر

(ناصبوا) زحمت ويرديلر ودشمنلك اظهار ايلديلر ديمكدر (حرب) مؤنث سماعيدر
(مضرمه) يعنى اول جنك آتشى پارليوب تمام شعله دار اولدقده بندن بيعت
ايدن اول كمسنه لر بكا صديق وفاروق عمرلرنده ملاقى اولمدقلرى زحمت ايله كونا
كون جفالر ايلديلر ديمكدر (لا زمه) ابوبكر صديق اسمى عبدالله وپدرى
ابو قحافه نك اسمى عثماندر نسب احب نبوى يه غالبده بالغ اولور صحبتنى انكار
كفر اولديغى خصايصندندر كه آيتله ثابتدر (اذ يقول لصاحبه لا تحزن) انبياى
كرامدن صكره افضل اصحاب بونلر اولمغله جنتده لحيه دار اولمق قولى دخى واردر
انتقالى آزاده ١٣ تاريخنده يعنى هجرتك اون اوچنجى سنه سى جمادى الاولى نك

یکرمی ایکنجی اثنین کونی واقع اولمشدر اتلی بولاج هدیه اولنوب حارث بن کلدهٔ طبیب ایله معا تناول ایدرکن حارث حس ایدوب والله بونده زهر سنوی واردر دیدکده اکلندن کف ید ایدوب درحال علیل اولوب واقعا سنه سی تمامنده ایکیسی برکونده رحلت ایلدیلردیو شمس سخاوی الفیهٔ عراقی شرحنده نقل ایدر مدت خلافتی یکرمی سکز آیدن سکز کون نقصاندر دیدیلر حضرت سردار انبیا وسردار کبریا علیه وعلی آله التحایا حضرتلرینک قرینه دفن ایلدیلر (مثنوی) سردفتر صاحبانی حضرت * شایستهٔ مسند خلافت * اصحاب کزینک اختیاری * الفرد وجهان یارغاری * ایتمشیدی اومظهر سعادت * اصحابه بووجهله وصیت * اولدمکه ایدم بقایه رحلت * تجهیز ایدیکز بقدر سنت * نعشم کتوروب ایدک هماندم * معروض تجاه فخر عالم * دیسون بری ای حبیب رحمان * آیا نیجه در بوکاره فرمان * اولسون بزه رخصت همایون * صدیق قولک نه یرده مدفون * نقل ایلدیلر اوجای فیضه * آچلدی اوده مده باب روضه * ایرشدی صدای ادخلوه * فرمان جلیل ادفنوه * ابن علان امام محمدن نقلی اوزره بش لقبی واردر * صدیق * عتیق * ذوالخلال * امیرالسالکین * اواه مرض موتلرنده امام الانبیا علیه التحایا حضرتلری ابوبکر جنابی محراب نبویده امامت اوزره ایکن کاوب اقتدا بیوردقلری ثابتدر انکار ایدن جاهل معاندر دیوامام مناوی تشدید ایدر * امام ایتدی انی رسول خدا * صلاة صبحده ایدوب اقتدا * اودم کندی صبح صداقت اثر * که ارد نجه مهر فلک جلوه کر * وحضرت فاروق عمربن الخطاب دخی عماد نسب نبوی یه سلسلهٔ اجدادی کعبده آویخته اولور جناب مرتضایه دخی داماد اولمشدر تاریخ هجرتک یکرمی اوچنجی سالنده انتقال ایدوب جنب ابوبکر یده دفن اولندی رضی الله تعالی عنهما اول اسرار صوفیه نک منبعی * اول انوار قدسیه نک مطلعی * وصی الرسول * زوج الزهراء البتول * حضرت مرتضی کرم الله وجهه انلر حقنده خیر الناس بعد النبی ابوبکر ثم عمر بیوردیغی (وسیجنبها الاتقی) آیهٔ کریمه سی تفسیرنده مصرحدر یعنی پیغمبر علیه السلامدن صکره جملهٔ ناسک خیرلیسی صدیق اکبرواندن صکره عمردر دیمکدر اشته بوسببدن خلافت فاروق دخی انلرک تعیینی ایله متعین اولوب قوت وصلابت وولایت ایله نفوذ کلاملری جملهٔ اصحابک وجملهٔ اتقیادلری اولمشدر (ترجمه) آتشکایه ایتدیلر پس نار حربی شعله دار * کوردیدی سابقده بومکری ابوبکر وعمر

(نطق دیگر) اشکو الیک بجری وبجری * ومعشر اغشوا علی بصری

(عجر) ضم مهمله وفتح جيمله درقارنی بوکلی وقارنی بيوك اولمق (بجر) موحده وجيمله سابقنك وزنی اوزره درقارنی چيقمش اولمقدر قالديكه ايكيسی بردن استعمالی ضربوبدندر صاحب اساس ديركه (القيت اليه عجری وبجری) ديمك اكا جمله عيوبمی اعلام ايلدم ديمك اولوب وبونده دخی عيوبمدن سكا شكايت ايدرم ديمكدر (اغشوا) كوزمه غشاوه القا ايدوب نظره مانع اولديلر معناسنه در (ترجمه) غصه ايله بركروهمدن شكايت ايدرم * غفلة ايله چشممه دنيايی تاريك ايتديلر

الی قتلت مضری بمضری * جدعت انفی وقتلت معشری

(مضر) سرقبيله دركه ابن نزار بن معد بن عدناندر (جدعت) برون كسدم ديمكدر (انفی) معنی تأكيدويا تجريد واردر (ايكی بيتك مألی) طلحه وزبيرشهادتلرندن المنالك اولوب وقعۀ جملك وقوعندن مغموم اولديغندن شكايت ايدوب انلری ايقاظ فتنه ايليوب وبنی تغليط ايله كويا كه كوزلريمی ستر ايليوب بكا كوسترمديلر نوجهله حركتمی تفكر ممكن اولمدی وبو پريشانلق ايله ايلديكم محاربه ده كويا بزه معين اولنلری بری برينه دوشروب مضر مضری هلاك ايلدی وبن بنم عسكريمی قردم وكويا كندی بورنمی كسدم بويله بركار مضره مؤدی اولديلر (ترجمه) قوممی بربرينه كويا كه قردردم همان * بورنمی كسدم قبيله م قانی قيلدم هدر (بيت)

صبرت علی مر الامور كراهة * وابقيت فی ذاك الصباب من الامر

مر) آجی تلخ معناسنه درصفتك موصوفنه اضافتيدر (صباب) مهمله نك ضميله صوبقيه سی ضب آب كبی ومعجمه نك فتحيله طمان كبی زمينی ستر واحاطه ايدن بولت (مرام) امور تلخه صبر ايلدم لكن كرها واستكراها ايدی وصو آقوب برمقداری قالديغی كبی مدت خلافت دخی اوتوز سنه اولق اثرشريفی اوزره خلفای ثلاثه اول مدتك چوغنی حيازه ايليوب برمقداری ايچنده بن قالدم وباظلمت مخالفت قومده مستور ومحبوس اولوب قالدم ديمكدر مدت خلافت كنديله منقضيه اولمسنی واول صورتده وقتی قليل قالمسنی كشف وافاده در (ترجمه) كراهت ايله صبر ايتدم امور تلخ ناسازه * آلشدم قالدم اول كاربلا ايچره عجب ناچار (نطق) ياعجبا لقد رأيت منكرا * كذبا علی الله يشيب الشعرا

(عجبا) مبيدی تقريری اوزره منادای نكره در لكن منادا وجوابی دخی حرف ندا قرينه سيله محذوف اولوب عجبا فعل محذوفه مفعول مطلقدر تقديری يارجلا

اسمع منی عجبت عجبا ویا خود یا رجلا اسمع منی لقد رأیت امرا عجبا ای معجبا اولوب
برای وزن تقدیم اولنمشدر دیدیلر (کذبا) منکرا کلمسندن بدلدر (الشعرا) التی
اشباعیه در فتحه ‌لرله قیل معناسنه ومفعولیدر جمله سی صفت کذبدر جلاله یه
صفت اولمقده وجه مناسبت بوقدر ویا خود ضمله شاعرلنجی اولوب علماء وعرفاء
مراد اولمق ممکندر ودخی خوشدر زیرا عارف غیوری کذب مشیبدر (خلاصهٔ
شعر) بونظم لطیف عمرو بن عاصک توبیخ وتقریعی ایچون انشاد اولنمشدرکه
صفین‌ده مساهلهٔ امردین ایلدیکی مشهوردر خصوصا که امر تحکیمده غدر
صریحی وحیلهٔ فضیحی مسطوردر حضرت امام بیورورکه (افترا علی الله) انواعندن
بردروغ بیفروغ سمعمه قرع ایلدی ای عمرو وسائر عونه سی اولنلرکه اهل غیرت
وتدین انک کدر یله سفید ریش اولور یعنی انفعالدن صقالی بیوقت آغارور
(ترجمه) عجب برامر ناشایسته کوردم منکر اول بدکار * دروغ برخدادر کیم
آغاردر صاجلری ناچار

یسترق السمع ویغشی البصرا * ما کان یرضی احد لوخبرا

(یسترق) سرقه ‌دن افتعالک مضارعیدرکه قولاق خرسزی یعنی سارق الخبر اولور
دیمکدر لکن بونده لازمی مراددرکه استراق حس وتحقیق اولندقده قطع کلام
اولنور پس مانع صحبت اولور دیمکدر (ویغشی) معجمه لرایله سترایدر ویعشی تقدیم
مهمله ایله نسخه اولوب علیل ایدر مانع نظر اولور یعنی اول کذب منکر هر وجهله
صفای اهل عرفانه کدر ویرردیمک اولورکه جواب اوچنجی بیتدر (ترجمه)
ایدرهم استراق سمع ودهری چشمه تارایلر * اکا راضی دکل بروجهله
هم احد مختار

ان تعدلوا وصیه والابترا * شانی النبی واللعین الاخزرا

اول امر منکری بونده بیان ایدر (وصی) فعیل وزننده درمراد حضرت مرتضی
کندیدرکه براثرطویلده (انت اخی ووصیی) وارداولدیغنه بناء صاحب سعادت
علیه التحیه جنابنه کمال قربیت وشرف قرابتله صاحب امانت ودیانت اولوب
زمان خلافتنده افضل ناس اولدیغی متفق جمهور اهل سنت ومجموع امت ایدی
حتی فرق ضاله که عقاید زایغه صاحبلری اولان اهل بدعتدر انلردن عبدالرزاق
شیعی دخی زمان اماراتنده افضل امت اولدیغنه قائل وصوفیهٔ کرامک خصوصا
قادریه وخلوتیه وشاذلیه وسائر جهریه نک سرحلقهٔ ولایتلری اولوب باب مدینة
العلم اولدیغی واحوال دارینده وصایای کثیره ضبط وتلقین ایلمکله ویا خود

جناب مرشد العالم صلى الله عليه وسلم انتقال بقا ايلدكده اولاد وازواج
وسائر اهل بيت پرابتهاج كروه سعادت انبوهنڭ اوزرينه وصى مختار واول
وقت فترت وزمان انقطاع وحى ونبوت وطغيان اهل ردتده دائرهٔ نبويه
وحاشيهٔ مصطفويه يه عمزادهٔ كرمزاد وداماد خاص شجاعت معتاد اولمق كبى
ثقات مناسبتله حفظ وحمايت وصيانته تعيين پيغمبرى وتحسين صديق
اكبرى ايله نصب نفس ايلمكله وصى اطلاق اولنمشدر وحتى اول وصايتڭ وقوعى
وشيوعى سببيله سيد الكونين شفيع الدارين صلى الله عليه وسلم حضرتلرينڭ
انتقاللرنده امر خلافت صديق اكبرده قرارداده اولمسنه دخى انلرڭ مهاجرين
وانصارى اسكاتلرى سببدركه (ازجمله) اثناى نزاعده بيوردديلركه اى كروه اصحاب
سزلرڭ معلوملريدركه افنديمزڭ مانعلرى ظهور ايلدكجه امر دينده ابوبكرى تعيين
بيورورلر ايدى (ونماز) اردهكه مرض موتلرنده اون يدى وقت نمازده نيابت
وبر صباح نمازنده حضرت پيغمبر عليه السلام كنديلرى دخى ابوبكره اقتدا
بيوردى وفتح مكه دنصكره حجاجه انى امير ايلدى بزم امر دينمزده افنديمز عليه
السلام ابوبكرى اختيار بيوردديلر امر دنيامزده دخى بزلر انى اختيار ايدرز ديوب
وافنديمزڭ بزلره تقديم ايده كلديكى كمسنه‌يى تأخير ايلمكه كيملر جسارت ايدر ديدكده
بركمسنه جون وجوابه قادر اولمدى (وبعد) البيعه ابوبكر قيام وخطبه ايدوب
ديديكه اى ناس سزلرڭ بكا ايلديككز عقد بيعتكزى بن اقاله ايدوب كيرو ويردم
اكر مجبور بركمسنه وار ايسه ايلديكى بيعتى فسخ ايلسون بن خلافته طالب دكلم
خلافت قريشدن اولمق لازمدر بندن غيرى قريشى دخى چوقدر بر غيرى كمسنه‌يى
اختيار ايدڭ بن دخى اكا بيعت ايدرم ديدكدنصكره حضرت مرتضى قيام وناسڭ
جملهسنڭ رهبرى مقامنده آغاز كلام ايدوب بيوردديكه والله سكا اولان عقد عهد
يعنى فسخ ايلمزز وايلمك دخى اصلا مراد ايتمزز كلدر افنديمز عليه السلام سنى بزلره
تقديم ايلدى امر صلاة بجالنمهڭ سرورا ايدراندمسن مختارسين كيمڭ زهرهسى
واركه سنى تأخير ايليه ديو بيوردقده سر تأثير وصايتله نافذ الكلم اولوب امر
خلافتى صديق اكبرده قرارداده قلديغى فصل انفطا بدمفصلدر وحضرت زهرا
رضى الله عنها امرده كه صديق جنابنه خطاب ايله يا خليفة رسول الله
ديرلر ايدى وجوابڭ تمامنده حضرت فاطمه بيوردديكه بابام رسول الله ايله سن
وامرى جملهدن خوش بيلورسكز ديو قطع كلام ايدرلر ايدى وقتاكه رحلت
ايلدكده نمازينه جمع اولديلر حضرت مرتضى صديق اكبره بيورلديكى ابوبكر

دخی سن طوروركن بن تقدم ایلم دیدکده جناب مرتضی دیدیکه والله سن واركن
فاطمه نك نمازینه کسنه جسارت ایلمز وکندی دخی راضیه دکلدر دیو صدیق
اکبره قیلدردیلر بودخی مرویات صحیحه دندرکه حضرت صدیق اکبر جناب
مرتضایه اثنای طریقده تصادف ایلیوب تبسم ایلدکده حضرت حیدر سبب
خنده سندن سؤال ایلدی ابوبکر بیوردیکه سکا بر امر ایله مژده ایدرم جسر
صراطدن عبور ودار سلامه مرور ایچون سن اذن جواز تحریر ایلدکجه برکسنه
کچمکه قادر دکلدر دو افندیمز علیه السلام خبر ویرمشلردر دیدکده حضرت علی
بنده سکا بر بشارت روایت ایدرم بکا دخی تنبیه نبیهلری بودرکه بیوردیلر
سن پل صراطدن مرور ایدنلره سند جواز یازدیغك زمانده ابوبکره محبتی
اولمیانلره صقین اذن ویرمکده اصلا جسارت ایلمه انجق محب صدیق اولانلره اجازت
ویره سن بیوردیلر دیمشلردر الحاصل بونلر بویله وجود واحد کبی یکلغت ولحمك لحمی
اتحاد ومحبت وصداقت اوزره امرار وقت ایلدیلر سائر گفتگویه اصغا ایلمك
مؤمنه لایق دکلدر زیرا سوء ظن حرامدر رضوان الله علیهم اجمعین (ابتر) اقطع که
مقطوع البرکة والخیر اولان کسنه در علی الاستغراق والاحاطه (شانی) شأن ویرن
کیشی ابترك صفتیدر شانی النبی کرکدرکه فتحه اخف اجناسیدر وزن ایچون
اخوانی معامله سی اولندی شکم برامری انده ملهر اولان کسنه یه تفویضده
ضروبدندرکه (اعط القوس باریها) دیرلر مصدر دیرکه یائی اسکان شاذدر قیاس
نصبیدرکه مفعولدر لکن امثالده زمخشری دیرکه باریها اسکونیله عربدن مرویدر
ومیدانی دیرکه عملکده اهل معرفتدن استعانت ایله دیمکدرکه شاعر دیمش
یا باری القوس بریا لیس یحکمه * لاتفسد القوس اعط القوس باریها * بونده
مذهب شیعه اهلی قولنجه ابتر شانیدن مراد رجال دولت امویه درکه زبور کلام
ربانی اولان (الشجرة الملعونة فی القرآن) ایله مراد اول دولتدر دیدیلرکه فاتحه سی
ابن ابی سفیان پدر یزید عنیددر (العین) اول شجره نك شاخ ثانیسی اولان یزید
پلید مراد اولمق انسب کورینور لکن (اخزر) قیدیله عمرو بن عاصدر دیو تعیین
ایلدیلرکه کوچك کوزلیتنك جشم معناسنه در ویا کوز اوجیله بقان کشیدر
جناب سبط اولی امام حسن بن علی رضی الله عنهما دن مرویدرکه پیغمبریمز علیه
السلام برشب عالم منامده کندی منبر عنبر تودهلری اوزره اولاد امیه نك میمون
شکلنده مشاهده بیوروب بو رؤیا کندیلره غایت ثقیل کورندیکه قاضی ظهیر
تفسیرنده (والرؤیا التی اریناکها) کریمه سنده یازدیغی اوزره انلرك سلطنتلری بیدرکه

امر خطبه ده قیام جنابنه حق تعبیر در پس تسلیه سورهٔ کوثر نازل
اولندیکه (کوثر) نهر فی الجنة و یا نسلنك کثرت افرادیکه وفرت سادات ندر انکله
تفسیر اولنمشدر و سورهٔ قدر دخی نازل اولدیکه سکا و یرلان شب قدر بیك آیدن
خیرلیدرکه اول هزار ماه مدت سلطنت امویه در زائد و یا ناقص دخی دکلدر
(معنای بیت یابن نعدلوا) تقدیریله در یا اول امر منکرکه سزلر ابتشانی ولعین اخرنکی
وصی پیغمبر یعنی جناب حیدر ایله مساوی عد ایدرسکز اشته بویله بر امر منکره
جسارتکزی اکر حضرت پیغمبره اخبار ایلسه‌لر رضاداد اولمیه‌جغی اظهردر
دیمکدر (منقبه) عمرو بن عاص صحابی ذکی و طریق حیلهٔ حربی غایت خوش
بیلوراه‌ی وقتا که حضرت عثمانك شهادتنی و جناب مرتضانك خلافتنی
و معاویه‌نك دخی مخالفت و عدم اطاعتنی کوش ایلدکده اوغللری محمد و عبدالله
ایله بو بابده مشورت ایلیوب حضرت حیدر کرار طرفنه می وارمق مناسبدر
یوخسه معاویه‌یه می کتمك لازمدر اوغللری حضرت علی سمتنی ترجیح ایلدیلر
تصدیق ایلدی لکن دیدیکه علی بر کمسنه‌درکه رأینده مستقلدر تدبیرنده اعانته
محتاج دکلدر معاویه ایسه اویله دکلدرکه انك هر وجهله معینه احتیاجی ظاهردر
پس لشکرلم دخی ایدردیوب معاویه‌یه واردقده معاویه غایت حظ ایدوب
اکر بو امرده ظفریاب اولورسم مصر سلطانی ایدرم دیو شرط ایلدی چه اوتوز
سکزنجی سنه‌ده عمروی حاکم مصر ایلدی (نکته) لعین لفظندن عمروی مراد ایلدن
نیجه جائز اولورکه علمای اهل سنت لعنتی منع ایلدیلر جواب بودرکه بو ارجوزه
سابقا بیان اولندیغی وجه اوزره اکر مرتضی علیه الرضوان انشا اولدیغی مسلم ایسه
انلرك سویلدیکی کلامی غیرلری سویلمك جائز اولمزکه لعنتی حضرت خاتم الخلافه
جنابلری عمرو حقنده ایلسکله شایرلری دخی ایلك لازم کلمز و جائز دخی دکلدر
مثلا حاکم و پادشاه بر کمسنه‌یی تعزیرده خلاف شرع بعض کلام قبیح ایله ترییه
ایدرلر لکن انلرك سوزی اول تعزیر اولنان کمسنه‌یه غیرلر سویلسه تعزیر اولنورلر
بونده قاضی میر حسین یزدی وصیتی اوزره زنهار هیچ بر مسلمه لعنتی ارتکاب ایلمیه‌لر
خصوصا اصحاب کرامه زیرا مستندی اولمز عاجزدر دکلدر ابن اعثم دیرکه وقعهٔ
صفین‌ده بعض کمسنه‌لر اهل شامه لعنت ایلدکده مرتضی رضی الله عنه منع
ایلدی انلر دیدیلرکه بزلر برحق دکلمیوز جناب حیدر بیوردیکه بلی حق اوزره‌یوز
لکن لعنت و سب و شتم ایلمکی عادت ایلمکدن حذر ایدرم لعنت ایلمکدن
زیاده انلرك هدایتلری و زوال ضلالتلری و میانه‌مزك اصلاح قبول ایلسی

وقانلرى يزدو كلمكدن حق تعالى نك محافظه سى بابنده دعا ايلمك اولادر وبندخى بوندن حفظ ايدرم لعنتنده آخرته مفيد برامر حاصل دكلدر ديو بيورمشلر ايدى كرم الله وجهه (ترجمه) وصى مصطفى ايله برابراوله ابترلر * نبينك دشمنى يعنى لعين شبيره يعار

كلاهما يجنده قد عسكرا * قد باع هذا دينه اذ فجرا

(كلا) كسر وتخفيف ايله ايكى عددك تأكيدنده استعمال اولنور لفظ مفرد ودائم الاضافه در رفعنده الفله در بونده وقوعى كبى دمونى كلتادر سائر اقوال فن نحو ولغتنه حواله قيلندى (عسكر) دحرج كبى ماضيدر الفى اشباع حركه در لشكر جمع ايلدى ديمكدر (مآل كلام) انلرك ايكيسى سبب مستقل اولمغله عسكر جمعيله بودغدغه يه يشر وويشقدم نحو ستقدم اولوب دين اسلامى دنيا ايله دكشديلر حقدن ميل وعدول ورجوع ايلديلر (ترجمه) لعين وكاذب ايكيسى بكا عسكر چكوب بردن * مبدل قيلدى دنياسيله دينن اول ايكى غدار

بملك مصر ان اصابا ظفرا * من ذا بدينا بيعه قد خسرا

(ملك) له الملك قرينه سيله حق تعالى يه نسبتده ضمله در سائر مالك مجازى يه عزو اولنسه كسريله ملك دينور (مصر) ارض معروفه نك اسميدر انكيچون معرف اولمدى كنيه سى ام الدنيادر كه محى ديمش حسب مصر فخرا على البلدان * وهى ام الدنيا بشيخ الزمان وراغب پاشا دخى ديمش كلال كلدى تصرفدن ام دنيايى * يترشو قاهره نك قهرى عزم روم ايده لم * وتواريخ وآثارده ام خنور دخى سنوروزنده كنيه سيد رقاهره صفتيدر ذات الاهرام دخى ديرلر حضرت نوحك حفيدى بنا ايلمشدر كه اسمى مصر بن القبط بن حام بن نوح در عليه السلام طولى عريشدن اسوانه دك وعرضى برقه دن ايله يه دكدر (ترجمه) پس عهد ايتمش كه ويره مصر اولورلرايسه منصور * الان دين ايله دنيايى خسارت ايچره در هر بار

ياذا الذى يطلب منى اوترا * ان كنت تبغى ان تزور القبرا

(وتر) فتحله دركين (تبغى) طلب ايدرسين ديمكدر (ترجمه) ايا كاذب بوجمعيتله كينك الغه كادك * زيارت ايتمك استرسن قبورى با كه كلده وار

حقا وتصلى بعد ذاك الجمرا * اسعط اليوم ذعافا صبرا

(اسعط) سعوطدن افعالك متكلميدر سعوط حديثده كلديكى اوزره بروندن

اجرا واساله اولشان دوای مابعدر مفعول ثانیسی (ذعاف) ضمله زهر قاتل که
ترکجه اغودر (صبرا) صفتیدرکه خوشخورد نی دکل دیمك صبر براجی دوادرکه
مطلقا مر معناسنه دخی کلور (ترجمه) سن انده عسکره وارنادجهنم ایچره
بریان اول * بوکون داروی زهری بورنکه اجرا ایدم یکبار

لا تحسبنی یا ابن عاص عسرا * سل بی بدرا ثم سل بی خیبرا

(لا تحسبن) نون خفیفه ایله نون وقایه جمع وادغام اولمشدر (لا تحسبن الله)
کریمه سنده اولان نون ثقیله در (عاص) اجوفدر عیص ماده سندندر عصادن
داع کبی ناقص دکلدر امام نووی ثانیبی جوزه نسبت ایلدی ولکل وجهة
ابن عاص عمرو صحابیدر جدی عمرو نسب نبوی یه لوی ده متصل اولور هجرتك
سکزنجی سنه سنده اسلامه کلدی فرق اوچ تاریخی عید فطرنده مصرده وفات
ایلدی (عسر) کسر سین ایله کاری دشوار اولان کسنه در (سل بی) بندن یعنی بنم
حالمدن صورد یمکدر (سأل سائل بعذاب) کبی که عن عذاب تقدیر اولنور (بدر)
برقیونك اسمیدرکه انده بدر غزاسی واقع اولدی اشهر اقوال اوزره عدد رسل قدر
اوچیوز اون اوچ نفس نفیس ایدی (خیبر) دخی برقلعه نك اسمیدرکه اول غزاده
شجاعت کرارانه ودستبرد حیدرانه واقع اولمشدر (ترجمه) بنی ای عمرو
ظن ایتمه کارلم عاجز بو عسکردن * بنی بدرایله خیبردن بوری وارایله استخبار

کانت قریش یوم بدر جزرا * اذ انا الحرب یوما حضرا

(جزر) جیمله وجیمه مکسوره یی تقدیم ایله مقتول معناسنه (حضر) دخی ضبط
جزر اوزره حاضر دیمك (ترجمه) قریش اهلی اولوب حرب بدرده جمله کشته *
علی التحقیق بن اول کونده اولدم جنکاه درکار

اضرمت ناری ودعوت قنبرا * قدم لوائی لا تؤخر حذرا

وقدمت قدم تقدیرنده امردر مقول قول اولور (یعنی) اتش حربی شعله دار
ایدوب قنبره دیدمکه سنجاغی چك وصقین که برامردن حذر ایدوب کیروقالمه
(ترجمه) شجاعت ناری یاقوب ایدردم قنبری دعوت * دیدم چك رایه می
قالمه کیرو خوف ایلیوب زینهار

لن ینفع الحاذر ما قد حذرا * ولا اخا الحیلة عما قدرا

(لن) تأکید نفی مستقبل ایدر لکن تأیید ایچون دکلدر لن ترانی ده تأیید قیدی
اهل سنته مأخوذ دکلدر اخذ ایدنلر خارجدن اخذ ایدرلر لن دن مستفاد اولمز
والا (ولن تمنوه ابدا) کریمه سنده ابدا قیدی تکرار اولور ایدی ویاخود تجرید

تكافئنه محتاج اولوردیکه یازمش بوقدر دیدیلر (لازمه) حذر ایدن کسنه حذرك اصلا وقطعا نفعی یوقدر دیمك اهل حقیقته واعیان ثابته یه ناظر اولنلره کوره در یوخسه جدار معوجدن سرعتله بچملك مشروع اولدی هر کسك حالی تفاوت اوزره در اجل واحد اولدیغن مؤمن بیلور کن طاعوندن فرارنی اشباهده تجویز ایلدیکی تأمین قلب ایچوندر یوخسه تغییر تقدیر محالدر لکن برحجره ده میت واقع اولسه وحشت کلوردفع صائل قبیلندندر زلزله دن فرار کبیدر وار دیغی محلده دخی تزلزل مقرردر اکر بنادن فرار ایسه صحراده دخی شق ارض احتمالی واردر لکن برین قلب راحت ایده جك یره آرزو کشدر منع اولنه قده جنون کلدیکی کورلمشدر مع هذا بیلورکه انده دخی خطر مقرردر مقتضای واهمه در عینیله صوفی سالك زمان زمان رفع صوت وفریاد ایلمیوب کندینی ضبط ایلسه فوت اولور (دعو بیتن) حدیثی شاهددرکه خسته ایکلر راحت ایدر صاغ کسنه دائما ایکلسه خسته اولور (ماء اول) مصدریه درفیما وعما تقدیرنده دروثانی بمعنی شیکه موصوف دینور (انما الحیله) الحاذر کبی منصوبدر حیله نك قرداشی دیمك حیله ده کمالندن کنایتدرکه اخوین بربرلرینه اتصالده شدت اوزره اولسنه تشبیهدر (ترجمه) حذرایتمه حذردن کسیه هیچ فائده اولمز * خدانك امر وتقدیرینه چاره ایده مزدیار

ان الحذار لا یرد القدرا * لما رایت الموت موتا احمرا

(قدر) تقدیردر (موت احمر) شدتلی اولومدر بونده قضاء مبرم مراد اولنور صوفیه کرام عندنده قهر نفس وهوادر انلردرت موت اثبات واصطلاح ایلدیلر ایکنجی موت ابیضدر جوعدر اوچنجی موت اخضردرکه شیخ یونسك (ع) برخرقه کیم یوزییك پارمدن * دیدیکی کبی یمالی وبی قیمت خرقه کیمکدر و بری دخی موت اسوددر خلقك جفاسنه تحملدر دیرلر (ترجمه) حذر تقدیری منع ایتمز مرادحق اولوردائم * ولی چون موت احمر درکرك تدبیر استقرار

دعوت همدان وادعو حمیرا * لو ان عندی یوم حربی جعفرا

(همدان) سکونله (وحمیر) مسطر وزننده یمن قبیله لریدر (جعفر) طیار برادر حضرت کراردر (ترجمه) چاغردم قوم همدانی چاغردی حمیری انلر * بوجنکمده اولیدی کربله جعفر طیار

اوحمزة اللیث الهمام الازهرا * رأت قریش نجم لیل ظهرا

(حمزه) سید الشهدا عمیلریدر (یعنی) بن طائفه همدانی ا کما ایلدم انلر حمیردن

استمداد ایلدیلر اکر بنمله برادرم طیار و یاعمم حمزهٔ جنتقرار دن بری بولنسه لرایدی کیجه ظهور ایدن کوکبی قریش کورر لردی یعنی کیجه انلره روز روشن اولوردی التماع سیوف صقیله نك کثرتندن کنایه در (منقبه) همدانیلردن منذربن حفصه حضرت حیدر طرفندن عمرولك اوغللری عبدالله و محمد ایله جنك ایدردی اول اثناده ناکاه برغبار پیدا اولدقده عمرو دیدیکه حیف همدانی یه زیرا توز برکمسنه نك میناره دوشمه سنه علامتدر عمرولك بوکلامنی استماع ایدنلرك بضیلری حیف سنك اوغللریکه دیدکلرنده انلرك بری مقتول ایدوکن تیقن ایدوب فریاد ایله کندی غلامی وردانی چاغروب سنجاغی بری چك بقایم اوغللریمه دیدکده معاویه دخی سنك اوغللرکده برشی یوق صف قتالی پریشان ایلمه دیدی عمرو دخی انلری بن دنیایه کتوردم سن کتورمدك دیدی و میدانه کاوب بورجزی انشاد ایلدکده حضرت مرتضی انی استماع ایدوب شرح اولنان رجز دخی اکا جواب اولمق اوزره کندیلردن ظهور ایلدی * هل یغنین وردان عنی قنبرا * اویغنین عنی حبیب مسعرا * وابن خدیج بیننا والمنذرا * انی اری الموت اتانی احمرا * خالطت جمعا للمسمی حیدرا (نطق آخر)

لهف نفسی وقلیل ما اسر * ما اصاب الناس من خیر وشر

(لهف) فوت اولان نسنه یه تحسر درکه مذکور او یامقدر امنادا اولور یا لهف کبی فارسیده هی دریغا دیرلر (خلاصه) حیفا وحسرتا یا زق بنم نفسیمه که انی شاد ایدر امر آز واقع اولور اکرچه خلقك دخی حاللری یکسان دکلدر هر بار خیر وشر بیدر بی اصابت ایلمکده در لکن بکا امور ساره قلت اوزره ظهور ایدر (ترجمه) دریغا نفس محزونه سروره آز اولور دوچار * چو خلقه خیر وشر ایرر اولور پس نیك وبد تکرار

لم ار دفی الدهر یوما حربهم * وهم الساعون فی الشر الشمر

(شمر) آخر ینك شدیله درلکن اولی وثانی بونده مفتوحلر در کسرلری واوّل فتح ثانی کسر ایله دخی لغتدر دیدیلر شدید معناسنه در یعنی عالمده بن برکون انلر ایله حربه طالب اولمدم مع هذا انلر شر شدید القاسنه سعی ایدرلر (منقبه) ابن اعثم نقل ایدرکه صفین ده عثمان بن عفانك غلامی احمر میدانه کاوب بورجزی انشاد ایلدی ان الکتیبة عند کل تصادم * تبکی فوارسها علی عثمان * قوم جاءلیس فیهم قاسط یتلون کل مفصل ومثانی * حضرت امیرك غلامی کیسان شهادت رسان دخی اکا مقابله وتنظیر ایله یاد ایلدی * قف لی قلیلا یا احیمر انی * مولی التقی الصادق

الایمان * عثمان ویحك قد مضی لسبیله * فاثبت لحد مهند وسنان (بعده)
بر برلرینه مقارعه ومضاربه ایدوب کیسان شهید اولدیغن حضرت حیدر
کوردکده یاد قسم ایلدیکه یا عدو الله اکر بن سنی قتل ایلمزسم مقتول حق اولایم
یعنی قتلم شهادت طریقیله اولمسون دیوب حمله ایلدی احمری آتدن قاپوب یره
ضرب ایلدکده (ع) کلتا یدیك یمین حین تضربه * سری عیان اولوب باجمله
استخوانلری خرد وموت احمره مراد اولوب حضرت مرتضی کرم الله وجهه
درحال مذکورینلری ارتجالا ایراد ایلدی (ترجمه) مرادا یتم جهان
ایچنده خلقك قتلنی اما * ایدرلر شره استعجال مجزی اولنور ناچار (رجز)

دبوا دبیب النمل قد آن الظفر * لا تنکروا فی الحرب ترمی بالشرر
انا جمیعا اهل صبر لا خور

(دبوا) ایکنجی بابدن مضاعف دن امر لك جمعیدر اولی فتحه واکبی کسرایله در اول بابده
اسمی مدب کسر دالله ومصدری مدب فتحه ایله در دیدیلر دبیت معناسنه (نمل)
قارنجه که فارسیده مور درغریبدرکه قارنی یوقدر شمه یعنی قوخوغدا اولور
دیدیلر جنسدر واحدی تا ایله نمله در حتی نمله سلیمان علیه السلام مؤنث اولدیغی
کندی اسمیله بنام سوره ده (قالت نملة) ده فعلك دلالتیله در تا ایله دکلدر
دیدیلر حضرت امین الله جنابنه هدیه سی ضرب بندر ناموسده اسمی عیجلوف
مهمله وجیمله در دیدی طراز معربا تده طاخیه اولمق اوزره تصریح ایلدی
هلا کنه کمالی دلیلدرکه قنادلنور شاعر دیمش * اذا ما اراد الله اهلاك نملة * اطال
جناحیها فسبقت الی الهلك * لکن جناح کندینی طیوردن عدینه سببدرکه
قرآن کریمده مذکور اون عدد طیورك بریدر طقوزی بونلردر سلوی بعوض
ذباب نحل عنکبوت جراد هدهد غراب ابابیل و جنته کیرن
اون درت حیوانك بری بو نمله سلیمانیه در لکن مشکاة شرعه ده جمله سی قوج
صورتنده در دیدیکی قطمیرك صورت بلعامه انقلابی روایتیله منتقضدر دیدیلر
فقیر دخی دیرمکه ذئب یوسفی دخی غیر واقع اولمغله انی دخی تعداد بوجه اولور
تفصیلی حیوانك شرح اشباهنده موجوددر (شرر) قغلجیم که اتشدن آتیلور شرار
دخی دینور لفظ کریمده (ترمی بشرر) وارد اولدی (خور) کوشکلك یعنی سست اولمق
صبر ایله یکساندرکه ایکیسی دخی تأخیر وتوقف وتأنی صورتنده در (ترجمه)
وقتیدر یا یاب مرورك کلدی چون وقت ظفر * قورقمه کز کیم انش حرب ایلیه
نشر شرر * اهل صبر جمله مز کلمز بزه ضعف کدر (رجز آخر)

اما علی فاسألونی تخبروا * ثم ابرزوالی فی الوغی وادبروا

(ابرزوالی) مصراعنا سنه اولان برازدن اولوب میدانمه کلك دیمك وابروزدن وزن ومعناده اخرجوالی یعنی اخرجوالحربی دیمك (ادبروا) هلالك معناسنه اولان دبار ماده سندن وافعالدن جمع امردر (مرام کلام) صفین صفین میاننده حضرت مرتضی رضی الله عنه بو رجزی مقابلهٔ معاویه ده انشاد دبن ودنیاده اولان فضیلتلرینی تعداده وعادت شجعان عربه رعایت مراد ایلیوب بیوردبن قریشده برعلیم که بنی بیلمزلر یکزوار ایسه سؤال ایدك بنم حالمدن خبردار وآکاه اولك بعده بنمله محاربه میداننده جولان ومرآت طالعده صورت ادباری سیران ایدك یعنی بنم برحمله می اکردفعه قادراولور سکز ایکنجیسی دفع محال اولدیغن ادراك ایدوب البته فراری فراره تبدیل واقبالی ادباره تحویل ایدرسز دیمکدر (منقبه) بوطقوز مصرع رجزی معاویه استماع ایلدکده دیدیکه والله بنی میدانه دعوت ایلدی حق قریشدن حیا ایلدم بونی دخلك طریقی ندر برادری عتبه دیدیکه تصامم یعنی ایشتمزلن برامر ایله مشغول اول زیرا سنك غلامك حربنی ونیجه ابطالی یکحمله ده قتل ایلدیکنی کوروب سنه انکله مقابله ده نجات امیدی محالدر دیدی ابن عاص دخی دیدیکه عربدن برکسنه کورمدمکه اکا طوعا واکرها قارشو واروب مقاتله ایدرکن کندی حیاتندن مأیوس اولمیه صفین اول سودادن کیچ بوخسه والله بوی حیاتی بردخی شم ایلمك سکا محال اولور (ع) الفضل ماشهدت به الاعدأ (ترجمه) علیم بن سؤال ایدك اولك احوالمه واقف* پس اندنصکره میدانه کیرك کورك ندر ادبار

سیفی حسام وسنانی یزهر * منا النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) یلده تیغ برانم الده نیزهٔ رخشان * بزم جامیز اول شاه رسالت طاهر ومختار

وحمزة الخیر وتربی جعفر * له جناح فی الجنان اخضر

(ترب) کسر ایله وزن ومعناده قرن که جمعلری اتراب واقران کلور آیاقداش ودنك دیمك (جنان) کسر ایله جنتك جمعیدر حضرت (جعفر) طیار برادر حیدر کراردر (مآل اجمالی) عمم سید الشهدا محض خیر اولان حمزه وبرادر عدیلم جعفرکه غزواتده شهید اولمشلردر انلردخی بزم طرفمزده وجمابت روحانیتلری وصیانت همت معنویه لری درکاردر وجعفرك جنتك عالیاتنده میشل قنادی واردر دیمکدر (تفصیل) بوجعفرانور غزوهٔ مؤتهده علمدار سریه اولمغله ایکی اللری مقدما قطع

اولنوب

اولنوب وصکره شهید اولدقده ایکی جناح عطا اولنوب بهشتده فرشتکان ایله طیران اکرامنه مظهر اولدی انکچون ذوالجناحین وطیار دینور * سهیلی دیرکه انك قنادلری بال مرغ کبی دکلدر حیواندن انسانك شرفیتی اولمغله صورت ملکیت وقوت روحانیتله پرواز ایدر مجاز اعضد مقامنده حضرت کلیمه (واضمم یدك الی جناحك) بیورلدی موسانك جناحی یوغیدی واجنحهٔ فرشتکان دخی پروبال مرغان کبی دکلدر بر معنای ملکیتدر که قبل المعاینه تفهیم امر عسیردر زیرا (اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع) کریمه سی شهادتیله اوج ودرت قنات وجبریلك التیوز قنادی خلاف عاده اولمغله احاطهٔ ادراك حادث بشریدن خارجدر دیدیلر وقوعنه ایمان وکیفیتندن کف لسان اولنور اموردندر بوندن صکره بیهقی تخریج ایدوب جعفر طیارك جناحی یاقوتدر دیدیکی (دخلت الجنة) حدیثی ذیلنده ایراد کردهٔ شراحدر علیهم الرضوان (ترجمه) دخی حمزه بنم عمم قرنداشم دخی جعفر * اودر جنات ایچنده بال سبز ایله بلی طیار .

وفاطم عرسی وفیها مفخر * هذا الهذا وابن هند مجحر * مذبذب مطرد مؤخر

(فاطم) اصلنده فاطمه در وزنا ترخیم اولندی (عرس) کسر ایله زوجه (ابن هند) معاویه در که اناسی هند حضرت حمزه نك شهادتنده مثله ایدن خبیثه در (مجحر) تقدیم جیم ایله فاره وغیرك یووه سی معناسنه اولان جحردن اسم مفعولدر معناسی یووه یه دخول اندهٔ مضطر قیلنمش دیمکدر وجحر (لایلدغ المؤمن من جحر مرتین) حدیثنده کلمشدر مجحر تأخیر جیم ایله دخی نسخه در مردود معناسنه (مذبذب) اسم مفعولدر ایکی امرك میاننده تردده قالوب برطرفی ترجیح ایلمامش کسنه در بونده کمال اضطراب وضعفندن بردایکه ویووه سنه بالضروره کیرمشیکن دخی زیاده تعجیز اولنوب عودتی لازم کلکله اول ایکی حال میاننده تردده قالمش کشیدرکه لفظ کریمده (مذبذبین بین ذلك لا الی هؤلاء ولا الی هؤلاء) واقعدر (مطرد) تفعیلدن مفعولدر که اصل ماده سی رد معناسنه اولان طرددر کویا کیردیکی یووه دن دخی رد اولنمش دیمکدر (ترجمه) دخی زوجه م اولوبدر فاطمه فخره سزادر اول * برنده جمله سی هم سنده ابن هند بد رفتار * مذبذبسین دخی مطرود و پسمانده بوحق کفتار (نطق)

لقد عجزت عجز من لایقتدر * سوف اکیس بعدها واستمر

(اکیس) ذکا وعقل اعمالیله امورمده خصمه غلبه ایدرم دیمکدر (استمر) دخی نفس متکلمدر مستمر ودائم اولورم دیمکدر (ترجمه) عاجز اولدم همچو اهل

عجز غير مقدر * پس كاسيله اولام شهدنكيرون مستمر

ارفع من ذيلي من كان يجر * قد يجمع الامر الشتيت المنتشر

(يجر) قصد وميل معناسنه اولان جوردندر اصلي يجور در ضرورة جزم اولندي (شتيت) طاغنق متفرق معناسنه منتشر كبي لكن (منتشر) شايع ومشتهر معناسنه در (منقبه) بو ايكي بيتك سبب انشادي بودركه صفين جنكنده قريبا وجه مذكور اوزره معاويه يه كمال ضعف طاري اولدقده صلح اولديلر بو امر اوزره كه ابو موسى الاشعري حضرت مرتضى جانبندن وابن عاص دخي معاويه طرفندن حكم ووكيل مرخص تعيين اولنوب انلرك مشورتلرندن نمايان اولان امره جمله سي منقاد اولهلر وقتا دومة الجندل نام محل جاي قرارلري اولوب مدت مديده مقدمهٔ مشاوره اول حالي نتيجه ويرديكه هر بري صاحبنك خلافتني سلب وخلع ايدهلر صكره اهل اسلام كيمي اختيار ايدرلرسه خليفه اوله منبره ابو موسى صعود ايدوب على ملاء الناس پارمغندن خاتمني چيقروب اشته حضرت مرتضادن خلافتي بو خاتم كبي سلب ايلدم ديدي نزول ايدوب عمرو عروج ايلدكده حيله يه سالك اولوب مقدما خاتمني اخراج ايلمش ايدي جماعته كوستروب على رؤس الاشهاد اشته بو خاتم كبي خلافتي بنده معاويه ده قرار داده قيلدم ديوب پارمغنه طاقدي زيرا عثمانك وليسي اودر ديوب (من قتل مظلوما فقد جعلنا لوليه سلطانا) كريمه سني تلاوت ونزول ايلدكده علويه راضي اولميوب حضرت اميره خبر ويرديلر بو ايكي بيتي ايراد ايلدي (ترجمه) رفع ايدم جور ايله دامنكير اولان هر نه ايسه * كاه اولوركه جمع اولور امر شتيت ومنتشر

(الزاي)

حياتك انفاس تعدّ كلما * مضى نفس منها انتقصت به جزأ

(انفاس) نفسك جمعي ونفس تحريك ايله اول ريحدركه انسانك درونه داخل وخارج اولور وجود بني آدمده منفذ سائر بن مويلردن غيري طقوز عدد اولوب محسوس وغير محسوس انلردن دخي خروج ونادرا دخول دخي اولور لكن دوام طريقيله تنفس فم وانفه مخصوصدر حتي انفدن تنفس ايلمك ساعت نجومي اوزره مناوبه ايله دوركه بر دليكدن برساعت وديكر ثقبدن دخي اولقدر نفس النور لكن زكام وسائر علتلدن سلامت صورتنده مجربدر وبو تنفس ريه يه وصول ايله اولوب كويا غداي ريحاني روحانيدركه انقطاعي سلب حياته سببدر

حتی شیخ سعدی بیورر * هر نفسیکه فرومیرود ممد حیاتست وچون برمی آید مفرح ذات (تعدد) صایلدی یعنی نفس آدمی معدوددرکه برکونده نقدر تنفس واقع اولور محسوبدر تفصیلی تکثیر سواد ایدراشته بوجهتدن صوفیه دن بعضیلری حبس نفسله مدت حیاته امتداد تحصیل اولنور دیدیلر (انتقصت) ناقص اولدی دیمك (جزء) برمقدار وبرپاره بعض کبی (ترجمه) نقد انفاسك که معدود قدردر اتمه صرف * چون حیاتك جزئیدر قیل هوش دردم احتراز

ویحییك مایفنیك فی کل حالة * ویحدوك حاد ما یرید بك الهزأ

ویحییك ما یقیك کل منفس) دخی نسخه در (مایفنیك) دن مراد نفسدرکه نفس براعتبار ایله واسطۀ بقا وبراعتبار ایله دخی رابطۀ فنادر (یحدو) سورر دیمك (حاد) اصلنده حادی در نغمه ایدرك دوه لری سورن کسنه درکه دوه لر انکله شوقه کلوب چوق یوررلر حتی برغزا طریقنده خدیخوان حضرت اولان انجشه غایت حسن صوته مالك اولمغله برصفای وقتده تأثیرلی نغمه یه آغاز ایلدکده حرم همایون نبوی دوه لری شوقه کلوب بعضیلری امردیلر اول زمان حضرت هادی الامة بیوردیلر مهلا بالقواریر یاب یاب که شیشه لری قرارسین یعنی دوه لرك اوزرنده محفه نشین اولان خاتونلر صارسیلوب جائزکه حمل اهلی دخی اوله متضرر اولمسونلر دیمکدر (هزء) ضمله استهزادر (ترجمه) نفسك افنا ایتدیکنده اول سنی احیا ایدر * سوق ایله تشویق ایدر هزل ایلمز اول بی نیاز * نسخه یه کوره (ترجمه) نفسك ابقا ایتدیکی دمده نفس احیا ایدر

فتصبح فی نفس وتمسی بغیرها * ومالك من عقل تحس به رزأ

(نفس) سکونله درفتحله نفس دکلدر بونده ایکی اعتبار واردر بری تن وجسم ووجود معناسنه درزیرا بغیرها ده ضمیرا کار اجمدر بو اعتبار ایله بو بیتك فهمی مجمعه توقف ایدن اشیانك برمقدمه ده برمقدار بیانته موقوفدرکه قاضی میر حسین میبدی فواتحك خامسنده یازمشدر (مقدمه) انسان صغیرکه انسان کبیرك انسان العینی یعنی سویدای دیده سیدر واندن جزء اولان شبح بدن حرارت غریزیه وغریبه سببیله دائما متحللدر لکن نفس متبدل دکلدر وبو معنی سائر نفوس حیوانیه ده دخی جاری اولدیغی طریق حدس ایله معلومدرکه فرس هربار تبدل ایلمز و بالذات شعوری دخی واردرکه آت مزاجی ارمزاجیدر دیمشلر انکیچون تجلی فرسی جمله صور حیوانات نصکره ظهور وتجلی انسانی به نقل

وعبوراندن واقع اولوردیدیلر وبو بحث طویل الذیل قیصری نك شرح فصوصنده
وابوعلی نك دانشنامه سنده مفصلدر قالدیکه صوفیه دیدیلرکه بالجمله عالم حی
ناطقدرکه (وان من شیء الا یسبح بحمده) بیورلدی حضرت مرتضی بیوررکه
مکه دن طشره جناب پیغمبر علیه السلام ایله کزردك مقابله سنه کان شجر وحجر
السلام علیك یارسول الله دیرلر ایدی شیخ ابن عربی بیوررکه احجارك ذکرالله
ایلدیکنی بن ایشتدم وحق تعالی نك شان عالیسنده هرکسه ادراکی محال اولان
امور ایله پیغمبرکوی اولورلرایدی اشته بوندن ظاهردرکه کف شریف حضرتنده
اوفاق طاشلرك تسبیح ایلدکلری معجزاتدن اولمق اهل حجابك سماعلری اعتباریله در
(ولکن لا تفقهون تسبیحهم) وبوطائفه دیرلرکه بنی آدمك مشاهده ایده مدکلری
حالاتی حیوانات مشاهده ایدرلر مگرکه انسان اهل کشف اوله انکچوندرکه
انسان محجوب اسفل سافلین دروبو مقامه رسیده اولان اهل الله کنك یعنی لال
اولوب سویلیه مزکه بیلن دیمزدیمشلردر من عرف الله کل لسانه شیخ اکبر حضرتلری
فص الیاسیده دیرکه حق تعالی بنی بومقامه رسیده بیوردقده کوردیکمی
نطق مراد ایلدم قادر اولمدم (مهمه) قلبك ایکی تجویفی یعنی بوش محلی واردر
صاغ طرفده اولان تجویفه جکردن قان منجذب اولور واول محلك حرارتی اکا
تأثیر ایدوب اندن بربخار پیدا اولورکه لطافت ونورانیتده اجرام سماویه یه شبیهدر
اطبا اکا روح حیوانی دیرلر نفس ناطقه نك متعلقی اولیدر وچراغ کبیدرکه آتشی
نفس ناطقه وفتیلی تجویف ایمندن ظهور ایدن بخاردر روغنی جکردن منجذب
اولان قاندر ونوری حس وحرکت وحیاتدر وحرارتی شهوتدر ودخانی غضبدر
جالینوسك روح حیوانی دماغده در دیدیکی سخن بیهوده در زیرا روح حاردر
دماغ بارددر شیخ ابوعلی رساله معراجیه ده دیرکه رواندن مراد نفس ناطقه در
جاندن مراد روح حیوانیدر ونفس ناطقه ارسطو وابوعلی یه کوره نوعدر
ابوالبرکات دیرکه جنسدر نیجه انواعی مشتملدر وهرنوعك افرادی واردر روانلق
مذهبنه شهادت ایدن اثری مسلم وابوداود ابوهریره دن تخریج ایدرلر حضرت
پیغمبر حکیم مطلق علیه الصلاة والسلام بیوررکه الناس معادن کمعادن الذهب
والفضة اذا فقهوا والارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها
اختلف امام فخرك دخی مختاری بودر وبومقامده اشراقی ومشائی مذهبلرین
تقریرلری اگرچه مناسبتی واردر لکن تکثیر سواددن حذر اترك اولندی (شعر)
یا خادم الجسم کم تسعی بخدمته * وتطلب الربح فیما فیه خسران * اقبل علی

النفس واستكملى فضائلها * فانت بالنفس لا بالجسم انسان * شيخ جنيد
بغدادى بيورركه لفظ قرآن وجسم انسان بو آماندر قرآنك يدى بطنى اولديغى كبى
سلوكده دخى يدى مرتبه اختيار ايلديلر سعى صورى ناقص اولديغى صورتده
تكميلى برزخى واردر حضرت شيخ اكبر بيورور (انقطع عمله الا عن ثلاث) حديثنه
منافى دكلدر زيرا ترقىء برزخى سير عملى دكلدر بلكه فضل ورحمت ربانى ايله در
(قل بفضل الله وبرحمته فليفرحوا هو خير مما يجمعون) چون بو ايله در سلسلهٔ اهل
الله ذيلنه تعلق لازمدركه شاهد محبتدر اصحاب محبت حقنده (المرء مع من احب)
اثر شريفى بشارت عظيمه در ونفسده ايكنجى اعتبار خلق جديددركه بو دخى
برلايحه ده چند كلمات ايرادينه موقوفدر (لايحه) صوفيه ديرلركه هر زمان نوبت
ظهور وسلطنت اسماء الهيه دن بر اسمكدر بر ينك نوبتى منقضى اولدقده حكمى
مستور اولوب اسم آخرك دولتى رسيده اولور (كل يوم هو فى شأن) بوكا اشارتدر
اسماء الهيه نك علم حقده صورتلرى واردركه انكله تمايز ايدرلر كا اعيان ثابته
دينور (الامور مرهونة باوقاتها) وذات حقده هر آن ايچون برشان واردركه
اول آندن بركره دخى سابق اولمامش وبعده لاحق دخى اولمز قوت القلوب
صاحبى ديركه حق تعالى برصورتده ايكى كره وبرصورتله ايكى نسنه ايچون
تجلى ايلمز تجليات كبى انلرك صورتلرى دخى متجدددر واسماء جلاليه هر آنده
خلع وجود موجودات ايدوب وهمان اول آنده ينه لبس واقع اولور (بل هم
فى لبس من خلق جديد * وترى الجبال تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب)
فيض حق مانند آب رواندر موجودات دخى نهر كبيدر نهرك هر برجزئى اولان
آب معين سابقا ولاحقا جريان ايدن آبك غيريدر مثلا چراغ كه شعله سى هر نفس
هوا اولوب فتيله وروغن امداديله شعلهٔ تازه پيدا اولور مع هذا صورتا شعله برحال
اوزره ثابتدر ظن اولنور حتى قصر بلقيس بو وجهله سبأده معدوم وپيشگاه
سليمانيده مقدوم اولديكه آصف كبى ولى كامل همتيله صورت بولدى ونظام دخى
بو مسئله ده صوفيه ايله توافق ايدركه جسم اعراضدن مركبدر اعراض تجدد
ايدر بو بحث بو مقدار وجيز ايله ادراك اشباعى تحصيل ايلمز صحبت مبسوطه وبلكه
باطنا حال مربوطه موقوفدر (يسرنا الله تعالى آمين) امدى بو اعتبار ايله
صباحده اولان نفسك اخشامده بولنان نفسك غيريدر ديو بيورور (ترجمه)
چون نفس نفس نفيس ايدر تجدد صبح وشام * عاقل اول غفلتله اتلاف اولميه
عمر دراز (رجز)

یا عمرو ویحك قد اتاكا * مجیب صوتك غیر عاجز

(منقبه) كشف الغمه صاحبی دیركه خندق غزاسنده عمرو بن عبدالود واوغلی حسل وسائرلری مقابله‌ٔ صفه كلوب حرف البادهٔ دخی افاده اولندیغی اوزره هزار تو بیخ ایله كندیلره مقابله ایده جك مبارز طلبنده اولدیلر وعمرو بر رجز انشاد وكندیلرله فخر ومباهات ایلدكده حضرت مرتضی دخی بو رجزی ارتجالا ایراد واذن نبوی ایله مبارزه‌یه شروع وعمروی واوغلنی دخی قتل ایلدی بعض نسخه‌ده (لاتعجلن فقد اتاك) واقع اولمشدر (ویح) كلمهٔ رحمت یعنی یازق معناسنه وویل كلمهٔ عذابدركه مستحق دیمكدر بعضیلر ایكیسی دخی ایكی معناده‌ده زبانزددر دیدیلر (ترجمه) یازق ای عمروایرشدی استكك میدانه كلدی * خدانك قدویله اولمزم دشمندن عاجز

ذونیة وبصیرة * والحق منجی كل فائز

(نیت) نوی ینوی‌نك ایكنجی بابدن مصدریدر اصلی نویت حكمت وزننده درواو قاعده اوزره یایه تبدیل وادغام اولندی راغب اصفهانی دیركه اسمیه منقولدر قصدوعزیمت معناسنه درصكره عمل طرفنه قلبك توجهی معناسنه تخصیص اولندی (بصیرت) دیدهٔ دل بینا اولمقدر (حق) اسماء حسنادندر فی الاصل ثابت معناسنه درخالق تعالی دخی موجود وثابت ازلی ابدیدر بو اسم شریف اطوار سلوكك طوررابعی اولمغله سیرمع الله دائره سنك مفتاحیدر محلی سردرونوری سبزرنكدربو محلدندركه بعض متصوفهٔ خام مغلوب خیالات وكرفتاردام تسویلات اولمغله بزه سیادت ظهورایلدی دیو تجرف ایدرلركه شهود دیدروقوعی ووجودی دكلدر زیرا بو دائره‌ده باطل دخی صورت حقده ظهورایدركه ابومدین بیوررر (لاتنكر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته) (ترجمه) بصیرتله غزایه نیت ایتدم حمدلله * نجات حقله اولدم همه اعدایه فائز

ولقد دعوت الی البراز * فتی یجیب الی المبارز

(براز) كسرایله جنك (مبارز) جنبجی (ترجمه) چیقوب میدانه چونكه ارطلب ایتدك جداله * اجابت ایلدی كلدی سكا مرد مبارز

یعلیك ابیض صارم * كالملح حتفا للمناجز

(ابیض) قلج كه براق اوله جمعی بیض دخی نسخه‌ده (ملح) توزفارسیده نمك در وزیاده صافی وبیاض توزه كه حاجی بكتاش توزی دینور ملح ذرانی دیرلر غلطی اندرانی در (حتف) موت (مناجز) افنا ایدیجی (ترجمه) كوزلنداج باشك

اوزره قونمه ده شمشیر بران * اوشهباز شکار افکن کبی یوق اکه حاجز

انی اؤمل ان تقوم * علیك نائحة الجنائز

(اؤمل) مأمول ایدرم دیمك املدندر (نائحه) فریاد وفغان (جنائز) جنازه نك جمعیدر جیمك فتحیله میت وکسریله تابوت دیمکدرکه تفضیلی حرف لام اوائلنده کوران شاء الله (ترجمه) کلورلر اوستکه قومك صماخن ایلیه پر * صدای نوحه کار زمرهٔ قوم جنائز

من ضربة نجلاء یبقی * ذکرها عند الهزاهز

(نجلاء) انجلك مؤنثیدر نونك تقدیمیله کوزی بیوك ضربهٔ نجلادن مراد قلج ویامزراق ضربندن جریحه نك بیوك اولوب وسیع اولمسیدر (هزاهز) هزیمت ده دا اولمغه سبب اولان فتنه لر (ترجمه) یوکونده پس سکا برضرب خوش بخش ایده تیغم * که ذکری سویلنه اولدقجه اذکار هزاهز

السین المهمله

العلم زین فکن للعلم مکتسبا * وکن له طالبا ما عشت مقتبسا

(مقتبس) قبس لفظندن افتعالك فاعلیدر اصلنده برمقدار آتش آلیجی دیمکدر صکره برآیت ویا برحدیثی شاعر نظمنه ویا منشی نثرینه درج ایدوب کندی کلامی کبی ایراد ایلمکه اقتباس دیدیلر وبونده مطلقا تحصیل علم ایدن کمسنه مراددر بونظم حسن حضرت امام حسن جنابلرینه سنداولمق اوزره صادر اولان شعر احسندر (ترجمه) علم حق آرایش طلابدر قیل اکتساب * ایلهسن قید حیات ایله اونوری اقتباس

وارکن الیه وثق بالله واغن به * وکن حلیما رصین العقل محترسا

(ارکن) میل ایله دیمك معناسنه اولکی بابدن امردر دردنجی ویا اوچنجیدن دخی استعمالی واردر (ثق) کسر مثلثه ایله اعتماد قیل معناسنه امردر (اغن) غنا ماده سندندر دردنجی بابدن امردر یعنی حق تعالی یه میل وانکا اعتماد ایله غنای قلب پیدا ایدوب مستغنی اول دیمکدر (حلیما) لامله در حکیما کافله دخی نسخه در (رصین) مهمله لرله در وزن ومعناده متین کبیدر (محترس) حراست ماده سندن افتعالك فاعلیدر تحفظ ومحافظه ایدن کمسنه در (ترجمه) مائل علم اول خدایه اعتماد ایت بول غنا * حلم وعقل تام ایله سن کندیکی قیل احتراس

لاتیأسن فما کنت منهمکا * فی العلم یوما واما کنت منغمسا

(تسأمن) نون تأكيد ايله در تسأم مخاطبدر مصدری سآمت وزن ومعناده ملامت وملالتدرکه اوصانمق وکوشکلك وفتور کلمك (منهمك) انهماك ایدنی سعی وجد وجهد ایدیجی (منغمس) طالبی یعنی متبحر (مآل شعر) البته صقین اوصانمه سعی تحصیل ایله که بر کون سعی اوزره اولورسن بر کون دخی کلورکه در پایه طالرکی علم شریفه نائل اولورسین اول طلب رحمی وکسب نقلی بر طرف اولور موهبهٔ الهیه ایله علم شریف میسر اولوب صفاسین سوررسین که جمله سنه طلب اطلاق اولنوب (اطلبوا العلم من المهد الی اللحد * و * ولو بالصین) وارد اولدی (ترجمه) فائز اوله دانش وفضله شب وروزایت طلب * اوله بر کون بحر علم ایچره بوله سین انغماس

وکن فتی ناسکا محض التقی ورعا * للدین مغتنما للعلم مفترسا

(ناسك) عابد (مفترس) صیاد معناسنه در (ترجمه) عبد خالص محض تقوا اول ورع کار زمان * ایدوب اسلامی غنیمت قیل علومی افتراس

فمن تخلق بالآدب ظل بها * رئیس قوم اذا ما فارق الرؤسا

(ظل) صار معناسنه وانك کبی افعال ناقصه دن واسمی تحتنده هو من موصوله عائد در بهاده باسببیه (رئیس) خبریدر جمعی رؤسادر وبئس دخی نسخه در (ترجمه) هر کیم ایلرسه تخلق حسن اداب ایله اول * اوله سردار کروهی بارضای رب ناس

واعلم هدیت بان العلم خیر صفا * اضحی لطالبه من فضله سلسا

(هدیت) هدایته مظهر قیلندك یعنی اوله سین (صفا) آب خالص (اضحی) صار معناسنه (سلس) جاری (مآل) سن کندیکی وکندی حالکی بیل که علم شریف بر خیرلی آب لطیف الجریان آسا لطافت کامله وخیریت شامله سندن ناشی کندی طالبی حقنده وجه آسان اوزره روان وسهل السیلان اولدیغی سنك حقکده دخی ظاهر اولمغله هدایت یاب اوله سن دیو دعادر (ترجمه) علم حق چون آب صافی اولمسینه واقف اول * ایلدی سیراب عطاشن اکه فضل حق اساس (نطق آخر)

لا تتهم ربك فیما مضی * وهون الامر فطب نفسا

(ترجمه) اتهام ایتمه قضایی ویر رضای ما مضی * نفسکی خوش طوت امور آسان اولسون هر نفس

لکل هم فرج عاجل * یأتی علی المصبح والممسا

مصبح

(مصبح وممسا) افعالدن اسم مفعول صيغه سنده مصدر ميميلردر اصباح وامسا معناسنه كه صباحه ومسايه واصل اولمقدر (ترجمه) هرغمك وار برسرور عاجلى ايلرشتاب * روزوشب دوروص وراليه اولوربس دسترس (نطق آخر)

الحمدلله حمدا لاشريك له * دأبى فى صبحه وفى غاسه

(الحمدلله فردا الاشريك له) مصرعى دخى بوكافر يبدركه سابقدر (غاس) كيجه نك آخرنده اولان ظلمتدر لكن بونده مطلقا صبح مقابليدركه مساء مراددر (لا شريك له فيه تقديرنده در يعنى ماسوادن شركت ممكن اولميان حمد اول محمود حقيقى يه خاصدركه بويله حمدا يلمك صبح ومساده بنم عادتمدر ديمكدر (ترجمه) حمد اول محموده لايق كيم شريكى يوق انك * عادتمدر بويله حمدا يتمك بنم صبح وغاس

لم يبق لى مونس فيونسنى * الا انيس اخاف عن انسه

(مونس) انس والفت ايله سرور القا ايدن كسنه (فيونسنى) فتح سين ايله كه ان مقدر ايله منصوب در نون ثانى وقايه ايچون (مآل) مونسلردن برمونس قالمديكه بكا انس ايله فرح ويره مكر انيس حقيقى كه جليس الذاكرين تعالى باقيدر لكن بندخى انكله انسدن خوف ايدرم يعنى حقوق الله رعايتيله مأمورم وانس الهى انكله حاصل اولور انسان نقصان ايله مألوفدر بحسب البشريه تقصيرات مانع قربيت وسيالب انسيتدر بو خوف اهل اللهدن زائل اولمامشدر الوهيت وكبرياسى هرنقدر عارف اولورسه اولقدر خوفى زياده اولور حق ديديلركه كنديمى دخى فدا ايدوب واصل اولديغى درجۀ قربك بقاسيله جذبه وجنون اختيار ايدنلى واردر زيرا اگرچه ترقى سعادت عظيمه ونعمت جسيمه در لكن خطلرى دخى اولقدر چوقدر اگر بقضاء الله برزله ضمننده مردود حق تعالى اولورسه تداركى ممكن اولمز كه اولياء الله محفوظلردر لكن معصوم دكللردر مأمون الغائله اوله مزلر بوجهتدن جنون مختارلرى اولوب درجه لرنده موقوفلردر انكيچون بعض دلى وليدر ديلديه ولى اولمز ديدكارى مجنون مطبق مادرزاددر مجنون حق البته وليدر (ع) فيالها قصة فى شرحها طول (ترجمه) هيچ انيسم قالمديكه غمكسار اوله ولى * برانيسم قالدى انسندن بكا خوف ايردى بس

فاعتزل الناس ما استطعت ولا * تركن الى من تخاف عن دنسه

(اعتزل) عزلت ايله ديمكدر (فائده) معتزله برطائفه دركه رئيسلرى واصل بن عطا كندى رأيني حضرت حسن بصرينك مجلسنده اظهار ايلدكده جناب حسن انى رد ايلدى واصل دخى منقطع اولديغى معلوملرى اولوب اعتزل عنا يعنى

واصل بزلردن عزلت ایلدی دیو بیوردیلر بوسببدنا کالقب واتباعنك نسبتی اولوب معتزلی دیدیلر ابتدا منزله بین المنزلتین یعنی مرتکب کبیره نه مؤمن ونه کافردر ایکیسی میاننده برمنزلت صاحبی اولور دیو احداث مذهب ایدن واصل مزبور در واول مذهبك معروفلری جاحظ وزمخشری وفرّاامثالیدر (لاترکن) میل ایله دیمکدرکه آیه کریمه ده (لاترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار واقع اولمشدر یعنی ظالملره میل ایلمك که سزی جهنم آتشی یاقمغه سبب اولور) مفهومنده درحق بعض رجال زمانمز تفسیر مجموعه سندن بو آیه کریمه ده یازمشدرکه (چتال) صارق صارمق دخی انلره تشبه ایله میلدندر (دنس) کیردر وسخ ودرن کبی (ترجمه) عزلت ایله ناسدن سن قادر اولدقچه صقین* مائل اولمه اول کشی یه کیم کله اندن دنس

فالعبد یرجو مالیس یدرکه * والموت ادنی الیه من نفسه

(ترجمه) بنده هرابرشمدیکی امری ایلر آرزو* موت ایسه اقربدرا کا کیم بریشورهر نفس (نطق دیکر)

لانأمن الموت فی طرف ولانفس * ولوتمنعت بالحجاب والحرس

(حجاب) حاجبك جمعیدر بوّاب معناسنه (حرس) حارسك جمعیدر حافظ کبی (ترجمه) موتدن اولمه امین هر برنظر هر برنفس* پاسبان وپرده دار حفظك اوله نیجه کس

واعلم بان سهام الموت نافذة * فی کل مدرع منها ومترس

(مدرع) درع لفظندن افتعالك فاعلیدر که دال مشدّددرزرهلی کمسنه که لابس الدرع معناسنه در (منها) قرینه سیله موتدن حذر ایدن کشی مرادر (مترس) دخی ترس ماده سندن باب وزننده مدرع کبیدر قالقان قوللانان کشیدر (ترجمه) شویله بیل سن کیم سهام موت نافذدرشها* زره وقالقانله تحصن ایلین کیشی یه بس

مابال دینك ترضی ان تدنسه * وثوب نفسك مغسول من الدنس

(مابال عرضك) دخی نسخه در (بال) شان وحال که ترکجه ده صوبجی ندردیو ادا ایدرلر (ترجمه) دینك جرمیلدر تلوینه وبررسین رضا* جامهٔ نفسکده بوقدر کیره وغمزخاروخس

ترجوا النجاة ولم تسلك مسالکها * ان السفینة لاتجری علی الیبس

بو ایکی بیت غایت معروفدر (یبس) قوری یعنی برکه بحرمقابلیدر (ترجمه)

من نجابات استرسين اما بولار بنه كيمدك * قارهده كشتی كيدرمی ايله آكه هوس

(نطق آخر) سلام على اهل القبور الدوارس * كانهم لم يجلسوا فى المجالس

(قبور) ضمله دوقبرك جمعيدر (دوارس) دارسه نك جمع مكسريدر اثرى بلورسز ديمكدر (ترجمه) سلام اولسون قبورنا پديد اصحابنه كانلر * جهان بزمنده قويا اولمامشلر حاضر وجالس

ولم يشربوا من بارد الماء شربة * ولم يأكلوا من كل رطب ويابس

(بارد الماء) صفتك موصوفه اضافتيله دركه الماء البارد تركيب توصيفى ايكن اضافى قيلنمدى صوغق صويى ذكره تخصيصك وجهى ديار حجاز بلدان حارهده اولمغله صوغق صو ميانلرنده معتبردر زيرا قاروبايوز اولميان محللرده صوغتمق ممكن اولمز تاكه كيجه اولمدقجه حتى اثرده دخى بو دعا وارد اولمشدركه يارب سنك محبتكى بكا صوغق صودن سوكولى ايله ديو بيوروولرمش وبونده ولوكان قليلا تنعمدن كنايتدركه سن انك برصوغق صوينى ايجمدلك ديرلر (رطب ويابس) اكرجه ياش وقورى ديمكدرلكن هرشئ معناسنه شايعدركه قرائنده دخى كلمشدر وبونده اكل قرينه سيله مأكولات انواعنه شاملدر (ترجمه) صوغق صوين جهانك ايجمامشلركويا انلر * دخى اكل ايتمامشلر نعمتن هيچ رطب وكريابس

(نطق ديكر) ايحسب اولاد الجهالة اننا * على الخيل لسنا مثلهم فى الفوارس

(اولاد الجهاله) جهل اوغلرى يعنى ولدك والدينه اولان نسبت اختصاصى كبى جاهلك دخى جهله اول مرتبه اختصاصى اولمسنه اشارتدر (على الخيل لسنا) اصلنده لسنا على الخير مثلهم ايدى وزن ايچون تقديم اولندى (ترجمه) بزى ظن ايتمسون اهل جهالت كندبلر كبى * كه فارسلر ايچنده بزده اولدق خيليجه فارس

فسل من بنى بدر اذا ما لقيتهم * بقتلى ذوى الاقران يوم التمارس

(بنى بدر) اهل بدردربونده اهل بدرك كفرهسى مراددر (اقران) جمعدر مفردى قرن تحريكيله قلچ واوق وسائر معنالرى واردر (تمارس) تفاعل وزننده در تقارع كه طوقشمق معناسنه در معركه كبى بونده رابراى قافيه مكسور اولور (ترجمه) تفحص ايله اصحاب بدردن حين لقياده * بنم قتل ايتديكم اقرانى نقل ايتسون همه فارس

وانا اناس لا نرى الحرب سبة * ولا ننثنى عند الرماح المداعس

(اناس) ناس ايله يكساندر (سبه) بركسنه نك اوتانوب عار ايلديكى نسنه دوكه

ناس كندينه انك سبيله سب وشتم وطعن ايدرلر (نثني ا) وج نونك برى مع الغير
نويدركه دشمن نظرينه تعظما متكلم وحده مقامنده ايراد اولندى بو بحث مبهم
بالاده حرف الالفده (ولا تخف اني انا الله) مصرعنده مفصلدر ايكنجي باب
نويدركه انفعال بابندندر ثلاثيسي كف وصرف معناسنه اولان نني دير لر
منصرف اولمزديمكدر (مداعس) مساجد وزننده در مفردى مدعس ملايمت
وملاينت صاحبي اولان مزراقدر رماح صفتيدر (ترجمه) بز اول قومزكه جنك
اولمز بزه عار وحجاب الحق * سنان وسيفدن يوقدر حذر چونكه خدا حارس

وهذا رسول الله كالبدر بيننا * به كشف الله العدى بالتناكس
(عدا) عدونك جمعيدر (تناكس) برعكس ايدوب باش آشاغي ايلمكدر باب
تفاعلدن مصدردر لكن بونده تمارس سابق كبي كسر كاف ايله در (ترجمه)
رسول الله ارامزده بزم بدر دجى كبي * انكيچون ظلمات اعدايى اولدى ريمزعا كس

فما قيل فينا بعدها من مقالة * فما غادرت منا جديد اللابس
(اللابس) لباس كبي كسنه در (ترجمه) بزه حرب بدردن صكره نسبت
اولنان اقوال * لباس اولمدى بيزه چونكه كيسون اني هر لابس (نطق ديكر)

السيف والخنجر ريحاننا * اف على النرجس والآس
(ريحان) فسلكن كه سبرغم ديرلر (اف) ضم وشد وتنوين ايله در واولنده فتح وكسر
دخى لغتدر كه لفظ كريه در في الاصل قبيح وخسيس اولان نسنه يه اطلاق اولنوركه
طبيعت استخفاف واستقذار ايليه كيرو كسلمش طرنق كبي كه شاعر دنيايي مهاد
ايلمشدر * انما الدنيا كاف * مثل دولاب يلف * او كخياط يشلل * كلما شل يلف
لكن شيخ رضي ديركه كراهت معناسنه مفعول مطلقدر (نرجس) فارسيسى
اولان نركسدن معربدر (آس) مرسين اغاجيدر بونلردن مراد زينت باغچه اولان
اشكوفه در (ترجمه) بزم ريحانمزدر تيغ وخنجر * بزه لازم دكل نركس ايله آس

شرابنا من دم اعدائنا * وكاسنا جمجمة الراس
(جمجمه) جيملر ضمه لريله ديرباش كوكيدر لكن مطلقا عظم معناسنه تعميم ايدوب
بعده رأسه اضافتله استخوان سر ديمك اولور (ترجمه) شراب اولور بزه
هم خون اعدا * سر دشمن اولور بكمرده بر كاس (نطق آخر)

اني انا الليث الهزبر الاشوس * والاسد المستاسد المعرس
بو شعرا حد غزاسنده طلحه بن ابي طلحه يه خطابا صادر اولمشدر (ليث) اكرچه
ارسلان معناسنده معروفدر بر حيوانه دخى دينوركه حربا يعنى كلركبي كواكبه

متعرضدر وعفرين نام بلده يه منسو بدركه مثلده (اشجع من ليث عفرين)
ديو مضروبدر شايد مراد حضرت مرتضى بو اوله كه هزبر ايله تكراردن سالم اوله
(هزبر) دخى كسر وفتح زاى وسكون موحده ايله اسد معناسنه در (اشوس)
كوزقو يروغيله باقن كشى (مستأسد) اسد ماده سندن باب استفعالك فاعليدر
جرى وجسور معناسنه (معرس) تعريسدن صيغهٔ مفعولده اسم مكاندركه
ارسلان يتاغى كنام كبى (ترجمه) حيدر كراريم ميدان حربك هر نفس * پنجهٔ
قهر مدن اعدايه بولمز دسترس

اذا الحروب اقبلت تضرس * واختلفت عند النزال الانفس

ماهاب من وقع الرماح الاشرس

(تضرس) شدايله در اصلنده تتضرس ايكن تانك برى اكتفاء حذف اولنمق
قواعددندر تجربه ايدر ديمكدر (نزال) پياده برغازى محاربه ايلمكدر (انفس)
نفسك جمع قلتيدر (وقع) حديده ضربك وقوعندن بيدا اولان صوتدر (اشرس)
جرى شجيع دليركسنه (ترجمه) آتش حرب وقتال اولدقده شدت اوزره بس
مختلف اولسه جدال ايجره پياده نيجه كس * باز اولورسه اول زمان خصم
اولورباكه مكس (نطق)

سوف يرى الجمع ضراب الفاتك الخلابس * وطعنة قد شدها الكبوة الفوارس

اسامة بن زيد اعوره خطابا صادرا والمشدر (فاتك) دفعةً وناكاه قتل ايدن
كسنه ويونده جرى واقدام صاحبى معناسنه (خلابس) ضمله در شجيع معناسنه
وخنابس دخى نسخه دركه كريه المنظر بدلقا معناسنه در ارسلانه اطلاق اولنور
(كبوه) آت سورجمك كه ضرو بده الجواد قد يكبو دير لر كيلان دخى احيانا
سورجر ديمكدر وعكوس مستويه ده سر فلا كبابك الفرس واقع اولدى وار يورى
آتك سورجسون ديودعادر (فوارس) جمع مؤنث فارسه (ترجمه) كوررلر
ضرب تيغم ناكهان اول قوم آيس * دوشرلر طعن نيزه مدن يوزى اوزره فوارس

اليوم اضرم نارها بجذوة لقابس * حتى ترى فرسانها تخر للمعاطس

(جذوه) جيمى مثلثة الحركه در بر طرفى آتشلى اودن آيه كريمه ده (جذوة من النار)
قطعة من الجمر يعنى بر پاره آتش ديو تفسير اولندى (قابس) آتش طلب ايدن
كسنه (فرسان) فارسك جمعيدر (تخر) كسر معجمه وشد مهمله ايله خروردندر
دوشمك كه * خروا سجدا * ويخرون للاذقان * قرآن كريمده واقع اولدى (معاطس)
معطس لفظنك جمعيدر برونلردر بو قيديله برونلرى اوزره دوشر ديمكدركه

سقوطلك بلك شديديدر (ترجمه) فروزان ايلسون حربى بوكوند مسيف قابش
يوزى اوزره دوشرلركوره مسين سن اند مفارس (رجز)

الاترانى كيسا مكيسا * بنيت بعد نافع مخيسا * حصنا حصينا واميناكيسا

(كيس) ميت وزننده عاقل معناسنه (مكيس) وزن ومعناده مدبريعنى تدبير
صاحبى وظريف (نافع) كوفه ده ويا بصره ده حضرت ناظمك قامشدن بنا
ايلديكى مسجددر (مخيس) مكيس وزننده مدرخور ورذيل وذليل ايديجى ديمكدر
لازم الحبس كسنه لرى نافعده حبس ايلدكده انى شق وفرار ايلديلر حضرت امير
بعده كاركير برحبسخانه بنا ايلدى انك اسميدركه مخيس مخيس تقديرنده در
(حصن) قلعه كه قارسيده دزدر وضابطنه دزدار دينور (حصين) وزن ومعناده
متين در (امين) زندانه امين اطلاقى مأمن مقامنده مبالغه يه بناء دركه باى
متانت محل امانت وامنيت ديمكدر (ترجمه) بنى كورمز ميسين
كيس مكيس * كه نافع خرق اولوب يابيدم مخيس * متين بر مأمن اولدى باى حارس

(الصاد المهمله)

اتم الناس اعرفهم بنقصه * واقمعهم بشهوته وحرصه

(اتم) تمامك صيغۀ تفضيليدركه برامرك اتمى نهايت كمالنه واصل اولوب اندن
خارج برزياده يه دخى محتاج اولميه (نقص) نقصان كه تمامى خارجه محتاج اوله
(اقمع) اذل وارذل معناسنه (ترجمه) اودركه اكمل مردان اوله معلومى
هرناقص * اذلى ناسك اولاندر هميشه مشتهى حارص

فدان على السلامة من يدانى * ومن لم ترض صحبته فاقصه

(دان) ثلاثيسى قرب معناسنه اولان دنى دن مفاعله وزننده مداناتك لفظنك
امريدر (على السلامة) مؤخريدانى يه متعلقدر (اقصه) افعالدن امردر
انى دوراىله كندكدن بعيد قيل ديمكدر (ترجمه) سلامت اوزره اولان
شخصه قربيت ايدوب حاصل * رضادن دور اولان مردى بعيد ايله اولوب خالص

ولا تستغل عافية لشئ * ولا تسترخصن اذى لرخصه

(لا تستغل) غلاء ماده سندن استغلا مصدرينك نهى حاضريدركه برامرده
عافيتى بهالى عد ايله ديمكدر (عافيت) صورى ويا معنوى سبب كدر وباعث غمى
اولان امرى قولدن حق تعالى نك دفعيدر (لا تسترخصن) رخصتدن كذلك
استفعالك نهى حاضرى اولوب اخرينه نون تأكيد مشدد دخى لاحق اولمشدركه
البته اوجوز صايمه معناسنه (ترجمه) عديد صحتك بو قدرانى صنمه كران

قيب

قيمت * رخيص عدّ ايله ربحي اولور ايسه دخي زاخص

وخل الفحص ما استغنيت عنه * فكم مستجاب عطبا نه حصه

(ما) دواميه در (ما استغنيت) مادامكه مستغني اوله سين ديمكدر (عطاب) تحريك ايله هلاك در (فحص) بحث وتفحص (ترجمه) تفحص ايله مستغني اولديغك امور يسن * هلاكن قيلدي استجلاب چوق كسه اولوپ فاحص (رجز)

لاصبحن العاصي ابن العاصي * سبعين الفا عاقدي النواصي

(العاصي ابن العاصي) دن مراد عمرو بن العاصي در العاص وابن العاص دخي يازلمز نسخه در (عاقدي) اضافنده عاقدين اولوب نواصي يه اضافتله نون ساقطدر (نواصي) مساجد وزننده نواصر كبي ناصيه نك جمعيدر كه موي پيشاني يعني الن صاچي در حديث شريفده كه الخيل معقود بنواصيها الخير واقع اولمشدر بومعنايه بادر كه آتلرينك بولمكه كنديلرك ناصيه لري اوزره خير عقد ايدن عسكردن يتمش بيك مقداري غزاة علي الصباح عمروه كتوروب تحقيق بر تحقيق كوسترم ديمكدر (نكته) بو رجزده سبعين الف يعني يتمش بيك عدد يادايلك تكثير ايچوندر تحديد مراد كلدر زيرا سبعين وسبعمائه امثالي مبالغه كثرتده زبانزد اولديغي سبعه نك اكثر اقسام عددي مشتمل اولديغي ايچوندر ازهري تهذيبده دير كه سبعه يي مقام تضعيفه عرب وضع ايلديلر اكر اول عددي تجاوز ايلسه دخي حتي آيت كريمه دخي بو سياقده وارد اولدي (حبة انبتت سبع سنابل ابومنصور دير كه (ان تستغفر لهم سبعين مرة) كريمه سي تكثير وتضعيف قبيلندندر حصر عدد مراد دكلدر وابن كمال بو بابده حديث اربعين شرحنده بو رجزي تكثير ايچون تمثيلا ايراد ايلمشدر (ترجمه) اي خدا ايله رسوله عاصي اولان ابن عاص * حاضر اولدي شمدي يتمش بيك دلاور عبد خاص

مستحقبين حلق الدلاص * قد جنبوا الخيل مع القلاص

آساد غيل حين لا مناص

(مستحقبين) استحقاب دن اسم فاعلك جمع مذكر سالمي در حالت نصبي ياايله حالدر مستحلقين دخي نسخه در كه حلقه ماده سندن اولور (حلق) فتحه لرله علي خلاف القياس جمعدر مفردي حلقه اسكان لام ايله در اصمعي جمعده اولي مكسور اولور ديدي (يونس) مفردنده دخي فتحه لرله روايت ايلدي (دلاص) كسر ايله درز موي معناسنه وبونده حلق لفظنه صفت اولمغله نرم وروشن زره مراددر واحدي وجمعي يكساندر (جنبوا) جيم ونون ايله جنيبه ايلديلر يعني يده كليوب كتورديلر

(قلاص) فتح قاف ايله دركنج دوه‌لر (آساد) مدايله اسدك جمعيدر ارسلانلر (غيل) كسر ايله در ارسلان كنامى در واتك محلنده محل دخى نسخه دركه ارض يابسدر (حين لا مناص) آيه كريمه‌ده (لات حين مناص) دن اقتباسدر (مناص) جاى خلاصدر تقديرى (لا مخلص للاسود التى مسكنها غيل) (ترجمه) جامهٔ حرب انلره اولمش اوله زره دلاص * خيل واشتردن يدكلر انلره اولمغله خاص * بجمله شيران كنامه يوق ايدجاى خلاص (ذيل) بو رجز علوى يى ابن العاص استماع ايلدكده جوابنده بو رجزى ديمشدر * ما انا بالعاص وشيخ العاصى * من معشر فى غالب مصاص * خوفتنى بلابسى الدلاص * وجانب الخيل مع القلاص * اهون بقوم فى الوغا نكاص * لوقد رأوها تمقض النواصى * لقال كل هارب خلاصى

* (الضاد المعجمه) *

سامنح مالى كل من جاء طالبا * واجعله وقفا على القرض والفرض

سين) تقريب وبلكه تحقيق ايچون قد معناسنه در (امنح) منحدن متكلم وحده در عطا وبخش ايدرم ديمك (وقف) حبس وشرط (قرض) قاف ايله در دين [illegible] بورج واودنج (فرض) فا ايله در عطيهٔ معلومه كه ز كاتمدخى شاملدر (ترجمه) عهدم اولسون مالمى بذل ايده‌يم هر طالبه * ايده‌يم شمدنكير وهر نيسه وقف قرض وفرض

فاما كريم صنت بالمال عرضه * واما لئيم صنت عن لؤمه عرضى

امالر اصلنده ان ماجاء كريم درمازائده در (عرض) كسر ايله شان ووقار مشروعكه كبرايله رذالتك ميانيدر كنديدن وغيريدن اكا كرخللى ونقصان ويرنسنه صادر اولسه شرعا منع وتعزير اولنور زيرا حفظ مراتب ظاهرده باطنده امر مرعيدركه ديمشلر (ع) كرحفظ مراتب نكنى زنديقى (لئيم) خبيث (لؤم) ضمله كرملك ضدى بد واتيم اولمق معناسنه اسمدر (ترجمه) هم كريم عرضن انكله حفظ ايده اخذ ايليوب * هم بد انديشك بوله غيضى سكون ايدنجه قبض

(نطق ديكر) اذا اذن الله فى حاجة * اتاك النجاح بها يركض

(اذن) دودنجى بابدن ماضيدر دستور ويردى ديمك (نجاح) حاجته وصول (ترجمه) حصول حاجته شايد اولورسه اذن حق علرضى بها اولور البت مرادك خيلى صحن سعى دمراكض

وان اذن الله فى غيرها * اتى دونها عارض يعرض

(عارض) افقدن منتشر اولان بولت لكن بونده مطلقا مانعدن كنايه‌در (يعرض)

ایکنجی بابدندر بارزوظاهر اولوب آرقری کلور دیمکدر (ترجمه) مرادا یتمزسه برامرك حصولن خافض وقابض * اول امرك شخص دیکر پیشکاهنده اولور عارض (نطق آخر)

لنا ما تدعون بغیر حق * اذا میز الصحاح من المراض

بو شعر نوبت خلافت حضرت امیره کلدکده صوری ویا معنوی معارض اولنلره تعریضدر (تدعون) دعوی ماده سندندر افتعالدن فعل مضارعك جمع مذکر مخاطبی که سزلرك ادعا ایلدیککز امرلر دیمکدر ادعا صیغه سی واقعا بغیر حق اولان محلده مستعملدر (میز) قیل وزننده مجهولدر فرق اولنور دیمکدر (صحاح ومراض) صحیح ومریض صیغه لرینك جمعلریدرکه معروفلردر (ترجمه) ادعا ایتدیککز حقم بکا عائد اولور * فرق وتمیز اولدیغی دمده اصحادن مراض

عرفتم حقنا فجحدتموه * کما عرف السواد من البیاض

(منقبه) بالاده تحریر اولندیغی اجمال اوزره بو بیته لزومی اولان مقاله درکه معاویه تخلیهٔ مجلس ایلدیکی اوقات برنده برکس دیمشکه یا صاحب رسول الله یا کاتب نبی الله سکا برنیلزم وار اوغلك یزیدی سورسن بندن کتم ایلمه دیدککده وبرب کعبه انك والده سی میسونك محل مستورندن دخی استفتاح ایدرسن کتم ایلم دیدی بند نخی حق خلافت کیمکدر وبرحق خلیفه کیملر دیدم معاویه جوابنده خلیفهٔ حق والله برادرم حضرت علی جنابیدر دیدی بند نخی استعجاب ایدوب بو مرتبه مخالفت وبو امت مرحومه یی خاتمهٔ اسلامده بو قدر هلا که سبب اولمغه موجب ندر دیدیکمده آه حب ریاست آه حب جاه اکر جناب حیدر مدینه ده خلیفه اولدقده بنی شامك حکومتندن عزل ایلمسه والله طالب خلافت اولمزدم لکن هجر ایلدکده بند نخی دم عثمانی بهانه ایلیوب مخالفته آغاز ایلدم دیدی دیو نقل اولنورکه تفصیلی آوائل شرحده یازلمشدر (ترجمه) جمله کز حقم بیلورکن غدر وانکار ایتدیککز * ظاهرا معلوم ایکن همچون سیاه وهم بیاض

کتاب الله شاهدنا علیکم * وقاضینا الاله فنعم قاض

(ترجمه) پس کتاب الله بولمره شاهد عادل یتر * حق تقضا ایدوب بولور هر امر باطل انقراض (نطق آخر)

ان کنت ذا علم بما الله قضی * فاثبت اصادفك وسیفی منتضی

بو شعر معاویه نك بر بیتنه جوابا صادر اولمشدرکه بودر * لا تفسدن سابق

احسان مضى * والله لا يغلب فيما قد قضى * مرادى دولت امويه قضاى
مولا ايله ظهور ايلمشدر مقضى قاضى حقيقى مغلوب ومقلوب اولمز ديمكدر
(منتضى) انفعالدن مفعول صيغه سيله دركه غلافندن جيقارلمش ديمكدر
(فانه يأتيك سيفى المنتضى) دخى نسخه در (ترجمه) كرقضايه راضى ايسك
ايتمه خوف وانقباض * سل سيف ايتسم ثبات ايله كركنزا لمخفاض

والله لا يرجع شئ قد مضى * والله لا يبرم شئ نقضا

(لا يبرم) حكم ايله شدت اولنمز ديمكدر صيغۀ معلوم ايله (وشيأ) دخى نصبله نسخه در
(نقضا) نقضه الله نقضا تقديرنده مفعول مطلقدر ياخود تحريك ايله فعل
ماضيدركه الفى اشباعيه در (نقض) قرمق وبوزمقدر (ترجمه) عودت
ايتمز هر كجن والله ايتمه اعتراض * عكسنه ابرام اولنمز بولسه برشئ انتقاض

(الطاء المهمله)

نحن نوم النمط الاوسطا * لسنا كمن قصر او افرطا

(نوم) قصد معناسنه اولان ام ماده سندن باب اولدن نردكبى متكلم مع الغيريدر
قصد وشروع ايدرز ديمكدر (نمط) براصراوزره مجتمع اولان طائفه كه (خير هذه
الامة النمط الاوسط) اثرينه ايمادر (اوسطا) الفى اشباعيه در افرطاكبى
(ترجمه) عزيمتله طريق اعتدالى ايلدك توسيط * عدول عدليله بز ايتمزافراطله
تفريط (نطق)

اصبر على الدهر لا تغضب على احد * فلا ترى غير ما فى اللوح مخطوط

(دهردن) الدهر هو الله حكميله خالق الدهر اولان حق تعالى مراد اولدقده
شيئه تقديره زباندرازاعتراض اولمامق بابنده تواصى بالصبر بيورورلر (لا تغضب)
برحديث شريفدركه برنصيح وپندر جامند اولان كسنه يه خطابا واردركه
اقتباس اولنمشدر (لوح) تخته در مراد لوح محفوظدر (مخطوط) طارلك
اهماليله مؤخر مبتدا وخبرى فى اللوحدر (ترجمه) جفاى روزكاره صابر
اول اولمه غضوب ناس * كوررسين لوح محفوظ اوزره هرنه كيم اوله مخطوط

ولا تقيمن بدار لا انتفاع بها * فالارض واسعة والرزق مبسوط

(تقيمن) ده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (انتفاع) فائده كورمك يعنى هجرت
سنت حضرت اولمغله نفعى اولميان بلده ده البته اقامت ايلميوب الحديث (هاجروا
تورثوا ابناءكم مجدا) اثر شريفى سوقيله هجرت ايله كه (ارض الله واسعة ورزق الله)
دخى مهيا ومقسومدر * الحركة مع البركة (ترجمه) مقيم اولمه شويرده كه

عديم

عدیم النفع اوله ساکه * که ارض الله وسعت اوزره در رزقك دخی مبسوط

(طلسم) خمس هاء آت نخط فوق خط * وصلیب فوقه اربع نقط

(خط) بر لفظی حروف هجا ایله تصویر معناسنه در بعض متکلمین عندنده سطح کبی جوهردر زیرا انلرك مرادلری اولان خط جوهر فردك تألف واجتماع طولا نیسندن پیدا اولور پس جوهردن حاصل اولان عرض اولمز وخطك تألف عرضیسیله سطح ظهور ایدر وخط درت قسمه منقسمدر مستقیم مقوس مقعر واخیرین میاننده وسطدر اما حکما دیرلرکه * خط * وسطح * ونقطه اعراضدرکه وجود مستقللری معدومدر زیرا انلر مقادیرك نهایات واطرافیدرکه نقطه خطك وجه مذکور اوزره نهایتیدر وسطحك دخی نهایتیدرکه سطح دخی جسم تعلیمینك واودخی جسم طبیعینك نهایتیدر پس خط عند الحکما انجق طولا انقسام قبول ایدرکه نهایتی نقطه در عرضا وعمقا قسمت قبول ایلمز وسطح طول وعرض جهتیله قابل قسمتدر لکن عمقی یوقدر اکر عمقا دخی قسمت ممکن اولسه جسم اولورکه جسمی اول ابعاد ثلاثه نك قبولیله تعریف ایدرلر وبونده مراد خط متکلمیندرکه ترکیده چیزی دیرلر صورتی بودر ——— که نقطه لرك اتصالندن ترکب ایلمشدر .... (صلیب) شدید ومهیب معناسنه وچارچوبه که ج تعبیر اولنور دارعیسویدن عبارت اصطلاح مولددر بعضلری اله معناسنه استعمال کثره هو ایله هم عدد اولمق مناسبتیله دردیدیلر حاصلی بورسم + مراد اولنور (نقط) نقطه نك جمعیدرکه خطك نهایتی اولدیغی بسط اولنمشیدی اوچ نقطه اتصالله برالف اولور ا:: بردخی ضم اولنسه ا ب پیدا اولوب بر بربر آحاد تمامنه دلك واروب ۹ ی حاصل اولورکه اول عشراتدر ا:۰ مثلی ضمله ك ظهور ایدر اضافهٔ ثانیه ایله ۲:۰ ل حصوله کلوب اوناونز آخر عشراتدلکه صاد کلوب ۹:۰ ق تولد ایدرکه اول مئاتدر ا:۰۰ تکریرله ر هویدا اولوب یوز یوز ضمیمه لرله ظ ده نهایت بولور بردخی ترقیده ۹:۰۰ غین نتیجه اولورکه القدر جمله حروف بعد الظهور آخرنده یه اوتلنه دور ایدرکه یکرمی سکزدر وحروف

عجميه كه ب ج ز ل ك درضمیله اهل حروفك اوتوزایکی حرف تعبیری بوردیدیلر مآل بیت آخر نظمده خلاصه اولنور (ترجمه) پنج هانتوین آسا ایکی خط برصلیب وکوشه لرده درت نقط

ثم همزات اذا عددتها * فهی سبع لم تجد فیها غلط

(همزه) الف متحرك دیمكدركه ساكن اولسه الف دینور (غلط) طا ایله درت نقط حسابده واقع اولورسه تا ایله غلت (ترجمه) صكره همزه لر یازیله عدا اولوب * هفت اولوب بولنمیه اصلا غلط

ثم واو ثم هاء بعدها * ثم صاد ثم میم فی الوسط

(ترجمه) واووها وصاد ایله برداٸره * ختم خاتم میم یازیله وسط

تلك اسماء عظیم قدرها * فاحتفظ فیها وایاك الغلط

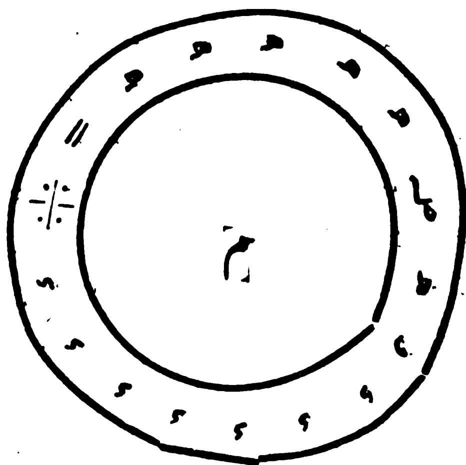
(ترجمه) بونلر اسماء عظیم القدردر * حفظ ایدوب ترتیبده ایتمه غلط

تشفی الاسقام والداء الذی * عجزت عنه الاطباء النمط

(ترجمه) طبیب روحانی عال اسقامده * عجز جمله اطبا برنمط

وبها ترفع عن حاملها * كل سحر وبلاء وسخط

(ترجمه) بوطلسم اولسه حامل حق ایده * باعث دفع سحر ورنج وسخط * بوشش بیت دخی بعض نسخه لرده بولنمغله حرف المیده ان شاء الله تفصیلی مضمم اولان طلسم شهادتیله انكار اولنمیوب درج اولندی مآللری بولوله كه بش عدد ه وایکی خط توینی = وبررسم صلیبی كه كوشه لرنده بر بر نقطه وضع اولنه ╪ بویدی دانه همزه ء دخی دردی رسم اولنوب وبر رواووهاء وصاد و ه ص بوجمله برداٸره اولوب اولی آخرینه تقریب اولنه ووسطنده برمیم ترقیم اولنه جمله سی اون سكز ماده یدی نوع اولور هاء وواو وصاد مفتوح العین یعنی كوزلری آچق اولمغله شمروطدر میم مطموس یعنی كوزی مستور تعلیق میمی كبی اولملق حرف المیده اولان طلسم میمنك شهادتیله دخی ظاهردر اشته بویلجه برطلسم خاتمی بازوبندویا حمائل كردن ایلكه حامل اولان كسنه آفات مذكوره دن اسرار حروف بودوال سرموز وموقوف مرمتنه محفوظ ومحفوف حفیظ ورؤف اوله دیمكدركه وسمی بودر

اگرچه خواص واسرار حروفك تأثيرى مقرردر لكن صحت روايت واهلندن نفس وهمت كبى شرطلرى اولمغله شرطنك عدمنده اتخاذ رقيه وحمائل خصوصا ارباب ذكروسلوكه مناسب اولمزكه الخواص للخواص ديمشلردر اثرده دخى (نهى عن الرقى) حديثى مرويدر حاصلى تسليم ورضايه مخالف كوريور

(الظاء المشاله)

نوم امرئ خيرله من يقظه * لم يرض فيها الكاتبين الحفظه

وفى صروف الدهر للمرء عظه

(نوم) اويخودر لذ وكراء وعفوه وعشاب واردن اسماسندندر وفارسيده خوابدر نعاس وسنه مقدمهٔ نومدركه شكرپاره وپنكه دخى ديرلر (يقظه) اويانقلق كه ايكى نوعدر صوريسى كه نومك ضديدر بونده مراداودر ومعنويسى غفلتك ضديدر اولكيده مفضول وثانيده نومدن افضلدر قالديكه نوم صائم وبيدار اولدقده كورديكى رؤيادن اثربولنان نوم دخى يقظه دن افضلدر رؤيت نبويه كبى (ع) زهى مراتب خوابى كه به زبيداريست) حتى صلحانك نومى ناقض وضوء دكلدر ديديلر زيرا استناده احتياجى حاصل اولمق مرتبه سنده مستغرق اولمز متوجه قبله وزانوزده انشاى شغلنده كاوردوشورمز بكر (تنام عيناى ولا ينام قلبى) قوتلرندن برحالتدر يسرنا الله تعالى (كاتبين حفظه) اعمالنويس اولان كرام فرشتكاندركه آيتده (كراما كاتبين) واقع اولدى جمله سى بش عدد ملكدر ايكيسى يمين ويسارده كاتبان خير وشرو برى دخى پيشكاهنده تلقين

خيرات وسوق مبرات ايدرو برى پيشانى يعنى الننده قائم وصلاة وسلام
ظهورنده تبليغ روضهٔ شريفه يه خادم دروبشنجى موبقاتدن حراسته مأموردركه
موحشات مهلكه يه وقوعدن حفظه مؤكلدر (صروف) حوادث معناسنه
(عظه) اصلنده وعظدر واوسقوطيله بدلنه ها الاحق اولدى نصح وپند ديمكدركه
سبب رقت قلب اولان كلامى نقله وعظ ديرلر (ترجمه) خيراولور بعض نوم
اهلنى قيلمه ايقاظ* اوياتوب شرايده ماضى دكل اندن حفاظ* حادثات فلك
اولور كيشى يه هب وعاظ (ذيل) امام شعرانى طبقاتنده وبهجت الارواح وغيريده
دخى نقل اولنورو سيد ابوبكر الشيخ ابى بن هوار آل البطايحى قدس سره دن
روايت ايدرلركه خير البشر ايله صدّيق اكبر صلى الله عليهما وسلم حضرتلرينى
رؤياده كوردم ديدمكه يارسول الله بكا بر خرقه الباس بيورلك انلر سعادتله
بيورديلركه اى ابن هوار ابن سنك پيغمبريكم لكن بو سنك شيخكدر ديو ابوبكر
صديق جنابنه اشارت وانلره خطابا بيورديلركه يا ابابكر مأمور اولديغك طور
طريقت اوزره تأديب ايت ابوبكره بر ثوب وبر طاقيه كيدردى بيوروب انلر دخى
الباس ايلدكده مبارك اللرينى باشم اوزره امرار وناصيه م اوزره مسح بيوروب
بارك الله فيك ديو بركتله دعا بيوردقلرنده بيدار اولدمكه عينيله اول خرقه بردوش
وطاقيه دخى سرپوش اولدقلرى حالده بولدم ديو نقل بيورمشلردر (ديكر) شيخ
ابوبكر كتانى نقل ايدركه بهردوشنبه وپنجشنبه كيجه لرى بدر البدور رسالت
وقمر الوجود نبوّت عليه وعلى آله التحيه جنابنى مشاهده ورؤيت واقع اولوب
سؤاللريمه جواب بيوررلر ايدى معتاد اوزره برشب حجرهٔ ملك بابنى سد ايدوب
نائم اولدم رؤياده حضرت پيغمبرانام صلى الله عليه وسلمى بنه مشاهده ايله
شرفياب اولدم كوردمكه درت نفر معتبر ايله اقبال بيورديلر وبكا خطاب بيوروب
رفيقلرينك برينه اشارتله يا ابابكر بونى بيلورميسين بن دخى نعم يارسول الله
ابوبكر صديقدر ديدم هر برندن بويله شرف خطاب ايله مستطاب بيوروب بن دخى
نعم يارسول الله عمر فاروقدر عثمان ذى النورينندر ديدم دردنجى سؤاللرينه
جوابده توقف ايلدم بركره دخى وبركره دخى يعنى اوچنجى سؤالده دخى جواب
ويرمدم كويا درونمده انك حقنده برحالت وار ايمش بنه ايكى مبارك اليله بردن
بكا اشارت وصدريمه ضرب ايلديلر وبيورديلركه على بن ابى طالب بودر بن دخى
يارسول الله على بن ابى طالب بودر ديدم بنم ايله حضرت على آراسنده عقد
اخوت بيورديلر وحضرت مرتضى الدن اخذ ايدوب يا ابابكر قالق معاصفا

ديد كلرى محله وارالم ديدى معاصفا يه واردق بهلرا ولوب كنديمى صفاده بولدم
مع هذا زوياى كيجه حجره ده ياتمش اوبوركن كوررديم وعودتده حجره قپوسنى
ايچريدن مسدود ومغلوق على حاله بولدم ديو بيورمشلر بوسياقده نيجه روبالر
طريقت رساله لريمزلك برنده برفصلده جمع اولنمشدر شايان رؤيت اولمق دركاه
حق تعالى دن مرجودر

(العين المهمله)

لاتضع المعروف فى ساقط * فذاك صنع ساقط ضايع

(لاتضع) ضمله اضاعتدن نهى حاضردر فتحه لرله اولورسه وضعدن اولور (معروف) احسان وكرمدر (ساقط) تركجه ده سقط ديدكلريكه حسب ونسبى الچق كمسنه در (صنع) كاركه تركجه ايش (ترجمه) لئيمه سن اضاعت ايلمه احسانى يوق لطفى * بو كار ناسزادر ناسزايه لطف اولور ضايع

وضعه فى حر كريم يكن * عرفك مسكا عرفه ضايع

(ضع) امردر (حر) آزادكه لئيمك ضديدر (عرف) ضمله معروف سابق معناسنه (مسك) منقوطه يى اهمال الله فارسيدن معربدركه تبت نام محله نسبت اولنور (عرف) فتحه له رايحه در (ضايع) ضاع يضوعدن فاعلدر منتشر يعنى طاغيلوجى معناسنه (ترجمه) كرم ايلر ايسك آزاده يه كل ايله احسانى * كه خيرك مشك خوشبو كيبى عالمده اوله شايع (نطق آخر)

فكن معدنا للحلم واصفح عن الاذى * فانك راء ما عملت وسامع

(معدن) يرده مدفون اولان مال كه دفينه ور كاز وفارسيده كان ديرلر بر برلرندن فرقلرى قليلدر (حلم) بلادت ايله غضب ميانيده بر امر كه انفعالنى عدم اظهاردر (اصفح) اوچنجى بابدندر عفو ايله ديمكدركه (فاصفح الصفح الجميل) واقع اولدى بعض ابياتك مفهوملرى ترجمه دن ظهورينه بناء نثرايله بيان ايچون تكثير سواد اولنمدى (ترجمه) اذاى ناسى عفو ايت معدن حلم وكرامت اول * بو كارلك نفعنى كوررايشيدرسين اولور شايع

واحبب اذا احببت حبا مقاربا * فانك لاتدرى متى انت نازع

(مقارب) وسط يعنى هرحالده افراط وتفريطدن احترازايدن كمسنه در مقاربا دخى نسخه در (ترجمه) محبتده اولوب حد ميانه اوزره عدل ايله * كه زيرا احتمالى بولركه اوله سين اكانازع

وابغض اذا ابغضت بغضا مقاربا * فانك لاتدرى متى انت راجع

(البغض) عداوت ایله دیمك كه امر در (معنی) محبت وكرك عداوت وسائر هر امرده افراط وتفریطدن احتراز كركدركه دیمشلر * حب التناهی الغلط * خیر الامور الوسط * وبعضی دخی اصلا ایله مكر بغض فی الله اوله اندمدخی هركسك لایق رتبه سی اوله دیمكدر دیدیلر (ترجمه) عداوتده ده افراط ایله اول معتدل هربار * كه شاید برزمان اوله اوله سین سن اكا راجع (نطق آخر)

ان اخاك الصدق من یسعی معك * ومن یضر نفسه لینفعك

(صدق) مصدردر صادق معناسنه (ترجمه) برادر سا كه اولدر سندن اولمزسعی قاطع * قایر من نفسنه اول مضر سا كه اوله نافع

ومن اذا ماین امر اقطعك * شتت فیه شمله لیجمعك

(شتت) طاغتدی یعنی پراكنده ایلیه (شمل) پریشان اولمق وجمع اولمق كه اضداددندر بونده جمعیت معناسنه در (اللهم شتت شملهم) دعاسی یاربی دشمنك جمعیتن پریشان ایله دیمكدر (ترجمه) سنك حالن پریشان ایلین بر امری كركورسه * پریشان ایدر اول جمعن سنك حالك اولور جامع (نطق آخر)

الفضل من كرم الطبیعه * والمن مفسدة الصنیعه

(فضل) برعطیه دركه كرم ایدن كسنه نك اوزرینه واجب ولازم دكلدر محضا كرمندن عطا ایدر (طبیعت) اصلنده مصدردر طبع وطباع كبی شول مزاج وخویدركه انسان انك اوزرینه مجبول ومخلوقدر بو معناده اسمیه منقولدر جمعی طبایع كلور وطباع طبعك جمعیدر وطبع ختم معناسنه كلوركه تأثیر فی الطین یعنی چاموره اولان اثر معناسنه در مكتوب مطبوع مهرلی مختوم كبی وسیف ومتاع مطبوع بعد العمل تمغالی دیمك ودینار ودرهم مطبوع سكه لی دیمكدر برنسنه یه مطبوع دیدكلری عملنده مطباع تكلف ایلمش یعنی مصنع دیمك اولور وخط مطبوع بصمه دیمكدر حتی بصمه خانه یه دار الطباعه دیرلر ضربخانه یه دار الضرب دیدكلری كبی وجمله سی باب ثالثندندر وطابع وزن ومعناده خاتمدر كسیری دخی لغتدر وطبع الطبع اتولك تحریكیله طباعك اثنای عملنده حاصل اولان دنس ووسخ یعنی كیروپاس وانسانده كسل وفتوردركه اكثریا مزاجنده حاصل اولمغله تسمیه اولندی ومزاجه طبیعت كبی سجیه غریزه شنشنه جبلت شیمه سجیمه خصلت سیرت عریكه نحیری اجریا خشینه نحیزه دخی دیرلر عربیلردر فارسیده دخی سرشت نهاد خوی كردار منش كنش آیین امثالی نامری واردر وعبرانیده یكان تعبیر اولنور (من) منت

وامتنان

وامتنان كه احسان وكرمی باشنه فاتق (مفسده) مصدردر فساده مودی اولان شیٔ (صنيعه) صنعته بو مصرع نافی ضرب‌دن اولان المنة تهدم الصنيعة كلامنی اشرابه ايدركه كيشينك ايلدیکی احسانی امتنان هدم ايدر ديمكدر منت خدايراتو كبينده بوكسنه زحمت چكمه‌دين اكاكرم ايلكدر حقه مخصوص صدركه ديمشلر (ع) كبرو ترسا وظيفه مخوردارى * لكن معناى اولده دخی اولسه خالقده حسن ومخلوقده قبيح اولان اوصافدندركبريا كبی (ترجمه) طبيعتك كرميدر كيشى يه فضل رفيع * تبساه اولوربلی منت ايله عطای وضيع

والخير امنع جانبا * من قلة الجبل المنيعه

(خير) لطف واحساندرحتی لفظ كريمده خير مال معناسنه دخی مطلقدر وسيلهٔ خير اولمغله كه (لحب الخير لشديد * وان ترك خيرا) كريمه‌لری كبی (امنع) وصولی صعوبتلی عالی معناسنه (جانب) بوندمحل ومكان ديمكدر (قله) ضمله در معروفدركرسی ممالك محميه دار السلطنه السنيه حارسه الله تعالى عن تصادم البلية جانب غربنده بنيادكردهٔ قياصرهٔ روم اولان قلل سبعه‌كه يدی قله ديو زبانزددر ميلاد كلمة الله‌دن در تيوز التمش التی سنه مرورنده وحضرت سردار حصن حصين اسلام عليهما وعلى آلهما السلام جنابلری مولدندن طقسان درت سنه مقدم اول حصار بچهٔ كوشهٔ اسلامبول بنا اولنديغى يادكردهٔ مورخين‌در (جبل منيعه) رفيعه معناسنه كه اوزرينه چيقمق كوچ اولان طاغ (ترجمه) شورتبه اصعب وعالی اولور شواهق خير * باقلسه اسهل اولور سرجبال منيع

والشر اسرع جرية * من جرية الماء السريعه

(جريه) سيلان يعنی آقق (ماء سريعه) نهرشديد الجريان (ترجمه) سريعدركه شرورك آقديسى باقمم * ايرشمز ؟ كذشتاب ايلرايسه آب سريع

ترك التعاهد للصديـ * ـق يكون داعية القطيعه

(ترك) مصدر مفعولنه مضافدر تركك التعاهد معناسنه‌در (تكته) قروی‌يه ترك الطلاق فی ترك عهد ووفالری سببيله درزير (الادبه الملوان) شهادتيله الفت دخی حربی آفاقيه درپس انلرك جمعنده وشهرلرده اوليوب بالاخريه قالوب نظردن بووجهله سقوطلرينه ايماء مجهول اولان تركك فعلنى تسميه واستعمال موجب تخفيف لفظ اولوب ساكن قيلندى كه شاعر ديمش * تركوا العهد ونتاوانا

لقبوا بالترك من ترك الوفا (تعاهد) بركسنه ايله عهد وقول ايلمك (قطيعه) انقطاع كه كسلمكدر هجران كبي شيخ سيد يحيي ورد شريفنك بعض نسخه سنده (خلصنا من عذاب القبر والقطيعة والنار) واقع اولدي (ترجمه) سن ايتمه دودستي ترك تعاهد ايله فدا * اولورا ورشته حب وولا يه سيف قطيع

لاتلتطخ بوقيعة * في الناس تلطمك الوقيعة

(لاتلتطخ) آخرينك اعجاميله افتعالدن نهي حاضر در آلوده اولمه يعني بولشمه ولو كان قليلا (وقيعه) غيبت كه كسر عرضه سبب اولان فصل ومذمت (تلطم) مصرع ثانيده آخرينك اهماليله درسني ضرب ايدر ديمكدر زير الطم لغتده ال آيه سيله ضربدر لطمه كبي (ترجمه) ملوث اولمه بو جركاب غيبت ايله صقين * كه كاده لطمه تأديب اورر بو فعل شنيع

ان التخلق ليس يمـــكث ان يؤل الى الطبيعه

(يمكث) طورومكث وتوقف ايدر ديمكدر حرف اخيري مصرع ثاني يه مرهوندر ديديلر (يؤل) برجع معناسنه (ترجمه) صفات بدسكا خوي اولمغه ضرورت يوق * كه آكه منحصر اولمز خصال طبع رفيع

جبل الانام من العبـــاد على الشريفة والوضيعه

(جبل) خلق معناسنه ماضيدر جبلت خلقت وطبيعت بربرلرينه معناده قريب اولدقلري قريبا يازلمشدر (وضيع) رفيعك ضدي كه ردي يعني الچق ديمكدر (ترجمه) جبلت بشريتده وار مليح وقبيح * خصالده دخي كيمي شريف وكيمي وضيع (نطق ديكر)

مات الوفاء فلا رفد ولا طمع * في الناس لم يبق الا اليأس والجزع

(رفد) كسر ايله عطادر (يأس) اميدك ضديدر (جزع) صبرسزلق (ترجمه) وفادوكندي عطا فالمدي كسلدي طمع * همان بو خلقده شمدي بديد يأس وجزع

فاصبر على ثقة بالله وارض به * فالله اكرم من يرجي ويتبع

(ثقه) وثوق كبي اعتماد وتكيه معناسنه (ارض) امر حاضر راضي اول ديمك (يتبع) يقتدي وزن ومعناسنده افتعالدن مضارع مجهول كه اقتدا اولنور ديمك (ترجمه) مقام صبر ورضاده قيل اعتماد خدا * كه اكرم كرما اولدر آكه جمله تبع

(نطق آخر) وداوعدو اداوه لاتداره * فان مداراة العدي ليس ينفع

(داو) دوا ماده سندن امردر علاج ايله ديمكدر (داوه) واوايله مرسوم اولمسي رفعنه علامتدر مبتدا اولوب (معني) دشمنك درد وجودينه علاج ايله لكن

عداوتندن عبارت اولان علتنه مداراة ایله دیمك اولور اكر نصب ایله داءه اولورسه عدودن بدل جزء بلكه كل ونعم البدل اولوركه عین داء درو بودعوا غلطكارلق دكلدر پس معنی بدن عدونك علتنه علاج ایله اما عداوتنه مداراة ایله كه (واغلظ علیهم) ایله عامل اول ولومة لائمدن خائف اولمه دیمكدركه مصرع ثانی علاج پذیر اولمدیغنی افاده ایدر (عدا) عدونك جمع بی نظیریدر (ترجمه) عدویه ایله تدبیرا كااولوردواشمشیر * مداراة ایلمك دشمنلره اولمزسكا نافع

فانك لوداریت عامین عقربا * اذا امكنت یوما من الدهر تلسع

(عقرب) حیوان معروفدركه كوزی یوقدر حرارودخی دیرلر وبروج اثنا عشردن برینك اسمی وكنایتده دخی مرأة معناسنه تركیب مقلوبده عقرب تحت برقع دیمشلردركه بانوی مقنع مراددر بو محلده بومعنی دخی الطفدر (تلسع) مهمله لرله درصوقردیمكدر مصدری لسع لدغ كبی یلان وعقرب واری صوقق اسكین ارباب دقتدن ابوعمرو بن العلاء دیركه دمبال ایله ضربده لسع وآغز ایله صوقفده لدغ تعبیر اولنوركه منهرده دخی محرردروهر بری بد زبان كسنه نك لفظ شنیع ایله تكدیرنده دخی استعاره اولنور (ترجمه) اكر برعقربی برنیجه دملر تربیت قیلسك * صوقرحكمن ویرر فرصتده چون اولمز مضرنافع

(نطق دیكر) لاتجزعن اذا نابتك نائبة * واصبر ففی الصبر عند الضیق متسع

(نابتك) اصابتك معناسنه در تأتیك دخی نسخه در (نائبه) مصیبت جمعی نوائب كلور (متسع) افتعالدن مفعول صیغه سیله اسم زماندركه مضایقه دربی اولان زمان سعه در (ترجمه) چون مصیبت واقع اولسه ایتمه زاری وفزع صابراول هر ضیق دم انكله بولور متسع

ان الكریم اذا نابته نائبة * لم یبد منه علی علاته الهلع

(علات) كسر ایله علتك جمع سالمیدر صاحبنی مشغول ایدن حدثلر ومرض (هلع) جزعك زیاده فاحشی كه آیتده (خلق الانسان هلوعا اذا مسه الشر جزوعا واذا مسه الخیر منوعا) كلمشدر (ترجمه) بركریمه كر مصیبت عارض اولسه ناكهان * اول علالدن مضطرب اولمازبیلنمز هیچ وجع

(نطق اخر) دع الحرص عن الدنیا * وفی العیش فلا تطمع

بو شعر هزج بحرینك مربع مشطور زیدرركه فارسیده دخی مستعملدركه عروضنده ابیسلاقك بری دیمش * بقدسرو كل اندامی خوشا وقتی كه بخرامی (مآل شعر) حرص وطمعی مذمتدر (ترجمه) حریص اولمه بودنیایه *

سن اوله عيشنه طامع

ولا تجمع من المال * فلا تدرى لمن تجمع

(ترجمه) صقين جمع ايلمه مالى * كيمه اولدك عجب جامع

فلا تدرى افى ارضك * ام في غيرها تصرع

(ارض) يردر زمين معناسنه در (ومن الارض مثلهن) نصيله يدى قات اولديغى ثابتدر لكن آسمان كبى فاصله لرى بوقدر متفرداذ كريله انكيجون شئ واحد معامله سى اولندى حتى كنز الاسرارده صنهاجى افاده ايدركه طبقهٔ زمين اوله رمكادر كه رمك اقامت معناسنه والولن ايلدن سوادنه ماثل بر نوع دوه تويى در وثانيه (جلده) وثالثه (عزقه) ورابعه (جدبا) وخامسه (قلتا) وسادسه (سجين) ويدنجى عجيب ديو بنامدر وايكنجى آهندن مخلوقدر ديمشلردر بونده ارض ملك معناسنه در (تصرع) تسقط ديمكدر دوشرسين ديمك موتدن كنايتدر علت صرع صاحبى دوشرمسى سببيه تسميه سيدر (فائده) مولانا حفيد مجموعه سنده ديركه صرع روحانى اولديغى كبي جسمانى دخى اولور زيرا كتاب الاهويه ده ابقراط تصريح ايدركه جريانى اولميان صويك مضرتى واردر ديو سبب اولديغى علتلرى ايراد ايلنده ديركه اطبانك علاج ايلدكلرى صرع دخى ماء راكدواقفدن پيدا اولور (لطيفهٔ شافيه) بو محلده بودخى مهمدركه صوايچركن خصوصا كيجه اوله يا ماء ان ماء القدس تقريك السلام * كلامنى يا دوسمله ايراد وبعده شرب ماء واقع اواسه اول صودن وجوده اصلا ضرر وقطرة ما كدر پيدا اولمز ديو شيخ اكبر مسامره سنده يازرخذ ما صفا (حاصلى) مغيبات خمسه يى جامع اولان آيتده (وماتدرى نفس باى ارض تموت) مفهومنى بو بيت مشتملدر (ترجمه)

بيلور ميسين نه يرده موت ايروب ايلرسنى ضايع

فان الرزق مقسوم وكد المرء لا ينفع

(كد) افراط اوزره تعب وزحمتدر (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) كريمه سى حكمنجه ارزاق نفوس متنفسه مخلوق ومقسومدر كه (وفى السماء رزقكم) نص قاطعدر اگرچه زحمت چكوب مأمور اولديغى مرتبه دن زياده كديمين عرق جبين قسمتدن زياده يى مفيد اولمزكه شاعر ديمش * كدود كدود القز ينسج دائما ويهلك غما وسط ما هو ناسجه * لكن حق تعالى بطالى سومز (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر جليلنه امتثالا كسب لازمدر الكاسب حبيب الله بو كسب بحثى حرف دالده تفصيل اولنمشدى (ترجمه) حق ايتمش رزقى

چون

جون قسمت * طلبده كد دكل نافع

فقير كل من يطمع * غني كل من يقنع

القناعة كنز لا يفنى * مفهومنه ايمادركه قناعت قسمت ازلى به رضادر (ترجمه) فقير اولور طمعكاران * غنيدر هر اولان قانع (نطق ديكر)

قصوى الجديد الى بلى * والوصل فى الدنيا انقطاعه

(قصوى) ضمله نهايت معناسنه اقصانك مؤنثيدر (قصر جديد) دخى نسخه در (جديد) جيمله يكى كه كهنه مقابلى نوكبى (بلى) كسرايله اسكيمك وجوره يمكدر (معنى) جديد مرور ايامله عتيق اولمغه منتهيدر غيرى صورتك حصولى محتمل دكلدر ودنيايه وصول صورى دخى حقيقتده واصل معنوى ايجون عين انقطاعدر كه البته ماسوايه وصلت اصل حقيقتدن فرقتى موجب اولور الضدان لا يجتمعان (ترجمه) هر جديدك انتهاسى كهنه لكدر بى نزاع * وصلت دنيانك انجامى اولوبدر انقطاع

اى اجتماع لم يصر * لتشتت منه اجتماعه

(لم يصر) قال وباع بابلرندن قطع وفصل معناسنه لم يقطع ديمكدر (لتشتت) لام قسميه وتشتت فعل ماضيدر تفرق معناسنه در واولكى اجتماع مجتمع ديمكدر (ترجمه) قنغى جمعيت كورلمشدركه اولمز منقطع * سنك فرقتله شكت اولمقده جام اجتماع

ام اى شعب لا التيام * لم يفرقه انصداعه

(شعب) تفرق وتجمع كه اضداددندر بونده تفرق وتشقق مراددر (التيام) اوكلمق وبتشمك اتصال بولمق (انصداع) يارلمق تصدع وانشقاق كبى (ترجمه) قنغى زخم ملتئمدن سينه صاف اولدى كانى * شرحه شرحه ايتدى تيغ غم پر التماع

ام اى منتفع بشئ * ثم تم له انتفاعه

(ترجمه) قنغى شيدن انتفاع ايدن كسك كارن عجب * شوق دهر ايچره قودى رايج كساد امتناع

يا بوس للدهر الذى * ما زال مختلفا طباعه

(بوس) ضمله شدت وصعوبت كه عذاب بئيس صعب ايله تفسير اولندى بوس دهر شدائد ايام وحوادث روزكاردركه ذوى العقول منزله سنده ندا اولنمشدركه ابن نحوى مرحوم منفرجه اولنده تضمين وابتدا ايلديكى حديث شريفده دخى

(ع) اشتدی ازمة تنفرج * وارد اولدی ازمة شدت ظلمت معناسنه در و یا ازمة تقدیرنده مورد خطابدر و بونده مراد مبتلای حادثه در (طباع) طبعك جمعی اولدیغی قریبا یازلدی بوندانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ای شدائد صاحبی بو روز کاری سیر ایدوب * اختلافی دائمیدر بوله بیل انده طباع

قد قیل فی امثالهم * یکفیك من شره سماعه

مصرع ثانی مقول مثلدر * یعنی اکر شر استرسن بو دورانك شرورندن مسموعك اولان شرك استماعی دخی برشردرکه خاطر پریشان اولوب ابتلای ماسواده سکا کافیدر بوندن اعتبار ایله که اکر برشر دهره و یا نیجه حوادث ایامه مبتلا اولمق نه مرتبه یه ار بابی رسیده ایدر (یاخود) معنی بوله اوله که روز کارك شرندن احتراز و تحصن یابنده مسموعك اولان سخن اکرسمع جان وصماخ جنان ایله اصغا ایدرسن سکا کافیدرکه کندیکی محفوظ ایکن اتصالنده حفظده اهتمام ایله زیرا طریق سامعه دن تأثیر سائر اسبابه غالبدر (ع) والاذن تعشق قبل العین احیانا * انکیچون دوران و جولانه سماع دیدیلرکه کفتار صحبت و آغاز حسن صوت امثالی استماعندن قلبه تأثیرك اثریدرکه حالت زائده یی موجد اولوب تهییج وجدان ایله موجب وجد و حرکت اولور دیدیلر (ترجمه) روز کار زور کارك کاری اعلام ایچون * دیدیلر شرنده کافی ساکه انجق استماع (نطق آخر)

ومن البلاء علی البلاء علامة * ان لا یری لك عن هواك نزوع

(بلاء) اول تجربه و ثانی بلیه معناسنه (نزوع) نزعك جمعیدر انواع نزع مراددر (معنی) بعض مادهٔ قلیله ایله ابتلا و صکره ادنی برسببله اندن خلاص بولمق تجربه در و تنبیه وسکا علامتدرکه بو بلایانك بردفعی محال اولان وقعهٔ کبراسنه مبتلا اولورسین کندیکه کل هوادن ال چك اندن کندیکی نزع ایلکه طرفیتی واردر (حاصلی) سن کندی دامنکی دست هوادن تخلیص ایلدیکك مشاهده اولنمدیجه خطر ابتلادن سنك ایچون امنیت ممکن دکلدر دیمکدر (ترجمه) نزول ایدن بلالر ابتلایه هب علامتدر * آیرخوف خدا ایله هوادن قلبی قیل منزوع

وکفاك من غیر الحدوث انه * یبلی الجدید و یحصد المزروع

(غیر) فتح یا ایله غیرتك جمعیدرکه ایکیسی دخی مکسور الاولدر غیرت دیشدر (ترجمه) سکا عبرت حوادثدن دیت و یرمك یتشمزمی * یکیلر اسکیمکده دمبدم بیچلمه ده مزروع (نطق دیکر)

تجوع فان الجوع من عمل التقی * وان طویل الجوع یوما سیشبع

(تجوع) تفعل بابندن امردر جوع اختیاری سنك صفتك اولسون دیمك كه (ع) تجوع ترانی تجرد تصل * حدیث قدسیسندن مأخوذ در شاعر تضمین ایدوب دیمش * خدایی سورسن سوادن كسل * تجوع ترانی تجرد تصل (ترجمه) راه تقوا ده ریاضت برله جوعه مائل اول * بونده جوع دائم اهلی بوله عقباده شبع

وجانب صغار الذنب لاتركبنها * فان صغار الذنب یوما سیجمع

(صغار) اكر فتحله اولورسه كناهك ذلیل وحقیری دیمكدر وكسر ایله صغیرك جمعی اولور كبیرك كبار كلدیكی كبی (وذنب) دخی لام جنسله جمع قوتنده اولور (لاتركبنها) اصلنده تركب اولوب نون تأكید وضمیر مفعول لاحق اولمشدر كناهك صغیرینه البته راكب ومرتكب اولمه دیمكدر (نكته) علمادن برینه كبیره دن سؤال ایلمشلر جوابنده سن صغیری بكا سویله بندخی بیولك كناهی سكا دیرم دیمش یعنی نردبان كبیدر برقدمه ترقی اولندقجه مادونی مافوقنه نسبتله قلیل وصغیر كورینور وتهاون واجتماع ایله كبیره اولور (بیت) صوفی ضرور ایتمز سكا اطفال الله صحبت * غم چكمه كیرر رجنته ارباب صغائر (ترجمه) ارتكاب ایتمه صغار ذنبی ایله احتراز * جمله سی اولور كبیره سن اكا ایتمه طمع (نطق آخر) ذنوبی ان فكرت فیها كثیرة * ورحمة ربی من ذنوبی اوسع (ذنوبی) یالری فتحله (فكرت) تشدید كافله در (والله واسع المغفره) مفهومی بوبیتدن مستفاددر (ترجمه) كناهم فكر ایدرسم حددن افزون اولمده لكن خدانك رحمتی جرم وكناهمدن دخی واسع

فما طمعی فی صالح قد عملته * ولكننی فی رحمة الله اطمع

اكرامت مذنبه اولمسه لرانلری اعدام وبرینه سائر اقوام خلق ایدردم بیورلدیغی (غفار الذنوب) سری آشكار اولمق ایچوندر اشته بومفهومی اعلام ایدوب حضرت امیر بیورور كه اعمال صالحه سببیله بن طمعكار غفران دكلم لكن الحق ارحم الراحمین جنابنك رحمت ومغفرتنه امیدوارم (ترجمه) طمع قیلم جهانده ایتدیكم اعمال خیر ایله * ولی بن رحمت پروردكاره اولمشم طامع

فانیك غفران فذا الرحمة * وان تكن الاخری فما كنت اصنع

(اخری) تأنیثی عقوبت اعتبار یله در یعنی حقمده مغفرت ظهوری محض فضل ورحمتدر لكن اكر ظهور ایدن مقتضای عدل ایله غفرانك خلافی وضدی اولورسه كه مستحق اولدیغم عقوبتدر نعوذ بالله منها اول وقتده الدن نه كلور دیمك اولور (ترجمه) اكر غفران ظهور ایلرسه محض رحمت حقدر * اكر ضدی

اولورسه اعترافم واربنم صانع

ملیکی ومعبودی وربی وحافظی * وانی له عبد اقر واخشع

(ترجمه) بنم معبودم اولدرپادشاهم حافظم ربم * قولی یم بن مقرم ظاهر وباطن اکا خاشع (حمد)

لك الحمد اما علی نعمة * واما علی نقمة تدفع

(نقمت) عقوبت (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد عطا ونعمت ای نافع * دخی هر نقمتك اوزره که سن اولدك انی دافع

تشاء فتفعل ماشئته * وتسمع من حیث لا یسمع

(ترجمه) مرادایدرمرادایندیککی فاعل اولورسین سن * هر اسرارك سمیعیسین که ادراك ایده من سامع (حمد دیگر)

لك الحمد یاذا الجود والمجد والعلی * تبارکت تعطی من تشاء وتمنع

امام الاقطاب یحیی النووی بعض عارفان الهیدن نقل بیورمشلر که بو منظومه ایله الله عزوجل درکاهنه هرکس توسل یعنی بعد القرآءه حضور معنوی ربانی یه اکرم مرادشرعیسنی عرض ایلسه آنك حرمتنه البته دعاسی مقبول اولمسی مجرب در دید یکی کندی خط شریفلری ایله یازلمش کوردم دیو همدانی نقل ایدر وشیخ سید محمود کردی مدنی دخی قرة العین نام کتابنده تصریح ایلمشدر (تبارکت) یارب سن عظیم الشان وبزرکوار ورب الارباب اولدك یعنی من الازل الی الابد بویله سن دیمکدر (فائده) قرآن کریمده اون ایکی محلده مبارك ایله معروف یعنی کثرت خیر وبرکت بوله موصوف اشیا واردر که تفسیر بابانی وسائر تفاسیرده سرد اولندیغی اعداد الاعدادده تعداد اولنمشدر (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد ای اولو عالی کرم اسی * مراد اوزره ایامولی اولورسین معطی ومانع

الهی وخلاقی وحرزی وموئلی * الیك لدی الاعسار والیسر افزع

(حرز) تکیه واعتماد محلی (موئل) مصیر ومرجع معناسنه در بو اسمك حق تعالی یه اطلاقنده انك مرادفی اولنلری اطلاق شهادتیله جوازی ضرورات لفظیه دندر دیو مصنف صاحبی یازمشدر ومحدث فاضل ومقری کامل امام قاسم شاطبی دخی حرز الامانی نام قصیدهٔ معروفه سندن بیت اولده (ع) تبارکت رحمانا رحیما وموئلا * دیو بیورو حق شواهد ابن هشامدن یمش اوجنجی شاهد بو بیت واقع اولمغله اندن عبد القادر بغدادی بحث توقیفده بسط مقال جوازایلمشدر که توفیق التوفیق نام برساله ده اولان تفصیل مشبع شایان مراجعتدر ومصرع ثانی

کوياموئل لفظنك مفصلى ومفصلى كبيدر (اعسار) عسرك جميعدر مقتضاى
وزن ايله جمع قلندى ويسرافراداولنمق باذن الله يسرواحد عسرين وبلكه عسر
متعدده مقابل اولدېغنى افاده وتحقيق ايچوندر پس عسرك دفعى ويسرك
رجاسى وقتنده موئل ومفزع ومرجع انجق سنسين وپناهم سنسك دركاهكدر
ديمك اولور (ترجمه) الهى سن پناهم ملجائم خلاق جانمسين * سكادر عسر
ويسرمده فغان وزارم اى نافع

الهى لئن جلت وجت خطيئتى * فعفولك عن ذنبى اجل واوسع

(جت) جمامدن فعل ماضيدركه قيودن صويى چكوب بعده بنه جمع اولمقدر
وجوم قيويه ديرلركه كثير الماء اوله وبونده دخى بعد الاستغفار خطايانك تكرار
اكثارى مراددر (خطيئه) خطادر (مألى) كرم وعفوى فزوندر بنم اميدمدن
منطوقنجه لطفى قهرنه غالب عفوى عقابنى سالب وجمالى ٧٤ جلالندن ٦٤
زياده ومغفرت ١٢٧٠ خطيئتدن ١٠٣٠ افزون اولديغى مستفاد اعداددرحتى
(ع) اون ارتقدر جلالندن جمالى * ديمشلردر وحكم الهيه ندركه حق تعالى ٦١٩
حاجتروا ٦١٩ عدددن مساوى اولديغى كبى عبد ٧٦ كاه ٧٦ دخى يكسان
شماريده در (ترجمه) الهاجرم بسيارم نه رتبه چوق دخى اولسه * سنك
درياى عفوك قطره سى اندن دخى واسع

الهى لئن اعطيت نفسى سؤلها * فها انافى روض الندامة ارتع

(سؤل) سؤال وآرزوكه تركجه استك (ها) ادات تنبيهدر مخاطبه مرامنك
عظيم اولديغن اعلامدر اگرچه حقه نسبتله لزومى يوقدر لكن مقتضاى بلاغت
اوزره لازمه حالدريت آتى لازم فائدۀ خبر اولديغى كبى (روض) باغ وچراكاه
چمنزاركه واحدى روضه در (ندامت) پشيمانلق (ارتع) رتعدن متكلمدركه
اوتلارم ديمكدر مرادميل وشغل والتفاتدر (ترجمه) الهى كرمراد نفسمى
ويردمسه ده الان * بنه صحن ندامت ايچره اولدم لطفكه طامع

الهى ترى حالى وفقرى وفاقتى * وانت مناجاتى الخفية تسمع

(فاقه) شدت فقردر لكن بونده حاجت معناسنه يازديلر حالتى دخى نسخه در
(مناجات) حقدن غيرك معلومى اولميان سرى حقه افاده در مؤخر تسمع به
مفعولدر انكيچون صفتى منصوبدر (خفيه) صفت كاشفه در پوشيده ومستور
ديمكدر (ترجمه) بضيراسن كوروسين حال فقر واحتياجم هم *
بنم هر راز مستورمده سن سن سرمى سامع

الهی فلا تقطع رجائی ولا تزغ * فؤادی فلی فی سیب جودك مطمع

(رجا) نیاز (لاتزغ فوأدی) ربنا لاتزغ قلوبنا * کریمه سنه ایما در مادۀ زیغدن میل معناسنه که (مازاغ البصر) ماضی ثلاثیدر (سیب) جریان معناسنه که بعلوسیبك عنی * متشهدات شعریه دندر (مطمع) طمع معناسنه مصدر میمیدر (تبشیر) ارباب جرم وکناهدن منکسر القلب اولنلره جبیره بند خاطر اولور قرآن کریمده ارجی الآیات اون بشه رسیده در ۱ (ان ربك لذو مغفرة للناس علی ظلمهم ۲ (ان الله یغفر الذنوب جمیعا ۳ (وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا ٤ (لاتقنطوا ٥ (ألا تحبون ان یغفر الله لکم ٦ (وآخرون اعترفوا بذنوبهم ۷ (ان العذاب علی من کذب وتولی ۸ (ویعفو عن کثیر ۹ (یغفر لهم ماقد سلف ۱۰ (واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا ۱۱ (قال اولم تؤمن قال بلی ۱۲ (فهل یهلك الا القوم الفاسقون ۱۳ (اومسکینا ذا متربة ۱٤ (قل کل یعمل علی شاکلته ۱٥ (هل نجازی الا الکفور (ترجمه) کریما کسمه امیدم دلم دوندرمه فضلکدن * امیدا عتراف بحر لطفك ایله دل طامع

الهی اجرنی من عذابك اننی * اسیر ذلیل خائف لك اخضع

(اجر) امر حاضر دعائیه در اجاره دندر که اصلی ایجار در تخلیص وانقاذ یعنی نجات ویروب قورترمق که تعلیما للامه اثرده (اللهم اجرنی من النار وادخلنی الجنة مع الابرار) وارد اولدی فارسیده (اجرنی) زنهارده مراد ایله شرح اولنور (اسیر) ترکیده توتساق بونده عبد مراد در که تذلل تعبیر لرندندر باب نیازی اتبازده هر نقدر که عرض ذلت اولنورسه اولقدردن زیاده وسیلۀ رفعت اولوب علوشان حضرت واحدیت ظاهر اولور که من عرف نفسه بومعنایه دردخی دیمشلردر (اخضع) خضوع ایدرم دیمك که زمین طرفنه باش اکوب برکسنه یه تواضع کوسترمك خشوع دخی اکا قریبدر فروتنی وسرفرودیمکدر (فائده) بوامرده دیمشلردر که دین امرنده کندیدن رفیع اولنلره طوع وانقیاد وکبار اسلاف نامنلری یاد اولنسه قدمی هذه وروونده اولان سرفروکبی کردن نادۀ تسلیم اولوب قلبا وقالبا فروتنی امر محمود در که (فی صلاتهم خاشعون) وصف جلیلندن اخذ اولنمشدر دیدیلر اکرمختاری رتبۀ رکوعه وارسه دخی رکوع اولنمق حقه خاص اولملغله البته شرطلری بولنوب نیت ایله وتسبیحات ثلاثه ادامی قدر وقت سکونت اعضا وداخل نمازده اولمق لازمدر که تعریف رکوعده داخل اوله برأسه عبادت اولمق فرشتکانه خاص اولمقدن غیری سجده کبی برأسه

عبادت دكلدركه سجدۀ تلاوت وسجدۀ شكر امثالی عبادت مستقله درحق كتب حديثك بعضيسنده مصرحدركه اسم شريف نبوی عليه الصلاة والسلام ياد اولنديغی هيئتدن صورت ديكره كنديی درحال نقل وتحويل واجبدر ودين امرنده اهل رفعت اولميوب جبابرۀ اهل دنيايه دخی شرلرندن تحفظا ويا قلبلرينی جبروظلمدن سلب وراه حقانيته جلب نيتيله ويا پادشاه ايسه خليفة الله اولديغی سبيله وياخود همان اهل عظمت وجبروتك جلالت شانلری دخی فی الحقيقه حق تعالانك تجليسی اولديغن مطالعه وملاحظه ايله وياهل شهود دن ايسه حقيقنده اول تجلی يی مشاهده ايله بالضروره سرفروی تعظيمانه يی بوسره بناء اظهاره ايلمكه قادر اوله مز اول ظالم وجبار كنديه تعظيم ايلدی ظن ايدوب وسائرساده دل اولان اهل انكارانی كوردكده تضليل وبلكه تكفيره جسارت ايدرحاشا مع هذا بودخی برنوع توحيد فعليدر ديبلرحق تعالی انلره سمع حقيقت وبصر بصيرت يعنی طرف قدسيسندن قوت عنايت ايلمك لازمدركه بومقوله دقايق انلر قتنده مسلم اوله (ع) فيالها قصة فی شرحها طول (ترجمه) غفورا دوجهانده هرعذابكدن امين ايله صفات ذلت وخوف وخضوعی اولمشم جامع

الهی فآنسنی بتلقين حجتی * اذا كان لی فی القبرمثوی ومضجع

(آنس) امردربی مظهرانسيت وبعيد وحشت قيل ديمكدر (تلقين حجت) مطلقدر دنياده امورمسئوله يه جواب مسكت وعالم برزخده منكرين حضراتنه اجوبه ثلاثه ده (واحلل عقدة من لسانی) سرندن وايه كبير ايدوب وسائر مضايقده نطقمده تأثير وحق ادايی حقمده تيسير ايله مثبت قيل ديمك اولور (فائده) اهل ايمانه كلان ملكين بشير ومبشر اسمنده وسائره ظهور ايدن فرشته لرك نامارى منكرونكير تعبير اولنور وكاف اول فتحله در وسؤال وجواب لغت آدمی اولان سريانی اداايله دركه بوسياقی امام سيوطی صراحة تثبيت نام منظومه سنده بيورر * ومن غريب ماترى العينان * ان سؤال القبر بالسريانی الی آخره (مضجع) مثوی كبی اسم مكاندر (ميت) يعنی ياتاجق برمعناسنه (ترجمه) حليما فيض انسكله بكا تلقينی آسان ايت * شودمكه بسترقبرمده وحشتله اولم ضاجع

الهی لئن عذبتنی الف حجة * فحبل رجائی منك لايتقطع

(الف) تكثير فرضی ايچوندر (حجه) فتحله جمع معروفدر انكله سال ودهرمراد

اولنورکه ترکیده دخی بیلده برواقع اولان اوقاتدن مثلا بش رمضاندرکه فلان امر واقع اولقده دردیرلر بش ییل ودوروکورمراد اولنور (ترجمه) لطیفا با که عدلکله اکر بیک ییل عذاب ایتسک بوسنک لطفکدن اولمز رشتهٔ امیدمی قاطع

الهی اذقنی طعم عفوك یوم لا * بنون ولامال هنالك ینفع

(اذق) سابقا مذکوراجرنی کیبدر بکاداتدر یعنی لذتیاب ایله دیمکدروبیت (یوم لا ینفع مال ولا بنون) کریمه سی مفهومنی ایما ایدر (طعم) لذت وچاشنی که طعامك طعمی لذیذدر (هنالك) هنا ضمله وقصرایله مکانه اشارتدر کاف لحوقیله هنالك ولام دخی زیاده قیلنوب هنالك بیته معنای مزبورده مستعملدر کاف خطاب ایچون اولمغله فتحی وکسری علم تذکیروتأنیث اولور جمله سنده معناسی بومکانده دیمکدر بعدی مکان اعتباریله در بعض امکنه قریب ایکن بعید عد اولنور مثلا تعظیم ایچون وبعض محللر بعید ایکن قریب اعتبار اولنور تخویف مخاطب ایچون که کل آت قریب مراد اولنور (ترجمه) کرما چاشنی عفو یکی طاتدر بکا اول کون * که اولاد ایله اموال اولمزانده کیمسه یه نافع

الهی اذالم ترعنی کنت ضائعا * وان کنت ترعانی فلست اضیع

(لم ترع) رعی ورعایتدن بونده حفظ معناسنه درکه ترکجه قوریمق (اضیع) تفعیلدن مجهول متکلمدرکه ضایع قیلنورم دیمکدر لست ایله معاکسی وضدی یعنی عدم ضیاع مراد اولور (ترجمه) حفیظا حفظك ایرمزسه تلف امر مقرر در * عنایتله حمایت ایلر ایسك اولمزم ضایع

الهی اذالم تعف عن غیر محسن * فمن لمسیء بالهوی یتمتع

(محسن) احسان اهلی دیمکدر واحسان خالق تعالی نك ذات شریفنی مشاهده ایدرلك خیر ایلمکدرکه اکرحق کورمزسه ده حق تعالی انی کورور وهرکاربنه مطلعدر وبواعتقاد اوزره دائما عملنده ملاحظه اوزره اولمغه احسان دینور پس عنایت وکرمده اهل احسان ایله اهل اساءت یکساندر اکرلطف محسنه منحصر اولسه بدکار کیمك درکاهنه واروب هوا وهوسدن خلاص ایچون عون وفضل رجاسنده اولسون دیمك مألنده درکه (یتمتع) تفعل بابندندر لکن یمتع معناسنه ویا یتمتع یتکفل دیمك اولور (ترجمه) لطیفا اهل جرمی مظهر عفو ایتمسك فرضا * اولورمی مجرم اهل هوا یه ماسوا نافع

الهی لئن فرطت فی طلب التقی * فها انا اثر العفو واقفو واتبع

(فرطت)

(فرطت) قصرت معناسنه يعنى نقصان وتقصير ايدرسم (ها) تنبيه ايچون محسنات تراكيب عربيه دندر بونده زائددر (اثر) كسرايله بى كه آردنجه ديمك (اقفو) قفادن روانه اولوب ييزوم يعنى مطلقا طالب عفوم ديمك مألنده در (ترجمه) غفورا امر تقواده اكر تقصير ايتدمسه * بودم بن اثر عفوه اقتفا برله اولم تابع

الهى ذنوبى بذت الطود واعتلت * وصفحك عن ذنبى اجل وارفع

(بذت) غالب اولدى ديمك اعتلت كبى (طود) فتحله طاغدر كه طودشامخ جبل عالى ديمكدر مألى كثرة جرمى افاده در كه تركيده دخى طاغلرى آشدى ديرلر (ترجمه) عفوادنبم اولديسه جباله غالب وعالى * دكلدر ذره وش خورشيد عفولك اولسه كرطالع

الهى لئن اخطأت جهلا فطالما * رجوتك حتى قيل ماهو يجزع

(يجزع) جزعدندر برجع دخى نسخه وترجمه اكا ناظردر (پس خلاصه) ياربى اكر بيلمز لك ايله خطا ايلدمسه ده چوق زماندر كه عفورجاسى ايچون دلبندم واول امنيه ايله ساكت وصامت منتظرم حتى حقمده سويلديلر كه بوكمسنه جزع فزع ايلمز امين دل ويايأسله يادركل اولمق كركدركه خالندن افاده وعنايت رجاسنه مبادرت ايلمز دوقيل وقال ويابوكمسنه ارتق بورجادن فارغ اولمز ديو كفتكو ايلمكه باشلديلر (ترجمه) صبور اجهلمله جرم ايلدمسه نيجه دمدركه * رجاى ابنده يم حتى كه ديرلر اولمز اول راجع

الهى يُنحى ذكر طولك لوعتى * وذكر الخطايا العين منى يدمع

(ينحى) مهمله ايله دربعيد ايدر ديمكدركه تفعيلدندر (طول) فتحله فضل وكرم (لوعه) احراق كه حرقت محبت مراددر (يدمع) تدميعدن اولوب اغلادرديمك (عين) مفعوليدر جمله سى ذكرك خبريدر (ترجمه) حليما ايلسه ذكرعطا ناردلى اطفا * اولور ذكر خطا ايله دمادم ديده لردامع

الهى اقلنى عثرتى وامح حوبتى * فانى مقر خائف متضرع

(اقل) سابقا مذكور اجركبى ومعناسى اسقاط ايله ديمكدركه نسيمل رجاسيدر (عثرت) عثارك شدت وذلتدر (حوبه) كاهدر فتحى كبى ضمى دخى جائزدر (حوبا كبيرا) لفظ كريمدر (ترجمه) معزاذلتم اسقاط ايدوب محوايله عصيانم مقرم جرمه خوف ورجاده اولورم ضارع

الهى انلنى منك روحا ورحمة * فلست سوى ابواب فضلك اقرع

(انل) اقل كبى ومعناسى نائل قيل ديمك (روح) راحت كه لفظ كريمدر (اقرع)
قاقوب چالوب درون خانه دن استعلام ايدرم كه (من قرع بابا ولج ولج) ديمشلر بونده
خلاصه سى كرمك قپوسندن غيرى قپويى دق ايلم ديمكدر (ترجمه) مجيبا
فيض لطفكدن كرم قيل رحمت وراحت * در فضلكدن ارتق برقپويى اولمزم قارع

الهى لئن اقصيتنى او اهنتنى * فمن ذا الذى ارجو ومن ذا اشفع

(اقصيت) قاف ومهمله ايله ابعدت معناسنه در (اهنت) اهانتدن تحقير وتخذيل ايدرسن ديمكدر (ترجمه) عزيزا كربنى ابعاد وتحقير ايلسك يينه
كيمه عرض رجا ايدم بنمچون كيم اوله شافع

الهى لئن خيبتنى او طردتنى * فما حيلتى يارب ام كيف اصنع

(خيبت) صفر اليد ايدرسن (طردت) سورروب بعيد ايدرسن ديمكدر (ترجمه)
سميعا كربنى صفر اليد ودور ايلر ايسكده * بنم يوق چاره وحيله مه نه كارى
اوله يم صانع

الهى حليف الحب بالليل ساهر * يناجى ويدعو والمغفل يهجع

(حليف) مهمله ايله عهد ايدن كسنه در بونده حب قرينه سيله مراد دوستلق يعنى اوامر الهيه ده وسعى مرتبه سى قيامه تعهد واجراسنه سعى برله درعهده ايلديكى اموردة اصلا تقصيره جواز ويرمز كسنه (ساهر) آگاه بيخواب يعنى كيجه لرده رضاء الله قائم اولوب اويانق كشى (مغفل) تفعيلدن مفعولدر غفلته نسبت اولنان مؤمن كه آگاهك ضدى (يهجع) ينام معناسنه اولور ديمك لكن حقيقتده نوم لازم دكل بلكه كيجه لرده خصوصا ثلث اخيرده حق تعالى ايله حدى اولديغى رتبه معامله عبوديتده بولنميوب سائر ارباب غفلت حالى اوزره بولنان غافل مراددر كه هجوع نومدر (ترجمه) عليما حب ايله معهود
اولنلر دائما بيدار * مناجاة ودعاده تا كه اوله غافلان هاجع

فكلهمو يرجو نوالك راجيا * برحمتك العظمى وفى الخلد يطمع

(كلهمو) صله تعبير اولنان ادار سميله كه لغتدر وزن ايچون مختاردر (عظمى) اعظمك مؤنثيدر اكبر وكبرى كبى رحمت لفظنه صفتدر (ترجمه) جميع
غافل وآگاه اولور طالب نواليكه * بهشت ورحمت عظمايه اولنلر همه طامع

الهى يمنينى رجائى سلامة * وقبح خطيئاتى على يشنع

(يمنى) اميد معناسنه اولان امنيه دن باب تفعيلك مضارعيدر كه آخرينه ياء متكلم مفعوليله لاحق وميانلرينه نون وقايه داخل اولوب يمنينى اولمشدر كه

يعنى

بنی امیده دوشوروب آرزومند ایدرطمعکاوسلامت اولورم دیمك که رجا فاعلیدر (یشنع) تفعیلدن مضارعدر شناعت ماده سندندرکه قباحت وفضاحته نسبت ایدر یعنی بدکاوردیمکه سبب اولور دیمکدر (ترجمه) سلاما آرزومند سلامت قبله ده امید یوللی تشنیع قبح جرمم ایتمکده بنی واضع

الهی فان تغفر فعفوك منقذی * والا فبالذنب المدمر اصرع

(منقذ) افعالدن فاعلدر قورتاریجی وزن ومعناده منجی کبی (مدمر) تفعیلدن فاعلدرکه تدمیر هلاك ایلمکدر (اصرع) متکلم که صرعدن اولوب دوشرم دیمکدر یونده هلاك اخروی قصد اولنور (ترجمه) غفورا مغفرت ایتسك بنی عفوك خلاص ایدر * والا جرمله چاه هلاکه اولورم واقع

الهی بحق الهاشمی وآله * وحرمة ابرار هموللك خشع

(هاشمی) هاشمه منسوب پیغمبر عربی قرشی مطلبی مراد اولنور که والد ماجدلری عبدالله جنابلرینك جدلریدر عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر (فائده) بونده حق حقیت رسالتلریدرکه انك حقیتنه احترام یورمق قصدیله دیمك اولورکه ابن البنا منظومه سی شرحنده امام زروق یازدیغی اوزره اثرده وارد اولمشکه بنم منصبم ومرتبه می برض املك نیازنده وسیله قیلوب انك حرمتنه دیو طلبکار عنایت اولنلر برابنم جاهم عندالله عظیمدر بیورمشلر وساق عرش تحتنده مسطوردرکه برکسنه بنم رحمتمه مشتاق اولسه بنا کارحمت ایدرم وبرکشی بندن استسه ویررم وبرکس دخی بکامحمد علیه السلام حرمتنه دیو آنی وسیله قیلوب طلبکار لطف وکرم اولسه انی بن خائب وخاسر ایدوب صفرالید دوندرمم بیورلمشدر * اللهم انا نتوسل الیك بجاه حبیبك الکریم العظیم عندك ان تحسن خاتمی وتعطینی مرامی (وآله) بونده محمددخی نسخه در بونده آل اهل بیت وسائر اصحابه تعمیم اولنوریاخود ابرار ایله اصحاب قصداولنور آل اهل بیته حصر اولنور (فائده) آلده علما اختلاف ایلدیلر رافعی وصاحب حاوی صغیر واکثرفقهاء دیدیلرکه شافعیدن منقول نصك ظاهرینه نظرله (آل) بنی هاشم وبنی عبدالمطلبدر لکن امام نووی صحیح مسلم شرحنده مخالفت ایدوب اختلاف اقوال عدیده اوزره دراظهراولان اوجدربری بودرکه جمیع امت مراددر وایکنجی قول سابقدرکه هاشم وعبدالمطلب اولادیدر اوچنجی کندی ذریتی واهل بیتیدر قول اول ازهری وسائر اهل تحقیقك مختاریدر (ابرار) اصحاب واتباع وتابعین وعلما وصلحادر (هموا) صله درکه قریبا یازلدی (خشع) کل

وزننده خاشعك جمعيدر خاشع اوموزلري دوشمش كورينن كمسنه كه تواضع
وتذلل وقتنده ايدر (في صلاتهم خاشعون) بو معنايه دو ديديلر (ترجمه)
عظيما حرمتينه حق رسول هاشمينك هم * دخي آل ايله ابرارك كه انلردر سكا خاشع

الهي فانشرني على دين احمد * منيبا تقيا قانتا لك اخضع

(انشر) اكرم وزننده افعالدن امردركه همزۀ قطعيه درآخر عمرمه دك دائم
وبقاده دخي انك اوزرينه قائم ايله ديمكدر (احمد) غير منصرفدر لكن وزن
ايچون جر وتنوين قبولي الزام اولندي ايكيسي معا التزامدن ايسه قاعده اوزره
جر موضعنده مفتوح قيلوب وفتحه يي اشباع ايله بلا تنوين احمد ديمك دخي
سليس كورينور لكن ابلغيت شايد كه بو صورتده اوله (قانت) مطيع (ترجمه)
نصير ادين احمد اوزره زنده قيل بني دائم * سكا راجع دخي امريكه راضي
متقي خاضع

ولا تحرمني يا الهي وسيدي * شفاعته الكبرى فذاك المشفع

(تحرم) ايكنجي بابدن اولوب نون تأكيد لاحق اولمش بني مظهر حرمان ايله
ديمك حتى ضيق معاشه مبتلا اولان كمسنه يه محروم ديرلر كه (للسائل والمحروم)
محارف يعني تنكدست ايله تفسير اولنمشدر زوائد نعم الهيه دن حرمان صاحبي
ديمك اولور (شفاعت) رجا ونياز وطلب (كبرى) عظمى دخي نسخه در
(ذالك) احمده اشارتدر (مشفع) تفعيلدن مفعول صيغه سيله مقبول الشفاعه
ديمكدر (ترجمه) خداوندا بني محروم دخي ايتمه فضلكله * شفاعتدن
حبيبك اولديغي كون جمله يه شافع

وصل عليه ما دعاك موحد * وناجاك اخيار ببابك ركع

ما وقتيه دواميه در (موحد) تفعيلدن فاعل صيغه سيله در بناه ٨٥ ومحبوب ٨٥
ودلاويز ٨٥ ايله همعدددر جناب حقي بردر دي واقرار ايدوب واول صيغه اقراري
تكرار ايدن كمسنه دركه مصدري توحيددر تفريد معناسنه در وصيغۀ توحيد
هيلله دركه لا اله الا الله كلمۀ جليله سيدر بو كلام مجيد افضل الذكر اولديغي اثر له
ثابتدر وتكثير ذكر ايله موحدين آيات عديده ده مأمورلردر لكن بعض
مفسرين نقللري اوزره ذكرك كثرتي عند الله تعالى نه رتبه ده ثابت اولور
حرف زاده افاده اولندي اشته اهل ذكرك دعاسي مستجاب اولمسنه ودعالرينك
قبولنه دلالت ايدركه (ارغبوا في دعاء اهل التصوف) حديثي ولو ضعيفا وارددر
وانلرك قلت علايق معناسنه اولان فقرلري اختياريدر معاشلرنده نقلت

جكمز

جکمزلرکه ذکردن اعراض اهلی حقنده (فان له معیشة ضنکا) بیوروب وعقباده دخی (ونحشره یوم القیامة اعمی) وارداولدی وحدیث آتیده سهو تعبیری دخی مجاهدلك کثرتی بیان ایلدیکی معنی تأیید ایدوکه کثرت ذکر اصلا نسیان سبحان طریان ایلمز دیمکدر دیدی. ویرلغفلتدن تولد مضرتده اشددر دیدیلر * واسفار الصباح ده امام مرصفی تنویر آسعان بیان ایدرکه ابوهریره رضی الله عنه مکحول تخریجیله روایت ایدر جناب هادی امت علیه التحیه بیورمشلرکه برکسنه اهل تصوفك صداسنی استماع ایلیه یعنی دعالرینی ایشیده وانلره آمین دیمیه عندالله غافلین دفترینه قیداولنور وقطب قسطلانی شافعی که ترجمه سی طبقات اسنویده وغیریده مسطوردر (تحفة المقاد والمفید فی طبقات المراد والمرید) اسمنده برتألیفنده تصریح ایدرکه انبیادن بعضیلری حق تعالی دن نقل وحکایت بیورمشلرکه برقولك بنمله شغلی کندینه غالب اولسه همتنی ولذتنی بنم ذکرمده قیلارم وانك همت ولذتنی بنم ذکرمه خاص ایلدیکم وقتده بکا عاشق اولوربنده دخی اکا عاشق اولورم یعنی محبت ایدرم پس انك ثمره سیدرکه میانه ده اولان حجابی رفع ایدرم نلس سهو ایلدکده اول قولم سهو ایلمز بویله اولان قوللرمك سوزلری کلام انبیادر یعنی حقدن خبر صادق ویرلر اشته انلردرکه اهل ارضه عقوبت ویا عذاب مراد ایلدیکمده اول عقاب وعذابه مستحق اولنلردن عذابی انلر حرمتنه صرف ودفع ایدرم بیورمشلرکه مسلسل بالقسم حدیث قدسیده فضائل سورهٔ فاتحه دن (و بلغانی قبل الانبیاء والاولیاء) کلام لطیفنده بو معنی دخی ملحوظدر دیدیلر (رکع) خضع کبیدرکه راکعك جمعیدر بونده رکوعدن مراد التجاءو رجاء و مناجاتدر ورکوع صلات نمازادیان سابقه ده یوقدر انکیچون جملهٔ ارکان معلومه یه رکعت تسمیه اولنوب سائراجزاسندن بریله بنام قیلنمدی (ترجمه) صلات ایله حبیب اکرمه یارب موحدتا * دعا ایده مناجاة ایله هم اخبار اوله راکع (ذیل) اما عبدالرحمن سهیلینك عینیه البی بیت مناجاتی واردرکه امام عبدالرحمن سیوطی ٥٨١ وامام عبدالرحیم اسیوطی انلرك ذیلنده دعا مستجابدر دیو تصریح ایدولربعض ابیات نسخه دخی کوریلوب اون ایکی بیت اولمق اوزره عبد فقیر شرح ایلمشمدر بومحلده ماتقانی اولان شش بیت تبرکا یازلدی یامن یری مافی الضمیر ویسمع * انت المعدلکل مایتوقع * یامن یرجی للشدائد کلها یامن الیه المشتکی والمفزع * یامن خزائن رزقه فی قول کن * امنن فان الخیر عندك اجمع * مالی سوی فقری الیك وسیلة * فبالافتقار الیك فقری أدفع *

مالى سوى قرعى لبابك حيلة * فلئن رددت فاى باب اقرع * حاشا بجودك ان تقنط عاصيا * الفضل اجزل والمواهب اوسع (نطق)

قدم لنفسك فى الحياة تزودا * فغدا تفارقها وانت مودع

(تزود) تفعل بابندن مصدردر زاد يعنى آزق تدارك ايلمك (مودع) تفعيلدن مفعولدر يعنى وداع اولنورسين مفارقتدن كنايه‌در (ترجمه) بوكون نفسك ايچون تقديم زاد آخرت قيل * يارين اكا الك ايرمز اولورسين پس مودع

واهتم للسفر القريب فانه * انأى من السفر البعيد واشسع

(اهتم) اهتمامدن امردر (انأى) اشسع ايله وزن ومعناده بردر ابعد كبى كه ايلك ايراق ديمكدر (يعنى) كل ات قريب مفهومنجه كل يوم وايله زوال وانقضا اوزره اولان طريق عمرى قطع ايله تقرب ايدن اجل كاور صكره اندن بعيد وبلكه هيچ نهايتى يوق برسفر دخى ظهور ايدركه سفردار بقادر بودار دنيا مسافرخانه ومزرعهٔ آخرتدر انده تدارك اولنان توشه سفر بقاده نواله وسرمايه اولسه كركدر اشته بوبر وقوعى يقين سفردركه نيجه اسفار دور ادوردن دخى ابعد واصعبدركه عوقى دخى يوقدر پس اكا اهتمام ايلمك كسنه شاعر فقير كبى صفر اليد قالمق امر مقرردركه ديمشلر * نه فكر زاد رحلت وارنه خود قيد سفر سنده * مكركه ارتحال ملك عقبايه ايناغمزسين (ترجمه) قريب اولان سفر ايچون زياده اهتمام ايت * بعيد اولان سفردنكه اودر ابعد واشسع

واجعل تزودك المخافة والتقى * وكأن حتفك من مسائك اسرع

(مخافت) خوف (حتف) موت (مسا) اخشام كه صباحك ضدّيدركيجه مراددر سرعتده ضرب‌المثلدر زيرا نصفى مقدارى نوم ايله زائل اولور (ترجمه) بوكون زاد بقايى خوف وتقوا ايله زيرا * كيشينك موتى وصلنده كيجه‌دن اولدى اسرع

واقنع بقوتك فالقناع هو الغنى * والفقر مقرون بمن لايقنع

(اقنع) دوردنجى بابدن امردر قناعت ايله وراضى اول ديمكدر قناعت قسمت ازلى‌يه رضادركه بوكون ممكن اولان مقداردن دخى زياده‌يه حريص اولميوب اكا راضى اوله كه لبيد شعرنده بيورور * فمنهم سعيد آخذ بنصيبه * ومنهم شقى بالمعيشة قانع * ودخى ديمشلر * العبد حر ان قنع * والحر عبد ان طمع * وبونه مثلده كمش خير الغنى القنوع وشر الفقر الخضوع (ترجمه) قناعت ايله قوتڭه سن قناعت بيل غنادر * اولورلر مبتلا فقره اولار كيم اولمزا قنع

واحذر مصاحبة اللئام فانهم * منعوك صفو ودادهم وتصنعوا
(منعوك) منعوا عنك تقديرنده در ويا خود صفو لفظندن خافض منزوعدر كه عن صفو تقديرا اولنور (تصنعوا) تفعل بابندن جمع مذكر تصنع اصلى يوقدن براصرى اظهار ايلمك كه لسان ناسده دخى انك قول وفعلى مصنعدر دينور يعنى جعلى محبت اظهار ايدوب دروننده اولماملق وبلكه عداوتى اولمقدر خصوصا وقتمزرجالى وانلردن دخى ذكر وتوحيدك خير وبركتندن خالى اولنلر كه محضا حطام دنيا ايجون جلب قلب كارلرى اولان زهد بارد اهلى مرائى البته ذوالوجهين وذواللسانين اولور يعنى لسان نطق وبيانى زبان جنانى ايله متحد اولمز حتى جمله دن زياده نمايان اولان خاصه لرى اهل توحيده عداوتدر مع هذا الفت وعرض محبت وتملق وبلكه تقبيل دست ودامن وپرستش نقابانه وتبصبص سكانه ايلمكله مداهنه دن قاچمزلر كه مظهر اثر نبوى اولمشلردر زيرا اثرده كلمشدر كه بركسنه بنم ولى قوللرمدن برينه دخى عداوت ايلسه فى الحقيقه مبارزه بالحرب يعنى بنمله جنكه آغاز ايلمش اولور پس زهد خشكى سبيله بويله اولان كسنه بى بن مظهر خسران ايدرم ديو حديث قدسى وارد اولدى وشرعا اول رفتاردن منع وتعزير برلرى اشباهده مصرحدر كه سابقا باز لمشيدى مثلا خدمت سنبل سنان وجناب امى سنان وسائر كبار كرامك دركاهلرينه واروب (فاستعينوا امر شريفنه امتثال ايله اجلال ايدنلره تعرض ايدوب كندى فعلا حوالة سيف وسنان عداوت ايلديكندن قطع نظر قولا دخى تكدير ايدوب بخشش وعطايه انلر قادر دكللردر انلردن استمداد ايلمك اصنامه پرستش كبى كفردر ديوب وشحنه توجه ايله حالنه صورت وپروب ذكر شريف برله ترزبان اولان فقراى سالكانه بت پرستلر تعبيرايله يينلرنده اصطلاح ايدن قانى * بوايكى يوزلى اولمنى سرمايه جمع مال ايليوب صورت حقده اظهار بطلان ايله طريقت محمديه يودر يعنى حق برلك اكا منحصردر ديمك امثالى مزخرف سخن ايله طريق تصفيه يى رد كلى ايدوب اعمى كبى اولان طالب حقه رهزن حيف اولمق ايجون اختيار ايلدكارى رفتار وكفتاره تصنع ديرلر اكر بيلوب ايدرسه نفاق واكر بيلمزسه دخى جهل عذر اولور مقوله سندن دكلدر حق بولوب بيلمك فرض عين دركه (من كان فى هذه اعمى فهو فى الآخرة اعمى واضل سبيلا) طريقت سالكى اولمق اكرچه حقدر لكن امور دينيه ده فضله در ديو بنلر زيرا جواب ويرديلر كه لب لباب شريعت اولوب انك امر واجب اولديغى نقلا وعقلا ثابتدر ازجمله (انيبوا الى الله وابتغوا اليه الوسيلة)

کریمه سنده امر وجوب ایچون اولمق و (فاسئلوا اهل الذکر) کریمه سی دخی محذور اولمامغله ظاهرندن صرفه موجب یوقدر دیدیلر نبوت اکرچه مختوم ایسه دخی اول درجه یه یعنی قدم نبی ایله مکرم ولی الله البته موجود اولوب وولایت دخی اصح قول اوزره وهبی ایسه دخی لکن اول درجه ومرتبه یه وصلت وعنایت ولایته محل اولمغه صلاحیت وقابلیت پیدا ایلمک کسبی اولدیغی متفقدر وسائر احادیث ونقول دخی محلرنده مبسوطدر وعقلا دخی دلیللرک بری امت مرحومه ضلالت اوزره اجتماع واتفاق ایلمک و بیک بیلدن زیاده زمان استصحاب ایله باقی قالوب بو دین مبین ایچنده وارد بچه کثرت وقوت بولمق امر باطل ایچون محالدرکه باطل ایچون بر کره حمله وصولت وارد رصکره مضمحل اولور قوت قدسیه ایله مؤید اولمیان امر بوقدر متانت بولمز وخدعه وحیله ده دوام اولمز غرضک حصولی ویا ءدمی ایله منقطع اولور اهل کفر ایله استدلال اولنورسه انلرک اکثری موحد اولوب شریعت منسوخه یه تابع اولمشلردر اصل دینلری باطل دکلدر منسوخدر خصوصا انلر درونلرنده اولان امرک خلافنی اظهار ایلمزلر درون وبیرونلری آلودهٔ کفر اولمقده یکساندر ومن وجه بافلسه انلر لحکمة ابقا اولندیلرکه دولت اسلامک حقانیتی صورت نما اولمغه انلر آیینه درکه دیمشلر * مقابل بر برینه کفر وایمان * انک کیم کفری یوق ایمانی یوقدر * ومحل نزاع کفردکلدر بلکه اسلامیلردن دزد صور اولان اهل تصنعدر (ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذهدیتنا (حاصلی) صحبت مؤثره درزهر قاتل کبی سبب هلاک اولور اول حال اوزره اولان کمسنه لرکه سندن محبت صافیه یی ویاسنی تصفیهٔ محبتدن باطن ومعناده منع ایدوب صورت ظاهرده دوست کورینن اهل خدعه لئیملرک کار مصنعلرندن کندیکی محافظه ایچون صحبتلرندن احتراز وتحاشی وتفاشی اوزره اول دیمک اولور (ترجمه) لئیمک صحبتندن احتراز ایله که انک * دکادرحبی صفوتده سنی ایدر مخدع

اهل المودة ما انلتهم الرضى * واذا منعت فسمهم لک منقع

(ما) دوامیه (سم) آغو که زهر دیدکلری هر قتال نسنه دزکرک نبات کرک سه معدن اولسون لکن بین الناس معروف اولان بر غبار سبزدرکه نحاسک [illegible] در حتی زهر فتح وضمله دخی لغتدرکه بونه ده نحاسک ذوبانی وقتنده آب رشن اولنسه اوزرینه کلن غبار دراندن مأخوذدر (منقع) افعالدن مفعولدر سم منقع دیرلر تربیه اولنوب حاضر قیلنمش وبلکه سقی اولنمش دیمکدرکه تحقق وقوعنه ایمادر (ترجمه) اکرخشنود ایدرسن لطفنه ایلر محبت * اکرمنع عطا قیلسلک اولور

زهر منقح

لا تفش سرا ما استطعت الى امرئ * يفشي اليك سرا ئر ا تستودع

(لا تفش) افشا واظهار ايله ديمكدر (يفشي) افشا ايدر معناسنه (سرائر) مساجد كبي جمعدر مفردى سريره هر سر وستر اولنان نسنه در بونده براى وزن منصرف اولدى (ترجمه) سن افشا ايتمه سرى اول كسه كيم سا كه ايده سكا آخردن اسرارى اشاعتله مضيع

فكما تراه بسر غيرك ضايعا * فكذا بسرك لا محالة يصنع

(لا محالة) اوّل وآخرى فتحله در يعنى مبنيدر حيله مادّه سندن خلو معناسنه اولان محاله دن اولوب لا اخلو يعنى لابد معناسنه در لا محالة ضمله خطادر اگر محضا حيله معناسى مراد اولنوب لا محالة لا حيلة ديمك اولسه دخى فصيحى فتحله در روضه لغت اولور (ترجمه) چوغيرك سرينى افشا ايدوب ضايع ايدر اول * سنك سرك دخى انك كبى اولور مصنع

واذا ائتمنت على السرائر أخفها * واستر عيوب اخيك حين تطلع

(ائتمنت) امنيت مادّه سندن افتعال بابنك ماضى مخاطبيدر سن امين اولدقده يعنى سنى امين عدّ ايدوب محرم اسرار قيلدقلرى زمانده ديمكدر (اخف) افعالدن امردركه ناقص اولمغله جزمى سقوط آخريدركه جزادر (تطلع) افتعالدن تطلع مخاطبنك مجهوليدركه سن مطلع قيلنديغك زمان ديمكدر (ترجمه) امين اولور ايسك سره انى سن ايله اخفا ايدوب ستر عيوب اخوان ايچنده اول مرفع

لا تبدأن بمنطق فى محفل * قبل السؤال فان ذلك يشنع

(لا تبدأ) بدأ مادّه سندن نهى حاضر در باشلمه ديمكدر نون تأكيد لاحق اولمغله البته ابتدا ايله ديمك اولور (منطق) نطق معناسنه مصدر ميميدر بونده سخن وكلام معناسنه اسمدر (اصطلاحده بر آلت قانونيه دركه اكا رعايت ايلمك ذهنك فكرده خطادن عصمتنه سببدر پس منطق علم عملى آليدر حكمت علم نظرئ غير آلى اولديغى كبى لكن آلته نسبتى قانونيدر ارباب حرفتك آلات جزئيه سى كبى دكلدر وعصمتى ذهنه تعلق ايدر علوم غريبه كبى دكلدر زيرا اودخى قانونيدر لكن اثر عصمتى لفظده ظاهر اولور پس علم منطقك اثرى ذهنه تعلق ايلديكى جهتدن هر علمده مفيد اولمغله شيخ ابن سينا انك حقنده خادم العلوم بيوزر وفارابى رئيس العلوم وسيد العلوم ديمشدر وتصيرلو ايكى حكمى توفيق ايدوب

سيد القوم خادمهم ديدى لكن فرط توغلى فلسفياته وسيلۀ اشتغال اولمغله تكثير فى امام سيوطى تجويز ايلميوب مستقل تأليف ايله نهى ايدر زيرا شايدكه فلسفه فساد عقيده يه سبب اوله (محفل) مجمع وانجمن معناسنه (ترجمه) صقين فتح كلام ايتمه سؤالسز ذكه مجلسده * كه ارباب عقول عندنده اولمشدر مشنع

فالصمت يحسن كل ظن بالفتى * ولعله خرق سفيه ارقع

(خرق) كسر ايله صفت مشبهه در جاهل وعاجز معناسنه در (سفيه) خفيف العقل وآزغون (ارقع) قاف ايله وزن ومعناده احمقدر (مأل بيت) سكوتى نطقه ترجيح ذركه حضرت شيخ اكبر بيوردر * ولئن ندمت على السكوت بمرة * فلقد ندمت على الكلام مرارا * ضرب بده (المرء مخبو تحت لسانه) كلمشدر كشى كلاميله مستوردر اكر آغاز سخن ايدرسه كشف ستره ايدوب حدوقدرى ظاهر اولور (ترجمه) سكوتيله كشى يه حسن ظن اولور بهر حال * اولورسه داخى نادان وسفيه واحمق ارقع

دع المزاح فرب لفظة مازح * جلبت اليك بلابلا لا تدفع

(مزاح) كسر ايله مصدر وضمله اسمدر (لفظ) مصدر در رمى معناسنه لكن مطلق دكادر بلكه اغزدن برنسنه يى آتمقدر زيرا (لفظت الرحى الدقيق) ديرلر دكرمن اونى طشره آتديغى زمانده كه اساس البلاغه تصريحى اوزره مجازا اولور بونده دخى كلمه يى آغزدن طشره چيقارمق معناسنه دركه تكلمده زبانزد اولمشدر وآخرنده اولان تا رمية تاسى كبيدر (مازح) مزاح مذكوردن فاعلدر (بلابل) مساجد وزننده جمعدر مفردى بلبله وزن ومعناده وسوسه دركه شاعر ديمش وانما البلابل افصحت بلغاتها * فانف البلابل باحتساء بلابل * اى فانف الوساوس (ترجمه) دخى لاغ ولطيفه ايله چوق كره برسوز * كشى يه ضيق غم ايراث ايدر كاولمز موسع

وحفاظ جارك لا تضعه فانه * لا يبلغ الشرف الجسيم مضيع

(حفاظ) بر يرينى محافظه ايلمك (جار) قوكشو كه همسايه ديرلر (مضيع) تضيعيلدن مفعول صيغه سيله دركه ايكى كشى مياننده اولان محافظه ضايع اولدقده اول محافظه دن نمود اراولان شرف عظيم هر برينه نظرا ضايع قيلنمش اولور وضايع ايديجى ايكى جانبك بريدر صوفيۀ كرام اول حفاظه رابطه ديرلر (ترجمه) دخى همسايه لك ايله حفظى كوزله ايتمه ضايع * اله كيرمز اولرفعتله

شرف یکاوله مضیع

والضیف اکرمه تجده مخبرا * عمن یجود ومن یضن ویمنع

(ضیف) قونق مسافر دینور مهمان کبی (یضن) بخل معناسنه که ضنین بخیلدر (یمنع) یملع نسخه سی یوقدر (ترجمه) دخی مهمانه اکرام ایله ویره تا خبرسا که * جواد ایله بخیلی ایلیه تمیز اوله انفع

واذا استقالك ذوالاساءة عثرة * فاقله ان ثواب ربك اوسع

(استقال) اصلی استقول در عفو جرمی طلبکار اولدی دیمکدر اساءة افعالدن مصدر در کوتولك (عثرة) سورچمك که زله معناسنه در (اقل) عفو ایله دیمکدر که اسماء نبویه ده مقیل العثرات واقع اولدی اقال الله عثاره دعادر (ترجمه) اکر بر مجرم استغفای زله ایلر ایسه * انی عفو ایت ثواب حضرت اولدی اوسع

لاتجزعن من الحوادث انما * خرق الرجال على الحوادث تجزع

(خرق) اخرق لفظنك جمعیدر که موصوفنه مضافدر عجزه وجهله معناسنه در حوادث ثانی اولك عینیدر ان مع العسر کبیدر وایکی نوع اوزره ردّ العجز بو بیتده واقعدر (ترجمه) مصائبده صبرسز اولمه اول دانای کامل * حوادث اوزره نادانی رجالك اولدی اجزع

واطع اباك بكل ما وصی به * ان المطیع اباه لا یتضعضع

(لا یتضعضع) زبون اولمز معناسنه که مصدری تضعضع ذلت معناسنه در وبویت حقوق پدرانه یه رعایتی متضمندر لکن مراد والدیندر که اثرده اکثریا معا وامهات کبی تغلیبا مذکورلردر اکتفا قیلنمشدر حتی باباسنه عاق اولان کمسنه ابوینی ویا ممکن دکل ایسه بری قبرینی دخی جمعه کون زیارت معتادی اولسه بار دفترینه اسمی نقل اولنور دیو اثر شریف وارد اولمشدر (ترجمه) باباکه قیل اطاعت طوت وصیت ایتدیکینی * مطیع اولان بابایه اولمز عالمده مضعضع

(نطق آخر) اتأمرنی بالصبر فی نصر احمد * فوالله ما قلت الذی قلت جازعا

(منقبه) ظهور نبوتدن سکزنجی سالده صنادید قریش اتفاق ایلدیلر که هاشم وعبد المطلب اولادلری ایله مناکحه ومبایعه ومخالطه ایلمیه‌لر وبو سیاق اوزره عهدنامه تحریر وکعبهٔ مکرمه دیوارینه آویخته وتقریر ایدوب بو امرك تقرریندن صکره اصحاب کرامه اذا واهل اسلامه زجر وجفا ایلمکه آغاز ایلدیلر پس غیرت قرابت ایله ابو طالب پیغمبر علیه السلامی وسائر مسلمانلری کندی قبیله سنه نقل وجمع ایدوب انده کفرهٔ قریشك تعدیلرندن حفظ ایلدی

پس غلالده تضییقه تصدی واوج سنه بو وجهله تعدی ایلدیلر بعده مطعم بن عدی وزهیر مخزومی وابو البختری امثالی کسنه لرك اهل اسلام ایچنده اقرباسی بولنغله انلره مرحمة نقض عهد ایلیوب اهل اسلام مضایقه دن برمقدار تنفس ایلدیلر واول اوج سال مدتده بر مرتبه محافظه ده ابو طالب مبالغه واحتیاط ایلدیکه حتی پیغمبر علیه السلام برفراش اوزره آرام ایدوب سائر ناس خوابه وارد قده اول فراشدن انلری آخر فراشه نقل ایدوب اول محلك صاحبنی فراش نبوی یه وضع ایدردی برکیجه تبدیل مکان پیغمبری ایلمك ایچون اوغلی حیدر کرارك دوشکنه کاوب امری افاده ایلدکده جناب حیدر ازجان انقیاد امر پدری ایدوب فراش نبوی یه واردقدنصکره (یاابتاه انی لمقتول) یعنی ای بابام بن بو کیجه دست کفره ده شاید که شهید اولورم دیدکده پدری ابو طالب انی صبره ترغیب ایدوب بو بیش بیتی یاد ایلدی * اصبرن یا بنی فالصبر احجی * کل حی مصیره لشعوب * قد بذلناك والبلاء شدید * لفداء النجیب وابن النجیب * لفداء الاغر ذی الحسب الثا * قب والباع والفناء الرحیب * ان تصبك المنون فالنبل تبری * فصیب منها وغیر مصیب * کل حی وان تملی عیشا * آخذ من سهامها بنصیب * بوشعری پدرندن استماع ایلدکده انلر دخی جوابنده بو اوج بیتی انشاد بیوزمشلر که شرح اولنور وشارح یزدی بو اوج بیت مشروحك ذیلنده ابو طالبك اون ایکی بیت برباتیه قصیده سنی ایراد ایدرکه نصرت نبویده انشاد ایلمشلردر بو بیت اندندر * الم تعلموا انا وجدنا محمدا * نبیا کموسی خط فی اول الکتب (ترجمه) بکا صبر ایله امر ایتدك حبیب حقه نصرتده * سوزم حقدر که بالله بن اندن اولمازم جازع

ولکننی احببت ان تری نصرتی * لتعلم انی لم ازل لك طایعا

(طایع) مطیع وفرمانبردار (ترجمه) مرادم بودر الحق کر کوره سین نصرتم سنده * بیلورسین کیم هر امریکه همیشه اولمشم طایع

وسعیی لوجه الله فی نصر احمد * نبی الهدی المحمود طفلا ویافعا

(وجه الله) ذات الله معناسنه ویبقی وجه ربك کبی ویا جهة الله مراددرکه تا اودن بیلدر الله بولنه یعنی رضاسی ایچون دیمکدر حق تعالی حقنده مغارب الزمان صاحبی یکرمی بیدی عدد مأولات عد ایدرکه ایات واحادیثده وارد اولمشدر امام فخر تأسیس التقدیسده بیان ایلمشدر بری دخی وجه در (یافع) مرد کبیرکه طفلك ضدی ومقابلیدر (ترجمه) بنم سعییم لوجه الله اولور نصر محمدده *

نبی هادی وطفل ایکن جید وکهل ایکن نافع (نطق دیکر)

یا عمرو قد حمی الوطیس واضرمت * نار علیك وهاج امر مفظع

بو بیدی بیت دخی عمرو بن معدی کربك بیدی بیت برشعرینه جوابدرکه اولی بودر الان حین تقلصت منك الکلی * اذا حرنارك فی الوقیعة بسطع (حمی الوطیس) تنور قزدی دیمکدرکه حرب شدت بولمقدن کنایتدر حتی اثرده دخی بو کنایه مثلیه وارد اولدیغی سبق ایلمشیدی (اضرمت) شعله لندی دیمکدر (هاج) قباردی وقالقشدی دیمکدر (مفظع) افعالدن مفعولدر فظیع یعنی قورخولی دیمکدر (ترجمه) طوتشدی قزدی تنور وغای عمرو بدبخت * سکا رجعتله تهییج اولمده امر فظایع

وتساقت الابطال کأس منیة * فیها ذراریح وسم منقع

(تساقت) بری برینه سوق واداره ایلدی دیمکدر (ذراریح) قرمزی قوشلردرکه سیاه نقطه لری واردر سمومندندر سیبویه دیرکه مفردی ذرحرحدر وسائر اهل لغت ذروح ویاذراحك جمیدر دیدیلر (سم منقع) برقاج بیت مقدم یازلمشدر (ترجمه) بهادرلر صونرلر بر برینه جام موتی * اوزهراب فنا آلودهٔ هر سم ناقع

فالیك عنی لا ینالك مخلبی * وتکون کالامس الذی لا یرجع

(الیك) ابعد فعلنك اسمیدرکه بندن بعید اول که سکا ضررم طوقنوردیمك محلیدر (مخلب) طرنقدر لکن مستعاردرشدتی افاده ایچون زیرا انسانده طرنغه ظفردیرلر فار سیده ناخندر مخلب ارسلانده وحافر وسنبك آت وقاتر وحمار کبی حیوانده ومنسم وفرسن وبعض دوه ده که کدی طرنغی کبی اولور وچنال طرنقلیده مرماة وقوشلرده ناب دیتور جنکال کبی (ترجمه) ایراغ اول ایرمسون تا بنجهٔ قهرم سکا کیم * اولورسون دونکی کون کبی کاولمز دانی راجع

انی امرؤ احمی حمای بعزة * والله یخفض من یشاء ویرفع

(حما) محل محفوظ (ترجمه) بن اول مردم کایدرم قومی باعزحمایت * حقیقتده ولی حقدر اولان خافض ورافع

انی الی قصد الهدی وسبیله * والی شرائع دینه اتسرع

(شرایع) شریعتك جمیدرکه وزن ومعناده طرائق ومفردی طریقت اولدیغی کبی (اتسرع) سرعت ماده سندن تفعل * بابنك مضارع متکلمیدر (ترجمه) بنم قصدم هدایته طریق ذی العلادر * بو کون بن دین حق نصرتنه اولدم مسارع

ورضیت بالقرآن وحیا ومنزلا * وبربنا ربا یضر وینفع

(قرءآن) فى الاصل سلطان ورجحان كبى مصدردركه مصدريتله آيت كريمه ده (ان علينا جمعه وقرءآنه) وارد اولمشدر صكره ما بين الدفتين كتاب كريم وفرقان حكيمه اسم اولمق اوزره نقل اولندى (وحيا) يعنى طريق وحى ايله (ومنزلا) وطريق توسيط ملك ايله موصوف اولان كلام الله كه كلام نفسى يه دال اولان حروف واصوات ايله بزلرادا ايدرز بوخسه خلق وايجاد طريقيله دكلدر (يضر وينفع) دخى رب العالمينك صفتلريدر كه كنايه سزلك ضرر ونفع حاللرينك برينه قدرتى اولميان بتلرى اله اتخاذ ايلديككزكبى دكلدر بزم ربوبيت واحد تعالايه رضادادولمامزديمكدر (ترجمه) دخى قرأنه راضى يم كه اولدروحى منزل * دخى مولايه راضى يم كه اولدر ضار ونافع

فينا رسول الله ايد بالهدى * فلواؤه حتى القيامة يلمع

(لوا) سنجاغ شريفدركه تفصيلى يازلمشدر (يلمع) لمعان ايدر يعنى نورنبوت انده كاركراولديغنك اثرى ظاهر وميمنتى باهراولوردبمكدر (ترجمه) رسول الله بزلرده مؤيد باهدايت * لواى نصرت دينى كيدرتا حشره لامع

(نطق آخر) اودى باغشم دهركان يأمله * نخر منجدلا فى الارض مصروعا

(اودى) واو ايله ماضيدر هلاك اولدى ديمكدر تعديه سى مفعولنده اولان حرف جردن نشأت ايدوب هلاك ايلدى ديرور (دهر) فاعليدر (اردى) را ايله دخى نسخه درمعنالرى بردر لكن نفس متكلم اولوب دهر منصوب اولمق نسخه سى يوقدر (اغشم) علمدر وزن فعلده بولنغله غيرمنصرفدر منجدل انفعال بابندن فاعل صيغه سيدر خصومت وجدل سببيله مغلوب وروى زمينه دوشمش ياتر ديمكدر (مصروع) دخى مطروح ديمكدر (ترجمه) دهر قيلدى هلاك اول اغشمى اوزلردى دهرى * يقلدى تا كه مصروح اولدى اولقده مصارع

قد كان يكثر فى الكلام تسميعا * حتى سما بحسامه ترويعا

(تسميع) ايشتدرمك كه تشنيع معناسنى دخى يازديلر ولفظنى دخى نسخه ظن ايلديلر (ترويع) وزن ومعناده تخويفدر قورقتمق (ترجمه) بزه تشنيع وتكثير كلامى قيلدى حتى * بزى تخويف ايچون شمشيرينى ده اولدى رافع

فعلوته منى بضربة فاتك * ما كان يومافى الحروب جزوعا

(علوت) عالى اولدم ديمكدر بونده ضرب ايلدم وغالب اولدم ديمك اولور (فاتك) غافل ايكن باصوب قتل ايدن (ترجمه) عجب برضرب ناكاه ايله اولدم اكه عالى * كه اول ضربيله اولمزحرب ايچنده كسه جازع

من كان ينكر فضلنا وسناً نا * فانا على للآ له مطيعا

(سنا) رفعت وعلوشان (انا) وزن ايچون اشباع اولندی دأب شعرا کبی بو مقطعده اسملرین یاد ایلدیلر (ترجمه) کیم انکار ایلیه فضلم بنم هم رفعتم کیم * بحمدالله علیم اولمشم مولایه طایع (نطق دیکر)

هل يقرع الصخر من ماء ومن مطر * هل يلحق الريح بالآمال والطمع

(يقرع) ضرب ایله اثر پیدا اولور دیمکدر (ریح) روزکاردر بونده مساعدهٔ روزکار تعبیر اولنان دولت وقوت وغلبه مراددرکه کتاب کریمده دخی (تذهب ريحكم) بو معنایه کلمشدر فی الاصل روح ده راولی مکسور قیلنمغله واو یایه منقلب اولمشدر (ترجمه) سنك خارایه اثر ایلرمی هیچ ماومطر * دولته مقرون اولورمی هیچ آمال وطمع

انا علی ابو السبطین مقتدر * على العداة غداة الروع والزمع

(ابو السبطين) حضرت مرتضانك کنیه سیدر سبط حفید ایله یکساندر قزاوغلی واوغل اوغلی دیمکدر ولد الولد معناسنه در سبطین حسنین حضرتلریدرکه بری حسن وبری حسین ایکسی دخی سبط نبی یعنی کریمه زادهٔ پیغمبریدرکه حضرت فاطمه دن قدم نهادهٔ عالم شهود اولمشلر در احوال واسمالری کرات ایله بالاده افاده اولنمشدر (عداة) عادینك جمعیدر غازی جمعی غزاة کلدیکی کبی (غداة) صباح معناسنه لکن بونده یوم مراددر یعنی خوف وحیرت کونی حیران وسرکردان اولیوب بنه دشمنه غالب اولمغله اقتدار صاحبیم دیمکدر (روع) قورقق خوف کبی (زمع) سرکشته وحیران اولمق (ترجمه) بن علیم هم ابو السبطین کنیه مدربنم * خوف اعدا وقتی قدرتله بنم اول دمده مع (رجز)

بالهف نفسی قتلت ربیعه * ربیعة السامعة المطیعه

(ربیعه) بر قبیله نك باباسیدرکه برادری مضر ایله پدرلری نزاره وارث اولور جمله مالك نصفنه بدل موجود اولان آتلری قبول ایلدکده ربیعة الفرس دیو تلقیب اولندی وماعدا مالی التون ایدوب مضرانی اخذ ایلمکله مضر الحمراء ایله نام آور تقلیب اولدی یعنی ذکر اولنمشیدی نزار معد بن عدنانك اوغلیدرکه عمود نسب شریفندندر (ترجمه) دریغا اول ربیعه قتل اولندی حرب اولوب لامع * کلام حقی سامع امره هم اولور ایدی طایع

بیعتها کانت بها الوقیعه * بین محانی سوقها والمبیعه

(وقیعه) مقاتله در وغیبت معناسنه دخی کلور (محانی) محنیه نك جمعیدر

اکری برلردره لرك وزقاقلرك دونوب صباجق محللريدر (سوق) زقاق که انده مزايده اولنوب بازار قوريله وانك زقاق باشلری محل جمعيت اولور (مبيعه) محل بيع كه سوقك عطف تفسيريدر (ترجمه) ايشتدم انده اولمش حادثاتك بيريسی واقع * محل اجتماع اولان مكان خلقی اولوب جامع

فمابها نقصة ولا وضيعه * ولا الامور الرثة الشنيعه

(وضيعه) برامرده اولان عيب سببيله رفيع اولمق ملحوظ ايكن وضيع يعنی الجق اولوب اعتباردن ساقط اولمق (رثه) رثيث وپريشان اولمق (ترجمه) جداله باعث اولان نقص يوق انده اوله واضع * پريشان انده برامر شنيع اولمز ايدی واقع

كانت قديما عصبة منيعه * ترجوا ثواب الله بالصنيعه

(عصبه) لفظ قرأنيدر اون عدددن زياده كسنه يه ديرلر تاقرقه وارنجه (منيع) صرب اولان امركه صعب ودشوار ديرلر (صنيعه) خوش اولان امركه كارنيك يعنی رضای خدايه مقرون اولان فعل (ترجمه) نيجه دمدن بری اولمشلر ايدی زمرهٔ جامع * اولورلر ايدی كارخير وجلب نفعله قانع

ومرة انسابها وليعه * قالعة اصوانها رقيعه

(مره بن عوف) برقبيله رئيسيدر كه نسلی قيس عيلانه واصل اولور (دعی) فعلنك مقدم مفعوليدر (وليعه) يلان سوز كاذبه كبی (قالعه) قاف ايله قدم قالعة تقدبرنده درمراد حين مصارعه ده تزلزل اوزره اولوب ثباتی اولميان اياقدر فا ايله دكلدر (رقيعه) قاف ايله اولان نسخه يه كوره فعيل بمعنی مفعول اولوب مهجو يا محجو يعنی نظما ويانثرا هجو اولنمش وفا ايله اولان نسخه يه نظرله جهير يعنی فالك وبدسسلی جهنمی الصوت ديمكدر (ترجمه) ومره برقبيله در نسبده كذب ايله شايع * ثبات بالری يوق خوفله هر برلری جازع

ليست كاصوات بنی الخضيعه * دعا حكيم دعوة سميعه

(خضيعه) ات وسائر حيوانك قارنندن ظهور ايدن صدادر (بنی الخضيعه) اول صدا اكنديده اولان حيوانلدر (دعا) مفعولی مقدما مذكور مرهدر (حكيم) فاعليدر جبله نك اوغليدر كه ربذه ده قتل اولندی ابوذر صحابی اول قريه ده مدفوندر (دعوة) فعله ضيافته چاغرلمق (سميعه) سمعا وطاعة دينلمش يعنی اجابتدن كنايتدر (ترجمه) اوصوته هيچ خضيعه بكزه مز كويا اولور فازع * حكيم ايتدكده دعوت اولدنحی اولمش ايدی سامع

من غير ما بطل ولا خديعه * نال بها المنزلة الرفيعه * فى الشرف العالى من الدسيعه
(بطل) ضمله بطلان (خديعه) خدعه وحيله (منزله) مرتبه (دسيعه) عطيه
(ترجمه) اودعوت خدعه سز براض خيرايدى دخى نافع * انكله رفعته نائل اولوب اولدى چومه لامع * اكا عالى شرف برله وبرلدى فضلهٔ واسع (ذيل)
بو ربجزده مأمول اولان حلاوت علويه وبلاغت مرتضويه موجوده اولمامغله دسيسه اولمسى فصحايه هويدادر

(الغين المعجمه)

ارى المرء والدنيا كمال وحاسب * يضم عليها الكف والكف فارغ
(ترجمه) مرد ايله دنيايى كوردم مال ايله كاتب كبى * واضع اليد اولمشيكن دستى پر سفر وفراغ

(الفاء)

ياصاحب الذنب لا تقنطن * فان الا له رؤف رؤف
(لا تقنطن) نون تأكيد مخففه ايله در رحمت رحماندن اميدى كسمه وحقك مغفرتندن مأيوس اولمه ديمكدر (رؤف) اسماء حسنادن فعول صيغه سى مبالغه ايله رأفت واحسان وبلا علهٔ زياده مرحمت صاحبى ديمكدر تكرارى تأكيد اوتسليتى تشديد ادر (ترجمه) اى كنهكار امت اولمه فضل حقدن نا اميد * كيم خدا قوللارينه غايت رؤف اولدى رؤف

ولا ترحلن بلا عدة * فان الطريق مخوف مخوف
(لا ترحلن) نون مشدده ايله البته كوچمه يعنى تدارك لازمهٔ حال ايلمدكجه ارتحال دار جلال ايلمه ديمكدر كه (ولا تموتن الا وانتم مسلمون) اى متزوجون * قبيلندن اولور (عده) ضمله در برحادثهٔ نابهنكام ظهور ايدرسه زحمت وثقلتى خفت بولمق ايچون ادخار اولنان مال وسائر لازمهٔ حال در سلوك طريق ايدن مسافرك زاد وزواده سى وسيف وسنان آماده سى كبى كه كلام مجيدده دخى (جمع مالا وعدده) انكله تفسير اولندى اكرچه حق تعالى رؤف ورحيمدر لكن الله كريمدر ديوب تكاسل وتكاهل ايلمك اربابنه (ماغرك بربك الكريم) كريمه سيله توبيخ وارد اولدى زيرا خوف طريق دركار درخصوصا بركره مسلوك اولميوب وسالكلرندن دخى عودتى معتاد اولميان طريق اوله يدى عقبه دن عبارتدر ديمشلردر حاصلى حق تعالى اكرچه غفور ورحيمدر لكن عدالتى دخى امر عظيمدركه بيورر (انى انا الغفور الرحيم وان عذابى هو العذاب الاليم) حلمك غضبى شديد اولوركه

اثرده (انی غضب الحلیم) وارد اولدی ترکیده دخی یواش آت ضروب مشهورده دندر انکیچون (اعوذ بك منك) بیورلدی (ترجمه) زاد راه اولسون مهیا صکره اول راحل مدد * کیم طریق آخرت غایت مخوف اولدی مخوف (نطق آخر)

یا من عدا ثم اعتدی ثم اقترف * ثم ارعوی ثم انتهی ثم اعترف

(عدا) تجاوز ایلدی دیمکدر (اعتدی) انك مبالغه سیدرکه ایکیسی دخی ماضیلردر (اقترف) کسب ایلدی دیمکدر لکن کسب اسا ئتده استعمالی غالبدر (ولهذا الاعتراف زوال الاقتراف) دیمشلردر یعنی جرمه معترف اولمق مکسوبی اولان سیأتی ازاله یه وسیله دردر (ارعوی) اجتناب ایلدی دیمکدر (انتهی) ترك ایلدی یعنی نهی منکر شرعی یه امتثال ایلدی (اعترف) صاحب جرم وگنه کار اولدیغنی اقرار ایلدی دیمکدر بن نه یایدم بوفعل مکروه قبیحیدر دیو تبرئه نفس ایلیوب صغیر وکبیر کناهی استصغارو تحقیرا ایلیوب بلکه امان درجه سنه کلدی یعنی بو حال کندیده حاصل اولمق علامت خیردر اشته بوبله اولان کسنه نك حکمی بیت ثانیده کلورکه معنای بیت اکثر هوندر شعرده بوبله اولنلره مربع ورباعی دیرلر وبو کریمهٔ جلیله بووجهله دخی اقتباس وتضمین اولنمشدر (یستوجب العفو الفتی اذا اعترف * ثم انتهی عما اتاه واقترف * کقوله (قل للذین کفروا ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف (ترجمه) ای ایدن ظلم وتعدی ایجره اوقاتن تلف * اعتراف جرمله تائب اولان خیر خلف

ابشر بقول الله فی آیاته * ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف

(ابشر) افعالدن امردر مسرور اول دیمکدرکه (ابشروا بالجنة) کریمه سنده واقعدر ندانك جوابیدر لفظی ومحلی مجزومدر یاخود مضارع نفس متکلمیدر ضم شین وقطع همزه ایله درآخری وزناسا کندر بن مسرور اولورم ویامژده ایدرم دیمکدر مادهٔ بشارت قول الله درکه آیات کریمه ده وارد اولمشدر نظما مصرع ثانی اولمق اوزره اقتباس بیورلمشدر واقتباس حرف سینك بیت اولنده یازلمشدر (سلف) آیت کریمه ده ماضیدر (اقترف) واعترف کبی برای وزن وقافیه موقوفدر شارح مبدی مصدردر دیدیکی خطا کارلقدر (مآل) لفظی آیت بوا وله که اگر نهی منکرده قبول ایله منتهی یعنی تارك منهیات اولورلرسه ارتکابات سابقه لری ایله حاصل اولان کناهلری (عفا الله عما سلف) حکمنجه مغفرت اولنور دیو وعد کریمدرکه بالاده (ارجی الآتی) ده دخی افاده اولمشدر (سانحه) معلوم اولسونکه وزن عروضی یه مطابق اولور آیات نظم کرام واحادیث عظام

اکثر

اكثرمن ان يحصادركه ايكيسنده دخی اوچی زاده نشانجی محمد بك افنديننك بررتأليفی واردر وامام لقانی جوهره سی شرحنده ومنلازاده امين افندی دخی فوائدخاقانيه سنده غواص دريای فضيلت اولوب هر بحردن بردرۀ كريمه پيرايۀ سلك تصريح ايلمشلردر بعضيلری بونلردر

بحرطويلدن * فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر * بحربسيطدن * ليقضی الله امرا كان مفعولا * كاملدن * والله يهدی من يشاء الی صراط مستقيم * هزجدن * تالله لقد آثرك الله علينا * سريعدن * قال فما خطبك يا سامری * متقاربدن * واملی لهم ان كيدی متين * ونظمده اولان بو آيت كريمه رجزدندركه وزنی برمصرعده سالم اوچ كره مستفعلن اولوركه عروضده (ع) رجزفان مالولنا ان عن موعد * بيتی ميزانيدر (ترجمه) مغفرتله قوللری تبشيرايدوب قول كريم * ديد بكيم ان ينتهوا يغفرلهم ماقدسلف

(نطق ديگر) ان كنت تطلب رتبة الاشراف * فعليك بالاحسان والانصاف (اشراف) شريفك جمع قلتيدر (ترجمه) اكرسن اولد كيسه طالب هررتبۀ اشراف * ايده كوروصف ذاتك دمبدم احسان ايله انصاف

واذا اعتدی احد عليك فخله * والدهر فهو له مكاف كاف

(خل) امردر بيلني تخليه ايله ورهاوير يعنی بوش قويد يرلر (دهر) مفعول معه در پس بونده الدهر هو الله حديثی حقيقت اولور (مكاف وكاف) آخرنده اولان يالراجتماع ساكنين ايچون اسقاط اولنديلر لكن كسره فاء بنه اشباع اولنور (ترجمه) سكا ظلم ايتسه بركسه آنی حقه حواله قيل * مكافاتن انك حق دهرايله ايلرسن اول دل صاف (نطق آخر)

لا تحفلن بدنيا وهی مقبلة * فليس ينقصها التبذير والسرف

(تبذير) بونده اعتدالدن وسرف كبی سخادن عبارتدر زيرا رتبۀ سفاهتده تبذير واسراف آيت كريمه لرايله منهی ومشددلردركه بيورور (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين وان الله لا يحب المسرفين) لكن مراد مشاكله دركه مراعاة نظيردخی دينور بخلادن مصرع اولده نهی ايلدی پس بخيل عندنده سخا تبذير واسراف قيلندندرانك لساندن وزعمی اوزره سخادن تبذير وسرف تعبير بيورلدی (ترجمه) صقين بخل ايتمه دنيايه سكا اقبال ايتدكچه * انی نقص ايلمزفرط سخا وبذل ايله اسراف

وان تولت فاحری ان تجود بها * فالشكر منها اذا ما ادبرت خلف

(خلف) عوض در بو بيت (لئن شكرتم لازيدنكم) آيت كريمه سيله مؤيد در روايتورده دخى كلمشدركه هرشب آسمان اوكلده برملك امر حق تعالى ايله ندا ايدركه يارب اهل سخايه خلف واهل امساكه تلف وير (ترجمه) اكرادباراندرسنه بسن بنه احسان اولور اولى * كه شكر ايله سنك احسانكى مولى ايدر اضعاف (نطق آخر

مالى على فوت فائت اسف * ولا ترانى عليه التهف

(اسف) غم وقسوت كه تأسف مادهسندندر (التهف) حزن معناسنه اولان لهفدن افتعال نفس متكلمى (ترجمه) بن ايتم فوت اولان شيئه تأسف * كرى دونمزجو بيعنى تلهف

ماقدر الله لى فليس له * عنى الى من سواى منصرف

(ترجمه) خدانك بكه تقدير ايتديكى شئ * كيدرمى غيره هيچ ايتم تصرف

فالحمد لله لاشريك له * مالى قوى وهمتى الشرف

(ترجمه) حمد حقه كه يوقدر هيچ شريكى * ضعيفم بن بكا همت شرفدر

انا راض بالعسر واليسار فما * تدخلنى ذلة ولا صلف

(يسار) غنا معناسنه (انا راض) برنسخه رضيت نسخه در (صلف) حدينى تجاوز ايلمك (ترجمه) بن عسرو يسره راضى يم كه زيرا * ايكيسنده دخى يوق ذل تعسف (نطق ديكر)

كم من عليم قوى فى تقلبه * مهذب اللب عنه الرزق ينحرف

(كم) تكثير ايچون (تقلب) تصرف يعنى عقل معاشى تام اولمق (ينحرف) يتخلف معناسنه يعنى قصور اوزره اولور (ترجمه) چوق كسنه وار عليم اهم تصرفده قوى * عقلى كامل لكن ايلر رزقى اندن انحراف

كم من ضعيف سخيف العقل مختلط * كانه من خليج البحر يغترف

سخيف) ضعيف ايله يكساندر لكن بونده مقابله قرينه سيله ضعف معنوى مراددر يعنى ظاهر صورتده ده ضعيف وباطن سيرتده ده ضعيف عقل معاشده حيران وخاط خلط حق ايله نقصان (خليج) بونده دريادر لكن دريادن بولنمش نهردركه ديل وليمان دير لر مثلا اسكداردن اوبه دك اولان دريايه خليج اصلا مبول ديرلر (يغترف) ايله صوايچر ديمك كه (من اغترف غرفة بيده) كريمه سندن مأخوذ در مقصود همان مراد ايلديكى قدر ايچره منع وتعيين مقدار يوقدر ديمكدر حكما ديمشلر كه شوريده دل اولان احمقه مساعده رزق انكيچون ندركه حيله عقله جلب رزق ممكن اولميوب وقت مقدر ومقدار مقدردن انحراف محال اولديغنى باكيزه

فكر

فكر اولان عاقل بله وتسليم ورضاده اولوب (يا ايتها النفس المطمئنة ارجعى الى ربك راضية مرضية) رتبه سنى تحصيل ايله مطمئن القلب متوكل جلب وسلب اولوب (لا يسئل عما يفعل) سرينه راضى ونفسنى مرضى ايليه وهمان (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر كريمنه امتثال واختيار جزئى بى عدم ابطال مقدارى حركتله عجز ينه اعتراف ايده ديديلر (ترجمه) نيجه كس وار عقلى ناقص همدخى نادان ضعيف * كوپيا ايلر اوبحر رزق حقدن اعتراف (نطق آخر)

جزا الله عنا الموت خيرا فانه * أبر بنا من والدينا وأرأف

(أبر) بردن افعل تفضليدر احسانى چوق ديمكدر شرطى اولان اشياء ثلاثه دن بونده من ايله استعمال اولندى (أرأف) دخى وزن ومعناده ارحم كه صفتى رؤف اسماء حسنادندر (ترجمه) ايده مونه خدا خير جزا كيم * بزه آنا وآنادن اوارأف

يعجل تخليص النفوس من الاذى * ويدنى من الدار التى هو اشرف

(يدنى) قريب ايدر ديمكدر (اشرف) اشرف الدارين تقديرنده در (ترجمه) خلاص نفسه سعى ايدوب اذادن * ايدر تقريب اكا هم دار اشرف (نطق ديكر)

قد كنت يا سيدى بالقلب معروفا * ولم تزل سيدى بالحق موصوفا

بو شعر مناجاتدر وبو بيتده يا مقلب القلوب نداسنه ايما واردر زيرا معنى اى افندم سن قلب ايله معروفسين (يعنى قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن يقلبها كيف يشأ) اثر شريفى تحقيقى اوزره كويا ايكى پارمق ميانده برچوب نوجهله مراد اولنسه تقليبى قابل ايسه قلب دخى سنك قدرتكده بويله در حق سبب تسميه سى كثرت انقلابيدر ديديلر كه سن بو شان ايله معروفسين ياخود سعت احاطه يه دلالت ايدن اثر شريف مدلولنجه قلب مؤمنه نسبتله دخى معروفسين ديمك اوله كه ترجمه اكا ناظردر * وحق ايله موصوفسين يعنى اسماء شريفه نك بريسى حقدر وحقانيتله سنى وصف ايلمشلردر اهل سلوكه دائرۀ منصور يتدركه (ترجمه) سن اولدك بزلره قلب ايله معروف * دخى حقيت ذات ايله موصوف

وكنت اذ ليس نور يستضاء به * ولا ظلام على الآفاق معكوفا

(ترجمه) سنك موجود ايدى ذاتك دخى هيچ * نه ده هره نور وظلمت اولدى معكوف

قربتنا بخلاف الخلق كلهم * وكل ما كان فى الاوهام معروفا

(اوهام) وهمك جمعيدر حواس خمسۀ باطنه دن وهم برقوتدركه معانى بى

ادراك ايدر نفس حيوانيده اولان قواى نفسانيه يا مدركه در ويا محركه در ومدركه دخى يا ظاهره در وياخود باطنه در مدركهٔ ظاهره بشدر برى لامسه در پيوسته بدندر ايكنجى ذائقه در زبان اوزره وديعه در اوجنجى شامه در كه مقدم دماغك ايكى زائده لرنده در دردنجى سامعه در باطن صماخ يعنى قولاق ايچنده بر قوتدر بشنجى باصره در وكيفيت باصره ده بين الحكما اقوال كثيره واردر ومدركهٔ باطنه دخى ايكيدر لكن بش اولمق اوزره مشهردر مسامحه وفرط ايضاح ايچوندر برى حس مشتركدر كويا خمسهٔ ظاهره نك حوضى مثابه سنده در ايكنجى خيالكه حس مشتركك خزينه سيدر اوجنجى متصرفه در كه تفصيل وتركيب واستنباط ايله مشغولدر اكر انى عقل معقولاتده استخدام ايدرسه متفكره در واكر وهم انى محسوساتده استعمال ايدرسه متخيله در دردنجى وهمدر معانئ جزئيه يى ادراك ايدر معقولاتده عقله مزاحم ومحسوساتده موافقدر انكيچون امور رياضيه ده غلط آنك زوالهيا تده چوقدر شيخ اكبر حضرتلرى اكا فص الياسيده سلطان اعظم ديمشدر بشنجى حافظه دركه وهمك خزانه سيدر ودماغك اوچ تجويفندن اولكى حس مشترك ايله خيالك محليدركه مقدمى حسه مخصوص ومؤخرى خياله خاصدر ايكنجى تجويف متصرفه نك محليدركه مقدمى انك محلى ومؤخرى وهمكدر ومجموع تجاويف محال وهمدر واوجنجى تجويف اولى محل حافظه در شيخ شهاب الدين مقتول ديركه واهمه ومتفكره ايكيسى بردر وتفصيل وتركيب واستنباط اعتباريله متفكره دينور ومعانئ جزئيه يى ادراكى اعتباريله وهم دينور ديمشدر (مآل بيت) يا رب سن بزلرى يعنى انسانى سائر ماسوانك قربينلرينه مخالف تقرب ايله شرفياب ايليوب وبالجمله واهمه ده اولان صور مفهومه وحالات موهومه نك مغايرى اولان طور اوزره مظهر قرب ايلدك كه ديمشلر * كل ما خطر ببالك اوهجس فى خيالك فانه بخلاف ذلك (ترجمه) خلاف ماسوا تقريب ايتدك * بزى كيم وهمه اولور ضدى معروف

ومن يرده على التشبيه ممثلا * يرجع انا حصر بالعجز مكتوفا

(ممثل) مثال كتوروب تمثيل اولنان (اخ) بونده صاحب واهل معناسنه (حصر) كلامده حبس اولمق كه غلط ايدوب حصر اولدى ديرلر (ذيل) سخنى وياتلاوتده آيتى بوله ميوب قالسه پس بوكنيه نك اطلاقى بويله محلده هربار بوسالك كندى وصفى اولان كسنه يه دركه بويله عدا اولنور ديمكدر (مكتوف)

ناء قرشت ایله در مشدود ومسدود یعنی باغلی معناسنه در نونله (مکنوف) مصروف دیمکدر نسخه در (ترجمه) انك تشبیه مثلی نابجادر * مراد ایدن اولور عجز ایله موقوف

وفی المعارج تلقی موج قدرته * موجا یعارض صرف الریح مکفوفا

(معارج) مصاعد ایله معناده یکسان در انواع عروج مراد اولوب جمع مصدردر (صرف) دوندرمك تحویل کبی که (لیس مصروفا عنهم) انکله تفسیر اولندی (ریح) بدلی روح دخی نسخه در که نسیم الریح معناسنه اولور * یعنی محل ترقیده مصادفه ایلدیکك موج قدرت قاهرهٔ الهیه کویا ریاح قویه کبی غلبه وتحویل ایله فرومانده ایدوب البته تمثیل وتشبیهدن عجز آور (سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا لیس کمثله شی وهو السمیع العلیم) دیو تسلیم ورضادن غیری چاره محالدر زیرا (من عرف الله کل لسانه) دیمشلردر و ترکی ضرب بدندر که بیان دیمزدین بیلمز (ترجمه) معارجده کوررسین موج قدرت * برابر اولسه ریحه ایده مصروف

فاترك اخا جدل بالدین مشتبها * قد باشر الشك من الرأی موقوفا

(جدل) شدت خصومتدر (اخا جدل) تعبیری انحصر کبیدر فعل المفعول ایدر (باشر) ماضیدر بالذات کندی قیام وشروع ایلدی دیمکدر (موقوف) آفت مادهسندن مفعولدر معوف ومقول وزننده در (ترجمه) جدل اهلینی ترك ایت شبهه سیله * که کثر رأی ایله شکده قالدی مکشوف

واصحب اخا مقة حبا لسیده * وبالکرامات من مولاه محفوفا

(مقه) اصلنده ومق در جهت وجه اولدیغی کبی ناء واودن بدل وعوضدر محبت معناسنه که وامق فاعلیدر (حبا) کسر ایله حبیبا معناسنه در (کرامت) من طرف الله الکریم بعض امور خارقه احسانیله اقرانندن ممتاز اولمقدر جمعی کراماتدر (محفوف) احاطه اولنمشدر (ترجمه) محبت اهلنه همدم اوله کور کرامت برله کیم حق ایده محفوف

امسی دلیل الهدی فی الارض منتشرا * وفی السما جمیل الحال معروفا

(یعنی زمین وآسمانده دلیل هدایت وشاهد حقانیت کالشمس فی رابعة النهار آشکاردر دیمکدر (ترجمه) زمین اوزره هدانك چوق دلیلی * عیان هم آسمانده حالی معروف (نطق آخر)

عرفت ومن یعتدل یعرف * وایقنت حقا ولم اصدف

بو شعر کعب بن الاشرف قتل اولندیغنی بیان ایدر که کنیه سی دخی ابو الاشرفدر

وسببدن بنو النضير مدينه دن شامه نقل ایلدیکن عیان ایدر (ایقنت) یقیننا بیلدم دیمکدر (لم اصدف) اعراض ایدوب روکردان اولمدم یعنی یوزچویرمدم دیمکدر اعرف کبی مجزوم اولوب اتمام وزن ایچون اشباع لازم کلدکده اصلیت اعتباریله کسره ایله تحریك اولنمشلردر (ترجمه) بنم کبی اولور عدل اهلی عارف * یقینم واردر اولم انده صادف

عن الکلم الصدق یأتی بها * من الله ذی الرأفة الارأف

(کلم) کلمه نك جنسیدرکه واحدی تا ایله کلمه در تعلقی بیت سابقده اولان لم اصدف فعلنه در (ارأف) رأفتك افعل تفضیلیدر (ترجمه) ایناندم بن او الفاظ نبی یه * کتوردی حقدن اولم انی صادف

وسائل یدرسن فی المؤمنین * بهن اصطفی احمد المصطفی

(وسائل) خبرلر (احمد) مفعول منصوبدر (مصطفی) فاعلدر کسریله فاعلدر انتخاب ایدیجی معناسنه که مراد حق تعالیدر بو اسمی حق تعالی یه اطلاق ایلمکده ضمنا اذن شرع اولدیغندن ماعدا بوی نقیصه دخی استشمام اولنمز پس اطلاق اولنور اثرده (ان الله اصطفی) حدیثی ذیلنده (واصطفانی من بنی هاشم) واردا ولدی (ترجمه) میان مؤمنانده اولدی موصوف * که احمد مصطفی حق انی واصف

فاصبح احمد فینا عزیزا * عزیز المقامة والموقف

(عزیز) قوی وغالب دیمکدرکه فارسیده ارجمند دیرلر (مقامه) ضمله در دار المقامه کبی اقامت معناسنه (موقف) وقوف معناسنه در (ترجمه) پس احمد اولدی غالب جمله نا سنه * وقوف ایله قیامی عزه عاطف

فیا ایها الموعدوه سفاها * ولم یأت جورا ولم یعنف

(موعد) ضمله تخویف ایدیجی (جور) ستم (لم یعنف) عنف وشدت ایلدی دیمك (ترجمه) ای آنی ایلین تخویف باجور * سزلك کبی سزه اولمادی عانف

الستم تخافون ادنی العذاب * وما آمن الله کالاخوف

(آمن) فاعل صیغه سیله امین معناسنه در عذابدن امین اولمق رحمتدن مأیوس اولمق کبی کفردر دیدیلر * پس خوف ورجا مساوی کرکدر اکر خوف معدوم ایسه وجود امنیته دلالت واکر رجا مفقود ایسه حصول یأسه اشارتدر ایکیسنده دخی استقلال خلل دینی موجب اولور یا خود آمن مؤمن معناسنه اوله که اخوفدن (الخائف خائف) مدلولیله کفر مراد اولنور که اخوف المخوفات تقدیرنده

اولور

اولور* آمن بالامين ابن آمنه * تأتي يوم الامان بنفس آمنه * كلام حكمت نظامی نوابغ الكلمه دندر (ترجمه) عذابندن حقك خوف ايلمزسز* امين اولان دكلدر مثل خائف

فان نصر عوانحت اسيافنا * كمصرع كعب ابي الاشرف

مصرع) فتحله دوشمكدر مصدر ميميدر (كعب) پدری اسمی اشرف و كندی كنيه سی دخی ابو الاشرفدركه بنه كعب بن الاشرف مراددر بنی النضير قبيله سنك بكلرندندر (ترجمه) عجبكيم سز بزم شمشيرمزدن * چو كعب استرميسز دوشمك مخالف

غداة رأی الله طغيانه * واعرض كالجمل الاجنف

(طغيان) آزمق كه طريق مستقيمدن عدولدر (اجنف) برنسنه دن باش چويرن و يوزدوندرن كمسنه (ترجمه) خدا اعلمكه طغيان ايتدی اول كون شتروش ايدوب اعراض اولدی جانف

فانزل جبريل فی قتله * بوحی الی عبده الملطف

(جبريل) قنديل ومسكين وزننده دربش وزن اوزره ضبط اولنمشدر غير منصرفدركه سريانيدن معربدر معناسی زبان سريانيده عبدالله وميان فرشتكانده خادم الله ديمك اولور جبرائيل وعزرائيل وزننده وجبرئيل عنقريب ضبطيله وجبرين تخمين ومسكين وزنی اوزره اخری نون دخی لغتلردر برملك كريمدركه وزرای اربعه دندر ملائكه نك مؤذنيدر امامت قولی دخی واردر حامل وحی وناموس اكبر ومعلم الرساله وشديد القوی وذومرة وروح وامين ومطاع دخی ديرلر التی يوز قناد اثبات ايلمشلردر اصل خلقی اوزره حضرت سرور عالم مفخر بنی ادم صلى الله عليه وسلم ايكی كره مشاهده بيوردیلركه (لقد رآه بالافق المبين * ولقد رآه نزلة اخری عند سدرة المنتهی) آيات جليله سيله استدلال ايدرلر بونده وحيدن مراد (قل للذين كفروا ستغلبون وتحشرون الی جهنم) ايت كريمه سی اولديغی نظام نيسابوری ابن عباسدن نقل ايدوب كعب مزبورك حقنده نازل اولدی ديمشدر (ملطف) لطفدن افعالك فاعليدر لطيف يعنی لطف ايديجی معناسنه در (ترجمه) حق انك قتلنه كوندردی ناموس * رسولی ايلدی قتلينه واقف

فدس الرسول رسولا له * بابيض ذی ظبة مرهف

(دس) ماضيدر دسيسه ايلدی *يعنی كيزلی كوندردی (دساها) لفظ كريمدر

(رسول) ثانی ایله مراد اصحابدن محمد بن مسلمه در (ابیض) قلج (ظبه) بر طرف که بونده یوزی مراددر (مرهف) افعالدن مفعولدر کسکین قیلنمش که ظبه نك صفتیدر (ترجمه) رسول الله اکا کوندردی مخفی * که کسکین تیغ ایله کیم اوله ناصف

فباتت عیون له معولات * متی ینع کعب لها تذرف

(معول) آواز ایله آغلیان کیشی که جمع مؤنثیدر (ینع) نعی ماده سندن افعال بابنك مضارع مجهولی که نعی مخبر معناسنه یعنی موتی خبری ویریلور دیمکدر (متی) شرطیه اولمغله جزم ناقص سقوط آخر اولوب ینع قالمشدر (تذرف) ذال نخذ ایله کوزی یعنی یاشی آقردیمکدر جزاء بودخی مجزوم اولوب رای قافیه تحریکی اقتضا ایلدکده کسره نك اصلیقنه اعتبار اولندی (ترجمه) اولنجه قتل کعب اول کیجه شایع * انك اخوانی چشمن قیلدی ذارف (منقبه) حضرت پیغمبر انام واصحاب کرام جنابلرینی کعب مزبور هجو ایدوب وانلرك حرم محترم وحلیله جلیله لرینی دخی ایراد ایلیوب اهل بدر میاننه نغم القا ایدوب حتی زاری وفریاد ایله بکا ایلدیلر بو صورتدن مرأت طبع همایون پیغمبرانه لرینه اغبرار کالی منعکس وطاری وخلجان سینه صفوتنما ساری اولمشیدی بر کون جمعیت اصحابه خطاب بیوروب آیا کعبك سر مقطوعنی باب همایون اسلامه کیم وضع ایده بیلور زیرا الله تعالی ورسول خدایه اذا وجفاسی بی نهایه اولوب حدینی تجاوز ایلدی دیو بیوردقلرنده محمد بن مسلمه قیام ایدوب اول کاری یا رسول الله جانه منت ودین اسلامه خدمت بیلورم اذن شریفلك اولورسه جان و باش اوزره دیدکده امر همایون صادر اولوب درحال کعبه واصل اولوب دیدیکه بو پیغمبرم دعواسنده اولان کمسنه بزلردن صدقه استدی وبزی اذیتلر وجفا وجورلره تعیین ایلدی سندن برمقدار قرض حسن مبلغ طلبنه کلدم متابعت ایلمش بولندق ترك ایلملیدر خاطردر لکن عاقبت امری نیه منجر اولمسنی ملاحظه اوزره توقف ایدرم دیدکده کعب رهن طلب ایلدی رفیقی ابو نائله نام صحابی ایله معا دیدیلرکه نه ویرهلم کعب دخی حرملریکزی رهن ایلك دیدی راضی اولمدیلر اولادلرینی استدی اکا دخی رضا کوسترمدیلر سلاحلرینی رهن ایلمکه قرار ویریلوب مبلغی الدیلر اول کیجه که تاریخ هجرتك اوچنجی سالنك ربیع الاولنك اون دردنجی کیجه سی ایدی کیدرز دیو تعهد ایلمشلر ایدی نصف اللیل اولدقده برمصنع فریاددنلراش ایله کعبی خانه سندن نابهنکام دعوت ایلدکلرنده کعب بزندن قالقدی مزنیه سی اکا دیدیکه بو به کیدرسین کعب دیدیکه محمد

وابو نائله بنم سود قرنده اشلرمدر برکونه فریاد ایلدیلر که بوی خون اشمام ایلدی
دیوب طشره چیقدقده درحال کعبی قتل ایدوب حضور همایون نبوی یه
سر مقطوعنی ایصال ایلدیلر (منقبه) قاضی ناصرالدین ابن عبادن نقل ایدر
معروفدرکه برمنافق ایله بریهودی مخاصمه ایدوب یهودی حق کندی یدنده
اولدیغنی فهم ایلکله حضور سعادتوفورده مرافعه یه رغبت کوستروب لکن
منافق راضی اولمیوب کعبه واره لم دیر ایدی حضور نبوی یه کلدکلرنده مراد
یهودی برحق اولدیغی ثابت اولوب بلاتأخیر حکم بیوردیلر منافق بنه راضی
اولمیوب جناب عمره واروب مرافعه اولورم دیوب بالآخره یهودی دخی
حضور عمری یه کلدکده حکم پیغمبری یی یهودی تقریر وخصمی دخی اقرار
وتصدیق ایدوب لکن بن اداء مرام ایده مدم سزبزلری مرافعه ایدلدیدکده
عمربن خطاب دخی برمقدار سزلر توقف ایدلك برمصلحت ظهور ایلدی شمدی
کلورم دیوب خانه لرینه داخل وسیف برحیف قاطع النزاعی اخذ ایلیوب کلدی
ودرحال منافقك ضرب رقبه ایله ربقۀ حیاتدن رقبه سنی فك ایلدی وبیوردیکه
حکم پیغمبرا حکم الحاکمینه راضی اولمیان کسنه یه بن دعواسنی بویله حکم
وفصل ایدرم پس (یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت) کریمه سی نازله اولوب
جبریل دیدیکه عمر حق ایله باطل میاننی فرق ایلدی ولهذا فاروق ایله تلقیب
اولنسون وطاغوت ایله مراد کعب مزبوردرکه شارح بخاری بوسیاقی تأییدا
دیرکه کعبك لقبی طاغوت الیهود ایدی دیو میبدی نقل ایدر

فقالوا لاحد ذرنا قلیلا * فان من النوح لم نشتف

(ذر) دع کبی وزن ومعناده ترك ایله دیمکدرکه امر درمصدری متروکدر
(قل الله ثم ذرهم) امثالی آیات کرامده چوقدر (نوح) فعله ماتم ایچون مرده یی
وصف ایله فریاددر (لم نشتف) شفا بولمدق دیمکدر (ترجمه) دیدیلر احده
بیزی بیرزه قو ایدوب نوحه اوله لم انی واصف

فخلاهم ثم قال اظعنوا * دحورا علی رغمة الانف

(خلا) طلبلرینه مسامحه ایله حاللری اوزره تخلیه ایلدی دیمکدر (اظعنوا)
افتحوا اوزننده در یعنی نقل ایدك کوچك آخر یره کیدك دیمکدرکه (یوم ظعنکم
ویوم اقامتکم) کریمه سنده مصدری ظعن وارد اولدی (دحور) طرد وابعاد ونفی
واجلاددر یعنی زجر ایله نفی ایلدی (رغمة الانف) ذل وانقیاد دیمکدر رغام ترابدر
وانف ضمله انفك جمعیدر انلری کویا برمرتبه ده رذالتله نفی ایلدی که برونلرینی

يره سورتدى ديمك اداسنى افاده ايدر رغماً الانفه ترذيلده امثالدندر (ترجمه)
برآزترك ايليوب طرد ايتدى صكره * كه رغم انف ايله هب اولدى راجف

واجلى النضير الى غربة * وكانوا بدارة ذى زخرف

(نضير) دن مراد رجاليدر كه بنى نضير خيبر يهوديلرندن بر قبيله دركه عربه داخللردر سلسلهٔ نسبلرى حضرت هارون عليه السلامه واصل اولور (زخرف) آرايش وزينت حتى مزخرف سخن ديرلر دوزمه وزينتلنمش ديمكدر بونده مزين دار مراددركه انلرك زينتلى خانه لرى وار ايدى ديمكدر دارك تأنيثى حقيقى اوليوب منزل اعتباريله صفتى مذكر قيلندى (ترجمه) نضيرى غربته نفى ايلدى هم * مزخرف خانه لردن اولدى خالف

الى اذرعات ردافاهم * على كل ذى دبرة اعجف

(اذرعات) فتحله وكسر مهملهٔ اولى ايله نفس شامده ويا حورانده بر محلدر نسبتى اذرعى فتح را ايله در اول دياره جماراول محله نسبت اولنور (رداف) راكبك آرقه سنه دابه سنك صاغريسى اوزره راكب اولان كسنه يه رديف دينور جمعى رداف وروادف (وبره) قيل وتوى كه حيواندن كنايه در (اعجف) جيمله در آرق وزبون مهزول معناسنه (ترجمه) ردائله سورنجه اذرعاته * برى برينه اولديلر مرادف (منقبه) بنى نضير مدينه نواحيسندن فرع نام محلده توطن ايليوب حين هجرتده اهل اسلام وپيغمبر عليه السلام ايله شويله عهد ايلديلركه انلره اطاعت ايده لر وقطعاً مقابله ومقاتله ايلمكلرندن قطع نظر دشمنلرينه دخى امداد ايلميه لر برزمان مرورنده نقض عهد ايله كعب بن الاشرفى اوچنجى سنهٔ هجريه ده مكه يه ارسال ايدوب بو عهدى انلر ايله عقد ايلديلر كعب عودت ايلدكده وجه مذكور اوزره ابن مسلمه الى امر نبوى ايله قتل ايلدى پس پيغمبر عليه السلام دردنجى سنه مسجد قبايه واروب نماز كذار اولديلر بعده بنى نضيره واروب بيورديلركه بنى عامردن ايكى كسنه يه بز امان ويردم ايدى انلك ديتنده بكا سزلر اعانت ايدلك كه عمرو بن اميه بيلمزلك ايله بئر معونه دن عودتنده انلرى قتل ايلمشدر دوب بو سخنى بنى نضير ظاهرا قبول ايلديلر اول اثناده عمرو بن جحاش برطاش الوب خانه نك بالاسنه چيقديكه جناب رسولك سر سعادت فرقلرى اوزره القا وهلاك ايليه جبريل عليه السلام خبر ويروب بنه مدينهٔ منوره يه عودت بيورديلر ودرحال بنه ابن مسلمه يى ارسال بيوروب بكا ايمان كتورن امتك يرلرندن كتسونلر دوزجرونى ايله فرمان بيورديلر اون كون مهلت ويرلمشيدى

عبد

عبد الله بن ابی سلول انلره دیدیکه بنم ایکی یوز عدد معرکه آرا عسکرم واردر
منزله امداد ایدرم برلریکزدن غیری محله نقل قیدنده اولمالی وبنی قریظه وغطفان
دخی امداد ایدرلر دیدکده اکا اعتماداسوی دلجوی نبوی یه خبر براولدیلرکه بزلر
ترک دیارایلمزهر نه مراد ایدرسن مانع یوقدر جناب سردارا کرم بو خبری استماع
ایلدیکی ساعت تکبیر ایدوب اصحاب کرام ایله انلرک اوزرینه توجه بیوردیلر
وعلم شریفی حضرت حیدر کراره تسلیم ایلدیلر انلر قلعه لرینه کیروب برمقدار
مقاومت ایلدکده کوردیلرکه امداد ظهور ایلمدی تکرار مراجعت ونقل مکانه
رخصت کوستردیلر ابن مسلمه طرف هما یوندن تعیین اولنوب التیوز عدد دوه یه
زنان واولاد واموالرین تحمیل ایلیوب سلاحلرندن غیری اشیالرینه اوج
کسنه یه بردوه تعیین اولنوب بر رطلوم صووماعدا اشیا تحمیل اولندی بقیه
اشیالری غنیمت قالدی اذرعات واریحا نام محللره انتقال ایلدیلر وانلردن ابی الحقیق
وحیی بن اخطب دائره سیله آیریلوب خیبره روانه اولدیلر اشته خندق غزاسنه
سبب بوماده ایدوکی حرف البادة افاده اولنمشدر (نطق آخر)

يا لهف نفس على الغطريف * المدعى البأس وبذل الريف

(غطريف) کسر معجمه ومهمله ایله در جشم الکندی نام کسنه نک اوغلیدر
وجشم یمنده برقبیله نک رئیسیدرکه پدری اسمی نوردر (بأس) شدت حرب
(ریف) مزرعه وبوللق واوجوزلق اولان یر (ترجمه) دریغا شان غطریفه
اولنجه داخل اشراف * ایدردی بذل مال وبأس وشدت ایله هردم لاف

افلت من ضرب له خفيف * غير كريم الجد ام طريف

(افلت) اکرم وزننده در خلاص بولدی وایلدی دخی دینور متعدی ولازم اولور
(طریف) مهمله ایله در جدّ اعلاسنه وارنجه اولان اجدادی کثیر اولان کسنه در
(ترجمه) انک ضرب خفیفندن خلاص ایتدی مکر کیم بر * کریم الجد دکل برکسنه
یاخود اوله چوق اطراف (نطق دیکر)

يا حبذا سيف بارض الكوفه * ارض لنا مألوفة معروفه

(سیف) کسر ایله لب دریادر (کوفه) برشهردرکه حضرت عمر امریله
سعد بن ابی وقاص بنا ایلمشیدی حالا خرابدر وحضرت مرتضی اواخر عمرنده
انده توطن ایدوب شهادتی دخی انده واقعدر (مألوفه) الفت اولنمش یعنی
دوستلر پیدا اولمش دیمکدر (معروفه) زمخشری فایقده رایحهٔ طیبه صاحبی
دیمشدرکه عرف رایحه معناسنه در (عرفها لهم) طیبها ایله تفسیر اولندی

(ترجمه) نه خوش قلبه صفا بخش اولور ارض ساحل کوفه * زمیننده اولور بس الفت آبادم بنم معروف

يطرقها جمالنا المعلوفه * عمی صباحا واسلمی مألوفه

(جمال) کاب وزننده جملك جمعيدر (معلوفه) علفلنمش يعنى بولاف ويرلمش (عمى) کسرايله مخاطبه درارضه خطابدر (عم صباحا) كلمهٔ تحيه‌دركويا انعم‌دن نون محذوفدر اكل دن امرنده كل وورث دن رث ديدكارى كبى (اسلمى) سلامت اول ديمكدر (ترجمه) كاوب كيجه كيدركوندز علفزاره كه اشترلر * بولەلر نعمت صبحی سلامتله اولوب مألوف

(القاف)

اغن عن المخلوق بالخالق * تغن عن الكاذب بالصادق

(اغن) کسرايله دردنجى بابدن امردر غنى يعنى مستغنى اول (تغن) امرك جوابيدر (ترجمه) غنى اول جمله مخلوقدن سكا كافيدر اول خالق * غنى اولمش اولورسين كاذبك شرنده باصادق (منقبه) حضرت حفيد سعيد حسين شهيد جنابلرينك بروقت مضايقهٔ دوننده اولادواحبابى جمع اولوب ديديلركه معاويه خاندان نبوى يه خدمتله سرفرو ايندرمكه بهانه استر بومضايقه براى مصلحت مناسب اولان برطرفله اشراب اولنسه تحقيق بوديونى ادا ايدردى ديدكلرنده جوابنده قول مخلوقدن استرزاق ايلمك لايق اولمز عبدك خالقى خالق عبددن خوش بيلوردىدى ينه ابرام ايلدكلرنده برمكتوب يازلك صباح اولدقده مهرلزرسال اولنوردبويوردىلر معتادلرى اوزره سحرى حرم محترملرندن طشره چيقوب بركاغد كوردىلر ويوردىلركه پدرم حضرت حيدر عليه الرضوان الاكبرجنابلرينك خطيله بوكاغدى بولدم مطالعه وقرآءت ايدلك ديدكده كوردىلركه بودرت بيت يازلمش پس تحرير ورقچه‌دن فارغ اولديلر (فائده) دين اداسى نيازنده صباح نمازنده مأثور اولان تسبيح مجربدرلكن بوصلاة شريفه دخى اكسير اعظمدر ديو مترجمدر (اللهم صل على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد صلاة تكرم بها مثواه وتشرف بها عقباه وتبلغ بها يوم القيامة مناه ورضاه هذه الصلاة تعظيما لحقك يا محمد صلى الله عليك وعلى آلك واصحابك وعلى جميع الانبياء والمرسلين

فاسترزق الرحمن من فضله * فليس غير الله بالرزاق

(استرزق) امردر رزقى طلبكار اول ديمك (رحمن) اسماء حسناندر دنياده

عباده

عبادە زیادە مرحتلی دیمکدر محله مناسب اولان اسمادندر القی شیطان سرقه ایلدی دیو اثر وارد اولمشدر کویا انکله رحمت رحمانه مداخله ایلمك هواسنده در وای اول کمسنه یه که جرمندن ماعدا ایدنده مال مسروق بولنه (ترجمه) خدانك فضل والطفندن طلب قیل رزقکی انجق * که انك غیریسی حاشا دکلدر قوللره رازق

من ظن ان الرزق فی کفه * فلیس بالرحمن بالواثق

(واثق) اعتماد ایدیجی (ترجمه) شو کیم ظن ایلیه رزقی اوله دستنده مخلوقلك * دکلدر اول کمسنه خالق رزاقنه واثق

او قال ان الناس یغنونی * زلت به النعلان من حالق

(یغنون) بنی غنی ایدرلر دیمکدر افعالدن مضارعك جمعی (زلت) قایدی وسورجدی دیمك ماضینك مؤنثی (نعلان) فاعلیدر تثنیه در مفردی نعل کبی معروفدر پاپوش دیدکاری ایاق قابیدرکه مداس حذا مکعب قسوب عربی اسملرندندر * وفارسیده پالیك شم پای افزار پاراز کیوه کفش دخی دیرلر * پاپوشجی یه مداس وکوشدوز دیرلر (حالق) مهمله ایله بیوك طاغ جبل عظیم معناسنه (یعنی) اکر ناس بنی غنی ایدرلر دیو اعتقاد ایلدیسه معنوی وباطنی برخطا ایلمش اولورکه نعوذ بالله فساد عقیده صاحبی اولوب اکر ظاهرده تمثیل اولنسه کویا برجبل شامخده اباغنك پاپوشلری طوتمیوب قایوب اول سببدن طاغدن اشاغی دوشن کمسنه یه یکزرکه بر دخی نجات احتمالی قالمز دیمکدرکه بو امیدو اعتقاد ایله اتصاف هیئت معقوله سی پاپوش لابس اولدیغی حالده برمتین طاغ اوزره بولنمق هیئت محسوسه سنه تشبیه ایله استعارۀ تمثیلیه ترتیب اولنمق ممکندرکه اول سقوطه کویا بوخامت اخرویه سی مشابه اولور پس مؤمنه لایق اولان بودرکه اعتقاد حقانیتی جبل شامخ بیلوب انده محکم طوروب متانت اوزره سراء وضراء مزلقه لری وقوعنده زله قدم یعنی عقاید نده حقیقی مظهر عدم اولمغله عقباده دخی ابدی موردغم وموجب الم اولمیه اکر بالضروره سببه تشبث ایدرسه دخی مسبب الاسبابی قطعا اوجهندن منفك ایلمیوب مانع ومعطی رازق حقیقی یی توحید ایله تبعید شرکا ایلیه زیرا خرقه ایله لقمه دن دخی فراغله امر یوقدر وبلکه خانۀ بهشت برحجره سکنی دخی لازمدر معمور الدارین اولمق جمله نك مطلوبیدر (هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی) قائلی پیغمبر در حرف رادە * رب فتی دنیاه موفورة *

يتنده بو بحثه دائرا قوال كثيره يازلمشيدى (ترجمه) ياخود ديرسه
بنى بوخلق غنى وبى نيازايلر ❊ ايكى اياغى بردن سور چراول كستاخ اولورفاسق

(نطق ديكر) لو كان بالحيل الغنى لوجدتنى ❊ بنجوم اقطار السماء تعلقى
(اقطار) قطرك جميدركنارلر معناسنه (تعلق) ياء متكلمدن بدلدر
(ترجمه) اكر حيله غنايى ايتسه تحصيل ❊ سماده نجمه ايلردم تعلق

اسكن من رزق الحجى حرم الغنى ❊ ضدان مفترقان اى تفرق
(حيله) چاره در (حجى) تقديم مهمله وكسر وقصر ايله عقلدركه خرد فارسيدر
(مألى) عاقل وذكى ده هرنقدركه عقل وذكا زياده اولورسه اولقدر محروم غنا
اولور بر برلرينك ضدلريدر ديمكدر بو بحثه دائر كلام حرف راده (ع) لم يرزقوها
بعقل حين ما رزقوا ❊ يتنده كچمشدر (ترجمه) ولى عاقل غنادن اولدى
محروم ❊ دوضد جمع اولمز ايلرلر تفرق (نطق آخر)

رضيت بما قسم الله لى ❊ وفوضت امرى الى خالقى
(ترجمه) بن اولدم قسمت مولايه راضى ❊ بنم كارمده ناظردر اوخلاق

لقد احسن الله فيما مضى ❊ كذلك يحسن فيما بقى
(ترجمه) ازلدن ايلمشدر ربم احسان ❊ ابد ايلرينه لطفن اورزاق (نطق ديكر)

علمى معى اينما قد كنت يتبعنى ❊ قلبى وعاءله لا جوف صندوق
(جوف) بوش ظرفك درونى هرنه اولورسه مطلقدر (صندوق) ضمله درفارسيدن
معربدركه معربات نهايه ده مسطوردر اصلى زندوك ايدى ديديلر بو بيتك
مفهومى مفتى الثقلين احمد بن كمال باشانك بورباعيسى مألنه ملايمدر ❊ برسوزى
وارجهانده كه اول نطق حق دكل ❊ كوشن ايتمين بونكته يى جدا قولاق دكل ❊
جمع كتب ايله رفع حجب ممكن اولمدى ❊ بيلدمكه علم بيلمك ايمش اوقومق دكل جامع
الحروف فقيرك پدرم مرحوم حين تعلمنده هرماده يى حفظه ترغيب ايدوب
محلنه مراجعتله جوابه رضا ويرمزدى اكر حامده سؤال ايلسه لر كتاب كلمز
ويا الدن چيقر مستحضر اول ديو نصيحت ايدرلردى رحمة الله عليه (ترجمه)
معيت اوزره درعلم بنمله ❊ درونم جايدر ظن ايتمه صندوق

ان كنت فى البيت كان العلم فيه معى ❊ او كنت فى السوق كان العلم فى السوق
(ترجمه) اكر بيتده اولسم بيله درعلم ❊ زقاقده اولسم اولمز بنه مفروق

(نطق اخر) ارى الدنيا ستوذن بانطلاق ❊ مشمرة على قدم وساق
(انطلاق) كتمك همزه سى وصليه در (مشمره) تفعيلدن مفعولدر حاضرلنمش

ودامن درميان ايلمش ديمكدركه بركسنه برايشه شروع ايلسه تشمير ساق ايلدى
ديرلر معتاد ديار روم اوزره بالدورلرين صغادى وآچدى دامن درميان ايلدى
ديمك اولور بعض دياره ارسال اذيال يعنى انكلرينه آشاغى اياغى اوزره
صاليويرورلرمش تشمير لفظى اضدادن ويا ايكى معناده لغت مشتركه اولور
وشبه كبى كه اوتورمق وقالقمق معناسنه دخى كلور حاصلى مشمرة مهياة معناسنه
دنيادن حالدر (قدم) اياق (ساق) بالدر ايكيسيدخى انسانده جفت اولمغله
مؤنثات سماعيه دن عد اولنمشدركه بالاده يازلمشدر (ترجمه) كوردم
دهرى قريبا كوستره اول انطلاق * اول تدارك اوزره حالا ايلمش تشمير ساق

فلا الدنيا بباقية لحى * ولاحى على الدنيا بباق

حى) ديرى كه ميت مقابليدر زنده كبى (باق) اصلنده باقى درجاره دخوليله
اخرينه كسره كلوب حذفله دفع ثقلت اولنمق اجتماع ساكنين ظهورينه سبب
اولمغله يادخى حذف اولنوب تنوين قافيه لاحق اولدى (وماعندالله باق) كبى
لكن براى قافيه بشمه اشباع اولنوب ياء ملفوظى پيدا اولور (ترجمه)
پس جهان باقى دكلدر زنده يه كه فوت اولور زنده ده دهره دكل باقى اول
عارف خيره باق (نطق ديكر)

اف على الدنيا واسبابها * فانها للحزن مخلوقه

(اف) آيت كريمه لرده وارد اولمشدر اظهار نفرت واستكراه ايچون موضوع
بر لفظدر صاحب صحاح اخفشدن التى لغت ايراد ايدرجمله سنده همزهٔ مضمومه
وفا مشدده در اوچى مبنى واوچى معربدركه تنوين لاحق اولور صورتلرى بودر
اف اف اف اف افا اف (ترجمه) جهانه يوف آنك اسبابنه اف *
كه دار پرتأسف اولمش الحق

هموم ما تنقضى ساعة * عن ملك فيها وعن سوقه

(هموم) جمعدر مفردى هم وزن ومعناده غم كه طاسه در هم ماضيده وغم
مستقبلده زبانزددر رونيحه لر عكس ايدولر فرقلرى قليلدر (ملك) فتحله پادشاهدر
(سوقه) رعايا زبردستان معناسنه در اهل سوق ديمكدر (ترجمه) هموى
بردم آرام ايلمز هيچ * كدا شاه ايله يكسان دل اولورشق (نطق ديكر)

تغربت اسأل من عن لى * من الناس هل من صديق صدوق

(تغربت) تقديم مجمه ايله دربن بعيد اولدم يعنى غربتده دوراه ورسياحت ايلدم
كزدم (عن) عارض اولدى يعنى راست كلدى ديمك (صديق) فعيل (وصدوق)

فعول صیغه لریله صدق ماده سندن صادق معناسنده مبالغه در بری ظاهری وبری باطنی صداقته صرف اولنور یاخود صدیق مطلقا دوستلقده صادق معناسنه اولوب صدوق اکا صفت اولور (ترجمه) کزوب غربتده صوردم هرکسه بن * جهانده وارمیدر بریار صادق

فقالوا عز بزان لا یوجدان * صدیق صدوق وبیض الانوق

(یوجدان) لفظندن نون تثنیه نك سقوطی دخی جائزدر (بیض) فتحله جامس وواحدی تا ایله بیضه یمرطه درخایه فارسیسیدر ایکی معنایه که خصیه یه دخی اطلاق اولنور بونده ایکیسی دخی معنیدار در (فائده) یمرطه نك بیاضنه ماح وصاریسنه مح دینور مهمله لر ایله در ایچنده اولان زاره غرقی وقبوغنه کرفی وقیض وخرشاه دخی دیرلر وبیضه کبی (خایه) دخی اسمیدر فارسیده مرغانه ومرغه در ولسان صبیانده بیضه یه قوقه دیمشلردر وفایغانه یه عجمه دیرلر ترکیسی فارسیسی اولان خایکینه سنه دن غلطدر بیض الدیك برکره اولوب ثانیسی اولمیان امرده ضرب اولنور مثلدر زیرا خروس عمرنده برکره یمرطه لر وبودخی غریبدر که دوه قوشی خط راست اوزره اووز یمرطه براغور ولهذا ارککنه ابو ثلاثین کنیه سی اطلاق ایدرلر (انوق) فتحله قارتال که دال واستهروش واستخوان رند دخی دینور رخمه کبی بیض الانوق ضرب اولنان امثال عربیه دندر که بولنمز عدیم الوجود اولان نسنه یه اطلاق وتمثیل ایدرلر (اعز من بیض الانوق) دیرلر مراد قرتال یمرطه سی ستر واخفا ایلمکده اهتمام ایدر وصرب یرلره وارر صاقلر انکیچون کورنمز بولنمز پس عزتده ضرب دن اولمشدر که نایابدر دیمکدر وخایه معناسی مختار اولدیغنه کوره جواز وجدانی اولمیان شیده زبانزد اولور کورلمك احتمالی یوق زیرا خایه سنك هنوز وجودی ماده اولسه بله محالدر حتی آخر جنسله جفت اولور ارککی یوقدر دخی دیمشلردر اولسه دخی طیورلنخایه دارلرندن دکلدر وقوشده خایه اولمز ماشیه یه خاصدر دیدیلر حاصلی عزت صدوق برتبه ده در که عدیلی بیض انوقدر وبو معنایی اخلاق صاحبی حناوی زاده دخی نظمه کتوروب دیمشدر * علی صقین یا کیلوب دیمه ثابت اولمشدر * فلان ایله اراعزده هزار حق حقوق * ایکی مشابهی وارکیمیا وعنقانك * بریسی یار موافق بری صدیق صدوق (ترجمه) دیدیلر ایکی شی یوق بیری قرتال * یمرطه سی بری یار موافق (نطق دیکر)

ترابٌ علی رأس الزمان فانه * زمان عقوق لا زمان حقوق

(عقوق)

(عقوق) عدم اطاعتدر فی الاصل ولدلرك والدينه عصيانی معناسنه در (فائده) تراب على الرأس كه طپراق باشه ديمكدر السنهٔ ثلاثه ده مشهور امثالدندر وتدن كنايتدر تو بخده زبانزددر حق هلالی اوزبكی وصف علوی بی جامع نعت شريفده ديمش محمد عربی آب روی هرد وسراست * كسيكه خاك درش نيست خاك بر سر او * شنيده ام كه تكلم نمود همچو مسيح * بدين حديث لب لعل روح پرور او * كه من مدينهٔ علمم على درست مراو * عجب خجسته حديثست من سك در او * عربيده استاذ ديمش (على الصفاء عفاء لقد فدالفدا * محالك عفو حبيب ولو عفالك عفا (عفاء) ممدود تراب معناسنه در (ترجمه) زمانه باشنه طپراق ديسم اولورمی عجب * زمان جور وجفادر دكل زمان حقوق

فكل رفيق فيه غير موافق * وكل صديق فيه غير صدوق

(ترجمه) اودمده سنده رفيق موافق ايتمه اميد * بولنمز اولدی چودورزمانده يار صدوق (قطق آخر)

ما من صديق وان تمت صداقته * يوما بانجح فى الحاجات من طبق

بو شعر عبيدة بن بريده يه خطابا صادر اولمشدر (ان) وصليه در (انجح) تقديم جمله افعل تفضيل كه حاجتلره ظفربولان كشی (طبق) بونده جماعت معناسنه (ترجمه) حاجتی حاصل ده اولسه يعنی سندن بركسك * بينه بركون اولميه نسوان وش يار صديق

اذا تلثم بالمنديل منطلقا * لم يخش صولة بواب ولا غلق

(تلثم) تكلم وزننده ياشمقلندی ديمك (منديل) باغلق وبونده ياشمق بزی لثام ونقاب كبی (صوله) حمله (بواب) درباب يعنی قپوجی (غلق) قپونك كليدی ويادموری وطرقاسی جنبه وزرفين كبی (ترجمه) كيم اوياشمق طوتسه يعنی كاری بتسه طورميوب * مانع اولمز حمله دربان وقفل اولور طابق

لا تكذبن فان الناس قد خلقوا * لرغبة يكرمون الناس او فرق

(رغبت) ميل معناسنه در لكن بونده اميد ومطلوب ديمكدر (فرق) خوف (ومآل بيت) تركيبده معروف لفظدركه زمانه رجالی يا اومدیغنه ويا قورقدیغنه اكرام والتفات ايدرلر ديو (ترجمه) بونی تكذيب ايتمه بو طبع اوزره مجبول اولدی خلق * قورخودن اكرام ايدر يا مطلبی وار ای شفيق (بيت)

ماترك بذرلنا صديقا * ولا لنا من خلفنا طريقا

(بذر) محل غزاده برقيونك ناميدر پس مؤنث اولوروا كرچه بونده بذری

تخصیص ایلدی مراد مجموع غزوات نبویه درزیرا بدر بزم اصدا غزی تلف ایلدی
دیمک عبثدرکه انده بکرمی شهید بوقدر لکن ابتداء غزوات اولمغله جمله
مجاهداتدن کنایه در (لازمه) جمله غزوات نبویه اصح قول اوزره یکرمی بش
اولوب اون غزاده بالذات جهاده شروع بیوروب ماعداده مباشرت واقع اولمدی
اول عشره نك بری واولی بدر کبرادر واحد وبنی المصطلق و بنی قریظه وخندق
وخیبر وفتح مکه وحنین وطائف وغابه (ترجمه) بزه غزای بدرهیچ
قومادی یارصدیق * قضاده قالمدی سیران ایچون هیچ امن طریق (نطق)

دونکها مترعة دهاقا * کأسا زعافا مزجت زعاقا

بوشعر موسی بن حارم عکی یه خطابا وارد اولمشدر (دونك) اسماء افعالدندرخذ
فعلنك اسمیدر (ها) ضمیری کأسه راجعدر (مترع) افعالدن مفعولدرمملو
معناسنه (دهاق) کبی که معناده تأکیدا اولور (کأس) مؤنث سماعیدر
مؤنثات سابقا تعداد اولنمشدر وحتی ابت کریمه ده (کأسا من معین بیضاء)
وارد اولدی بیضاء ایضلك مؤنثیدر (زعاف) معجمه مقدمه نك ضمیله وفا ایله
سم قاتلدرکه سریع التأثیر اوله ومطلقا قاتل معناسنه دخی کلورکه زای هوزله
دخی لغتدر (وزعاق) ضم زای وقاف ایله زیاده طوزلی صو (ترجمه)
ال تناول ایله کیم بوطولو جام * زهر قاتلدر دخی آب زعاق

اناالقوم مانری مالاقینا * اقدهاما واقط ساقا

(اقد) طولانی کسمرم دیمك (هام) باش دپه سی تارك کبی (اقط) عرضانی کسمرم
معناسنه (ساق) بالدر درایکیسیدخی باب اولدندر * یعنی اثنای مقاتله ده
هرنه طریقله اقتضا ایدرسه قطع وکسروشق وسائر قولا یمزه کلن حرکتله دشمنی
دفع ورد ورفع وهلاك ایدرز دیمك اوله (ترجمه) بزملاقی اولانه هیچ بلقیوب *
هرنه اوله قطع ایدرز باش آیاق (بیت)

اری حربا مغیبة وسلما * وعهد الیس بالعهد الوثیق

(سلم) سلامت که (انا سلم لمن سالمنی) دیمشلردر وصلح معناسنه دخی کلور (وثیق)
معتمد ثقه کبی (منقبه) حضرت ناظم دیوان کرار صحابیان چارم خلفای کرام
کرم الله وجهه ورضی عنهم العلام جنابلری صفین مقابله سندن مقدم حدیث
ابن راشد نام کسنه یی اهواز امیری ایدوب ارسال ایلمشیدی حضرت حیدرك
رجعتنده تمرد وگردن اطاعتنه طوق اهانت وخیانت بند ایلمکله معقل بن قیس
ریاحی امیر تعیین اولنوب برمقدار عسکر ایله واروب مقابله ومقاتله وغلبه

وقتل

وقتل ایلدکده دائره سی اسیر قیلندی * مصقلة بن هبیرهٔ شیبانی دخی اهوازده
عامل ایدی معقله رجا ایدوب اول اسرا برشـه فدا عرض ایلدکلرنده فدالرینی
وکندیلرینی دخی حضور حضرت مرتضایه احضار ایلدی بشیوز بیك درهم
فدایه قرار ویرلدکده اول اسرایه رهاویرلدی انلر دیارلرینه راهی اولدقلرندن
برقاچ کون مرورنده مبلغی تسلیمدن مقـدم مصقله دخی فرار ایلدی بصره یه
واردقده معقـل بوماده یی بصره امیری اولان عباس بن عبـدالله طرفنه
یازمشیدی حضرت امیر طرفندن مبلغی طلبکار اولدقده ینه حضرت مرتضا
سمتنه کیرزان وبوزبیك درهم تحت الحساب تسلیم وکیجه اندن دخی شامه فرار
معاویه بن ابی سفیان یانده قرار ایلدی * پس حضرت امیرانك طغیانته بناء فرمان
ایدوب خانه سنی هدم ایلدیلر برادری نعیم بن هبیره برایکی بیت ایله اکا نویبخ
ویرقاچ درهم ایچون دنیا وعقبا کی درهم وخراب ایلدك دیدی منزلی انسای
هدمده خانه سـندن سلاح وآلات حـرب ظهور ایدوب طغیاننه استدلال
اولندقده حضرت امیر بوبیتی انشاد وتقریر بیورمشلردر (ترجمه) عالم غیب
ایچره کوردم جنك وصلح وعهدی بن * لکن اول عهد مزقردر دکل عهد وثیق

(بیت آخر) اری امرا تنقض عروتاه * وحبلا لیس بالحبل الوثیق
اگرچه بوبیتی بشقه اولمق اوزره اشارت ایدرلر لکن سابقه ثانی اولمغه مانع کورنمز
(تنقض) تفعلدن ماضیدر قرلدی وقوپدی دیمك (عروه) قولب که کوشه دیرلر
فی الاصل تکمه ایلکیدر (ترجمه) کارنا هموار یکوردم قولپی اولمشدر
شکست * هم دخی حبلی انك اصلا دکل حبل وثیق (نطق)

سمعتك تبنی مسجدا من جبایة * وانت بحمد الله غیر موفق
بوشعر شامده معاویه نك مسجد بناسنی خبر ویردکلرنده لسانلرندن جریان
ایلمشدر (جبایت) جابیلك که یاکاری ویونده خراجیلق مراددرکه بیت المالدر
(ترجمه) ایشتدمکه جبایتدن بنای مسجد ایتدك * بحمدالله که خیراته سن
اولمزسین موفق

کطعمة الرمان مازنت به * جرت مثلا للخائن المتصدق
(مطعمه) دخی نسخه در (رمان) انار دیدکاری میوه در (من اکل الرمان انار قلبه
الدیان) دیمشلردر (زنت) زنا ایلدی دیمکـدر عقد شرعی بولنمدین واقع اولان
وطیدر (متصدق) تفعل بابندن فاعلدر ناله صدقه ویرن کسنه در ومصرع اول
بدلی (ع) کنفقة الاموال من کسب فرجها * دخی نسخه در وبونسخه ده بیت ثالث

بوقدر مورد مثل بودركه برخاتون زنادن حاصل ايلديكى اقچه ايله ناراوب فقرايه بخش ايدرمش ويا اقچه ويررمش حتى خاين خيانتندن اولان محصولندن صدقه ويردكده (لاتزن ولاتتصدق) ديرلركه كاورو يعنى خيانت حرام قطعى وصدقه نافله درنافله حرامه مقابل اولسه دخى فائده سى مكر نفسانى فسق لوله ينه مؤاخذهٔ اخرويه دركاردر (ترجمه) مثالكدر سنك شول فاسقه عورتكه هردم ٭ زنا ايدوب دخى رمان ايله ايده تصدق

فقال لها اهل البصيرة والتقى ٭ لك الويل لاتزنى ولاتتصدقى

(لك) كسرايله لهانك مرجع ضميرندن عبارتدر لاتزنين لاتتصدقين مفرد مخاطبه اولوب امر يله جزمك علامتى نونلرك دقوطيدر اگرچه خاين متصدق تعبيرينه نظرله مذكر اولمق جائزايدى لكن امثال تغيير اولنمديغندن قطع نظر لها ضميرى تأنيث اقتضا ايلدى (ترجمه) بومعنى خائن بخشنده يه ضرب مثلدر ٭ سكاواى اى خبيث ايتمه زنا ايتمه تصدق

٭(الكاف)٭

العجز عن درك الادراك ادراك ٭ والبحث عن سر ذات السر اشراك

(بوبيت) صديق اكبرك اشعارندن اولوب تضمين طريقله تذييل اولنديغى فواتحده مصرحدر (درك) سكون ايله دخى لغتده ركش اوجنده اولان حلقه كه پاى باشنه بگورزلر واورغان صويه دكسون ديواوجنه باغلدقلرى قصه ايپكه برطرفنى قوغه يه ربط ايدرلر اصل اورغان صويه واصل اوليوب اول ايپ صوينى ادراك ايلكله اكا درك تسميه ايلديلر كه كويامدرك وبلكه عين درك اوله مرتبهٔ وصول ووجوده واصل اولمقدن عجز درجه سى همان وصولدرديمك نكته سنه ايمادر (مهمه) معلوم اولسونكه انسان مادامكه حدوث ايله متصفدر ذات قديم تعالى نك ادراكى (ع) فدع عنك بحر اضل فيه السوابح ٭ مألنجه امكانده دكادركه بيورر (لاتدركه الابصار) مكركه قابليت عنايت محض اوله انده دخى ديدهٔ قلب ايله وبدون احاطة مقتضاى حال شهود در ديديلركه (لايزال عبدى يتقرب الىّ) حديث قدسيسى فى الجمله انى افاضه ايدر صوفيهٔ كرام ديرلركه ذات بحت وغيب هويت كه اشارات وعباراتدن معرا وقيود واعتباراتدن مبرادرانى بواسطهٔ اسما وصفات وصل عريانى طريقيله كورمك محالدر (لايحيطون به علما) پس كمال رأفت ومرحمتى واسطه سيله انلرى كندى ذات لطيفنده تأمل وتفكردن تحذير يدوب (ويحذركم الله نفسه والله رؤف بالعباد) بيورر واثرده دخى (لاتفكروا

فی ذات الله) ابن عباس روایتیله وارد اولمشدر عنقا شکار کس نشود دام بازچین کانجا همیشه باد بدستست دام را * انتهه تعلیما للادب (ما عرفناك حق معرفتك) دخی بیورلدی و بنسه اثر ده کلدیکی اوزره خالق تعالی لیدن ابصار محجوب اولدقلری کبی عقول دخی محجوبلردرکه (کل ما خطر ببالك فالله وراء ذلك) دیمشلردر وملاء اعلی اربابی دخی انسان کبی طالبان وصال خدا عزوجل در فرعون بیعون * ومارب العالمین * دیوب کنه ذاتیدن سؤال ایلمشکن ذکر صفات ایله مجاب اولدی که اسلوب حکیمدر اما مجالی ومرایاده ذات متعالینك ظهور نوری اعتباریله ادراکنه انسانك مجالی امکانیه‌درکه حضرت ناظم بیورر (لم اعبد ربا لم اره) ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل استرمی نوره والهذا صدیق اکبر حضرتلری (ما رأیت شیأ الا ورأیت الله قبله) دیوب مؤثردن اثره منتقل اولمشدر پس بو بیتك مفهومی جمله یه ناظردرکه مقام عجز اهل کمالك مختارلری اولان تسلیم کلی مرتبه سیدر (لا اله الا الله اشراك) حق تعالی یه برنسنه یی شریك ایلمکدر یعنی ذات تعالی یه متعلق اسرارلری جستجو وایله قیل وقال وجدال * واحد تعالی یه ماسوایی موجود بنده شریك قیلمقدر (لا موجود الا الله) (ترجمه) خدایی اکلامقدن عاجزاولمق اولدی ادراك * دخی بحث ایلمك اول سر ذاتیدن عین اشراك

وفی سرائر همات الوری همم * عن ذی النهی عجزت جن واملاك

(سرائر) جمعدر مفردی سریره کزلی یعنی برکسنه کندیدن غیریدن کتم ایلدیکی امر (همات وهمم) همت لفظنك جمعلریدر لغتده قصد وعزیمتدر (نهی) ضمیله نهیه نك مفرد جمعیدر عقل معناسنه پس ذوی النهی کرك ایدی وزن ایچون ذی مفرد ایراد اولندی (جن) پری (املاك) ملکك جمعیدر فرشتکان دیمکدر (مطلب) ارباب نها یعنی ذوی العقولدن مراد خلائق الله اولان انبیا واولیادرکه انلر افضل ماسوا اولمغله دارنده اهل تصرفلردرکه ابن نحوی (فرج بعد الشده) نام معروف قصیده ده بیورر * وخیار الخلائق هداتهم * وسواهم من همج الهمج * متکلمین دیمشلردرکه نبی انساندرکه حق تعالی بنده لرینه متعلق امور واحکامی اکا وحی ایدوب اودخی حسب الامر تبلیغ ایلمك ایچون نبوتله شرفیاب قیلمشدر ورسول دخی انبیادن صاحب کتاب ویاخود شریعت سابقه دن بعض احکامی نسخله مأمور اوله واولوا العزم اول رسوللردرکه تبلیغ رسالتدنصکره قتال اهل عناد ایله جهاده مأذون اوله صوفیهٔ کرام نبوتی

تقسیمده دیدیلرکه اکر ریاست شریعتله مأمور ایسه نبوتی تشریعیه در
واکردکل ایسه تعریفیه در (لازمه) خارق عادة اولان امرکه عادة انساندن
کندی اراده سیله صدوری محال اوله صادر اولسه ده اکر نبوت دعواسنه که
تحدیدر مقارن ایسه معجزه در انکله ناسی عاجز ایدوب دعوت توحید ایدر
واکر تحدیسی اولمیوب بلکه بر شریعته انقیاد ایله ظهور ایدرسه اکا کرامت دیرلر
یعنی من طرف الله اول کمسنه یه اکرامدرکه ولی الله یدنده صادر اولور واحیانا
نفوس قریه اصحابندن دخی بحسب الفطره صادر اولور نبی وولی دخی دکل بلکه
صلحادن دخی دکلدر * مولانا تفتازانی شرح مقاصدده دیرکه نفوس ناطقه
بر امر غریب احداث ایلسکده اعمال مخصوصه دن بری مز اوله سندن استعانت
ایدرسه سحردر اجزاسی کفردر لکن تعلمی مباحدر دفع صائل ایچونکه
(عرفت الشر لا للشر) قبیلندن اولور یاخود اول امر غریبی اظهارده بعض
روحانیات تقویتنه مستند اولورسه (عزایمدر) اوفاق کبی ویا اجرام فلکیه
تقویتیله اظهار ایدرسه دعوت کواکبدر ویا خود قوای سماویه وارضیه اعانتیله
صادر اولورسه طلسماتدر ویا خواص عنصریه اجراسیله کوسترسه نیرنجات
دیرلرکه نیرنکدن معربدر ونسب ریاضیه ایله اراءت ایدرسه حیل دیرلر حاصل
کلام عند اهل السنه کرامات اولیا حقدر معتزله انکار ایدرلر انلردن دخی ابو
الحسین بصری اقرار ایدر بعض صوفیه دیرلرکه امور مستقبله دن خبر وطی
زمان ومکان کبی افعال فرشتکان وجنیان خواصندندر انساندن صدوری
انلرک اعانتلریله واقعدر اما جن ضمائره مطلع وخواطره واقف اوله مز وملك
وملکوتده احیا واماته کبی تصرفاته قادر دکلدر اول مقوله امور واخراج
محبوس ومریدی عالم ملکوته ایصال وادخال مرتبهٔ الهیه خواصندندر
انساندن صدوری انسلندن قربیتده دون اولان جن اعانتیله وجود بولمز بلکه
قوت قدسیهٔ ربانیه ایله حاصل اولور (فائده) هر پیغمبرك معجزه سی قومنك غالب
خاللرینه کوره ظهور ایدر مثلا قوم کلیم الله ده سحر وامم کلمة الله ده طب وزمرهٔ
داودیه ده موسیقی وخیر الامم اولان امت مرحومه ده فصاحت وبلاغت معروف
وانشاد اشعار ونظم ونثر میانلرنده احسن کار ایدی حتی سبعهٔ معلقه کعبهٔ
مکرمه یه دعوای بلاغتله آویزه قیلندیغی ایامده نبوت خاتمیت سائر معجزاتدن
ماعدا اجل معجزات اولان کتاب کریم وکلام قدیم ایله دخی تأیید وتقویت بولدی
انبیا واولیانك کاملانی مبدأ ومعاد ماسوایه وضابطهٔ امور نظامیهٔ دنیایه

واعمال

واعمال بشريه نك برزخنده اولان صور متمثله سنه مطلعلر درعوام ناسك خوابده واقع اولان حالاتنه انلر بيدار ايكن واقفلردر وبعناية الله تعالى اجسام آسمانى واجرام زمينى ده تصرفه قادرلردر جناب خليل آتشده (ياناركونى بردا وسلاما) منطوقنجه تصرف ايدوب حضرت كليم آبده وزمينده اجزاى قدرت ايلدى كه (اضرب بعصاك البحر فانفلق) ودخى (اضرب بعصاك الحجر فانفجرت) بيورلدى وجناب امين الله هواده حكومت ايدوب (ولسليمان الريح) وارد اولدى وحضرت خليفة الله معدنده متصرف اولديكه (النا له الحديد) كريمه سيله ثبوت بيافته ودرخدمت مريم يدنده نباتكه جذع نخله در تهزبزاليه رطب جنى تساقط ايليوب اطاعت بديدار اولدى واتك وليد سعيدى حيوانده اعلان قدرت اعجاز بيوروب (كونوا قردة خاسئين) يعنى بعيد ومطرود اولديغكز حالده منزلر ميمونلر اولاك نطقيله اول حيوان صورتنه نسخ ومسخ اولنديلر جناب بدر آسمان صفحهٔ رسالت معجز نماى دوحهٔ نبوت مخاطب خطاب بنج قل * فاتحهٔ خميت آراى سلسلهٔ رسل عليه وعلى آله صلوات الكل حضرتلرى دخى آسمانده (انشق القمر) مفهومنجه اظهار اثر ايلدى صاحب هياكل ديركه حديدك آتشه مجاورتيله مشابهت ناريت كسب ايدوب لفعال ناريه بالكليه كنديده جماد ايكن جريان ايلديكى بعد المشاهده برنفسك انوار واحد ستاردن استناره واستضائه سيله استشراف ايدوب عالم كون وفساد كنديسنه اطاعت ايلمك عجب اولمديغى ظاهردر (حقيقت امام قيصرى شرح فصوصنده ديركه (وجود) حقيقت واحده اولوب تعينات وتشخصات حسبيله تعدد وتكثر وارواح واجسام اولديغى كبى ارواح دخى كليه وجزئيه يه قسمت اولنور ارواح پيغمبران كليه دركه كندى حكمنده داخل وامتى اولنلرك بالكليه ارواحنى مشتملدر اسماء جزئيه اسماء كليه ده داخل اولديغى كبى وبو سياقه (ان ابراهيم كان امة قانتا لله) كريمه سى شهادت ايدر وصوفيه بيوررلركه اسماء حق تعالى ميانه ده تضاد وتقابل واردركه هربرى غالب وظاهر اولوب مقابلنك مغلوب ومخفى اولمسنى استر وبو حالت انلردن مظاهره سرايت ايلمشدر پس هم ميان اسما وهم ميان مظاهرده برحاكم حاسم عادل كركدركه هر برى رتبهٔ كمالنه وصول بوله وسلسلهٔ عالم درجهٔ انتظامه مربوط وموصول اوله اشته اول حاكم (آدم ومن دونه تحت لوائى) دلالتيله (حقيقت محمديه) عليه التحيه دركه نبى حقيقى احدى وقطب ازلى وابديدر (ع) ومن لم يرث منى الكمال فناقص * وسائر پيغمبران ميان مظاهرده

حاکمندر * کلده برشمه وارای غنچه دهن بویکدن * عندلیبی بودر آشفته وشوریده ایدن * پس حقیقت محمدیه مظهر اسم جلالدرکه خلافت ربانیه ونیابت حقانیه ایله عالملک ظاهر وباطننی مربیدر وبو تصرف تام وانعام عام انک حقیقی اعتباریله در یوخسه بشریت اعتباریله (وانما انا بشر مثلکم) حکمیله عبد محتاج وانتم اعلم بدنیاکم صراحتیله امور دنیویه دن کندینی سائر ناس حکمنه ادراج بیوررلر ایدی باطن ومعنادن قطع نظر مستجمع جمیع صفات اولان اسم ذات تعالی عن الشبهات که (الله) در اسم شریفلری اولان محمد لفظ امجدی میاننده دخی مناسبات کثیره اولوب اصللری اله ٣ وحمد ٣ مثلث الاجزا اولوب بینلرنده رفع ونفی وسلبنه اشارت اولان لم کلمه سنک لامی اله لفظنه ومیم دخی حمده داخل اولدقده هر بری درت حرفلی اولمق صورتده دخی شدت مناسبت وظاهرده دخی هیئت مقارنت اثبات ایدرکه الظاهر عنوان الباطن دیمشلردر وایکیسنده دخی کسره بولنمیوب ومکرر مدغم موجود اولمق دلائل لطیفه دندر خصوصا توحیده دخی (لا اله الا الله * محمد رسول الله) کبی بی نقط واعداد حروفلری دخی اون ایکیشر بولنمق دخی محل عبرتدر * حتی ابوبکر صدیق * عمر بن الخطاب عثمان ابن عفان علی بن ابی طالب * دخی اون ایکیشر حرف اوللری کمال قربیتلرینه شاهددر وانلردن فقرهٔ توحید ورسالتک بی نقط بولنمغله امتیازلری و کلمهٔ توحیدک دخی حرف شفویدن سالم اولمغله اکذ کرنده ریادن اجتناب ایلدیکی زمان ومکانده سراذ کرلسانی ایلسه حس اولنمز حاصلی بویله شدت ارتباط خصولنه سبب علی وجه الاکملیه ظهوریدر زیرا حقیقت اصلیه هر زمانده (ولکل قوم هاد اشارتیله اول وقتک اهلنه انسب اولان صورت لطیفه ایله ظاهر اولوب عاقبة الامر آخر زمانده اکمل وجوه ایله صورتنمای مرآت ظهور اولدیغی جهتدن نبوت تشریعیه ذات شریفلرنده ختم اولدی وطباع سلیمه انلرک دینی اوزره مجبول لدرکه (فطرة الله التی فطر الناس علیها) کریمه سنده مدلولدر (لازمه صوفیه دیمشلردرکه لغتده ولایت قربدر وعرفا اخلاق الهیه ایله تخلق (وبعد البقا فنا وبعد المحو صحو) بونلر حالا وشهودا کندی اوصافی اولمقدر (ونبوت) امر ظاهر اولدیغی کبی ولایت دخی امر باطندر نبینک مأخذ نبوتی کندی ولایتیدر وولینک مأخذ ولایتی نبینک نبوتیدر وروسول نبیدن اکمل ونبی ولیدن اکملدر امارسولک نبوتی کندی رسالتندن اکملدر ونبینک کندی ولایتی کندی حقنده نبوتندن افضلدر زیرا ولایت جهت حقیت ونبوت جهت ملکیت

ورسالت جهت بشر يه‌در بومقامده دور ودراز بحثلر واردركه محلى كتب
كلاميه در (تكمل) وحى ايله الهام ميانتده فرق بودركه الهام فرشته واسطه سيله
دكلدر اما وحيده واسطه ولور انكچون حديث قدسيلره وحى وقرآن ديمز
مع هذا كلام الهيدر ووحى كشف صوريدركه كشف معنوى يى متضمندر والهام
كشف معنوى صرفدر ووحى پيغمبره مخصوص والهام خصايص اولياد ندر
ووحى تبليغ ايله مشروطدر الهام ايچون اول شرط يوقدر (مهمه) اولياء الله
دورت قسمدر سالك محض ومجذوب محض وسالك مجذوب كه سلوكى جذبهٔ
الهيه سندن اقدم اوله ودردنجى مجذوب سالكدر انك ضديدر يعنى انجذابى
تسليكندن اقدمدر افضل اقسام قسم اخيردركه (جذبة من جذبات الحق توازى
عمل الثقلين) بيورلدى كرسلوكى ميانتده بنداىدن هركس مقام ولايته وصلتياب
وبوباديهٔ دهشت انكيز ووحشت آباده هرقدم بصان كسنه زلال وصاله سيراب
اوله مز لكن لذتچش نعيم وصال ومقام ولايته اجلال اولنان سادات
اهل سعادات بته البته اهل عزم وقصددن اولور طالب اوليان مطلوب اولمز
جسمك صحتى وعلتى اولديغى كبى روحك دخى صحت ومرضى اولوركه (من اتى الله
بقلب سليم وفى قلوبهم مرض) اكا اشارتدر ومرض جسمانينك سببى ومخصوص
تدبير ودواسى اولوب انجق دقايقنى طبيب حاذق ادراك ايلديكى كبى مرض
روحانينك دخى سببى وعلاج خاصى واردركه انكده حقايقنى انبيا واوليا بيلور
زيرا علل صفراويه يه معالجات سوداويه استعمالى عليلى هلاك ايدر نبض وقاروره
علت جسمه دلالت ايلديكى كبى احوال نفسه دلالت ايدن حالات دخى احوال
وجوديه وياخود واقعه لركبى مربى ومرشدك رأيله نفسده ترقيات وتنزلاته
استدلال اولنور كتب تصوف مطالعه‌سى شافى وكافى دكلدر مثلا خسته طب
كتابنى مطالعه ايله دفع علت ايده مز (وننزل من القرآن ماهو شفاء ورحمة
للمؤمنين) پس البته محبت ولى واصل وصحبت مرشد كامل دركاردركه صياد
بركلبى تعليم شكارايله اقرانندن ممتاز ايلدكده انك صيدى شرعا حلال الاكل
اولور وقاتلندن ديت النور وبيع وشراسى مشروع اولور بودخى برنوع تقسيمدركه
ولايت درت قسمدر برى باطن نبوت مطلقه در ايكنجى هر پيغمبرك ولايت
مقيده سيدر اوچنجى هر پيغمبرك ولايت مطلقه سيدركه سائرلرندن اوليانك
اقتباس ولايتلرنه مشكاتدر لكن جناب خاتم الرساله ده انبيانك اقتباس
ولايتلرينك مشكاتيدر دردنجى ولايت عامهٔ مطلقه دركه نبوتله دكلدر وبودرت

قسمك هر بری ایچون برخاتم واردر قسم اوّلك خاتمی حضرت صاحب دیواندر انکیچون بیورمشلر که درت کتاب اهلی جمع اولسه لر هر برینه کتابلری احکامیله حکم وفصل خصومت ایدرم وولایت مقیده نك خاتمی نفس نفیس شیخ اکبردر دیدیلر که از جمله مؤید جندی شرح فصوصده تفصیل ایدر وولایت مطلقه محمدیه نك خاتمی حضرت محمد مهدی صاحب زماندر وخاتم ولایت عامه جناب روح الله عیسی المسیحدر علیهم السلام واولیاء الله دخی طبقات اوزره در غوث وقطب وامامان وافراد واوتاد وابدال ونجبا ونقبا ورجال الغیب وبدلاء محدثون وملامیه کبی انلر حقنده اولان آثار دخی تفصیل اولنسه نیچه مجلد کتاب اولمغله فصل الخطاب ومقدمهٔ نفحات وسائر کتب قومده مراجعت اولنه قالدیکه احوال سلوکدن اولان فنا وبقا وتجلی هر بری درت نوع اولوب اعلالری فنافی الله وبقا بالله وتجلی ذاتیدر وبونده فنا وبقا شهود یلردر که اهل الحادك مذاهب اولدقلری حلول واتحاد باطلدر خصوصا تجلی مقتضای تعدددر که متجلی ومرایا درکاردر بونلر دخی هر نقدر بسط اولنسه ارواء غلیل ودوای علیل اولمق مرتبه سنی قلمه کتورمکده خطر امر مقرردر زیرا حادث قدیمی علی وجه الاحاطه تحقیق ایده مز وسامع دخی کماهو حقه اصغا ایله سوزش عطشدن خلاص بوله مز (ماللتراب ورب الارباب) مکرکه قوت قدسیهٔ الهیه عطا بیوریله پس بو صورتده قیل وقال وکفتکودن مرأت دله صورت استغنا متجلی اولور (من عرف الله کلّ لسانه) بپوش دامن عفوی بزلت من مست * که آب روی شریعت بدین قدر نرود (ربنا علیك توکلنا والیك انبنا والیك المصیر) (ترجمه) یقین اهلنده واردر نیچه اسرار هم بیشك * که عاجز اولدیلر انده جنود جن ایله املاك

یهدی الیه الذی منه الیه هدی * مستدرکا وولی الله مدرك

(مستدرك) درك ماده سندن استفعالك مفعولیدر درك اولنمق مطلوب ودرك اولنمش (مدرك) ادراك بسیار صاحبی کثیر الدرك معناسنه (ترجمه) اولور هادی اکا اندن اولان انك هدایت هم * اودر مدرك بلی حقك ولیسی هب اولور مدرك

(بیت) لاشیٔ الا الله فارفع ظنکما * یکفیك رب الناس ما اهمکا

(فادفع همکا) دخی نسخه در (لاشیٔ الا الله) ترکیبی اعرابده لا اله الا الله دن فرقی یوقدر قالدیکه اله دن شیٔ لفظی عامدر (بو بیتك) مآلی دخی توحیددر مراتبی مقصوده مطلوب وموجود تقدیریله تفاوت اوزره در که شعر سابقك بیت اولنده

برشمه یازلمشیدی (اهم) فکره دوشوروب اندیشه وغم ایراث ایلدی دیمکدر یعنی
بی شك فاعل حقیقیدن غیری ماسوا موجود یله وصفه شایان دکلدرا کرچه
حقایق اشیا ثابته واختیار جزئی مقرر وامور شرعیه جاریه وعباد اعمالیله مجزیه در
(لکن مریدالخیر والشر خالق مقضی ومقدر) اول واحد حقیقیدر وافعالده
مؤثر متوحد اودر بویله اهل تسلیم اول سکا وغم اولان شیلرده دخی خالق
ورازق (فسیکفیکهم الله) بیوردیغی اوزره سکا کافیدر دلدن اکداری دفع
ایدوب مستریح اول وجمعیت خاطر ایله کندینه توجه ایدوب اوامره امتثال ایله
اندك زمان عمرکده بووجهله تحصیل عرفان ایله اعمی قالمه افتح عینك دوبند
ونصح بیورمشلردر (ترجمه) ماسوای حق نفی وهمی سلب ایتمك کرك *
سا که کافیدر خدا دفع ایت غمومی قیلمه شك (دبکر)

ایها الکاتب ماتکتب مکتوب علیك * فاجعل المکتوب خیرا فهو مردود الیك
یعنی (هرچه کشتی بدروی) مفهومنجه قلمك ای خوشنویس بدروش اولمسون
زیرا محرراتك باجمله دفتر اعمالکه ثبت اولنوب حین محاسبه ده سکا رد وحساب
اولنور * مامنك لك اوعلیك خذ ماصفا ودع مایضر الیك * ونحن الکاتبون
وان اناانفهم بیننا للکرام الکاتبینا (ترجمه) خیری یازکیم کاتبا یولمزسین اندن
انفکاك * دفترکده کوردیکك دم اولیه سین دردناك (نطق)

من لم یکن جده مساعده * فحتفه ان یجد فی الحرکه

(جد) فتحیله بخت وغنادرکه دعاده (لا ینفع ذاالجد منك الجد) وارداولدی یعنی
غنا صاحبنك غناسی سنك عندکده یارب نافع دکلدر بلکه سکا طوعا عملی
نافعدر دیمکدر (حتف) وزن ومعناده فوت وموتدر (ان یجد) کسر جیمله جد
وسعی ایلمك معناسنه در (حرکت) معروفدر دپرنمك وقلدامق (خلاصه)
بختی مساعد اولمیان کسنه نك برامره سعی ایلمك اولومیدرکه حرکتی کرکسه
اضطراب واضطرارندن ناشی اولسون لطفی یوقدر اندمچاره (مرغ عاقل چون
بدام افتد تحمل بایدش نشیده سنجه تسلیم ورضا وصبر بلایادر (ترجمه)
اوکیم اولمایه انك روزکاری کندویه یاور * اولور اول اضطراب واجتهاد ایله
اودم هالك

فقل لمن حاله مولیة * لاتعرضن بالحرالك للهلکه

(حراك) سحاب وزننده حرکتدر اختری کتاب وزننده یعنی کسر ایله دردیدی
هلکه حرکه وزننده هلاك وتلف اولمق (ترجمه) پس اول بیچاره پژمرده حاله

بنده ایدوب سویله * که بیهوده چکوب زحمت هلاکه اولمسون سالك (نطق آخر)

الیك ربی لا آلی سوا کا * اقبلت عمدا ابتغی رضا کا

(بو شعر) لطیف مره بن مروان خیبر غزاسنده کشتهٔ شمشیر اسلام اولوب جان برجهنم اولدقده ظهور ایلمشدر هر مصرعك آخرنده اولان خطاب کافلری مفتوح اولوب برای وزن فتحه اشباع اولنمغله برالف ساکن ظاهر اولور حتی بومشهور مناجاتده معروفدر آلهی عبدك العاصی اتا کا (ابتغی) افتعالدن متکلم دراینی دخی نسخه در (ترجمه) سکا اقبال ایدر یارب دل چاك * رضا کی استرم قیل قلبمی پاك

اسألك الیوم مادعا کا * ایوب اذ حل به بلا کا

(ایوب) بر پیغمبر معروفك نامیدر که کلام کریمده مذکوردر پدری عیص ابن اسحاق بن ابراهیمدر علیهم السلام حرم محترملری رحمة دخی افرائیم بن یوسف علیه السلامك قزیدر شامده مقیم وصحف ابراهیم ایله عامل ایدی حق تعالی ایوبی امتحان قصدیله صبرینی ملائکه یه عرض ایچون یتمش سنه لك مال واولاد ونعم هرنه وارایسه بالکلیه خراب ایدوب یدی عدد ذکور ویدی عدد اناث اولادی اوزره دیوار منهدم اولوب هلاك اولدیلر بعده وجودینه اون ایکی ییل قورد مسلط اولدی یدی سنه اول بلایه مبتلا اولدی حق تعالی بیورر (انا وجدناه صابرانعم العبد انه اواب) وقتا قلب ایله لسانینه دخی قوردلر تعرض ایلدکده اول محبت ومناجاة محللری مختل اولمغله حاللرینه دخی نقصان طریانی خوفیله (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) دیدی حالنی خالقنه عرضله شکایت مذموم اولان شکوادکلدر بلکه عاشقان حقیقت منزلیدر که حضرت یعقوب دخی (انما اشکوبثی وحزنی الی الله) دیمشیدی (حضرت) شیخ اکبر فص ایوبیده دیرکه وقتا مدت ابتلا آخر اولدقده حرارت الم کمال عطش ویرب حکیم تعالی ماء بارد عنایت ایلیوب بیورر (ارکض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب) مبارك ایاغیله ترابی تحریك ایلدکده صو ظهور ایلیوب ظاهر وباطننی غسل ایله پاك ایلدی تمامی مال وحسن وجمال وسائر معرض زوالده اولان اشیا ونوال بالغا مابلغ تعویض وتخلیف اولندی قسمنده دخی حق تعالی انی حنثدن صیانت بیوروب عمری آخر اولدقده ترك آلایش عالم فانی ایلیوب (بشر) اسمنده اولان ولید سعید نبیه برفحوای الولدسرابیه نبوتله تنویه اولندی دیو تاریخ عزیزده مصرحدر (ترجمه) دعاسی حرمتی کیم ایتدی ایوب * بلاك ایردکده اولوب

قلبی غمناك

ان یك منی قدر ناقصا کا * رب فبار لی من لقا کا

(ترجمه) اکر با که قضا یا قلشندی ایسه * جمالکله بنی ایله فرحناك (نطق اخر)

قومی اذا اشتبك القنـاء * جعلوا الصدور لهـا مسالك

(قنا) مزراقلردر واحدی قناتدر زعم کبی واصلی مقصوره در برای وزن مد اولندی که القنـدن صکره همزه اظهار ایله اولور (ترجمه) بنم قومم اکر قارشسه مزراق * ایدرلر سینه سین اکا مسالك

اللابسین دروعهمو * فوق القلوب لاجل ذلك

(اللابسون) نسخه در (دروع) زرهلر مفردی درع در بعض نسخه ده دروع ایله قلوب بر بری محلنده واقع اولمشلر معنـاده تکلف اقتضا ایدر (ترجمه) کیرلر زرهی قلب اوزره که کورن * بیله کیم مونه لله اولدی سالك (نطق دیکر)

هب الدنیا تؤاتیك * الیس الموت یأتیك

(هب) احسب معناسنه که بوبله طوت واوبله صای یعنی سکا دنیا مطیع ومنقاد اولدی عد ایله بویله ظن ایله وفرض ایله دیمك (ترجمه) صا که دهر اولدی مطیع عد ایله سن * صنمه کلز موت اولورسین هلاك

ومانصنع بالدنیا * فظل المیل یکفیك

(میل) فرسخ نشانیدر (ترجمه) دهری نیلرسین که کافیدر سکا * ظل سنك مرقدك مقداری خاك (نطق آخر)

اشدد حیازیمك للموت فان الموت لاقیکا * ولا تجزع من الموت اذا حل بوادیکا

حضرت مرتضی کرم الله وجهه شهادتندن برقاچ دقیقه مقدم سعادتخانه لرندن چیقارکن قپونك برمحلنه ازارلری تعلق یعنی ایلشوب چوزلدی انی شد ایدرکن بوشعری انشاد بیوردیلر (حیازیم) مهمله ایله جعدر مفردی حیزوم کوکس اطرافی جوانب صدر کبی که برکسنه کورش ایلسه ابـاسنی باغلدیغی محللر (وادی) دره لکن بونده طریق وارض دیمکدر (ترجمه) کندیکی پك باغله زیرا پهلوان موت ایرر * یانکه کلدکده سن صبر ایله اولمه سینه چاك

فان الدرع والبیضة یوم الروع یکفیکا * کما اضحکك الدهر کذاك الدهر یبکیکا

(بیضه) اشق که زرهلی کمسنه باشنه کیدیکی طاسدر فارسیده خود وچغتایده توغلغه دیرلر (روع) واوایله خوفدر وزنا ومعنی (ترجمه) خوف وقتنده سکا زره واشق کافی ولی * کولدررکن آغلادر دهر انی کور ایلرهلاك

فقد اعرف اقواما وان كانوا صعاليكا * مساريع الى النجدة للغي متاريكا

(صعاليك) جمعدر فقرا معناسنه مفردي صعلوكدر درويش كبي (الطب للملوك لا للصعلوك) ضرو بدندر (مساريع) مصابيح وزننده در مسراع لفظنك جمعي مبالغه صيغه سيدركه زياده سريع اولنلردر (نجدت) شجاعت (غي) رشدك ضديكه (قد تبين الرشد من الغي) واقع اولدي كراهلق معناسنه در (متاريك) مساريع وزننده در مفردي متراكدر تاركدر ديمكدر متروكك جمعي اولمق قولي متروكدر بو بيت كويا سؤال مقدره جوابدركه كال عبوديتده مساعدهٔ روزكار لازمدركه امر معاش قيدي صفاى بالهدكل وبلكه دوام عبادته مانعدر ديو رسه بويله دكلدر (خير الرازقين) اولان حق تعالى انسانك خاقندن نيجه دملر مقدم امور دنيويه سني خلق ايلمشدر وامور اخرويه سني انسانه احاله وسعي وكوششلرينه حواله بيوروب (ليس للانسان الاماسعي) ديو حصرا بيان ايلمشدر وبوامرك وقوعني بزلر تجربه ايدوب نيجه قوم كوردككه مثلا اصحاب صفه كبي كه حليله سيله ايكيسنك برقيصي واريدي وقت نمازده بري اني لابس اولوب نمازي ادا وديكري بعده كيوب اودخي نمازي بو طريقله ادا ايدرايدي بنه حاللرندن شاكي اولميوب صبر ايدرلر وخلاف رضاء الله برامر ضرورت حالله تصدي وشرعك رخصتي اولميان اموره تعدي ايلمزلرايدي ديمك اوله (ترجمه) چوق كروه بي نوايه واقف اولدم جمله سي * راه حقده سعي ايدرا يتمز خلافه انهماك

* (اللام) *

لقد خاب من غرته دنيا دنية * وماهي ان غرت قرونا بطائل

(دنيا) ادناتك مؤنثيدر حبلى كبي فاعليتله رفعي ثقيل اولوب محلنك دخي سقوطنه سبب اولدقده تنوين ما قبلنه وير لدي اسميته منقول اولمغله دنيه ايله منعوت اولدي (غرت) مغرور قيلدي يعني الداتدي (قرون) قرنك جمعيدر قرن معناسي اختلافيدر التمش وياا وتوز وياا يوز يله برقرن ديديلر حتى ذوالقرنين بقي ايله اسكندر حضرتلرينك شهرتنه بازد قلري سبيلرك بري زمان حياتنده ايكي قرن منقرض اولمسيدر سائر سببلري مستقل مقالهٔ اسكندريه مزده يازلمشدر (طائل) اكرفتح ايله طولدن اولورسه كه فضل ومنت وعطا ديمكدر طائل مفيد ديمك اولور (ترجمه) كيمي الدارسه دنياى فرومايه اولورخائب * اكا سن دلفريب اولمه دكلدر نافع وطائل

اتتناعلى ذي الغرير ثبينة * وزينتها في مثل تلك الشمائل

(غرير)

(غرير) فقط اوّلنك اعجاميله مغروركه زيور آرا وزينت پيرا و پيرايه كبرا ولمغله غرور صاحبه مى ديمكدر بونده غرير اوّلنك اهماليله نسخه اولمق دخى مناسب اولمز ديديلر (ثبينه) مثلثه وموحده ومثناة ونون ايله تصغير صيغه سيله در ظرف معناسنه اولان ثبن دن وياجبل معناسنه ثبن لفظندن اسمدر عامر جمعينك قزيدر ليلا وشيرين كبى مشهوره اولمغله زماننده آرايش كمال وحسن وجمال ايله ضروب امثالدن ايدى (شمائل) جمعدر مساجد كبى ومفردى شمأل خوى وخصلت معناسنه در روانك اصلى شأملدر صكره قلب مكان ايله شمائل اولدى تفصيلى كتب لغت وظيفه سيدر (منقبه) امام جعفر صادق جدّى حضرت مرتضانك احوالندن بعض مقالات نقلى اثناسنده روايت بيورركه مدينهٔ منوره خارجنده فدك نام محلده تربيهٔ زمين فكريله بل ديدكلرى چتالدمور برآلت ايله كاره مشغول ايكن شكل عروسانه ده برزن حسنا ظهور ايلدى كه كوردكلر عامر جمعى قزى ثبينه درظن ايدرلر ايدى بكا ديديكه اى ابوطالب اوغلى بنى كنديكه جفت يعنى زوجه لكه قبول ايله مقابله سنده زير زمينده مجهول انسان ومستور طالبان جهان اولان هر خزينه ودفينه يى سكا دلالت وجمله دخنهٔ سيم وزرى ارآءت ايده يم ديدى سن كيمسين ديديكمده بن دنيايم صورت انسان ايله تشكل وبوطوره تمثل ايلدم سنك مرجع كل اولديغك يلوب التفات وتنزلك ايچون بوهيئتى تعقل ايلدم ديدى جوابنده بندن سكا مساعده يوقدر كنديكه برشوهر ديكر مقرر قيل ديدى نظر كيميا اثرونكاه توتيا فرلرندن غائب اولدقده بوطنطنه وزينت ارتجالا كنديلردن صدور ايلمشدر (ترجمه) ثبينه بنت عامر شكلى ايله چون بكا كلدى * جمال دلفريب ايله وصالينه اولام مائل

فقلت لها غرّى سواى فاننى * عزوف عن الدنيا ولست بجاهل

(غرّى) غرور ماده سندن امردر پس ضميله اولور واكرايكنجى بابدن اولورسه كسر ايله اولمق لازم كلوركه رانك حركه سى نقليله القدن مغنى اولور (عزوف) مهمله ومعجمه ايله صبور وزننده دومبالغه ايله صاحب زهد يعنى معرض دنيا معناسنه در بونده لطافت بودركه بوماده دن صوت جنه عزيف ديرلر واهو ولعب وتغنى ايلدكلرى آلتلره معازف تعبير اولنور (ترجمه) ديدم واركيمه خدعه استرايسك ايله مكاره بن ايتدم ترك رغبت زاهدم بن صانمه سن جاهل

وما انا والدنيا فان محمدا * رهين بقفر بين تلك الجنادل

(ما) نافيه اولمق مناسبدر (والدنيا) ده واومع معناسنه اولوب مقرونان

ويجتمعان كلمه سى خبر تقديرا اولنوركه بصريلر مسلكيدر (جنادل) جيمله ونواله جمعدر مفردى جندل وزن ومعناده مرمردركه طاشدر (ترجمه) نه كارم واربنم دنيا ايله زيرا حبيب الله * اني ترك ايليوب فقر اختيار ايتدى چون اول فاضل

وهبها انتنابالكنوز دررها * واموال قارون وملك القبائل

(هب) احسب فعلى معناسنه اسمدركه قريبا مذكور ايدى جوابى بيت آتيدر (قارون) حضرت كليم الله عليه السلام وقتنده ماليله كندى زيرزمينه خسف اولان كافردركه اسمى قرآنده مسطوردر وزن ايچون منصرف قيلندى (قبائل) قبيله نك جمعيدركه برباباتك اوغللرى اولان جماعت معناسنه در (ترجمه) بزه دنيا كتوردى فرض ايدلك جمله متاعن هب * كنوزى مال قارونى قبائل ملكيده داخل

أليس جميعا للفناء مصيرها * ويطلب من خزانها بالطوائل

(خزان) خازن لفظنك جمعيدر كاتب ايله كتاب كبى (طوائل) مفردى طائله عداوت معناسنه در (ترجمه) نتيجه بونلرك مجموعى فانى اوله لر آخر * اولور خازنلرى اعدا كبى اكداره هم واصل

فغرى سواى انني غير راغب * لما فيك من عز وملك ونائل

(نائل) عطا وكرمدر (ترجمه) يورى وار غيرى تغرير ايله اولمام بن هله راغب سنك عزو عطا وملك كبى بن اولمزم قابل

وقد قنعت نفسي بما قد رزقته * فشأنك يا دنيا واهل الغوائل

(واهل) ده واو مع معناسنه در (غوائل) غائله نك جمعيدركه بدلك وشدت وصعوبتدر (ترجمه) حقيقتده قناعت اوزره نفسم رزق مقسومه * سنك كارك سى طالبلر كله اولمه ده حاصل

فاني اخاف الله يوم لقائه * واخشى عتابا دائما غير زائل

(لقا) ملاقاتدر كه (واتقوا يوما ترجعون فيه الى الله) كريمه سى (واتقون ان كنتم مؤمنين) تتميمه سى شهادتلريله مؤمن متقى حضور معنوئ حقه وارمق انديشه سندن خالى اولمزكه (انما يخشى الله من عباده العلماء) بيورلمشدر انسان حق بيلديكى قدر خوف ايدر برعالمده اكر خوف بوغيسه انك حالندن خوف اولنور ديديلر (ترجمه) خدادن قورقارم آكه ملاقى اولديغم كونده * سنك ايچون عتاب اوله بكا هم اولميه زائل (نطق آخر)

انما الدنيا كظل زائل * او كضيف بات ليلا فارتحل

(بات) يعنی كيجه بر محلده قالدی ديمكدر (ارتحل) كوجدی وكندی ديمك (فائده) ظل زائلدن مراد ظل خياله ايهام كشنی علوی بولنمق بعيد اولمزكه رومده خيال ظلی وغلطنده حيازل دیرلر فی الاصل دنيا ومافيها برسايه بی مايه اولديغن تمثيل ايچون شيخ آكاه سهل تستری ابن عبدالله جنابنك ترتيبيدر (فرج) ٢٨٣ تاريخنده انتقال ايلدی ذوالنون مصری درويشلرندندر قالديكه قاره كوزو حاجی عوض كه چ ايوات دیرلر رومده اختيار اولنان اسمادندر عربستانده سائر اسمله وهرديارده اول اطرافك براضحوكه كسنه سی اسميله برده بازلق اولنور بو اصرده نيجه منظومه لر كوريلوب لكن واعظ عبد الرحمن ابن جوزی نك عربی بو بيتلری خيلی كزيده در * رايت خيال الظل اعظم عبرة * لمن هو فی اوج الحقيقة راقی * شخوص واشكال تمر وتنقضی * وتفنی جميعا والمحرك باقی * شيخ التربه علی دده افندی دخی اسلوبه سنده يازمشدر وبو بيت تركی دخی كوش عبرت چكيلور ايياتندر * صنعه بيهوده ظهور حركات صورك * جمله اشكال پس پرده ده استادكدر (ترجمه) ديده عبرتده دنيا اولدی برظل خيال * ياكه مهماندركه برشب كالدی ايتدی ارتحال

او كنوم قد يراه نائم * او كبرق لاح فی افق الامل

(افق) سكون وتحريك دخی نسخه در كوك كناری طرف السماء معناسنه در پس آسمانده مراد استعاره ايله مستعار منه متروكدر (ترجمه) ياكه بررؤيا ايدی خواب ايچره اولدی واقعه * اوج اميد ايچره يا برق سريع الانتقال

(نطق ديكر) يامن بدنياه اشتغل * قد غره طول الامل

(ترجمه) ديكه دنيا ايله ای مشغول اولان * دلفريب ايتدی سنی طول امل

الموت يأتی بغتة * والقبر صندوق العمل

(بغتة) لفظ كريمدر دفعة وفجاءة جمله سی بروزن ومعناده دركه تركجه آكسزدن وفارسيده ناكاه دیرلر موت فجاءه حرف رأ اوقلنده وصندوق دخی حرف القافده يازلمشدر (ترجمه) موت ايررنا كاه غافل اولمه كيم * ايله برصندوق قبری باعمل

ولم تزل فی غفلة * حتی دنی منك الاجل

(اجل) وقت ديمكدر لام عهد عمرك تمامی وقتنه حصر وايما ايدر (ترجمه) حيف كيم بو خواب غفلت ايچره سن * بوله قالورسين كلنجه تا اجل (نطق آخر)

هب الدنيا تساق اليك عفوا * أليس مصير ذلك الى الزوال

(تساق) سوق ماده سندن مضارع ونائب فاعلي دنيا يه راجعدر (عفوا) تميزدر نفقة لازمه دن زياده اولان مالدركه فضله تعبير اولنور (ترجمه) طوتكه دنيا وسعت اوزره دوشكا * دائم اولمز عاقبت بولور زوال

وما ترجو بشئ ليس يبقى * وشيكا ما تغيره الليالى

(فما ترجو لشئ) دخى نسخه در (وشيك) وزن ومعناده سريعدر (ترجمه) شئ فانى يه رجامند اولمه سن * انى تيز تغيير ايدر دور ليال (نطق ديكر)

فان تكن الدنيا تعد نفيسة * فدار ثواب الله اعلى وانبل

(بو بيت) فرض طريقيله تقرير اولنور (نفيس) عزيز (انبل) تقديم نون ايله وزن ومعناده افضلدر (ترجمه) نفاستده بو دنيا فرض اولنسه * بقا دارى دخى انفس واكمل

وان يكن الارزاق قسما مقدرا * فقلة حرص المرء فى المكسب اجمل

(ترجمه) اكر مقسوم ايسه تقدير ايله رزق * كيشى آز حرص ايله كسب ايتمه اجمل

وان يكن الاموال للترك جمعها * فما بال متروك به الحر يبخل

حال بدلى بال دخى نسخه در (ترجمه) اكر جمعى بو مالك ترك ايچون ايسه نيچون بخل ايليه بذلنده اعقل

وان يكن الابدان للموت انشئت * فقتل امرئ بالسيف فى الله افضل

(ابدان) جمعدر مفردى بدن جسم وتن معناسنه (انشئت) بارادلمشدر ديمكدر مجهولدر (قتل) مصدر مفعولنه مضافدر (فى الله بالسيف) تقديم ايله دخى نسخه در (ترجمه) اكر موت ايچون ايسه جمله جسم * ره حقده شهيد اولمقدر افضل (نطق آخر)

دنيا تخادعنى كانى لست اعرف حالها * حظر المليك حرامها وانا احتسب حلالها

(بو بحر كاملدندر (تخادع) خدعه دن مفاعله بابنك مضارعى (حظر) مهمله نك تقديميله در حجر ومنع دخى وزن ومعناده اتمك كبيدر (مليك) رب مقتدر (احتسب) افتعالدن متكلمدر حلالنه حصر رزق ايلديكم جهتدن احتساب ايدرم يعنى اجر وثواب اميد ايدرم * حلال حرام وير اللهم * يرمز قولك ير اللهم * ديم كسب حرامده عذاب مقرراولديغنه اعتراف ومقتضاسنه رعايت ايدرم (ترجمه) دنيا ايدر حيله بكا حالينى بن بيلم صانور * قيلمش حرامى منع حق باكه ده مطلبدر حلال

مدت

مدت الی یمینها فرددتها وشمالها * ورأیتها محتاجة فوهبت جملتها لها

(یمین) صاغ ال (شمال) صول ال یسار کبی (جمله) بری برندن منفك اولمیان جماعتدر (ترجمه) بر براید وب مدّ الار بن ردّ ایلدم بن انلری * کوردم بنه محتاج آنی ویردم آکا نه وارسه مال (نطق دیکر)

اذا عاش امرؤ ستین حولا * فنصف العمر تمحقه اللیالی

(حول) ییل عامادخی نسخه در (تمحق) ابطال ایدر دیمك تمحوه ویمحو باللیالی دخی نسخه در . (ترجمه) عمری برشخصك کاوله التمش سنه * نصفی کیجه دوش کبی بولور زوال

ونصف النصف یمضی لیس یدری * لغفلته یمینا عن شمال

(ترجمه) نصفنك نصفیده غفلتله کچوب * صاغی صولدن فرقه یوقدر هیچ مجال

وثلث النصف آمال وحرص * وشغل بالمکاسب والعیالی

(ثلث) اوچده بردرکه سه یك معناسنه در (النصف) ده لام عهد ایچوندر نصف النصفه مشیردر التمشك نصفنك نصفندن ثلثی بشدر حسن خطده اولان ثلثك سبب تسمیه سی تحفة خطاطین خاتمه سنده بیان اولنمشدر (آمال) یرنده اهمال دخی نسخه در (عیال) جمعدر مفردی عیل جید ومیت وزننده در (ترجمه) نصف نصفك ثلثنی حرص وامل * محو ایدر هم شغل کسب ایله عیال

وباقی العمر اسقام وشیب * وهم بارتحال وانتقال

(اسقام) سقمك جمعیدر (شیب) قوجالق که شبابك ضدیدر (ترجمه) باقی عمری رنج وعلت بیرلك * غم تلف ایلر کو چرانجام حال

فحب المرء طول العمر جهل * وقسمته علی هذا المثال

(یحب المرء طول العمر لکن) دخی نسخه در (ومثال) یرنده مأل دخی واردر مثال امام غزالی تحقیقی اوزره برامرك ایضاحنه باعث اولان نسنه اول امرك مثالیدر لکن مثل شینك مشابهیدر (ترجمه) پس جهلدر طول عمرك خواهشی * وجه مشروح اوزره در حاله مأل (نطق آخر)

مضی الدهر والایام والذنب حاصل * وانت بما تهوی من الحق غافل

(حاصل) ثابت معناسنه (تهوی) محبت ایدرسین دیمکدر (مأل بیت) (حبك الشیء یعمی ویصم) حدیث شریفی نکته سنی اوزره محبت عاشقده برحالت حادثه یه سبب اولورکه کویا اعمی واصم کبی اولوب محب کندی افعالنده اولان قبحی کوره مز وکندی حقنده اولان کفتکویی اصغا ایلز عمری تلف وذنبی خالف

وامور حقه یی بر کلف منفور سلف عد ایدر دیمك اولور (ترجمه) بحر عمرك کونی سا که کناهکدر اولان حاصل * مجازی عشغله اولوب حقیقتدن کوکل غافل

سرورك فی الدنيا غرور وحسرة * وعيشك فی الدنيا محال وباطل

(محال) وجودی ممکن اولمیان نسنه درکه دنیاده دوام وبقا کبی (ترجمه) سرور دهر فانی هب غرور ایله ندامتدر * جهانده عیش دائم فکر بنا اتمك فاسد وباطل (نطق دیکر)

تزودمن الدنيا فانك راحل * وبادر فان الموت لاشك نازل

وزن وقافیه ده سابقی کبیدر (بادر) سرعت ایله کار ایتکده کاهلی اولمه که دار رحلتدر دیمك اولور (ترجمه) کوروب زادك بوعقبی مزرعنده حاضر اول تیز طوت * که داعی بقا چوق ججمدین شکسز اولور نازل

الا انما الدنيا كمنزل راكب * اراح عشيا وهو فی الصبح راحل

(منزل راکب) منزلخانه دیدکاری محل که بر آخر مطیه دابه یه سوار اولمق ایچون نازل اولورلر بوخسه اقامت محلی دکلدر البته کوچ منزلیدر (اراح عشیا) برکیجه راحت ویردی یعنی مساعده سی برکیجه قدردر که کویا سحری رحلت امر مقرردر که اثرده وارد اولمشدر * کن فی الدنيا كانك غريب اوعابر سبيل * (ترجمه) مقیمی یوق بومنزلخانهٔ دنیانك البته مسافردر * که برراکب قالور برکیجه صبح اولوب اولور راحل (نطق آخر)

لا تجزعن من الهزال فربما * ذبح السمين وعوفی المهزول

(هزال) ضعف که ارقلقدر فارسیده لاغریدرکه لغتی مهزولدر وضدی سمین که ترکجه شیشمان وسمز دینور فارسیده فربه درو بونده ضعف وهزال ایله مراد فقردرکه صورت ظاهرده فقیر اولوب توانکر وغنی اولمدیغك سکاصیانت حقدرکه حق تعالی نك مظهر قبول ومحبتی اولان قولی زخارف دنیادن حمایت ایدر بیمار خسته یی صودن محافظه ایلدیککز کبی دیو اثر وارد اولدیغی جامع سیوطیده مذکوردر واکر ضعف صوری یعنی نحافت بدن مراد اولورسه دخی بنه فرط شحم مذمومدر عبادات وطاعاتده حرکاتی قاصره اولورکه امام شافعی (ما افلح سمين قط) دیمشدر یعنی شحیم کمسنه اهل فلاح اولمز خصوصا سمین اولان کیشی علمادن اوله امر ممدوح دکلدرزیرا علمادن جسیم وعظیم الجثه اولان کمسنه یه حق تعالی بغض ایدر دیو اثر وارددرکه (ان الله يبغض الحبر السمين)

بیورلمشدر تاتارخانیه صاحبی عالم بن علا مرحوم دیرکه مراد شریفلری جسامت بیدا اولمغه هوس وقصد ایلمکدرکه دوالراستعمالیله اولور خلقت اصلیه اولورسه معذوردر دیمشدر لکن مقتضای خلقتی دخی اولسه دنیا وآخرت غمندن بریسی بولنمق مانع سمندرو ایکی غمك برندن خالی اولمق حیوانیت محضدر دیدیلر حتی استبعاده واردرکه اصحابدن برعظیم البطن کسنه یه مبارك دست شریفلریله اشارت ایدوب بوشکم مجسم سندن غیریده اولسه سکا خیرلی ایدی دیو بیوردیلر مصرع ثانیده ایراد مثل ایدوب بیوررکه ذبایحده دخی سمین اولان حیوان خرجه سوریلور آرق وزبون اولان عفو وترك اولنوب ذبحدن خلاص بولور (ترجمه) آچلغه صبرایت زبون اول غم یمه * قورتارور نیچه ضعیفانی هزال

واجعل فؤادك للتواضع منزلا * ان التواضع بالشريف جميل

(تواضع) عالیشان کسنه کندینی درجه سندن دون کوسترمك که دیمشلر (ع) تواضع زکردن فرازان نکوست (ترجمه) قلبکی ایله تواضع منزلی کیم کباری ایلر اول صاحب جمال

واذا وليت امورة وم ليلة * فاعلم بانك عنهمو مسئول

(وليت) والی قیلنسك یعنی برقومك اموری سکا سپارش اولنسه کرك حاکم شرع وکرك ضابط عرف اولسك دیمکدرکه اکرعدالت کامله اوزره حرکت ممکن اولسه دخی ناسك اکثری اکا دشمن اولورلرکه ابن وردی لامیه سنده بیورر (ان نصف الناس اعدآء لمن * ولی الاحكام هذا ان عدل (ترجمه) برشب اولسك حاکمی قومك اکر * اولورانلردن سکا البت سؤال

واذا حملت الى القبور جنازة * فاعلم بانك بعدها محمول

(جنازه) فتحله میت وکسرایله سریری مراددرکه تابوت ویا نعشو یدر * الاعلى للاعلى والاسفل للاسفل * دیمشلردر تابوت خشبی ویا حجری ویا حدیدی اولمق دخی جائزایدیکی کتب فروعده مذکوردرو تابوتله دفن اولنمق اکرچه جائزدر لکن حضرت مولوی بیوررکه کشی یه اناسی قرنداشندن اولا درقصیدهٔ برده ده یوما له كعب بن زهير رضي الله عنه دخی بیورر (كل ابن انثى وان طالت سلامته * يوما على آلة حدباء محمول * الت حدبا تابوتدر (ترجمه) برجنازه قبره نقل ایتسك اکر * سندخی بیلکه ایدرسین انتقال

يا صاحب القبر المنقش سطحه * ولعله من تحته مغلول

(منقش) نقشلی (سطح) طام که قار سیده بام دیرلر (مغلول) مجمع ایله دراللری بیوننه باغلی (ترجمه) ای که قبرلی سطحی زینتکار اولان * صاحبن مغلول ایده شاید وبال

ما ینفعنه ان یکون منقشا * وعلیه من حلق العذاب کبول

حلق حره یک ایله حلقه نك جمعیدر اواننده فتحی وکسری لغتدر کبول ضمله کبل لفظنك جمعیدر وزن ومعناده قید کبی که اباق باغیدر (ترجمه) نفعی یوقدر نقشی اولمق مرقدك * اهلی تحتنده چکرسه کرملال

لا تغترر بنعیمهم وبملکهم * الملك یفنی والنعیم یزول

(نعیم) قوله احسان اولنان نعمت (ملك) له الملك شهادتیله حق تعالی یه نسبت اولنسه ضمله وسائر مالك مجازینك ملکنده کسر ایله مستعملدر (ترجمه) نعمت شاهانه مغرور اولمه سن * ملکی فانی نعمتی بولور زوال (نطق آخر)

ما احسن الدنیا واقبالها * اذا اطاع الله من نالها

بو شعر جابر انصاری جنابلرینه خطابا ظهور ایلمشدر (ما احسن) فعل تعجب (ترجمه) پك خوش اولور دهرده اقبال ومال * کراولورسه اول مطیع ذی الجلال

من لم یواس الناس من فضله * عرض للادبار اقبالها

(لم یواس) مواسات ایلمدی یعنی ناسدن فضله احوالی اولانی کسنبنه اول فضله ده ناسی حصه دار ایلمکله اول امرده انلره اسوه وقدوه اولمیه دیمك اولور (ترجمه) فضل رزقن ویرمین درویشلره * ایلر اقبالن اودم عرض زوال

فاحذر زوال الفضل یا جابر * واعط من دنیاك من سالها

(جابر) بن عبدالله بن عمرو که بنی سلمه دن جابر انصاری دیمکله عریف ایدی بدری اکابر اصحابدن ایدی کندی یتمش سکز تاریخنده طیقسان درت یاشنده ایکن مدینه ده وفات ایلمدی (سالها) اصلی سألها در تسهیل اولنمشدر (ترجمه) جابرا نعمت زواله ایرمسون * سائلی ردایتمه قیل بذل نوال

فان ذا العرش جزیل العطا * یضعف بالحبه امثالها

(بالحبه) ده با تعدیه ایچوندر (ترجمه) صاحب العرش اول عطاسی چوق کریم حبه یی تضعیف ایدر اول بیعدال

وکم رأینا من ذوی ثروة * لم یقبلوا بالشکر اقبالها

(ثروت) غنا (ترجمه) اهل ثروتدن که کوردك اکثرین * بذلیله اقبال

شکر

شکرا نعمتك محال

تاهوا علی الدنیا باموالهم * وقیدوا بالبخل اقفالها

(تاهوا) فالوا وزننده در تکبر ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) روی ارضده مال الله کبرا یلیوب * قفل بخل اوردی قالوب تحتنده مال

لو شکروا النعمة جازاهمو * مقالة الشکر الذی قالها

(مقالة الشکر) حق تعالی نك بیت اخیرده ایراد اولنان کلامندن کنایه در (ترجمه) نعمته شکرا یتسه لر مجزی اولوب * شاهد اولوردی اکا حقدن بو قال

لئن شکرتم لازیدنکم * لکنما کفرهمو غالها

مصرع اول آیت کریمه در مقاله دن بدل ویا بیاندر اقتباس بحثی سابقا یازلدی (غالها) نعمتی هالك وزائل ایلدی دیمکدر (ترجمه) شکر یکزله نعمتی ایدم زیاد * کفر نعمت نعمته ویرر زوال (نطق دیگر)

بانوا علی قلل الاجبال تحرسهم * غلب الرجال فلم ینفعهم القلل

(اجبال) جبالك جمع قلتیدر (غلب) اغلبك جمعیدر غلبه ماده سندندر شجاعتك جسامتنه مقارنیله غالب اولنلردر (قلل) معرفة اعاده اولندی اولك عینیدر (ترجمه) قله لر اوزره تحصن ایلدی نیجه ملوك * چون غزاة ایدوب احاطه فائده ویرمز جبال

واستنزلوا بعد عز عن معاقلهم * الی مقابرهم یابئس مانزلوا

(عز) غلبه وتعلی (معاقل) معقلك جمعیدر معقل وزن ومعناده ملجأ که صغنه جق یرملاذ کبی (یابئس) یاقوم تقدیرنده منادی محذوفدر (مانزلوا) نزولهم تقدیرنده درکه مامصدریه در (ترجمه) ملجأ رفعتدن ایندیلر نزول * اسفل قبره پریشان حال وبال

ناداهمو صارخ من بعد مادفنوا * این الاسرة والتیجان والحلل

(صارخ) فریاد ایدیجی صایح کبیدر (اسره) سریرك جمعیدر تخت معناسنه (تیجان) تاجك جمعیدر (حلل) حله نك جمعیدر (ترجمه) کلدی زوارك بری ایدوب ندا * قنده دولت تاجی حله جاه مال

این الوجوه التی کانت محجبة * من دونها تضرب الاستار والکلل

(وجوه) وجهك جمعیدر ذکر جزء ارادهٔ کل طریقیله وجودلرکه انواع محجایب قصد اولنور (محجبه) وزن ومعناده مخدره در (استار) ستره نك جمعیدر ضربیندر (کلل) کسرایله کله نك جمعیدر جیبنلك که فارسیده پشه خانه دیرلر بورنجك

ویا شبیکه اولور یاز کونلری سککدن وقیشلرده صوغقدن محافظه ایچون ملحفه
اوزره نصب اولنور بو بیتدک اوللندن عاطفه ساقطه در واین الوجوه تقدیرنده
این الاستره اوزره معطوف اولور (ترجمه) قنده در خوبان برقعدارلر *
پرده لرله حفظ اولور روزولیال

فافصح القبر عنهم حین سائلهم * تلک الوجوه علیها الدود ینتقل
افصح بیان واظهار واعلان ایلدی دیمکدر (سائلهم) سأل عن حالهم
تقدیرنده در هر نظره اعتبار ایله امعان ایدن اهل عبرته شمولی ملاحظه سیله
فاعلی ذکر وایراددن حذف ایله تعمیم انسب کورلندی مصرع ثانی که ایکی مبتدا
برخبر ایله جمله سی حالیه در (دود) قورد لرکه اتده وسائر اشیاده پیدا اولور
فارسیده کرم دیرلر (مأل) اول نازونعیم ایله پرورده کلتهال خوبان صاحب حسن
وجمال قبره وارد قلرندهر کیمکه ملاحظهٔ عاقبت اندیش ایله حاللرینی تفکر ایلیوب
سؤال مقامنه واررسه قبرلری انلرک حقیقت حاللرینی لسان فصیح حال ایله بیان
ایدوب بودار فانینک عاقبت کاری بودرکه شاهدی اول حسن وجمال محلی اولان
یوزلر اوزره حالا نیجه یوز بیک اثر فنا اولان دیدان بی پایان مکان طوتوب بریردن
آخر محله نقل وبلا مانع انی پازدهٔ حقارت ایلمکده در دیو افادهٔ خبر ایدر
(ترجمه) قبری احوالن بیان ایدر انک * جای دود و موردر اول خوش جمال

قد طال ما اکلوا منها وما شربوا * فاصبحوا بعد طول الاکل قد اکلوا
(فیها وهم شربوا) نسخه در (ترجمه) کرم کرما کرم ایتمکده انی * اکل
وشرب صبح وشام ایله نوال

وطال ما کثروا الاموال وادخروا * فخلفوها علی الاعداء وارتحلوا
(ادخروا) ذخیره ایدوب مخزون کیلار حفظ ایلدیلر دیمکدر (خلفوها) اول
اموالی مخلفات یعنی فوتلرندنصکره دشمنلری اولان وارثلرینه ترک ایلیوب
کندیلری حساب وبلکه عذاب اخرویسنی اختیار ایلدیلر (ترجمه)
خیلی دم تکثیر ایله حفظ ایتدیلر * دشمنه قویدی ایدوب چون ارتحال

وطال ما شیدوا الدور لتحصنهم * ففارقوا الدور والاهلین وانتقلوا
(شیدوا) متین ومستحکم یاپدیلر دیمکدر (دور) دارک جمعیدر (لتحصنهم) نفس
واموال وعیالی محافظه ایلمک ایچون دیمکدر (اهلین) جمع سالم اهالی کبی
مفردی اهلدر بو بیتده (فی بروج مشیده) کریمه سی مالی تذکیر واردر
(ترجمه) یاپدیلر محکم سرالر حفظ ایچون * فرقت ایدوب قالدی اول

دار

داروعيال

اضحت مساكنهم وحشا معطلة * وساكنوها الى الاجداث قد رحلوا

(اضحت) كانت مألنده اولور (وحشا) اكل وشربه شايان اولان اشيادن خالى وحشتزار كه خبر اولور (معطلة) استعمالدن متروك اولدقلرى حالده اول مساكن ديمكدر (اجداث) لفظ كريمدر قبر معناسنه اولان جدث لفظنك جمع قلتيدر كورستان معناسنه در مصرع ثانى مبتدا و خبر جمله سى حاليه در (ترجمه) وحشت آباد اولدى هب مسكنلرى * ترك ايدوب قبره ايدنجه ارتحال

سل الخليفة اذ وافت منيته * اين الجنود واين الخيل والخول

(خليفه) پادشاهدركه اعظم اهل ظاهر در (منيه) موت (وافت) وفا ايلدى يعنى ايرشدى ويتشدى (خول) دائره وحشم وخدم (ترجمه) وقت موتى ايرمه شاهه قيل سؤال * لشكر وخيل وحشم نولدى نه حال

اين الكنوز التى كانت مفاتحها * تنوء بالعصبة المقوين لوحملوا

(كنوز) جمعدر مفردى كنز كنجدن معربدر يره دفن ايله حفظ اولنان مالكه بو بيت (آتيناه من الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولى القوة) كريمه سندن مقتبسدركه قارون ملعون ومال مدفونى حقنده نازلدر (تنوء) آغر يعنى ثقيل اولور (عصبه) اوندن قرق عدده وارنجه اولان كروه رجال (مقوين) حيوانى كوجلو وقوتلى تواناديمكدر لكن بونده رجالده مستعمل اولمغله انلرده استعمالى قانون لغت اولان قوى معناسنه در (ترجمه) قنده اول كنزلك عجب مفتاحلرى * كيم تحمل ايتميه نقلن رجال

اين العبيد التى ارصدتهم عددا * اين الحديد واين البيض والاسل

(عبيد) عبدك جمعى بندكان معناسنه (ارصدتهم) سن انلرى كوزجى قودك ديمك (عدد) ضمله درعده مفرديدر ايام شديده ايچون حاضر ايلدكلرى آلات وبساط وعسكر (حديد) دمور كه مراد زرهدر (بيض) كسر ايله درمفردى بيضه زرهك طاسى كه باشه كيررلر خود واشق وتوغلغه ديرلر ياخود حديد كسكين قره دمور قلج (وبيض) مجلى ومصيقل يوزلى قلجلر (اسل) لطيف جزراقلردر (ترجمه) قنده اول قوللركه حفظكده ايدى * قنده در شمشير وآلات جدال

اين الفوارس والغلمان ماصنعوا * اين الصوارم والخطية الذبل

(فوارس) آتلولر (غلمان) كسر ايله غلامك جمعيدر (صوارم) كسكين قلجلر (الخطيه) الرماح الخطيه ديمكدركه موصوفى مقامنه قائم اولمش خط نام محلده

یایدقلری مزراقلر مراددرکه برنه صاحبی یوررر (الکاتبین بسمر الخط ماترکت * اقلامهم حرف جسم غیر منجم) (سمر) اسمرك جمعیدر مزراق مراددر (ذبل) فتحه لرله اینجه دقیق معناسنه ـــکه جمعی ضمه لرله درخشبه وخشب کبی

(ترجمه) قنده درفارسلرك خادملرك * تیغ ونیزه نولدی صال بول برمجال

این الکفاة الم یکفوا خلیفتهم * لما رأوه صریعا وهو یبتهل

(کفاة) ضمه له کافینك جمعیدر قضاة وقاضی کبی (لم یکفوا) کفایتدن اولوب اصلی یکفیوا ایکن لم جزم کلکله یا ساقط اولمسی جزمنك علامتی اولوب نقل حرکه ایله لم یکفوا اولدی (صریع) دوشمش معنی مصروع (ترجمه) نولدی کافیلر ایرشمزمی شهه * کوردیلر چون دوشدی ایدر ابتهال

این الکماة التی ماجوا لما غضبوا * این الحماة التی تحمی بها الدول

(کماة) جمعدر مفردی کمی وزن ومعناده شجیع دیمکدر (ماجوا) موج ماده سندن اولوب تکثر واضطراب ایلدیلر دیمکدر (لما) لام حرف جر مکسور وما مصدریه در (دول) اولنده ضم ویا کسر ایله دولتك جمعیدر دولت مالده فتحه له وحربده ضمه له در

(ترجمه) قنده موج اوران دلاورلر عجب * دولتك حفظ ایلین جندرجال

این الرماة الم تمنع باسهمهم * لما اتتك سهام الموت تنتصل

(رماه) سابقلری کبی جمع ومفردی رامی تیر اندازدر (اسهم) سهمك جمع قلتیدر اوقلر (سهام) جمع کثرتیدر (تنتصل) اوق آتمقده یارش ایدر دیمکدر مسابقه معناسنه لکن بونده همان موتك ظهورندن کنایه در (فائده) اوق اتمق سنت سنیهٔ احمدیه در حتی بیشر وتیر اندازان اولان سعد بن ابی وقاص عشرهٔ مبشره دندر بو امرده نیجه کره امیر الانبیاء علیه التحایا حضرتلرینك (اللهم سدد سهمه) کبی سهم السعادهٔ دعالری آنك حقنده سیر اجابته اصابت ایلمشدر وکندیلری دخی کمانکشلك بیورروب حتی احد غزاسنده کتوم اسمیله بنام کمان شریفلرینك کثرت رمایتدن ناشی سیه سی یعنی باشلری مندقه اولوب قیرلمغله عملدن قالوب اندن ماعدا بش عدد قوسلری دخی اولمغله برینی دخی اخذ بیوردیلر شفای شریف صاحبی تحقیقی اوزره قتادة بن النعمان صحابی تبرکا اول یایی الی اخر العمر حفظ ایلدیکی تاریخ خمیسده دخی مذکوردر (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة) کریمه سنده قوتدن مراد الهی رمی اولدیغنی منبر اوزره اوج کره تکرار ایله تفهیم بیورد قلرینی عقبة بن عامر حضرتلری روایت ایلدیکی صحیح مسلمده مصرحدر

(ترجمه) قنده رامیلرکه ایتمزلرمی منع * کیم سهام مرکه

يوقى هيچ مجال

هيهات ما منعوا ضيما ولا دفعوا * عنك المنية اذ وافى بها الاجل

(ضيم) طاغلق وسائر نسنه نك بر طرفى و بونده بر جزء قليل ومقدار حقير مراد اولور (ترجمه) چون بو مذكورات ايتمزدفع موت * كلدى وقت رحلت دار الجلال

ولا الرشى دفعتها عنك لو بذلوا * ولا الرقى نفعت فيها ولا الحيل

رشى هدى وزننده رشوتك جمعيدر (رقى) دخى اول وزن اوزره رقيه نك جمعيدر رقيه افسون وعزايم وتمايم كبى نسنه لردركه تركجه بوكى ومكر معناسنه (حيل) عنب وزننده حيله نك جمعيكه ايكى نوعدر برى شرعيه وبرى عرفيه در شرعيه اولان حيله لر كتب فقهيه ده مصرحدركه مثلا برخانه يه عدم دخول ايچون ثلاثه اوزره شرط ايلسه اول كسنه يى برقاچ كيشيلر اخذ ايدوب زور ايله اول منزله ادخال ايدرلر بو اكراه معتبردر بعده چيقوب ينه اختيار يله اول داره داخل اولسه طلاق واقع اولمز ومال اوقاف وايتامده دور شرعى كبى وعرفيه دخى اقسام متعدده يه منقسمه اولور مباح اولان قسمندندركه بعض دعوات واوفاقك نسخه سنى حمائل ايدوب تأثيرى فى الحقيقه حق تعالى دن اولديغنى مقر اولديغى حالده خير وبركاتنى معتقد اولمق كبى كه بو محلده مراد بودر وبعض نسخه ده الحل واقع اولمش مآللرى بردر (ترجمه) بذل رشوتله دخى دفع اولميه * نفع قيلمزهم فسون وسحر حلال

ماساعدوك ولا واساك اقربهم * بل سلموك لها ياقبح ما فعلوا

(ماساعدوك) سكا ياردم ايتمديلر (لا واساك) سكا لطف ونفع ايله نعمتلرنده تشريك ايتمديلر (ياقبح) نداسى تعجب وتفجع ايچون كلوركه كويا لسان شاهيدن بعد اليأس ديمك اولوركه اول خدم وحشمى بو قدر وقتدركه مراعاة حاللرنده اوزار ناس ومظالم ارتكابى امثالى امورى ارتكاب ايلمشكن عاقبة الامر بر وقت اضطرابم واقع اولدقده قطعا اعانتلرى اولمديغندن قطع نظر بنم كريبان حياتمى پنجۀ ملك الموته تسليم ايلديلر ايمدى بو فعللرى نه قبيح كار اولور ديمك اوله (ترجمه) نه مساعد نه مواسى اولديلر * ويرديلر موته زهى قبح فعال

ما بال قبرك لا يأتى به احد * ولا يطوف به من بينهم رجل

(بال) بونده حال وشان ديمكدر (يعنى) سنى ومهرى ندر وقبرنه حال وشان صاحبيدر ديمك اولور (ترجمه) سرندركه كيمسه كلمز قبريكه * هيچ طواف

ایتمزلی برذوالکمال

مابال ذکرك منسیا ومطرحا * وکلهم باقتسام المال قدشغلوا

منسی محی وزننده اسم مفعولدر اصلی منسوی در (مطرحا) طرح ماده سندن افتعال بابندن اطتراح مصدرینك اسم مفعولیدر تا طایه قلب ایله ادغام اولنمشدر که اصلنده مطترح ایدی مطروح معناسنه در لکن افتعاله نقلده معنای زائد بودر که مطروحیتنه سبب بنه کندی اولدیغی مفید اولور مقتضای بنای بابدر (ترجمه) نه سبب کیم ذکریکی طرح ایتدیلر * مالکی قسمتله ایدوب اشتغال

مابال قصرك وحشا لا انیس به * یغشاك من کنفیه الروع والوهل

(کنف) جانب وطرف (روع) وزن ومعناده خوف (وهل) عطف تفسیر اولور فی الاصل شیء معناسنه الفاظ متتابعه دندر وهله اولاده دیرلر یعنی ابتدا واقع اولان شی وامرده دیمك اولور (ترجمه) سری نه قصرك که موحش بی انیس بیش وپسدن خوف ایله جسم اولدی نال

لاتنکرن فما دامت علی ملك * الا اناخ علیه الموت والوجل

(مادامت) دنیا طوردقجه دیمکدر کانت نسخه‌ده در (اناخ) چوکردی ودوه‌یی اوتورتدی (وجل) خوفدر (ترجمه) ایتمه انکار ایلر اولسه شه دخی * اشترموته یرین حالا مجال

وکیف یرجو دوام العیش متصلا * وروحه بحبال الموت متصل

(حبال) مهمله ایله حبلك جمیدر اورغان وایپ که رسن وجل دخی دیرلر وحالت آلتندن غلطدر (ترجمه) عیش دائم دنیه‌ده ممکنمی هیچ * پای روحه حبل موت اولمش عقال

وجسمه لبنیات الردی غرض * وملکه زائل عنه ومنتقل

(بنیات) ضمله دیوار معناسنه در (ردی) سقلی در (غرض) سپر که بونه دیرلر وزن ومعناده هدف کبی (ترجمه) جسمی تیرموته اولمشدر هدف کیم اصابتله کلور ملکه زوال (نطق دیکر)

الا هل الی طول الحیاة سبیل * وانی وهذا الموت لیس یحول

حضرت زهرادن فرقتی بابنده صادر اولان اشعاردندر (انی) فتح وقصر ایله در محذوف ذلك لفظنك خبریدر (یحول) انقلاب وتغیر ایدردیمکدر (ترجمه) وارمیدر طول حیاته برسبیل * بوقدر اولمزموته حائل ای رحیل

فانی وان اصبحت بالموت موقنا * ولی امل من دون ذالک طویل
(موقن) برامرده یقین حاصل ایدن کشی (ترجمه) کرچه موتی بن یقین بیلدم ولی * اندن امید مدرافزون وطویل

وللدهر الوان تروح وتغتدی * وان نفوسا بینهن تسیل
(نفوس) نفسک جمعیدر بونده مراد دم سائلدر (تسیل) سیلان ایدر یعنی آقر دیمکدر (ترجمه) وارتلون روزکاره صبح وشام * قان رواندر چون شفق موت ایله بیل

ومنزل حق لا معرج دونه * لکل امرئ منها الیه سبیل
(معرج) تفعیلدن مفعول صیغه سیله اسم مکاندر (ترجمه) یوق مقام حقدن اوزکه منزله * هرکسه وار دهرده اکه سبیل

قطعت بایام التعزز ذکره * وکل عزیز ما هناک ذلیل
(تعزز) عزت اظهار ایلمک (ذلیل) عزیزک ضدیدر (ترجمه) عزتم وقتنده ذکرین ایتدم * بویله ایدن هر عزیز اولور ذلیل

اری علل الدنیا علی کثیرة * وصاحبها حتی الممات علیل
(علل) کسر ایله علتک جمعیدر (کثیرة) اری فعلنک مفعول ثانیدر (ترجمه) بنده کوردم کثرت اوزره چون علل * بویله اولان موته دک اولور علیل

وانی لمشتاق الی من احبه * فهل لی الی من قد هویت سبیل
(مشتاق) شوقدن افتعالک مفعولی اولوب اصلی مشتوق ایدی (هویت) کمال محبته تعلق ایلدم دیمکدر (ترجمه) اولمشم تحقیق مشتاق حبیب * وارمی محبوبه عجبکه برسبیل

وانی وان شطت بی الدار نازحا * وقد مات قلبی بالفراق جمیل
(شطت) بعید اولدی دیمکدر (نازحا) بعید امعناسنه مفعول مطلق اولور وقعدت جلوسا کبی (جمیل) تنوین تکثیر ایچوندر (یعنی) چوق صاحب جمال ویا چوق خلق جمیل صاحبی دیمک اولور (ترجمه) داریمزدور ایتدی دوران کرچه کیم * سابقا موت ایله کتدی چوق جمیل

فقد قال بالامثال فی البین قائل * اضربه یوم الفراق رحیل
(امثال) مثل لفظنک جمعیدر غلطنده مثال دیرلر (بین) فرقت که بینونت معناسنه (یعنی) براهل حکمت باب فرقتده برسوز سویلیوب معنیدار ونکته آمیز اولمغله عبرت اهلی میانده مثل سائر اولمش دیمکدر مقول محذوفدر فقد قال

کلامانقدبرندەدر (اضرب) ضرب ماده سندن تفعیلات مضارع نفس متکلمیدر (یعنی) چوق چوق اول مثلی بن ایراد وتذکیر ایدرم دیمکدر (رحیل) مثلث ألی رحیلدر دیمك اولور (ترجمه) کلدی امثال ایچره فرقتده بوسوز * فرقتده چوق چوق ایدرم مثیل

لکل اجتماع من خلیلین فرقة * وکل الذی دون الفراق قلیل

(خلیل) مطلقا دوست ورصدیق کبی ومثل مذکوردرکه مألی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) ایکی دوستك جمعی فرقت یاب اولور * بیقرار اولان وصال اولور قلیل

وان افتقادی فاطما بعد احمدا * دلیل علی ان لا یدوم خلیل

(افتقاد) فقددن افتعالدر (فاطما) فاطمة ایکن وزن ایچون وبا رجال منزله سنه تدریج ایله تجلیل ایچون ترخیم اولندی (احمدا) غیر منصرف اولمغله جریدلی اولان فتحه یی اشباع ایله وزنی تکمیل اولندی (ترجمه) حضرته پیرو اولوب زهرا دخی * کندی چونکه دائم اولمزهیچ خلیل

وکیف هناك العیش من بعد فقدهم * لعمرك شیء ما الیه سبیل

(فقدهم) ضمیر جمع تثنیه مقامنده ایراد اولنمق اعداد شفعیه ده اقلی ایکی اولمقدن ناشیدر اعداد وتریه ده اقل جمع اوچدر (اثنان ومافوقهما جماعة) جموع شفعیه یه خاص اولدیغی خاتم الاولیادن مرویدر (عمر) فتحله لغتدر بقامعناسنه درعمر کبی وبونده قسم ایچون کلمشدر (ترجمه) اولمزانلرسز صفای عیش ودم * عیشه رغبت ایلمم تحقیق بیل

سیعرض عن ذکری وتنسی مودتی * ویظهر بعدی للخلیل عدیل

(تنسی) فراموش اولنور دیمك (عدیل) مثیل وشبیه ودنك (ترجمه) یاد اولنمم حیه نسیان ایره * بن کیدنجه بولنه نیجه عدیل

ولیس خلیلی بالملول ولا الذی * اذا غبت یرضاه سوای بدیل

(ملول) فتحله ملالتدندر بحزون ودلکرفته (بدیل) بدل (ترجمه) دوستم اول اولمزکه بندن اوصانه * غیبتمده هم ایده غیری بدیل

ولکن خلیلی من یدوم وصاله * ویحفظ سری قلبه ودخیل

(دخیل) برکسنه نك امورینه مداخله ایدن کیشی (ترجمه) دوستم اولدرکه بوله وصلی دوام * حفظ سر ایده اولوب کاره دخیل

اذا انقطعت یوما من العیش مدتی * فان بکاء الباکیات قلیل

(بکاء) برینه عزابا واقع اولمشدر (باکیات) تعبیریله نسوان مراد اولورزیرا اظهار

حزن وفغان ونوحه اكثريا زنانه مخصوص ودوروددراز كريان اولمق اندردن محسوسدر لكن مردان مستور الاحزان ومنتهيان شرع ذيشانده (ترجمه) مدت عمرم بولنجه انقطاع * ناله كار تعزيت اولور قليل

يريد الفتى ان لا يموت حبيبه * وليس الى من يبتغيه سبيل

(حبيبه) برنده (ويهرما) دخى نسخه دربك زياده بير اولوردىمكدر (يبتغى) طلب وتمنى ومراد ايدر ديمكدر (ترجمه) دوستك استرحياتن دوست اولان * يوق ولى بو مطلب ايچون هيچ سبيل

وليس جليلا رزء مال وفقده * ولكن رزء الاكرمين جليل

(جليل) جيله امر حسن معناسنه خبردر (رزء) ضم مهمله وزاى ايله نقصان ومصيبتدر ليس نك اسميدر وزن ايچون تأخير اولنمشدر (ترجمه) ماله كلك خوش دكل نقصان ولى * اندن اصعبدر كرامك فقدى بيل

لذلك جنبى لا يؤاتيه مضجع * وفى القلب من حر الفراق غليل

(يؤاتى) وزن ومعناده يوافق ويطاوع كبيدر (مضجع) ملحفه كه دوشك وياتق فارسيده جامه خواب دينور (غليل) نقطه ايدر عطش كه صوسزلقدر ظمأ كبى (ترجمه) انك ايچون جامه خوابه ياتمزم * فرقت ايتدى بيت قلبى پرغليل

(نطق آخر) فاهلا وسهلا بضيف نزل * واستودع الله الفا رحل

(اهلا) فعل محذوفك مفعوليدر تقديرى اتيت اهلا يعنى كويا كندى اهل واولادك اولان دائره يه كلدك اجنبى يوقدر اوليه بيل ديمكدر (سهلا) دخى اتيت موضعا سهلا يعنى سهولتلى يره اياق باصدك عسرت كورمزسين ديمكدر (استودع) وديعه ماده سندن استفعالك نفس متكلمى (الف) دوست معناسنه كسر ايله الفتدندر (ترجمه) مرحبا اى ميهمانم پيرى يالك اعتدال الوداع وقت جوانى ايلدى چون ارتحال

تولى الشباب كان لم يكن * وحل المشيب كان لم يزل

(كان) اصلنده كان دن تخفيف اولندى (ترجمه) كندى چون وقت جوانى كلمامش كبى اولوب * كلدى پس ايام پيرى بردخى بولمز زوال

كان المشيب كصبح بدا * واما الشباب كبدر افل

(افل) طولندى ديمكدر مصدرى افول غروب معناسنه (ترجمه) صبح صادق كبى اى غافل كورندى شيب ريش * هم جوانى آفل اولدى بدروش بوجسب حال

سقى الله ذاك وهذا معا * فنعم المولى ونعم البدل

(سقى الله) الله رحمت ايلسون ديمكدر استعاره اولنمش (ترجمه) ايليه رحمت خدا پيرى جوانى به معا * ايكيسنيده خوش كه وير مشد رقد بر بيزوال

(نطق ديگر) يمثل ذو العقل فى نفسه * مصائبه قبل ان تنزلا

(ذو العقل) عارف آگاه معناسنه در وذو الجهل قرينه سيله كه مراد انسان كاملدر (فائده) ابن ميلق شاذلى حكايتنده بيورر صوفيهٔ كرام عندنده انسان بو نعت احديه ايله تحقق ايدوب و بو طور اوزره من طرف الله عز وجل مؤيد ومجل اولان نفس نفيس اكمله ديرلر كه عباد الرحمن فى الحقيقة انلردر سائرلرى عبد سخرة الله دركه بيورر (سخر لكم ما فى السموات وما فى الارض) وذوى العقول واولوا الالباب دخى انلردر كه عبد ذات اطلاق اولنور حتى بر صلاة شريفه ده اللهم صل على محمد عبد ذاتك ديمشلردر (ترجمه) ظن ايدر نفسنده عاقل هر بلايى كلدين * لوحهٔ وهم اوزره بر صورت ويروب محض خيال

فان نزلت بغتة لم ترع * لما كان فى نفسه مثلا

(لم ترع) خوف ايلدى ديمكدر كه قلب وعقل معناسنه اولان روع ماده سندندر (لم ترعه) نسخه سى فاسددر زيرا لازمدر متعدى دكل وروزنه دخى مخلدر (ترجمه) دفعةً كر نازل اولسه ايلمز خوف وفزع * لوحهٔ نفسنده اندن ايتدى چون رسم مثال

يرى الامر يفضى الى آخره * فيصير آخره اولا

رأى الامر دخى نسخه در مر ادبلاى مذكوردر يفضى فا ايله افعالدندر انجام بولور ونتيجه وير نهايته واصل اولور ديمك آخرلر كسر ايله اولك ضديدر (ترجمه) چون خيالنده نهايت بولدى اول كار كريه * عاقبت انديش اكا ايلر مقدم انتقال

وذو الجهل يأمن ايامه * وينسى مصارع من قد خلا

(ذو الجهل) بى عرفان (مصارع) مصرع لفظنك جمعى سابقا دوشديكى يرلر معناسنه (خلا) مضى وذهب ديمكدر كه كچن اونودولوردى يرلر اوتنقى اينسه احمق كاريدر حتى تركى ضرو بده بر كره دوشديكى قوى مشهوردر (ترجمه) اهل جهل اولور حوادثدن امين روز كار * عبرت آلمز وقعهٔ سابقدن اولمز اهل حال

فان بدهت صروف الزمان * ببعض مصائبه اعولا

(بدهت) بداهة ظهور ايلدى ديمكدر صروف حوادث (اعول) عو يل وفرياد

وفزع

وفزع ایدردیمك آخرنده اولان الف اشباعدر (ترجمه) بالبداهة ایرسه ایامك بلامندن اكا * بعض شدت ایده فریاد وفزع عنف وجدال

ولو قدم الحزم فی نفسه * لعلمه الصبر عند البلا

(حزم) احتیاط ایدوب آگاه بولنمق (ترجمه) احتیاطی اولسه درپیش فکری اولا * صبری ایلردی افاده اول بلاده احتمال (نطق اخر)

اذا اجتمع الافات فالبخل شرها * وشر من البخل المواعید والمطل

(مواعید) موعودك جمعیدر موعود وعد معناسنه (مطل) دفع وتأخیر (ترجمه) جمیع آفتك شری بخلدر * انكده شری وعد ومطلدر بیل

ولا خیر فی وعد اذا كان كاذبا * ولا خیر فی قول اذا لم یكن فعل

یعنی وعدك خیر یعنی انجازیله درکه صادق الوعد اولمق محسناتدندرکه خلاف قبیحدر وكلامك دخی خیر وبركتی سوزلك عهده سندن كلوب قوتدن فعله كلورسه ونتیجه پذیر اولوب سال مقالی اجرا ایله صاحبی مردانه حركت ایدرسه در والا (قوله بوله) مثلی بومحلده ضرب اولنور (ترجمه) اولان وعدنده كاذب خیری یوقدر * سوزی كل عهده سندن اولمه مهمل

اذا كنت ذا علم ولم تك عاقلا * فانت كذی نعل ولیس له رجل

مأل مقال) علمایه عقل لازمدر علم برعالمده عقلندن زیاده اولسه كندی صاحبی سبب قتلی اولور وبرعكس اولسه یعنی عقلی علمندن زائد اولسه الحاده دوشر زیرا تدقیق امورده دقته عقلی آلت اولوب ثانی اعمالده علم مدار اولمغله حفظ وصیانت ایلسه كرك ایدی عدمیله محفوظ اولمیوب مقدرات الهیه دن خبردار وآیات واحادیثدن واحكام مجتهدیندن وكشوفات اهل الله دن آگاه اوله من پس عقل كندینه داهیه اولور نعوذ بالله تعالی زیرا عقل عضو كبیدر ازجمله مثلا ایاغی اولمیان كسنه نعلین صاحبی اولمق محل استعمالی اولمدیغی سببدن مفید دكادر (ترجمه) اولورسك عالم بیعقل اولورسین * ایاقسز نعلی اولمغه مماثل

وان كنت ذا عقل ولم تك عالما * فانت كذی رجل ولیس له نعل

بوبیت سابقك عكس وضدیدركه علمی اولمیان كسنه عقلی اولسه دخی عریان كبیدر (ترجمه) اولورسك عاقل بی علم بكزر * نعلسز برقدم اهلینه جاهل

الا انما الانسان غمد لعقله * ولا خیر فی غمد اذا لم یكن نصل

(غمد) قین كه نیام وغلاف دخی دیرلر وثانی اولك عینیدر (نصل) نون ومهمل ایله

دمرین ویلمان که اوق وقلج وبچاق ومزراق درت شیده مستعملدر بو بیتده وجود انسانی نیامده وعقل سیف قاطعده استعاره اولنوب اول تیغه نصل دخی اثبات اولندی لکن نصل بونده ارادهٔ کل ایله مطلقا شمشیر معناسنه در (ترجه) کشی عقلك غلافیدر اکر کیم * بلا تیغ اولسه قین خیرا یتمزای دل

(نطق آخر) لو کان هذا العلم یحصل بالمنی * ما کان یبقی فی البریة جاهل

(منی) امنیه لرکه آرزو وامید وبلاسعی تمنی ومیل سازج (ترجه) اکر علم خدا امید ایله حاصل اولیدی * خلایق جمله عالم اوله بولنمزدی جاهل

اجهد ولا تکسل ولا تك غافلا * فندامة العقبی لمن یتکاسل

(اجهد) کسر ایله امردر جهد یعنی سعی وجد ایله دیمکدر که علم الهی یه نظر له مجاهده قصد اولنور که آکاه کاربد رضدی غفلتدر (لا تکسل) علم یابندن نهی حاضردر ثقیل اولمه اظهار شوق ایله دیمك (عقبی) موصوفی محذوف صفتدر دار عقبی که اعقاب وعقاب وپشیمانلق محلی (ترجه) جهاد وشوق ایله سعی ایله اولمه غفلت اوزره * که عقباده پشیمان اوله هر کیم اوله کاهل (نطق دیکر)

رضینا قسمة الجبار فینا * لنا علم وللاعداء مال

(جبار) اسماء حسنادندر مصلح معناسنه که جبر کسر بوندندر یاخود اکراه والجاح معناسنه اولان جبردن اوله که مقدراتی البته اجرا ایدیجی دیمك اولور اکرچه حرف داله جبر وقدر بحثی مفصلدر لکن بو محلده دخی تعبیر دیکر ایله مصور واجمالا محرر قیلنور که عبدك افعال اختیاریه سنده مذاهب عدیده واردر جبریه دیرکه عبدك فعلنده عبدن اصلا قدرت یوقدر تأثیر انجق قدرت قاهرهٔ جبار تعالی دندر واشعریه دیرکه اراده مزده مجبور افعالمزده مختارز ومعتزله دیرکه عبدك فعلی کندی قدرتیله درفقط ایجاب واضطرار یوقدر وفلاسفه دیرکه عبدك فعلی ایجاب ایله در تخلف ممتنعدر وبو مسلك مواقفده مقرر اولدیغی اوزره امام الحرمیندن دخی منقولدر لکن شرح مقاصدده دیرکه امام الحرمین ارشاد نام اثرنده جمیع حوادثك حدوثی الله تعالینك قدرتیله دردیدیکی نقل ایدرب مواقفده کی سخن امامه افترادر دیمش اولدی استاذ ابو اسحق اسفراینی دخی بیورر که عبدك اصل فعلی ایکی مؤثر قدرتك مجموعیله در وابو بکر باقلانی دخی دیرکه عبدك فعلی مجموع قدرتین ایله در لکن قدرة الله اصل فعلده مؤثردر ووصف فعلده عبدك قدرتی مؤثردر یعنی عبددن صادر اولان فعل یا طاعت ویا مباح ویا معصیت وصفیله اولمق صورتیله در اما ابو الهدی ابو منصور

ماتریدی

ماتريدى رضى الله عنه بيورمشلركه واكثر اهل سنتك دخى مسلكى بو دركه
عبدك فعلى ايجادا قدرت قدير تعالى ايله وكسبا عبدك قدرتى ايله واقع اولور
مقدورواحد ايكى قدرت تحتنده داخل اولمقده جهتلرى مختلف اولمقده مانع
يوقدركه جهت ايجاد حق تعالينك مقدورى وجهت كسب عبد خدانك
مقدوريدرو خلق آلته محتاج دكلدر اما كسب آلت ايله درو كسب محل
قدرتنده درخلق محل قدرتنده دكلدر وكسب ايله قادر منفرد اولمز اما خلقله
منفرددربونده اهل تحقيق ديديلركه عبد بالاختيار فاعلدر ديمك عبد افعالنى
قصدواراده ايله موجد اولوردیمكدر مع هذا حق تعالى خلق افعالده مستقلدر
ودخى مقدورواحد جهتلرى متحد اولان ايكى مستقل قدرت تحتنده داخل
اولمزكه بومحلك متانتى بى شبهه دربو مضيقدن تخليص كريبانده خلق حقك
وكسب عبدكدر ديمك لازم كلدى لكن عبدك قدرتى محضا مداردر عبدك
صرف قدرت ايتمسى آلته مباشرتدر ديمكن اولان فعلى قصدايله اما خالق
تعالينك صرف قدرت ايتمسى اول فعل ممكنى ايجاد ايله در ودخى فعل تعبيرى
عامدر اما خلق اسمى بارى تعالى يه خاصدر كسب اسمى عبده خاص اولديغى كبى
اشته بوتقرير كفايه‌ده صا بونده موجوددر يعنى خالق تعالى عبدده قدرت
خلق ايلدى عبد اول قدرت ايله فعله وتركه قادر اولور واراده دخى خلق ايلدى
عبد اول اراده ايله فعلدن ويا تركدن بريني ترجيح ايدوب پس قدرتى
على وفق الاراده تعلق ايليه آلات ودواعى يى صرف ايلديكى عقبنده
الله تعالينك دخى اراده وقدرتى اول فعلى خلق ايتمكه تعلق ايليه كه خالق تعالى
خلق ايلمكده عبدك اول فعلى اولا اراده سى شرط عادى اولدى وبواراده نك
مقتضاسى ترجيحدر پس محذور يوقدر اشته بوقيد ايله جبر ويامذهب اعتزاله
رجوع دخى لازم كلمز فعلى عبده اسناد كسبى سببيله در ضرب زيد عمرا كبى
ضربى زيده اسناد حقيقت لغويه دروحقه اسناد ضربانى خلق ايتمسيله در
پس فعل عام اولديغنده شبهه يوقدر لكن اشعرى اختيارى وفعلى دخى
الله تعالينك مخلوقيدر ديكله فعلى عبده نسبت ايده مدى پس جبر متوسطدن
خلاص ممكن اولمدى اما امام الهدادن اولان تقريرده اصلا جبر يوقدر قالديكه
بو افعال عباده ده تفصيل عمل واردر اولى اولان ترك مناظره ايله تفويض العلم
الى الله ايدوب رضا وتسليمدر ديو اصفهانى وشيخ اكمل وصيت ايلمشلردر فقير
ديرمكه قضا خالق تعالى طرفندن اولمغله رضا واجبدر لكن مقضى يه رضا

واجب دكلدر زيرا خلق طرفنـده در وبوني مؤيددر كه اعوذ برب الفلـق من شر ما خلق بيورلدى انكچون بعد الوقوع عدم تحمل بيانيله تيسير ورفعيله نياز اولنور كه (رب انى مسنى الضر) وسبحانك انى كنت من الظالمين) (ورب لاتذرنى فردا) ديو رجامند اولوب وصابر ومؤمن وخاشع اولمرينه مناجاتلرى مانع اولميوب مستجاب الدعوه اولمشلردر اشته قضا ايله مقضى بوتغير ايله تفريق اولنور (ترجمه) قسمت جباره راضى اولمشز * بزه ويردى علوم اعدايه مال

فان المال يفنى عن قريب * وان العلم باق لا يزال

بو بيتده فنا وبقا اضداد دندر ومفهومى بيت سابقه دليلدر وشعر لاحقه مثيلدر (ترجمه) مال دنيا فانيدر چوق اولسه ده * علم حق باقيدر اول بولمز زوال (نطق آخر)

ان الغنى هو الغنى بقلبه * ليس الغنى هو الغنى بماله

(هو) ضمير فصل براى حصر كلمشدر (مفهوم) والله الغنى وانتم الفقراء آيه كريمه سى مفهومنجه غنى اولمق انجق قلبله يعنى مقلب القلوبه ربط دل ايله اولور كه غنى حقيقى خالق تعالى وفقير حقيقى مخلوق خدادر كه هر آن قيامكرى تجليات ربانيه ايله اولوب بر آن تربيه سى منقطع اولسه محو ومنعدم اولورلر قالديكه ماسوانك برى برينه نسبتله غنالرى ينه حقه ناظردر حقك مقبولى اولان امر ايله استغنا ايدنلر غنى ومبغوضى اولان شئ ايله غنا ادعا ايدنلر انلره نسبتله فقير اولمش اولورلر مطلوب اولان غناى قلبدر غناى مال دكل (ترجمه) غناى قلبله اولور غنى كس * غنى ايدن كشى يى صانمه كيم مال

وكذا الكريم هو الكريم بخلقه * ليس الكريم بقومه وباله

(كريم) صاحب كرم (خلق) ضمله در مراد حسن خلق (آل) اهل واولادكه زينت حيات دنيادر (ترجمه) كريم ايدن كيشى يى حسن خلقى * كريم اولمز چوق اولسه قومله آل

وكذا الفقيه هو الفقيه بحاله * ليس الفقيه بنطقه ومقاله

(فقيه) مطلقا عالم معناسنه در صكره خاصة عبادات ومعاملاته متعلق اولان مسائل اصوليه وفروعيه يى عالم اولان كسنه يه فقيه ديديلر (خلاصهٔ سخن) عالم فى الحقيقه كنديى نفس ناطقه سنك حالنى بيلان كسنه در بوخصه قوت نطقيه يى اولوب خوشكوى وضرب نطقه قادر سلاست اداو سلامت انشايه

مالك

مالك اولان كسنه عالم دكادر (ترجمه) كذلك عالم اولدر حالى بيله * دكل عالم اوكيم اوله خوش اقوال (نطق ديكر)

فلا تكثرن القول فى غير وقته * وادمن على الصمت المزين للعقل

(ادمن) اكرام بابندن امر دادمان ايله يعنى دوام اوزره التزام ايله ديمكدر (صمت) سكوت (مزين) تفعيلدن فاعل صيغه سيله صفتدر (ترجمه) بيوقت مجلسده بركو اولمه سن * زينت عقل ايله صمتى اى كوكل

يموت الفتى من عثرة بلسانه * وليس يموت المرء من عثرة الرجل

(عثره) سورجمك لغزش معناسنه (ترجمه) زلهٔ قول اولدى قتلك موجبى * زلهٔ پاى ايله قتل اولمز رجل

فلا تك بثانا القول مفشيا * فتستجلب البغضاء من زلة النعل

(بثاث) نشرده مبالغه ايدن كسنه در (مبثاثا) دخى نسخه در مكثار وزننده معناده فرقى آزدر (مفشى) شائع ايدن كشى (بغضاء) شدت بغض (زلهٔ نعل) لغزش پا كه اياق سورجمك يعنى بر كسنه نك بر كره اياغى سورجسنى نقل وافشا ايلمك امر جزئى ايكن اول كسنه نك ساكه عداوت كليه سنه سبب اولور ديمكدر (ترجمه) ايتمه افشا هر ايشى كيم جلب ايدر * ساكه بغضى بر اياق سورجمكدن اول (نطق آخر)

وفى الحلق احيانا لعمرى مرارة * وثقل على غض الرجال ثقيل

(حلق) مهمله ايله بوغاز حلقوم وكاو معناسنه (احيان) جمعدر مفردى حين وقت وزمان معناسنه در (لعمرى) لام قسمله حياتم حقيچون ديمكدر قسمدر فتح عين لغتدر (ثقل) ثقلت اغرلق (غض) كسر ومعجمه لرله بر كسنه نك قدر وحرمتى نقصان اولمق (معنى) بعضى وقتلرده برحالت تلخى وثقلت بنم بوغازمده تحقيق محسوسمدر يعنى (ع) يلدزى دوشكون اولور پادشهم معزولك) نطقنجه عزل ودناءت اهل مناصبه هر نقدر تنزل وانحطاطى سببيله ثقيل ايسه اندن دخى اثقل برحالت عقلى معنوى مشاهده ايدرم ديمكدر كه سبى بيت ثانيده كلسه كركدر ان شاء الله (ترجمه) انفسى برثقلت احساس ايدرم كاهجه كيم * اهل منصب عزلنه غالب كورنور اول ثقيل

لم ار انسانا يرى عيب نفسه * وان كان لا يخفى عليه جميل

(معنى) عيب نفسه مشغول بر كسنه كورمدمكه من عرف نفسه بعرفانه مائل اوله بلكه تجسس وآخرلرك عيوبنى تفحص طرفنه مائلدر مع هذا حسن

وقبح وجمال وجلال تمییزینه قدرتلری دخی اولسه ینه جمیل ظاهره توجیه نکاه ایلمیوب نصب عینلری احوال ناس وحوادث روزکاردر اثرده وارد اولمشدرکه سعادت اول کسنه یه که کندی عیبی کندینی ناسك عیبنه صرف وقت ایلمکدن مشغول قیله (ترجمه) کورمدم برکسه کندی عیب نفس درك ایده * اولسه ده ظاهرا کرچه حسن هرکار جمیل

ومن ذا الذی ینجو من الناس سالما * وللناس قال بالظنون وقیل

(قال وقیل) ایکی اسمدرکفت وکو معناسنه که ترکجه ده دیدی قودی دیرلر (ترجمه) کسه قورتلمز لسان ناسدن دنیاده هیچ * سوءظن ایله ایدرلر بریرینه قال وقیل

اجلك قوم حین صرت الی الغنی * وکل غنی فی العیون جلیل

(ترجمه) کرغنی اولدك ایسه اجلال ایدر قومك سنی * هر غنی اولمش نظرده غیره نسبتله جلیل

ولیس الغنی الاغنی زین الفتی * عشیة یقری اوغداة ینیل

(یقری) ضیافت ایدر وخانه سنده مهمانه الیقور دیمکدر (ینیل) اناله یعنی لطف وکرمه نائل ایدر دیمکدر (ترجمه) بیل غنایی زینت دنیا که ایلر صاحبی * کیجه مهمانه کرم کوندز دخی لطف جزیل

ولم یفتقر یوما وان کان معدما * سخی ولم یستغن قط بخیل

(ترجمه) اولسه ده تنکدست فقره مبتلا اولمز سخی * کثرت مالیده اولسه هم غنی اولمز بخیل (نطق آخر)

صن النفس واحملها علی ما یزینها * تعش سالما والقول فیك جمیل

(تعش) تعیش ایکن امره جواب واقع اولمغله مجزوم اولمق اجوفده سقوط وسطیدر (فیك) فی شانك وفی حقك تقدیرنده در (یعنی) نفسکی صیانت ایلیوب آکالایق اولان رفتار وکفتار ایله وبذل مال واعانت ضعفا امثالی امور باحمیده زینتنه مساعده ایله که آسایش حاله سبب اولوب ناس سنك حقکده خوشکو اولورلر دیمکدر (حق) شعرایه عطایا انلری بدکو یلقدن صرف ایچوندر دیدیلر وبو بابده حدیث دخی ایراد ایدرلر لکن ثابت دکادر دیو صاحب قاموس سفر السعاده ده افاده ایدر (ترجمه) زینت بذل ایله نفسك قیل صیانت دائما * دوشمه افواهه سلامتله ایشت قول جمیل

ولا ترین الناس الا تجملا * نبابك دهر او جفاك خلیل

(لا ترين) جمله اراءت مصدرندن مضارع مخاطب ونون تأكيد اولوب البته كورغه وممكن اولدقجه كنديكي كوسترمه ديمكدر (تجملي) جمله خوشحال اظهار ايله كدر (نبا) تقديم نونله بعيد اولدي ديمك (ترجمه) ناسه سن وصف جميل ايله كورن لطف ايت مدام * روزكار ايلر تباعد يا جفا ايلر خليل

وان ضاق رزق اليوم فاصبر الى غد * عسى نكبات الدهر عنك تزول

(عسى) تقارب ايچوندر نكبات جمعدر مفردي نكبت حاق وسط وحد معتاد وحق اعتدالدن عدول معناسنه در (لطيفه) اثرده ثابت اولديغي اوزره رزقك قلتي وتدريج وتقتير اوزره اولمسي شأمت كناهدن اولمغله اولوقتلرده اكثار استغفار دركاردر (نكبات) دهر يعني شدائد ايام ظهوري حوقله ايله دفع اولنديغي كبي وكثرت رزقده شكر قولي وفعلي ومالي اتك قيد وسبب ازديادي اولديغي كبي كه بيورلمشدر (لئن شكرتم لازيدنكم (ترجمه) كربوكون رزقكده قلت اولسه صبر ايت برزمان * نكبت دهري اولورسندن قريب احق مزيل

يعز غني النفس ان قل ماله * غني غني المال وهو ذليل

(يعز) كسر عين ايله درعز براولوردي يمكدر لكن عزت ندرت معناسنه دخي اولمق بعيد اولمزكه غناي قلب صاحبي نادردر نفسدن مراد قلبدر ويغني غني المال دخي نسخه دردر (ترجمه) مالي آز اولسه دخي ايلر غناي دل عزيز * مالي جوق اولان غنيدر ليك ذاتنده ذليل

ولا خير في ود امرئ متلون * اذا الريح مالت مال حيث تميل

(ود) وزن ومعني وعدده دخي حب كبيدر مودت ايله محبت كبي (متلون) هررنكه كيرن كسنه كه تمكن بولمش حالدن حاله تنقل ايله متصف اوله (اذ) ازمنه دن ماضي يه دلالت ايدر سكون اوزره مبني اسمدر جمله يه مضاف اولور مضاف اولمزسه تنوين ويريلور يومئذ كبي (ريح) بونده كرم وسرد روزكاردن كنايه در (مالت) وتميل تأنيثلري ريحك مؤنث سماعي اولمسيله در (ترجمه) خير اميد ايتمه تلون اهلي حبندن صقين * تابع احوال دوراندر ليدا اولمز خجيل

جواد اذا استغنيت عن اخذ ماله * وعند احتمال الفقر عنك بخيل

(جواد) جوص ددمكدر معطي وبخشنده معناسنه (ترجمه) ايلسك مالندن استغنا سخاوت كوستري * بار فقرك حس ايدرسه اول زمان اولور بخيل

فما اكثر الاخوان حين تعدهم * ولكنهم في النائبات قليل

(ما اكثر) فعل تعجبدر (ترجمه) نه عجب جوقدر برادرلر صايرسن انلري *

شدت دوران وقتنده قالورلكن قليل (نطق آخر)

فلا تجزع وان اعسرت يوما * فقد ايسرت فى دهر طويل

(ان اعسرت) عسرت زمانته داخل يعنى تنكدست اولسك ديمكدر (ايسرت) انك ضديدركه خيلى دم وسعت دنيا ايله يسره دخى واصل يعنى غنى اولدك ايدى ديمك اولور (ترجمه) تنكدست اولور ايسك ايتمه جزع * نيجه دملردر غنيسين اوليه بيل

ولا تيأس فان اليأس كفر * لعل الله يغنى عن قليل

بيت سابقك مآلى كويا ديمك اولديكه عمركدن اكثرى غنا ايله كجدى برمقدار فقر كلسكله مضطرب اولمه مقتضاى قضا وقدر دوامه مساعد اولمق ازواقع اولور پس بنه غنا كلمكدن صورت يأس رونما اولمغله اول يأسى دفع ايدوب قانط اولمه حقك لطف وكرمندن مأيوس اولمق عذابندن امين اولمق كبى كفردر مرجودركه كريم جوادسنى قريبا بنه اغنا مراد ايدر (ترجمه) لطف حقدن يأسى ترك ايت كفردر * شايد ايده تيزسنى اغنا جليل

ولا تظنن بربك ظن سوء * فان الله اولى بالجميل

(لا تظنن) ظن ايلمه ديمكدر ظن احتمالى نقيض ايله اعتقاد راجحدر ديو تعريف ايدرلركنديدن قوى طرفى يقين وضعيف طرفى شكدر زيرا يقين بلاشك علمه ديرلر وشك ايكى نقيض ميانده ترددركه برطرفى راجح اولميه پس حقه حسن ظن اوزره اولسكه كاركرو نتيجه كيراوله (انا عند ظن عبدى بى) حديث قدسيسى بشارت رسان دلبندان مطالبدر ولايق حق اولان هر امرده شق جميلدر ادب دخى بودر حسن ظن دخى ظن غالب قويدرلكن رتبهٔ يقينه وارمق امنيتدر اودخى يأس كبيدر (شعر) وظنى فيك يا ربى جميل * فحقق يا آلهى حسن ظنى (ترجمه) سوء ظن ايتمه صقين قيل حسن ظن * حقك اولدر لايق لطفى جزيل

رأيت العسر يتبعه يسار * وقول الله اصدق كل قيل

(قول الله) سورهٔ انشراحى ايما ايدركه انده آيت يسرك مآلى مراددر (ترجمه) عسرى كوردم تابعى دائم يسار * قول حقدر اصدق كفتار وقيل (نطق ديكر)

ما اعتاض باذل وجهه بسؤاله * عوضا ولونال المنى بسؤآل

(ما اعتاض) عوض تام بولمدى ديمك (باذل وجه) آب روصرف ايدوب برامرى تحصيله سعى ايدن كمسنه (منى) ضمله منيه نك جمعيدر مطلب ومرام معناسنه (ترجمه) بذل آب روى ايدر سائل ولى بولمز عوض * مطلبه نائل ايدرسه ده

انی بحر وسؤال

واذا السؤال مع النوال وزنته * رجح السؤال وخف كل نوال

اصلنده ترکیب (اذا وزنت السؤال مع النوال) ایدی وزن ایچون ترتیب اولندی (نوال) عطا (ترجمه) کرسؤال ایله عطاسن ایلسك سنجیده سن * بینه راجحدر سؤال البت خفیف اولور نوال

واذا ابتليت ببذل وجهك سائلا * فابذله للمتكرم المفضال

(متکرم) اقرانندن کرمده تفوق دعواسنده اولان کمسنه (مفضال) فضیلت وسماحت صاحبی دیمکدر پس مرام بودرکه اکرچه سؤال برامر خسیسدر لکن ضرورت مبیح محظور اولدقده جائزدر اما شرطی بودرکه فضل وکرم صاحبنه عرض حاجت ایله هرکسه ایله دیمکدرکه شاعر دیمش * لیس شیء امر من بذل وجه * لجواد فکیف من لایجود * (ترجمه) کرسؤاله مبتلا اولد کسه حکم وقتله * باری برفضل وکرم اهلینه ایله ابتذال

ان الكريم اذا حباك بموعد * اعطى له سلسا بغير مطال

(مطال) مطل کبی تأخیر ودفع (ترجمه) وعد ایدرسه کرکریم ایلرانی انجاز بیل * ایلر احسان وعطا تأخیره یوقدر احتمال (نطق آخر)

بلوت الناس قرنا بعد قرن * فلم ار مثل مختال بمال

مختال متکبر (ترجمه) ناسی برقاچ قرن ایچنده امتحان ایتدم ولی * اندن اشنع کورمدمکدا کاوبرمش کبری مال

ولم ار في الخطوب اشد هولا * واصعب من معاداة الرجال

(خطوب) امور جسیمه (هول) خوف (معاداة) عداوت (ترجمه) خوفی پك شدتلی نیجه حال کوردم بن ولی * جمله سندن سختتر اولدی معاداة رجال

وذقت مرارة الاشياء طرا * فما طعم امر من السؤال

(نکته) عقلاء رذالت عالمك پك شدیدنی اوچ حاله حصر ایدرلر بری اولادندن بریسی قز بولنمق ایکنجی دین اکر برا قچه دخی اولورسه اوچنجی سؤال کرکسه صوردیغی کعبه یولی دخی اولورسه (ترجمه) هرلذائذدرلك اولندی جمله دن آجی اولان * استمکدر ایتمه حقدن غیریدن اصلا سؤال (نطق دیکر)

لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الي من منن الرجال

(فائده) راه فقر ٥٨٦ تاریخنده نائل سعادت شهادت اولان قطب الابرار

فريد الدين عطار الشيخ محمد بن ابراهيم قدس سره الرحيم جنابلرى الهى نامه لرنده بو شعرى تضمين ايدوب بيورركه * زمشرق تا بمغرب كر امامست * امير المؤمنين حيدر تمامست * اكر عامش شدى بحر مصور * در او يك قطره بودى بحر اخضر * جو هيچش طاقت منت نبودى * زهمت كشت مزدور جهودى * كسى كفتش چرا كردى بر آشفت * زبان بكشاد چون تيغ وچنين كفت * لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الى من من الرجال (نقل) بر نسنه يى برندن آيرمق (قلل) قله نك جمعى وجباله اضافتى بيانيه در (منن) منتك جمعيدر (مأل) كريملك منتى طاغلردن طاش طاشيمقدن زياده ثقيلدر حق آيت كريمه ايله منت صدقه نهى اولنمشدر كه بيورر (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى (ترجمه) باكه آسان نقل احجار جبال * اثقل اندن منت لطف رجال

يقول الناس لى فى الكسب عار * فقلت العار فى ذل السؤال

(ترجمه) ناس ديركه كسب عار اولدى بكا * بن ديديم كه عار در ذل سؤال

(نطق آخر) فما اقبل الدنيا جميعا بمنة * ولا اشترى عز المراتب بالذل

(اقبل واشترى) نفس متكلملردر (ترجمه) بن قبول ايتم جهانى سر بسر منت ايله * عزتى ذلتله ايتم اشترا امر محال

واعشق كحلاء المدامع خلقة * لئلا يرى فى عينها منة الكحل

(كحلاء) سورمه لى كوز حلية شريفه حديثلرندن برنده (اكحل العينين) وارد اولدى سواد حدقه ده اولان شدتى وصفدركه قدرتدن ادعج يعنى سياه چشم ايدى (مدامع) اطراف عين كه اكا احداق دينور (خلقت) آفرينش كه برادلمق تركيه ده قدرتدن سرمه لى ديرلر (كحل) سرمه كه اثمد معروف در اثرده استعمالى وارد در لكن عاشوراده كوزى اكتحال حديثى اعدآء اهل بيت وضعيدر حق محمديه ده يازيجى زاده شيخ محمد دخى ديمشدر (ع) اوكوزنده سرمه دور تملك برنده بكز مكلكدر * سرمه يى سائر اشيادن دخى يايرلر كونلك ورازيانه كبى اكر رنكى سياه اولورسه سرمه وسائر رنك اولورسه توتيا ديرلر (يعنى) اول مرتبه ده امتناندن حظ ايلمكه برسيه چشم كوزله اكر اختيارى عاشق اولسم سرمه سز سياه اولوب خلقى قاره كوزلو يه علاقه دل پيدا ايدرمكه كوزلرى عارضه كحل ايلدرنك امتنان كورمش اوله مراد علوى نور ديدۀ عالميان عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايديكى عيان دركه روايت ايلديكى حليۀ شريفه حديثنك برنده (وكان اسود الحدقه) وارد اولمشدر (ترجمه) چشمى

قدرتدن مكحل خوبه عاشق اولورم * اولميه مرئ كوزنده منت كحل ملال

(نطق ديكر) وداري مناخ لمن قدنزل * وزادي مباح لمن قداكل

(لداري) دخي نسخه در (مناخ) دوه آخوري بومفهومده صاحب ابن عباد ديمشدر * دارنا خان لمن وفي ومن خان (ترجمه) خانه مز هر ميهمانك منزلي توشه مزاكل ايدنه اولدي حلال

اقدم ماعندنا حاضر * وان لم يكن غيرخبز وخل

(ان) وصليه (خبز) اكمك كه ناندر (خل) سركه كه اوزمدن اولور (مفهوم) ميهمانمزه هرنه كه بولنورسه ويررطعام ايدرمكه خيرالطعام ماحضردر كركسه اكمك وسركه دن غيري موجود بوغيسه دخي ديمكدر سركه ايرادي قافيه ايچون وياكه بر موجوددر حقنده (نعم الادام الخل) بيورلمشدر (ترجمه) ماحضرمهمانه بزبخش ايدرز * نان وسركه ده اولورسه اول نوال

فاماالكريم فراض به * واماالئيم فذاك الوبل

(وبل) تحريك موحده ايله ثقلتدر وبال كبي كناهه وبال ديدكلري ميزانده ثقيل اولمسي باينده تفألا دوزيراميزان بقا ميزان فنانك ضديدركه خفيف اولان كثير وثقيل اولان قليل اعتبار اولنمشدر (ترجمه) كركريم ايسه ويررمهمان رضا * كرلئيم ايسه اولورآكا وبال (نطق آخر)

صبرالفتى بفقره يجله * وبذله لوجهه يذله

(يجل) اجلال واكرام ايدر يعني صبري اني بيوك كوسترر (يذل) ذليل وخوار ايدرديمكدر يذله ايله يذله ده جناس خطي واردر (لوجهه) لماء وجهه تقديرنده در وجله ضميرلرفتايه راجعدر (ترجمه) فقره صبري كيشي يي ايدرجليل * استمك ايدرانك قدرين رذيل

يكفي الفتى من عيشه اقله * الخبز للجائع ادم كله

(ادم) ضمله ادامك جمعيدركتاب ايله كتب كبي وتحريك واسكاني لغتدر (ترجمه) كافيدر رزقك اقلي قانعه * آج كشي يه نان قاتقدر بي بديل بقيه سي بواوج مصرع دخي نسخه لرك اكثرنده يوقدر وقاضيمير دخي انلري شرح ايتمامشدر بو محلده اشارت اولندي * والماء ان جف به بله * وحائط من مسجد بظله * والموت يأتي بعدهذا كله * مأللري بودركه مصرع سابقده ذكر اولنان خبزاكر يابس ايسه صواني تليين وتلطيف ايدر ومسجد ديواري بيكانه كولكه ايدركرك بويله مضايقه وكركسه وسعت اوزره اولان كمسنه لرك

جمله سنك عاقبتی موتدر حلالنده حساب وحرامنده عذاب مقرردر (نطق دیکر)

انی امرؤ بالله عزی کله * وورث المکارم آخری عن اولی

(عزی) مبتدأ ثانی (وورث) جمله سی خبری اولوب انلرك جمله سی ان یه خبر اولور (من اولی) دخی نسخه در (ترجمه) بن شو مردمکه جمیع عزتم * ارثا اجدادمدن ایتدی انتقال

فاذا اصطنعت صنیعة اتبعتها * بصنیعة اخری وان لم اسأل

(اتبعت) بریتك آردندن برینی دخی الحاق ایلدم دیمکدر (صنیعه) صنع کبی مطلقا فعلدر لکن مقام تمدحده صنع خیر مراد اولنوران وصلیه در (ترجمه) ایدرم هر خیره تابع دیکربن * انی ایتمزسه دخی مطلب رجال

واذا یصاحبنی رفیق مرمل * آثرته بالزاد حتی یمتلی

(مرمل) آزیغنی تمام ایدن کمسنه (اثرت) بن اختیار وانتخاب ایدوب کرم ایدرم دیمك (ترجمه) کر مصاحب اولسه باکه برفقیر * ایدرم بخش آکه بن زاد ونوال

واذا دعیت لکربة فرجتها * واذا دعیت لغدرة لم افعل

(فرجتها) جیم برنده مهمله ایله دخی نسخه در (مآللری) یکساندر (غدره) تقدیم معجمه ایله در (ترجمه) دعوت اولنسم غمسه ویروب فرج * غدره استرلرسه ایتمم امتثال

واذا یصیح بی الصریخ لحادث * وافیته مثل الشهاب المشعل

(صریخ) مهمله لرله واخری معجمه در فریادجی دادخواه معناسنه در لکن اضداددندر فریاد رسه دخی دیرلر (شهاب) رجم شیطان ایلدکلری یلدزکبی آتشدر (فائده) اشارات شارحنده نصیر طوسی دیرکه دخان کرهٔ ناره واصل اولوب یوقری سمتی شعله دار اولور وآخرینه دك یورر وسمت دخان اوزره امتداد بولور شهاب بودر مشعل تعبیری دخی آنی تأیید ایدر اجزای ارضیه آتش صرفه تحویل ایدرسه لطافتندن کورنمز اولور منطفی اولدی ظن ایدرلر انطفا پذیر دکلدر اکر دخان غلیظ اولورسه نیجه زمان سونمز دوامی غلظتنه کوره در وکیسو ودم کبی اولوب کوکب کیسودار ونجم دمباله دار دیرلر اول دخان ارضه اتصال بولورسه حریق ظهور ایدوب سمادن آتش نازل اولدی دیرلر هواسی کثیف ودخانی چوق اولان شهرلرده حریقك کثرتی بو سببدندر دیرلر وقت فترتده قطب شمالی سمتنده عظیم آتش کورنوب برسال دوام بولدی کوندزلرده ظلمت

احاطه ایدوب برشئ کورنمز اولوردی وسمادن کل ویانق حشیش یابس کبی شیلر نزول ایدردی (ترجمه) ایدنسه استمداد بندن برکشی * چون شهاب آکا ایدرم اتصال

واعد جاری من عیالی انه * اختار من بین المنازل منزلی

(مألی) بن همجوار اولدیغم قوکشولریمی کندی عیالمدن عد ایدرم زیرا اهل اسلام منزللری میاننده بنم خانه مك جوارینی اختیار ایلمشدر دیمکدرکه او آلمه قوکشو آل دیمشلردر (اربعون دارا جار) اثر شریفی منطوقنجه قرق خانه یه دك حق جوار معتبردرکه (والجار الجنب والصاحب بالجنب) کریمه سیله حقوقلری ثابتدر (ترجمه) بن عیالم صایارم همسایه می * اختیاری جارم اولدی چون عیال

وحفظته فی اهله وعیاله * بتعاهد منی ولما اسعل

(حفظت) دردنجی بابدن ماضی متکلم (اهله) ضمیری جاره راجعدر (لما اسعل) فعل مضارع بجحد مستغرق نفس متکلم (یعنی) بن جارمك اهل وعیالی شاننده ایلدیکم عهد ومیثاق الهی سببیله جارمك عرضنی حفظ وصیانت ایدرم حتی اوکسرمك عارض اولسه دفع ایدوب شماتت ایتمم زیرا سعال بعض اموره اشارت اوله کلمشدر انی سامع اولوب منت ظن ایلمیه دیمك اوله (ترجمه) عرضنی آنك صیانت ایدرم * ایلدم زیرا تعهد بی سعال (نطق دیکر)

وحی ذوی الاضغان تسب قلوبهم * تحیتك العظمی وقد یدبغ النغل

(حی) فتح مهمله وکسر تحتیه مشدده ایله امردر دعا ایله دیمکدر فی الاصل تحیت حیاك الله دیو دعادرکه الله سکا عمر ویرسون چوق یاشه دیمکدر صکره هر دعایه تحیت دیدیلر ونمازده تحیات قعده اوقنمسنی شارع اعظم تعیین ایلدیکی دعانك اولی بولنمغله تسمیة الکل باسم الجزء قبیلندندر (اضغان) معجمه لرله جمعدر مفردی ضغن کسر ایله در اخترینك فتح قیدی خطادر حقد وکین معناسنه (یدبغ) دباغتدن مضارع مجهولکه اصلاح اولنور دیمك (نغل) نون ومعجمه نك فتحه لریله چورکمیشین ادیم فاسد بالی کبی یعنی احیانا فاسد شئ دخی اصلاح قبول ایدوم مأیوس اولمه سنك دعاك اهل کینك قلبنه شفا ویرر همان سن دعا ایله بدکوی اوله حسن دفع ایله ومجامله ایله معامله قیل که آینده کلمشدر (اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) (ترجمه) قیل دعا ویرسون شفا فاسد دلانه کیم ایدر * جلد فاسده دباغت برله اصلاحی قبول

فان اعرضوا اكرهها فى تكرما * وان حبسوا عنك الحديث فلا تسل

(اعرضوا) اعراضدن ماضينك جميدر اضدادى ندر التفات واجتناب معناسنه دخى كلور هر برينك ارادهسى قرينه ايله در مثلا بونده مع الكراهه يعنى مشقتله اعراض التفاتى اشراب ايدرو عن ايله استعمالى اجتنابه دليلدر (تكرم) عزت وحرمت وعلو جناب اظهار ايلمكدر تفعل بابندن مصدردر (حبسوا) كتم ايلديلر ديمكدر (حديث) سوز سخن وكلام كبى (ترجمه) الفت استكراهها ايلرلرسه قيل لطف دعا * كتم ايدرلرسه كلامى صورمه اصلا عارف اول

فان الذى يؤذيك منه استماعه * وان الذى قالوا وراءك لم يقل

(وراءك) سنك غيابكده آردكدن ديمكدر (يعنى) سكا اذيت وبرن كلامى وغيابكده تفوه ايلدكلرى سخنى سن كويا سويلنمامش فرض ايله راحت اندهدر كه شاعر ديمش (ولقد امر على اللئيم يسبنى * فمضيت ثمة قلت لا يعنينى * تركيبه ضروبده ديدكارى اوزره محمود فايقك بو مطلعى خوشدر * رقيب نالهده كويكده عاشقان بكيور * اكرچه ايت اوره بورليك كاربان بكيور * حتى انك قطعى محال اولمغله تبليغ ايدن كسنه يه تهديد اولنوب اثرده سبك من بلغك وارد اولمشدر (ترجمه) هر سخنكيم استماعى ايدسه طبعه كرجفا * اول غيابكده دخى سويلنمدى طوت اول حول (نطق آخر)

احب ليالى الهجر لا فرحا بها * عسى الدهر يأتى بعدها بوصال

(مأل) فرقت وهجران كيجه لرينه محبتم فرحدن دكلدر بلكه صكره زمان مساعد اولوب بلكه وصلت ميسر اولورسه انك صفاسى ملاحظه سيله شب فراقده متسلى اولورم بو خسه تحمل اولنان شيلردن دكلدر ديمكدر (لطيفه) طرائف محاضرا تندر كه ديمشلر فراقده مصافحه وينه رجوع وملالدن سلامت وقلبده اشتياق حصولى ومكتوبلرله انس ايدوب روبرواداسى محال اولان نازونياز تحريرينك امكانى امثالى لطائفى فرقت مشتملدر ولكن وصلتده افتراق كدرى صفاى وصلتى تلخ ايدرو عاقبت واقع اولورو شاعر ديمش (فان فيه اعتناقه لوداع ورجاء اعتناقه لقدوم) (ترجمه) بكا خوشدر شب هجرانى يارك يوق فرح اما كه شايد روزكار ايده وصالينه بنى نائل

واكره ايام الوصال لاننى * ارى كل شئ مولعا بزوال

(اكره) دردنجى بابدن نفس متكلم كراهت محبتك ضديدر سوم ديمكدر لكن كراهت شرعى تركى اولى اولان افعالده دراكر حرامه اقرب ايسه تحريميدر

واکر حلا لماقرب ایسه تنزیه یدر فعلنده عقاب یوقدر (مولع) افعالدن صیغهٔ مفعول ایله در حریص قیلنمش (ترجمه) دم وصلت بکا خوش کلمدی زیرا که کوردم هب * زواله مشرف اولمش اولمیان شیلردخی قابل (نطق دیکر)

لا تخدعن فللمحب دلائل * ولدیه من نجوی الحبیب رسائل

(لا تخدعن) البته خدعه ایله یعنی الدائمه (نجوی) ایکی کسنه میاننده جریان ایدوب آخردن مکتوم اولان سر د ر حتی نجی سرداش ورازداندر وجناب آدم ثانی نوح علیهما السلامه اطلاق اسرار الهیه یه منصب نبوتی سببیله واقف وحافظ معناسنه در (مآل بیت) دعوای محبتده دلائل ظاهره واردر که وقوعنده ستری محالدر که صاحب البرئه بیورر (ع) ایحسب الصب ان الحب منکتم (ترجمه) صقین دعوایه الدانمه محبه وار دلائل * انک عندنده محبوبک اولور رازی رسائل

منها تنعمه بما یبلی به * وسروره فی کل ما هو فاعل

تنعم) نازونعیم اهلی اولمق (یبلی) بلی ماده سندن مضارع مجهولدر ما یبلی برامردن عبارتدرکه انکله امتحان اولنور (ترجمه) تنعمدر دلیلک بیری ایتسه تجربه کر * سرور ایده هر ایشه که اولور محبوبی فاعل

فالمنع منه عطیة معروفة * والفقر اکرام ولطف عاجل

(عطیه) هدیه در (فائده) عاشق ومعشوق میاننده اولان هدیه رشوتدر شرعا رد اولنور دیو قنیه ده مصرحدر (عاجل) عجله دندر که ضدی آجلدر (مآل نظم) محبت حقیقت مدعیلری ایچون دعوالرنده برهان ونشان وار ایسه عاشقدر مثلا شواهدلی بری برامردن محبوبک منعی عطیه کبی معتبردر اکر محبوبی اولان حق تعالی دن بربلا کلسه عطا کبی مسرور اوله واکر فقیر ایلسه انی لطف ییله وجهمده عنایتدر دیه زیرا آثار قدسیه ده بعض قوللی غنا افساد ایدر انی فقیر ایدرم دیو بیورمشدر (ترجمه) محبدن منع احسان حبیب اولور هدیه * فقیر اینسه انی اکرام اولورهم لطف عاجل

ومن الدلائل ان یری متحفظا * متقشفا فی کل ما هو نازل

(متحفظ) تفعلدن فاعل صیغه سیدر دائما تیقظ اوزره واکاه ا ولان کسنه (متقشف) وزن مزبور اوزره در ضرورت قناعتله کچنوب مضایقه یه صابر اولان کشی (یعنی) عاشقک دلائلندن بری دخی دائما حفظ وحراست وتیقظه وانتباه اوزره بیدار کوریلوب غفلتدن احترازولقمه ده قوت لایموت وخرقه ده

ستره به قناعت ایدوب سائر زخارف آسایش کندی حقنده مطمح نظری اولمز
من طرف المعشوق هرنه که ظهور ایدرسه انی خوش کورر (ترجمه)
دلائلدن بری هردم تیقظ اوزره اولمقدر * رضاداداوله هم هرنه اولورسه اکه نازل

ومن الدلائل ان تراه مشمرا * فی حرقتین علی شطوط ساحل

(مشمر) لباسنی جمع ایله برامرك شروعنه حاضراولان کشی (حرقه) یاتقلق
(شطوط) بعید محللر (ساحل) مبتدأ محذوفه خبردر (مآل مقال) عشاقك
دلائلندن بری دخی ظاهری باطنی محترق اولوب بعید برلرده انفراددرکه
دریاکنارلریدر دریایه آماده دخول وامید واروصول حالنده کورینوب سن
انی دائما یکمیخ اوزره قلبا وقالبا متداولك کوره سین (ترجمه) دلیلك
بیریده تشمیر ساق صدق اولوب اول * یم لطف آرزوسیله مقامی اوله واسع

ومن الدلائل زهده فیما تری * من دار ذل والنعیم الزائل

(النعیم) لامی عهد ایچون که اندن تزهد ایلدکلری نعم فانیه (الزائل) هو الزائل
تقدیرنده محذوفه خبراولوب جمله سی نعیمه خبراولوراودخی حالیه در (زهد)
دنیایه آرزو ورغبتی درونده مرکوز ایکن ترك ایدوب کندینی چکمکدر انکیچون
پیغمبر علیه السلامه زاهد دینمز اهل حقیقت دیدیلرکه زهد دنیایه بغض ایله اندن
اعراضدر وبعضیلر دخی زهد راحت آخرت ایچون راحت دنیایی ترکدر دیدیلر
ونیجه لر دخی زهد السکده اولمیان شیدن قلبکی تخلیه دردیدیلر (ترجمه)
نشانك بیریده دارفنادن اولدی اعراض * دخی نازونعیم فانیانی اوله زائل

ومن الدلائل ان یری من عزمه * طوع الحبیب وان الح العاذل

(ان) وصلیه (الح) الحاحدن ماضی (عاذل) ذال معجمه ایله لوم وتقریع وآزار
ایدن کمسنه که جمعی عذال کلور (مآلی) عشقك بردلیلی دخی عاشق کرك مجازی
کرك حقیقی دلدارینه اطاعت ایلمکدر استرسه ملامتکار خلافنی ابرام وزجر
ایلسون حتی بومألده برنه صاحبی دیرکه (ع) ان المحب عن العذال فی صمم *
وبوسیاق اثرده ثابتدرکه (حبك الشئ یعمی ویصم) بیورلمشدر (ترجمه)
علامتدن بریده عزمیدر طوع حبیبه * کرکسه طعن والحاح ایده ضدی ایله عاذل

ومن الدلائل ان یری من شوقه * مثل السقیم وفی الفؤاد غلائل

(شوق) آرزو (فؤاد) ضمله قلبك خارجنده اولان ظرف رقیق ویاقلبك داخلی
لکن بونده مراد قلبدرکه برینه کوره ذکر محل ودیکری اعتباریله ذکر حال اولور
(غلائل) غلیلك جمعیدرکه سابقا یازلمشدر (ترجمه) اثرلردن بریسیده ایده

شوق

شوق حبیبی * انك سیماسنی خسته درونن پرغلائل

ومن الدلائل ان یری من انسه * متوحشا من کل ما هو شاغل

عشقی بعضیلر تعریفنده دیمشلردرکه عشق برهمدرکه جملهٔ هموی ترك ایله انجق
کندینه حصر ایدر و دخی دیدیلرکه مشاغلی ترك ایتدروب کندینه مشغول ایدر
و بو مأده درکه بعضیلر جملهٔ افکاری فکر واحد ایدر دیدیلر (ترجمه)
انك آثارینك بیری اولوب مونس انکله * که جمله شغلی طرح ایدوب اولور
انسیله شاغل

ومن الدلائل ان یری متبسما * والقلب فیه مع الحنین بلابل

(متبسم) تبسمدن فاعلدر تبسم مسرور و صفایاب اولمغله خنده نالك اولمق لکن
صداسی اولمیه اکر صداسی اولورسه ضحکدر و اول صدا دخی اکر کندیدن غیری
ایشیدرسه اکا قهقهه دیرلر نمازده اولورسه آبدستی بوزراشته کولمك اوج
مرتبه یه منحصردر (والقلب) جمله سی حالیه (حنین) مهمله ایله شوق و آرزودر
که حنان حنینك ثمره سی اولان رحمت و مرحمت صاحبی دیمك (وحنین جذع)
حدیثی معروفدر (بلابل) بلبله نك جمعیدر فتحله درهم و غم و وسوسه و حردرون
که شاعر اوج معناسنی دخی بو بیتده جمع ایلمشدر * واذا البلابل افصحت بلغاتها
فانف البلابل باحتساء بلابل (ترجمه)
دلائلدن بریسی عاشق اوله خنده روهب * درونده اوله اما انك فریاد حاصل

ومن الدلائل ضحکه بین الوری * والقلب محزون کقلب ثاکل

(قلب) ده تنوین عوض ایله کقلب امرأة تقدیرنده در (ثاکل) مبتداسی
محذوفدر و هی تقدیر اولنوب حالیه در ضیاع و یا موتله ولدنی غائب ایدن
خاتونکه مؤنثه منحصر اولمغله علامت تأنیث لازم اولمیان ماده لردندر ثیب بکر
حامل واضع اکمل طالق حائض کبی (لطیفه) قاری لفظی قرءدن اولورسه
انلره ملحقدر مقرئ دیمك حائض و یا طاهر عن الحیض معناسنه ولازمه در
اضداددندر خاتونه قاری دیدکاری بوسبدندر اکر قوجه قاری دینورسه
طاهر معناسنه اولمسی ظاهردرکه ثابت دیمش * فکرنا اهلی قوکه اولاده جیندب
باصدرمه ایلر آدمی اما قارقوری (ترجمه) نشانندن بریده اوله کوچ
یوزلی ناسه * ولی محزون پرغم وش اوله الامه مائل

ومن الدلائل حزنه ونحیبه * جوف الظلام فما له من عاقل

(نحیب) فریاد ایدرك بکا ایلمك (جوف) ظرفیتله منصوبدر (عاقل) حبس ایدوب

باغلیان کمسنه که اسم فاعلدر عاقله عاقل دیدکلری کندینی شرعا وعقلا قبایحدن بندوکف وحبس ایلدیکی ایچوندر (مآل محصل) برنشانی دخی بودر که کیجه لرده فریاد وفزع ایله کریه نالان اولوب کندینی بو حالده کف ومنع ایدیجی برشخص اولمیه یعنی برکمسنه اکا پندونصیحه جسارت ایده مز (ع) ان المحب عن العذال فی صمم (ترجمه) بریده شاهدلی حزینله اینکدر حنینی * شب مظلمده تنها کیم یوق اکا منع عاقل

ومن الدلائل ان یری متمسکا * بسؤال من یحظی لدیه السائل

(متمسک) طوتیجی ویاپشیجی وال اوران کمسنه (یحظی) تقدیم مهمله ایله دردنجی بابدندر ظفریاب اولور وعزت وحرمت بولوردیمک (لدیه) عنده معناسنه در (ترجمه) شواهددن بری ذیل نیازینه ال اورمق * اوزاتک کیم اولور عاشق مراده انده نائل

ومن الدلائل ان تراه باکیا * ان قدرآه علی قبیح عاقل

(یعنی) برعلامتی دخی بودرکه انی برامر قبیح ایله مالوف ایکن عقلادن بری کورمسندن ناشی مضطرب اولوب کندینی کف ایده میوب اول سببدن بکا ایدر (ترجمه) علایمدن بریده سن انی کریان کوررسین * اکرکار قبیح اوزره انی کوررسه عاقل

ومن الدلائل ان تراه مسافرا * نحو الجهاد وکل فعل فاضل

(جهاد) فی سبیل الله امور شاقه ده مجاهده (کل) جر ایله جهاد اوزره معطوفدر (فاضل) هو فاضل تقدیرنده در (مراد ناظم) بردلیلی دخی مشقتلی اولان کاره وهرامرکه فضیلت ومزیت صاحبی اوله سالک عشق اکا قصد وهمت ایدر مثلا قیس مجنون وفرهاد خسرو غون کبی که هر برندن کار دهشتمدار بسیار نقل وتذکار اولنور (ترجمه) دخی برشاهدی اولدر توجه ایدوب اوله * جهاد اکبری هرکار دشواری اوفاعل

ومن الدلائل ان تراه مسلما * کل الامور الی ملیک عادل

بو مصرع دخی سابق کبی هو عادل تقدیرنده اولور ملیک عادل ایجق حق تعالی در که الملک العدل اسماء حسنادندر (ترجمه) دلائلدن بریده کوره سین تسلیم ایدوب اول * جمیع امرینی حقه که اولدر شاه عادل (نطق دیکر)

اخاف وارجو عفوه وعقابه * واعلم حقا انه حکم عدل

ایکی فعللر نفس متکلملردر وایکی اسملر معناده انلرک مشوشا مفعوللریدر (اخاف)

عن عقابه الاخروى تقديرنده در (انه) بانه تقديرنده در حكم وعدل اسماء حسنادندركه نعمت ونقمتله حكم ايدوب وملكنده كيف مايشاء عدالت ايدر وحكمنده اصلا جائز اولمق فكرى جائز دكلدر ولهذا تعقيب اولنمشدركه حاكم عادل ديمك اولور (ترجمه) عقابك خوف عفوڭك هم رجاسى بنده يكساندر حقيقتده بنم معلومم اولدر حاكم عادل

فان يك عفوا فهو منه تفضل * وان يك تعذيبا فانى له اهل

(ترجمه) اكر عفو اولە ظاهربا كه محضا فضل واحساندر * عذاب ايلرسه استحقاق ايله بن جمله دن كامل (نطق اخر)

اذا قربت ساعة يالها * وزلزلت الارض زلزالها

(ساعت) زمان قيامت كه اوچ مرتبه ده در برى ساعت كبرى كه قيام ساعت وساعت قيام اندن عبارت دار آخرتدر ووسطاسى برقرن اهلى موتله ترك فنا وعزم بقا ايلمكدر وصغرى انسانك موتيدر اشته بوثانى وثالث خواجه نصر الدينك محكياتندندركه مسموعدر (يالها) لام تعجب حرف ندايه يعنى فى الاصل نائب اولديغى ادعويه متعلقدر (زلزال) كسر ايله در فتحله زلزله معناسنه دركه اوينامق جنبايدن كبى وبوبيت سورة زلزالك اولندن مقتبسدر (ترجمه) قريب اولدقده هنكام قيامت شدت اهوال * ظهور ايدوب زمينى اضطرابه دوشورر زلزال (غريبه) منلا جلال دوانى رسالەلندن احوالنى يازديغى مجلده (اذا زلزلت) ايت كريمه سندن (اذا) ۷۰۲ لفظى عددى تاريخنده برعظيم دهشتلى زلزله اولدى ديشيدى اذا زلزلت حساب اولندقده عددى سالنه وقوعى سنه لرى ضميله سنة ۱۱۷۹ تاريخى عيد اضحا سنده برزلزلۀ عظيمه استانبول واطرافنده ظهور ايدوب بالكليه ابو الفتح سلطان محمدخان جامع شريفى وانك امثالى سائرابنيۀ عظيمه منهدم اولوب اساسندن مجددا جامع شريف بنا اولندى كه زلزله ۷۹ لفظى عددى دخى اشارت اولور برسنه ده اساسى تطهير وابتدا اولنوب سورة الفتح سنة ۱۱۸۵ تاريخى محرمنك ابتدا جمعه سى نمازه بدا اولندى وضع قديمندن فقط منارەلر وتاريخ قپوسى قالمشدر واياصوفيه كبيردن غيرى تعميره محتاج اولماش جامع قالمامشدر

تسير الجبال على سرعة * كمر السحاب ترى حالها

(مر) مرور كبى مصدردر بوبيت دخى (وترى الجبال تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب) ايت كريمه سنه ايمادر (ترجمه) سريع السير اولورلر كوهلر

اول دمده دهشتله * سحاب تیز رفتار ایله انلر اوله لر همعنان

ونتفطر الارض من نفخة * هنالك تخرج اثقالها

(تنفطر) شق معناسنه اولان فطردن انفعال بابنك مفرد مؤنثی که فاعلی اولان ارض مؤنث سماعیدر وبو بیت دخی (اخرجت الارض اثقالها) کریمه سنی انها ایدر (نفخة) نفخهٔ صوریه در (اثقال) جمع قلتدر مفردی ثقل کسر وسکون ایله در متاع بیتدر بونده مراد دفینه لردر ویا اجساد بنی آدم مراددر (ترجمه) زمینی نفخهٔ صور ایده منشق منفطر اولدم * اوله ظاهر دفاین هم خزاین یردمکی اثقال

ولابد من سائل قائل * من الناس یومئذ مالها

(یومئذ) یوم ایله اذدن مرکبدرکه اذ مضاف الیه در وتنوین دخی محذوفدن بدلدرکه تقدیری یوم اذ زلزلت الارض اولوب جملهٔ محذوفه که مضاف الیه ایدی حذفنده تنوین عوض قیلندی (ما) استفهامیه سائلك سؤالیدر (لها) ضمیری ارضه راجعدر (ترجمه) زمین چاکچاکی سیر ایدوب بعض کمسنه دیر * بوکون نولدی ندر بو زلزله آیا ندر بو حال

تحدث اخبارها ربها * وربك لاشك اوحی لها

بو بیت دخی ایت کریمه یی ایما واندن اقتباسدر (رب) مفعول ثانیدر (رب) ثانی مبتدادر (اوحی) الهام ایلدی دیمکدر (لها) لام الی معناسنه در (ترجمه) او دمده ایلیه بار یسنه اخباریی تحدیث * ایده الهام اکا باری تعالی ده بلااشکال

ویصدر کل الی موقف * یقیم الکهول واطفالها

(یصدر) یخرج کبیدر وزنده ومعناده یعنی طشره چیقردیمك (موقف) یوم قیامتده محل محاسبه در (کهول) ضمله کهلك جمعیکه اورته یاشلی دیدکاری در یقیم فعلنك مفعولیدر (ترجمه) خروج ایدوب زمیندن موقفه راجع اوله هرکس * مقیم ایده عموماناسی کهل اولسون کرك اطفال

تری النفس ما عملت محضرا * ولو ذرة کان مثقالها

محضرا) دنیاده ایلدیکی کارلر دفترلری وخصملری وجزای سزالری حاضر قیلندیغی حالده دیمکدر (ما) دن حالدرکه فعلك مفعولیدر فاعلی نفسدر وبو بیت نه آیت زلزالی ایما ایدر (ذره) هباونملهٔ صغیره در مصرع ثانی فی الاصل (ولو کان مثقال ذرة) ایکن وزن ایچون قلب مکان وذره یه عائده ضمیر ایله اتمام وزن قیلندی (ترجمه) نه ایتدیسه کورور هر نفس بونده جمله آماده * اکر اولورسه ده مقدار

احقر

احقر ذرة مثقال

يحاسبها مالك قادر * فاماعليها وامالها

(عليها) ضررده (لها) نفعده مستعملردر (ترجمه) حسابن جمله اعمالك كورر اول مالك عادل * كيمى پامال شر اولور كيمى خيرايله مالامال

ترى الناس سكرى بلا قهوة * ولكن ترى العين ماهالها

اولكى (ترى) مخاطب (ناس) مفعوليدر وايكنجى (ترى) مؤنثدر فاعلى (عيندر) (هالها) ده هال هولدن ماضيدر قورقو ويردى ديمكدر بوبيت دخى (ترى الناس سكارى وماهم بسكارى ولكن عذاب الله شديد) كريمه سنه ايمادر (فائده) قهوه ١١٦ كسر قاف ايله اسماء خمردندر ومراد دخى اودر ييك تاريخى مرورنده ظهور ايدن دواى مشروبه اسم قيلديلر كه قوى ١١٦ عددنجه در وفتحله مشهور اولدى حل وحرمتنده متاخرين اختلاف ايدوب وقت اجتهادده موجود اولمامغله اشياده اصل قاعده سنه نظرله اباحت وبلكه دواجهتندن وجود منفعت جوازينه دلالت ايدر حرمت اربابى يانمشدر ديرلر * جواب ويرلديكه يانمش تعريفى تحتنده داخل دكلدر زيرا يانمش بودركه بردخى آتشه قونسه دخان پيدا اولميه كومك كبى كه عظم حريق نارده ينه القا اولنسه بردخى يانمز قهوه بويله دكلدر ديديلر وبالمناسبه دخان دخى معلوم اوله كه (يوم تأتى السماء) ١٠٠٠ تاريخنده پيدا اولمغله ادويه ده اودخى اصليت حكميله قالمشدر طباع سليمه نك استخباثى دليل مجتهددر طبع سليم اهلى اعراب باديه در انلر دخى وقتمزده حضر يلر حكمنده درزيرا زمانمزده اشعاريله استشهاد اولنمز پس طبعلرى سلامتده اولمديغى عياندر قالديكه عبادات كامله يه مانع اولمق دخانه مختصر دكلدر بوحكمله جمله حلاله حرام دينور حاصلى دخانك ابتلاسى قهوه دن اشد اولمغين افيون كبى تركنده مهلكه اولمغله بعد الابتلا تركى هر برطبع ايچون تجويز اولنمز مكركه طبيب حاذق مسلم تركنده ضرر اولمديغى خبرويره وترك ايلدكده دخى برعارضه ظهور ايتميه وكيف ما اتفق اكر برعارضهٔ طبيعيه تعاقب ايدرسه استعمالى انى دافع اولميه بوصورتده تركى استعمالندن اولادر ديديلر * اشته بوغوائل ملاحظه سيله ابتلادن محرر فقير تنزه اوزره بولنمشدر ودوامى دخى مسئول دركاه الله تعالى در (ترجمه) كوررسين ناسى اولدمده بلاخمر اوله لرسكران * كورر هر نفس مجرم خوف ايدوب چوق شدت اهوال

ذنوبى بلائى فما حيلتى * اذا كنت فى البعث حمالها

(حیله) چاره (بعث) یوم آخرتده احیا وخلق ثانی (ترجمه) کناهم
هب بلادر باشمه ایاندر چاره * که یوم البعث اولدقده اولورسم بن اکا حال

نسیت المعاد فیا ویلها * واعطیت للنفس آمالها

(معاد) محل رجوع که مرجع ومصیر کبی (ویل) تهدید مقامنده مستعملدر
ابواه دیمکدر وجهنمده بردره‌در (ترجمه) فراموش ایلدم روز معادی
حیف وواویلا * اولوب آلوده ویردم نفسمه هر مطلب آمال (سانحه) محاضرات
قره باغیده ایراد اولنمشدرکه سورهٔ زلزال نزولنده علی ملاء الناس دربار سید
الانام علیه السلام تشنیف اسماع ایلیوب همشیرهٔ امرئ القیس بین الحضار
قیام وآغاز کلام ایدوب برادرینک اولملق اوزره بوشعری بالاستیذان انشاد
ایلدی * اذا الساعة اقتربت مالها * وزلزلت الارض زلزالها * تمر الجبال
علی سرعة * کسیر السحاب تری حالها * وینفطر الارض من نفخة * هنالک
تحدث اوحی لها * وتنسک ماقدمت احضرت * ولوذرة کان مثقالها *
یحاسبها ملک عادل * فاما علیها واما لها * تمام ایلدکده سردار انبیا علیه
التحیا بیوردیلرکه (قاتل الله امرء القیس سید الشعراء وقائدهم الی النار
یعنی کفریله ختم اولان شعرانک آخرتده دلیلی اولوب جهنمه کدسه کرکدر دیمکدر

(نطق آخر) یاحار همدان من یمت یرنی * من مؤمن اومنافق قبلا
بوشعر حارث اعور همدانی یه خطابا وارد اولمشدرکه خواص حواش علویه دندر
(حار) منادی اولوب یاحارث ایکن حرف اخیری اسقاط ایله ترخیم اولنوب وسط
کلمه ده بولنان راء مهمله علی حالها بنای کسر اوزره قالمشدر ومنادای مضافک
ترخیمی ضرورت وزن اولمدیغه جائز اولمز (همدان) سکون ایله یمنده بر قبیله‌درکه
ابو القبیله‌سی قحطان خامس اولادنجی الله‌در تحریک واعجام ایله بلاد عجمدندر
(من) مکسوره (من) مفتوحه یی بیاندر (قبلا) فتحه‌لر وياضمه‌لرله درمقابله
وعیانا دیمکدر کسر وفتحه‌ له قبلا دخی نسخه‌ده در (ترجمه) هرکوچن
ای حارث اعور کورر یارین بنی * روبرو اولوریکا مؤمن منافق بوله بیل

یعرفنی طرفه واعرفه * بنعته واسمه ومافعلا

(طرف) بونده چشم معناسنه درکه (لا یرتد الیهم طرفهم وافئدتهم هواء)
کریمه سنده دخی عینیله مراد بودر (اسم) همزه‌سی وصلیه‌ در (ترجمه)
هر کورن بیلور بنی هم بنده انی بیلورم * وصف واسمیله دخی هرکاری ایله متصل

وانت عند الصراط معترضی * فلا تخف عسرة ولا زللا

(صراط)

(صراط) لغتده طريق معناسنه كه (اهدنا الصراط المستقيم) بومعنايه در لكن بونده مراد اولان صراط اخرويدركه اثرده موصوف اولديغى اوزره دوزخ اوزره ممدود برجسردركه بحسب المحل شعردن ادق وحد شمشيردن ارقدر جمله ارباب دارين انك اوزرينه سوق اولنوب اهل بهشت انواع سهولتله تحلة للقسم عبورو اهل ناره تزلزل اقدام ايله سقوط و خرور واقع اولور نعوذ بالله منه (معترض) افتعالدن فاعلدر بركمسنه نك پيشكاهنه عارض اولان كس (عثرة) سورجك زال كبي (ترجمه) سن صراط اوستنده يارين قارشومه كلسك كرك زله وتقصيرايچون چندان اولمه منفعل (نقل) فواتحك اواخرنده صاحب كشافك سديدن روايتله حكايت ايدركه (ومن يقترف حسنة نزدله فيها حسنا) كريمه سنده حسنه دن مراد مودت اهل بيتدر وثعلبي ابن عباسدن روايت ايدركه وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم) كريمه سنده اعراف صراطك برمقام بلنديدركه عباس حمزه علي جعفر طيار انده واقفلر اولوب كندى محبلرينى يوزلرى آق اولديغندن وبغيضلرينى سيهروى اولمريله بيلورلر قاضيدركه حضرت حيدر كرار عليه رضوان الجبار جنابلرى (من جاء بالحسنة فله خير منها وهم من فزع يومئذ آمنون ومن جاء بالسيئة فكبت وجوههم فى النار) كريمه سى دلالتيله ندمادن برينه بيورمشلركه جنته سبب دخول اولان حسنه ودوزخه باعث سقوط اولان سيئه يى خبرويره يم بودركه اول حسنه اهل بيته صداقت وسيئه دخى انلره عداوتدر

اقول للنار حين توقف للعرض * ذريه لاتقربى للله ذا الرجلا

(توقف) ايقاف اولنور يعنى اكلندريلور ودوردوريلور (ذرى) امر حاضرة مؤنثدركه ناره خطابدر يعنى حزنه ومالكنه امر مراددر (لاتقربى) فتح مهمله ايله نهى حاضرة مؤنثدر (ترجمه) ناره عرض اولدقده ناره امر ايدرب ديمكه بن بوكسى سن ترك ايدوب اولمه قريب اول منتقل

ذريه لاتقربيه ان له * حبلا بحبل الوصى متصلا

(حبلدن) مراد رشتهٔ معنوئ محبت خاندانـدر (وصى) كنديدر (ترجمة) ترك ايت انى سن تقرب ايلمه زيرا انك * رشتهٔ عهد متينى باكه اولدى متصل

اسقيك من بارد على ظمأ * تخاله فى الحلاوة العسلا

(اسق) متكلمدر (بارد) صفتدر وموصوفى ماءدر مراد كوثردركه ناظم جنابلرى سلاقيدر صوغق صو ديارجياره غايت مقبول اولغله اثرده ياربى سنك محبتكى

بكاصوغق صودن زياده محبوب قيل دلو پورلمشدر (ظمأ) وزن ومعناده عطش كه صوسزلقدر (تخال) خيالدن مخاطبدركه صانورسين ديك (حلاوت) لذت (عسل) بال كه شهد ظارم سلوان شهلات ظيان ضحك سنوت كبي اسملرى واردر قرآن كريمده (فيه شفاء للناس) لفظ شريفيله شفا اولمسي منصوصدر لكن تنوين تنويعه حمل اولنسه بعض علله شفا وبعض مرضه دخي ضررى مقرردر (ترجمه) اول حرارتده ويرم بر كاسهٔ پرآب سرد* ظن ايدرسين كه حلاوتده عسل اماد كل

١ قول على لحارث بعجب * كم ثم اعجوبة له جلل

على) وزن ايچون بلا تنوين موقوفدر بونده مخلص مقامنده اسم عاليلرين مقطعده ايراد بيورديلر (ثم) فتحله مكان ايچوندر هنالك كبي لكن بعد افاده ايدر هنالك قرب افاده ايلديكي كبي (اعجوبه) اولنده ضمله در تعجب اولنان امر عجاب كبي (جلل) ضم جيمله جله نك جمعيدر (ترجمه) نطق بالك حيدريدر حارثه نظم عجيب انده چوق اعجوبه واردر جمله سيني مشتمل (نطق آخر)

خوفني منجم اخو خبل * تراجع المريخ في بيت الحمل

(منجم) نجم ماده سندن تفعيلك فاعليدر ستاره شناس يعني احكام كواكبه واقف واول علمه عارف كمسنه (خبل) معجمه وموحده نك حركه لريله فساد عقلدر (اخو خبل) اول فسادك صاحبي ديمكدر (تراجع) رجعت ماده سندن تفاعل وزننده مصدردر وفن نجومده مصطلحدر (مريخ) كسر ايله وشد مهمله ايله در بهرام دخي ديرلر سيارات سبعدن اوجنجيدركه حرف الفده مفصلدر فلك هفتمدن فلك اولهدك بو بيتله مرتبا مضبوطدر * زحل شرى مريخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار * فلك ثوابت كه فلك البروج ومنطقة البروج دخي دينور اجزاسي اون ايكي قسمه انقسام وهر برقسمي برج ايله بنام قيلنوب انلرك برى حملدر اول بروجده جمع اولان كواكبك هياكل واشكالنه مناسب بر اسمله تسميه اولنمشدر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله ميزان عقرب قوس جدى دلو حوت هر برينك بقدر معلوم برجنده سير وسلوكلرين مرسوم قيلوب وديعت اولان خاصه ونسبت وهيكل وصورت وحالت وسيرتلرين كتب فن هيئت تفصيل ايدر بينك اضافتي بيانيه در (ترجمه) اهل نجم بخرد تخويف ايدوب ايتدى جدل * مرجع مريخ اولدى پك صقين بيت حمل

فقلت دعني من اكاذيب الحيل * المشترى عندي سواء وزحل

(اكاذيب) اكذوبه نك جمعيدر (مشترى) فلك ثانيده در برجيس دخى ديرلر سعد اكبردر (زحل) كيواندر فلك اولده در نحس اكبردر ايكيسى ضديدر (مآل بيت) سنك مقتضاى فن ايله تخويفك بكا كاركر اولمز زيرا بنم طالعم اكرچه عقربك اون طوزنجى درجه سيدر وصاحب طالع مريخدر پس رجعتى ضعفه دلالت ايدر ولكن بنم عندمده مشترى ايله زحل يعنى سعد ايله نحس يكساندر (ع) اهل رصدك سعديته ونحسنه هم يوف زيرا انلره بنم سعادت خلقتم غالبدر ديمك مراد ايدرلر بو تقريره كوره حضرت اميره نسبت اولنان شعرا نلرك دكلدركه بودر * عطاردايم الله طال ترقبى * عشاء وصبحا كى ارالـُ فاعنما * فهاأنا فامنحنى قوى ابلغ المنى * ودرك العلوم الغامضات تكرما * وجنبنى المحظور والشرك كله * بامر مليك خالق الارض والسما (ترجمه) پس ديدم ترك ايت بنى كذب ايله سن ابته حيل * سعد برجيس ايله يكساندر بكا نحس حمل

ادفع عن نفسى افانين الدول * بخالقى ورازقى عزوجل

(افانين) فنن لفظنك جمعى اولان افنان كلمه سنك جمعيدر فنن بوداقدر لكن اسلوب معناسنه در افانين اساليب واقسام ديمك اولور (ترجمه) دفع ايدوب بندن بلايا نوعنى آكابدل * دورلو نعمت ويره خالق رازقم عزوجل (نطق ديكر)

بنى اذا ما جاشت الترك فانتظر * ولاية مهدى يقوم ويعدل

خروج مهدينك بعض امارات آفاقيه سنى بيان ايدر (جاشت) قارشدردى وقاينادى (ترك) ضمله يافث بن نوح اولادندن برطائفه در سبب تسميه سى حرف عينده (ترك التعاهد للصديق) بيتى شرحنده يازلمشدر * وبونده حدوث الفتن دخى مراد اولنوب جلال مولوينك صد تيرو ندبر دل آن ترك كمان ابرو * بيتى اشارتيله اموروده تجربه صاحبى اولميوب حزن وغم بيلمز يدرلردر ديمك اول كه امانات اهلنه تأديه اولنميوب ارباب استحقاق محقر ومغضوب وشبان واطفال مجادئ امانده مقرر ومنصوب اولوب مرعسكر هرزمره اولمق اشراطى نمايان اولدقده قيام مهدى ونزول مسيح وخروج دجال امثالى وقايع عظمايه منتظر اول ديمكدر (ولايت) فتحله مصدردر نصرت معناسنه وكسر ايله اسمدر وبونده ايكيسى دخى صحت بولور زيرا (لاولاية الابالولاية) ديمشلردر مهدى هدايتدن مفعولدر اولاد فاطمه دن عدل وكمال ايله متصف نفوذ احكام صاحبى برذات علوئ علويدركه ظهورى منتظر اولديغى اثرله ثابتدر * ابوسعيد وابوسلمه امثالى اصحاب روايت ايلديلر * يعنى اهل سنت بعد الولادة ظهوريته ذاهبلر وشيعه دخى ائمه اثنى

عشردن محمد بن حسن عسکری در* محفوظ حی منتظر وموعود دربرلر لکن
انلمامقدوللری معتبر اولمدیغی محمد بن حنفیه یه دخی مهدی دیدکلرندن ظاهردرکه
حرف البادہ (هنالك لا ینفع الظالمین) بیننده بیان اولنمشیدی (سانحه) ظهور
مهدی علیه السلام اگرچه مغیبا تدندر لکن بعض اهل کشفك اقوال
تقریبیه لری واردر* ازجمله قدمادن شیخ سعدی الدین محمد حمولی قدس سره
اشعارندن بوشعرنده بیورر (اذا بلغ الزمان علی حروف* ببسم الله فالمهدی قاما
ودوران الخروج عقیب صوم* الا بلغه من عندی سلاما * یعنی زمان حروف
اوزره بسمله ایله تمام عددی مقدارینه بالغ اولسه مهدی قائم اوله صوم رمضان
عقبنده خروجنه تصادف اولنده بندن اکا سلام ایصال ایله دیمك اولور حسابی
١٢٩ الزمان بوطریقله درکه خروج مهدی تاریخی اوله شایدکه بوتاریخ
٢٩٤ حروف لفظی تحریردن یتمش ایکی ییل مرورنده ظهور ایده اذا نفذ
٠٢٩ عدد حروف دخی نسخه در اندنصکره دخی نیجه امارات ظهوریله
٧٨٦ عدد بسمله نفوس متنفسه مفقوده
٠١٩ عدد حروفی

١٢٥٧

اولمق ییك درتیوز تاریخی تجاوز ایدرکه بعض محققین (لا یلبثون خلافك الا
قلیلا) یعنی تحت اللفظ حبیم سندنصکره انلرك دوام اختلاط والفتلری قلیلدر
دیمك اوله* پس مکررانی حذف ایله ییك اوچیوز طقسان طقوز اولوب سنین
قریه نك مدت مرقومه ده کسورینی ضمله هجرتدن ییك درتیوز یکرمی ایکی ییل
اوچ ای یکرمی درت کون اولور لکن مقتضای مفهوم انتقالدن عدی موجب
اولدیغی جهتندن ییك درتیوز اون بر ییل واوچ ای ویکرمی درت کون مدت
اثبات ایدرلر ایکی مفهوم بری برینه تقارب ایدر دیدیلر بو دلالت بالجمله تقریبیه
درو العلم عند الله تعالی (ترجمه) ایا اوغلم ایده اترالنچون جوش* ایده
مهدئ عادل منتظر اول

وذل ملوك الارض من آل هاشم* وبویع منهم من یلذ ویهزل

(آل هاشم) ایله مراد مهدی وعونه سیدر (یلذ) دردنجی بابدن لذت ویرر یعنی
ناسك هوا وهوسلرینه مساعده ایدوب شرع شریفه رعایت قیدینی برطرف ایدر
دیمکدر (یهزل) ایکنجی بابدن اولوب لهو ولعبه مائل وفحش وشقایه قائل اولور
دیمك (ترجمه) ذلیل آل هاشم اوله شاهان* هوا کاره ایده لربیعتی قول

صبي من الصبيان لا رأي عنده * ولا عنده جد ولا هو يعقل

(صبي) كودك معناسنه كه حديث السن مراد اوله بيت سابقده اولان من لفظندن بدل وياكا عائد اولان مبتداى محذوفه خبر اوله (صبيان) انك جمعيدر (جد) فتح وكسري دخي جائزدر (ترجمه) صبيدر اول كه رأي صائبي يوق * د كلدر جد وعقل اهلي دخي اول

فثم يقوم القائم الحق منكمو * وبالحق يأتيكم وبالحق يعمل

(منكمو) صله در الف لازم دكلدر (ترجمه) قيام ايدر اوده سزدن اولكيم حقيقت كوستررحقه اوقول بول

سمي نبي الله نفسي فداؤه * فلا تخذلوه يا بني وعجلوا

(سمي) فعيل صيغه سنده بمعنى المسمى كه نامداش ديمك (نبي الله) خاتم النبيين سردفتر مرسلين سيد سندمز افنديمز صلى الله عليه وسلم دركه مهدي انلرك اسم سامیلریله مشرف اولسه کرك زيرا اثرده ابن مسعوده خطابا واراد اولمشدر كه يتم اسمه اسمي واسم ابيه اسم ابي يعني انك نامي وپدرينك نامي مواطيدر يعني اداشلردر انك بولنده جان ترك ايلمك مرضي حق تعالي دراني مخذول ظن ايلمك واكا اتباعده عجله ايدلكه الخير لا يؤخردر (ترجمه) اولور جدي محمد براه همنام * فدا نفسم اكا بيلني مقبول (نطق اخر)

تعلم ابابكر ولا تك جاهلا * بان عليا خير حاف وناعل

بوشعر ابوبكره كنيه سيله معروف علماء اصحابدن نفيع بن الحارث ابن كلده يه خطابا وارد اولمشدر كه حصن طائفدن بكره نام محلده اسلامه كلمشدر وجناب مرتضى كنديني غائب منزله سنه تنزيل بيورمشدر (حاف) مهمله ايله دراصلي حافي در ياساقط اولمشدر حافي الرجل لابس ضديدركه تركجه جيلاق ويالن اياق ديرلر حتى بشر حافي اولياي بغدادك معروفلرندندر يالن اياق كزرايدي انك حياتنده قطعا حيوانات بغدادده اشياي طريقده القاى قاذورات ايلمدي (ناعل) نعلين لابس اولان كيمسنه درمتنعل معناسنه در اكثر اولاد عرب حافي الرجل اولوب خصوصا مسنون اولمغله بعض كيمسنه لر اعتذار وقتنده يالن اياق اولورلر حافي وناعل ايرادندن مراد جمله ناس و بلكه حيواندن دخي دوه كبي حافي وآت كبي صاحب حافر اولنلرك دخي خيرليدر ديمكدر زمان خلافتنده شماتت ناس ظهور ايلدكده بوشعري قائل اولدي ديلرس ابوبكر صديق رضي الله عنه اول وقتده انتقال بيورديلر ايدي (ترجمه) اي ابن حارث اول واقف كه اولمه غافل وجاهل * زمين اوزره

كزلردن على المرتضى فاضل

وان رسول الله اوصى بحقه * واكد فيه قوله فى الفضائل

(بحقه) فى حقه ديمكدر بونده معنى ايكى وجهله در تحقيق پيغمبر كندى حقنده انى وصى قيلدى ياخود پيغمبر عليه السلام انك شاننده اطاعت وانقياد وحقنه رعايتله وصيت ونصيحت وتنبيه بيوردى ديمك اولور وحق لفظى خلافته منحصر ومصروف دكلدر حقوق اسلاميه دن برحقدر پيغمبر عليه السلام اكرچه حقنده نيجه وصايا بيورديلر لكن كرچه كندى خلافتنده شبهه‌سى يوغيدى اما خلافتنه نص صريح اولسه اجتهاد قيدى برطرف اولوردى وامر تحكيمه ارضاء الخصما رضا ويرلمزايدى ديديلر والله اعلم بحقيقته (ترجمه) انك حقنده پيغمبر وصيت ايلمش ايدى * فضائلده اولان قولنى انى تأكيد ايدر كامل

ولا تبخسن حقه واردد الورى * اليه فان الله اصدق قائل

(لا تبخسن) موحده ومعجمه ايله بخس ماده سندن نهى حاضر كه آخرينه نون تأكيد تشديد دخى لاحق اولمش معناسى حقنى البته نقصان ويرمه ديمكدر (ولا تبخسنه) خفيفه ايله وضمير ايله دخى نسخه در (اردد) سوق وترغيب ايله ديمكدر (ترجمه) انك حقنده تقصير ايله خلقى اكا سوق ايت * كلامنده نه ديمشدر انك بق اصدق قائل (نطق آخر)

انا الصقر الذى حدثت عنه * عتاق الطير تنجدل انجدالا

(صقر) طوغان كه چرغ ديرلر وسط عربى منقوط ووسط فارسى مهملدر وبازويلك لطيفنه شهباز دينور غلطنده چاقر وعربيده اجدل دخى دينور (عتاق) عتيقك جمعيدر عتاق الطير قوشلك اعضامى (يعنى) بن اول شهبازم جانكدازم كه سن سندن وبنم اوصافمدن خبردار سين اشته بن او يله بر صقرم اجدلم كه هواده پرواز ايدن مرغانك اعضالرى بربرينه قاريشوب خوفلرندن صقر صقور تررلر (ترجمه) بن او شهبازم هوادن نيجه چنكالمه * اصعب مرغان آتر جان جمله اولور پايمال

وقاسيت الحروب انا ابن سبع * فلما شئت افنيت الرجالا

(قاسيت) قسودندن اولوب بن رنج وزحمت چكدم ديمكدر (سبع) اصلنده ضم با ايله در برتيجى حيوانه ديرلر بن ابن سبع ديمك شجيع ابن شجعانم ديمك اولور وزن ايچون ساكن قيلندى اكر عدد مراد اولنسه يدى ياشنده ايكن هنوز شرف اسلام عيان ومنصب نبوت نمايان اولمشيدى (ترجمه) رنج حربى بن ابا عن جد چكوب كورمش ايدم * پس مراد ايتدكده افنا ايلادم نيجه رجال

قلم

فلم تدع السيوف لنا عدوا * ولم يدع السخاء الذي مالا

(ترجمه) جنك ايد نجه قويمدی هیچ تیغمز دشمن برم * هم سخاوجود بنده ایتمدی بيل ترك مال (نطق دیکر)

صيد الملوك ارانب وثعالب * واذا ركبت فصيدي الابطال

(ارانب) سلاسل وزننده جمعدر مفردی ارنب طاوشاندركه جغتايده طوشقان وفارسيده خركوش ديرلر (ثعالب) دخی وزن مزبوراوزره مفردی ثعلب دلكودرفارسیده روبه ديرلر (ابطال) قتال جمع قلندر مفردی بطل شجيع وبهادر ديمكدر (ترجمه) ملوكك صيدی خركوش ايله روباه اولدی عالمده * سوار اولدقجه اسب عزمه صيدم اوله هب ابطال

صيدي الفوارس في اللقاء فانني * عند الوغاء لغضنفر قتال

(فوارس) فرسان كبی فارسك جمعيدر (وغا) حرب (غضنفر) ارسلان (ترجمه) بنم صيدم سواران وغادر كارزار ايچره * كه بن بر حيدر كرارم الحق غازی وقتال

نطق آخر عليكم بالثلاثة فاكتموه * شجاعتكم وعلمكمو ومال

احدها شجاعتكم تقدير ندر (ترجمه) كتمی اوچ نسنه نك قيل التزام * جوهر نقد شجاعت علم ومال

فان الناس اعداء لهذا * ولا يرضيهم الا الزوال

(هذا) مجموع ثلاثه يه اشارتدر رواقعا شجاعت ثمرهٔ جسارت اولمغله اجرا اولنميان محلده دخی مهابتی در كارودرون ناسده موجب خوف وخلجان اولور پس اكا دائر بحثدن مجالسده كف لسان انسبدر وعلم دخی موجب مهابت اولمغله اكثر ناس ساده دللردر خصوصا فقراء صوفيه ميانده علماء كورنمك سبب وحشت وباعث نفرتدر انسان ايسه تمدن وانسيت ايله مألوفدر پس علماده عجب موجب وحشت وتواضع بادئ الفتدر ومال ودخی سبب عداوت اولوركه استرذهبك ديمشلردر اشته بواوچ نوع فضل حق يابنده هر كس يكسان اولمامغله اكثريا حدوث تحاسد ايجاب ايدر بين العيال دخی تكاليف مالانهايه ايله فترت ويا فقيرظن اولنسه اسقاط مهابت ايجاب ايدر طرفين يكسان كوسترلمك تدبيرمنزل لوازمندندر كه وسيلهٔ آسايش وباعث حسن زندكانيدر (ترجمه) دشمنيدر بونلرك جمله نفوس انلرك مرضيلری انجق زوال (نطق آخر)

اعيني جودا بارك الله فيكما * على هالكين لا ترى لهما مثلا

(همزه) حرف ندادر (عينين) منادای مضافدر يامتكلمه اضافتله نون ساقط

اولوب ایکی تحتیه ادغامیله فوقنه شده ویرلدی (جودا) جود ماده سندن جد
امرینك تثنیه سیدر اجتماع ساکنین ایله ساقط اولان واو ساکن موجودك
بالاقتضاء تحریکیله عودت ایلمشدر (بارك الله فیکما) جملهٔ دعائیهٔ معترضه در
تدمع عینین لازم اولان محلده وقوعیله دعایه مستحق اولدیلر (همالکین)
تثنیه در بری حضرت خدیجه وبری دخی جناب مرتضانك پدری ابوطالبدرکه
اسمی عبد مناف بن عبد المطلب ابن هاشمدرکه بیانی کلور (ترجمه) ای
دو چشمم بذل جود ایدلك ایکی اول ذاته کیم * کوجدیلر مثل ونظیر اولمازدی
نسوان ورجال

علی سید البطحاء وابن رئیسها * وسیدة النسوان اول من صلا
(بطحاء) مکه درکه اطرافنده اولان جبالك سیل مجراسنده واقع اولمشدر مذکری
ابطح قوملی ووسعتلی دره معناسنه در حضرت سید العرب والعجم صلی الله علیه
وسلم جنابلرینك نسبتلرندن بری دخی ابطحی اولدیغی بو سببدندرکه مکی دیمکدر
حتی منلا جامی بیورر * روحی فداء الذی صنم ابطحی اقب (سید البطحاء) ایله مراد
بونده ناظم جنابنك پدری ابوطالبدرکه سرور کائنات علیه التحیات حضرتلرینك
والدی عبد الله حضرتیله لابوین برادرلردرکه والدهلری فاطمه بنت عمرو
المخزومیدر جناب رسول علیه السلامدن اوتوزبش سنه مقدم ابوطالب دنیایه
کلوب وظهور نبوتدن اونجی سنالده مکه ده انتقال ایلدی که سکسان بش یاشنده
اولمش اولور حضرت مرتضی بیوررکه پدریمی غسل وتکفین ایدوب جدم عبد
المطلبك قبرینه دفن مراد ایلدم حفر قبر ایلدیکمده عبد المطلبی قبله یه متوجه
قعود اوزره بولدم وانك یاننه وضع ایلدم دیو بیوردیلر لطیفه لرندندرکه اسلامه
کلور سیم نماز قیلمم زیرا اوتراق محلم بندن عالی اولسندن حظ ایلمم دیدکلری حضرت
مرتضانك خاطرینه خطور ایلدکجه تبسم بیوررلر ایدی (وابن رئیسها) وصفی
انك پدری عبد المطلب دخی بنی هاشمك وانلر دخی سائر قبائلك رئیسی اولدقلری
جهتیله در (نسوان) مرأهنك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر سیدة النسوان ایله
حضرت خدیجه یی مراد ایدر که ازواج طاهراتدندر (ابتدا آه) بونلری تزوج
بیوردقلری زمانده یکرمی بش یاشلرنده وخدیجه قرق یاشنده ایدی پدری
خویلد بن اسد ووالدهسی فاطمه بنت زائده در جملهسی قرشیدر ابتدا ابوهاله
ابن زراره تزوج وفوتنده عتیق ابن عائذ عقد ایدوب اندن صکره اوچنجی دفعه ده
سعادت زوجیت حضرة ایله شرفیاب اولشدر کنیهسی ام هنددرکه ابوهاله دن

اولان

اولان اوغلی هند در ابوطالبدن خدیجه نك رحلتی اوتوز بش كونصكره دركه رمضانده واقع اولدی التمش بش یاشنده ایدی حجونده دفن اولنوب جنتله مبشره درجبریل علیه السلام اكا سلام ویروب وحق جل جلاله جنابلرندن سلام كتورمشدر) اول من صلا) قیلدی نماز كزار اولمسنی ایماء در ابتدا نبوت ظهورنده جبریل امام اولوب پیغمبر علیه السلام اكا اقتدا ایله بیت خدیجه ده قیلنان نماز مراددر كه اول نمازده جبریله اقتدا ایكنجیدر وحضرت ناظم كرم الله وجهه اوجنجی وعبد مملوك رسول علیه السلام اولان زید دخی اول نمازده دردنجی بولنمشدر حرف الدال وسائر محللرده دخی احوالی كچمشدر (ترجمه) بیری عبد المطلب زاده ایكنجیسی انك * هم خدیجه در نمازی قیلدی اول بركمال

مهذبة قد طیب الله خیمها * مباركة والله ساق لها الفضلا

(مهذبه) پاك طیب وطاهر كبی حتی قبل البعثه دخی خدیجه نك لقبلری طاهره در (خیم) كسر ایله طبیعتدر دیدیلر (ساق) ساقدن مقلوب ویا فضلده استعاره اولنوب شراب طهور فیض الهی مراد اوله كه (سقاهم ربهم شرابا طهورا) بیورلدی (ترجمه) قیلدی حق تهذیب اخلاق ایله ام المؤمنین * هم مبارك اهل فضل ایتدی انی اول ذوالجلال

مصابهما ادجی الی الجو والهوا * فبت اقاسی منهما الهم والنكلا

(مصاب) اسم مفعول اولدیغی كبی مصیبت معناسنه مصدر دخی اولور (هما) هالكین مذكوره عائد (ادجی) دجادن مزید ماضیسیدر اظلم یعنی مظلم قیلدی تاریك ایلدی (جو) شد ایله هوا مد ایله میان آسمان وزمیندر برای وزن قصر اولنور زبان ناسده اضافت بیانیه ایله جو هوا دیرلر لكن او ج هوا معناسنه غلط اولور كه فوق معناسنه اولور (بت) كیجه لدم (اقاسی) زحمتلرینه وقسوتلرینه تحملده اعانت ایدرم دیمك كه انلر هم ونكلدر (نكل) كسر ایله خوف معناسنه اسمدر نكولدندر شهادتدن ویمیندن نكول یعنی خوف ایلدی دینور الفی اشباعیه در (شكل) دخی نسخه دركه مجازا مشكول مكروه معناسنه اولور مثلثه ایله ثكلا خطادر (ترجمه) آنلرله ایتدی زوالی روزی باكه شب كبی * كیجه هم وغم ایله قالدم مهرنك نكال

لقد نصرا فی الله دین محمد * علی من بغی فی الدین قد رعیا الا

(نصرا) تثنیه (رعیا) دخی رعایتدن تثنیه (الا) آخرنده اولان الف علامت نصبدر ال كسر ایله وشد ایله درامسم الله وعهد وپیمان وحلف وجوار وقرابت

معناسی کلدیکنی سجستانی غریب القرآننده الاولا ذمة کریمه سی محلنده یازر وبونده عهد معناسی مراد در رعایت قرینه سیله (ترجمه) راه حقده نصرت دین محمد قیلدیلر * عهد یله دینی ایدوب حفظا ولدی اعدا پامال (نطق دیگر)

ان عبدا اطاع ربا جلیلا * وقفا الداعی النبی الرسولا

(قفا) اثرینه اقتفا ایتدی یعنی اردنجه کتدی (معنی) تحقیق اول عبد مسهدیکه رب جلیلک امر جمیلنه اطاعت وپیغمبر دلیلک دعوتنه اجابت ایلیه مصرع ثانی دعاسنه مظهر اولور (ترجمه) اوله بر بنده مطیع امر مولای جلیل * دعوت پیغمبره ایده اجابت اول جمیل

فصلاة الاله تتری علیه * فی دجی اللیل بکرة واصیلا

(تتری) تانک بری مفتوح وثانی ساکن ومهمله نک قصریله بربر معناسنه در فرد معناسنه اولان وتردن در اصلی وتری در (ثم ارسلنا رسلنا تتری) واحدا بعد واحد دیمکدر که فارسیده پیاپی وپیدرپی دیرلر الفی تأنیث ایچون اولوب تعریفنده عدم صرفی اولادر پس تنوین جائز اولمازا کرمنون اولورسه که نعتدر الفی الحاق ایچوندر دینور (بکره) ضمله اول الصبح یعنی ایرته غدکبی (اصیل) بکره یه مقابل اخشام مراددر که مسا معناسنه اولور لکن فی الاصل بعد العصر الی المغرب ویا عشا معناسنه دخی کلور (ترجمه) پس صلاة حق پیاپی بولسون وصول * کیجه کوندز نور وظلمت دورایده صبح واصیل

ان ضرب العداة بالسیف یرضی * سیدا قلدر اوینشی علیلا

(عداة) قضاة وزننده عدولفظنک جمعیدر اصلی عدا کسر ایله در وجمع بی نظیر درکه فعول وزننک بو وزن اوزره جمعی کلک کلام عربده بولفظه منحصر در لکن آخرینه ها الحاق دخی قاعده جائزدر اول صورتده اولی مضموم اولوب کو یا عدو وعادی معناسنه اولمق شائبه سیله عادینک جمعندن بر جمع مکسره مشابهت قصد اولندی مفعول ومضاف الیه در (ترجمه) دشمنانه ضرب تیغ ایلدی خشنود هب * سید پر قدرنی آندن شفا اولدی علیل

لیس من کان قاصدا مستقیما * مثل من کان هاویا وذلیلا

(قاصد) عادل قاسط (هاوی) وزن ومعناده ساقط یعنی حد اعتدالدن خارج وصراط مستقیمدن منحرف (ترجمه) پس عدالت استقامت اهلنه ظاهر بوکیم * خارج شهراه عدل اولان ذلیل اولمازمثیل

حسبی الله عصمة لاموری * وحبیب محمد لی خلیلا

(حسبی

(حسبی الله) الله بکا کافیدر دیمکدر (عصمت) حفظ حق حبیب محبوب
معناسنه اسم جلاله معطوفدر (محمد) اسم شریفی حبیبک عطف بیانیدر وحسبی
الله وحسبی رسول الله دیمک اولور بو اسم ابجد کتابکر یعده عدد حروفی کبی درت
محلده واقع اولمشدر که نهایت حروفی دخی اول عدده دالدر وحرف ثانیسی
انک ضعفی واول وثالثنک دخی عشریدر آل عمران وفتح واحزاب وقتال
سوره لرنده در (خلیلا) کفایت حسبی تمیزیله رفع ابهام ایدوب مصداقت
جهتندن کافیدر دیمکدر عصمة کبی (ترجمه) حضرت الله کافیدر امورم
حفظنه * هم حبیب الله اولمشدر بکا یار وخلیل (نطق دیکر)

اقیک بنفسی ایها المصطفی الذی * هدانا به الرحمن من غمة الجهل

(اقی) وقایه ماده سندن مضارع متکلمیدر وحفظ ایدرم دیمکدر (غمه) ضمله
ظلمت معناسنه درکه حضرت امام اعظم حقنده کاشف الغمه استاذ الامه دیرلر
(ترجمه) سنی ذاتم ایله حفظ ایدرم ای مصطفی المولی * سنکله جهلدن نور هدا
ویردی بزه فعال

ویفدیک حوبائی وما قدر مهجتی * لمن انتمی معه الی الفرع والاصل

(یفدیک) فدا که کبیدر فدا اولسون سکا دیمکدر (حوباء) فتح مهمله ومد ایله نفس
وجان (ما) استفهامیه در (مهجه) جان که روحدر (انتمی) افتعالدن مضارع
متکلمیدر انتساب صاحبیم دیمکدر (معه) وزننا ایچون عینی ساکندر (فرع)
دال بوداق که نسل واولاد واعقاب قصد اولنوب بونده حضرات حسنین مراددر
اصل کوکدر که بدر وجد وسائر اجداددر لکن بونده مراد جدی عبد المطلبدر
دیدیلر یعنی اصول وفروع علی نسبیله شرفیاب اولدیغم ذات شریفه فدا اولسون که
جانمک نه مقداری وار که اکا فدا ایلیم دیمکدر وزیرلشایان فخر اولدیغی (لقد جاءکم رسول
من انفسکم) من انفسکم دخی قرائت اولنمشدر انکله ثابتدر (ترجمه) اکا جسم
فدا اولسون ندر بو جانمه مقدار * که انکله فرع واصلم نسبتن چون قیلدم استکمال

ومن کان لی مذ کنت طفلا ویافعا * وانعشنی بالعل منه وبالنهل

(یافع) بیوملک اوزره اولان طفل انعش سرعتله رفع ایلدی یعنی رفعت بولقده
بکا اعانت عظیمی اولدی دیمک (عل) تکرار بردخی ایچمک شرب ثانی معناسنه
(نهل) شراب اول زیرا قواعد ندر که دوه محلندن برکره صویه وارد وبعده صادر
اولوب ینه اول محله کلدکده بردخی صو ویریلوب مرعایه اندن صکره ارسال
اولنور (یعنی) بنم صباوتم عالمندن بری بنم رفعتم رعایتنده اولوب بنی ایاقلندیروب

اكل وشر بمده احتياط ايله تربيه ونكهبانلق ايلين وجودشر يفدراول حقنده رعايت قيدنده اولديغم ذات لطيف ديمك مرادايدر (ترجمه) اكا طفل طفيل اولديغمزكوندن برى حالا * ايدوب اطعام واشراب ايتدى فيض لطفى سيال

ومن جده جدى ومن عمه ابى * ومن نجله نجلى ومن بنته اهلى

(نجل) نسل (اهل) زوجه دريعنى اول موصوف ومنعوتم اولان پيغمبر عالم صلى الله عليه وسلمك جدى عبد المطلب بنم دخى جدمدر وانك برعمى ابو طالب بنم بابامدر وانك نسلى حسنين واولادى بنم دخى نسلمدر وانك كريمهٔ محترمه لرى جناب زهرا بنم زوجه مدر اشته بوقدر علايق نسبيه وسببيه اولديغندن غيرى صحبت وصايت وخلافت صوريه ومعنويه امثالى ظاهرا باطنه نيجه نيجه مناسبت كثيره ميانمزده ثابتدر (ترجمه) انك جدى كه جدمدر وانك برعمى بابامدر * هم اصلى نسلى اصلم نسلم اهلم دخترى خوشحال

ومن حين آخى بين من كان حاضرا * دعانى واخانى وبين من فضلى

بو بيت مادهٔ مؤاخاتى مشعردركه حرف الباده (ولا يزور حين يدعا بالنسب) مصرعى شرحنده بيان اولندبكه حضرت مرتضى پيغمبر عليه السلام ايله مؤاخاة ايلمشيدى (اخى) حالاوزنده ماضيلردر (بين) ظرف (بين) تشديد تحتيه ايله ماضيدر ايكيسى بيننده جناس خطى واردر (ترجمه) مؤخاة امرى اثناسنده انلر حاضران ايچره * بنى ايدوب برادر فضلم ايتدى ذكرايله اجلال

لك الفضل انى ماحييت لشاكر * لاحساس ما اوليت يا خاتم الرسل

(ماحييت) بن زنده اولدقجه ديمك لشاكران نك خبريدر لام داخل اولمشدر (احساس) حس ايدوب علنا مطلع اولمق (احسان) دخى نسخه در (اوليت) سن عطا ايلدك ديمك (خاتم) فتح تا ايله مشهوردر رسالت ونبوت انكله ختم اولديغى ايچون كويا مهرلك اسمى اوله يا خود كسرايله كه انبياء ومرسلينى اول ذات شريف ختم وتمام ايلديكه آخرلرنده كلدى اندنصكره نبى بعث اولنمز روح الله دخى حين نزولنده شريعت محمديه وبلكه مذهب حنفيه اوزره عامل اوله و بيت شريفه نمازده استقبال ايده وكتاب وسنتدن استمداد ايده دبو تصريح اولندى (ترجمه) سنكدر فضل ولطف اولدقجه زنده شاكرم تحقيق * سنك احسان انعامك ايچون اى خاتم الارسال

نطق آخر الم تران الله ابلى رسوله * بلاء عزيزذى اقتدار وذى فضل

(ابلى) خيرايله عطا ايلدى ديمك اولورز برا خيراوشر مرادخى مستعملدر انكيچون

بلایی عزیزه اضافتله قید ایلدی (ذی) عزیزلڭ صفتیدر یعنی صورت مکروهه ضمننده نصر عزیز بوبدر غزاسنده کفره نڭ غلبه لری اثناسنده محول الحول والاحوال اولان ذوالجلال اهل اسلامڭ ذلت ضوریلرین کفره یه نقل ایله (لقد نصرکم الله ببدر وانتم اذلة) کریمه سی منطوقنجه امداد معنوی ایله دشمنی مظهر قهر وستیز ایلدیکن بیان قصدیله وارد اولان اشعاردندر (ترجمه) کورمدکمی حقڭ احسان رسول اکرمه * ایتدی عزت فضل وقدرت صاحبی اول ذوالنوال

بما انزل الکفار دار مذلة * ولاقوا هوانا من اسار ومن قتل

(هوان) ذل ومهانت واهانت بای طرقیه تعبیر اولنسان ادات ایله ادا و بلاء عزیزی انها یه وروب کفره بی دار قهر وذلتده اسکان ومسلمانانه بلای عزیز وعطای صفا آمیز احسان ایلدیکنی واسیر ومقتول اولق کبی هوان وخسران ملاقاتیله مظهر تدمیر وب قدیر اولدقلرینی افاده ایدر (ترجمه) یعنی انزال ایلدی کفاری دار ذلته * انلری ایتدی ملاقی سبی وقتله ذوالجلال

فامسی رسول الله قد عز نصره * وکان امین الله ارسل بالعدل

(عز) ماضیدر شریف وعظیم اولدی دیمکدر (عدل) عدالتدر هر کسه هر امرده مهم خصوصا شاهان آکهانه الزم لوازمدر حتی حکماء قدمادن ارسطوطالیس مرض موتنی حس ایلدکده لوازم سلطنتی ترتیب ایدوب وصیتنده دیدیکه موتمدنصکره بکا تربه بنا اولنوب وقبه سی مثمن الزوایا رسم اولنه و هر زاویه میاننده اولان کتابه یه بو سکز ترکیب مدور مربوط جلی خطله محرر قیلنه واقعا تنفیذ وصیت اولندی اول تراکیب ثمانیه بونلردر (العدل مألوف فیه صلاح العالم * العالم بستان سیاجه الدولة * الدولة سلطان بحته السنة * السنة سیاسة یسوسها الملك * الملك راع یعضده الجیش * الجیش اعوان یکفلهم المال * المال رزق یجمعه الرعیة * الرعیة عبید یتعبدهم العدل * دور دائمدر حناوی زاده اخلاقنده ترجمه رسم ایلمشدر (ترجمه) اولدی پیغمبر اوشیده مظهر نصر عزیز * عدله ارسال اولنمشدی امین خوشخصال

فجاء بفرقان من الله منزل * مبینة آیاته لذوی العقل

(فرقان) قرآن کریمڭ اسماسندندر حق ایله باطل میاننی فارق اولمغله تسمیه قیلنمدی کتاب کریمڭ یکرمی عدد اسمی بو منظومه فقیرانه ایله مضبوطمزدر (بیت) ای طلبکار معارف صاحب طبع سلیم * یازد یلرجمله یکرمی اسم قرآن کریم *

نوروفرقان ومهيمن در بيان تبيان هدى * ذكر وعهد ايله شفا رحمت صراط
مستقيم * حبل وبشرى وكتاب ايله مبارك موعظه * بيست اولديلر بلاغ ايله
كلام ايله حكيم (منزل) انزال اولنمش يعنى لوح محفوظدن سماء دنيايه دفعة
ايندرلمش ديمكدر تنزيل معناسنه دخى اكرچه مستعملدر لكن تنزيلده ترتيب
وتدريج معتبردر پس مدة نبوتده مقتضاى لزوم ايله جبريلك پيغمبر عليه السلامه
آيت آيت كتورمسى تنزيل اولور (ايات) اصح قول اوزره اسداس اربعه يعنى
٦٦٦٦ التى بيك التيوز التمش التى آيت كريمه در وآيات اعتباريله نصف قرآن
سورهٔ شعراده يأفكون لفظيله تمام اولوب فالقى السحرة نصف ثانيدندر وحروف
جهتندن نصفى سورهٔ كهفده (نكرا) كلمه سنك نونى نصف اولدن وكاف نصف
ديكردندر بعضيلر ديديلركه كاف دخى نصف اولدندر ومشهور اولان (وليتلطف)
كلمه سنك فاسيله نصف اول تمام اولور ونيجه لر واوده نهايت بولور لام اوّل نصف
ثانيدندر واصح اولان قول اولدر ديديلر اما كلمات تعداديله نصفى سورهٔ سجده (الجلود)
لفظى اولدن (ولهم مقامع) كلمه سى نصف ثانيدندر لكن سوره لره نظرله نصفى سورهٔ
حديدك آخريدركه مجادله نصف اخيردندر وبو تحقيق وبيان خلاصة الاتقاندر
(ترجمه) پس بزه قرآن كتوردى ايليوب انزال حق * حكم آياتى عياندر كيم
بيلور اهل كمال

فأمن اقوام كرام وايقنوا * وامسوا بحمد الله مجتمعى الشمل

(ايقنوا) يقينا بيلديلر (امسوا) اصلنده امسيوا اولوب حركه وصكره يادخى
حذف اولندى اخشامه داخل اولديلر ديمكدر (مجتمعى) اصلنده مجتمعين اولوب
حال ايدى اضافتله نونى ساقط اولدى (شمل) فتحله پريشان واجتماع معناسنه دخى
اولور اضداددندر لكن بونده تشتت مراددركه معناى اولدر (ترجمه) نيجه
زمره ايلدى ايمان يقين وصدقله * عمرى آخر ايتديلر حمد اوله بروجه مقال

وانكر اقوام فزاغت قلوبهم * فزادهم الرحمن خبلا على خبل

(زاغت) استقامتدن آخر طرفه مائل اولدى ديمكدر كه آيتده دخى (مازاغ البصر)
واقع اولدى (خبل) معجمه نك فتحى وموحده ايله فساددر خبال كبى (ترجمه)
بر كروه انكار ايله ميل ايتدى حقدن دللرى * بولديلر اولدم فساد اوزره بلاياى
خبال

وامكن منهم يوم بدر رسوله * وقوما غضابا فعلهم احسن الفعل

(امكن) مكن كبى قدرت ويردى اقدار ايلدى ديمك (بدر) بدر كبرا كه (لقد نصركم

الله ببدر) كريمه سى ناطقدر ابتداء رمضانده واقع اولان غزادركه حرف داله (فاناقد قتلنا يوم بدر) بيننده مفصلدر (غضاب) جمعدر غضبان مفردیدر اصحاب كرام حضراتنه اطلاق اولنمق (اشداء على الكفار رحماء بينهم) آيه كريمه سى كبيدر (فعل) فتحله اواق كسرندن اولادر (ترجمه) روزمحشر كسوز بدر ايجره وير روب قدرت نصير * اول رسول الله ايله اصحابه اولدى خوش فعال

بايديهم بيض خفاف قواطع * وقد حادثوها بالجلاء وبالصقل

(ايديهم) ميمك كسره سنك اشباعيله در (بيض) كسرايله ابيضك جمعيدر قلجلر ديمكدركه يوزلرى آق اوله (خفاف) كسرايله خفيفك جمعيدر (قواطع) قاطعة لفظنك جمعيدر (حادثوا) ايكى طرفدن سويلشديلر ديمكدر مراد مقاتله در (صقل) وصقال كتب وكتاب كبى مصدردر روشن وبراق ايلمك (ترجمه) اللرنده تيغ بران وخفيف خونفشان * شعشعه پاش وجلاد اراولدى برق شب مثال

فكم تركوا من ناشئ ذى حمية * صريعا ومن ذى نجدة منهم وكهل

(كم) تكثيرايچوندر ناشئ حادث فى الاصل صباوتله بلوغ ميانده اولان كشى (حميت) قوة غضبيه عار وغيرت (نجده) رفعت (كهل) اوتوز ياش قدرسنى اولان وعند البعض دوموى اولان كمسنه در ناشئ اوزره حرف مقدرايله معطوف (ترجمه) پس نيجه طفل وقوى غيرتكش عالى دلير * مردمى ايتدى فلك مغلوب دست ابتذال

وتبكى عيون النائحات عليهم * تجول باسبال الرشاش وبالوبل

(اسبال) ارسال واساله معناسنه كه مسبل الازار والذيل حد اعتدالدن زياده اوزاتمق وآقتمقدر (رشاش) كسرايله مطر معناسنه اولان رشك جمعيدر مقابله دن مطر خفيف معناسى فهم اولنور (وبل) مطر شديد (ترجمه) نوحه كاران مصائب انلرايچون صرف ايدوب * دمع ودمده چون مطر جودايله ايلر بايمال

نوائح تبكى عتبة الغى وابنه * وشيبة تنعاه وتنعى اباجهل

(نوائح) نائحه نك جمع مكسريدر نائحات جمع مصحح سالمى اولديغى كبى (عتبة) غزاة بدرلرنده مقتول وبعض خباثتى سابقا منقولدر كمال عداوتى سببيله غى لفظنه مضاف قيلنمشدى (غى) ضلالت وخباثت معناسنه در ابن ايله مراد عتبه نك اوغليدركه اسمى جدى كبى وليددر (شيبه) شارح قاضيمير سامحه الله شيبة الجد اولمق اوزره ايراد ايدرلكن شيبة الحمد اجداد نبويه دن جد اقربلرى عبد

المطلبدر اسمی شیبة بن عمرو در وعمرو هاشم ایله ملقبدر و بو شیبه مفتاح مکه حافظلرینک جدیدر که حرف الداله (والمرء عثمان ارومه استثنا) بیتی شرحنده مفصلدر (تنعی) اول نایحه لر موت خبرینی ویرر دیمکدر یعنی اکرچه مقدماً غزاة شمشیری ایله سرزده هلاک اولنلری عتبه واوغلی کبی نوایح مذکوره یاد ایلیکله عسکر کفاره دهشت وحرقت عارض اولوب صولت وحمله ده شدت حاصل اولمق ایچون انلرنوحه کارلردر لکن حقیقتده حیاتده قالان صنادیدک شیبه کبی ابوجهل کبی قتللرینه دلالتله فال ایدرزکه انلرضمنا اول قومه دخی قریب موتلرندن خبر ویررلر (ترجمه) عتبه ایله اوغلنی یاد ایلدی اول نایحات * شیبه وبوجهل قتلینه اونوحه دال فال

وذا الذحل تنعی وابن جدعان فیهم * مسلبة حری مبینة الثکل

ذحل) تقدیم معجمه ایله کین وغیظدر حتی صاحب کشکول جمع ایلدیکی حزب که ورد بهائی دیو معروفدر انده (واسلل مخیمة صدورنا واذهب الذحل والران والاجنة من قلوبنا) واقع اولمشدر (ابن جدعان) ضم جیمله ومهمله لر ایله عبد الله در تخصیص بعد التعمیم اولور (مسلبه) تسلیب بابنک مفعول مؤنثیدر که متسلب یعنی ماتم لباسی اتخاذ ایدن معناسنه در نوایحک صفتیدر اصلنده سلب صوءق وسلیب صویدقلری لباسدر ثوب حزن لابس اولمغه لباس قدیم سلبی لازم کاور (حری) عطشی کبی صوه مزمعناسنه مفرد مؤنثدر حران انک مذکریدر وزن ومعناده عطشان کبی وجهی حرارد رعطاش کبی (مبینة) بیاندن وزن مزبور اوزره در اوچیدنجی صفتدر آشکاره دیمکدر (ثکل) غیبوبت ولددن ناشی جزع وفزعدر عربده ضرب بدندر که (ثکلتک امک) دیرلر یعنی اناک سنک فرقتکه مبتلا اولسون دیمکدر هلاکیله بددعادن کنایتدر (ترجمه) کینه داران ابن جدعان جمله سین منعی ایدوب * تشنه ثکلی کبی اولدی سیهپوش نکال

نوی منهم فی بئر بدر عصابة * ذووا نجدات فی الحزون وفی السهل

(نوی) ماضیدر مقیم اولدی دیمکدر مقام ومکان معناسنه اولان مثوی بو ماده دندر (عصابه) کسرایله کروه (ذووا) صاحب معناسنه اولان ذونک جمعیدر که حالت رفعیدر واوایله فعلک فاعلیدر واولردن صکره الف جمع یازلمامق قیاسدر لکن فاضل تفتازانی دیرکه اثبات الف ثقاتدن واقعدر خلیل کبی که سائر واولردن فرق ایچون یازمشلردر مع هذا ضمیر جمع دکلدر اما صیغة جمع اولمغله تشبیها شاربوا الخرده اولدیغی کبی یازرلر بو مثلا لاعصام آل عمران حاشیه سنده

بیان ایدر (نجدات) برای وزن فتحه لرله نجدتک جمعیدرکه شجاعت معناسنه در پس ذوو النجدات اصحاب شجاعت دیمکدر شجعاندر (حزون) تقدیم مهمله وضمه لرایله جمعدر مفردی حزن فتح وسکون ایله جبل غلیظدر (سهل) جبلینده حزنک ضدیدر مفردایراداولنمق اول کونده امر سهل قلنده وشدائد کثرتده اولمسی اشعاردرقریبادخی (ع) یزدحمون الحزن والسواهلا * مصرعنده کلور (روایت) بوبیت بوحدیث شریفه اشارتدرکه صحیح بخاریده ابوطلحه روایتیله مسطوردرکه سردار اسلام علیه السلام حضرتلری بدر کونی بیوردیلرکه بدرنام بئرمعهوده صنادید قریشدن یکرمی دورت عدد کسنه یی انداخته ایلدیلر یعنی غزاوجهاد اثناسنده مرد اولان کفره دن اولمقدار کبارلری بئره اتیجون اول قیویه براقدیلر پس اوچنجی کونی سعادتله دلدلسوار عزیمت اولوب اصحاب کراملهٔ شفیر چاهه واصل اولدقلرنده دابه لردن نزول ایدوب خطیب الامم صلی الله علیه وسلم هر برینه ناملریله ندا ویوردیلرکه ای فلان بن فلان * وفلان بن فلان حالکزندر حق تعالی نک بزه اولان وعدکرعینده تحقیق بزلرحق تعالی یی صادق بولدق نصرتیله وعد بیورمشیدی منصوراولدق حضرت فاروق بیوردیکه یارسول الله اشباح بی ارواحه خطابده لطف ندرانلرسامع القول دکلمیدر حضرت مرشد الانام علیه السلام جنابلری بیوردیلرکه انلرسزلردن زیاده استماع ایدرلرکه سزلراولقدر سامع اوله مزسز بوسیاق بومحلده شارح اول قاضینک نقلیدر (ترجمه) چاه بدر اطرافنی جای ایلدیلر برکروه * اول دلیران وغا کادی طولوب سهل وجبال

دعی الغی منهم من دعی فاجابه * وللغی اسباب مقطعة الوصل

(غی) مصدردرغوایت کبی که رشدک نقیضیدر آیهٔ کریمه ده (قد تبین الرشد من الغی) واقع اولدی (من) فتحله فعلک مفعولیدرکه جمله اولور مصرع ثانی حالیه در وغی) ثانی اولک عینیدر (مقطعه) قطعک تفعیلندن فاعلک مؤنثیدرکه اسبابک صفتیدر (ترجمه) پس غوایت استین بولدی عقیبنده وصول * قاطع وصل اولدی اسباب غوایت اتصال

فاضحوا الدی دارالجحیم بمعزل * عن البغی والعدوان فی اشغل الشغل

(اضحوا) تقدیم معجمه ایله افعال ناقصه دن صاروا معناسنه جمعدرکه صاروا داخلی الضحی تقدیرنده در دارالجحیم اضافتی بیانیه در (معزل) جانب وناحیه در (کنا بمعزل عنه) دیرلر اول امره بزلر قارشمدق برسمته صاوشدق ومیلدلک وهوس ایلمدک دیمکدر (بغی) ظلم (عدوان) ضمله عداوت (اشغل) افعل تفضیل (شغل)

فتح وسكون ايله در ضم وسكون دخی جائزدر وفتحتين وضمتين دخی لغتدر لكن بونده وزن مانعدر واشغل تعميم مفعول ايچون اولقده (اشغل) من ذات النحيين كبی شاذ اولور زيرا افعال تعميده اصلا رديدبلرپس كثرت شغلدن عبارت وياشاغل معناسنه كه شغل شاغل ليل لائل كبی تأكيد ايچون اوله كه كويا انلری الساحه وسائر كارايله اشتغاللری انلری مظالمدن منع ايلمش كبی كورينورلر ديمك مألنده اوله كه مسامحات عديده ايله تصحيح اولنور (ترجمه) نارى كوردكده ايدوب اظهار عزلت ظلمدن * انلری دنياده مشغول ايتدی كويا شغل حال (نطق ديكر)

رأيت المشركين بغوا علينا * ولجوا فی الغوايه والضلال

(بغوا) جمع ماضيدر ظلم ايلديلر ديمك (لجوا) جمله كذلك جمعيدر عناد ايلديلر ديمك لج تركيبه انكولكدركه ستيزه فارسيدر (من قرع باباً ولج ولج) ضرب وبدندر (غوايت) غی سابق كبيدر وبوشعر احد غزاسی منقبه سيدر (ترجمه) مشركين ايتدی بزه عصيان وبغی * هم عناد وظلم طغيان وضلال

وقالوا نحن اكثر اذ نفرنا * غداة الروع بالاسل الطوال

(نفرنا) نفرتدن ماضی مجهولك متكلميدر نفرت برامرده قاچمق وچكمك تنفر كبی ويا برامره قاچمق يعنی آنك طرفنه وارمق حمله وصولت معناسنه (روع) فتحله خوفدر غداة روع خوف كونی كه زمان محاربه (اسل) ديكن شوك وخار كبی لكن بونده مرادمزراقدر لام جنس ايچوندر (طوال) كسرايله طويلك جمعيدر (ترجمه) ديديلر بز اكثرز حمله دمی * صبح حرب اولدقده بارمح قتال

فان يبغوا ويفتخروا علينا * بحمزة وهو فی الغرف العوالی

(حمزه) اعمام حضرتدن اولوب پدری عبد المطلب بن هاشمدر كه شجعان عربدن معروفدر خصما يه شدتی كمالده اولمق معناسندن تفألا تسميه ايلدكلری اسمادندر حامز الفؤادمتين وشديد القلب ديمكدركه اثرده (افضل الاعمال احمزها) وارد اولدی (امتنها واقواها) ديمكدر ديديلر اسد الرحمن واسد رسول الله دخی لقبيدر بدر غزاسنده عتبه يه خطابا مفاخرت ايدوب الله ورسولنك اسدی بنم ديديكی جهتدن اسد الله دخی ديديلر شهادتندنصكره لقب مزبور حضرت حيدر كراره خاص اولدی امام الانبيا عليه التحايا ايله رضاعا خوبنلری دخی واردركه ثوبيه ارضاع ايلدی مادری هاله در والده لری طرفندن دخی قرابتلری واردر شفيع الانام صلی الله عليه وسلمدن ايكی سنه سنلری زياده ايدی بعثتك ايكنجی سالنده

قبول اسلام ایلدی احد غزاسنده وحشینك شهید ایلدیکی حرف دالده یازلمشدر (غرف) تقدیم معجمه مضمومه ایله در جمعدر مفردی غرفه شهنشین وکوشکدرکه چارداق دیرلر چارطاقدن غلطدر وحلیی موصانده دیدیکی دخی مخالفدر (عوالی) عالیه نك صفتیدر مقصود قصور جنتدر (ترجمه) قتل حمزه یله اکر فخر ایتسکز * قصر جنتده اودر آسوده حال

وقد اودی بعتبة یوم بدر * وقد اودی وجاهد غیر آل

(اودی) هلاك ایلدی دیمك اولور رادن بدل واودنی اغتدرکه اودی مصرع ثانیده کلمشدر (آل) اسم فاعلدر ناقص اولمغله لامی ساقطدر اصلی واوی الو قلیله الایألو دیمور نقصان وتقصیر ایدن کشی پس غیر آل مألده قاصر اولمدیغی حالده دیمکدر (ترجمه) عتبه دست حمزه ده اولوب هلاك * بیقصور ایتدی عدوینی بایمال

وقد فللت خیلهمو ببدر * واتبعت الهزیمة بالرجال

(فللت) فا ایله در تفعیلدن ماضیدن متکلمیدر بوزدم وقیردم وقاچردم دیمکدر (خیل) جنسدر اراده رکبان ایله مجازدر (ترجمه) راکبان بدری ایتدم رخنه دار * هب هزیمت بولدی ابطال رجال

وقد غادرت کبشهمو جهادا * بحمدالله طلحة فی المجال

(غادرت) مغادره یعنی غدر ایتدم ابتدا فرصتیاب اولدیغم انده قتل ایلمك لازم ایکن تأخیرم آکاغدردر (کبش) قوجدرکه اوکی ونهازفا رسیدر کوسم دخی دیرلر سائر قیونلرك میاننده ارکان اولمق سببیله ریاسته شایان وشجیع اولنلره قوچ یکت تعبیری معروفدر (طلحه) کبشدن بدلدر مراد طلحة ابن ابی طلحه درکه لقبی کبش الکتیبه اولدیغی حرف الدالده مذکوردر (مجال) جیمله محل جولان اسم مکاندر کارزار مراددر (ترجمه) حمدلله منع ایدوب بن انلرك * بولدی سرلشکری طلحه مجال

فقتل لوجهه فرفعت عنه * رقیق الحد حودث بالصقال

(تل) ماضیدر لوجهه ایله معا (تله للجبین) کریمه سی مفهومنجه یوزی اوزره دوشوردی ویراقدی دیمکدر (رفعت) بونده قربت معناسنه یعنی یقین ایلادم دیمك که فرش مرفوعه بومعنایه درردیدیلر (وعن) اکرچه رفعك تبعید معناسنه اولمسنی کوسترسه ده وزنك عدم تحملی ایله الی دن بدل عن ایراد اولندی دیدیلر (رقیق الحد) مهمله لروقافلرله درغلیظك ضدیدر یوزی اینجه ووقعه یعنی زیاده

کسکین دیمك (حدوث) حادثنك مجهولیدر برنسنه یکیلندی دیمکدر وبونده نصقیل ایله تحدید یعنی زاغ آلود اولمغله مجدّدا محدّدا اولوب بویله کسکین قیلیج دیمکدر (معنی) یوزی اوزره ساقط اولدیغی کبی بندخی ذوالفقار صارم مصیقلی اکا تقریب ایلدم یتشدردم دیمك اوله یاخود رفع کندی معناسنه اولوب انی قتل ایلدیکم کبی یوزی اوزره دوشدی وبندخی ذوالفقاری اندن چکوب آلدم دیمك اوله (ترجمه) یوزی اوزره دوشدیکی دم ایلدی * باررأسن رفع تیغ برصقال

کان الملح خالطه اذاما * تلظی کالصعیقة فی الظلال

(ملح) طوزدرکه عسجردخی دیرلر حرف زایده یازلمشدر (تلظی) نار معناسنه اولان لظی ماده سندن تفعل بابنك ماضیسیدر یالکلندی دیمك که ترکجه اولجردی دیرلر (صعیقه) صاعقه که ییلدرم دیدکلریدر رعدی تعاقب ایدوب آسماندن زمینه ساقط اولور (الظلال) بونده لام عهد ایله سایهٔ سحابدر (مآل) کویا که میان ابردن صاعقه شعله سی کبی جوهری تلمع ایلدکده برشیئه بیاض وبراق طوزقار شمش کبی برروشن شمشیر آتشبار حسن ایله بارکران سرعی کردنندن رفع ایلدمکه حتی جان وتنی اول حمل ثقیلدن سبکبار اوله (ترجمه) جوهر تیغ ملمع برق وش * ابردن نازل اولوب ویررزوال (رجز)

هذا مقامی معرض مبذول * من یلق سیفی فله العویل

بو ارجوزه غزوهٔ احدده علمدار مشرکین اولان عثمان بن ابی طلحة العینك دیدیکی رجزینه جواب اولمق اوزره ظهور ایلمشدرکه بودر * انا ابن عبد الدار ذی الفضول وانك عندی یا علی مقتول * اوهارب خوف الردی مغلول (معرض) افعالدن فاعلدر ظاهر معناسنه در وبو ماده نوادر لغاتدندر که ثلاثیسی متعدی ومزیدی لازمدر (عرضت الشیء) بن شیئی عرض واظهار ایلدم (فاعرض) اول شیء دخی ظاهر اولدی دیمك اولور کیبتّه فاکب کبی (عویل) رفع صوتله بکا وزاری (نافعه) سفر السعاده ده دیرکه بکا که اغلامقدر اون نوعدر بری بکاء سرور درکه صاحبنه قریر العین دیرلر و ٢ جزع و ٣ مرحمت و ٤ خوف و ٥ محبت و ٦ مصیبت و ٧ ضعف و ٨ نفاق و ٩ عاریت و ١٠ موافقت فالدیکه کریهٔ مستی که سکرانك بکاسیدر بو امرلرك بری خطور ایلمکله در (ترجمه) بومقام چون عیاندر هرکسه * کورسه تیغم ایده فریاد وعویل

ولا اهاب الصول بل اصول * انی عن الاعداء لا ازول

اهاب

(اهاب) هيبتدن نفس متكلمدر (صول) صولت كبي حملهدر (اصول) انك مضارع متكلمى (ترجمه) حملهدن خوفم يوق اما حملهمي * ايدرم اعدايه اولم بن كليل

بومالدى الهيجا ولا احول * والقرن عندي في الوغا مقتول

اوهالك بالسيف اومفلول

(هيجا) جنك وغا كبي (احول) حولاندن متكلم مضارع (قرن) اقرانك مفردى كه دكدش وكفؤدر دنك ديرلر جملهسى حاليهدر (مفلول) فا ايلهدر مكسور ومنهزم اولان قومكه ديمشلر من فل ذل ومن جل فل (ترجمه) دونمزم بركون غزادن حاليا * بونده اقرانم يااولورلر قتيل * يااولورلر منهزم بندوذليل

(رجز آخر) اخسأ عليك اللعن من جاحد * يا ابن لعين لاح بالارذل

(بورجز) ابو الحكم عمرو بن اخنس بن شريق ثقفى احد معركهسى اثناسندهديدكى رجزك جوابيدر وعمرولك رجزى بودركه حرف الدالده اكا اشارت اولنمشدى يامن حبا بفارس معكمو * اذجاءنا فى حومة القسطل * يرجو قرانا قاصدا نحونا نسقيه من ماء السماء المجل * ما عندنا شئ سوى ماترى * من حادث بالعهد من صيقل * ذاك الذى يقرى ضيفه الوغا * واللاء للاضياف فى المنزل (كشف الغمه) صاحبى ديركه حضرت مرتضى كرم الله وجهه احد غزاسنده معروفلردن عمرو من بورى وابو الاسباع ابن عبد العزابى وابوامية ابن مغيرهبى وبنى عبد الداردن عبد الله بن جميلى وطلحه بن ابى طلحهبى قتل ايلديكنه ارباب مغازى اتفاق ايلديلر (اخسأ) تقديم معجمه ايله افتح وزننده امردرلكن بونده لازمدر متعدى دخى اولور بعيد اول ديمكدر ادات طرددركه (قال اخسئوا فيها) آيت كريمهسنده دخى كلمشدر تركيده بد اداردن مثلا كلابى دفعه اوش ديمك كبى (من جاحد) لعنك صفتى اولور يعنى كندلك كبى اهل انكارلساندن لعنت سائرندن شديد اولور (ارذل) ذال ايله رذيلك تفضيليدر الحق ديمك (ترجمه) بعيدا ولكيم سكا نفرين اولور انكار اهلندن * نيچه كلدك ايا فرزند ملعون جهان ارذل

اليوم اعلو لنيذى رونق * كالبرق فى المخلولق المسبل

(اعلو) نفس متكلم اولوب ناظمك اسم شريفى خواصندن اولان علوى اظهار يبى افاقهدر (ذى رونق) ذوالفقاركه حسن وبهاسى واب رونى اراده سيلهلقب ايلدى (مخلولق) اخليلاقك مفعوليدر اسكيمش لباس وكهنهجامه (مسبل)

بيانه آتلشدرحتى باجق وسو بزندی آنه قلری عزبه به وخسنه وعليل نقل اولنسان نسكره بدنى ته ابل ديرلر (ترجمه) بوكونكه ذوالفقارم بن حواله ايليوب ساكه * اوبرق آسا اينعبراسكي بر كيبي ايدوب اسفل

يغرى شئون الرأس لا ينثنى * بعد فراش الحاجب الاجزل

(يفرى) فاعليدر قطع ايدر ديمك ضميرى ذى رونقه راجع (شئون) ضمه شأن لفظنك جمعيدر رأس قرينه سيله باشدن كلن كوزطمرى دونده ذكر محل ايله قرن وجمع ايراديله ايكى بو شوز مراد اولنور شارح ضمير آنى بندشرو ايله بيانى چنددان حسبان اولمز زيرا مراد ايكى بو شوز محلى كه فرق الرأس در انك حاق وسطنه شمشيرى ضرب ايله ديكمده باش ايكى شق اولوب كويا هر بر بو شوز برشقنده بولنغله بر برندن مفارقت ايدرلر بو صورتده كه (لا ينثنى) اول ايكى شقك هر برى بردخى عودت ايدوب كان بربره كلمك محالدر ديمكدر وقعلك مفعوليدر (بعد) ظرف مقطوع مضموم (فراش) فراشه كبى قحفه قاشدن طماغيلن خرده پاره لر فعلك فاعليدر آخر بيتك اهماليله دخى نسخه در (حاجب) قاش ابرو معناسنه (فراش الحاجب) پاره پاره اولان قاش كوكلرى (اجزل) جيم وزاى ايله مقطوع ديمكدر (مآل بيت) اول ذوالفقارى بن حواله ايلدكده باشى ايكى شق ايدر واول قاش التنده اولان كوكلرك پاره لرى كه قطع اولنشيدى بردخى عودت ايدوب تجمع ايله بربره كلمك محالدر (ترجمه) ايكى شق ايليوب اول سيف مسلولم سنك باشك * ايدجمع اولميه اول خرده پاره كاسه كالاول

ارجو بذاك الفوز فى جنة * عالية فى اكرم المدخل

(فوز) مصدردر نجات وظفركه فيروز ديرلر (اكرم المدخل) اشرف المقامات ديمكدر (ترجمه) بوميدانده جهادمله جناب حقدن اميدم * جنان ايجره اولام فائز موبد اشرف مدخل (الطف ديكر)

الحمد لله الجميل المفضل * المسبغ المولى العطاء المجزل

(مفضل) افعالدن فاعلدر فضل واحسان ايدن كمسنه (مسبغ) وزن مزبور اوزره آخرى معجمه در لطف وكرمنى تام وكامل قلان ذات (مولى) وزن سابق اوزره در عطا ايدن كمسنه كه مفعولى اولان عطايه مضاف (عطا) مصدر مفعول معناسنه (مجزل) باب سابقدن مفعولدر تام معناسنه عطانك صفتيدر (ترجمه) جميل اولان خدايه حمد شامل * كه ايدر قوله عطا والطفى كامل

شكرا على تمكينه لرسوله * بالنصر على الغواة الجهل

(تمكين) قدرت ویرمك وال ویرملك ویرویرملك ضدّی تلویندر سالك حقنده عند الكرام تمكين افضلدر لكن شیخ اكبر حضرتلری ایكی تلوین میاننده سالكده حاصل اولان تمكيندن تلوین ثانی افضلدر كه ظلك مظله تبعیتی معناسنه در دیو بیوردر نعمت تمكينه شكر مراددر كه سبب تمكين نصرتدر (غواة) قضاة وزننده انك كبی غاوینك جمعیدر وصفی دخی (جهل) كمل وزننده جمعدر مفردی جاهلدر جهل دخی ایكی نوعدر بری بسیطدر كه بیلمكدر و بری دخی مركبدر كه بیلمدیكنی دخی بیلمكدر بونده ایكیسندن عامدر (ترجمه) شكر حقه ویروب تمكين رسوله * انی اعدایه غالب ایتدی عادل

كم نعمة لا استطيع بلوغها * جهدا ولو اعملت طاقة مقول

(كم) تكثیر ایچون (لو) وصلیه (اعملت) قوللاندم دیمك (مقول) مسطر وزننده آلت قول كه تركیبه یا ایله دیلدر عربیده لسان ولقلق ومزود وفا رسیده زبان وورق یادر وكوچك دیل لهاة وتیف وملازه در (ترجمه) نیچه نعمت كه شكره قدرتم یوق * چالشسه طاقت اولدقچه بو قائل

لله اصبح فضله متظاهرا * منه علی سألت ام لم اسأل

(لله) لام قسمیه در (متظاهر) معین وظهیر وپشت وپناه واصیر (ترجمه) بحق حق كه فضليدر ظهیرم * نیازا یتسمده اولمزسمده سائل

قد عاین الاحزاب من تأییده * جند النبی وذی البیان المرسل

(عاین) كوزیله كوردی دیمكدر مفعولیت آنیدر (احزاب) حزبك جمعی جماعت معناسنه (تأیید) قوت وشدت ویروب محكم قیلمق (جند) مفعولیدر (بیان) كشف كه نطقنه دخی شاملدر كلامه بیان تسمیه سی معنای مقصودی كشفی ایچوندر كه (هذا بیان للناس وهدی وموعظة) بیورلدی (ترجمه) كوزیله كوردی لشكر نصر حقی * كه صحب فخر مرسل فوزه نائل

ما فیه موعظة لكل مفكر * وان كان ذا عقل وان لم یعقل

خیبریلردن قرظیه لر وبنی غطفان وقریش اتفاق ایله مدینهٔ منوره یی محاصره ایدوب محاربه اولاجق كیجه (نصرت بالصبا) سرّیله برشدید روزگار ظهور وجمله سی منهزم ومقهور اولدقلری ماده یه بو ایكی بیتده اشارت ظاهردر (ما فیه موعظة) جمله سی عاین فعلنك مفعولیدر (مفكر) مذكر كبی خاطره كتورن كمسنه لكن بونده متفكر مراددر كه فكر واندیشه ایدن كشی در مصرع ثانی وضوح بند ونصیحی بیانده

مبالغه درکه عقلی اولان واولمیان دخی انی صرف ذهن ایله درك ایدر دیمکدر
(ترجمه) بوامرك پند ونصحی آشکاره * بیلور عاقل انی هم غیر عاقل (نطق آخر)

فقد کان ذا جد وجد لکفره * فقید الیمانی الجامع بعتل

اکبر قبائل یهوددن اولان حی بن اخطبك قتلنی افاده مراد اولنور وقتا کفار عسکری خندقدن رجعت وهر بری کندی قبیله سنه عودت ایلدکلرنده اهل اسلام دخی مساعدهٔ پیغمبری ایله سلاحلرین محللرینه وضع وجنکدن فارغ اولدیلر ایرتسی علی السحر حضرت جبریل نازل اولوب لشکر اسلام ایله بنی قریظه اوزره غزا امری جانب جناب باریدن ایصال ایلدکده بین الاصحاب ندا اولنوب جمله اصحاب کرام جمع اولوب حضرت مرتضانك دست میمنت پیوستنه علم شریف تسلیم اولندی سعادتله واربلوب اویله نمازنی اندهادا ومحاصره به مباشرت اولندی یکرمی بش کون محاصره ومقاتله ایله اوقاتکذار اولوب بعد النصره سعد بن معاذ وسائر اصحاب ایله مشورت اولنوب رأی سعد بیر موافق تقدیر قدیر اولوب مردانی قتل وزنان واولاد مالن غنایم قیلندی کفارك قتللرینه حضرت مرتضی ایله زبیر مباشرت ایلشلر ایدی اوچیوز وباید یبوز وعلی قول سکز یوزدن زیاده وطقوز یوزدن ناقص ایدی ومقتوللرك میاننده حی بن اخطب قبل القتل انشاد ایلدیکی شعر ارباب سیرك تحریر کرده سیدر چندان مفید اولمامغله طی اولندی (جد) فتح جیمله غنا معناسنه درکه حرف الکافده مذکور در ایکنجی (جد) کسر ایله سعیدر (قید) قاف ایله فادنك مجهولیدر ایصال اولندی دیمکدر وقوادبو ماده دن اولوب (کبشهم) یمننده قریبا تقییدو بیان قیلندی (مجامع) مجمع لفظنك جمعیدر جمعیت محللری (یعتل) عتلدن مضارع مجهولدر عنفله جذب اولنور دیمکدر لفظ قرآنی اولان عتل بوماده دندر (ترجمه) فی الحقیقه برغنی هم کفره جدنامی وار * دیزه برکافر کتوردیلر عتیل پروبال

فقلده بالسیف ضربة محفظ * فصار الی قعر الجحیم یکبل

(قلد) کردننه طاقدی دیمکدر قلاده دندر لکن بونده بالسیف لفظیله معا قلیج قوشاندی دیمکدر (محفظ) اغضاب معناسنه اولان حفیظه دن مزیدك فاعلیدر (یکبل) کبلدن تفعیلك مضارع مجهولیدر بونده کرفتار قیلنور دیمکدر (ترجمه) کردننده قلاده اولدی تیغك ضربی کیم * واصل قعر جحیم اولدی کوروب دورلو نکال

فذالك

فذالئمعادالكافرين ومن يكن * مطيعالامرالله فى الخلدينزل

(معاد) جاى بازكشت (فى الخلد) مؤخر ينزل به تعلق ايدوب جزاء شرط اولور (ترجمه) مرجعى كافرلرك اولدروكى مؤمنلرك * منزلى دارنعيم اولوربو در بونده مآل (نطق ديكر)

ألا يا عدالله اهل النفاق * واهل الاراجيف والباطل

(ألا) حرف تنبيه واستفتاحدركه انكله فتح كلام اولنوب مفاد سخنه تنبيه اولنور افعالده اعلم كبيدر (ياعدالله) دعاء عليه دركه لعنتدر (اهل نفاق) اول كمسنه لردركه اعتقاد كفرى مضمر جنان ايكن ايمان قولى اعلان ايدر ونفاق بو فعله اسمدر (اراجيف) مصابيح وزننده جمله درار جافك جمعيدركه اودخى رجفه نك جمع قلتيدر زلزله معناسنه در وجمع الجمع اقوال كاذبه دن كنايه در (ترجمه) بعيداولسون منافقلر الهى * دخى اهل اكاذيب ايله باطل

يقولون لى قد قلاك الرسول * فخلاك فى الخالف الخاذل

(قلا) ماضيدركه بغض وعداوت ايلدى ديمكدر لفظ كريمه (ماودعك ربك وماقلى) بيورلدى اى ماقلاك (خلا) تخليه ايلدى يعنى بوشلادى وايبن اوزاتدى ديمك (خالف) متخلف معناسنه در نقصان ويا برقصور سببيله كير وقالان كمسنه كه قرآنده (فاقعدوا مع الخالفين) واردا ولدى (خاذل) دخى معناى مزبوره كاوركه رمه دن تخلف ايدن ظبيه دردبو اصمعيدن منقولدر مجمه لرله خذلاندندر متروك النصره معناسنه (ترجمه) بكا ديرلر رسول ايتدى سكا بغض * سنى ترك ايتدى چون خالف وخاذل

وماذاك الالان النبى * جفانى وما كان بالفاعل

بو بيت كعبك (ع) انبئت ان رسول الله اوعدنى) كلامى مآلنده در (ترجمه) دكادر بو سكا لكن جفادر * ديدم پيغمبر اولمز آنى فاعل

فسرت وسيفى على عاتق * الى الراحم الحاكم الفاضل

(عاتق) كردن ايله اوموز باشى اراسيدر بين المنكب والرقبه كبى (فاضل) احسان ايديجى (ترجمه) ايدوب شمشيريمى بردوش واردم * رسوله راحم وحاكم وفاضل

فلما رأنى هفا قلبه * وقال مقال الاخ السائل

(هفا) خلجان وخفقان ظهورايلدى يعنى جبالادى ديمكدر قلب شريف نبويده هفوت ظهوريني اخبار ايلك محضا كشف قلب واشراف دل اولديغى ظاهردر

زیرا امارت ظاهریه سی بو قدر کذب دخی متصور د کلدر (وقال) یرنده ایدی دخی نسخه در (مقال اخ سائل) برکسنه قرنداشنك حالنی سؤال وقننده سائر کمسنه نك حالنی استفساردن ترقیلی ادای مشفقانه ایله سویلدیکی سخندر (ترجمه) بنی کوردکده اولدی مضطرب دل * مقال رحم ایله چون اولدی سائل

امّ ابن عمی فانبأنه * بارجاف ذی الجسد الداغل

(امّ) تأمیدن امردر قصد ایله یعنی حالکی نقله شروع ایله دیمکدر جمله سی مقول قولدر (ابن) منصوب منادای محذوف الاداتدر ام یا ابن عمی ایکن حرف ندا حذف اولنوب امرك آخری جزما موقوف وهمزهٔ ابن دخی وصلی اقتضا ایدوب تحریکی لازم کلدکده تحریك عارضی ساکنده کسره ویرلك اصل اولوب میم مکسور قیلنوب بابه وصله ام ابن اولدی (فانبأنه) فا امرك جوابنه داخل (انبأت) وزن ومعناده اخبرت کبیدر (داغل) حیله کار ومکار دیمکدرکه دغل مکر وفساددر (ترجمه) ای ابن عم دیدکده سویلدم هب * اکاذیبی که دیر حاسدله داغل

فقال اخی انت من دونهم * کهرون موسی ولم یأتل

(من دونهم) غیرهم دیمکدرکه ایت کریمه ده (أأنت قلت للناس اتخذونی وامی الهین من دون الله) وارد اولوب من دون الله غیر الله ایله مفسردر (هرون) برادرینه اضافتله منصرفکه مجروردر (لم یأتل) اصلنده عدا وزننده اولان الادندرکه نافیه ایله قصور ایلمدی معناسنه درلفظ کریمه ده (لا یأتل اولوا الفضل) وارد اولدی (ترجمه) دیدی سنسین قرنداشم دکل غیر * اولوب هرون موسی کبی کامل (منقبه) تاریخ هجرتك طقوزنجی سالنده سرور دارا کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سمع همایونلرینه رسیده اولدیکه روم جانبندن شامه عسکر کلوب مدینه یه توجه اوزره در ومقدمه سی بلقا نام محله رسیده اولدی وهرقل اول ایامده حمصده ایدی پس حضرت پیغمبر علیه السلام اوچیوز نفر اصحاب کرام ایله شام سمتنه رهروان اولوب تبوك دیمکله معروف یره وارلدیکه مدینه یه اون درت مرحله در ایکی آی قدر انده توقف بیورروب ظاهر اولدیکه بو خبر بیغمبر دروغ محض ایمش تکرار عودت بیوردیلر بو حرکتلرنده حضرت مرتضی مدینه ده خلافتله قالمشلر ایدی حافظ اسمعیل نقل ایدرکه منافقین دیدیلرکه پیغمبرك حیدری مدینه ده ابقاسی میانلرنده بر برودت وکدورت پیدا اولمق سببیله در بو سخن سامعه خراش مرتضا اولدقده شدّ رحل ایدوب حضرت پیغمبرك

خاکپایلرینه

خاکپایلرینه رخسای اولدی اول ایامده معسکر همایون بحرف نام محاده ایدی
واقعهٔ منافقانه یی حضور سعادته عرض ایلدکده بیوردیلرکه کاذبلردن
بن سنی اهل واولادم وسنک دخی عیال واولادک میانته ناظر نصب ایلدم
سن بکا هرون موسی کبی اولمغی طلبکارد کلیسین وارمأمور اولدیغک خدمتکده
مقدم وثابت قدم اول بیورد قلرنده حضرت وصی نبی بنه عودت ایلدی عینیله
بو حکایت شیخین اتفاقیله مروی اولان احادیثدندر دیو قاضی بر تصریح ایلمشدر
(روایت) شیخ ابو اللیث نصر سمرقندی بستان العارفین نام کتابنده روایت ایدرکه
حضرت حیدر کرار کرم الله وجهه بیوررلرکه بن غزا وحربه غایت مائل ومحب
اولدیغم سببدن امام حسن دنیایه کلدیکی زمانده اکا حرب لفظی اسم تعیین ایلدم
سرور انام تغییر بیوروب حسن دیو تسمیه ایلدیلر کذلک حسین دخی ولادتنده
منوال مشروح اوزره اولمشیدی بعده بن انلری هرونک اوغللرینک اسملری اولان
شبر وشبیر ایله دخی تسمیه ایلدم دیو بیوردیلر صلی الله علیه وعلی آله وسلم سرم خاک
ره هر چار سرور * علی ومصطفی شبیر وشبر * شبر شبیر حسن حسین وزننده درلکن
موحده لرلشده لریله دخی لغتدرکه بیت فارسی اکاناظردر (نطق اخر)

قد طال لیلی والحزین موکل * لحذار یوم عاجل ومؤجل

(حزین) بمعنی فاعلدر حزن وبریجی در امور دنیویه اکثری حازندرو حزن وفرحک
موضعی قلبدرکه بعض حکما دیمشلر عقل دماغده در خوف کوزده در * حق
وباطل قولاقده در حیا بشره ده در روح برونده در حیات قده در هموم
وغموم صدرده در خنده طحالده در رحمت وغضب جکرده در کسب اللرده
وزحمت ایاقلرده در دیو ابو اللیث بیان ایدر (موکل) تفعیلدن مفعولدر حواله
وتسلیط اولنمش که فارسیده کماشته در (حذار) کسریله حذردن احذر امرینک
اسمیدرکه شاعر دیمش (بیت) هی الدنیا تقول بملاء فیها * حذار حذار من بطشی
وفتکی (مؤجل) موقت ومهلتلی معناسنه (ترجمه) شب یلدایه حزن
اولدی موکل * صقین کلمزدکل روز مؤجل

والناس نعروهم امور جمة * من مذاقتها کطعم الحنظل

(نعرو) مضارع مؤنثدر نزول وتقرب ایدر دیمک (جمه) کثیره معناسنه امورک
صفتیدر جیم غفیر بو ماده دندرکه بری برینی معنی تأکید ایدر (حنظل) مهمله
ونون ایله وظاده اهمال دخی لغتدر قاربوز فدانی کبی زمینه منبسط اولور بطیخ
هندی کبی ورقی وصاری شکوفه سی اولور کندی غایت اجید رشحمی بیاضدر

قارغه دوكلكى ديرلرعلقم وصراء دخى اسماسندندر (ترجمه) كلورناسه
نيجه امرلمر كيم * باتده شهد فايق شحم حنظل

فتن تحل بهم وهن سوارع * تسقى اواخرنكا س الاول

(تحل) حلولدن تنزل ما لنده در (سوارع) سرعتدن فاعلك جمعيدر (ها) فتنه
راجع (ترجمه) كلورسرعتله چوق فتنه كه اولور * اواخر حصه ياب كاس اول

فتن اذا نزلت بساحة امه * خيفت بعدل بينهم مبهل

(فتن) بدل اولدر (تلك فتنة) تقديراولنور (ساحه) اولوكى پيشكاه خانه در
باحه كبى (امت) طائفه وجماعتدركه معنالرينك بريدر اتباع انبيا معناسنه
وجامع الخيرات اولان برذاته دخى اطلاق اولنور ودين وملت وحين وزمان وسائر
معنالرى وشواهدينك تفصيلى غريب عزيزده مسطوردر (خيفت) خافنك
مجهولى ومؤنثيدر احيانا متعدى دخى اولور (عدل) عادل معناسنه موصوفى
محذوفدر (مبهل) بهلدن تفعيلك مفعوليدر تضرع كنديده طبيعت اولان
مخلصدر فى الاصل بهله لغتدركه بهلة الله عليه ديرلر بهله وبعد اهلى اولان
كمسنه قانط وايس اولمدقجه تضرع وابتهال واخلاص انك حال وكارى اولور
عدلك صفتيدر يعنى محذوفك صفت بعد صفتى اولور (ترجمه) اوله نازل اكر
اول فتنه قومه * اولور عادللر يله اول موجل

(نطق ديكر) ان يومى من الزبير ومن * طلحة فيما يسوئنى طويل

(زبير) عشرهٔ مبشره دندر وطلحه كبى واصحاب بدردندر لكن ايكيسى دخى وقعهٔ
جملده حضرت فاطمه مخالفت اوزره ايكن كنديلره پندايله حق ظاهر اولمقده
قبل المقاتله فارغ اولمشلردر ينه اول اثناده فوت اولديلر (طلحه) اصحاب بدردن
دكلدر نسب نبى عليه السلامه زبيرك نسبى قصى ده وطلحه نك اجدادى مره ده
ملاقى اولور واسمى منصرف دكلدر (طويل) ان نك خبريدر (ترجمه) زبير
وطلحه كارنلسزايه * كيروب يوم غم اولدى باكه اطول

ظلمانى ولم يكن علم الله * الى الظلم لى لخالق سبيل

(علم الله) ماضيدر قسمدر واسم جلالك هاسى مصرع ثانى يه مرهوندر
(ترجمه) بكاظلم ايتدى انلرحق بيلورلينك * دكل ظلم جهان بنده مخيل

(نطق آخر) الامن ذا يبلغ ما اقول * فان القول يبلغه الرسول

(من) استفهاميه (يبلغ) تبليغدن (يبلغ) ابلاغدن مضارعلردر (رسول)
ايلجى كه سفير دخى ديرلر (ترجمه) كيمدر اول كيم ايده تبليغ مقال * چون

سفير كدر بلاغ قيل وقال

الا ابلغ معاوية بن صخر * لقد حاولت لونفع الحويل

(ابلغ) افعالدن امردر (معاويه) بلا الف دخی رسم‌ـدر عثمن كبی واسمنك اشتقاقی حرف الواوده كاسه كركدر اصحابدن ملك دمشق اولان كسنه نك ناميدر پدری ابوسفيان فتح الفتوح مكه سالنده اسلامه كلدی كندی قديم الاسلام دكلدر پدرندن بريل مقدم هجرت نبويه نك سكزنجی سالنده اون سكز ياشنده ايكن دولت اسلاميه نك اون سكزنجی غزاسی اولان حديبيه سنه سی وياپدری ايله معا ايمانی قبول ايلدی بعض قبائل ايچون تحريرات نبويه خدمتنده بولنوب لكن كاتب وحی اولمدی يوزالليدن زياده حديث روايت ايدوب كتب سته ده اولان اون اوچ حديثندن ماعدا صحيح بخاريده درت ومسلمده بش حديثی واردر يكرمی سنه وكالت ويكرمی سنه قدر اصالت ايله شامده قرق سنه مقداری امارت ايلدی رجب نصفنده التمش تاريخنده سكسان ياشنده فوت اولوب ضحاك فهری نماز فی قيلمشدر بر سنه اوغلی يزيد عنيد جالس اولمشدر كه امويه نك ثانيسيدر اوچ سنه سلطنتله دولت اسلامی تغييرايدن خبيثلردندر اوتوز سكز ياشنده فوت اولدی ابوايوب انصاری نك رضی الله عنه استانبوله كلديكی سالده يزيد يكرمی بش ياشنی هنوز متجاوزايدی سرعسكر اولمق شهرتی شهرت كاذبه در * جنابی تحريری اوزره حضرت خالد ايله معا اوتوز اوچ اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين وسائر تابعين ايله يوز تمش بيك غزاة مسلمين ايچون اويله برمجنون شقی امير اولمق عقلا بعيد اولديغندن ماعدا يزيد ابن شجرة الرهاوی نام براعقل وارشد كسنه امير مختار لری ايديكی شهاب الدين ابن حجر مصری نك اصابه سنده متعدد محلارده تصريح ايلديكی اموردندر وقت معاويه ده اولوب اسمی دخی يزيد بولنغله ظنا اوغلی اولمق اوزره بين المورخين شايع اولان خطالردندر دولت مزبوره نك جمله مدتی الف شهردر (حاولت) طلبت معناسنه (حويل) اول ماده دن طلب معناسنه اسمدر (ترجمه) واروب ابن صخره كيم عجب * حيله قيلدك وارمی اندن لطف حال

ونا طعت الاكارم من رجال * هم الهام الذين لهم اصول

(ناطعت) موثندر وصلنده تكسير اصلدر طوقشدی طوس ايلدی يعنی باش باشنه كلوب بوقدرجدال ايلدی (اكارم) اكرمك جمعيدر كه كريمك تفضيليدر (هام) جنسدر واحدی هامه در رأس معناسنه ومرادرئيس وسرداردر (اصول)

جمعدر مفردی اصل حسب معناسنه (ترجمه) ایلدیلر چون قتالی اول کرام هر بری سردار شجعان رجال

همو نصروا النبی وهم اجابوا * رسول الله اذ خذل الرسول

(خذل) ماضی مجهولدر ترك اولندی دیمکدر محل ضمیرده ظاهر ایرادی تبرك وتلذذ ایچوندر (ترجمه) نصرت ایدوب جمله سی پیغمبره * ترك اولندقده اجابت ایتدی آل

نبیا جالد الاصحاب عنه * وناب الحرب لیس له فلول

(نبیا) بیت سابقده اولان نبیدن بدل اولوب (ان مع العسر یسرا) کریمه سی قبیلندن اولور (جالد) جمله ماضیه در قلجلادی یعنی جلادت ایدوب قلج جنکی ایلدی جاهد معناسنه لکن نسخه دکلدر (ناب) درت دیشدر فك اعلاده رباعیه ایله اضراس یعنی آزیلر میاننده بردندان یمینا ویسارا دخی بر وفك اسفلده دخی مقابله لرنده بر دیشدر لکن بونده همان حد سیفدن کنایه درکه قلجك کسکین طرفیدر (فائده) معلوم اوله که اسنان انساندن قوسه فك اعلی وسطنده اولان ایکی دندان ثنیه وجمعی ثنایادر حین تبسمده کورنور بونلردن ماعدایه عوارض دینور وانلرك ایکی طرفلرنده برر رباعیه اولوب جمعی رباعیاتدر فتح وتخفیفله در وبونلر دنصکره اولنلرك جمله سنه قوارح ومقارح دخی دینور وانلرك دخی یانلرنده برر دیش نابدرکه جمعی انیابدر بونلرك دخی وراسنده یمینا ویسارا بشر دیش واردرکه انلرك دردینه ادراس واراحادخی دیرلر مفردلری ضرس ورحی درابتدا ایکیشری ضواحکدرکه تبسمدن زیاده خنده ده رونما اولورلر وایکیشری دخی طواحندرکه بودخی درت اولوب جمله سی اون درت اولور فك اسفلده دخی مقابله لرنده تحتانی بر ومثل عدیلی اولمغله مجموعی یکرمی سکز اولور وانلرك دخی نهایتنده هر برطرفده ایکیشر دیش اولورکه اکا نواجذ وهر برینه ضرس الحلم تعبیر اولنور بعد البلوغ نابت اولورلر هر کسده ظهور ایلمزلر کمال عقله دلیلدرلر انکله اوتوز ایکی تمام اولور جمله سنه اسنان دینور مفردی سن کسر وتشدید ایله در ضرس وناب مذکور وماعداسی مؤنثدر ثنایا ورباعیات قطع ایدر وانیاب کسر ایدر وطواحن طحن ایدر یعنی اوکودرکه رحی دخی دکرمن دیمکدر اضراس ترکیجه ازی دیشلری دیمکدر انلره سوالغ دخی دیرلر نسوانده اعداد اسنان اوتوز اولور وخصی ده البته یکرمی سکز وقیونده یکرمی بر وکچی ده اون طقوز اولدیغی فوائد مسامره دندر (فلول) ضمله جمعدر مفردی فل قلجك یوزنده

اولان

اولان كدلك كه رخنهٔ كسردر (ترجمه) هم جلادت ايدی اصحاب نبی
حد شمشيرنده كسر اولنق محال (منقبه) ابن اعثم ديركه حضرت مرتضی معاويه
ايله محاربه يه عزيمت ايلدكده شيردلان امتدن طقسان بيك كمسنه معيت
ايلمشلر ايدی كه سكز يوز مقداری تحت الشجرة بيعت رضوان ايله شرفيافته كان
اصحاب پيغمبر عالميان ايدی وقاضی مير حسين ديركه سعيد بن جبير روايتی اوزره
حضرت حيدر كرار ايله اول معركه ده سكز يوز انصار وطقوز يوز قدر مردان
كارزار بيعت شجره ايله برخوردار ايدی وحكم حكمنجه سكسان قدر اصحاب بدر
واوچيوز اللی عدد بيعت رضوان اصحابی موجودلر ايدی محدثيندن سليمان
اعمش روايت ايدركه سكسان عدد اهل بدر وسكز يوز نفر اصحاب كرام برابر
ايدی كه بيت سابقده اكارم تعبيرندن مراد بونلردر ومذكور مير حسين بو محلده
امام محيي السنه دن نقل ايدركه احد غزاسنده انهزام عسكر اسلام واقع اولوب
دائرهٔ همايون نبويده فقط اون درت نفس نفيس قالوب يديسی مهاجريندن
بونلردر ابوبكر صديق عمر فاروق عثمان ذی النورين علی مرتضی
چاريار دركه خلفای راشدين تعبير شريفيله لسان دررباربويدن وصفلری
جريان ايلمشدر وطلحه وابن عوف وسعد كما نكش وبويدی كمسنه عشرهٔ
مبشره دندر وبر روايتده عمر ايله عثمان بدلی ابو عبيده ايله زبير يازلمشدر وانصاردن
دخی بونلردر كه يدی يدر حباب بن منذر وابو دجانه وعاصم بن ثابت وسهل بن حنيف
واسيد بن خضير وسعد بن معاذ وحارث بن صمه طلحه دن ماعداسی اصحاب
بدر دندر ذی النورين كبی اودخی حصة الغائب ايله شرفياب در اول صورت انهزام
اثناسنده سرور انام معيتنده بولنان اصحاب كرام ايله ناسه نداوجمعيتله امر بيوروب
مبارك صوت لطيفه لرين استماع ايدنلردن اوتوز عدد اصحاب حضور سعادتلريله
شرفياب اولديلر

فدنت له ودان ابوك كرها * سبيل الغی عند كما سبيل

(دنت) اطاعت معناسنه اولان دين ماده سندن ماضينك مخاطبی اولوب
سن ای معاويه اطاعت ايلدك ديمكدر (دان) صيغهٔ مزبورهنك غائبيدر (ابو)
فاعليدر كه ابوسفياندر قزی رمله ام حبيبه بنت صخر ازواج طاهراتدندر كه
(كرها) كسائی قولنجه ضمله وفتحله دخی شدت ومشقتدر يعنی ازدرون اسلام
واطاعتكز صعوبتلی ومع السكراهه ايدی ديمكدر (ترجمه) سن وبابالك
اولديكز كرها مطيع * چون بوليكز در غوايتله وبال

مضى فنكصتما لما توارى * على الاعقاب عيكما طويل

(نكصتما) ماضى مخاطبك تثنيه سيدر معويه وصخره خطابدر مخاطبى غائبه تغليبدر نفسانيت قديمه وحالت سابقه كزه رجعت ايله بركشته اولديكز وايربكزه دونديكز ديمكدر (اعقاب) جمع قلتدر مفردى عقب اوكجه درفارسيده پاشنه ديرلر (ترجمه) كوچدى چون پيغمبرايتدبكز رجوع * حال اولايه درازاولدى ضلال

اذاما الحرب اهدب عارضاها * وابرق عارض منها مخيل

(اهدب) ماضيدر صجاقلى وبو شكلى اولدى يعنى طرف طرف شروع وقوع بولدى (عارضاها) تثنيه در عارضانايكن ضميره اضافتله نون ساقط اولدى حربك بياض بولوتلرى ديمكدر قلجلردن كنايه در (ابرق) ماضيدر درخشان اولدى برق اوروب پارلدى ديمكدر (مخيل) مصيروزننده مصدر دراول بولوتلردن يغمور علامتى اولمغله برق ورعد ايله باغرديو خيال اولنمق (ترجمه) حربك اولنجه اماراتى عيان * هم قلجلر برق وش اولدى خيال

فيوشك ان يجول الخيل يوما * عليك وانت منجدل قتيل

(يوشك) وزن ومعناده يسرع كبيدر شينك فتحى افصح وكسرى لغت رديه عاميه در (يجول) جيله جولاندن مضارعدر (منجدل) افتاده (قتيل) بمعنى مقتولدر (ترجمه) تيزايدر جولان بركون اوستوكه * سن ياتركن كشته اول خيل رجال (رجز)

اصبحت ذا حق تمنى الباطلا * لاوردن شامك الصواهلا

بوسخن مستحسن معاويه نك ايكى بيت رجز نسه جواب اولمق اوزره صادر اولمشدر انك شعرى بودر (لا تحسبنى يا على غافلا * لاوردن الكوفة القنابلا والمشجر والقنا الذوابلا * فى عامنا هذا وعاما قابلا (اصبحت) افعال ناقصه دندر صرت معناسنه اولور (حق) قوات عقل (لطيفه) حق ايله معروف اولوب مثل سائر اولنلرك اشهرى ذوالودعات وهبنقه لقبليله عريف اولان يزيد بن ثروان قيسى كه بو حمق ديدكلرى بياض خرزة بحريه يى برر شته يه نظم ايله كردننه قلاده ايدوب كنديمى انكله بيلورم ديمشدر كه انلره ودعات دينور وزن ومعناده خرزات درحتى برشب برادرى زياد اول قلاده يى آلوب كندى تقلد ايلدى بيدار اولدقده مشهودى اولوب سن هبنقه سين لكن بن آيا كيم اولهم ديو سؤالى مضاحكدندر كه شاعر (ع) عش بجدولن كهبنقه ديمشدر لكن ابن هبنقه ديمك

ايكام

انکله هم ذکا اولمقدر (تمنی) تفعل وزننده ماضی ویاتفعل ضبطیله مضارع که اصلی ایکی تا ایله تتفعلدر (لاوردن) اولنده لامی قسمیه وآخرنده نونی مشدده تأکیدیه (شام) معروف شهر عظیمدر سبب تسمیه ده مجلة النصاب نام اثر فقیرانه ده یازیلان وجوهك بری سام بن نوح علیهما السلام بناسی اولمه یغیدر کسمر یا شینی مهمله ایله معربی معجمه ایلهدر مختونا مولوددر نبوتنده اختلاف واردر (صواهل) صاهله نك جمعیدر شیهه زن یعنی چاغروب صهیل چکن آتلر مراددر الف اشباعیه در (ترجمه) اینه دلسای ابله نادان امیدباطل * ایده یم سا که واروب شامی صطبل صاهل

اصبحت انت یا ابن هند جاهلا * لارمین منکم الکواهلا

(ابن هند) معاویه درکه اناسنك اسمی هند در هند کندینه برکسنه نی عاشق قیلمق معناسندن اسمیته مأخوذدر ازواج طاهراتدن ام حبیبه رمله معاویه نك لاب همشیره سیدرکه رمله نك والده سی صفیه بنت ابی العاصدر هند حمزه یه حضرت حمزه نك شهادتنده وجود مسعودنی یولوب جگرینی پاره پاره ایلیوب بعضا اکل وبعضا لفظ ایدوب توکورمشدر تحفة السعاده ده برقاچ شعر ایراد ایدوب صاحب صحائف اولان سید شمس سمرقندی یه نسبت ایدر صکره هند دخی اسلامی قبول ایلدیکی مرویدر (لارمین) لام قسمیه وارمی مضارعك متکلمی ونون تأکیددر (کواهل) جمعدر مفردی کاهل انسانك پشتیدرکه میانه دوشانه یعنی ایکی کورك اورته سیدر اساس البلاغه صاحبی دیرکه فلان کسنه قومنك کافلی وکاهلیدر دیرلر کفیلی ومعین وظهیریدر دیمکدر قوی وشجیع اولنلری کواهله تشبیه ایله استعاره ظاهردر (ترجمه) دیدیلری ای پسر هندسکا هب جاهل * قتل ایدم بندخی سزدن نیچه مردکاهل

تسعین الفا رامحا ونابلا * یزدحمون الحزن والسواهلا

(نابل) تیرانداز (یزدحمون) جمع مضارعدر جماعت وجمعیت ایدرلر دیمکدر (ترجمه) وار طقسان بیکه جندم بلی رامح نابل * ازدحام اوله اودم صحن جبال وساهل

بالحق والحق یزیع الباطلا * هذالك العام وزرنی قابلا

(بالحق) بیت سالفده اولان یزدحمون فعلنه متعلق یعنی انلرك وارمسی مجتهد محق امریله وحقانیتیله در (حق) ثانی مبتدا وواوی حالیه (یزیع) وزن ومعناده یزیل کیبیدر (عام) ظرف زمان یعنی بومقدار عسکرله سکا مقابله ومقاتله بو ییل

ایچنده در (زرنی فابلا) قابل سنهٔ آتیه معناسنه در یعنی سال لاحقده بنی ترك ایله که اول زمان مقدر باری تعالی هرنه ایسه اول ظهور ایدر (یفعل الله ما یرید) دیمکدر (ترجمه) حق ظهور ایتمکیله بوله زهوقی باطل * بوسنه حال بودر تا که سال قابل (نطق دیگر)

کآساد غیل واشبال خیس * غداة الخمیس بییض صقال

(بوشعر) بر عسکر وصفنده صادر اولمشدر (آساد) جمعدر مفردی اسد ارسلاندر (غیل) بیشه زار که اور ماندر ارسلان کامی انده اولور (اشبال) آساد وزننده جمعدر مفردی شبل کسر ایله شیر بچه یعنی ارسلان اینکی یاوری ارسلان دیمکدر والسنه ده شبل عنتر شبل عنتردن غلطدر لکن انده عنتر ذباب صغیر ازرق در ارسلان معناسنه دکلدر (خیس) معجمه ایله وزن ومعناده غیل کبیدر (خمیس) عسکر که بش قسم اولمغله تسمیه وقسمی سبق ایلمشیدی لکن بونده پنجشنبه معناسنه اولمق غداته ملایمدر که حرب وقتال خمیس کونی سحری اوله حاصلی معنالرك بری مقصود ودیکرنده استخدام معهوددر وخیس ایله تجنیس نفیس دخی واردر (ترجمه) عسکرك ارسلان کبی بعضی کبیی * شبل الاسد تیغ پرتاب ایله اول کونده ایدرانلر جدال

بجید الضراب وجز الرقاب * امام العقاب غداة النزال

بوبیت مسمطدر که هر بیت دررت بخش اولوب اوچی برسجع اوزره مبنی ودابعی بنه قصیده نك مبناسی اولان قافیه اوزره کلور (جید) جیمله عنق که بوندر لفظ قرأنیدر مهمله ایله اولورسه تصحیح تکلفی اقتضا ایدر (ضراب) کسر ایله جزبه که قتل بدلی ضرب وقطع وتقدیر وحکم اولنور فارسیده تجیم ایله کزیت دبرلر ترکجه خراجدر (جز) جیمله وشدایله قطعدر (امام) فتحله اولك که قدام کبی پیش معناسنه جهات ستدندر که ششجهت دخی دینور عربیده بونلردر فوق تحت قدام خلف یمین شمال وفارسیده زبر زیر پیش پس راست چپ وترکیده اوست الت اولك آرد صاغ صول دینور قدام کبی امام دخی دیرلر وخلف کبی وراء دینور وشمال کبی یسار دخی دینور وبودخی قواعد نبویهٔ ادبیه دندر که یمین لفظی شان پیغمبریده یاد اولنوب شمال دخی ذکر اولنمق لازم کلدکده تسویهٔ طرفین بولنمغه اهتمام ایچون یمیندن دون اولان شمال دینمیوب یمین آخر ویا ثانی تعبیر یله ادا اولنه زیرا اصحاب یمین ایله اصحاب شمال میانه نده فرق جلی قرأنی اولمغله اصحاب میمنه واصحاب مشئمه بری برینه

مناقض

مناقض واخس طرفین دخی شمال اولدیغی جهتدن تأدب تأدیه شرائط دینیه دندر دیدیلر (عقاب) ضمله بیوك سنجاق علم كبیر كبی (نزال) كسر نونله در محل حربده ایكی عسكر نزول ایلمك وبولفظله نزل شهدا یه ایما اولنور كه (اللهم انی اسئلك نزل الشهداء) برائرك اولیدر (نزل) فی الاصل قری الضیف یعنی مهمان نزلنده اكا عرض اولنان طعامدر دعاده مراد همایون وعد الهی اولوب عند الله شهدا آء الله ایچون اعداد وانلره انكله اكرام اولنان اجر ونوابدركه آیتده دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) الی آخر الآی (والله ذو فضل عظیم) تمامنه دلالت وارد اولان اوصافلری ملاحظه بیوریله یعنی بویله شجاعتكاران ایله واردقده بوایكی صورتك برندن خالی اولمازیا هر بر كس فك رقبه ایچون كندی نفسندن مال فدا ایدر ویا علم نبوی پیشكاهنده بعد النزول ضرب رقاب یعنی بیو نلری اوریلور (ترجمه) اخذ جزیه اولنور یا اولنور ضرب رقاب * بویله در عادت حضور رایه ده فی ای حال

تكید الكذوب وتخزی الهیوب * وتروی الكعوب دماء القزال

(تخزی) رسوای ایدر (هیوب) هیبتدن فصله بددل قسوت قلب اهلی (تروی) افعالدن قاندررد یمكدر (كعوب) ضمله كعبك جمعیدر طو بقلر معناسنه (ترجمه) كید كاذب ایلیوب بددللری رسوای ایدوب * حرب ایچنده خون اعدالی ایدرلر پایمال نطق اخر

شربت بامر لایطاق حفیظة * حیاء واخوان الحافظ قلیل

بوشعر صفیندن ده عبد العزیز بن الحرثك ایلدیكی خبره شاهدر (حفیظه) غضب وغیرت (حفاظ) كسرایله غیرت كه ایكیسی برمادهدندر (ترجمه) نفسكی ایتدك فدا طاقت محال اولان ایشه * سن حیا ایتدك ولی مردان غیرت بك قلیل

جزاك الله الناس خیرا فقد وفت * یداك بفضل ما هناك جزیل

(ترجمه) حق جزاء خیر ایله ایده مكافاتك سنك * كاد یكی مقدار الكدن ایلدك فضل جزیل (نطق دیكر)

الا ایها الموت الذی لیس تاركی * ارحنی فقد افنیت كل خیل

(ارحنی) بكا راحت ویردیمك كه افعالدندر یعنی ای موت برمقدار بكا مساعده ایله لكن مساعده بی محضا حیات فنا ایچون طلب ایلدكم بلكه حقه عبادت ایچون طالبمكه اثرده دخی ارحنی یا بلال وارد اولدی یعنی ای بلال اذان وقتی ادا ایله كه

مشغلهٔ سوادن نمازایله استراحت ایده یم دیمکدریاخود چونکه احبابم فانی اولدیلر ای ملك الموت بنم روحمی قبض ایله که انلرله کدارفر اقدن خلاص بولوب راحت اولهیم که موت الفجأة راحة وارد اولدی (ترجمه) سن بنی تارك دکلسین بو فنادهای اجل * و بر بکا راحت که کتدی چون بقایه هرخلیل

اراك المضر ابالذين احبهم * كانك تنحو نحوهم بدليل

(تنحو) قصد ایدرسین (نحو) قصد معناسنه کلدیکی کبی طرف وسمت معناسنه دخی کلورکه بو ایکی بیت معروف ایله بش معناسنی ضبط ایلدیلر * نحونا نحو دارك یا حبیبی * لقینا نحو الف من رقیب * مریضون هم نحو الکلاب * تمنوا منك نحوا من شراب (ترجمه) کوررمکه ایلدك احبابمه بر برضرر * انلره کویا اولورسین راه عقبایه دلیل (منقبه) صفین محاربه سنده عمار بن یاسر حضرت مرتضایه نصرتله مقاتله اوزره ایکن ناکاه عمار تقتلك الفئة الباغیه حدیث شریفنده مرکوز اولان معجزه ظاهرا ولوب عمار شهید اولدقده عمرو بن عاص معاویه یه دیدیکه عمار ایله معاویه فوت اولدیلر معاویه حادثه دن پرسان اولدقده شهادت عماری اخبار ایلدی اندن موت معاویه یی موجب ندر یا عمر دیو بنه سؤال ایلدکده حدیث شریفی روایت ایدوب طائفهٔ باغیهٔ خاطئه سی قتل ایدر ای عمار دیو بیوردیلر سنك عسکر کدن بری واروب قتل ایلدی دیدی معاویه جوابنده فئهٔ باغیه انی قتلك محلنه کتوردیلر یعنی علی جنابنی مراد ایلدی اول زمانده عمرو دیدیکه ظاهر بودرکه بو جوابه نظرله حضرت حمزه یی دخی احدده وحشی قتل ایلدی پیغمبر قتل ایلدی زیرا غزایه آنی کتورن انلردر دیدی عمارك نمازینی حضرت مرتضی عسکریله ادا ایدوب دفن ایلدی

(نطق دیکر) وكائن تركنا فی دمشق واهلها * من اشمط موتور وشمطأ ثاكل

(كائن) کاهن وزننده در خبریهٔ استفهامیه در کم کبی و بو لفظده کاین فتحه لروکسر تحتیهٔ مشدده ایله لغت مشهوره در وزن متقدمی ترجمه سبب وزن شعردر (دمشق) بلاد شامك قصبه سیدر دمشاق بن کنعان بنا ایلمکله سبب تسمیه اولمشدر (اشمط) قره جل که دومویدر (شمطاء) انك مؤنثیدر (موتور) وتردن اولوب یالکز و دخی اسکی و فرق نسنه یه دینور (ثاكل) اولادی ایچون اغلیان خاتون لکن اندن لازم کلان یالکز معناسنه که رفیقی اولمیه (ترجمه) ایلدك اهل دمشقك ترك بزلرا کثرین * کهل و پیری یالکز قالدی نسا ایله رجال

وغانية صاد الرماح حليلها * واضحت بعيد اليوم احدى الارامل
(واو) بمعنی رب (غانيه) حسنی سببيله عارضی اولان حلی و آرایشدن استغنا ایدن ویا زوجیله قانعه اولان ویاخود والدینی منزلیله غیریدن مستغنیه اولان خاتوندر (حليل) مهمله ایله زوجدر اعجامی دخی تصحیح اولنور (ارامل) ارمله نك جمعی طول عورت که زوجی اولمیه بیوه‌زن معناسنه (احدی) واحدك مؤنثیدر کویا هر بری معناسنی افاده ایچون ایراد اولنمش اوله (ترجمه) نیجه نسوانك رجالن آلدی صیاد رماح * قالدی بوندن صکره شام غمده زنان بی حلال

وتبكي على بعل لها راح غازيا * وليس الى يوم الحساب بقافل
(بعل) زوج (راح) بونده مطلقا ذهب معناسنه در رواح وصباح معنالری ملحوظ دکلدر (غازی) دشمنی قتله کیدن کمسنه (قافل) قفول وعودت ایدن کشی (ترجمه) ارلری کتدکده حربه اینديلر انلر بکا * اوله رستاخیزه دك اتلر قفول ایتمك محال

ونحن اناس لا تصيد رماحنا * اذا ما طعنا القوم غير المقاتل
(اناس) ناس معناسنه درکه قریبا الاتأنس بانسان بیتنده حرف نونده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی (اذا) برا سمدرکه مستقبله دلالت ایدر ظرفدر وجمله‌یه اضافت اولنور کلمهٔ مجازاتدر (ما) زائده (طعنا) ماضینك متکلم مع الغیری (غیر) تصید فعلنك مفعولی (مقاتل) جنك ایدن کمسنه وموحده ایله دخی نسخه‌در (ترجمه) بزا وصیادزکه صیدا یتمزیزم مزراغمز * قومه ضرب ایتسك دخی اوله مکر اهل قتال

المـــيم	(مناجات) معطيه
الف	ياسامع الدعاء * ويارافع السماء
	ويادائم البقاء * وياواسع العطاء

لذى الفاقة العديم

بو تسميط مخمسك هر برفقره‌سی بر حرفده اولوب بنه آخر هر بندی میمدر (سامع) دیکلیجی وایشیدیجی دیمکدر حق تعالی ده بزم معلومز اولان کیفیت محال اولمغله برکسنه برامری استماعندن نتیجه‌سی اولان قبول مراد اولنور قابل الدعاء معناسنه‌در (فائده) حق تعالی سامع الدعادر دیمکله هر بار لفظ وصوت

مسموعله دعا اولنمق كركدر ظن اولنميه (يعلم ما تسرون وما تعلنون * ويعلم سرهم ونجويهم) وعليم بذات الصدور) كريمه لرى شهادت وسائر آثار دخى دلالت ايدركه دركاه احديته التجا ايدنلر كونا كون طريقى وار ردر مقصود التجادر ظاهرده رفع يد وكلمات نيازتكلميله رجامند اولمق مجليله مسنون اولمقدن قطع نظر لسان حالله بعض مقاصدده عرضحال ودروني ارتباط اولادروبو صورتده دوام دخى ممكندركه صوفيه بو حالتك ملك اولسنه (المرء فى صلاة ما انتظرها) اثر معتبرى سرنجه صلاة دائميه ديرلروبو مألده أئمة اثنا عشردن امام محمد جواد ابن الامام على الرضا بيورمشلركه اعضا وجوارحى كلفت عمل ايله اتعاب ايلمكدن زياده توجه دروني ابلغ وقبوله اقربدركه رياو سمعه دن عاريدراشته بو سببدن خواجكان صوفيه اصلاح دل اصلاح اخلاقدن اولادردر وتقديم ايلديلركه تصفيه تزكيه دن اقدم اولور (ع) ميبرند ازره پنهان بحرم قافله وا) نشيده سنجه اسهل طرق اولديغندن قطع نظر سلطان اعضا اولان قلبك صلاحى (صلح الجسد كله) سرينك رعاياى جوارحده دخى موجب حصولى اولورديديلر روح الله ارواحهم (فاقه) فقردركه فارسيده درويشلكدر بونده مراد ظاهرى وصورى اولور (عديم) معدم معناسنه اولوروبو فقرانده وا ولزتركى ايله وزنه استقامت زياده اولور (ترجمه) اى سامع حرف دعا * وى رافع سقف سما * اى مالك الملك بقا * وى واسع لطف وعطا * كارا يلدى فقر عديم

باء ويا عالم الغيوب * ويا غافر الذنوب

ويا ساتر العيوب * ويا كاشف الكروب

عن المرهق الكظيم

(غيوب) ممكن الاطلاع وقابل الوقوف اولميان اموركه غيبك جمعيدر قوت قدسيه ايله وقوف ممكن اولميوب انجق طرف حقدن اعلامه موقوف اولان احوال بشدركه مغيبات خمسه تعبير اولنور (ان الله عنده علم الساعة) كريمه سى آخر سورة لقمانده دك بو بنج امرى جمع ايدر قيامت كوننك زمانى ويغمور نازل اولنورمى ورحمده اولان جنينك حالى ويارينكى كون حاصل مكسوب ندر ونفس متنفسه نه محلده انفاس معدوده سنى تكميل ايدوب فوت اولور بونلره علام الغيوبدن غيرى فرد دانا اولمديغى حديث صحيح ايله دخى صور تمادر (كروب) وزن ومعناده غموم (مرهق) افعالدن فاعل وزننده دربر كمسنه يى امرناهمواره سوق وترغيب ايدن كشى (كظيم) غضبنى هضم ايدن كمسنه

والكاظمين

(والكاظمين الغيظ) كريمه سنه ايما در (ترجمه) اى عالم سر غيوب * وى غافرى جرذنوب * اى ساتر شر عيوب * وى كاشف ضر كروب * لطفك اومار عبد كظيم

ثاء ويا فائق الصفات * ويا مخرج النبات

ويا جامع الشتات * ويا منشئ الرفات

من الاعظم الرميم

(فائق) فضيلتده نهايت تامه بولان ذات صفات جمعدر مفردى صفت برنسنه نك حالق وحليه سيدر بونده صاحب الصفات الفايقه ديمكدر حق تعالى نك صفات ثبوتيه سى يديدر ١ حيات ٢ ارادت ٣ علم ٤ سمع ٥ بصر ٦ قدرت ٧ كلام (شتات) فتحله در پريشانلق تفرق معناسنه مصدردر (رفات) ضمله در قريلوب اوفاقلنان صمان وغيرى (اعظم) جمع قلتدر مفردى عظم كولككه استخوان ديرلر (رميم) اوفاقلنمش (ترجمه) اى صاحب والاصفات * وى مخرج حب ونبات * اى جامع شمل شتات * امرك ايله بولور حيات * هر پارهٔ عظم رميم

ثاء ويا منزل الغياث * من الدلج الحثاث

على الحزن والدماث * الى الجوع الغراث

من الهزم الرزوم

(غياث) كسر معجمه ايله غيثك جمعيدر يغموردر (دلج) ضم مهمله ايله دالجك جمعيدر رصوبى در يادن الان بولوت (حثاث) مهمله ايله حثيثك جمعيدر عجول وحريص ديمكدر (دماث) دمثك جمعيد رقوملى يومشق يردر حزنك ضديدر (جوع) سكر ورننده جايعك جمعيدر آچلرد يمكدر (غراث) معجمه ايله غرثك جمعيدر صفت اولور ايكيسى برمعنايه در (هزم) هزيمتدندر كه رعد صداسيدر بسحاب هزيم شماته لى بولوت آكن بونده صنمش يعنى منهزم (رزوم) تقديم مهمله مضمومه ايله درجع اولمق رزمدندر كه كولككورلكدر (ترجمه) اى منزل ماء غياث * ابر سيهدن انبعاث * كلسون زمينه انبثاث * سيراولور انكله غراث * خلقه اولور لطفك عميم

جيم ويا خالق البروج * سماء بلا فروج

مع الليل ذى الولوج * على الضوء ذى البلوج

يغشى سناالنجوم

(بروج) سابقادخی یازلدیغی اوزره بروجلك فلکی فلك ثوابتدر ومنطقة البروج دخی دینور اجزامی اون ایکی قسم وهر برینه برج دیوب اول بر وجده جمع اولان کواکبك هیاکل واشکالنه مناسب برر نامله شهرت یافته درکه بونلردر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت (فروج) فرجه نك جمعیدر پرمقلروسائرشیلر آرالری (بلوج) ظاهر وروشن اولمق (یغشی) اورتروبورستر ایدر (سنا) قصر یله روشن وضیا (نجوم) کواکب که بونده عموما یلدزلر مراددر جمله سی ثابتاتدر فقط سیاره اولنلر یدیدر بو بیت ایله مضبوطدر (زحل شری مریخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار)

(ترجمه) ای خالق جمله بروج * ایدن سمایی بی فروج * ایتدلنشبی روزه ولوج * قیلدك ضیاسین بربلوج * ضوء نجوم اولوب عدیم

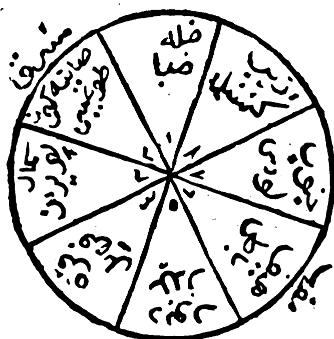
حاء ویافالق الصباح * ویافاتح النجاح

ویامرسل الریاح * بکورامع الرواح

فینشأن بالغیوم

(فالق) شق ایدیجی (نجاح) ظفر (ریاح) ریحك جمعی روزکارکه یل دینور ساکن ایکن هوا دیرلر صیغه جمعله خبر مراد اولنور مفردی شردن کنایت اولور (فائده) مهب ریاح درتدر ١ مشرق که صبا اندن هبوب ایدر قبله دیدکاری روزکاردر ومقابلی ٢ مغرب که دبور اندن وزان اولور یلدز تعبیر اولنان یلدر واوچنجی جنوبدر که قبله یه توجه ایدن کمسنه نك طرف یمینیدر اندن لودوس اسر انك مقابلی ٤ شمالدرکه مسع ونسع دخی نامارندندر بو یرلراندن کلوروبو ریاح اربعه نك دخی هر بری میانینه نکبا تسمیه ایلمشلردر فتح ومد ایله در سمت معتاددن عدول ایلدیکی ایچوندر پس صبا ایله جنوب بیننده اولان نکبایه ازیب دیرلر کشلمه در وصبا ایله شمال میاننده اولان نکبایه صابیه ونکیبا دینور تصغیردن تکبیر مراد اولنور زیرا صابیه بی غایت بارد عد ایدرلر کون طوغیسیدر وشمال ایله دبور بیننده اولانه قره دینور فتح وشد ایله درکه ازیبك مقابله سنده اسر غلطی قره یلدر جربیا دخی اسماسندندر ودبور ایله جنوب بیننده اولان نکبایه هیف دیرلر باطی قره یلدر حارمدر پس جمله سی سکز اولور بونلردر

بکور

(بكور) صباح ملق معناسنه مصدر در (رواح) زوالدن صكره ذهاب ديمشيء احداث وتربيه ايدرديمكدر آخرنده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (غيوم) غيمك جمعيدر بولوندر (ترجمه) اى فالق نور صباح * وى فاتح باب نجاح * اى مرسل روح رياح * وقت سحر وقت رواح * پيدا ايدر ابرى نسيم

خاء وياص مرسى الرواسخ * او تادها الشوامخ

فى ارضها السوائخ * اطوادها البوازخ

من صنعة القديم

(مرسى) افعالدن فاعلدر مقيم ايديجى كه مرسى سفينه قائم اولديغى يرتركه اسكله درقار رسيده سنارو شنا اردنى دينور (رواسخ) راسخه نك جمعيدر متين نسنه لركه مراد ارضين سبعدر (اوتاد) مفردى وتد مخمدركه اكسرى ديرلر (شوامخ) شامخات يعنى عاليات معناسنه كه يوكسك طاغلر مراددركه (والجبال اوتادا) دلالتيله ارضك حركتنى تسكين ايلمك جبال ايله واقعدر (مبهمه) اولياء الله ايچنده اوتاددرتدر قرقلر ابدالدركه برينه بدل قونوب كندى كيدرويديلر ابراردر واوچلر نقبادركه برى قطبدر غوث دخى ديرلر كرلنه قلب ملك وكرسه قدم پيغمبرا اوزره اولسون اولياء الله واردر وطبقه لرايله مراتب صاحبلريدر وروايات مختلفه ايله حقلرنده حديث شريفلر واردر ثابتلردر تفصيل حاللرى كتب احاديث وكتب تصوفده موجوددر وكرامتلرينى تحقيق ايلمك عقائد مزدن اولديغى متفقدر (ولقد كرمنا بنى آدم) مفهومندن معلوم اولان انواع تكريم وتعظيمك برنوعى دخى خوارق انلرك يدلرنده ظهور ايلمكدر روحقدر (ارض) يدى

قات اولوب مکانمز اولان طبقه نك اسمی رمکادرکه ترابدر ایکنجی آهنین در نامی جلده اوجنجی غرقه دردنجی جدباه بشنجی قلتاه سادسه سجین سابعه عجیب ایله تسمیه اولنمشلردر (سوانخ) سانخه نك جمعیدر متین دیمکدر وهر شیئك اساسیدر (اطواد) طودك جمعیدر جبال عظیمه دیمکدر (بوازخ) جمعدر مفردی بازخه در صفت کاشفه درعالیه معناسنه (ترجمه) ویرن هرامره سن رسوخ * اوتادی هرکوه شموخ * قیلدك زمینی بیفسوخ * اولدی جبال اکه شیوخ * باحکمت صنع قدیم

دال — ویاهادی الرشاد * ویاملهم السداد

ویارازق العباد * ویامحیی البلاد

ویافارج الغموم

(رشاد) طریق مستقیمی بولمق (سداد) استقامت وصواب (فارج) دافع غم (ترجمه) ای هادیٔ راه رشاد * وی ملهم کارسداد * ای رازق جمله عباد * وی زنده ساز هربلاد * کتسون کرم قیل غم وبیم

ذال — ویامن به اعوذ * ویامن به الوذ

ومن حکمه النفوذ * فما عنه لی شذوذ

تبارکت من حلیم

(اعوذ) (الوذ) کبی مضارع متکلم صیغنورم ملاذمسین دیمك (نفوذ) کچمك تأثیر ایدوب اثری ظاهر اولمق (شذوذ) یالکز قالمق مصدردر (ترجمه) بو بنده یه بابك معاذ * فضلك دخی هردم ملاذ * حکمك بولوردائم نفاذ * لطفك دکلدر باکه شاذ * سنسین علی باری حلیم

راء — ویامطلق الاسیر * ویاجابر الکسیر

ویا مغنی الفقیر * ویاغاذی الصغیر

ویاشافی السقیم

(مطلق) افعالدن فاعلدر (جابر) جبرایدیجی یعنی یاپیجی (کسیر) قرلمش نسنه (غاذی) ذال ایله غذالندریجی رازق کبی (صغیر) ایراد ایلدیکی کسب وکاره قادر دکل وطریقنی دخی بیلمز جملهٔ حالاتنده آخره محتاج اولدیغی ایچوندر (ترجمه) ای دافع قیداسیر * وی جابر قلب کسیر * ای مغنیٔ مرد فقیر * روزی ده طفل صغیر * سنسین شفابخش سقیم

نای

زای ویامن به اعتزازی * ویامن به احترازی

من الذل والمخازی * والآفات والمرازی

اعذنی من الهموم

(اعتزاز) افتعال وزننده عزیز اولمق (مخازی) مجمه ایله مخزانک جمعیدر مصدر میمیدرخزی معناسنه که رسوا اولقدر (مرازی) جمعدر مفردی مرزئه رزیئه کبی مصیبتدر (اعذ) فتح وکسر ایله اعاذه دن امردر حفظ ایله دیمکدر (ترجمه) ای عزتک درکاهی باز * فیضکله بنده احتراز * ذلدن امان ای چاره ساز * سندن بودر یارب نیاز * آفات ایله قیلمه الیم

س ومن جنة وانس * لذکر المعاد منس

للقلب عنه مقس * ومن شر غی نفس

وشیطانها الرجیم

(جنه) کسر ایله درجر ایله الهموم اوزره معطوفدر بوفقره سورهٔ ناسده (من الجنة والناس) کریمه سنی مشعردر (ذکر) ضمله تذکر وفکردر (معاد) فتحله روز رستاخیزدر (منس) ضمله دراصلنده افعالدن فاعلدر منسیدر ساکنین اجتماعی دفع ایچون آخری ساقطدر تنوین وسط کلمه ده در (مقس) وزن سابق اوزره قسوت ویریجی که نسیان ذکردن کاور (فویل للقاسیة قلوبهم عن ذکر الله) (رجیم) مرجوم وملعون دیمکدر (ترجمه) دور اوله یارب جن وناس * ایتدرمیه حشر التماس * قسوتله ایدر التباس * کیم غی نفس اولدی اساس * هم شر شیطان رجیم

شین ویا منزل المعاش * علی الناس والمواشی

والافراخ فی العشاش * من للطعم والریاش

تقدست من علیم

(معاش) معادک ضدیدر واموردنیویه دن مأکولات ومشروبات وبالجمله حیات بدنیه نک لوازمی اولان اموردن عبارتدر مواشی ماشیه نک جمعیدر چارپا مراددر (افراخ) فتحله جمعدر مفردی فرخ اهمال وسط ایله قوش یاوریسی (عشاش) کسر مهمله ایله عشه نک جمعیدر یووهکه لانه وآشیانه معناسنه در لکن وضعی شاخ اوزره اولان لانه درطاغده ودیوارده اولان وکردر آخری نونله وکن دخی لغتدر بردها اولورسه الخوص وادحی دینور (طعم) ضمله غدا (ریاش) کسر ایله

لباس فاخر (تقدست) من الازل الى الابد پاکسين ديمکدر (ترجمه) ای منزل فيض معاش * حيوان وانسه رشحه پاش * هر نفسه ويردك رزقی آش * ايدرتناول بی تلاش * ای رب قدوس عليم

صاد ويامالك النواصی * للمطيعات والعواصی

فما عنه من مناص * للعبد ولا خلاص

لماض ولا مقيم

(نواصی) ناصيه نك جمعيدر ناصيه آلن صاچی که مطلقا مالکيتدن کنايه در (يوم يؤخذ بالنوصی والاقدام) کريمه سنده ظاهردر (عواصی) عاصيه نك جمع مکسريدر (مطيعات النفوس وعاصياتها) تقديرنده در (مناص) مفر وملجاء وملاذ معناسنه (ولات حين مناص) لفظ کريمنده کلمشدر ولا خلاص فقرهٔ سابقه دلالتيله من مناص ولا من خلاص ديمکدر (ماضی) سالف مفقود (مقيم) خلف موجود (ترجمه) ای مالك الدانی وقاص * جمله عباد لك عام وخاص * يوق کمسه يه اندن خلاص * سندن نه سنسين مناص * اولسه مسافر کر مقيم

ضاد ويا خير مستعاض * لمحض اليقين راض

بما هو عليه قاض * من احکامه المواضی

تعاليت من حکيم

(مستعاض) عوضدن استعاضك مفعولی اولوب الی واودن مقلوبدر طلبکار عوض اولدقلری ذات ديمکدر (مواضی) ماضيه نك جمعيدر نافذه معناسنه يعنی اثری ظاهر اولان حکملر (ترجمه) ای رب خير مستعاض * شك ايله ويرمه انقباض * فيضکله باکه وير حياض * احکامکه يوق اعتراض * ای عالی عادل حکيم

طاء ويامن بنا محيط * وعنا الاذی يميط

ومن ملکه البسيط * ومن عدله القسيط

علی البر والاثيم

فقرهٔ اولی (احاط بکل شیء علما) کريمه سنه ايما درا کرچه بونده تخصيص ابلدی لکن محيط کلی اوچ نسنه دربری علم وبری رحمت واوچنجی قلبدر که آيتده (ربنا وسعت کل شیء رحمة وعلما) وحديثده (يسعنی قلب عبدی المؤمن) بيورلدی

(اذا) فتحله جفا واذيت (يميط) افعالدن مضارعدر اذا اماطه وازاله ايدر ديمكدر ايمان شعبه لری که يتمش عدددن زياده در اعلاسی توحيد خدا اوادناسی اماطهٔ اذادر که زقاقده ملوث محلی تطهير وسنك راهی دفع كبی (بسيط) مبسوطدر دوشنمش يعنی وسيع ديمكدر بسط قبضك وطيك ضديدر طی مكان وطی زمان تكر يمات اهل اللهدن اولديغی كبی بسط مكان وزمان دخی خواص خواصدندر (قسيط) مقسط حصه ونصيب وبر بيجی معناسنه كه قسطدندر كسر ايله عدلدر لكن قاسط ايكنجی بابدن اولوب وزن ومعناده عدولدر حقدن روكردان اولمقدر كه بيورلدی (واما القاسطون فكانوا لجهنم حطبا) (ترجمه) ای بزلره علمی محيط * بزدن جفايی هم ميط * ملككده اطفكدر بسيط * هب فيض عدلكدر نشيط * اولمقده هم بروانيم

ظاء ويارئ اللحوظ * وياسامع اللفوظ

وياقاسم الحظوظ * باحصائه الحفوظ

بعدل من القسوم

(لحوظ) لحظه نك جميدر نظر معناسنه يعنی نظر برقدم مراقبه اهلنك حالنه مطلع ديمكدر (لفوظ) لفظك جمعی يعنی هر داعينك مرامنی معطی ديمك (انه سميع الدعاء) ده قبولی مراددر (حظوظ) حظك جميدر نصيب معناسنه كه قسمتلرينی هركسه وفا اوزره تقسيم اولمغی تقدير ايديجی ديمك اولور (احصا) صايق (حفوظ) فتحله فعول وحفيظ دخی نسخه در يعنی عدلرينی دخی حافظدر ديمكدر (قسوم) ضمله قسمك جميدر كه افراز حصه ونصيب ديمكدر * وبين الزوجات قسم شرعی دخی بومعنايه در كه تعديل حصص مراددر (ترجمه) ای واقف رمز لحاظ * وی سامع سر لفاظ * وير قسمتمده اتعاظ * اعدادايله قيل احتفاظ * عدلكده در حسن قسيم

عين ويامن هو السميع * ومن عرشه الرفيع

ومن خلقه البديع * ومن جاره المنيع

من الظالم الغشوم

(بديع) جديد (فی خلق جديد) كريمه سنه ايمادر (جار) همسايه وبونده تقرب صاحبی (منيع) عالی ومحفوظ كه ظالمك الی يتمز (غشوم) فتح معجمه ايله درستكار (ترجمه) ای عالم السر سميع * كرسی وعرشكدر رفيع * وی موجد صنع بديع

قربتله جار كدر منيع * ابرشميه دست ظلوم

غين ويامن حبا فاسبغ * وما قد حبا وسوّغ

ويامن كفى وبلغ * بما قد كفى وافرغ

من منه العظيم

(حبا) مهمله وموحده ايله ماضيدر عطا ايلدى ديمكدر (اسبغ) افعالدن ماضيدر اتمام ايلدى ديمك اسباغ الوضوء معروفدر (سوّغ) تفعيلدن ماضيدر قاندردى وخوشكوار ايلدى (منّ) عطا (ترجمه) لطف ايدر شيرين دماغ * بوقدر عطا كه هيچ يساغ * سندن كفايتله بلاغ * ويردى دله ذكرك فراغ * منت دخى فضل عظيم

فاء ويا ملجأ الضعيف * ويا مفزع اللهيف

تباركت من لطيف * رحيم بنا رؤف

خبير بنا كريم

(مفزع) اعانت اميد اولنان برملجأ كبى واحد وجمع وتذكير وتأنيثلرى يكساندر (لهيف) تاسه لى اندوهناك محزون ديمك (رؤف) محبتلى مهربان ديمك اسماء حسنادندر حقه اطلاقده نتيجهٔ محبت اولان لطف واحسان ورحمت صاحبى ديمك اولور (خبير) دانا وواقف (ترجمه) اى ملجأ عبد ضعيف * سنسين ملاذ هر لهيف * رحمك بكا اولسون اليف * عاليسين اى رب لطيف * حالم بيلورسين اى كريم

قاف ويامن قضى بحق * على نفس كل خلق

وفاتا بكل افق * فما ينفع التوقى

من الموت والحتوم

(وفات) موت كاوب اولمك (افق) ضمه لرله كوك كنارى طرف السما معناسنه لكن بونده وزن ايچون وسطى ساكندر ومطلقا طرف هرنه طرف اولسه اولسون موتدن خلاص بوقدر ديمك مراد ايدر (توقى) وقايه دن تفعل وزننده مصدردر صاقنمق انقا كبى (حتوم) ضم مهمله ايله حتمك جمعى موت معناسنه كه آيه كريمه ده (وكان على ربك حتما مقضيا وارد اولديغى اوزره (كل نفس ذائقة الموت وكل من عليها فان) كبى آيات كرام ايله حكم مقضى اولمشدر (ترجمه) اى قاضئ احكام حق * خلق الدى حكمكدن سبق * موت ايلدى هر بابى دق *

صافیمه امر حقه بق * مونه علاج ایتمز حکیم

كاف ترانی ولا اراك * ولاربلی سواك

فقدنی الی هداك * ولاتغشنی رداك

بتوفيقك العصوم

(قد) ضمله قیاده دن امر درچك دیمکدر (لا تغش) افعالدن نهی حاضر دراورتوب ستر ایتمه دیمکدر (ردا) فتحله هلاك که حریری دیمشدر (یا خاطب الدنیا الدنیة انها شرك الردا) (عصوم) فتحله عصمتدن فعول وزننده عاصم یعنی مبالغه ایله حافظ دیمك (ترجمه) کورمم سنی ای ذات پاك * ذاتك کورربی انفکاك * نورك ایله قیل تابناك * غشی ایلیوب قیلمه هلاك * توفیقکی ایله عصیم

لام ویامعدن الجلال * ذاالعز والجمال

وذاالكيد والمحال * وذاالجدوالفعال

وذاالفخر والملوم

(معدن) کسر دالله کان که یرده حاصل اولان اشیاء سبعه در هفت گنجینه دیرلر بو بیت ایله مضبوطدر * یدی معدن که نامی هر برینك ترکیجه بودر * برنج آلتون کمش باقر قلای قورشون دمور دیرلر * وفلزات تسعه مذکورلر ایله جیوه وتوج دخی عد اولنوب طقوزی بو مصرعه مربوطدر (ع) زرشبه زیبق مس آهن سیم روی ارزیز سرب قالدیکه حق تعالی یه اطلاقده معدن استعاره اولنمشدر (محال) کسر ایله عقوبت وعذاب (فعال) فتحله کرم وکسر ایله جمعدر مفردی فعل اسمدر (فخر) شرف وفضلدر (ملوم) فتحله لومدن مفعولدر ملامت اولنمش دیمکدر مذموم کبی (تعالیت من رحیم) دخی نسخه در (ترجمه) ای معدن عز وجلال * وی صاحب لطف وجمال * کید وکدر فضل وکمال * هب ماسوا توحیده دال * ای فیض احسانی عمیم

میم اجرنی من الجحیم * ومن هولها العظیم

ومن عیشها الذمیم * ومن حرها المقیم

ومن مائها الحمیم

(اجر) فتح وکسر جیمله افعال بابندن مصدر اولان اجاره ماده سندن امردرکه بو مفهوم مده ابرده (اللهم اجرنی من النار) کلمشدر (هول) خوف شدید درکه دعاده (اعددت لکل هول لا اله الا الله) دیدیلر (ذمیم) بمعنی مذمومدر (حمیم) حار

دیمکدر وصدیق حمیم حرارتلی محبت صاحبی دوستدر (ترجمه) یارب بعید اولسون جحیم * کوسترمه انده خوف وبیم * الفت انکله یك الیم * هم شدت حری مقیم * صوبی کدرنا الحمیم

نون واصحبنی القرأن * واسکنی الجنان

وزوجنی الحسان * وناولنی الامان

الی الجنة النعیم

(اصحب) افعالدن امردر یاروندیم قیل دیمکدر (اسکنی) دخی امردر نونی نون وقایه ده ادغام اولنمش (حسان) حسنات کبی حسنه نك جمعیدرکه (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة) کریمه سنده زوجة حسنة ایله دخی تفسیر اولنمشدر (امان) امنیتدر خوفك ضدیدر عددی اسم شریف نبوی عددیله ۹۲ یکسان اولمغله مألده اول سلطان پیمبرانك بی نواله جش بزم جنانی قیل دیمك مراد اولنمق بعید اولمز (ترجمه) قرأنی ایله همزبان * بولم بهشت ایچره مکان جفتم اوله حور حسان * سیراب فیض ایت الامان * مأواده قیل یارب مقیم

واو الی نعمة ولهو * بغیر استماع لغو

ولا باعتذار شكو * ولا باذکار شجو

سقیم ولا کلیم

(الی الجنة النعیم) فقره سنده اولان اجمالی بوبند تفصیل ایدر (لهو) ضمله عطای مطلق معناسنه در فتحله لعب که مشهور در بازی دینور اوبوندر (انما الحیاة الدنیا لعب ولهو) لکن بونده یا جماعدن کنایه ویامطلقا شغل مراددرکه نعمتك وجودیله تلذذدن دور اولمقده صفا بوقدر مثلا تمش ایکی فرقه ده کشف جمال وعرض وصال نعمتنی منکر اولنلر دخول جنان ایله شرفیاب اولسه لر دخی انلر دوات رؤیت دیداردن ممنوع ومحروم اولسه لر کرکدر پس نعم متنوعه موجوده ولکن حرمانلری ایچون اول نعمت انلر حقنده مفقوده دردیدیلر قالدیکه اثرده واقع (الهو والعبو فانی اکره ان یری فی دینکم غلاظة) حدیثی که مطلب بن عبدالله روایتیله تخریج اولنمشدر کولوب اوینامق شرعه مطابق انبساط وابناء جنسله لطائف ونکات مکالمه سی اوزره اختلاط مرغوب وخلافی که غلظت وانقباض وتعنت وتمرد وعناد درانك مرتکبی معیوب اولمسنی بیاندرکه اثردبکرده (المؤمن دعب لعب) وقوعی شهادتیله مزاح ظرفا ممدوح ومعتبر اولدیغی بیرادر

لغو

(لغو) بيهوده كفتاردر ايت كريمه‌ده (لا لغو فيها ولا تأثيم) واقع اولوب لغو تأثيمه قسيم قيلنديغى دلالت ايدركه دنياده اولسه دخى بلا اثم اولان لطائفه محمول اوله (لا تسمع فيها لاغية) دخى لغو ايله تفسير اولنمشدر اوصاف جنت واحوال اهل جنتدندر (شكو) شكايت (ادكار) كسر وشد مهمله ايله ذكر ماده‌سندن افتعال كبى مصدردركه قلب وادغام اولنمشدر خاطره كلمك اكمق (شجو) غم وهم كه شعرده (ع) شجو حساده وغيظ عداه * كلمشدر (سقيم) خسته (كليم) مجروحدر (ترجمه) اول نعمت ذوق ولهو * مسموع دكل انده لغو كلمز لسانه عذر شكو * ياد اولماز انده شجو وسهو * يوق انده مجروح وسقيم

هاء

الى المنظر النزيه * الذى لا لغوب فيه

هنيئا لساكنيه * فطوبى لعامريه

ذوى المدخل الكريم

(منظر) اسم مكان نظرگاه ديمك (نزيه) نون ايله فعيل وزننده پاليونادن خالى وقصوردن عارى (لغوب) ضمله زحمت ومشقت كه لفظ كريمده (وما مسنا من لغوب) كلمشدر (هنيئا) هنىء كه فتحله ويا كسر ايله وهناءت كبى ظرافت وزننده مصدرلردر هضم اولمق معناسنه‌در بشنجى بابدن هنؤ يهنؤ ماضى ومضارعيدر مهموز ده‌بو ماده‌نك نظيرى يوقدر واوچنجى بابدن هناء بركسنه‌يى بسلدى معناسنه‌در ولفظ مزبور بو ماده‌دن فعيل وزننده سهولتله هضم طعام ويا آخر امر دخى مراد اولور آيت كريمه‌ده (كلوه هنيئا) هضم سهل صاحبى اولديغى حالده انى اكل ايدك ديمك اولور ديدلر مرئ دخى هضمده انك مثليدر بونده ساكنلره سهولت سكونت قصد اولنور (طوبى) طيبدندر خوشا ديمكدر حرف الالفده دخى مذكوردر بخت ودولت معناسنه فعلى وزننده ياسى واوه مقلوبدر زيرا ماقبلى مضموم در يا ايله طوبيك جائزدكلدر (عامريه) عمارتنه سعى ايدنلركه اصلى عامرين در بهشتك عمرانى عبادت ايله اولور (ذوى) عامرينه صفت (مدخل) اولك وثالثك فتحيله مصدر ميمى واسم مكان دخى اولور واولك ضمى وثالثك فتحيله اولورسه ادخال كه داخل قيلمق وداخل اولمش معناسنه دخى كلور وبونده ايكيسى دخى صحت بولور (ترجمه) اول منظر پاك ونزيه * يوق انده هيچ امر كريه * ساكنلرى جمله نبيه * ابادايدن اولدى وجيه * اهل كرامتدر مقيم

لا

فى منزل تعالا * بالحسن قد تلالا

بالنور قد توالا * تلقى به الجلالا

من سید رحیم

(تلالا) تعالا وزننده ماضیدر شعشعه وشعله اظهار ایلدی دیمك (توالا) وزن
مزبور اوزره پیدرپی اولدی (جلال) جلالت وعلوشاندر اول نور سببیله علوشانه
لقا یعنی ملاقاة ایدر (سید رحیم) حق تعالی در (السید هو الله) حدیث شریفیله
اطلاقی جائزدر دیدیلر لکن بونده (قدحف بالنسیم) نسخه سی دخی خوشدرکه
هر طرفی ریاح طیبه ایله مملو ومحفوف دیمکدر (ترجمه) اول منزل فوق العلا
هر شعله سی عینه جلا * نوراله بولمش اعتلا * عزتله قول انده اولا * دل نغمه
پیرای نسیم

یا الی الفرش الوطی * الی الملبس البهی
الی المطعم الشهی * الی المشرب الهنی

من السلسل الختیم

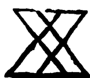
(مفرش) بستر که دوشمه دیرلر (وطی) فعیل وزننده یومشق (ملبس) لباس
(بهی) بهادن فعیل وزننده حسن دیمکدر (مطعم) طعام (شهی) اشتها وبرجی
دیمکدر رسابقلر وزنی اوزره در (مشرب) شراب که نوش اولنمق ممکن اولان
هر مایع شیء (سلسل) سلسال کبی لذت واطافتندن ناشی حلقومده نقلت ویرمز
(ختیم) مختوم که آیت کریمه ده (یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك)
وارد اولدیغنه ایما وسلسلدن مرادی رحیق ایدیکنی اشراب وانها ادر
(ترجمه) اول بستر نازنشهی * اول حلۀ نرم بهی * اول نعمت انفس شهی
اول شربت صافی کهی * بذل اوله باجام ختیم (نظم طلسم)

ثلاث عصی صففت بعد خاتم * علی رأسها مثل السنان المقوم

(عصی) مهمله لرك کسرلری وآخرینك شدیله عصانك جمعیدر القلم مراددر
(سنان) مزراق (مقوم) تفعیلدن مفعولدر مستقیم که طوغری دیمکدر
برعصا کبی الف دخی سطح صورتنده اوزنه وضع اولنه یعنی برخاتم عقبنده
اوچ الف که صف کبی برابر یازیله وانلرك اوزرنده مزراق کبی برطوغری راده
دخی اوله دیمکدر بونده خاتمك متعدد شکلی کورلمشدرکه بری معروف مهر سلیمانی

التی کوشه لیدر وبری دخی بوصورتنده در

راویسی ابو الحسن الشیخ الشاذلی خطیله کوردم دیو دعوا ایدر
شارح قاضی میر حسین دیرکه خاتمدن مراد برحلقۀ مدوره درکه O بعض قلمده

صورت صفردر وبری دخی پنج کوشه که زوایای خمس ایله رسم اولنه بویله در

اولی اولان دخی فردیتدر دیدیلر واخذ ایدیلر دخی بو صورتله درکه

انی تأییدایدن دلائلدن بری دخی قصیدۀ سیفیۀ جلجلوتیه ده ح خماسی " ارکان

فالسرقد حوت * واقع اولوب واندن تمامیان اولان اول خاتم آخر طلسمده دخی

تصویر اولنق کرکدرکه بیورلمش * وآخرها مثل الاوائل خاتم (ترجمه)

شکل خاتم اوج عصا صفنده ایله اهتمام * اول عصا الراوزره مدنیزه ایله ویرنظام

ومیم طمیس ابتر ثم سلم * الی کل مأمول ولیس بسلم

(طمیس) یعنی مفعول که کوزی اولان حرف میم تعلیق قلمنک میمی کبی کوزی

قپالی یازیله که خطاطلر میانده ریحانی قلمنک قواعدندندر (ابتر) اقطع معناسنه

یعنی میم مز بوربریده دم که قوریغی کسلمش اوله (مز) کبی (سلسله) حسن خط ثلث

ونسخ که شش قلم طریقیدر بو بیت ایله اقلام ستهنک اسملری مضبوطدر) شش قلم ای

طالب حسن خط آکاه اول ندر) ثلث وریحان نسخ وتوقیع ومحقق رقعه در) هر بر

قلمک مستقل تعلیمی وصحبتی وار درقبلة الکتاب الشیخ حمدالله مرحوم (ضیف آله

٦٢٩ تاریخنده رحلت ایلمشدر اندن دامادی شکرالله خلیفه اندن دخی اوغلی

پیر محمد دده واندن دخی حسن اسکداری ١٠٢٣ واندن دخی خالد ارضرومی

واندن دخی درویش علی ١٠٨٤ واندن دخی صویولجی زاده مصطفی افندی

١٠٩٥ واندن دخی نامداش ذی النورین حافظ عثمان افندی ١١١٥ واندن

دخی امام اهل الخط سید عبدالله افندی ١١٤٤ که یدی قله لی دیمکله معروفدر

واندن دخی شیخ المراسم نامداش ابی القاسم ابورشید مولانا خواجه محمد

راسم افندی اخذ اذن واجازت ایلمشدرکه اکری قپولی دیمکله شهرت آرادر

روح الله ارواحهم امین ذکراولنان اساتذۀ کرام جملۀ عشرۀ کامله اولمشلردر

(سلم) ضم وشدایله نردبانه دربونک صورتی دخی اوجدر بری بودر وبری دخی

بودر وبری دخی بودر لکن مقصود صوری ومعنوی تعلی یه دلالت

ایدن برشکلدرکه قرق عددی حاوی ومجموع ماسوا اولی عدده منحصراولدیغی

کاشف رازدن * زاحمد تا احد یکمیم فرقست * جهانی اندران یکمیم غرقست *

بیتی شرحنده قلم عاجزانه ایله کمال تام نشئۀ انسانیده تمایان اولمدیغی بسط اولنمشدر

(ترجمه) میم کورو ابتر اوله بعده بر نردبان * تا عروج ایده انکله هر مرامینه انام

واربعة مثل الاصابع صففت * تشير الى الخيرات من غير معصم

(اصابع) جمعدر مفردی اصبع پارمقدر انکشت کبی ١١١١ وبو هیئتك مراتب اعدادده ایقع عددیله آشنالغی اولوب هر بر حرفك معدودی بر مرتبه یه دلالت ایدر مثلا اوّل آحاده بر ١ واوّل عشراته ١٠ وابتدا میأته ١٠٠ والف دردنجی مرتبه یه مشیردر بوزعدد مرتبه سندن بیکه نقلیله تکرر اعتبار اولنسه ١٢١١ خیرات عددینه اشارت اولور که مقلوبی تاریخدر تاریخك ١١٢١ منتهاسی بیسم الله رباعی سابق الذکری ایله ایما قیلنمشیدی (معصم) کسر واهاء الله محل سوار یعنی بیلك که بلازك انده دوران رسغدرکه یا لکز شکل اصابع اولوب رسغ وبلکه کف دخی مرسوم اولمیه همان چارجهتك معموریتنه شکل رجا موجود اوله (ترجمه) بعده صف باغلیه انکشت چارك هیئتی بیکف ورسغ ایده خیراته اشارت بالتمام

وهاء شقیق ثم واو مقوس * علیها اذا ابدو کانبوب محجم

(هاء شقیق) ه رسمنده اوله ه ویا ۿ وغیری صور تعلیقیه دن احترازدر (مقوس) یای کبی مدوّر که و کبی اوله وبونده مصوّب ومنکس دخی نسخه درکه معکوس دیمکدر (انبوب) پارمق وپا قامش بغوملرینك میانی (محجم) کسر ایله آلت حجامتدر وبو بیت بویله دخی نسخه در * وخاتم خیرثم هاء مقوس * کانبوب حجام ولیس بمجم * یعنی اکا مشابه لکن محجم دکل (ترجمه) بعده هاء شقیق وآودم سر رسم ایدوب * هیئت انبوب محجمله وبریله اختتام

فیا حامل الاسم الذی لیس مثله * توق من الاسواء تنجو وتسلم

(توقی) تفعل وزننده مصدردر صاقنمق یعنی کندینی محافظه وپرهیز ایلمك معناسنه در یاء اسقاط وتنوین قافیه الحاق اولندی (اسواء) کوتولکلرکه مفردی سوء ضم وفتحله دخی لغتدر شر وفساد معناسنه تنجو مضارع مخاطب سن نجات بولورسین دیمك (ع) توق به کل المکارم تسلم * دخی نسخه در (ترجمه) ای بو اسم بی نظیرك حاملی یوق مثلی هیچ * سن مکارهدن انکله بول نجات ایله سلام

فذلك اسم الله جل جلاله * الی کل مخلوق فصیح واعجم

(اسم) همزه سی برای وزن قطع اولنور (فصیح) ناطق متکلم (اعجم) عجمی یعنی کلامه قدرتی اولمیان کسنه درمؤنثی عجماء حیوانانه اطلاق اولنور وبلدیکی ایچون وصلوات نهاریه یه دخی عجماء دیرلر انده جهرا تلاوت اولنمدیغی ایچون

وبونده

وبونده مرادبو برطلسمدر كه حيوانه دخى خيرونفعى سارى ردىمكدر (ترجمه)
اعظم اسماء حسنادر بو اشكال ايتمه شك * قطع شر جمله مخلوقه بو برسيف بنام
(بقيه) بو شكلك عقبنده خاتمة الاوراد شاذليه اولان احون قاف ادم
حم هاء امين لفظلرى دخى يازلديغى مشهوديزدر كه ملك وملكوت
لغاتندن اولىوب حياض رياض جبروتيه فيوضندن استفاضه اولنمشدر كه
فى الجمله شرحى مكتوبات ابن ميلقده محققدر ونيجه كردخى اول طلسم
مشروحك ذيلنده ديديلركه بو اشارات (اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا)
كريمه سى احتوا ايلديكى هفت حرف لاهوتى ظرفدر كه ف ج ش ث ز
خ ظ جمله سى معجم السقفدر وانلره سواقط فاتحه دخى ديرلركه حجة الاسلام
امام محمد غزالى دخى جلجلوتيه سيفيه سى مستقلا خواص كثيره سنى بيان ايچون
انشاد ويادو تعداد بيورمشلردركه بيت اول شرحنده ايراد اولندى بعضيلرى
بو بيت فارسى ايله ضبط ايلديلر ختم ومدوسه الف باميم ونون كوركون * نردبان
وچار الف باهاء واوسرنكون * وقاضيبر بورباعى ايله قيد ايلدى * صفرى سه
الف كشيده مدى برسر * ميمى كج وكور ونردبانى برسر * پس چار الف ست هاى
واوى دم سر * اينست يقين نام خداى اكبر (وبعض) اهل خواص برنياز ترتيب
ايليوب بو يله دعا ايلمشلردر (اللهم) انى اسئلك بالخاتم المرسومة * وبالثلاثة
من بعدها * وبالالف المقوم فوقها * وبالميم الطميس الابتر * وبالسلم وبالانامل
الاربعة بلا معصم * وبالهاء المشقوقة والواو المعظم صورة اسمك الكريم الاعظم
ان تصلى على محمد وآله واصحابه بعدد كل حرف جرى به القلم وان تقضى حاجتى
وهى بقاء الايمان * ومرافقة نور الايمان والقرآن * وسائر الاحسان فى البرزخ
والجنان * امين يا مستعان (نطق ديكر)

كيفية المرء ليس المرء يدركها * فكيف كيفية الجبار فى القدم

(قدم) كسر ايله درقديم اولمق حالتى كه امر قديميت ديمكدر بونده حق تعالى نك
سائر صفتلرى ميانده بو صفتى ذكره وجه بو اوله كه اكثر صفات الهيه نك عكوس
اشعه سنه انسان مظهردر پس بر صفتكه انسانه پرتوپاش اوله انى ادراك انسان
ايچون لازم ومظهريت محال اولوب عاجز الادراك اولديغى صفتى دخى قدم
ووجوب وجود كبى تميزى امر مهم اولديغنه تنبيه وتنويه ايچوندر ديديلر
كل ماخطر ببالك اوهجس فى خيالك فالله وراء ذلك (ترجمه)
آدمك كيفيتن آدم چون ادراك ايلمز * پس نيجه درك اولنور كيفيت ذات قديم

هو الذی انشأ الاشیاء مبتدعا * فکیف یدرکه مستحدث النسم

(انشأ) یرتدی (مبتدع) افتعالدن فاعل صیغه سیله مبدع وموجد معناسنه حالدر (مستحدث) حدث ماده سندن استفعالك صیغهٔ مفعولیله درصکره دن خلق اولنمش که وجودینی عدم سبق ایلمش فارسیده نو آورده دینور (نسم) جنسدر نفوس معناسنه ومفردی نسمه در (مآل) آلات حواس حادثه ایله ذات قدیمی ادراك محالدر بو بحثك تفصیلی حرف الکاف اولنده یازلدی (ترجمه) اولدر اشیایی ایدن ابداع وایجاد اوله * انی ادراك ایده مز حادث اولان عقل عقیم (نطق آخر)

کم من ادیب فطن عالم * مستکمل العقل مقل عدیم

(فطن) صفت مشبهه که خشن وزننده ذکی وعاقل (مستکمل) کمالدن استفعالك فاعلیدر تکمیل واتمام ایدن کسنه (مقل) قلت ماده سندن اقلالك فاعلیدر فقیر ودرویش معناسنه مرفوعدر (ترجمه) نیجه عالم وار ادیب وهم فهیم عقلی کامل لیك فقر ایله الیم

ومن جهول مکثر ماله * ذلك تقدیر العزیز العلیم

(جهول) فعله جاهلك مبالغه سی جهل ایکی نوعدر که حرف اللام اواخرنده اعلام اولنمشدر وبونده مراد ایکنجی مرتبه سیدر (مکثر) افعالدن فاعل صیغه سیله مرفوعدر مفعولی مالدر مصرع ثانی آیت کریمه ده اقتباس طریقیله تضمین اولنمشدر یعنی عالم فقره مبتلا وجاهل مظهر وسعت دنیا اولمق متحیر اوله جق امر غریب اولمغله حتی ابن راوندی وصیر العالم النحریر زندیقا دیدیکی مشهوردر بوحالت مقدرات الهیه دندر که (لایسئل عما یفعل) دیمك مقامنده آیت کریمه ایراد بیورلمشدر (ترجمه) نیجه جاهل مالی تکثیر ایتمه ده * بویله در شایدکه تقدیر علیم (نطق آخر)

قضی الله امرا وجف القلم * وفیما قضی ربنا ما ظلم

(جف القلم) قلمك مرکبی قورودی یعنی لوح ازلده قلم تقدیرك تحریراتی تمام اولوب وقلم دخی کاتبی ترك ایلدی کان ما کان بوندنصکره مقدرات خارجه چیقوب قضا اولنمقده در تغییر تقدیر محالدر دیمکدن کنایتدر (ترجمه) قیلدی قضا هر امری حق تقدیر ایله جف القلم * امر قضاده قوللره ظلم ایلمز رب النعم

فنی الامر ما خان لما قضی * وفی الحکم ما جار لما حکم

(ترجمه)

(ترجمه) پس حق میراد رقضاسنده خیانتدن ابد * حکمنده هم جور ایلمز ایلرهمه عدلی حکم

بدا اولا خلق ارزاقنا * وقدکان ارواحنا فی العدم

(ترجمه) ارزاقمز خلق ایلدی اول دمکه رزاق جهان * اولدم هنوز ارواحمز اولمشدی مکتوم عدم (نطق دیکر)

قال المنجم والطبیب کلاهما * لن یحشر الاموات قلت الیکما

(زعم) دخی نسخه درنه غریبدرکه بومشهور قطعه یی امام غزالی احیاسنده ابو العلا المعرّی یه نسبت ایلمشدر مع هذا عجیبدرکه شیخ اکبر فتوحاتنده حضرت امام حیدره عزو ایدرشاید که معرّی راوی اوله رضوان الله علیهم اجمعین (منجم) احکام نجومده ماهر دیمك نجم ماده سندن تفعیلك فاعلیدر (طبیب) علم طبه واقف دیمکدر مراد حکیمدر حشرك وقوعنی انکاره حکمانك اکثری ذاهبلر ایکن منجم ایله طبیبی اول امرده تشریك ایلمك عوام ناسك انلرحقنده اعتقادلری بوصورتده اولمسنه مبنیدر یاخود حشر جسمانیی انکار وروحانیی اقرار ایلدکده نجوم ایله طب اربابنك اکثری شرکت اوزره اولدقلری جهتندندر دیدیلر یعنی انلر حشر امواتی استبعاد وانکار ایلدکلرنده الزام عقلی ایچون انلره دیدمکه (ترجمه) حشری انکار ایلدی چونکه منجمله طبیب * بنده دخی دیدمکه ای اهل نجوم وای حکیم

ان صح قولکما فلست بخاسر * وان صح قولی فالخسار علیکما

اکرچه (ان) تشکیك ایچوندر لکن خصمك زعمنجه ارخاء عنان قاعده سنه مبنی جوابده صورت شك مضمر کلدر (ترجمه) سوزسزك اولورایسه یوقدر بکاخسران ابد * لیك بن صادق چیقرسم سزلره خسران مقیم (نطق آخر)

ما الدهر الا یقظة ونوم * ولیلة بینهما ویوم

لف ونشر مشوش ایلیوب یقظه یومه ناظر ونوم لیله یه منصرفدر لکن آکهان اعتبارنده یقظه کیجه یه لایق ونوم دخی رسمی مناسبتیله یومه شایاندر (ترجمه) روزکار انجق اولور بیداری ایله برمنام * برکون ایله برکیجه ایکیسی بیننده تمام

یعیش قوم ویموت قوم * والدهر قاض ما علیه لوم

بیت سابقده اولان برکون وبرکیجه یه صرف ایله تقسیمی خوشدر (ترجمه) برزمان قالورنیجه سی برکروه ایدرتمام * بویله دردار قضانك حالی لوم

ابن کرام (نطق دیکر)

انا بالدهر علیم وابو الدهر وامه * لیس یأتی الدهر یوما بسرور فیتمه

واذا سرک یوما فغدا یأتیک همه

(ترجمه) چون بنده مادر بیلورم حال دورانی مدام * اوله من عالمده شادان کیمسه هیچ برکون تمام * ایلسه مسرور برکون برکون ایلر تلخکام (نطق دیکر)

فمن یحمد الدنیا بعیش یسره * فسوف لعمری عن قلیل یلومها

(ترجمه) زندکانی جهانی کیم ایدرسه مدح وباد * ایلیه انک قریباذمن اول کس التزام

اذا اقبلت کانت علی المرء فتنة * وان ادبرت کانت کثیرا همومها

حیات دنیانک زینتی مال واولاد اولمسی آیت کریمه ایله ثابت ایکن آیت اخراده سبب فتنه وبلکه عین فتنه اولدقلری دخی وارد اولمشدرکه بیورر (انما اموالکم واولادکم فتنة والله عنده اجر عظیم) اکرچه فتنه درلکن مانع ومعطی تعالی یه نیاز ایله استعاذه اولنوب حدود شرعیه یه رعایتله حرکته تشبث وجفالرنده دعای خیر ایدرلر مشاقنه صبر وتحمل ایلمک سبب اجر عظیم اولدیغی ارباب بصیرته روشنادر زیرا (اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون) قبیلندندر ولدبزکره حقیقت حاله وقوف وضکره ظفولیته راجع دکلدر (ترجمه) کیم اکر اقبال ایدرسه فتنه عظما اولور * یوزچو یرسه کثرت غمی خراب ایلر تمام (نطق دیکر)

اذا کنت فی نعمة فارعها * فان المعاصی تزیل النعم

(ارع) رعایه دن اوچنجی بابک امریدرکه کسر الف وفتح عین ایله در آخری امریتله ساقطدر رعایت ایله دیو امردر نعمته رعایت شکری کبی دوامنه سبب اولان خواصی التزام وموجب زوال اولان احوالدن اجتنابده اهتمام ایلمکدر مصرع ثانی زوال سببلرندن بری عصیان اولمسنی عیان ایدر (معاصی) معصیتک جمعیدر کناه برامرشومدرکه ازجمله نسخهٔ کبرا وحامل امانت اولان انسانک عقباده دخی مبتلای عذاب نیران اولمسنه وسیله اولور نعوذ بالله تعالی ترجمه نعمتک حفظنده سعی ایت دمبدم * پایدار اولمز کناه ایله نعم

وحافظ علیها بشکر الا له * فان الا له شدید النقم

(نقم) نعم وزننده درنقمتک جمعیدرکه انتقام ماده سندن اولوب نعمتک ضدیدر عقوبت معناسنه (ترجمه) شکر ایله حفظنده اول سن نعمتک * اولمه کفران ایله شایان نقم

فاین

فاين القرون ومن حوالهم * تفانوا جميعا ورب الحكم

(قرون) اقران ايله مترادف در بري جمع كثرت وديكري جمع قلتدر مفردي قرن برزمان اهلي (تفانوا) فنادن تفاعل بابنك ماضيسنك جمع مذكريدر اصلي تفانيوا در فاني اولديلر كويا بري برينه اعانتله كنديلرين افنا ايلديلر (ترجمه) قانده قالديلر اهالي زمان * جمله فاني اولدي حق باقي حكم

وكن موسرا شئت او معسرا * فلا تقطع العيش الا بهم

(موسر) افعالدن فاعلدر توانكر ذي قدرت غني معناسنه (معسر) انك ضديكه فقير تنكدستدر (ترجمه) سن كرك باي اول كر كسه بركدا * مدغم اولور زندكاني ايله غم

حلاوة دنياك مسمومة * فلا تأكل الشهد الا بسم

(شهد) كومج بالي كه شهلات وسبغ وسنوت كبي اسمامي واردر شكره دخي اطلاق اولنور بو حلاوته سم ايله مقابله مراددركه جمله يكسانلدر وصفله شهد فايق بك اعلا سيدر (لاتأكل) نفي استقبال درسن يمزسين ديمك (ترجمه) لذت دوران زهر آلوده در * بال برايسك انده بيل بول طعم سم

محامد دنياك مذمومة * فلن تلبس الحمد الا بذم

(فلن تلبس ده) فلا تكسب دخي نسخه در (محامد) جمع محمدتدر مذمتك ضديدر (ترجمه) كار ممدوح جهان مذمومدر * لايق حمد اولسك اولور انده ذم

اذا تم امر دنى نقصه * توقع زوالا اذا قيل تم

بو بيتده رد العجز واردر (توقع) تفعلدن امردر منتظر اول ديمكدر بو بيت مشهور ضرب بندركه تركيده هر كمالك زوالي واردر دينور حتى مورده پر نبو رپيدا اولمق علامت هلاكيدركه شاعر ديمش * اذا ارد الله اهلاك نملة * اطال جناحيها فسيقت الى الهلاك * (ترجمه) ايش كمال بولسه نقص اولور قريب * كوزله بركارك زوالن دينسه تم

وكم قدر دب في غفلة * فلن يشعر الناس حتى هجم

(دب) يوريدي ديمك مركبي كه فاعلي دابه در بونده مقدر حقك خير او شرا ظهوري مراددر (هجم) ماضيدر مصدري هجوم دفعة برنسنه يه ايرمك (ترجمه) چوق مقدر واركه غفلتده كلور * ناس اني بيلمز مكر كلديكي دم

(نطق آخر) تنزه عن مصادقة اللئام * وألمم بالكرام بني الكرام

بوشعر حضرت امام حسین ایچون ظهور ایدن نصایحدندر (تنزه) نزهتدن تفعل بابنده امر یدر بالذات اول یعنی احترازایله دیمکدر (اثام) کرام وزننده لئیمک جمعیدر کریم کبی (المم) افعالدن اکرم وزننده امر درقریب اول ونزول ایله دیمکدر
(ترجمه) قیل حذر اولمه صدیق هر لئام * همدمك اولسون کرام ابن کرام

ولا تك واثقا بالدهر یوما * فان الدهر منحل النظام

(واثق) اعتماد ایدن کشی (منحل) حل ماده سندن انفعالك فاعلیدر چوزلمك شاندن اولان نسنه منعقدك ضدیدر (ترجمه) روزکاره برکون ایتمه اعتماد بایدار اولمز بودوربی نظام

ولا تحسد علی المعروف قوما * وکن منهم تنل دار السلام

(تنل) نهیك جوابی اولمغله مجزومدر (ترجمه) ایله اصحاب احسانه حسد وار اول انلردن ده بول دار السلام

وثق بالله ربك ذی المعالی * وذی الآلاء والنعم الجسام

(معالی) علو معناسنه مصدر میمینك جمعیدر (آلاء) نعم مفردی فتحه الادر کسرنده یا ایله رسم اولنور (جسام) جسیمك جمعیدر عظام وعظیم کبی
(ترجمه) رب اعلایه همان قیل اعتماد * نعمت دارین انکدر عام

وکن للعلم ذا طلب وبحث * وناقش فی الحلال وفی الحرام

(بحث) تفتیشدر (ناقش) مفاعله دن امردر نهایت مرامه واصل اول یعنی دقت ایله زیرا قبول دعاده جناحینك بری اکل حلالدر وبری صدق مقالدر ضدی حرامدر قالدیکه وقتمزده حلال بلاشبهه محال ظن اولنمسونکه تکلیف مالایطاق بولنمیه اکرچه دشواردر لکن شبهه ایله دخی اولورسه حرام بحت صرف کبی دکلدر اخفدر * بادة ترفضله خشك مرا بیدن * اشددر زخده افعی بری مار آییدن * ویازدقلری اوزره شبهه لیده تحری وقتی دکلدر زیرا زمان مساعد اولمز همان حل وحرمت معلوم اولسون دیدیلر حرام صرف دخی برمقدار حلال صرفه مخلوط اولسه ملك اولور کرچه حساب درکار وعذاب دخی شفاعته قرین اولمزسه نعوذ بالله واردر (شفاعتی لاهل الکبائر من امتی) لکن اول مخلوط مالدن صدقه ویرلسه اجری مقررزکات وحج اداسی دخی فرضیتی اسقاط ایدر حلال صرف ظهور ایلدکده استیناف وتکراری لازم کلمز دیدیلر همان مهما امکن احترازاولنوب ضرورت مس ایلدکده مأکولات وملبوسانده حذر کرکدر هیچ قابل اولمزسه دخی نسنه یعنی ویره مییه آنقغله واستکراه طبیعی

ایله

ایله ارتکاب ایلمك شوق وهوس وآرزو ایله اقبال اولنمقدن اهون اولدیغی بو اثر معتبر ایله اظهردر (رفع عن امتی الخطأ والنسیان وما استکرهوا علیه)
(ترجمه) طالب علم شریعت اوله کور * بیل حلالی ایله تفتیش حرام

وبالعوراء لاتنطق ولکن * بما یرضی الا له من الکلام
(عوراء) دن مراد کلمهٔ قبیحه در (فائده) اثرده وارد اولدیغی اوزره اوچ کسنه بدخوبدکو اولمقده معذورلردر انلرك بری مریض وبری مسافر وبری صائمدر انلربالخاصه بداخلاق اولورلر وعذرلری مقبولدر (ترجمه) قبلمه عادت اولمه بدکوی سخن * حق رضاسن ایله سوزده التزام

وان خان الصدیق فلا تخنه * ودم بالحفظ منك وبالذمام
(ذمام) ذال معجمه ایله ذمتك جمعی عهد وامان معناسنه (ترجمه) دوستك کر خاین اولسه اولمه سن * حفظ میثاقی اوزره سن اول بردوام

ولا تحمل علی الاخوان ضغنا * وعد بالصفح تنج من الاثام
ضغن معجمه لرله کین حقد کبی (عد) امردر عادت ایله دیمکدر صفح عفودر لفظ کریمدر (اثام) قصر وفتحله عقوبت (ترجمه) دوستانه اولمسون قلبکده کین * عفوی عادت قیل نجات اولسون مرام (نطق آخر)

اری الاحسان عند الحر دینا * وعند القن منقصة وذما
(حر) عبدك ضدیدر وبونده مراد کریمدر قانون الادبده اون اوچ معناسنی تحریر وترجمه میسر اولمشیدی (دین) فتحله بورج وام کبی ویا کسر ایله طریق راست (قن) کسر ایله حرك ضدی وبو محلده مقصود لئیمدر (منقصه) عیب (ترجمه) کوررم حر کریم عندنده احسان اولدی دین * اول کرم عبد لئیم عندنده اولور نقص وذم

کقطر صار فی الاصداف درا * وفی شدق الافاعی صار سما
(شدق) کسر ایله کوشهٔ دهان (افاعی) مساجد وزننده افعانك جمعیدر دیشی یلان (ترجمه) اولور احسان مأ نیسان وش صدف ایچنده در هم دهان ماره دوشسه اولور البت عین سم (نطق دیکر)

واذا طلبت الی کریم حاجة * فلقاؤه یکفیك والتسلیم
(الی) عند معناسنه در (ترجمه) برکریم الطبع کسدن حاجتك قلسك طلب عرض حال ایتمه اکا کافی ملاقاة وسلام

واذا رآك مسلما ذکر الذی * حملته فکانه ملزوم

(حملت) تفعیلدن ماضی مخاطبدر مآل بیتین لسان حال زبان قالدن انطق اولدیغنی افاده ایدر (ترجمه) اول سلامکدن سنك مقصودك استدلال ایدر اهل حاجت خدمتن کندینه ایلر التزام (نطق آخر)

لا تودع السر الا عند ذی کرم * والسر عند کرام الناس مکتوم

حفظ سر دخی کرمدن معدود دروبر کسنه احوالندن برحالنه محرم ایلك مال ودیعت ایلك کبیدر انی حفظ لازمدر آخره کشف واعلانی امانته خیانتدر (ترجمه) امانت ایله وار سرك کریمه * کرام عندنده اسرار اولدی مکتوم

والسر عندی فی بیت له غلق * قد ضاع مفتاحه والباب مختوم

(غلق) تحریك ایله مغلاق کبی قفلدر رتاج وکظیم دخی دیرلر ترکیده کلیددر وکلید فارسیدر ترکجه انا ختر دینور مفتاح کبی (مختوم) مهر اورلمش که مسدود معناسنه کلمشدر مغلق ومغلق کبی حتی ابو الاسود شاعر برشعرنده (ولا اقول لباب الدار مغلوق) دیوب مغلوق تعبیری خطا اولدیغنه ایما ایدر (یعنی) قرابت نسبیه ووصایت نبویه ومصاهرت حسبیه تقریبیله اسرار الهیه وغیره یه بن محرم اولمشمدر لکن بیکانه یه برطریقله انی اظهار ایلك محالدر (ترجمه) بنم حفظمده بیت مغلق سر * که ضایعدر کلیدی بابی مختوم (نطق دیکر)

لا تظلمن اذا ما کنت مقتدرا * فالظلم مرتعه یفضی الی الندم

(مرتع) اوتلاق چراکاه کبی که (یرتع ویلعب) لفظ کریمی بو ماده دندر (یفضی) فا ومعجمه ایله افعالدن مضارعدر ایصال ایدر وسبب اولور دیمکدر (ترجمه) سا که قدرت کاسه ترك ظلم قیل * کیم طریقنده نهایتدر ندم

فاحذر بنی من المظلوم دعوته * کیلا یصبك سهام اللیل فی الظلم

(بنی) تصغیر ایله ای اوغلجغم دیمکدر (دعوت) حذر قرینه سیله بددعادر جرایله مظلومدن بدلدر (یصب) مجزوم امرك جوابیدر یعنی نصف اللیلده مظلوم بددعا ایلدکده حق تعالی انی قبول ایدر ظلمی ترك ایله که اول تیر بلایه سن هدف اولمیه سین که شب تارده اول سهمك کلدیکی وطرفی کورنمز وبلکه کندی دخی امر معنویدر حتی مظلوم مطلقدر کافر دخی شاملدر اکر مظلومیتله موصوف اولمسه (وما دعاء الکافرین الا فی ضلال) حکمی عدم اعتباربنی مشعردر یاخود آیت کریمه کندی حقنده ولان امور اخرویه ده نازلدر دیدیلر (ترجمه) ای اوغل مظلومك آهندن صقین * کیجه تیر بددعا کلدیکی دم

تنام عینك والمظلوم منتبه * یدعو علیك وعین الله لم تنم

(منتبه)

(منتبه) افتعال بابندن فاعلدر اویانق دیمك (علیك) تعبیرندن بددعایه انتقال اولنورکه دعوت مادهسی (له) ایله صله لنسه خیره وعلیه ایله استعمالی شره مخصوص در (عین الله) ایله ذات الله مراد اولنور وحق تعالی دن نومی سلب ایلمك ذات شریفی غفلت وجهلدن منزه در دیمکدر واول حالیه در (ترجمه) سن اویورسین دشمنك بیدار در * بددعاسن حق قبول ایلر اودم (نطق آخر)

لا تمزحن الرجال ان مزحوا * لم ارقوما تمازحوا سلموا

(لا تمزح) مزاح یعنی لطیفه وشقا ایله دیمك (نون) تأکیدیه در (یعنی) جدی ترك ایدوب لطیفه ایلمك سبب خفتدر وقع ووقاری سلب ایدر پس البته صوری ویامعنوی برکدری موجب اولور سلامت محالدر (ترجمه) کیمسه یه ایتمه مزاح اول ایتسه ده * بولمز آنکله سلامت کیمسه هم

فالجرح جرح اللسان تعلمه * ورب قول یسیل منه دم

(جرح) ضم جیمله جراحتدر مفهوم شعرده جناب مرتضی علیه رضوان المولی جنابنه نسبت اولنان بوشعره ایما اولور * جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) براوکلز یاره در زخم لسان * نامزا سوزدن نیجه دم آقدی دم (نطق دیکر)

اخوك الذی ان اجهضتك ملمة * من الدهر لم یبرح لها الدهر واجما

(اجهضت) غلبه ایلدی دیمك تأنیثی ملمه یه نظرله در اجهشتك دخی نسخه در معنالری متقاربدر (ملمه) مهمه وزننده حادثه روزکاردر (لم یبرح) زوال بولمدی همیشه دائم اولدی معناسنه (واجم) فاعل صیغه سنده جیمله در اول کسنه درکه شدت حزن انی صحبتدن امساك ایلیه (ترجمه) برادرسا که اولدرکه اکر شدت ظهور ایتسه * اوده حزنیله دهشتیاب اولوب دائم اوله مغموم

ولیس اخوك بالذی ان تشعبت * علیك امور ظل یلحاك لائما

(تشعبت) تفعلدن ماضی مؤنثدر پریشان وپراکنده اولدی دیمك (ترجمه) اخوت اهلی اولمز اول اکر حال اولسه برکشته * سکا دائم ایده لوم ایله شدت اولیه مهموم (منقبه) طبریدن قاضیرا کرچه نقل ایدر لکن وجود و برلك مناسب اولمزکه حیدر کرار جنابلری ابن ملجم ضربیله مجروح اولوب حیاتدن قطع امید اولندقده برادری عقیل بن ابی طالب خفیة واروب معاویه دن بیعت ایلدیکی حضرت مرتضایه عکس ایلدکده بکا ایدوب بوشعری قائل اولمش اوله

(نطق آخر) لیبك علی الاسلام من کان باکیا * فقد ترکت ارکانه ومعالمه

(لبيك) امر غائبدر (اركان) ركنلك جمعيدر مراد اركان اسلامدركه بني الاسلام على خمس حديثي ايله ثابت بوبش نسنه در* صوم * وصلاة * وحج * وزكات * وكلمهٔ شهادت (معالم) نشانلر (ترجمه) كريه نالٛ دين اسلام اول يوري * كلولدي اركان ونشاني منهدم

لقد ذهب الاسلم الابقية * قليل من الناس الذى هو لازمه

(الا) لكن معناسنه (بقية) آرتوب قالان نسنه سوٛزكبي بني بقية تقديرنده (ترجمه) كتدى اسلامك كزيده اهلي هب * لازمي ازقالدى كويا منعدم (رجز)

مهلا فقد اصبحت فيها آثما * لك الصلاة قاعدا وقائما

بوسخن برحكمدركه بركسنه حضور حيدري يه كلوب زوجه سيله حين مرافعه ده ايكيسى بررار جوزه انشاديله افادهٔ حال ايلدكلرنده انلرك ميانلريني حق وعدل اوزره فصل بيورملري ضمننده صادر اولمشدر خاتونك رجزي بودر * زوجي كريم يبغض المحارما * يقطع ليلا قاعدا وقائما * ويصبح الدهر لدينا صائما وقد خشيت ان يكون آثما * لانه يصبح لي مراغما * وزوجنك دخي رجزي بودر لااصبح الدهر بمن هائما * ولا اكون بالنساء ناعما * لابل اصلي قاعدا وقائما فقدا كون للذنوب لازما * ياليتني نجوت منها سالما (مهلا) امهل معناسنه يعني صبرايله ديمكدر (ترجمه) صبرلازمدر اولمش سن سن آثم * نمازي قيل قعودا كاهي قائم

ثلاثة تصبح فيها صائما * ورابع تصبح فيها طاعما

(ثلاثه) دن مراد اوچ كوندر (طاعم) آكل الطعام معناسنه افطار مراددر (ترجمه) نوافلدن اولوب اوچ كونده صائم * كرك دردنجي كون اول بينه طاعم

وليلة تخلو لديها ناعما * مالك ان تمسكها مراغما

(ناعم) بومشق كه ملايمت وعدم خشونت قصد اولنور (مراغم) رغم ايديجي كه بوديارده كورلك ايچون ايلدي ديرلر بونده خشمله وعنف وآزار ايله خور طوتق مراددر (ترجمه) اولوب بركيجه اهلكله ملايم * اكا لطف ايله بيله زجر لازم (نطق)

اتصبر للبلوى عزاء وحسبة * فتؤجر ام تسلو سلو البهايم

(بلوى) بلادر (عزا) صبر (حسبه) كسرايله اجره طالب اولمق (تسلو) بيغم اولوسين (بهايم) چارپادر سلو بهايم انلركبي اكل وشربدن غيري غمي اولمامق

(ترجمه)

(ترجمه) بولورسین حسبة لله بلایه صبرایله اجری * یاخود حیوان کبی بیغم اولورسین بوله. ر عالم

خلقنا رجالا للتجلد والاسی * وتلك الغوانی للبکا والمأتم

(تجلد) جلادت وصلابت واقدام ایلمك (اسی) محزون اولمق (غوانی) غانیه نك جمعیدر اول زنان که خوانده اوله لر یاخود حسنلریله زینتدن مستغنیه اوله لر (ماتم) مساجد وزنشده فوقیه ایله در (مأتم) مفردیدر اول زنان جماعتیدر که خیره وشره دخی جمع اولورلر (ترجمه) غمومه صبرایچون خلق اولمشز بزلر رجالزچونه برادلدی زنان امابرای زاری وماتم (نطق دیکر)

اباطالب عصمة المستجیر * وغیث المحول ونور الظلم

(اباطالب) منادادر انکیچون اب منصوبدرکه مضافدر (مستجیر) نجات طالبی (غیث) یغمور (محول) زمین خشك که هیچ یغمور یاغمیه اول وقتده زمان ماحل دینور وبونده یغموره محتاج اولان ارض یابسه یه نامی تشبیه وا کازول ایدن غیثه ابوطالبی تمثیله تنبیه ایدرکه استعاره واردر وناظم جنابنك پدرینه مرثیه لرندندر (ترجمه) ای اباطالب پناه مستجیر اولمش ایدك * تشنه دلنه برایدی محزونلردخی مسرورهم

لقد هد فقدك اهل الحفاظ * وقد کنت للمصطفی خیرعم

(هد) یتعدی یعنی هدم ایلدی (حفاظ) کسرایله عار وغیرت (معنی) سنك انتقالك ای پدرم اهل غیرتی پریشان ایلدی حال بوکه سن حضرت صفوت پناه جناب رسول الله ایچون اعمامك خیرلیسی ایدك دیمکدر جناب رسولك علی قول اون ایکی عملری وار ایدی بری حمزه ایدی ظهور نبوتدن التنجی سالده وایکنجی عباسدرکه نبوتك اون ایکنجی سنه سنده که هجرتك ایکنجی سالیدر قبول اسلام بیوردیلر (اما) ابوطالبك اسلامی ظاهر اولمدی خیراطلاقی چندان مناسب اولمزدیدکار بنه جواب ویریلور که خیریت دینیه مراد دکلدر بلکه خیریت طینیه قصد اولنورکه والد نبوی ایله الحق ابوطالب لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرودر انلردن ماعدا اعمام جمله سی باشقه مادردن صحرای وجوده کلمکله لاب برادرلردر وعباس جنابنك شرفیاب اسلام اولدقلری ابوطالبك فوتندن ایکی سال صکره در پس مادهٔ نقض اوله من وجملهٔ اعمام حرف دال اوسطنده اجمال اولندی عددلری اختلافیدر قثم ایله حجل نام ایکی ذات دخی ایرادیله اون ایکی اولور لکن مشهوردکلردر احواللری کتب سیرده مندرج اولمغله

بومقامده ادهم قلم عباسی علم جلوهٔ تفصیلدن صرف اولندی (ترجمه)
رحلتك شمدی غیورانی پریشان ایلدی * سن جناب مصطفایه اولمشیدك
خیرعم (رجز)

فاطم بنت السید الكريم * بنت نبی لیس بالزنیم

(فاطم) فتح میمله یافاطمهٔ تقدیرنده منادای مرخمدركه امثالی كذا ایلدی مصرع ثانیدن دخی حرف ندا محذوفدر نبی یه اضافتله منادا منصوبدر (زنیم) حرامزاده كه وزن ومعناده لئیمدر (مهمه) پیغمبر علیه السلامدن لثامتی نفی وسلب ایلدیكی آبا واجداد نبویه ده اصلا رجس ونجس صوری ومعنوی اولمیوب (انما المشركون نجس) حكمنجه عدم كفر وشركدن قطع نظر سفاح دخی مسلوبدركه (وتقلبك فی الساجدین) كریمه سی تفسیرنده محیی السنه تصریح ایدركه ساجدینده تقلبی ایله مراد اصلاب انبیاده تنقلیدركه ابن عباس رضی الله عنهمادن عطا روایتیله مروی ومصرحدر وشفاده عیاض یحصبی دخی اصلاب كریمه وارحام طاهره ده تنقل ایله بین الوالدین اظهار اولنوب اصلا سفاح طاری اولمدی هر وقتك شریعتی لوزره عقد اولنه رق ادم ونوح وابراهیم واسمعیل كبی انبیا نسلنده دائر اوله رقدن ابوین جنابلرندن اخراج بیورلدیكه (رب ارحمهما كما ربیانی صغیرا) ادای كریمنده دخی ایما بولنوب خصوصا نجات والدینه دلائل نقلیه دن غیری بو دلیل دخی خوشدركه بالاتفاق اخف عذاب اهلی ابوطالبدر اكر انلر معذب اولسه لر خفیف العقاب انلر اولمسی مسلمدر واهل حدیث دیدیلركه ایمان والدین اثباتنده احیاء ابوین حدیثنه محتاج دكلز اودخی دلیلدركه اهل حدیث انی تضعیف ایلدیلر لكن جرح ووضعی اطلاق واسناد ایده مدیلر عربیاتده امام سیوطی رساله لری وتركیاتده شیخ عبدالاحد نوری خلوتی رساله سی مشبعدر قدس الله سرهما (ترجمه) فاطمه درزادهٔ
فخر جهان نور كریم * دختر پاكك یوقدر دركل نسل زنیم

قدجاءنا الله بهذا الیتیم * من یرحم الیوم فهو رحیمی

(ذا) اسم اشارتدر بامی تعدیه ایچوندر (یتیم) مشارالیه اولوب سورهٔ دهرده (ویطعمون الطعام علی حبه مسكینا ویتیما واسیرا) كریمه سنه ایمادركه تفصیلی حرف دالده (ع) فاطم یابنت النبی احمد) مصرعنده كچمشدر یعنی بو یتیم جایی بزلره حق تعالی ویردی پس هركیم بوكون بو یتیمه رحم ایدرسه كویا اول كمسنه بكا رحم ایلمش اولور دیمكدركه تركجه ده دخی اكا اولان اكرام بكادر

دینور (ترجمه) بزه تحقیق ویردی بو یتیمی اول کریم * کیم اکا رحم ایتسه بوکون اول اولور باکه رحیم

موعده فی جنة النعیم * حرمها الله علی الاثیم

(ترجمه) موعدی انك بهشت هشتدر جای نعیم * حق حرام ایتدی دخول ایتمزا کاشخص لئیم

من یسلم البخل یعش سلیمی * وصاحب البخل یقف ذمیمی

(سلیمی) وهو سلیمی تقدیرنده یعنی (الا من اتی الله بقلب سلیم) امر عظیمنه منسوب سلامت عاقبت اوزره زند کانی ایدر (ذمیمی) دخی فهو ذمیمی تقدیر اولنورکه فعل ذمیمه واخلاق ردیه یه نسبت اولنغله اوقاتکزاردر دیمك اوله بو بیتلرك اعرابلری چندان مسامحه یه محتاجدر بیت اول سخایه وبو بیت بخله ناظردر (ترجمه) بخلدن سالم اولان دارینده اولور سلیم * اهل بخل اولور توقفکرده جای ذمیم

یهوی به فی وسط الجحیم * شرابه الصدید بالحمیم

هذا صراط الله مستقیم

(یهوی) دوشردیمکدر (فامه هاویه) کریمه سنی اشعار ایدرکه مستقری دوزخدر دیمك اولور با تعدیه ایله القا ایدر یعنی دوشورر دیو معنای تعدی یه تصدی اولنور (صدید) بعض جراحدن آقان صاری صو وایرینك دیدکاری نسنه در (حمیم) آب آتشین که نار جحیم ایچره تشنکان عذاب دفع عطش ایله دلسیراب اولق مراد ایلدکلرنده قاینار صو ویرلمکله تشدید عقاب اولنغه ایمادر (هذا اهل صراط الله) ملاحظه سیله مستقیم مجرور اولمق دخی وجه اولوردیدیلر (ترجمه) بخل انك جاین ایدر یوم قیامتده جحیم * هم صدید اولور شرابی ویریلور ماء حمیم * اشته اول وصف اولنان یولدر طریق مستقیم (ذیل) بو رجزه جواب اولمق اوزره قاضینك بو لامیه رجزی * حضرت زهرا انشاد ایلدی دیو برادایدر * انی اعطیه ولا ابالی * واوثر الله علی عیالی * امسوا جیاعا وهم اشبالی * اصغرهم تقتل باغتیال * للقاتل الویل مع الوبال (نطق)

اصبحت بین الهموم والهمم * هموم عجز وهمة الکرم

(هموم) ضمله غمومدرکه غم کبی هم مفرددیدر وثانی اولدن بدل کلادر (همم) کسر ایله همتك جمعیدر همت قصد وعزیمت دیمکدر هممدن بدل بعضدر (ترجمه) تا سحر آزرده غم وعزیمت اولمشم * فکر عجز ایله سحر پروردهء همت اولمشم

طوبى لمن نال قدر همته * او نال عز القنوع بالقسم

(قنوع) ضمله رضا معناسنه که امثالدندر (خير الغنا القنوع وشر الفقر الخضوع) وفتحله قانع معناسنه در (قسم) جنسدر واحدی تا ایله قسمتدر (ترجمه) نه سعادتدر که قدر قصدہ نیلم واردیم * یا قناعتله دیم خشنود قسمت اولمشم

(نطق آخر) لقد علم الاناس بان سهمى * من الاسلام يفضل كل سهم

(اناس) یرنده انام دخی نسخه در (سهم) نصیب (ترجمه) بیلدیلر اولمش بنم اسلامده سهم عظیم * جمله سهم اصحابنه غالب بنم فضلم جسیم

واحمد النبى اخى وصهرى * عليه الله صلى وابن عمى

(احمد) اسم شریف نبویدر علم ووزن فعل ایله عدم انصرافی مسلم ایکن تنوین لحوقی وتنوینه حرکه دخولی ضرائر شعریه‌دن معدوددر (اخى) یعنی قرابت نسبیه طینیه ویا اخوت دینیه مزواردر دیمکدر (صهرى) بیغزه قرابت سببیه دخی کلمشدر دیمکدر (عليه) مؤخر صلایه متعلق جملهٔ دعائیه در (ابن عمى) تعبیری اخی اداسنه ظاهرا مخالفدر لکن اخی معناسی حقیقت دکلدر (ترجمه) احمد مرسل ایدوب داماد اخوتله بنی * عم زاده مدرصلاة ایله سلام ایده رحیم

وانى قائد للناس طرا * الى الاسلام من عرب وعجم

(طرا) جمیعا معناسنه (عرب وعجم) فتحه‌لرله درو سکونلری لغت ردیهٔ عامیه در لکن بونده انلرك سکونلری وزن ایچوندر ضمه‌لر ایله دخی لغتدر ما عدا العرب عجمدر سبب تسمیه عربانه تکلمه عدم قدرتلریدر که کیشی الکن ویا اخرس اولمغله اصلا تکلمه قادر اولمسه دخی عجمی دینور کرکسه عربی الاصل اولسون وصامت اولمغله بهایمه دخی عجما دیرلر وصلوات نهاریه‌یه عجما دیدکلری جهر اتلاوت بولنمدیغی ایچوندر ولسانده عجمه اولسه کرك لغت سائره‌ده فصیح اولسون اعجم ومؤنثنده عجما دینور جمعی اعجمون واعاجم کلور که (على بعض الاعجمين) لفظ مبیندر وبونده ناسدن اهل اسلام مراد اولندیغی ایکی قسمه منقسم اولمق قرینه‌سیله درکه من بیانیه ایله قسمینی ایراد ایلدی روم دخی عجمده داخلدر (حق مفتى ابو السعود) مسعودك رؤیاسنده شهودی خبریله شهیردر که منلا جامی جنابلری حضور سعادت صاحب شفاعت علیه التحیة ایله شرفیاب اولوب عربی تکلم ایله مأمور اولدقده کندی کفته‌لرندن برنعت شریفك بو بیتنی حضور سعادتنه عرض ایدوب * فهم رازش نکنم او عربی من عجمی * لاف مهرش چه زنم او قرشی

من

من حبشی * پس عذرلڭ مقبولدرنه وجهله تکلم ایدرسن ایله دیو بشارت رسان اولمشلردر (ترجمه) پیشرو اولدم جمیع ناس ایچون حالا که بن * هب عرب ایله عجب اسلامله بولوب نعیم

وقاتل کل صندید رئیس * وجبار من الکفار ضخم

(صندید) فندیل وزننده مهتر وعالی یعنی اولورکه جمعی صنادید معروفدر (جبار) بونده سرکش وظالم معناسنه (کفار) برنده اسلام دخی نسخه در (ضخم) معجمه لرله درعظیم وجسیم که بزرلڭ دخی دیرلر (ترجمه) کافرانڭ سرکشان ظالمانڭ قتل ایدوب * ایلدم نیچه صنادیدی حسامله دونیم

وفی القرآن الزمهم ولائی * واوجب طاعتی فرضا بعزم

(ولا) دوستلقدرکه ولی الله بوماده ندر (بعزم) برنده برغم دخی نسخه در (معنی) رب الانام بکا محبتی قرآن کریمنده اهل اسلام اوزره الزام ایلدی وبکا ازجان ودل اطاعت وانقیادی انلره واجب قیلدی دیمکدرکه قرآن کریمده (النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم واولوا الارحام بعضهم اولی ببعض فی کتاب الله) وارد اولدی (روایت) امام احمد برأبن عازبدن وزیدبن ارقمدن روایت ایدرحضرت مصطفی صلی الله علیه وآله وسلم حج شریفدن عودتده بیت آتیده یاد ایلدیکی اوزره خم جحفه ده واقع غدیر یعنی کول باشنه رسیده اولدقلرنده نزول بیوردیلر اول اثناده حضرت مرتضانڭ اللرینه یاپشوب اصحاب کرامه خطابا بیوردیلرکه سز بیلزمیسکزکه بن مؤمنلره کندی نفسلرندن اولایم حضار جواب ویروب بلی یارسول الله اولاسین دیدیلر ینه بیوردیلرکه سزلرڭ معلومی دکلیدرکه بن هرمؤمنه کندی نفسندن اولایم ینه جوابلرنده ای نعم دیدیلر پس بیوردیلرکه (اللهم من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه) یعنی یارب بن کیملره مقتدا ایسم علی المرتضی دخی انلرڭ مقتدا ایسیدر یارب علی یه محبت ایدنلره سن محبت ایله واکا عداوت ایدنلره سن عداوت ایله دیو دعا بیوردیلر عمر فاروق بومجلسی مشاهده ایلدکده دیدیکه ای اسد الله سن ایمان واسلام دعواسنده اولان رجال ونسادن هربرینڭ دائما مولاسی یعنی افندیسی ورئیسی وصورت ومعناده مقتدا ایسین دیو تهنیتله جناب حیدر کراره مرحبا قیلدی اشته بوسببدندرکه جناب فاروق حضرت مرتضایه داماد اولوب زهرا حضرتلرندن اولان کریمه لرندن ام کلثومی تزوج ایله تبرڭ ایدوب اندن نسل نبوی علوی کلمشدر ثعلبی دیرکه پیغمبر موقر علیه وعلی آله الصلاة والسلام

الازهر) بو مجلسی عقد ییورملری (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک وان لم تفعل فما بلغت رسالته) کریمه سی نزولندن صکره درو آیت سابقه یه دخی ملایمتی اشکاردر (ترجمه) قیلدی حق الزام حبم لفظ محبوبی ایله * طاعتم فرض ایلدی بانص قرآن کریم

کما هرون من موسی اخوه * کذلک انا اخوه وذلک اسمی

(ترجمه) بندخی هرون کبی بم کاولدی موسایه شقیق * خاتم الرسله برادر اولدم اولدر شهرتیم

کذلک اقامنی لهم واماما * واخبرهم به بغدیر خم

(لهمو) صله دریعنی وزن ایچون اشباع حرکه ایله اسباغ اولنوب حرف تولید اولنمش (خم) (بین الحرمین) بر محلدرکه جحفه ده در وجحفه تقدیم جمله میقات اهل شامدر (ترجمه) هم انلک کبی نبی اصحابه قیلدی پیشوا * هم غدیر خمده قیلدی مقتدای مستقیم

فمن منکم یعادلنی بسهمی * واسلامی وسابقتی ورحمی

(من) استفهام انکاری ایچوندر (یعادل) برابر اولور دیمک (سهم) نصیب وحصه که فائز قدح معلی اولدیغنه ایما سهم * لفظیله تعبیر بیوردی (رحم) قرابت ومحرمیت (ترجمه) کیم برابردر بنم سهمده اولمازکیمسه دنک * دین وسبق ایله قرابتده بنم اولمازهمیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لمن یلقی الاله غدا بظلمی

(ویل) حیف وندامت وواى یعنی یازق دیمک (غد) ایله روز رستاخیز مراددر (ترجمه) نیجه کره حیف یعنی کیم یازقلر اول کسه * با که ظلمیله وارب یارین کوره انی علیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لجاحد طاعتی ومرید هضمی

(هضم) ظلم وکسر (ترجمه) وای اوغافل کیشی یه نیجه کز حسرت اکا * طاعتمدن سرکش اولوب باکه اول اوله خصیم

وویل للذی یشقی سفاها * یرید عداوتی من غیر جرمی

(سفاه) سفاهت (جرم) کناه (ترجمه) حسرت اول شخص سفیهه کیم شقاوت ایلیوب * باکه دشمن اوله بن بیجرم ایکن ایده سقیم (نطق دیکر)

الله اکرمنا بنصر نبیه * وبنا اقام دعایم الاسلام

(دعایم) جمعدر مفردی دعامه کسرایله عماد معناسنه دردین اسلامک دعایمی

كه تركجه ده دينك ديركى ديدكلريدر (ترجمه) ايدوب پيغمبر ينه نصرتيله حق بزه تكريم * ستون آسا بزمله قائم اولدى بنيهٔ اسلام

وبنا اعز نبيه وكتابه * واعزنا بالنصر والاقدام

(بنا) ده اولان باء مع معناسنه اولمق بهتردر يا خود قلبله (اعزنابه وبكتابه) تقديرنده اولوب عرضت الناقة على الحوض قبيلندن اولور (ترجمه) خدا ويردى نبى ايله كتابيله بزه عزت * ايدوب نصر عزيز ايله معززايليوب اقدام

ويزورنا جبريل فى ابياتنا * بفرائض الاسلام والاحكام

(فرائض) جمعدر مفردى فريضه فرض معناسنه در (ترجمه) بزى پيك امين ايدوب زيارت خانه مزايچره * كتوردى فرض اسلام ايله حقدن صد هزار احكام

فنكون اول مستحل حله * ومحرم لله كل حرام

(مستحل) استفعالدن فاعلدر حلال اولان امرك حلاليتنى مقرديمكدر (محرم) تفعيلدن فاعلدر حرامك حرمتنى رضاء الله معتقد ديمكدر (ترجمه) حلالك حلنه بز ابتدا ايلدك ايمان * حرامى ايلدك تحريم لله بويله در اسلام

نحن الخيار من البرية كلها * ونظامها وزمام كل زمام

(خيار) خيرك جمعى (زمام) اويان ويولار كه لجام وعنان دخى دينور (ترجمه) بز خير الامم اولدق نظامى هب برايانك * مسلمدر بزه سررشتهٔ دارين باكرام

الخائضو غمرات كل كريهة * الضامنون حوادث الايام

(خائض) خوضدن شروع ايديجى ديمكدر جمعنده نون ساقط اولمشدر صفتك الف ولامى موصولدر (غمرات) غمره نك جمعيدر شدت معناسنه كه آينده (فى غمرة) وارداولدى (كريهه) محذوف حالك صفتيدر (ضامن) كفيل ديمكدر ضمن قولنقدور امرى التزام ايدن كسنه شئ محسوسى تأبط ايلمك كبيدر اما ضمن معنوى بعض صوفيهٔ طريقتده ظهورايلمشدركه منلا جامى قدس سره السامى خواجه حسن عطار ترجمه سنده ايراد ايدروتمزده سروسنبلستان طريقت غنچهٔ سرسبز باغ حقيقت شيخ سيد نورالدين سنبلى قدس سره بيك يوزقرق تاريخنده بيمار اولدقلرنده كندى تاجداران خلفاسندن خواجه پاشا واعظى معبرزاده لرك كبيرى شيخ محمد شانى مرحوم رضا ونيازيله بدليتنى تضمن ايدوب درحال اول مرض حضرت عزيزدن زائل ومعبرزاده يه ناقل واول تبرقضانك نشانى شيخ محمد شانى اولوب چند ايامده عزم بقا وعزيز مشار اليه بالكليه صحتياب اولوب يكرمى

سنه دخی بيرايهٔ حديقهٔ دوران فقرا اولدی حفظ اللسان ۱۱٦٠ تاريخنده بمش
سنه مدت خلافت وطقسان التی ييل مدت عمرلرين بعد التكميل شرفدهٔ زمرهٔ
خاموشان اولدی خلافتلری والد ماجدلری سيد علاء الدين افنديدن اولوب
انلرك دخی خاللری سيد محمد ابو يبدن انلرك دخی انشته لی نجم الدين حسن
عميدن واو دخی شيخ يعقوبدن وشيخ يعقوب دخی امامهٔ سبحهٔ طريقت سرحلقهٔ
جنصفهٔ معرفت موی اليه سنبل باغ حقيقت الشيخ يوسف سنان افندی
جنابلرندن مجاز ارشاد خلافت اولمشلردر (روح الله ارواحهم) بو تاريخ
خوش آينده تبركا بو فقيرك ياد كاريدر (تاريخ) جانبنه سنبل سنانك فاتحه
(سنة ٩٣٦) (ترجمه) شروع ايدنلر رشد تلی هر جنك كريهه بز * كمان حادثاته
بز هدف اولدق نيجه ايام

والمبرمون قوی الامور بعزة * والناقضون مرآئر الابرام

(قوی) هدا اوزننده قوتك جمعيدر (ناقض) مجمه ايله ايپك قاتلرينی چوزوب آچان
كسنه (مرآئر) مساجد وزننده مريرهنك جمعيدر شديد الفتل يعنی پك قوی
بوكلمش ايپدر (ابرام) قوت ويرمكدر بو ماده دن (مبرم) فاعلدر متين قيلان
كشی كه ضدی ناقضدر (ترجمه) ويرب حبل متين دينه قوت عز ايله آخر
اله سر رشته كيردی كفری بوزدق بويله در اسلام

فی كل معركة تطير سيوفنا * فيها الجماجم عن فراخ الهام

(تطير) افعالدن مضارعك مؤنثيدر او چور زيعنی فرلادر (جماجم) جمجمه نك
جمعيدر مفعولدر (فراخ) كسر ايله فرخك جمعيدر افراخ كبی ياوريلاردر (هام)
جنسيدر واحدی هامه بونده رأس معناسنه كه باشدر (ترجمه) ايدر طيار
هر صحن جهادا بجره قلجلارهم * سر اعدامی جدا بچكان مرغ وش اعدام

انا لنمنع من اردنا منعه * ونجود بالمعروف للمعتام

معتام) مفضال وزننده درچكميوب الی زياده صاقنميان كسنه كه (ضربه فاعتم)
يعنی ضربنده احتباس وامتناع ايلمدی ديمكدركه عامه غلط ايدوب فاعتب ديرلر
(ترجمه) مراد ايتسك اكر منع ايلرز هر كيمكه اولورسه * جوده بز دخی معروف
حربی ايلرز انعام

وترد عادية الخميس سيوفنا * ونقيم رأس الاصيد القمقام

(عادية) عاديانك مفرديدر عودت ايدن كسنه لرك حيوانلری كه آيتده
(والعاديات ضبحا) كلمشدر مفعولدركه فاعله تقدمی برای وزندر وبونده عادية

الامور

الامور دخی نسخه در معجمه ایله ومهمله ایله در صباحله ظهور ایدن بولوتدر (خمیس) عسکر (اصید) کبرندن ناشی باشنی یوقاری قالدرن کسنه (قمقام) عالی وشریف کشی (ترجمه) شتاب ایله دونان جندی ایدر رد تیغمز الحق * دخی طوغرلدر زنجکرد دن کبری ایدوب اقدام (نطق دیکر)

االطلب العذر من قومي وقد جهلوا بفرض الكتاب ونالوا كل ما حرما

(همزه) استفهام انکاری ایچوندر (الطلب) متکلمدر طلب بونده قبول معناسنه (کتاب) قرآن کریمدر لام عهدیه در (حرم) رانك فتحی ویا کسری ایله ماضیدر آخرینك حرکه سی اشباع اولندی (ترجمه) عذری مقبولمی دکلدر قومك تحقیق کیم * بیلمدیلر فرض نصی بولدیلر جمله حرام

حبل الامامة لي من بعد احمدنا * كالدلو علقت التكريب والوذما

بونده امامتله مراد انلر مرلوحه اهل بیت اولمغله مطلقا مقتداء دین اولملریدر خلافت دکلدر زیرا خلافت حضرت ابو الامه صدیقك حقنده کتاب وسنتدن اشارات ایله واجماع ایله عند اهل السنة منصوص مرتبه سنده اولوب حتی منکر صحبتی کافر اولق انلره خاصدر واول امر خلافتك ابوبکرده تقرری بابنده جناب مرتضانك دخی رأی غالبی منضم واجماع مزبورده مدخل اعظم بواندیغی کتب سیرده ظاهردر لکن امامت ووصایت دائرهٔ اهل بیتده حضرت مرتضایه مخصوص اولسی بیراد رقالدیکه امر بیعتی سابقا تفصیل اولندیغی اوزره جناب زهرانك رحلتنه دك علی قول تأخیری انلرك تطییب خاطری ایچون اولدیغی هویدادر (علقت) ماضی مجهولدر اویزه قیلندی دیمکدر (تکریب) صو قوغه سیله کبیر حبلی میاننده باغلدقلری ایپدرکه صویه واصل اولوب حبل کبیر بللنابلرا اولقدن انکله مصوون اولور (وذم) ذال نخذ ایله دربو سئله قایش کبی ایلدکاری بغیرسقدر اکارکه دخی کرش دینور صحیحی فتح کافله در حق حضرت مرتضی (لئن وليت بني امية لانفضتهم نفض القصاب الوذام التربة یوررر) یعنی اکربن بنی امیه یه غالب اولورسم قصابك یندن ساقط اولان کرشی اخذ ایدوب ترابی تطهیر ایچون انی سیلکدیکی کبی تحقیق شدتله سیلکردم دیمك ترکیبنده وذام لفظی بو ماده ده لغتدر (ترجمه) رحلت پیغمبری ایله امامت رشته سین * دلو کبی ربط دائم ایتدی اول رب الانام

لا في نبوته كانوا ذوي ورع * ولا رعوا بعده الا ولا ذمما

(ال) کسر وشد ایله بونده پیمان وساتر معنالری حرف لامده (ع) (لقد نصرا

فی الله دین محمد) یننده مفصلدر (ذمم) جمعدر مفردی ذمت عهددر (ترجمه)
قیلمد یلروقت حضرتده اوزمره احتراز * انتقالنسده دخی نقض ایتدیلر
عهدین تمام

لو کان لی جائزا مرحان امرهم * حلفت قومی وکانوا امة امما

(مرحان) فتحله ترك معناسنه (امم) فتحله شی یسیر که ضمله امتك جمعیدر
(ترجمه) کروا اوسه بکا هرکاری حالنسده قومی * ترك ایدردم انلر مقلت
کلوردی بی نظام (رجز)

لاهم ان الحارث بن صمه * کان وفینا وبناذا ذمه

احد غزاسنده حضرت پیغمبر علیه السلام انصاردن حارث بن صمه نام صحابی یه
برخدمت سپارش ایدوب اهتمام کارایله عتبۀ علیه یه رومال اولدقده وقت
مأمولندن زیاده زمان مرورنده حضرت حیدر کرم الله وجهه بو رجزی انشاد
ایلدی اول غزاده اصحاب کرامدن ثبات قدم اصحابنه حرف لام اواخرنده اشارت
واردر (صمه) کسر مهمله وشدایله حارثك پدرینك اسمیدر (وفی) فعیل وزننده
نایه ضادر وزن ایچون مخففدر وفادار دیمك (ذمه) عهد یعنی برامرده خلاف
مأمول حرکتی عفو اولنور زیرا فی الاصل قدیمدن وفادار عهد اولدیغی ثابتدر
(ترجمه) حارث بن صمه دن یوق موجب هم ای همام * وقت حاجتده اول
ایتمشدی وفای عهدی تام

اقبل فی مهامه مهمه * فی لیلة لیلاء مدلهمه

(مهامه) مساجد وزننده مهمه لفظنك جمعیدر بیابان بر (لیلاء) تأکید در زیاده
قراکلق کیجه لیل ألیل ودخی لائل کبی ویوم ایوم دخی دیور شدتنی تأکیددر
شعرشاهر قیبلندن اولورکه نهایت بلاغته رسیده اولان شعردر (مدلهمه)
مهمله ایله مضمحل وزننده درمصدری ادلهمام افعلال وزننده احاطه
معناسنه در یعنی ظلمت شدت ایله قاپلادیغی کیجه (ترجمه) اول مخوف اولان
شب ایچره قیلدی اقبال اهتمام * اول دم مظلمده اولمش ایدی وحشت ارتسام

بین رماح وسیوف جمه * یبغی رسول الله فیها ثمه * لابد من بلیة ملمه

(جمه) کثیره (یبغی) طلب ایدر دیمکدر (فیها) ضمیری لیله یه عائددر
(ثمة) مکان ایچوندر (ملمه) بلیه نك صفتیدر قریبة الوقوع دیمك (ترجمه)
نیزه وشمشیر دشمن اتمش ایدی ازدحام * ایلیوب پیغمبری انده طلب با اهتمام
تیرباران بلایه طوتمق استر تمام (نطق)

افاطم

افاطم هاك السيف غير ذميم * فلست برعديد ولا بلئيم

(فاطم) اصلنده تا ايله در وزن ايچون ترخيمله وسط كلمه اولان حرف مبنى حالى اوزره فالمشدر (هاك) مخاطبه در خذى معناسنه اسماء افعالدندر (ذميم) مذموم معناسنه (رعديد) مهمله لر ايله قنديل وزننده در قورقق جبان كبى كه ارتعاد يعنى دترمك وبو ماده دن رعاد برباليقدر كه مس ايدن كمسنه نك قوانه رعشه كلوب بعده اويوشرمادامكه باقى حياتده اوله اول حالت زوال بولماز (ترجمه) اى بتول آل ذوالفقارى بى ذميم * بنده يوقدر خوف وهم اولم لئيم

افاطم قد ابليت فى نصر احمد * ومرضاة رب بالعباد رحيم

(ابليت) متكلمدر نعمتياب اولدم يعنى كافرله مجاهده بلاسى بنم حقمده نعمت اولدى (ترجمه) نصر پيغمبرله اولدم مغتنم * حاصل اولدى باكه مرضاة رحيم

اريد ثواب الله لا شئ غيره * ورضوانه فى جنة ونعيم

ثواب) مطلق جزادركه (هل ثوب الكفار) جوزى ايله مفسردرلكن استفهامى انكاريدر پس عوض عمل صالح مراد اولمغه مانع دكلدر (ترجمه) مطلبم الحق ثواب واجردر * همدخى رضوان اكبر با نعيم

وكنت امرأ اسمو اذا الحرب شمرت * وقامت على ساق بغير مليم

شمرت) تفعيلدن ماضى مؤنثدر حرب مؤنث سماعى اولمغله درانكلرينى قالدردى ديمكدر وشدت بولقده زبانزددر (ساق) بالدر ديد كلرى كه اياقده نظر جائز اولان محل وبونده (يوم يكشف عن ساق) شدتله تفسيرا ولنمق قرينه سيله شدت مراددر حتى فلان كمسنه اياغه قالقدى ديرلر شدت غضب سبب عزيمت اولمق مراددر (مليم) لومدن افعالك فاعليدر لومه لايق اولان كمسنه در (ترجمه) حرب ايده تشمير ساق ايله قيام * بن اودم اولم ملامتله ذميم

امت ابن عبد الدار حتى ضربته * بذى رونق يفرى العظام جسيم

(امت) متكلمدر (ابن) مفعوليدر اسمى طلحه دركنيه سى ابو طلحه در بو سببدن طلحه بن ابى طلحه ديرلر كه ابن عبد العزى بن عبد الدار بن قصى در نسبى عبد الدار نسب نبوى يه قصى بن كلابده ملاقيدر لكن بو غزاى احدده علمدار مشركين ايدى (ذى رونق) صوبى كوزل وجوهرى پالاقلج ديمكدر (يفرى) فا ايله مضارعدر قطع ايدر ديمكدر (جسيم) جيمله در صميم وسميم دخى نسخه در (ترجمه) ابن عبد الداره ايتدم قصد وضرب * تيغى كيم قطع ايدر اول عظم عظيم

فغادرته بالقاع فارفض جمعه * عباديد من ذى قائظ وكليم

(غادرت) متكلمدر ترك ايلدم ديمكدر (قاع) دوز بر محل مستوي كبي (ارفض) رفضدن افعلالك ماضيسيدر همزه سي وصليه در طاغلدي ديمكدر (عبابيد) وجوه مختلفه يه ذاهب اولان كروه در عبابيد كبي وجعد ر مفردي يوقدر (قانط) ناامید و مأيوس كه (لاتقنطوا من رحمة الله) بو ماده دندر (كليم) مكلوم يعني مجروح (ترجمه) ترك ايدوب ميدانده جمله قاجديلر بو قلبلري يأس اوزره قالبلر اليم

وسيفي بكفي كالشهاب اهزه * اجزبه من عاتق وصميم

(اهز) متكلمدر سيلكرم صارصرم (اجز) جيم وزاي ايله اهز وزننده در قطع ايدرم ديمكدر ايكيسي ميانده جناس واردر (عاتق) اوموز دوش كبي صميم مهره كردن كه قوام بدن اولان كوكدر تركجه اوكور غه ديرلر (ترجمه) تيغ براقم يدمده رعشه دار * دشمنك دوش وسرين قيلدم دونيم

نما زلت حتى فض ربي جموعهم * واشفيت منهم صدر كل حليم

(فض) ماضيدر طاغتدي ديمك (ترجمه) سعي ايدوب تا حق طاغتدي انلري * بولدي صدر ينه شفايي هر حليم (منقبه) قاضي يرديركه ابن مسعوددن مرويدركه اول حالده جبريل عليه السلام سمايه عروج ايدركن لاسيف الاذوالفقار ولافتى الاعلى ديديكني پيغمبر عليه السلام خبرويرمشدر وعكرمه جناب مرتضادن روايت ايدر احد غزاسنده كفره يي منع ودفعه قيام ايلديكمده (حضرت رسول الله عليه السلام) بيورديلركه برملكك اسماندن خنك مديحه كي ياد ايدوب لاسيف الاذوالفقار ولافتى الاعلى ديدي بو جنك بسيطي حرف ابجديه ترقيم اولنمشدر وبينه مير حسين مشاراليه ديركه عالم غيبدن پيغمبر عليه السلام بو رباعي ايله مخاطب اولدي * ناد عليا مظهر العجائب * تجده عونالك في النوائب * كل هم وغم سينجلي * بولايتك يا علي يا علي (ذيل) شارح عليل شرح صدريه المولى الجليل ديركه شيخ عبد الغني شامي قدس سره السامي جنابلرينك عقود اسمنده مولويه به مخصوص اولان رساله لريني شرح خدمتي اثناسنده بو رباعي يه الزم اولان مقالاتي يازوب مسند الفردوسده حضرت صديقه روايتيله تخريج اولنان (ذكر علي عبادة) حديث شريفني ايرادا يلدكاري مجلنده كما ينبغي تفصيل اولنغله بو مقامده تكثير سواددن حذر اولندي

(رجز) اناعلى المرتجى دون العلم * مرتهن للعين موف بالذمم

بو رجز غطرف بن جشم نام شخصك رجزينه جوابا صادر اولمشدركه رجز

غطرف

غطرف بودر * انی غطرف نم وابن جشم * انازل الموت الی الموت جشم *
اناص فی ساالشفرة محمودنسم * وفی الوغاء الاول لیث مقتحم * انبت حبالک الله
للیث قطم (مرتجی) افتعالدن مفعولدر (دون) عند معناسنه (علم) علامتدر
(مرتهن) افتعالدن فاعلدر رهن آلان کشی (حین) هلاك (موف) ایفادن
فاعلدر اصلی موفی ایدی (ذم) جمعدر واحدی ذمتدر (ترجمه) بن علی
مرتجایم رفع اولند قجه علم * موته آماده وفاده اولمشم ثابت قدم

انصر خیر الناس مجدا وکرم * نبی صدق راحما وقد علم

(انصر) مضارع متکلم (نبی) خیردن بدلدر (ترجمه) نصرتم پیغمبره در
صاحب مجد وکرم * اول نبی صدق ورحمتدر بیلورکم دمبدم

اشفی سا شفی صدره وانتقم * فهو بدین الله والحق اعتصم

(اشفی) متکلم (انتقم) افتعالدن متکلم (اعتصم) باب مزیدن ماضیدر
ونقدمی اکا تعلق ایدر (ترجمه) صدرملک اولور شفا بی نقمت خصمی بودم
اعتصام دین وحقه ایلدی بذل همم

فانبت بحبالک الله یاشر قدم * فسوف تلقی حرنار تضطرم

تحل فیها نم تهوی کالحمم

حبالک الله) لعنك الله کبی شتمدر (قدم) مقدم وقدوم (تضطرم) ضرامدن افتعالك
مضارع مجهول ومؤنثیدر یالکمش دیمکدر (حمم) ضمله جمعدر واحدی حممه
کومرکه فحم وزکال وزغال وانکشت کبی اسملری واردر (ترجمه) ثابت
اول حق لعنت ایده سا که ای شر قدم * پس بقینده کوره سین سن آتش دردوالم
کانده یوزلك اوزره دوشوب اوله سین سن چون حمم (نطق)

یا عمرو قد لاقیت فارس بهمة * عند اللقاء معاود الاقدام

غزای خندقده عمرو بن عبد الود نام کافره خطابا وارد اولان اشعاردندرکه
حرف النساء آواسطنده * اعلی تقتحم الفوارس * بیتنده مفصلدر (بهمه) ضم
موحده وسکون ایله اول فارسدرکه شدت وصولتی سبیله سمت غلبه سی خصمنه
مبهم اوله وعسکره دخی جیش بهمه دیرلر (معاود) مفاعلدن فاعلدر محل
قدیمنه عودت ایدن کسنه (اقدام) فتح ویا کسر ایله در اضافت یعنی فی اولوب
فی الاقدام مراد اولنور (ترجمه) ای عمرو بر فارس استاده دوش
اولدک که اول * کارزارا یجره تکرر ایدر اقدام تام

من آل هاشم من سناء باهر * ومهذبین متوجین کرام

(من) بيت سابقده اولان لفظ فارسى بياندر (آل هاشم) جرف دالدم (ع) اختالملاك خلى ثلمه سيدها * نظمى شرحنده مفصلدر (سنا) ضيا وبلند (باهر) غالب (مهذب) پاك (متوج) تفعيلدن مفعولدر تاجدار يعنى قومى مياننده مرجع كبار وملاذ هر كار قيلنمش ديمكدر (العمايم تيجان العرب) موداسنجه ابتدا پيغمبرانده تاج يعنى عرقيه دن كبير عمامه اختيار ايدن نبى عربى مبين خاتم المرسلين اولمغله اكليل كبى صاحب التاج دخى اسما بسندندر سائر اقران پيغمبراندن تفردلرى سببيله اصحاب طرق صوفيه دخى تاج ناميله بر نوع سكه رسم ايلمشلر وهر برنده سبب امتياز اولور علامت وضع ايلمشلردر حتى حضرت امام اعظم اعظميه ديدكلرى متعدد تاركلى عمامه يى امام جعفر صادق ايله بعد الصحبه كنديلره تخصيص ايلدى سر تاج امم صلى الله عليه وسلم فى الاصل مختارلرى اولان تاجى زمان ظهور نبوتده تبديل بيورمدقلرينه نظرله بعضيلرى دخى هر كسك زى مخصوصى كندينك تاجيدر ديديلر زيرا عرف بلده رعايتى واجب شرعيدر انكيچون صوفيهٔ كرام مياننده خواجكان تغيير وضع قديم ايليوب برمقتضاى خدمت صوريه تبديل هيئت لازم كاسه اعظميه يى اختيار ايدرلر هنديلرك كلاهى نقشبنديه تاجى دكلدر بلكه ابقاى ما كان ايچوندر بو بحثده بو فقيرلك رساله مخصوصه سى واردر كه انواعى دخى بيان اولنمشدر (ترجمه) آل هاشمدن اوفارسكيم بلندان رجال * هم مهذب تاجداران كرام آل كرام

يدعو الى دين الاله ونصره * والى الهدى وشرائع الاسلام

(شرايع) شريعتك جمعيدر طريق دين معناسنه (ترجمه) دعوت ايلهدين حق ونصرته ايلر جهاد * راه اسلام وهدايت سمتن ايلر التزام

بمهند عضب رقيق حده * ذى رونق يفرى الفقار حسام

(عضب) مهمله نك تقديميله قلجدر لكن بونده (مهند) سيف هندى معناسنه سبق ايلمكله معناى قطعى اعتباريله صفت اولوب تكرردن خلاص بولور (فقار) فقره نك جمعيدر كه اوكورغه كموكى مراددر (ترجمه) تيغ هندى رقيق الحد ايله ايدوب غزا * مهرهٔ ظهر عدوبى ايلر اشكسته تمام

ومحمد فينا كان جبينه * شمس تجلت من خلال غمام

(تجلت) تفعلدن ماضىٔ مؤنثدر ظهور ايلدى وهويدا اولدى ديمكدر (خلال) ايكى شيئك بيننده اولان فرجه در آلت اولان خلال ديشلر اراسنه تخلل ايلمكله تسميه اولنمشدر (غمام) بولوت سحاب كبى (ترجمه) بيمزده هم جبين انور

پيغمبرى

پيغمبرى * آفتاب منجليدر كويا ابرايچره تام

والله ناصر دينه ونبيه * ومعين كل موحد مقدام

(مقدام) كسرايله كثير الاقدام معناسنه صفت موحددر (ترجمه) حق تعالى ناصريدر دين ايله پيغمبرك * هم موحد مسلمه ايلر اعانت بردوام

شهدت قريش والقبائل كلها * ان ليس فيها من يقوم مقامى

(ان) بان تقديرنده در (ترجمه) هر قبيله وقريش ايلرشهادت شويله كم * يوقدر انلرده بنم جايمده هيچ ايدن قيام (رجز)

اثبت لحالك الله ان لم تسلم * لوقع سيف عجرفى خضرم

قائد بن قابوس بكر بنك ديديكى رجزه جوابدركه رجز قائد بودر * يا ايها الجاهل بالترغم * ماذا تريد من فتى غشمشم * اروع مفضال هصور هيصم * ماذا ترى يبازل معصم * وقاتل القرن الجرى المقدم * والله لا اسلم حتى تحرم (لم تسلم) اسلامدن مضارع جحد مطلقدر (وقع) وزن ومعناده ضربدر (عجرفى) مهمله لر ميانده جيمله وزايى فادر يار يجى وكسيجى وحادثه پيدا ايدن كه فتنه انكيز معناسنه (خضرم) معجمه لردنصكره مهمله ايله كلرياوريسى وبونده سيف صغير لكن كسكين ديمكدر (ومخذم) دخى نسخه در سيف قاطع معناسنه در (ترجمه) لعنت ايده كر مسلمان اولماسك رب عظيم * قيلى متانت ذوالفقار ضربنه سن اى اثيم

تحمله منى بنان المعصم * احمى به كتائبى واحتمى

(بنان) پارمق باشى كه بربغومدر انمله كبى (فائده) بش پارمقدن برى ابهام باش پارمق كه انكشت نروانكشت ستر لك دخى ديرلر (ايكنجى) مسبحه شهادت پارمغيدر سباحه مهلله دعاءه مشيره انكشت دشنام سبابة المتندم دخى ديرلر (اوچنجى) وسطى كه اورته پارمقدر (دردنجى) بنصردر عتب دخى اسميدر ادسز پارمق كه بى نام ديرلر (بشنجى) خنصردر كوچك پارمق كهبركا اوج كهين كهترين دخى ديرلر آيه يه متصل اولان طرفلرينه رواجب ديرلر مفردى راجبه در واورته بغوملرى براجمدر مفردى برجمه در بعضيلرى دخى انبوبه لرك مفصلريدر ديديلر جمله سنه اصابع وشنا تردينور مفردلرى اصبع وشنتره در (معصم) رسغ معناسنه بيلكدر وقولده بلازك محلى (احمى) نفس متكلم حفظ ايدرم ديمك (كتائب) جمعدر وزن ومعناده عساكردر مفردى كتيبه در (احتمى) افتعالدن متكلمه در پرهيزكار اولورم ديمك حمايت ماده سندندر (ترجمه)

دست پا کده اولان شمشیر ایله اولوب مقیم * کندیمی جندمله حفظ ایدم اولوب لطف کریم

انی ورب الحجر المکرم * قد جدت لله بلحمی ودمی

(حجر مکرم) حجر اسوددر که رکن کعبه ده در انی استلام وتقبیل ایله طوافه ابتدا ایدرلر انده عهد الستك وثیقۀ محرره سی ودیعه در اول عهدی تجدید ایچون استلام اولنور دیو آثارده مضبوطدر (جدت) ضمله جوددن متکلم ماضیدر بن فدا ایلدم دیمکدر (ترجمه) بن برب سنك اکرم فی الحقیقه ایلدیم * حق یولنده اوزو جودم بذل هم قیلدم عدیم (رجز دیگر)

هذا الکم من الغلام الهاشمی * من ضرب صدق فی ذری الکمائم

(ذری) ضم معجمه وقصر ایله جمعدر که مدور قلنسوه یعنی دکرمی طاقیه دیمکدر مراد اول ایامده صنادید عربك باشلرینه لابس اولدقلری عمامه وانك چاق اعلا سیدر ذروه کبی * مکارم دخی نسخه در (ترجمه) سزه چوندر بو تیغ ال هاشم که ضرب ایدر باشیکزه اوزره قائم

ضرب یقود بشعر الجماجم * بصارم ابیض ای صارم

(یقود) مضارعدر قائد اولور یعنی چکر (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسۀ سردر (ترجمه) تراش ایلر سر اعدایی دائم * بو تیغ بیدریغ وسیف صارم

احمی به کتائب القماقم * عند مجال الخیل بالاقادم

(قماقم) ضمله کسکین قلیج وعدد کثیر وسائر معنایه اولان قمقامك جمعیدر (مجال) جولان (اقادم) اقدامك اودخی قدمك جمعیدر (ترجمه) حمایه مده بنم جندا کارم * بنوب اولدقده دشمن جمله قادم (رجز آخر)

انا علی ولدتنی هاشم * لیث حروب للرجال قاصم

صحیح خیبری مرداولدقده بو رجزی انشاد بیوردیلر (هاشم) جد بدر بونده فعلك تأنیثی دلالتیله قبیله مراددر (قاصم) وزن ومعناده کاسر دیمکدر (ترجمه) علی یم بنکه اب روی هاشم * بنم شیر وغا شجعانی قاصم

معصوصب فی نقعها مقادم * من یلقنی یلقاه موت هاجم

(معصوصب) افعیعال بابندن مفعولدر جمع اولمش معناسنه (نقع) توزکه غبار کبی (مقادم) جمعدر مفردی مقدامدر مفتاح ومفاتح کبی ومؤخر مبتدادر (ترجمه) ثبات اهلی بنم اثرمده جمله * کاورسه قارشو بولور

موت

لا تهجان واسمعن كلامى * انى ورب الركع الصيام

زبيره خطابا ظهورايلمشدر نون اوّل مشدّدوثانى مخففدر (ركع) ضم وشده ايله راكعك جمعى وبونده صيام قرينه سيله راكعيندن مصلين مراددركه (واركعوا مع الراكعين) صلوا معهم ديمكدرديديلر واركان صلاتيه دن ركوعه سبب تخصيص سابقا بسط اولنديغى اوزره اديان سالفه صلاتلرنده ركوع اولميوب بودينه خاص اولمسيدركه ذكرجزء طريقيله ركعت تسميه سى دخى بويله در (صيام) صائمك جمعيدر (ترجمه) كل مجول اولمه سوزم طوت اى همام * رب عباد حقيچون بودركلام

اذا المنايا اقبلت خيامى * حلت حل الاسد الضرغام

عشرۀ مبشره دن اولوب وعمات نبويه دن صفيه بنت عبد المطلبدن اولان زبير ابن عوامه خطابا وقعۀ جمله ده تهديدا صادر اولوب اودخى مخالفتدن فارغ اولمشدر اصلنده بيت (اذا اقبلت المنايا) ايكن وزن ايچون تقديم اولندى (منايا) فتحله منيه نك جمعيدر موتلر معناسنه (خيام) كسرايله جمعدركه مفردى خيمه چادردر بونده مراد خيمۀ عربيه دركه اغاج دالّلرندن ياپرلر (ضرغام) كسرايله ومعجمه لر ميانه ده مهمله ايله اسدلك مراديدر لكن بونده قوى معناسنه اولورسه تأسيس اوله (ترجمه) چونكه اقبال خيام ايده اشام * حلۀ شيرانه ايلردم تمام

بباترمؤال حسام * عوّد قطع اللحم والعظام

(باتر) ابترماده سندن وزن ومعناده قاطعدر خواجه نصر الدين افشهرى يه منسوب بوملمع قطعه ده ايرادى لطيفه يه سبب دركه يورمشلر * رفتم بجاى سيور بلر كوردم طقوز قوردامدى * برقاچنى باترلدم * برقاچى تارلا ميروى (مؤلل) تأليلدن مفعولدر كسكين قيلنمش (عوّد) ماضيدر آلشدى يعنى عادت ايلدى (عظام) عظمك جمعيدر كوكاردر (ترجمه) زبوردستم ايدى كسكين حسام عادتيدر قطع لحم ايله عظام (نطق)

اما والله ان الظلم شوم * ولا زال المسيء هو الظلوم

بوشعر معاويه يه خطابا صدور ايلمشدر (شوم) ضم وتسهيل ايله يمنك ضدّيدر بخيرديمكدر * شأمت عبد الله بن عمر روايتيله اوچ شيئه عادتا منحصر اولديغى (انما الشوم فى ثلاثة) حديثيله ثابتدركه بونلرده كثير الوقوعدر برى آتكه انسكله غزا اولنميه وشموس يعنى بدخو اولوب مانع ركوب اوله كه چامش ديدكارى

غلطیدر وبری دخی مرأه در اودخی سليطة بدخو ویا عاقرکه ولد کتورمز اوله
واوچنجی داردرهمجواری سیء الاخلاق وکندی ضیق ومسجده بعيد اولان
خانه در (ظلوم) ظالم شدید (ترجمه) فی الحقيقه اولدی والله تعدی ناسه شوم
هم اساءتده مصر اولان کشی اولور ظلوم

الى الديان يوم الدين نمضی * وعند الله يجتمع الخصوم

(دیان) خیره وشره لایق اوزره جزاء وفاق ایدیجی دیمکدر اسماء الهیه دن
معدوددر که امام بخاری روایت ایدوحق شیخ سهروردی جهلی نام سریانیه دن
برنده ایراد ایدوب * یادیان العباد کل یقوم خاضعا لرهبته ورغبته * دیو ترتیب
وترجمه ایلمشلردر وشراح نیجه خواصنی تعداد ایدرلر (یوم الدین) یوم جزا معناسنه
که سورهٔ فاتحه ده واقعدر (نمضی) مضارع غائبدر فاعلی بیت سابقده اولان
ظلومه عائددر نمضی متکلم مع الغیر صیغه سیله دخی نسخه در (خصوم) خصمك
جمعیدر (ترجمه) روز حشر اولدقده واررلر حضور حضرته * جمع اولوب
دیوان حقده طوره لر جمله خصوم

ستعلم فی الحساب اذا التقينا * غدا عند المليك من الغشوم

(فی الحساب) فی یوم الحساب ویا فی عرض المحاسبه تقدیرنده در (التقينا)
افتعالدن ماضی متکلم مع الغیر صیغه سیدر (مليك) اسماء الهیه دندر
(عند مليك مقتدر) لفظ کریمه در (غشوم) فتحه له وزن ومعناده ظلومدر
(ترجمه) بیله سین روز حساب اولدقده انده جمع اولوب * حق قتنده سنمی یخی
ایلین ظلمه هجوم

ستنقطع اللذاذة عن اناس * من الدنيا وتنقطع الهموم

(ترجمه) جمله لذت کسلمك ناسدن اولدی قریب * هم جهانك ظلمیه
آلایشندن هیچ هموم

لامر ما تصرفت الليالى * لامر ما تحركت النجوم

(امر ما) یعنی امر عظیم (تصرفت) وزن ومعناده تحولت کبی ماضی مؤنث
یعنی برحاله دن برحاله تنقل ایلدی (تحرکت) حرکت وجنبش ایلدی دیمك (نجوم)
حرکت قرینه سیله ساقی اولمیان نبات مراد اوله که (والنجم والشجر) بو معنایه
وارد اولدی ویا لیالی قرینه سیله سیارات اوله وبو قول علوی تعلوی ونحن مرضی
مرتضوی ایله اشارت وتقریر وارد که نجوم وکواکبده ودیعة الله اولان
تأثیرات کونیه واردر بوبحثه دائر کلام حرف الف اوائلنده اسبوع الایام
اواخرنده

اواخرنده مفصلدر ومعرفا النجم ثریانك علمیدر شایدکه اندن کنایت وجمعیتی برای قافیه اوله ویا مطلقا جنس کواکب اوله ووقت معناسنه اولان نجمك جمعی دخی اولمق محتملدرکه قرآن جلیل تنجیما تنزیل بیورلدی دیو آثارده کلمشدر وبو معنادن موقته منجم دیرلر (ترجمه) حالت عظمی ایچون ایدرتکرر کبجه لر * اعظم احوال ایچون سیران ایدر باقسك نجوم

سل الایام عن امم تقضت * ستخبرك المعالم والرسوم

فائده (ایام) یومك جمعیدرکه نهار معناسنه درنهاردن لیل افضلدر دیدیلر زیرا راحتلیدرکه جنتدندر اما کوندز مشقتلیدرکه جهنمدندر وحوادث ایامه نسبت اولنورکه شدائد وبلایادر (وخیر من الف شهر) کبجه حقنده درکه اکا عدیل اولور نهار یوقدر وسورة اللیل واردر سورة نهار یوقدر واکثرآیاتده لیل نهاره تقدیم اولندی وذاتنده دخی کوندزك کبجه سی مقدمدر (ولا اللیل سابق النهار) کریمه سنده لا زائده در وکبجه لرده صلاة ایچون مکروه وقت یوقدر لکن کوندزده واردر وتهجد واستغفار اسحار نوافل نهاردن افضلدر کبجه یه مخصوصدر وتجلی اکبر ومعراج کبجه واقعدرکه معراج مؤمنین اولان نماز دخی انده فرض اولمشدر وظهورات خیریه دن کنایه ایدوب اللیالی حبالی دیرلر (ع) یانیمشبی آید یاوقت سحرکاهی * اکرچه نهار ایچون دخی خواص واردر لکن موازنه ده بنه لیل راجحدر حتی افضل اوقاته تعلیق طلاق اولنسه لیلة قدرده واقع اولمق مفتی به دردیدکاری فتاوای حدیثیة هیثمیه ده مفصلدر (امم) ضمله امتك جمعیدر طوائف مختلفة ماضیه (تقضت) تفعلدن ماضی مؤنثدر تمام اولدی ودوکندی دیمکدر (مضین) دخی نسخه در (معالم) نشانلرکه یول بیلمك ایچون صحرالرده دیکدکاری میللردر (رسوم) اسلافی تذکره سبب اولان آثار باقیه (ترجمه) روزکاره صورکروه سالفه احوالنی * سا که اخبار ایده عبرت ایله اثار رسوم

تروم الخلد فی دار المنایا * فکم قد رام مثلك ماتروم

بو بیتده ردّ العجز علی الصدر واردر (تروم) رومدن مرام قصد ایدوب ومطلب اتخاذ ایدرسین (خلد) مصدردر خلود کبی (ترجمه) دار فانی ایچره خالد اولمق استرسین عجب * نیجه سی ایتدی سنك کبی بوخواهشده قدوم

تنام ولم تنم عنك المنایا * تنبه للمنیة یانؤم

(تنبه) تفعل بابندن امر حاضردر (منیه) منایانك مفردی مؤنثدر (نؤم) نومدن فعول صیغه سیله مبالغه ایله نائم دیمکدر (ترجمه) خواب غفلتده

یاترسین مرکایسه بیدار دردر * سنده بیدار اول تدارککور بوموته ای نوم

لهوت عن الفناء وانت تفنی * فماشیء من الدنیا یدوم

(لهوت) ماضی مخاطبدر مشغول اولدک یعنی سنی تکاثر اشغال ایلدی دیمکدرکه (ألهاكم التكاثر) کریمه سنه ایمادر (ترجمه) موتدن غفلتده سین فانی اولورسین عاقبت * ما سوانک جمله سی فانی اولور حقدر سوزم

تموت غدا وانت قریرعین * من الغضلات فی لجج تعوم

(قریر) مسرور معناسنه درعینه اضافتله استعمالنه سبب بودرکه کوزیاشی غمنوندن یارداقاروحزوندن حارجیقار فلان کس بنم قرة العینمدرسرور دیده مدر محلنده مستعملدر یعنی کوزم صوغقلغنه سبیدر دیمکدر بکتاشیه زاویه لرینه قرتین دیدکلری بووجهه نظرله در (غضلات) تقدیم مهمله ایله غضله نک جمعیدر شدائد روزکار مراددر حتی انشالرده حلال المشکلات الدینیه وکشاف المعضلات الیقینیه دینور (لجج) ضمله وجیماه لجه نک جمعیدر دریایه ونهره دخی دینور (تعوم) مضارع مخاطبدر عوم ایدرسین دیمکدر عوم سباحتدر ترکجه صوده یوزمک (ترجمه) یارین اولدککده قریرالعین اولام ظن ایلدک طالدیغک بحرشقاوتدن ایروموج غموم (نطق آخر)

محمد النبی اخی وصهری * وحمزة سید الشهداء عمی

بوبیتک الفاظی کرات ایله بسط اولنمشدر (ترجمه) اول حبیبک بن قرنداشی دخی دامادیم * حمزه صاحبقران هم شهید انه امام

وجعفر الذی یضحی ویمسی * یطیر مع الملائکة ابن امی

اخی محلنده (ابن امی) دیمکده نکته بودرکه لاب برادری اولدیغی اکرچه معروفدر لکن لام دخی برادری اولمسی اعلامدر وهم قافیه دخی مهیدر (ترجمه) جعفر طیار ابن مادرمدر روز وشب * جنت مأواده اوچار بین الاملاک الکرام

وبنت محمد سکنی وعرسی * مشوب لحمها بدمی ولحمی

(سکن) قلب انکله ساکن اولدیغی شیدرکه دلارام دیرلر (عرس) کسرایله در زوجه وصاحبة البیت (مشوب) مخلوط (ترجمه) دختر پیغمبر اولمشدر انیس وهمدم * قول وفعلده مطابق غمکسارم بیگمان

وسبطا احمد ولدای منها * فمن منکم له سهم کسهمی

(سبط) قزی اوغلیدر اصلی سبطان در اضافتله نون ساقطدر (احمد) اسم شریفنه جرو تنوین ضرورت وزن ایله لاحقدر والا غیر منصرفدر (ولدای)

اصلی ولدان اولوب یاء متکلمه اضافتله کذلك نون اسقاط اولنمشدر (ترجمه)
هم ایکی سبط رسول الله بنم اوغللرم * کیده وار سزدن بو رتبه حصهٔ نسبت تمام

سبقتکمو الی الاسلام طرا * غلاما ما بلغت اوان حلم

(طرا) جمیعا (اوان) وزن ومعناده زمان (حلم) ضمله دردوش ایله بلوغه ایرمکدر لکن مطلقا بلوغده شایع اولدی (ترجمه) سابقم بن سزلره باجمله
دینده رتقدیم * ایرمدن ایام حلمه ایلدم اقرار تام

واوجب لی ولایته علیکم * رسول الله یوم غدیر خم

(ولایت) نظارت ووصایتدر (غدیر خم) قریبا یازلدی (ترجمه)
هم وصایتلمبنی قیلمشدی ناظر سزلره * تولیت ایله غدیر خمده اول فخر الانام

واوصانی النبی علی اختیار * لامته رضا منکم بحکمی

(ترجمه) اختیار ایدوب بنی قیلدی وصیت سزلره * حکممه راضی اولاسزهم
اولوب امریمه رام

الا من شاء فلیؤمن بهذا * والا فلیمت کمدا بغم

(الا) حرف تنبیه وانها (الا) ادات استثنادر میانلرنده جناس واردر (کمد) فتحتین ایله حزن مکتوم (ترجمه) کیم دیلرسه آکه ایمان ایلیه بو امر ایله
ایتمین اولسون بو حزن وحسرت ایله بردوام

انا البطل الذی لم تنکروه * لیوم کریهة ولیوم سلم

(بطل) حرکه لرله شجیع وبهادر (کریهه) جنك اسملرندندر (سلم) صلحدر (ترجمه) ایتمدیکز مرد میدان اولدیغم انکار سز * جنك وصلح ایچون بنی اقرار ایدر جمله انام (حکایت) قاضی میر مرحوم دیرکه روایت ایدرلرکه حضرت مرتضایه معاویه مکتوب یازوب دیدیکه یا ابا الحسن بنم دخی فضائل کثیرهم واردر بنم بابام زمان جاهلیتده قوممنك بکارندن ایدی وپیغمبر علیه السلام دخی اتك دامادی اولدی بندخی خدمت کاتبلرنده اولدم ومؤمنلرك دایسی یم دیدکده حضرت حیدر کرار دخی شعر مشروحی اکا جواب اولمق اوزره انشاد ایلدی واقعا عبد الله بن جحشك زوجه سی ام حبیبه که معاویه نك لاب همشیره سیدر هجرتك یدنجی سنه سی شوهریله حبشه یه هجرت ونجاشی حمایه سنده آسودهٔ راحت اولمشلر ایدی عبد الله اول محلده فوت اولدقده بعد العده مجلس نجاشی ده سلطان انبیا علیه التحایایه عقد غائبانه اولنوب مدینه یه ارسال ایلدیلر بو اعتبار ایله ام المؤمنین برادری اولمغله خال مؤمنان اولمش اولور زیرا

(النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم کریمه‌سی ناطق اولدیغی اوزره پیغمبر علیه السلامك حرم همایونلری مؤمنلرك انالری اولور ومعاویه کاتب نبوی اولدی لکن کاتب وحی اولمسنده اختلاف واردر (کتاب الوحی) بونلردر خلفاء راشدین ٤ و ٥ زید بن ثابت و ٦ ابی بن کعب و ٧ عامر بن فهیره و ٨ عبدالله ابن ارقم و ٩ ثابت بن قیس بن شماس و ١٠ خالد بن سعید بن عاص و ١١ حنظلة ابن ربیع و ١٢ شرحبیل بن حسنه رضوان الله علیهم اجمعین (نطق دیگر)

فلو انی اطعت عصبت قومی * الی رکن الیمامة او شمام

(اطعت) ماضی مجهولك متکلمی بن مطاع قیلنسم دیمکدر (عصبت) موحده ایله درماضی متکلم کسره ضم وسوق ایلدم دیمك (یمامه) حجاز ایله یمن میاننده برناحیه در (شمام) سحاب وزننده یمان کبی شامی دیمکدر (ترجمه) مطاع اولسم ایدردم قوممه بخش * یمامه سمتنی یا شامی انعام

ولکنی اذا ابرمت امرا * تخالفنی اقاویل الطغام

(اقاویل) اقوالك واو دخی قولك جمعیدر (طغام) فتحله جنسدر واحدی طغامه در اراذل واسافل ناس (ترجمه) ولی برامری ابرام ایلسم بن * خلاف ایدوب لئام ایتمزلر اقدام (حکایت) ابن اعثم دیرکه چونکه صفین واقعه‌سنده صفین مقابل اولدیلر فرات صوینه وصولدن عسکر مرتضی کرم الله وجهه معاویه ولشکرینه مانع اولدیلر پس معاویه برتیرچیقاروب انك اوزرینه یازدیکه ای اهل عراق معاویه سزك طرفه فرات صوینی آقیدوب سزی غرق ایلمك مراد ایدر حذر اوزره اولك والسلام وکیجه اول اوقی عسکر کرارك ایچنه آتدی عسکر حیدر انی بولوب مضمونی بیلوب میانلرنده نزاع واقع اولدی برطریقله اسکات قابل اولمیوب اول محلدن آخریره نقل ایدیلر درحال معاویه لشکری قالدروب انلرك یرینه کادکلرنده حضرت کرار محزون والمدار اولدی پس مالك بن اشتر واشعث بن قیس اتباعیله مطایا سوار غیرت اولوب لشکر معاویه یه حمله وهجوم ایله عظیم جدال ایدرك انلری اول محلدن ینه اولکی منزللرینه سوروب حضرت مرتضانی راضی قیلدیلر (نطق آخر)

لنا الرایة السوداء یخفق ظلها * اذا قیل قدمها حصین تقدما

بو شعر قیائل عربك صفین وقعه‌سنده ایلدکلری خدمت بیاننده در (یخفق) خفقان ماده‌سندن باب اولدن مضارعدر مضطرب اولور وحرکت ایدر (حصین) بو وقعه ده علمدار اولان ابن منذرك اسمیدر تصغیر ایله در کنیه‌سی

ابو ساساندر بنی ربیعه دندر (ترجمه) سایهٔ سودای رایه جنبش اقدام ایدر امر تقدیمیله کراشعار اولنسه اهتمام

فیوردها فی الصف حتی یزیرها * حیاض المنایا تقطر الموت والدما

(حتی یردها) ویدیرها (وسهام المنایا) دخی نسخه لردر (یزیر) ازاره دن مضارعدر زیارته کتوررد یمکدر (تقطر) افعالدن مضارع مؤنثدر قطره لر پیدا ایدرد یمکدر دملك الفی علامت نصبنی اشباعدن پیدا اولور (ترجمه) صفه ایصال ایلیوب تا که زیارت ایدرر * مرك حوضن کیم دوکیلورا آکه موت ودم تمام

تراه اذا ما کان یوم حفیظة * ابی فیه الاغیرة وتکرما

(یوم حفیظه) زمان معرکه در (یوم کریهه) (وغیرت) بدلی عزت دخی نسخه در (ترجمه) کوره سین روز وغاده سن حریفی کایلمز * اجتناب الا که غیرتله تکرمدر مرام

واجمل صبرا حین یدعی الی الوغا * اذا کان اصوات الرجال تغمغما

(اجمل) ماضیدر فعل جمیل اظهار ایلدی دیمکدر که اثرده (اجملوا فی الطلب) وارد اولدی یعنی طلبده لطف ایله معامله ایدك بونده دخی صبرك افضل والیق اولدیغی محلده انی اجرا ایلدی دیمکدر (تغمغم) تزلزل وزننده ماضیدر غمغمه ایلدی دیمکدر غمغمه بهادران غزاتدن حالت مقاتله ده پیدا اولان آوازدر شدت طبیعت وحدت شجاعته دلالت ایدر وتیغ غمغم معروفدر (ترجمه) صبرایدر اظهار اکر دعوت اولنسه جنك ایچون * حدت اظهار ایتدیکی دمده کلامنده انام

وقد صبرت عك ولخم وحمیر * لمذحج حتی اورثوها تندما

بو بیتده اسلافنك احوالی یاد اولندی که (عك) فتح مهمله وشد ایله معد بن عدنانك برادریدرکه یمنده نسلی حالا باقیدر (لخم) معجمه ایله قبائل یمندندر جاهلیتده انلردن ملوك عرب کلشدر آل عمرو بن عدی بن مضردر ابن هشام فاضل دخی اکا منسوبدر (حمیر) دخی معروف قبیله در مذحج کبی (مذحج) مسجد وزننده ومعجمه نك تقدیمی وآخری جیله در (اورثوها) ورثوها دخی نسخه در (تندم) تفعل کبی مصدردر پشیمانلق اظهارا یلمکدر ندامت کبی (ترجمه) عك ولخم وحمیرا یدوب صبری وارث قیلدیلر * مذحجی حتی اکا کلدی ندامت بالتمام

ونادت جذام بالمذحج ویحکم * جزی الله شرا اینا کان اظلما

(جذام) ضمله يمنده بر قبيله در (لمذحج) لام مفتوحه استغاثه ايچوندر يالزيد كبي منادايه داخل اولور (ويح) حيف وواه معناسنه كلمهٔ مرحمتدر ويل آنك ضديدر كه كلمهٔ عذابدر بعضيلري ايكيسي دخي رحمت وعذابده دخي مستعملدر ديمشلردر ابتدا اتيله مرفوع وفعل مضمرله منصوب دخي اولور تقديري الزمكم الله ويحا ديمكدر لكن تعسا له البته منصوبدر زيرا لامسز استعمالي يوقدر كه مضاف اولمز (اي) بوندنصكره ديكر جزى الله يرنده بسط اولنور ان شاء الله تبارك وتعالى (جزى) ماضيدر شر قرينه سيله بددعا اولور (ترجمه) مذحجه ايدوب ندا ايدي جذام ايوا جزه حق جزا كز ويره كيم درظالم اولان اي لئام

اما تتقون الله في حرماتنا * وما قرب الرحمن منا وعظما

(ماتتقون) افتعالدن مضارع جمع مذكر مخاطب ونفي حالدر پرهيزكار اولمزميكز ديمك (حرمات) ضمله لرله درمفردي حرمتدن مراد حرمدر كه اهل بيتدر رحله سي بري برينه اقربا اولديغنه حرمت ورعايت قصد ايدر (ما) موصوفدر جمله سي حرماته عطف اولنور (ترجمه) خشيت ايتمزميسز ايا حقدن اهل بيت ايچون * قرب وتعظيم خدا اهلينه هيچ يوق اهتمام

جزى الله قوما قاتلوا في لقائهم * لدى الموت قدما ما اعزوا كرما

(جزا) بونده كماله مصروفدر (قدما) كسر ايله اسما ازماندن اسمدر قدمدن مأخوذدر فتح دال ايله پس قديم الزماندن بري ديمكدر (ما اعز) فعل تعجبدر (ترجمه) حق ويره اجرين قتال ايدنلره انلر ايله * موتي مختار ايليوب دائم كوريرلر احترام

ربيعة اعني انهم اهل نجدة * وبأس اذا لاقوا خميسا عرمرما

(ربيعه) بيت سابقده اولان قومدن بدلدر ابن نزار بن معددر زيرا انلردن ماعدا ربايع چوقدر (نجدت) شجاعت (بأس) شدتدر (فائده) زبانزد فقها اولان بأس دخي بو معنا ايله در كه فلان فعلده بأس يوقدر يعني آخرتده مؤاخذه شدتي يوقدر كه منكر اولمز اگرچه ثواب دخي يوقدر ديمكدر كه هدايه ده مصرحدر كافيده در كه بو لفظ صرف ايچون يعني فعلندن ترك اولى وآخري اندن ارجح واحري در ديمكدر وشيخ الاسلام هروي ديركه لا بأس لا جناح ايله يكسادر يعني فاعلي آثم اولمز ديمكدر كه قول اول مألندر (عرمرم) مهمله لرله سفرجل وزننده كثير معناسنه در عسكر معناسنه اولان خميسك صفتيدر (ترجمه) اول ربيعه قوميدر شدت شجاعت اهليدر * انلره اولسه ملاقي جند بسيار عظام

اذقنا

اذقنا ابن هند طعننا وضرابنا * باسيافنا حتى تولى واحجما

(ابن هند) معاويه نك كنيه سيدر (طعن) اوق ايله ضربدر (ضراب) سائر آلات ايله ضربدر واكثريا جملهدن كنايت اولور (احجم) تقديم مهمله ايله ماضيدر كف يد ايلدى ديمكدر (ترجمه) ابن هنده لذت تيرايله تيغى بزويروب * ايليوب تأثير يوزدوندردى بوزلدى نظام

وولى ينادى زبرقان بن ظالم * وذا كلع يدعو كريبا واذعما

(زبرقان) تقديم معجمه مكسوره بعده موحده ايله اسمدر (ذو كلع) فتحهلر ايله حميريدر القله دخى كلاع لفتدر بولقبله يمنده امام ايكيدر صغيرى كبيرينك نسلندندر صغيرى ابو شراحيل اسلامه كلدكده دعواى نبوت اوزره اولان اسود عنسينك قتلنده پيغمبر عليه السلام ايله مكاتبه ايدوب جرير بجلى صوب صواب پيغمبر صاحب كتابدن ارسال اولنوب خبر قتلى انتقال حضرتدنصكره صديق اكبر خلافتنده رسيده اولمشدر اسمى ايفع بن ناكوردر كعب الاحبارك عمى زادهسى اولمق اوزره اصابه صاحبى تحقيق ايدر (كريب) تصغير ايلهدر ابن صباح ابن ذى يزن حميريدر دست حيدريده كشته ودريده اولدى (ترجمه) دوتدى دعوت ايدوب ابن زبرقانى اول زمان * ذوكلع ايله كريبه ايلدى انعام عام

وعمرا ونعمانا وبسرا ومالكا * وحوشب والداعى معاوى واظلما

(عمرو) ده حالت نصبده واو رسمى ساقط اولوب علامت تنوين اولان الف غير منصرف اولان عمرده كل ايديكنه اشارتا ولفظ براء ايكى علامت اجتماعى ثقيل اولور (نعمان) ضمله ابن بشير قيسيدر (بسر) ضمله ابن ارطاة فهريدر (مالك) قضاعيدر (حوشب) فتح مهمله ايله غير منصرفدر ذو الظلم ديمكله معروفدر (معاوى) معاويه نك مرخميدر وزن ايچون قصر اولنسدى داعينك خبريدر (ترجمه) عمرو ونعمان بسر ومالك ايله حوشب جمله شين * دعوت ايتدى ابن هندا يردكده شب برلهظلام

وكرز بن نبهان وابنى محرق * وحرثا وقينيا عبيدا واسلما

(كرز) ضمله وتأخير زاى ايله بدرويدرى (نبهان) تقديم نونله وموحده ايله در (ابنى) اصلنده ابنين تثنيهدر واضافتله نون ساقط اولور وهمزه سى وصليه در براى وزن قطع اولنور (محرق) تفعيلدندر (حرث) ابن وداع حميريدر (قينى) مطاع بن مطلبك نسبتيدر (عبيد) عبيد الله عدودر (اسلم) ابو الاعور شاميدر اسمى عمرو بن سفياندر كه معاويه نك سرعسكريدر جمله سى بيت سابقه معطوفدر (ترجمه)

کرزی هم ایکی محرق زاده ایله حرفی هم * ایتدی قینی وعبید واسلمی اکرامه زام

(نطق آخر) ولما رأیت الخیل تقرع بالقنا * فوارسها حمر العیون دوامی

(قنا) جمع در مفردی قناة در زاقدر (حمر) ضمله جمعدر احمر مفردیدر قرمزی دیمکدر (دوامی) نواصر وزننده اسم فاعلك جمعیدر مفردی دامیه خون الود معناسنه در (ترجمه) کوردم اسبان زخم نیزه برله کلکون اولدیلر * هر سوارك طاس پرخون اولدی چشمانی مدام

واقبل رهج فی السماء کأنه * غمامة دجن اوعراض قتام

(رهج) جنك اولورکن قالقان توزکه ابن نحوی منفرجه سنده بیورر * فاذا کنت المقدام فلا * تجزع فی الحرب من الرهج (دجن) ضمله درهوا بولتلمق (قتام) فتحله سیاه توزدر (ترجمه) هم غبار پای جندی آسمانه رفع اولوب * کوییا ابر سیه عارض یاخود طولدی قتام

ونادی ابن هند ذا الکلاع ویحصبا * وکندة فی لخم وحی جذام

(کلاع) اصلی اوزره درالنی تخفیفله کلع قریبا یازلمشدرکه مالك بن اشتر برجزنده ایراد ایدر * ابلغ عنی ذو سبا وذو الکلع * فحوشب الملعون اراد الطمع * وذو الکلاع قومه اهل البدع * قوما جفاة لاحیا ولا ورع (یحصب) وسطی مثلثدر یمنده بر محله در (کنده) کسر ایله یمنده بر قبیله در (ترجمه) دعوت ایتدی ابن هند اول ذو الکلاع ویحصبی * کنده ولخم وجذامك هر برین قیلدی بنام

تیممت همدان الذین هم هم * اذا ناب امر جنتی وسهامی

(تیممت) تفعلدن متکلمدر عزیمت وقصد وهمت ایلدم (هم) بونده فکر معناسنه درکه لازمیدر (ناب) نائبه ماده سندن ماضیدر عارض اولدی دیمك (جنه) ضمله قالقان سپرکبی (ترجمه) بندخی همدان اهل همتی قصد ایلدم هر شدائدده سپردرهم غرضلرده سهام

ونادیت فیهم دعوة فاجابنی * فوارس من همدان غیر لئام

(ترجمه) دعوت ایتدم انلری با که اجابت ایتدیلر * هب سوران وبهادرلر شجاعت ارتسام

فوارس من همدان لیسوا بعزل * غداة الوغا من یشکر وشبام

(عزل) تقدیم مهمله ایله جمعدر مفردی عازل اعزل کبی سلاحسز کسنه در (یشکر) مضارع وزننده غیر منصرفدر انصرافی برای وزندر (شبام) کسر معجمه ایله و ... وحده ایله در (ترجمه) اول سواران دلیران مرتب پرسلاح * کالدیلر

صبح غزا همدان ایله یشکر شبام

ومن ارحب الشم المطاعين بالقنا * ورهم واحياء السبيع ويام

(ارحب) رحب مادهسندن مهمله ایله اسم تفضیل صیغهسیلهدر (مطاعین) مطعانك جمعیدر یعنی غزادن وجودلرنده اثر وارد ایتمکدر (طواعن) دخی نسخهدر (رهم) ضمله (سبیع) فتحله جملهسی یمن قبیلهلریدر (یام) تحتیه ایله همداندن بر بطندر (ترجمه) غازیان نیزهداران کلدی ارحب ورهمله * هم قبائلدن سبیع ایله کلور شجعان یام

ومن كل حي قد اتتني فوارس * ذوو نجدات في اللقاء كرام

(ترجمه) هر جماعت فارسانی بانمه جمع اولدیلر * کارزار ایچره شجاعت صاحبی جمله کرام

بكل رديني وعضب تخاله * اذا اختلف الاقوام شعل ضرام

(بکل) تنوینی مضاف الیهدن عوضدر کل واحد تقدیرنده در باء دخی مع معناسنهدر (ردینی) مهملهلرله ردینهیه منسوب ورینه تصغیر ایله سمهر نام کمسنهنك زوجهسی اولوب ایکیسی معامل رماح صنعتیله معروفلردر که خط نام محلده ساکنلر ایدی دیو زعم ایدرلر (عضب) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده سیفدر (تخال) خیالدن مضارع مخاطبدر سن ظن ایدرسین دیمکدر مفعول اولی ضمیر متصل وثانی شعلدر که تأخیر مهمله ایله شعلهدن مقصوردر (ضرام) یالك که لهب ناردر (ترجمه) هر بریسی نیزه وتیغ ایله صانرسین غزاة * قاریشورسه بر بریله شعلهٔ نار ضرام

يقودهم حامي الحقيقة منهم * سعيد بن قيس والكريم يحامي

(سعید) قبیلهٔ همدانك سرداریدر (یحامی) حمایهدن مفاعلهنك مضارعیدر نکهبان اولوردیمکدر (ترجمه) حامیٔ امر حقیقی قائد اولوب انلره * اول سعید وهم کریم کابرلن نیکنام

فخاضوا لظاها واصطلوا بشرارها * وكانوا لدى الهيجا كشرب مدام

(خاضوا) ماضیدر کیردیلر وطالدیلر دیمك (لظا) آتش وجهنمك ایکنجی طبقهسنك اسمیدر که حرف نون اواخرنده کلور (اصطلوا) ماضیدر اصلی صلیدر افتعاله نقلله اصتلیوا ایکن تاء باب طاء یه انقلاب لازم کلدی یاء دخی اسقاط ایدیلوب اصطلوا دیلر وقزدیلر دیمکدر (شرار) فتحله قغلجم که آتشدن طاغیلور شرر دخی لغتدر (شرب) فتحله شاربك جمعیدر رانك سکونی وزن ایچوندر (مدام) سوجی که خمردر بادهٔ

فارسیسیدر سیکی کبی (ترجمه) آتش حربه کیرنجه اولدیلر کرما کرم * بزم رزم ایجره ایدرلرکویا شرب مدام

جزى الله همدان الجنان فانهم * سمام العدى فى كل يوم خصام

(سمام) کسر ایله سمك جمعیدر زهر معناسنه (عدا) جمع بی نظیردر مفردی عدو دشمندر (خصام) وزن ومعناده جدال ومفاعله دن مصدردر قتال کبی (ترجمه) اجرایده مولی بهشتی انلره کیم هر بری * دشمنه برزهر قاتل اولدیلر روز اخصام

لهمدان اخلاق ودين يزينهم * ولين اذا لاقوا وحسن كلام

بو بیت (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) کریمه سنی اشعار ایدر (ترجمه) خوب خو ودین دلجوزینت همدان اولوب * نرم ادا وخوشلقا ایله ایدرلر خوش کلام

متى تأتهم فى دارهم لضيافة * تبت عندهم فى غبطة وطعام

(تبت) فتح فوقیه اولی وسکون ثانیه ومیانلرنده موحده مکسوره ایله بیتوتت ماده سندن مضارع مخاطب تبیت ایکن جزا ئیتله سکونی یانك سبب سقوطی اولمشدر مقلوب مستوییدر (غبطه) برنعمتك نظیرینی رب کریمدن طلبدر حسد اندن عیننی زوالیله طلبدر پس فرقلری ظاهردر فارسیده رشك دیرلر (ترجمه) انلرك اولسك مسراینده ندم مهمان شب * دمکذار رشك اولورسین ایده لر بذل طعام

الا ان همدان الكرام اعزة * كما عز ركن البيت عند مقام

(کرام) کریمك جمعیدر همدانك صفتیدر افراد رجال اعتبار یله (اعزه) ادله وزننده اصلی اعززه عزیزك جمع قلتیدر لسان نا سده اسلاف اولیایه اعزه کرام دیرلر لکن اکرام دیمك تعمیم اولنسه دخی خطادر (عز) ماضیدر (رکن البیت) بیت شریفده کوشه وبرج وبوجاق معناسنه درکه رندن بری حجر اسعد اولان رکن شرقیدرکه اندن استلام ایله طوافه ابتدا اولنور وایکنجی (الرکن یمان) حدیثیله ممدوح نبوی اولان رکن یمنیدر واوچنجی رکن شامی ورابع رکن عراقیدرکه غربیدر وطولا وعرضا بیت شریف یوز ذراعدرکه قاش آرشونیله طقسان ومعمار ارشوندن عشری نقصاندر وآخر بناسی سلطان مراد رابع سلطنتنده درکه بالکلیه اساسندن مجددا بنیاد اولندیغی تاریخ بودر * بنيت الكعبه اربعين والف (سنة ١٠٤٠) اعداد بناسی سابقا حرف الباء اوائرنده انها اولنمشدر

وفرانده

وقرأنده بودرت نامی یاد اولنمشدرکه کعبه مسجد حرام بیت حرام بیت عتیق مجموع اسماسی یکرمیدن زیاده در وحرم شریفک اون طقوز قپوسی ویدی مناره سی واردر (مقام) مقام ابرهیمدر علیه السلام (ترجمه) قوم همداندر عزیزان وکریمان نیته کیم * رکن بیت حق عزیز اولدی عقبینده مقام

اناس یحبون النبی ورهطه * سراع الی الهیجاء غیر کهام

(اناس) حرف نون او آچلنده کلور (رهط) وزن ومعناده قومدر قوم نبی اهل بیتدرکه آل عبادر (سراع) کسرایله سریع لفظ جمعیدر (هیجا) وغا ایله مرادفدرکه جنکدر (کهام) فتح وکسرایله دخی بطیء معناسنه در (ترجمه) اول قوم پیغمبره وآلنه دوست اولدیلر کارزاره جان آترلر تیز ولردرمدام

اذا کنت بوابا علی باب جنة * اقول لهمدان ادخلوا بسلام

جنتک سکز بابی معروفدرکه هر بری برطبقه در هشت بهشت دینوروهندومینا دخی فارسیدر حرف الالف او اخرنده مذکوردر ترکجه اوجه قدر (سلام) تعبیری نکته دن خالی دکلدر (ترجمه) جنت اعلایه کر بواب اولورسم بن دیم * انلره کیم کیریکز جنانه با امن وسلام (منقبه) امام الکرام حجة الاسلام خواجه محمد غزالی علیه رضوان المتعالی احیاء العلومده بیوررکه امام حسن حضرتلرینک نکاح وطلاقی بسیار ایدی برکون خاتمة الخلفا جناب حیدر کرم الله وجهه زمان خلافتنده اثناء خطبه ده بیوردیکه اوغلم حسن بنه تزوج مراد ایدرسه اکا بوامرده مسامحه اولنمسون همدانلردن برکسنه قیام ایدوب دیدیکه یا امیر المؤمنین هرنقدر انلر رغبت ایدرلرسه بزلر دخی مساعده ایدرز کندیله حسن زندکانی ایدن زنی استخدام ایلسون خوش اولمیانی ترک وتطلیق ایلسون برکره انک فراشیله شرفیاب اولمق دارینده سعادتدر دیدکده حظ ایدوب مذکور ایکی بیت اخیری انشاد بیوردیلر رضوان الله علیهم اجمعین (رجز)

ضربته بالسیف وسط الهامه * بشفرة صارمة هذامه

(هامه) باشک وسطی وحدیثده دخی (لاهامة) وارد اولدیکه عربدن برطائفه تناسخی معتقدین اولوب دیرلرکه انسان فوت اولدقده دم دماغ جمجمه ده مجتمع اولوب سر قبرنده برقوش صورتنده ظهور ویوزسنه ده برکره تجدید قالب ایدر دیو مفصلا امین محبی وغیریلر بیان ایدرلر انی نفی وابطال ایچون اثر وارد اولمشدر (شفره) فتح وبا ضمله دریوزی یصی بچاق لکن مراد همان سیف عریضدرکه بالسیفدن بدلدر (هذامه) صارمه ایله مرادفدر قطع ایدیجی دیمکدر (ترجمه)

دشمنك فرق سرينه سيفى ضرب ايتدم تمام * يعنى كيم اول ذو الفقار تيز اسيار انتقام

فبتكت من جسمه عظامه * وبنت من انفه ارغامه

(بتكت) تبتيكدن ماضى مؤنثدر وفاعلى شفره يه راجعدر (ارغام) رغم ايلك كه بورنى طپراغه سورتمك عربده رغما لانفه ديرلر ترديلده مضروبدر تركيده اكا كورلك ايتدى ديرلر (ترجمه) كسر ايدوب جسمندن ايردى اوضرب ايله عظام * بورنى اوزره يقلوب خاكه اوسردار لئام

انا على صاحب الصمصامه * وصاحب الحوض لدى القيامه

(صمصامه) اكريلمز قلج كه مراد ذو الفقار در (حوض) لام عهد ايله حوض كوثردركه ساقيسى حضرت حيدردر سن بنم كوثر اوزره خليفه مو كيلمسن ديو اشاره كلمشدر * ولهذا سقاة باده خمخانه توحيدك دخى سر حلقه ولايت وصايتى انلردركه منلا جلال دوانى بيورور (رباعى) ودخت طلب بساقيء كوثر كش * وزكوثر كثرت مى وحدت دركش * لا يظهر اصلا ابد اشاربها * رمزيست از ان مى اروانى بركش (ترجمه) بن على المرتضايم صاحب صمصام نام * حوض كوثر ساقيسيم تا اوله روز قيام

اخو نبى الله ذى العلامه * قد قال اذ عممنى العمامه

(علامه) مهر نبوتدركه دلائل جزولى ده دخى صاحب العلامه اسماء نبويه دن معدوددر (عممنى) تعميلدن ماضيدر بنم باشمه دستار صاردى وبلكه عمامه ويردى ديمكدركه عمرو بن عبد الود غزاسنده كندى عمامه لرينى رسول عليه السلام جناب حيدره بخش والباس بيورديلر ايدى (ترجمه) هم قرنداشم ديمشدر باكه اولى فخر الانام * كندى دستارين ايدوب الباس باكه اول همام

انت اخى ومعدن الكرامه * ومن له من بعدى الامامه

بو بيت مقوله قولدر (امامت) مطلقا قول وفعلده مقتداى ناس اولمق مراددر والحيا بين الناس مستشار ومؤتمن اولوب قبل الخلافه دخى نفوذ كلام صاحبى مرجع وملاذ انام وابتدا امام الاولياء تعبيرى ايله بونلر بنام اولمشلر ايدى (ترجمه) سن قرنداشمسين اى كان كرامت انتظام * يعنى بندنصكره سندن غيرى كيم اولور امام (نطق)

جزى الله خيرا عصبة اى عصبة * حسان وجوه صرعوا حول هاشم

(عصبه) اوندن قرقه وارنجه رجاله ديرلركه (ونحن عصبة) لفظ كريمدر (اى)

فتح

فتح وشد ايله اسم معربدر واضافتله معرفه دروبونده نعتدر مذكردرا تيه دوب تأنيثي دخي صحيحدر لكن تأنيث حقيقي اولمامغله التفات ورعايت اولنمدي استفهاميه وتعجبيه دخي حملي جائزدر لكن فاضل شام ابن هشام تعجبدن مغنيده استغناسي عجيبدر مكرمعناي نعتده اندراجنه ذاهب اوله (اي عصبة) برنده اسلمية دخي نسخه‌در (حسان) كسر ايله جمعدر مفردي حسن در صفتك موصوفه اضافت صورتيدر مثلث الاعرابدر خبراولوب هم مقدرويا عصبةٌ اولايه ويا ثانيه يه صفت اولور (صرعوا) تفعيلدن ماضي مجهول وجمع مذكردر دوشورلديلر افكنده قيلنديلر ديمك (حول) اطراف وجوانب (هاشم) ابن عتبه دركه بوشعري انك مرثيه سنده ديديلر پيشرو تيراندازان وبيرهنروركانكشان اولان سعد بن ابي وقاصك برادرزاده سيدر ذوالنورين رضي الله عنه شهيد اولديغي خبر كوفه ده ايكن مسموعي اولدقده اميربلده اولان ابوموساي اشعري جنابلرينه ديديكه حضرت مرتضادن اعلم امت قالمدي خلافت انك حق صريحي اولديغي ظاهردر اكا بيعت ايده لم اشعري بيورديكه هنوزبزدن بيعت طالبي يوق عجله يي موجب يوقدر ديدكده هاشم مزبور صاغ النى دست يسار اوزره وضع ايدوب غائبانه كندي كندينه بيعت حيدريه يي اجرا وعقد وبوشعري انشاد ايلدي *
ابايع غيرمكترث عليا * ولا اخشي اميرا اشعريا * ابايعه واعلم ان سارضي * بذالك الله حقا والنبيا (ترجمه) جزاي خيرايده حق خوشلقايان اول شهيدانه *
بوبولده انلرك رهبرلري اولمش ايدي هاشم

شقيق وعبدالله منهم ومعبد * ونبهان وابناهاشم ذي المكارم

(شقيق) ابن ثورعبديدر (عبدالله) خزاعيدربديل بن ورقانك اوغليدر (نبهان) نون بعده موحده ايله در (ابناهاشم) هاشمك ايكي اوغلي ديمكدر بري جدي ايله نامداش كه اسمي عتبه در (ترجمه) شقيق ومعبد عبدالله ونبهان ابن هاشملر *
شهيد انك خياري دين حقه جانله خادم

وعروة لاينأى فقد كان فارسا * اذا الحرب هاجت بالقنا والصوارم

(عروه) ضمله (لاينأى) نأى ماده سندن نفي استقبال جملهٔ دعائيه در يعني قرب حقدن دوراولمسون (هاجت) هيجاندن ماضي مؤنثدر اضطراب وحركت ايلدي ديمكدر جنك كوننه يوم الهياج وحربه هيجا ديدكلري بوماده دندر (صوارم) صارمه نك جمعي (ترجمه) بريده عروه فارس بعيد اولمايه مولادن كه اولدي آتش افشان نيزه وتيغ ايله اول دائم

اذا اختلف الابطال واشتبك القنا * وكان حديث القوم ضرب الجماجم

(اختلف) (واشتبك) دخی افتعالدن ماضیلر در قارشدی وشبیکه کبی اولدی دیمك (ابطال) دلاورلر در مفردی بطلدر شجیع معناسنه (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسهٔ سر ضمله اسمدر وفتحله مصدردر آشکاره وظاهر سویلمك وسرا سویلمك اضداددندر حدیثه نسبتله استخدام بولنور بو بیت اخیر مصرع سادسدن بدلدر (موضحه ابن اعثم) کتاب الفتوحده دیرکه صفین ده صفین التقا ایلدیکی ایامده برنده علم علوی سرد ارعسکر اولان جناب امیر حیدر طرفندن هاشم مذکوره تسلیم اولنمشیدی نیجه غزاد نصکره شهادت میسر اولدقده علم شقیقه مسلم اولدی اودخی شهید اولوب پس هاشم مزبورك اوغلی عتبه یه توجه ایلدی اودخی قضایه رضاداده اولدقده ابو الطفیل عامر بن واثلة کنانی یه ویرلدی هزار صدمه جریحه دن ضعف طاری اولدی یرینه عبدالله بن بدیل مزبور علمی برداشته ایلدی اودخی شرفیاب شهادت اولدقده عمرو بن الحمق خزاعی آوردهٔ آغوش ایلدکده جناب مرتضی بو درت بیتی انشاد ایلدی (ترجمه) دلاورلر قاریشوب نیزه‌لرهم اشتبا لنایدسه * اوله ضرب جماجم انلره صحبت کبی لازم

(رجز)

ما علتی وانا جلد حازم * وفی یمینی ذو غرار صارم

بو شعر دخی صفینه دائردر (علت) بر حادثه درکه صاحبنی اشغال ایده (جلد) جیمله درخشن وزنده متانت وجلادت اهلی چابك دیمكدر اندن بدل (حارب) دخی نسخه در حربدن اولور (ذو غرار) معجمه نك تقدیمی وکسریله حد وکنار صاحبی دیمكدر موصوفی صارم وزن ایچون تأخیر اولنمشدر (ترجمه) شغلم ندر کبیر وقالم بن هم شجیع حازم * دست یمینمده بنم وار سیف صاحب صارم

عن یمینی مذحج القماقم * وعن یساری وائل الخضارم

(قماقم) مساجد وزننده جمعدر مفردی قمقام در ایکیسی دخی سابقدر سید کبیر وشمشیر معناسنه دخی کاور و محلده بهر معنی ملایمدر (وائل) قبیله درکه ابن قاسطدر (خضارم) قماقم وزننده جمعدر مفردی خضرم کسر ایله کثیر وواسع معناسنه لکن صفت اولمدیغی موصوفه لفظا عدم مطابقتندن منفهمدر بلکه خضرمه نك جمعیدر که اهل خضرمه مراد اولوب یمامه ده بر قریه در خلافا لقاضی میر الشارح (ترجمه) دست یمینده بنم مذحج کروهی قائم * صول جانبمده

وائل

وائل وجله خضارم قادم

القلب حولى مضر الجماجم * واقبلت همدان والاكارم

عسكر محاربه بش قسم اولدیغی حرف رآء اواسطنده (والعاران تك فی الانام مقدما) بیتی شرحنده یازلمشیدی (جماجم) قریبا مذکور در کاسهٔ سر معناسی مناسبتیله رئیس قبائل اولان قبیلهٔ مضر اهالیسی کویا جمله عربك جسدهٔ نسبتله باشی اولوب قلب لشکرده بنم اطرافم سردار قبائل اولان مضر ایله احاطه اولنمشدر دیمك اوله صفتدر (اکارم) اکرمك جمعیدر (ترجمه) جایم اولان قلبمك حوالیسی مضر له سالم * اقبال ایدوب همدان همه بن اول کباره حاکم

والازد من بعدلنا دعائم * والحق فی الناس قدیم دائم

(ازد) قبیله در اصلی اسد اولدیغی سابقا یازلمشدر (من بعد) ساقه اشارتدر که تقسیم خماسی اوزره اولان عسکره خمیس دیرلر (دعائم) دعامه نك جمعیدر که عماد البیت معناسنه و یا عمود الکرم یعنی باغ دیرکی وسید معناسنه که اولوکشی دیمکدر (ترجمه) ازد اولدی دمدار کروه قوت بزه بن ناظمم * هب ناس حادثدر قدیم حقدر که دیدی دائم (بیت)

صحت علی الشبام فلم تجبنی * یعز علی ما لقیت شبام

(صحت) کسر ایله صیحه دن ماضی متکلمدر چاغردم دیمکدر (شبام) کسر معجمه وموحده ایله در امام سیوطی یمن قبائلندندر دیدی مایعول علیه صاحبی دیرکه شبام حضرموت ایکی شهرندن بریدر) وبری دخی تریم در وشبام حراز دخی جنوب صنعاده در وشبام شخیم شمال سمتنده در وشبام کوکبان دخی انده برجبلدر تفصیلی مجلهٔ النصابده یازلمشدر (یعز) ایکنجی بابدن مضارعدر ثقیل وشدید اولور دیمکدر (ترجمه) دعوت ایتدم کلدی اما اهالی شبام * کلدی بو وضعی کران باکه بلا موجب تمام (ناطق)

وابعد من حلم واقرب من خنا * واخمد نیرانا واخمل انجما

(حلم) کسر ایله وقار وسکون که بو اشلقدر وعقوبتده ترك عجله در (خنا) فتح معجمه ونون ایله فحش که حلمك ضدی مراددر (اخمد) اعجام خا ایله در آتش یانوب یالکی زائل اولمق معناسنه اولان خمودن افعل صیغه سیدر که ساکن وشدتی دفع اولمش دیمك (نیران) نارك جمعیدر الف اصلنده واودر جمعنده ماقبلی ایچون یایه منقلبدر اولاد عربده آتشی دوام ایقاد وکثرت رماد ایله دخی بربرلرینی مدح ایدوب مضیاف ومیزباندر وکلابی جبانندر کثرت تردد مسافران ایله وحشتلری کیدوب

مونسان اولمشلردر بو وصف وثنا ایدرلر (اخمل) مجمعه ایله اخمدوزننده منزوی
کمنام که کیزلی دیرلر (النجم) کواکب که نجمک جمعیدر لکن بونده اغاج اولیان
نباتات که یره یایلوب یاتنه وارمدیجه بولنمز بیلنمز که آیتده (النجم والشجر) وارد
اولدی ساقی واصلی اولمیان اوتلردر اصلزاده اولمیانلرده مستعاردر حق برکسنه دن
استتار ایدن کشی یره یاتر پس بو شعر بعض قبیله لرک رذالت ودنائتنی ایراد
ایچون انشاد اولنمشدر (ترجمه) دور تردر حاملدن نزدیکتردر خفشه اول *
اوجاغی سونمش مدار وحشت اولمشدر تمام

موالی ایاد شر من وطئ الحصا * موالی قیس لا أنوف ولا قفا

(موالی) مولانک جمعیدر مالک ومملوک معناسنه دخی کاور اضداددندر (حق
مولی الموالی) اضافتیله (معتق العتقاء) معناسنه حق تعالی یه اطلاق اولنور
مستقلا مولی دخی دینور ولی معناسنه وبرامره جلادن اولی معناسنه وعمزاده
وصهر وجار وحلیف که سکز وجه ایله استعمالی ابن عزیزلک تصریحیدر کرده
غرائبیدر وبونده ممالیک دیمکدر که وهم موالی تقدیرنده در (ایاد) اصلنده ایادیدر
ایدینک جمعیدر واو دخی نعمت معناسنه اولان یدک جمعیدر که نعم وکرملک آلت
تقسیمی ال اولمغله بو معناده دخی تعمیم اولندی موالی ایادی ایله مرادلری
لیلا عشایه وعشاء ایله یه محتاج اولملریله هرکیمده لطف احساس ایلسه لر خیر
وشر ونفع وضرمه لاحظه سی ایتمیوب قول اولوردیمک اوله لکن فقیر دیرم که
ایاددن مراد ابن نزار بن معد اولمق دخی بعید اولمازکه انلر سکان حرم ایکن
اولاد اسمعیل تکاثر ایدوب ریاست حرمله مضر تفرد ایلدکده انلر ترک دیار وهجرت
عراق اختیار ایلدیلر که مضرک منفیلرینک مملوکی دیمکله دخی رذالتلری قات
قات ثابت اولور (وطئ) باصدی دیمکدر احیانا جماعدن کنایت دخی اولور (حصا)
جنسدر واحدی حصاة اوفاق طاش سنکریزه معناسنه در (قیس) بونده قیس
عیلان مراددر که مضردن بر بطندر بکر بن وائلدن ونخعدن دخی بطندر وصعید
مصرده بر قریه در و مجنون عامرینک دخی اسمی قیسدر که عاشق لیلا در مزبور
قریه دن ظهور ایدن معروف میوه یی کندی اسمنه تلویحا لیلا یه ارسال ایلدیکی
غرائبندندر پدری اسمی اصح قول اوزره ملوحدر (لیل) ۷۰ تاریخنده رحلت
ایلدیکی دخی اتفاقیاتندندر (الکلام یجر الکلام) (انوف) ضمله جمعدر مفردی
انف برون یعنی کبی مرسن دخی دینور ریاستدن کنایتدر (مفهوم بیت) بیت سابق
ایله ذم اولنان کسنه لر قیسک وبلکه هر نا بساره صاحبنک عبد مملوکلری

اولادقلرندن

اولدقلرندن قطع نظر جمله یره باصان ذی روحك ارذلی که جمله ناس انلری تکدیر ایدوب ارغام یعنی بورونلرین یره سوردکدن ناشی بورونلری یوق یعنی ریاستدن مأیوس (وقم) یعنی فصاحت وبلاغته قادر دکل ورذالتله برکیسنه یه سوز دخی سویلمکه قادر دکلر کو یا اغزلری یوق دیمکدر اولور (ترجمه) اخس خلق ارذل ناس جمله دن شرودنی * ذل ایله مغلوب قیس وعار وغیر تسز ائمام

فما سبقوا قوما بوتر ولا دم * ولا نقضوا وترا ولا ادرکوا دما

(وتر) کسر ایله فرد یعنی تك که جفتك ضدیدر وفتحله کینه در وبو لغت اهل عالیه در اهل حجاز لفظا ومعنی فرد یعنی فتحله در دیدیلر وکسر ایله کینه در که عکس محرر اوزره مقرردر * اما تمیم بو حال کسر ایله در دیدی وبو وتر مفتوح قاتلدن اخذ انتقام وحق ناقص قیلمق که (لم یترکم اعمالکم) بو معنایه در بس بنده بو معنالری اراده ممکندر (لانقضوا) معجمه ایله ماضی منفیدر شکسته ایلمدیلر دیمکدر (وتر) ثانی ده اصلی فتحتین ایله وبرای وزن اسکان اولنمق ملاحظه سیله مراد غزوا تده بولنمغله رمیة من غیر رام میدان تیر انداز یده برزه کمان دخی قرمق انلر ایچون واقع دکادر دیمك قصدی بعید اولماز (ترجمه) اولمدیلر برکروهك سابق هر امرده * کینه ودم خیر وشرده کسر زه یا انتقام

ولا قام منهم قائم فی جماعة * لیحمل ضیما او لیدفع مغرما

(ضیم) فتحله ظلمدر (مغرم) مکتب وزننده وتقدیم معجمه ایله درادامی لازم اولان امر که حق داینه غریم دیرلر (ترجمه) قائم اولماز برجماعت ایچره انلردن بری کیم اوله ظلمك حولی مغرمه وبره نظام (نطق دیکر)

لا تکن للعیش مجروح الفؤاد * انما الرزق علی الله الکریم

بو فرد پند آمیز ایله (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) کریمه سنه ودخی (ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) تمیمه سنه اشارت اولنور (ترجمه) بو وحشتکاهی سن محزون اولوب عشرتسرا صانمه * اولور روزی رسان هر نفس ایچون اول رازق عالم

کن غنی القلب واقنع بالقلیل * مت ولا تطلب معیشا من لئیم

(معاشا) دخی نسخه در (معیش) معیشتك ناسی وزن ایچون ساقطدر (ترجمه) غنای قلبه ایر ایله قناعت آز ایله ای دل * لئیمه حرص ایله عرض ایتمه حالك اول دیرل هردم (مهمه) بو ایکی بیت نیجه نسخه لرده یوقدرلکن زبور مجامیع عرفا برر باعیء والادروشیخ محمد نیازی مصری قدس الله سره جنابلری دیوانلرنده

جناب حیدر کرارک گفتارلری اولمق اوزره تخمیس ایلدکلری بنج بیت مناجاتنجه نسخه ده بولنمامغله اول شرحده ذکر اولنان بیت شریف مرتضانک ترتیبنه ادخالی چندان مناسب کورنمدی که بیت اولی بودر (مناجات) یامن یحب انین العبد من ندم * یامن لدیه دوآء الداء والسقم * وبوندن ماعدا * وللقلب علی القلب دلیل حین یلقاه * مصرع اولی اولان ابیاتی دخی حجة الاسلام علیه رضوان العلام احیای علومنده جناب امیرالمؤمنینه عزو ایدوب وکافیه شرحی اولنده شیخ عبدالرحمن الجامی قدس سره السامی ایراد ایلدیکی * جراحات السنان لها التیام ولا یلتام ماجرح اللسان * بیتنی کازرونی حضرت مرتضایه نسبت ایلیوب وعصام دخی جناب منلانک بعض شعرا تعبیرینه طعن ایلدیکی ارباب طالبک معلوملریدر وبو دخی * حقیق بالتواضع من یموت * ویکفی المرء من دنیاه قوت * فللامر یصبح ذاهموم * وحرص لیس یدرکه النعوت * فیاهذا استرحل عن قریب * الی قوم کلامهم السکوت * امام شعرانی او الخنده یازدیغی مرتضویه اولان اشعارک اولیدی انلری دخی شرح ایله تکثیر سواد اولنمدی * وامام ابوالحسن الفنجکری ایکیوز بیت جمع ایدوب اکاضمیمه کثیره ایله ترتیب اولنان حدیقة انیقه صاحبی بعد الجمع سید هبة الله بن محمد الحسنی ترتیب ایلدیکی دیوان مکملی کوروب کتب تواریخ واطراف حدیث وتصوفدن دخی تتبع ایله نیجه آثار علاوه والحاق وجمله سنی بریره جمع ایدوب انوار الوصول اسمنده بردیوان معتبر ومقبول ایلمشدر لکن تخمینا بیک ایکیوز بیتنه انجق واصل اولوب الحق بزم شرح فقیرانه سنه موفق اولدیغمز جمعیت مرتضویه کلیات اولدیغی بدیهیدر حق تعالی تحریر ومطالعه اربابنک اثر خلوصلرین ضایع ایلمیوب مثمر خیر وبرکات کونین وشرف سببیتی ایله مشرف اولان ذاتی معمور الدارین ایلیه امین بالنبی الامین وآله الامنین صلی الله علیه وعلی صحبه وسلم) بومحلده حرف المیم (المنة لله العلی العظیم) باهمت تشویق خلان تکمیل وتتمیم اولنوب (ان شاء الله الکریم) حرف نونده اولان گفتار دررباری شرحنه ابتدا ترقیم اولنور

(النون)

(مناجات) الهی انت ذوفضل ومن * وانی ذوخطایا فاعف عنی

(فضل) هنر وزیاده لک ضدی نقصدر (من) انعام (خطایا) خطیئه نک جمعیدر اسمدر مصدری خطاه قصر ومد ایله یا کلمق صوابک ضدیدر (ترجمه) یاالهی لطف ومنت صاحبیسین ای معین * هب بنم جرم وخطا لطف وعطا کم

قبل

قيل قرين

وظنى فيك يا ربى جميل * فحقق يا الهى حسن ظنى

بو بيتده دخى ردّ العجز واقعدر (ظن) يقينك ضديدر ايكى قسمدر حسن ظن وسوء ظندر مؤمنلره خطابا آيه كريمه ده حسن ظنه ترغيب وخلافندن ترهيب واردركه بيورر (يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم) (حقق) تفعيلدن امردر تحقيق ايله ديمكدر (يعنى) بنى ظن جميلم حاوى اولديغى امور حسنه يه لايق وحقيق ايله وانلرى حقمده خلق ايله كه قدسيه احاديثكدن (انا عند ظن عبدى بى) بزلر روايت وتعليم قيلندق (ترجمه) لطف واحسانك ايچون يا ربى قيلدم حسن ظن * حسن ظنم قيل خدا ايا علم ايله عين اليقين (مناجاة ديكر)

الهى لا تعذبنى فانى * مقر بالذى قد كان منى

(ترجمه) الهى سن عذابه قيلمه شايان * مقرم اولديغنه بندن عصيان

ومالى حيلة الا رجائى * بعفوك ان عفوت وحسن ظنى

(حيله) چاره وعلاج (رجا) اميد (ترجمه) رجادن غيرى بنده چاره يوقدر بنى عفو كله قيل ظنمده احسان

وكم من زلة لى فى الخطايا * عضضت انا ملى وقرعت سنى

(عضضت) علمت بابندن نفس متكلمدر ايصردم ديمكدر (يوم يعض الظالم على يديه) كريمه سندن مأخوذدر رباب لغتنده ردّ بابندن مستعملدر (قرعت) وزن ومعناده قلعت يعنى بن قوباردم وچيقاردم (سن) ديشدر (فائده) شهادت سن نبوى حضرت اويسك مسموعى اولدقده قلع اسنان ايلديكنى اصحاب حديث ردّ وانكار وافواهى كفتار دردبرلر طرق صوفيه ده اويسى سلسله سى اولديغى كبى يعنى مستقل طريق مسلسل دكادر صوفيه دن هر كيمكه كبار كرامدن حيا وميتا برينك روحانيتيله مناسبت پيدا ايدوب تربيت ياب اولسه انكا اويسى ديرلر حضرت اويسك تربيه سى معنوى اولديغنه تشبيها تبركا اطلاق اولنور واسنان انسان حرف اللام آواخرنده تفصيل وبيان اولنمشدر (ترجمه) زللم يك چوق خطامه نادم اولدم * ايصردم پارمق ايتدم قلع اسنان

يظن الناس بى خيرا وانى * لشر الناس ان لم تعف عنى

(لشر) انّك خبريدر لام مفتوحه دخولى قاعده در (ترجمه) عبادك باكه حسن ظن ايدرلر * بنم عفوا تمزايسك شر انسان

وبين يدی محتبس طويل * كانی قد دعيت له كانی

(بين يدی) ايكی الم اراسی ديمكدر قدام معناسنه ديمكه اولندیرلر (محتبس) محل حبس كه قبر مراددر ايكنجی كانی دن صكره بنه قد دعيت مقدردر سبب حذفی كوياشدت ملالدن تكميل بقيه ده قدرت تكلم نایاب اولمسنی اشعاردر وبو تقديرا بلغدر بيت تالی دخی خبر اولمق صحيحدر (ترجمه) اوكمده حبس دوراد ورواردر * بن اولدم كوييا محبوس الا آن

اجن بزهوة الدنيا جنونا * ويفنی العمر منها بالتمنی

(اجن) باب اولدن مضارع متكلم كه مجنون ومحزون ومستور العقل اولورم ظلمات روزی ستر ايله شب اولديغی كبی (زهوه) واوايله منظر حسن معناسنه در آندن بدل زهره اخری راء مهمله ايله دخی نسخه دركه مأللری برد ريعنی دنيانك نمايش زينشيله مجنون ومغبون اولدم ديمك (جنونا) مفعول مطلقدر (واقطع طول عمری بالتمنی) دخی نسخه در (ترجمه) جهان حسنيله بن ديوانه اولدم دوكندی عمر امله ايردی پايان

فلو انی صدقت الزهد فيها * قلبت لاهلها ظهر المجن

(صدقت) ماضی متكلم حققت معناسنه كه (رجال صدقوا ما عاهدوا الله) كريمه سی (حققوا العهد) ايله تفسير اولندی (قلبت) ماضی متكلم دوندردم وچويردم (لاهلها) ده لاجلها دخی نسخه دير (ظهر) ارقه كه پشتدر بر نسنه نك عكسی وترسی (مجن) كسر ايله قالقان كه سپردر ترس وجنه دخی دينور (ذيل شريف عباسی معاهد التنصيص نام شرح شواهد تلخيصده دير كه بو شعر ابو العتاهيه ديمكله عريف اسمعيل شاعركدركه ايكيوز اون بر تاريخنده رحلت ايلدی واوچنجی بيتك ثانيسی (وانت علی ذو فضل ومن) اولمق اوزره روايت وبيت ثالثك مصرع ثانيسنه اول اولمق اوزره (اذا فكرت فی ندمی عليها) مصرعن ايراد ايلمشدر (ترجمه) اكر تحقيق زهد ايتسم جهانده * ايدردم قلب انك اهلينه قالقان (نطق)

ومن كرمت طبائعه تحلی * بآداب مفضلة حسان

(بوشعر) قرة العين اعيان سبط پيغمبر آخر زمان امام حسين عليه الرضوان جنابلرينه نصيحت ضمننده انشاد اولنمشدر (كرمت) ضم را ايله ماضی مؤنثدر كريم وكبير وعالی وبزرك اولدی ديمكدر (طبايع) طبيعتك جمعيدر (تحلی) مهمله ايله زينتلندی وآراسته اولدی ديمك (ترجمه) هر كريم الطبعه آرايش

اولور * علم وفضل اداب وعرفان هر زمان

ومن قلت مطامعه تغطى * من الدنيا باثواب الامان

(مطامع) طمعلر (تغطى) تحلى وزننـده در پوشيده اولدى وتسترايلدى ديمك (اثواب) ثوبك جمعيدر البسه معناسنه (امان) امين اولمق امن كبى مصدردر (ترجمه) قانع اولان كس كه اوله بيطمع * اولدى حفظ خقده مستور الامان

ومايدرى الفتى ماذا يلاقى * اذا ما عاش من حدث الزمان

(فتى) حديث السن يعنى كنج يكيت جوان كه لفظ ـــــــ ريعدر حرف الراده (ع) حرض بنيك على الآداب فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب من تفصيل اولنمشدر (حدث) حادثه در زمانه اضافتله شدائد دهر مراد اولنور (ترجمه) سر نوشتنده نه وار بيلمز اوشاب * حادثات زند كانى زمان

فان غدرت بك الايام فاصبر * وكن بالله محمود المعانى

(غدرت) انجمام اول ايله ماضى موئنث كه بيوفالق ايلدى ديمك (معانى) وزن ومعناده مقاصد درمفردى معنى مقصد ديمكدر (ترجمه) صابر اول غدر ايتسه كردون قيل مدام * حسبى الله هر زمان ورد زبان

ولا تك ساكنا فى دار ذل * فان الذل يقرن بالهوان

(هوان) ذلت وخوارلق كه نوبى مسروق اولوب هوا قالور كه انك لازمه سيدر (ترجمه) دار ذلده اولمه اول عزت طلب * ذل هوان توأمدر ايتمه سن قران

وان اولاك ذو كرم جميلا * فكن بالشكر منطلق اللسان

(اولاك) قرب ودنو معناسنه اولان وليدندركه عطا معناسنه دخى كلور (ان) ايله معا ابكرسا كه كلوب عطا ايدرسه ديمك مفهومنده (جميل) صفتدر موصوفى شئ محذوفدر يعنى اكر بر كوزل شئ لطف وكرم ايدرسه ديمك اولور (شكر) نعمت مقابلنده على وجه التعظيم مدح وثنادر نعمت مقارنى اولمزسه حمددر (ع) شكر نعمت نعمتت افزون كند * قرآنده دخى اهل شكر زياده نعمتله مبشردر (منطلق) آچق يعنى محبوس ولكين دكل منطبق كبى (ترجمه) بر كرم اتى كاوب لطف ايلسه * شكر ايدوب اول دائما رطب اللسان (نطق ديكر)

الصبر مفتاح ما يرجى * وكل خير به يكون

(ما يرجى) رجا ماده سندن تفعيلدن مضارع مجهول كه رجا اولنان امر ديمك (ترجمه) صبر مفتاح درمقصد كشا * خيرانكله فتح اولور بيشك وچون

فاصبروان طالت الليالى * فربما طاوع الحرون

(ليالى) دن مراد الليالى حبالى كه مفردى الليلة حبلى در اكابجادر تركيده
كيجه بوكا ودروكون طوغمدن نلرطوغرديرلر (رب) تكثير ايجون (طاوع)
مفاعله دن ماضيدر مطيع اولوب موافقت ايلدى ديمكدر (حرون) مهمله لوله
اول آتدركه اشدرملك مراداولنسه كتمز بلا مانع طورور ابرام اولنسه شاخ فالقار
(ترجمه) صبرايله رام ايله روزوشب اكر* سركش ايسه توسن دهر حرون

وربما نيل باصطبار * ما قيل هيهات لا يكون

(نيل) نال ملك مجهولى ماضيدر قبيل كبى وصلت بولندى ديمكدر (اصطبار)
صبردن افتعال وزننده مصدر در همزه سى بونده وزن ايجون قطع اولنور (ماقيل)
نيل فعلنك نائب فاعليدر (هيهات) تبعيد واستبعاد معناسنه بر كلمه دركه
فتح اوزره مبنيدر بعيد متعسر وبلكه محال متعذر اولان امرده زبانزددر (نكته)
ظرفاديدلركه رب كريمه كوره امر بعيد بوقدرحتى باقلسه هيهات لفظنده تهيئه
حروفى مضمر ومخفيدر* سبحان من قال لا تيأسوا من روح الله وله الطاف خفية
بلا اشتباه لاهل الانتباه (ترجمه) صبر ايله نائل اولور اهل مرام*
امر دورادوره كيم حددن برون (نطق آخر)

لاتكره المكروه عند نزوله * ان الحوادث لم تزل متباينه

(لاتكره) دزدنجى بابدن نهى حاضردر سن كريه وقبيح عدايله ديمكدر اذا عمت
طابت ضروبندرطوعا وكرها يعنى كرك طيب خاطرله وكر كسه اكراها ديمكدر
اماضمله كره مشقتدر (مكروه) امر شديد (نزول) وقوع معناسنه در برامرك
وقوعنده عالم بالادن ظهوريله شدت سائرجهاندن كلمكدن اشقدر بوجهتدن
نزول تعبيريله قضاء آسمانى ديمك مراد ايدر (متباينه) تفاعلدن فاعل مؤنثدر
(ترجمه) ايتمه استكراه مكروهى نزولنده انك * كيم حوادث انصال
ايتمزاولورفرجه عيان

كم نعمة لم تستغل بشكرها * لله فى طى المكاره كائنه

(كم) تكثير ايجون (لم تستغل) مضارع مخاطب جحد مطلقدر بونده اشتغال شكر
اداسنه انسكابدن كنايه در (لله) شكره (فى طى) مقدره تعلق ايدوب نعمته صفت
اولور طى دفع و رفع معناسنه در (مكاره) مكروهك جمعى شدائد مراددر
(كائنه) تامه دندر واقعه وحادثه معناسنه (ترجمه) نيجه نعمتكه بسن
انك شكرينه عاجزايكن * حق بنه طى شدائدايله ايلر شادمان (نطق ديكر)

هون الامر تعش فى راحة * قل ما هونت الا سيهون

(هون) تفعیلدن امردر (تعش) امره جوابدر (یهون) امرك مادهٔ سندن مضارعدر بو بألده اثرده کلمشدرکه بنم امتثال امرنده بولنسان کمسنه اکر انلره مشقت کوستررسه یاربی سن کارنده اکا مشقت ویروا کر رفق ولطف ایله معامله ایدرسه سندخی اکا رفق ایله دیو بیورمشلردر (ترجمه) قصد تسهیل امور ایت کیم اوله سین مستریح * ایلر احیانا رعایت نیت عبده معین

لیس امر المرء سهلا کله * انما الامر سهول وحزون

(سهول) ضمله سهلك جمعیدر سهولت که معروفدر وضدی (حزون) خشونتدر (ترجمه) هر ایشی آسان دکلدر کیشینك دوراندە * که سهولت که مشقت کاه شاد وکه حزین

تطلب الراحة فی دار العنا * خاب من یطلب شیأ لایکون

(عنا) مهمله ایله رنج وزحمت (خاب) محروم ونومید اولدی یعنی مرادینه ایرمدی (ترجمه) دار محنتده طلبکار صفا اولمه ابد * ایتمدی حق راحتی خلق استمه انی صفین (نطق اخر)

اذا هبت ریاحك فاغتنمها * فعقبی کل خافقة سکون

(خافقه) خفقاندن صیغهٔ فاعل موئثدر ریح مقدرك صفتیدر حین هبوبده صداو اضطرابی اولدیغیچون وخفقان برعلتدرکه ریح مراقدن نشعب ایدوب مضطرب ایدر مشرق ومغربه خافقین دیرلر لیل ونهارك تخالف واضطرابی اول محللردندر (ترجمه) اولسه دوران انك مساعد بیل غنیمت ای ددم * کیم اولور هر جنبشك انجامی البته سکون

ولا تغفل عن الاحسان فیها * فلا تدری السکون متی یکون

(ترجمه) ذکر وفکری پیشه قیل ایله توجه ازدرون * وقت موت وصل حق غفلتده اولمز رونمون (نطق دیکر)

تنکرنی دهری ولم یدر اننی * اعز وروعات الخطوب تهون

(تنکر) تفعلدن ماضیدر تبدل وتغیر ایلدی دیمك (اعز) مضارع متکلم که غالب اولورم دیمکدر (روع) فتحله خوف (خطوب) جمعدر مفردی خطب امر عظیمدر روعات الخطوب ناسك امور عظامه عند ابلدکلری احوالدر اولبکا آساندر وبن اکا غالبم دیمکدر (ترجمه) روزکار ایندی تبدل لیك اول بیلمز که بن * غالبم هر امر دشوار اولور آسان روان

فظل یرینی الخطب کیف اعتداؤه * وبت اریه الصبر کیف یکون

(ظل) كان معناسنه (يريق) اراقه‌دن مضارع‌در واری دخی متكلميدر (اعتدا) افتعال وزننده مصدردر ظلم وتعدی (بت) كسر وشد ايله ماضی متكلم يا ندم يعنی شبكذار اولدم (ترجمه) كوسترر براندہ بيك جور ايله بركار جسيم * عاقبت انديش صبر وانتظارم بن هرآن (نطق آخر)

الدهر ادبنی واليأس اغنانی * والقوت اقنعنی والصبر ربانی

بو بيتك فقرهٔ اولی‌سی (من لم يؤدبه الابوان ادبه الملوان) حديث شريفنی ايما ايدركه والدين تربيه‌سنی كورمين كمسنه‌يی دهر تأديب وتربيه ايدر ديمكدر وفقرهٔ ثانيه‌سی (اليأس احدی الراحتين) مألنجه خلقك يدنده اولان مالدن مأيوس اولمق كشی‌يی غنی ايدر يعنی غنينك راحتی ايله مأيوسك راحتی يكساندر بلكه غنيده تلف مال خوفيله انديشه دركاردر * پس اتك راحتندن فقير مأيوسك راحتی مضاعفدر (قوت) ضم وسكون ايله آزقكه زاد ديرلر قوتك تقتر وتقدر يعنی كفاف مرتبه‌سی اولوب زياده اولمديغی بنی قناعتكار ايلدی ديمكدر حديث شريفده دعا بيورلمشدركه (اللهم اجعل رزق آل محمد فی الدنيا قوتا) ينم آلم يعنی اهل بيتمك رزق دنياسنی قوت ايله كه سد رمق مرتبه‌سی رزقله كفا فلندر ديمك اولور (ربانی) ماضينك مذكريدر ربنی كبی كه صبر بنی تربيه ايلدی يعنی حق تعالی بنی صبر ايله تربيه ايلدی ديمكدر حق تعالی قولنی غنا ايله وفقر ايله وصحت ايله ومرض ايله تربيه ايلديكی اثر شريف (ع) غنی النفس يكفی النفس حتی يكفيها * بيتی شرحنده بحرف زاده بسط وافاده اولنمشدر (ترجمه) اديب ايتدی بنی دوران غنی ايتدی اياس جان * كفاف ايدوب قناعتكار مربی صبردر الآن

واحكمتنی من الايام تجربة * حتی نهيت الذی قدكان ينهانی

(احكمت) ماضی مؤنثدر محكم قيلدی ومتانت ويردی ديمكدر (ترجمه) بنی آزمايش ايام ايدوبدر اعلم واحكم * بنی نهی ايدنی نهی ايلدم باحكمت يزدان

(نطق ديكر) لا تخضعن لمخلوق علی طمع * فان ذلك وهن منك فی الدين

(لا تخضعن) نهی حاضر واخرنده نون تأكيد مشدده‌در تعريف خضوع باتحرير وقوع بولمشدر قالديكه نامسه خضوع ايلمك ركوع اولمز زيرا ركوع عده عبادت ايچون انحنای تسويه وحدنده مشروع قدر سكونت اعضالازمدر اكر كوعه قريب واكامشابه اولور ديلورسه (مثلا) پادشاه حضورنده تعظيما قيام اولنور قيام صلاته مشابهة بولنغله نهی اولنمز وابوين واستاد اوكنده رعايت ادب ايدوب تشهد قعودی كبی جلوس ايدن كمسنه‌نك تعظيمله

قعودی

قعودی قعدۀ تحیاته مثيل ایکن منهی اولدیغی شاهد درکه الحنادن دخی ایلدکلری تشدیده متحمل محذور ومحظور يوقدر بو بحث شيخ الشيوخ فاضل صاحب رسوخ ابن النابلسی مولانا عبد الغنی الدمشقی الصالحی جنابنك عقود اسمنده رساله سنه اولان شرح فقیرانه ده بسط اولنمشدر (نادره) ظالمه سرفرو ایلمك منهيدر لكن اودخی شرینی دفع ویا بوطريقله ظلمنی رفع ملاحظه سيله اولدقده وسيلۀ خير اولمش اولور * اثرده کلمشدرکه (انصر اخاك ظالما اومظلوما) یعنی دوستکه نصرت ایله ظالم ایسه ده مظلوم ایسه ده دیمکدر ظالمه اعانت نصیحتدر فراغته سوقدر دیدیلر (وهن) ضعفدر (ترجمه) سرفرو ایتمه کناره جر نفع ایچون صقین * آب رویلدوکه سست اولور اساس قصردين

واسترزق الله مما فی خزائنه * فانما الامر بين الكاف والنون

(استرزق) الف وزای کسریله استفعالدن امردر (کاف ونون) ادات خلق اولان کن کلمه سندن کنایه درکه امردر (نکته) اصطلاح امام کاشیده دیرکه کن ارادۀ کلیه نك صورتيدرکه کلمۀ حضرت تعبیر اولنور آیت کریمه ده (انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له کن فيكن) وسورۀ يس آخرنده دخی واردر قائمقام حق اولان اهل الله دخی تصرفلرنده کن مقامنده (بسم الله لاقوة الابالله) دیدکاری آکهان اسرار ابراره اشکاره در (ترجمه) رزقکی هردم غنی رزاقدن ایله طلب * کاف ونون مفتاح کنز رزق عالمدره بن

ان الذی انت ترجوه وتأمله * من البرية مسكين ابن مسكين

(مسکین) فقیردر لکن بعضیلری فرق ایدوب فقیر بلغه یه مالك یعنی کفاف معاش صاحبی اولان کشیدر (اما مسکين) برنسنه سی اولمیان کسنه در * پس یونس لغوی قولنجه مسکین فقیردن احوج واشد الحالدر * امام نووی روضه سنده دیرکه فقیر مالی اولمیوب وحين احتیاجده مدار معاش اوله جق قدر کسبه دخی قادر اولمیه ومسکین مالی اولمیوب لکن وقت حاجتده کسبه قادر اوله اما کسبی ضرورتنه وفا ایلمیه پس فقیر مسکیندن اسوء الحال اولمش اولور وصحیح دخی بودر ابو اسحق مروزی عکس قضیه ایلدی حدیثده کلمشدرکه مسکين دکلدر اوکه بر وایکی لقمه یی رد ایده بلکه مسکين سؤال ایتمز احتیاجی دخی معلوم دکلدرکه بخش وعطا اولنه وفقر ایله مسکنتك فرقی حرف الهاء آخرنده دخی کلور مفعيل ومفعال صیغه سی تذکیر وتأنيثده فعیل کبی یکساندر (ترجمه) اول کشی کیم اندن ایلرسین امید انتفاع * اول حقیقتده فقیر

ابن فقیردر ییل یقین

ما احسن الدین والدنیا اذا اجتمعا * لا بارك الله فی الدنیا بلا دین

(ما احسن) فعل تعجبدر که نه کوزلدر (دین) ایله دنیانك جمعی یعنی (نعم المال الصالح للرجل الصالح) مفهومنجه شرع شریفه رعایتله آخرته نافع امور موفق اوله رق غنی مسلم شاکر اولمق فقیر شاکی اولمقدن خیرلیدر (لا بارك الله) مبارك قیلمدی و دنیانك بلادین خیر و برکتی یوقدر و اولمیسون دیو دعاء علیهدر (ترجمه) دین و دنیا بربره جمع اولسه لر خوشدر ولی * دینسز دنیاده یوق خیر خداوند معین

لو کان باللب یزداد اللبیب غنی * لکان کل لبیب مثل قارون

(لب) عقل (لبیب) عاقل (قارون) حضرت کلیم علیه سلام الرحیم زماننده مالنك کثرتی سبب طرد و لعنتی اولان کسنه نك اسمیدر که (فخسفنا به وبداره الارض) مدلولیله یره کچمشدر ذکینك حذاقتی رزقنه محسوبدر دیو وارد اولان حدیث شریفه نظرله دیدیلرکه احمق وسعت دنیا ایله ممنون اولدیغی حیلهٔ عقلیله جلب غنا ممکن اولمیوب محضا موهبهٔ الهیه اولدیغنی عاقل ادراك ایلسون ایچوندر و الا دنیانك عند الخالق قدری یوقدر اولسه کافره و یرمزدی و یرمسی مدار عقل دکادر دیو مقدما بعض محللرده دخی سبق ایلمشیدی (ترجمه) عقلله ممکن اولیدی جلب دنیا و غنا * هر لبیب اولوردی البت مال قارونه قرین

لکنما الرزق بالمیزان من حکم * یعطی اللبیب و یعطی کل مأفون

(میزان) ترازودر تعریفی زیاده و نقصانی تمییز ایدن آلتدر انواعی واردر (میزان) آلتون وکش ایچون (وقپان) اثقال ایچوندر که اون قپانی دیو معروفدر فارسیسی کپاندر (اصطرلاب) افلاك و اوقاته خاصدر معربدر اسطر یونانیده ترازو و لاب آفتابدر یانی ارسطو جام کیخسرودن استخراج ایلمشدر و اصطرلاب و استرلاب و سترلاب و اسطرلاب و سطرلاب و صلاب و سلاب دخی لغتدر (و مسطر) مقادیر خطوط ایچون (و عروض) مقادیر شعر و حرکات اصوات ایچون اولوب (و زیج) میزان هندسه در و هندسه دخی اندازه دن مأخوذدر (و کرستون) و معربی قرسطون ترازوی حکمتدر (و اندازه) که معربی هندازدر ترازوی قماشدر و پرستك و شاقول و شاقل و ذراع بنا که معمارلر آرشونیدر (و قانون) دخی میزاندن معرب مسطردر کرك کتاب و کرك جدول ایچون اولسون دیو مصنفك تحقیق ایدر و قسطاس و قسطان و قسطری دخی مزبور

معناره

معناسی کلور (حکیم) حاکم مختار که بو دیارده مولی دینور (مأفون) رأی وعقلی اولمیان کشی نادان کبی که افن وزن ومعناده مقدر (ترجمه) لیک رزقی بخش ایدر میزان شرع ایله کریم * حکمت ایله عاقل ونادان اولور قسمت قرین

(نطق آخر) مالایکون فلایکون بحیلة * ابدا وماهو کائن سیکون

بو بیتک مفهومی بودر که رزق وسائر امری اکرچه طلب ایله مأمورز (وابتغوا من فضل الله) طلبده دخی امتثال امر الهی ایچون اجر مقرردر لکن بنه (ع) ازل مقدر باری خدا کلورکه دینور * ارادهٔ جزئیه یی اقرار وصرفله مشغول اولوب بنه بخشایش خداوند حکیمه رضا دادا ولمق لازمدر جبر متوسط اکرچه مسلک بعض کبار کرامدر لکن مسلک جبریه ده اولان جبر محض دکلدر که انک نتیجه سی تعطیلدر دیدیلر * حق اراده یرینه اختیار تعبیری دخی تا دبا مختاردر جبر تعبیری اشاعت اهل عناد ایله شایع اولان امور مفتراتدندر جبر مخوف مراد کلدرکه حضرت مولوی دخی (ع) نیست جبر این معنیء جبار یست * بیوررز یرا محض جبر حکم وعدل امثالی اسم شریفلرک تعطیلنی منتج اولور تعطیل اسما ایسه خلاف مسلکدر بیهوده اسم حق تعالی ایچون بوقدر صراط مستقیم بودرکه احکام شرعیه واوامر الهیه مرعیه اولمق وجهی اوزره (قل کل من عند الله) مآلی ثابت اولوب مؤمن به اوله مطلوب اولان بو رفتاردر کرک بو طوره جبر تسمیه اولنسون وکرک سه تسلیم ورضا تعبیر اولنسون بو بحث مقدما متعدد محللرده اشباع وبسط اولنمشدر ومستقل رساله مز دخی واردر (وبالله التوفیق والحمد لله علی التحقیق) (ترجمه) ازلده اولمیان حیله یله اولمز * مقدر خیر وشر البته کائن

سیکون ماهو کائن فی وقته * واخو الجهالة متعب محزون

(اخو الجهالة) جهالک قرنداشی یعنی جاهل ونادان (متعب) افعالدن مفعولدر کشندیی یورمش وزحمت چکمش (ترجمه) قریبا اوله وقتیله اولاجق * چکر زحمت همان نادان خاین

یسعی القوی فلا ینال بسعیه * حظا ویحظی عاجز ومهین

(یحظی) دیرد نجی بابدن مضارعدر حرمت بولور ومنزلت صاحبی اولور (مهین) وزن ومعناده ضعیف وحقیر (ترجمه) قوی سعی ایله ایرشمز مرامه * ضعیف اولور مرادانه مقارن (نطق دیکر)

اذا المرء لم یرض ماامکنه * ولم یأت من امره ازینه

(ازین) زیاده یرنیتلی دیمکدر بیتک مفهومی بیت ثانی یه مرهوندر (ترجمه) اکر ممکن اولانه راضی اولمزایسه برنادان * دخی خلق ومکارمله حزین اولمسه انسان

واعجب بالعجب فاقتاده * وتاه به التیه فاستحسنه

(اعجب) افعالدن ماضیدر بکندی وحظندن تعجب ایلدی دیمک عجب کندی کاربینی وعقل ورأی وتدبیرنی بکنمک که قدما لسانتده ترکیبی طکتی دربعض اشعارده طکمی واردر عجبمی معناسنه (اقتاد) افتعالدن ماضیدر چکلدی ویدلدی یعنی برقائدانی اقاده ایدوب اودخی قبول وطوعا اقتیاد ایلدی (تاه) ماضیدر حیران اولدی دیمکدر لازمدر (به) ایله متعدی اولوب حیرتده قودی ومتحیر قیلدی دیمک اولور (تیه) فتحله کبردر وکسر ایله ناس حیران اوله جق قدر صحرای بی پایان وفاعلی تایه درکه وزن ومعناده حائر رواله یعنی متحیر دیمکدر (ترجمه) بکنسه کندینی اولسه طریق عجبه همسالک * اولوب سرکشته کبرایتسه هراطوارین استحسان

فدعه فقد ساء تدبیره * سیضحک یوما ویبکی سنه

(دع) فتحله امر حاضردر ترک ایله دیمک (ساء) بئس کبی فعل ذمدر (تدبیر) بونده مطلقا رأی وفکردر لکن فی الاصل دبردن اولمغله عاقبت امری ملاحظه ده استعمالی غالبدر مصیب ایسه مدبر ومخطی ایسه مدبر دیرلر مصرع ثانیده جمع ضدین واردر (سنه) فتحله ییلدر سال وحول وعام کبی اسملری واردر اصلی سنهه جبهه وزننده در پس نقصانی هاء وواودر اصلی وسندر دیدیلر وبوبیت سابقلرینه جوابدر (ترجمه) پس انی ترک ایدوب تدبیرینه هم اعتبار ایتمه * که برکون اولسه ده خندان نیجه دم اولور کریان (نطق آخر)

عد عن نفسک الحیاة وصنها * وتوق الدنیا ولا تأمننها

(عد) عددن امردر اولکی یابدن اولمغله مضارعی تعددن تاسقوطیله آخری اسکان اولنوب تحریکی لازم کلمکله اخف اولان فتحه ایله عددیدیلرسن صای یعنی فرض ایله وظن ایله بیل دیمک (صن) صیانتدن امردر (توق) تیدووقایتدن تفعلک امریدر برهیزکار اول دیمک (لاتأمن) نهی حاضر وآخرنده نون خفیفه تأکید ایچوندر (ترجمه) خیالی ذاتکه پیرایه بیلسن * امین اولمه صقین مکر جهاندن

انما جئتها لتستقبل الموت * واذ خلتها لتخرج عنها

(لتستقبل) لام مکسور حرف جر (وان) ناصبه مصدریه مقدردر (لتخرج) لامی

ونصبی

ونصبی وجه مذکور اوزره‌در وضمیر بارزلر دنیایه عائدلردر (ترجمه) جهانه موتی استقباله کلدک * دخولک هم خروج ایچوندراندن

سوف یبقی الحدیث بعدک فانظر * ای احدوثة تحب فکنها

(احدوثه) خبرویریلان امرکه سؤال اولنوب اکا ویریلان جوابک حاوی اولدیغی واقعه معناسنه‌که حوادث روزکاردیرلر احادیثک مفردیدرلکن صکره احادیث حدیثک دخی جمعی قیلندی (مآل نظم) سندن صکره کلامک باقی اولورعبرت ایله نظرایدوب سکا نافع اولمسنی سودیکک کلامی سویله‌که سنک عقبکده سنی خیرایله یاد ایلمه‌که سبب اوله دیمک در پس شارح بی پرهیزدخی بوچند بیت ناچیزی تبرکا یادکار احبا وبرکذار املا ایلدی (کفته) رزین نسبت خواجه امینم * رهین منت خواجه امینم * مراد خالق ایدرسه حق مطیع * مرید خدمت خواجه امینم اکرچه طفل وقتم پیرده‌رم * طفیل رأفت خواجه امینم * سبقخوان مکتب فیضنده کوکام * که طفل همت خواجه امینم * امان حقده‌یم وضع جهاندن * ضمین ذمت خواجه امینم * حقیری قیلدی حق بی فاقه صد شکر * غنی نعمت خواجه امینم * معالی مسندنده اهل مجدم * حقیر عزت خواجه امینم * ره بی صیت یکدسته روانم * مجیب دعوت خواجه امینم * مکانمدرکین مأمن کون * مکین مکنت خواجه امینم * سلیمان اسمم امابرجهتدن * سمی حضرت خواجه امینم (منقبه) سردار ابرار وسردار اخیار * جناب احمد مختار * علیه وعلی آله صلوات الستار * حضرتلری تبوک غزاسنده صلاة عصری ادا ایلدکده بوایکی بیتی هاتفدن استماع ایلدیلر (عربیه) فوارس هیجاء اذا الیوم ایوم * رهابین ظلماء اذا اللیل الیل * رجال محاریب وحرب فکسبهم * لداریهم اعمالهم والتغلغل * پس اصحاب کرامه خطاب بیوردیلرکه بوشعرلک قائلی قرنداشم خضردر (خواجه محمد پارسای نقشبندی فصل الخطابنده بیوررکه بن بوشعری برکتاب ظهرینه یازمشیدم ملاقات مزده حضرت خضر آکا نظر ایلدکده تبسم ایدوب ناس ایچنده کلام نیجه باقی قالورمش دیو بیوردیلر علیه السلام (ترجمه) قالور بلقی کلامک زنده نام اول * سکا رحمت دیه آنی ایشیدن (نطق آخر)

دنیا تحول باهلها * فی کل یوم مرتین

(تحول) مضارع مؤنثدر بعده باآنک تعدیه سنه سببدر پس دوندررر دیمکدر تبدیل وتغییردن کنایه‌در (ترجمه) بودوران دوندررر اهل فنایی * بهرروز ایکی کره تاازلدن

فغدوها لتجمع * ورواحها لشتات بين

(غدو) زوالدن اول (تجمع) بركلك بريره كلمك (رواح) زوالدنصكره (شتات) تفرق يعنى طاغلمق (ترجمه) صباحدنصكره جمعيت ايچوندر * زوالدنصكره فرقت بربرندن (نطق آخر)

هذا زمان ليس اخوانه * يا ايها المرء باخوان

(ترجمه) يوق بو آخر زمانده هيچ اخوان * اى برادر كركسكا اخوان

اخوانه كلهم ظالم * لهم لسانان ووجهان

(ترجمه) هپ منافق برادران ظالم * ايكى ديل ايكى يوزلى اهل زمان

يلقاك بالبشر وفى قلبه * داء يواريه بكتمان

(بشر) كسر بااله خوشلقاو كولچ يوزلى اولوب سرور وبهجت كوسترمك (يوارى) مفاعله دن مضارعدر سترايدرديمك (كتمان) كسرايله كتم كبى مصدردر (ترجمه) خوشلقاصورنا صحيح محب * سيرتى علت عداوته كان

حتى اذا ما غبت عن عينه * رماك بالزور وبهتان

غبت كسرايله ماضى مخاطب (رماك) ماضيدر لكن اذانك معناسى تصحيح ايچون يرميك معناسى ويريلوب ورميدن دخى (يرمون المحصنات) دلالتيله شتم وافترا مراد اولنور (زور) كذب كه لفظ كريدر ازجمله فرقانده (والذين لا يشهدون الزور) كلمشدركه شهادت كاذبه ايله افترا ايدرديمك اولور (بهتان) عطف تفسيردر بو دخى لفظ قرآنيدر بالبهتان ايكن وزن ايچون تجريد اولندى (ترجمه) غائب اولسك اكركه برلحظه * ايده لركوز كوره سكا بهتان

هذا زمان هكذا اهله * بالود لا يصدقك اثنان

(يصدق) افعالدن مضارع تفعيل معناسنه يعنى قول وفعلده سنى تصديق ايدر محب تام ديمكدر كاف مفعول ضميرى وفاعلى ظاهردر (ترجمه) اشته وقت اشته اهلى هپ فاسد * بوقدر ايكى محب صادق جان

يا ايها المرء كن مفردا * دهرك لا تأنس بانسان

منادايه اى دخولى وهاء تنبيه دخى بيرواولق اكثردر وذا اشارت دخى تأكيدا ثالث اولمق نادراولور (مفرد) افعالدندر فاعل اولورسه كنديني تنها ايله كله توحد ايدوب (السلامة فى الوحدة) مسلكنه سالك اولان كس واكر مفعول اولورسه مطلقا فريد ووحيدكه من طرف الله مظهر توفيق اولوب خفيف الحاذ اولان كسنه در (دهرك) فى دهرك معناسنه روزكاركده ديمكدر (انسان)

اسم

اسم جنسدر واحدی انسی کسر ایله در وانك جمعی اناسی در فتح وشد ایله وانس کسر ایله وانس فتحتین ایله وانیس وناس انسانك جمعیدر راسته عالی بلا لامدر الناس دیمز مکر شاذ اوله واناس ضمله انسان معناسنه در بو تفصیل ضریر زبدانی بیانیدر (راشحه) اکرچه نکاح وتزوج سنت سنیۀ احمدیه در لکن زمانمزده ترکی اولادر زیرا کسبه رغبت وحرص وطمعه همت وحلالی حرامدن تمیزده عدم قابلیت پیدا اولور پس تأهله بو صورتده تجرد ترجیح اولنور که شافعیه دخی اکا قائللر در وصاحب کشاف که فروعده حنفیدر ترك تزوج بووجهله اولورسه واجب وعزوبت وتجرد حلالدر دیدی (جوان وپیر که دربند مال وفرزندند * نه عاقلند که طفلان ناخردمندند) اثرده وارد اولدیکه تحصیل معاش صورت معصیته منحصر اولدیغی زمان کلدکده عزوبت حلال اولور بعض بدوبلر دیرلرکه (التزوج فرح شهر والتزام مهر وغم دهر) مریدلرلئبری مرشدندن تزوج امرنده استیذان ایلدکده (ان الله تعالی فرد یحب الفرد) دیوب تفرد ایله امر ایلدی وبالاده (ع) دلیلك ان الفقر خیر من الغنی * بیتنك سابقنده ولاحقنده حرف الراده افاده اولنمشدر فلله الحمد والمنه (الشیخ سلیمان) ١١٣١ تاریخ ولادتم اولوب بو تاریخلره دك ثروت طبیعت ونورت بشریت کانون نفسانیتده منطفی ومرتبکاندن پرهیز ایله اولدیغم خانهٔ بیننده فرید ووحید مظهر لطف خفی اولاقده یم قالدیکه فضائل ازدواج عبد فقیرده اولان موانعدن اقلدر هرکس کندی حالنه غیریدن زیاده واقفدر والله تعالی اعلم وبو بحث عظیم قطب ازنیقی زاده نك مرشد المتأهلین نام اثرینی ترجمه مزده بسط اولنمشدر * رحمة الله علیهم اجمعین (ترجمه) انس حق قیل قارشمه انسانه * قیله توفیق حق رفیق همان (نطق دیکر)

لا یأمنن علی النساء اخ اخا * ما فی الرجال علی النساء امین

(لا یأمن) نهی غائب امین اولمسون ونون تشدید لاحق اولدقده البته دیو تأکید مآل ایدر (اخ) فاعلدر تأمنن دخی نسخه در دیدیلر لکن اخ رفعله در تصحیحی کافی موجب اولور (منقبه) اصحاب کرامدن عبد الله بن رواحه زوجهٔ منکوحه سندن کیزلی جاریه سنه احیانا قربان ایلدیکنی ایکی دفعه کوروب بغده مؤاخذه ایلدکده انکار ایلدی زوجه سی دخی تلاوت ایدرسن اعتماد ایدرم دیدکده خاطرنده بولنان اشعاردن برقاچ بیت عربی انشاد ایلدکده خاتون آنی قرآن کریمدن ظن ایدوب سن صادقسین کوزلرم کاذبدر دیو حلالندن

استدلال ایلدیکنی حضور حضرتده حکایت ایلدکده نتیجه مدت خنده یه وسیله اولدیغی طارد الهموم نامنده مجموعه صاحبی استیعابدن نقل ایدر (ترجمه) امین اولمه برادر زنده اخدن * نه آن مردان اوله انلردن امن

کل الرجال وان تعفف جهده * لابد ان بنظرة سیخون

(ان) وصلیه (تعفف) عفتدن تکلف بابنک ماضیسیدر حرامدن کف نفسه عفت دینور نظوریه دیمش * ایس الظریف بکامل فی ظرفه * حتی یکون عن الحرام عفیفا * فاذا تعفف عن محارم ربه * فهناک یدعی فی الانام ظریفا (ان) مفتوحه انه دن مخفف وضمیر شان ساقطدر (بنظرة) تنوین وحدت ایچون اولورسه برکره باقمق خیانت وجنایت اولمز که نظرة اولی حقدر لکن تنویعه حمل اولنسه بنظرمة نوع یعنی حیل کونا کون له نسکاه انداز رغبت شهوت اولمق (خائنة الاعین) ایچون درکار دید یمکدر (ترجمه) اکر مرد اینسه بیک جهد ایله عفت * یساغ اولمز کوزه دیر نفس خاین

والقبر اوفی من وثقت بعهده * ما للنساء سوی القبور حصون

(اوفی) خبردر ومضافدر (وثقت) ماضی مخاطبدر اعتماد ایلدک دیمک (عهد) پیمان (حصون) ضمله جمعدر مفردی حصن قلعه در دزفارسیدر (ترجمه) مقابر عهده هرشیدن وفادار * مراقد دزنانه حصن ضامن (نطق اخر)

ائن حلفت لا ینقض النأی عهدها * فلیس لمخضوب البنان یمین

(حلفت) مهمله ایله درماضی مؤنث (لا ینقض) نفی استقبال (النأی) بعدکه ترکجه اوزاق وایراق دیرلر لعن مراددر (مخضوب) بویالی وبونده حنالی که قناباغش (بنان) پارمق اوجی مضاف الیه در (یمین) بونده قسمدرکه سوکند فارسی وآند ترکیدر شانه نظرله توریه ده ایهام وارایهام یوقدر یعنی حناکار اقده انلر یمینی شمالدن فرق ایلمزلر پس سوکندخوار اولسه بعد انلرک عهدلر ینی شکست ایلمزاللهم انلر جنایتله مظهر لعن اولمغله نقض عهد لازم کلمزکه انلرک اصلنده اندن تحاشیلری یوقدر یاخود قسم ایله کله امرلری یدلرنده دکل که عقدلری منتقض اوله مکرکه نعوذ بالله کلمهٔ مخشیه صادر اوله که شاید نقضی موجب اولوب تجدیدین لازم کله (ترجمه) زن قسم ایتسکه عهدین ایلمزاشکسته بعد * اعتماد ایتمه محنا پنجه ایچون یوق یمین

فان هی اعطتک اللیان فانها * لغیرک من خلانها ستلین

(اعطت) ماضی مؤنث (لیان) فتحله وتخفیفه ایله ملایمت وملاینت یومشاقلق

يعنى حسن خلق (خلان) ضم وشد ايله جمعدر اخلاء كبى ومفردلرى خليلدر وزن ومعناده صديق كه دوست (يلين) مضارع (ترجمه) كرملايم اولسه سن اوله اووضعه دلفريب * ديكر احبابه دخى ايدراومشربده همين

تمتع بها ماساعفتك ولا يكن * عليك شجى فى الصدر حين تبين

(تمتع) تفعلدن امردر (ما) دواميه (ساعفت) مفاعلهدن مساعده وقربت معناسنه ماضى مؤنثكه ديمشلر * بشرى للدان ساعفت الاقدار (شجى) ماضيدر مصدرى شجواندوه كه شاعر ديمش شجو حساده وغيظ عداه ان يرى مبصر ويسمع واع (يبين) مضارع مخاطبدر فاعلى انت در يعنى اكرسن بونت ايدوب ميانه يه فرقت وهجران تخلل ايدرسه ديمكدر (ترجمه) سن صفاكى كور سكا قريبى اولد قجه ليك * صنمه اولورد لحزين فرقت اولورسه كرقرين (نطق ديكر)

قالوا حبيبك دان منك مقترب * وانت ذووله فى الحب حيرانا

حبيبدن مراد محبوب حقيقيدر (دان) اصلى دانى قريب معناسنه در الكيس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت ذل معناسنه دكلدر (مقترب) قربدن افتعالك فاعليدر متقرب معناسنه در (نحن اقرب اليه من حبل الوريد) مأخذه اولان قرب مراداوله (وله) فتحتين ايله حيرتدر محبتك شديدى عشق وانكدخى اشدى هيمان واندن دخى افراطى ولهدر وترتيب ديكرلهدخى يازديلر حاصلى فرقلرى خفيدر لكن بونده البته محبتك ولهو حيرت من دلديدر ديمك كركدركه يعنى مؤنس اوله (ترجمه) ديديلركيم حبيبك سكاسندن اقرب اولمشكن * انك عشقندن اولورسين عجبدر واله وحيران

فقلت قد يحمل الماء الطهور على * ظهر البعير ويسرى وهو ظمأن

(يحمل) مضارع مجهولدر (طهور) فعولدر مبالغه ايله پاك ديمك (بعير) دوه كرك ماده كرك نر (يسرى) ساز يسير ماده سنى قلب ايدوب سرى يسرى اولمشدر ديديلر حتى اندن مخففدر اذا يسر مجيئى بالاده حرف الحاده ولاتك عريضا يدنده مبسوطدر (ظمأن) معجمه ايله لفظ كريمدر وزن ومعناده عطشاندر (ترجمه) ديدم بن آب پاكى اشترانه ايليوب محميل * ايدرسيران اماتشنه درسيراولمازاول حيوان (نطق آخر)

انا لنعزيك لا انا على ثقة * من الحياة ولكن سنة الدين

بوشعر جناب فاروقه تعزيتدر (نعزى) تعزيتدن مضارع متكلم (ترجمه)

تعزیه م سا که حیاته اعتماد مدن دکل * کیمسه قالمز بونده لکن تعزیت مسنون دین

فلا المعزی بباق بعد میته * ولا المعزی ولو عاشا الی حین

(معزی) بری فتح زای ایله بیت سابقده اولان فعلدن مفعول که صاحب میتدر وایکنجی کسر ایله بنه اول ماده دن فاعلدر (عاشا) تثنیهٔ ماضیدر (الی حین) الی ماشاء الله دیمك که یس شریفده دخی (متاعا الی حین) وارد اولدی (منبئله) اوچ کون خانه سنده تعزیت ایچون تهنیت کبی توقف ایلمکده رخصت جوازوار در لکن ترکی احسندر مکروه دکلدر صلحایی جمع ایدوب قرأت قرآن اولنمق مع الکراهة جائزدر (ترجمه) صاحب المیت دخی باقی دکلدر دهرده * تعزیت کاری ایله فانی اولور چوق یچمدین (بیت)

یا قوم لا ترغبوا فی غربة ابدا * ان الغریب غریب حیث ما کان

اصلی قومی دریا ساقط اولوب کسره دلالت ایدر رغبت ایله غربت میانده جناس مقلوب واردر (کانا) الفی نونك حرکه سنی اشباع وزن ایچون مددر (ترجمه) سز غربته رغبت صقین ایتمك غرابت بونده کیم * غربت کورر اولان غریب اولسه ده کر اهل وطن (نطق)

لولا الذین لهم ورد یقومونا * وآخرون لهم سرد یصومونا

(لولا) ثانینك منعی ایچوندر اولك وجودندن اولوری مثلا (لولا علی لهلك عمر) کلامنده علینك انده وجودی ایچون عمرك هلاکی ممتنع اولدی وبونده ثانی بیت آتیه در بعض محلارده هلا معناسنه یعنی تحضیض ایچون کلور (ورد) نوبت وحزب معناسنه درورد و ورد کلمه لری منبع ماته حضور معناسنه درکه (ولما ورد ماء مدین فارسلوا واردهم فادلی دلوه) وارد اولدی (حتی یصدر الرعاء) شهادتیله منبعدن مقام اولنه هر وره صدر دینورکه ورود لك ضدیدر وبوامرده نوبته دخی رعایت اولنور پس مؤمن سالك وقت مخصوصده جلب خیر ویا سلب ضر ایچون انابت منبع فیض اولان ذکر وصلاة وقراءتدن معتاد ایلدیکی وظیفهٔ معینه امثالنه اطلاقی مجاز اولورکه تشبیه طریقیله در اما عرب وظائف معتادهٔ موقتهٔ قرآنیه وصلاتیه یی الحق حزب ویا ورد تعبیرلریله فهم ایلدکلرینه نظرله اطلاقات قدیمهٔ اسلامیه قبیلندن اولمغله اصطلاح اولورقالدیکه اوراد واحزاب جمع اولنوب وظیفهٔ معینه قیلمغه حاجتندن مس ایلدیکی معانی حزب ایله معاعینیه سهیلیه شرحی مقدمه سندن مبیندر (سرد) شیء معدودیی دریی یعنی

بری بزی اردنجه بولنق که ضدی فرددر مثلا اشهر حرمدن رجب فرددر ذو القعده ذو الحجه محرم سرددر دیرلر بو محلده صوم وصال مراد اوله (ترجمه) اولمسیدی وردایله هر کیجه قائم قائمان * اتصال روز ایله اولماسه صوم صائمان

لدکدکت ارضکم من تحتکم سحرا * لانکم قوم سوء ما تطیعون

(لدکدکت) ماضی مؤنثدر (تزلزلت) معناسنه یعنی صارصیلور وصالنور (سحرا) فتحتین ایله در تنوین تنکیر ایچون لا علی التعیین بر سحر اوله دوشر * پس سزلر دخی خسف اولور سزدیمك (ترجمه) عاقبت ایلر تزلزل بر سحر شاید زمین قوم عاصیسز اودر زیر لرسزه لایق اولان (نطق دیگر)

اتانی یهددنی بالنجوم * وما هو من شرها کائن

(یهدد) تفعیلدن مضارعدر قورخودردیمکدر (نجوم) نجمك جمعی مضافی محذوفدر یعنی بمدلول النجوم یا خود بمقتضی فنها دیمکدر شردن مراد قرانات مقتضای فن اوزره دلالت ایلدیکی نحساتدر (ترجمه) بنی کلدی منجم قیلدی تهدید * دیدی نحس نجوم البته کائن

ذنوبی اخاف فاما القران * فانی من شرها آمن

(قران) کتاب وزننده درداڑه بروجدن بر نقطه ده ایکی کوکبك اجتماعنه قران دیرلر * قالدیکه تأثیرات کواکب انلرده ودایعدر آتشده حرقت اولدیغی کبی بنه فاعل حقیقی خالقدر اوائل دیوانده اسبوعیه قصیده سنده بو بحث شرح وایراد اولنمشدر (آمن) امین معناسنه در ـکامن دخی نسخه در (مآل) بیتده بن نجومدن امینم بیوردقلری بودرکه اهل الله بر درجه به دك سالك اولورکه کواکب مؤثره وغیریدن مصون اولور اصحابدن بعضیلری زهری نوش ایدوب تأثیر ایلدیکی مرویدر * شارح فقیرك قعرده کلغنه وفرونه داخل اولمش سید وغیرسید کسنه لر کورمشمدر عرفانك اولقدن غیری اثری روغنادکل ایدی حضرت خالقه منتسب اولنلر تسلط مخلوقدن تحاشی ایلمزلر (ترجمه) دیدم خوفم بنم وارذر کنهدن قراندن بن اولدم آمن (بیت)

تفأل بما تهوی تکن فلقلما * یقال لشیء کان الا تکونا

(تفأل) فال ماده سندن تفعل بابنك امریدر تهوی مضارع مخاطب (تکون) باب مرپوردن ماضیدر الفی اشباع فتحه دن تکون ایدر (فائده) شهاب حاشیه بیضاویده فتاوای صوفیه دن اودخی روضه زند وستیدن نقل ایدرحضرت مرتضادن کرم الله وجهه مرویدرکه کتاب اللهدن فال مراد ایلدکده یدی کره

اخلاص شریف واوج کره بو دعایی اوقیه (اللهم بکتابك تناه لت وعلیك توکلت اللهم ارنی فی کتابك ماهو المکتوب فی سرك المکنون من غیبك) صکره فتح ایدوب اول صحیفه یه نظر ایلیه وبو امر خالدماذن وتفسك دخی مدخل عظیمی واردر اذ نلری اولیانلر بو فقیردن اجازتله کلام قدیمدن فال ایده لر (ترجمه) فال خیر ایله مرامك قیل بیان * اوله دیمکله اولور مطلب عیان (نطق)

نحن الکرام بنو الکرام * وطفلنا فی المهد یکنی

(یکنی) افعالدن مضارع مجهول که کنیه وضع وعطا اولنور دیمکدر (لازمه) کنیه اعلام اقسامندندر شیخ رضی الدین علیه الرحمة والرضوان افادهسی اوزره علم اوج قسمدر * اکر انکله مدح ویاذم قصد اولنمزسه اسمدر زید وعمر وکبی اکر اول ایکیدن بری مقصود ایسه اکا لقب دیرلر مخالص شعرا مدایح قیلنلندر ومسالب دخی انك ضدیدر که اطلاق ایله ذم مراد ایدرلر واکر اب وام وابن وبنت بودرت لفظك بری ایله مصدر اولورسه کنیه در ابوبکر ام الکرام ابن شریف بنت وردان کبی پس لقبدن فرقی معنویدر که کنیه ده قصد مدح وذم یوقدر الحق تعظیم مراد اولنور که اسمی زبانزد اولقدن صیانت ایچوندر وبرابعض نفوس اسمیله خطابدن دلکیر اولور * دینه مضاف اولان القابدن بعض مالکیه منع ایلدیلر مثلا اسعد الدین کبی لکن شهاب مصری ریحانه سنده تزییف ایدوب تقی الدین ماده سنده مفصلا جواب ویرمشدر وبعضیلره صبیلوتنده متفألا کنیه تعیین ایدرلر که بمشیئته تعالی معمر اولوب بو اسمده بر ولدی ظهور لیه دیو خیر قصد اولنور ومصرده سادات وفناتیه شاذلیه دن تعیین ایلدکلری کنیه نك دائرنده خیروبرکتی مأمول اولدیغی لواقح امام شعرانیده مذکوردر (ترجمه) بز کریم ابن کریم آفرینشدن همان * کنیه ایله طفلز کهواره دن بو اقتدرشان

انا اذا قعد اللئام * علی بساط العز قمنا

بساط) دوشمه نهالی کبی شادروان دخی دینور ترکجه بوصاتدر اضافتی بیانیه در (ترجمه) بستر عزه اولنجه واصل اصناف لئام * بز ایدوب ترك وطن هجرت بزه اولور مکان (مغما)

الا اخذ وعد موسی مرتین * ووضع اصل الطبائع تحت ذین

اسم شریف نبوی اولان (محمد) لفظ ابجد ایچون انشاد اولنسان معمادر (وعد موسی) کلیم الله علیه السلام که (اذ واعدنا موسی اربعین لیلة) کریمه سنی حاوی اولدیغی وعده مراددر (مرتین) تعبیریله ایکی وعده مراد اولنور (اصل طبائع)

عند

(عند الحكماء) طبايع درتدر صفرا سودا دم بلغمدر انلرك اصللرى عناصردركه آب آتش باد خاك در تدر استقسات وامهات دخى ديشور وطبايعدن دخى امزجهٔ اربعه حاصل اولور كه برودت حرارت رطوبت يبوستدر اضافت طبايعه اضافتى بيانيه اولمق ظاهر و بمعنى اللام اولسه دخى لطفى باهرد ر (ذين) ذانك تثنيه سنك حالت نصبيدرهـا ايله هذين دخى ديبور اول وعدد وباره اشاره در (ترجمه) اخذايدوب وعدكلمى ايكى كره صاى همان * صكره هم اصل طباعى چاردرضم ايت عيان

وسكة خان شطرنج نخذها * وادرج بين ذين المدرجين

(سكه) زقاق درمراد شطرنجك طولا وعرضا سكز خانه سنك هر بريدركه سكزى برسكه درپس سكزمراددر (خان) سراى عالى كه خانهٔ شاه ويا ارادهٔ حال ايله شاه مقصوددر (شطرنج) كسر معجمه ايله ومهمله لرك اولى ساكن ايكنجى مفتوح بعده نون وآخرى جيم درمعربدر رفار سيده اولى فتحـله دروشرح بردهٔده ابن هشام قرطعب وزننه ملحقدر ديدى لكن اصلى شدرنج وياصدرنك وياشددنك ياخود سترنك وياششرنك درستهٔ الوان معناسنه صفدى ديركه لفظنده ايكى لغت واردر (شطر) معجمه ايله ويا مهمله ايله درششرنك يعنى التى نوع افراد آلاتى واردر شاه ١ فرز ٢ فرس ٣ فيل ٤ رخ ٥ بيدق ٦ بياض اسلاميه سيله كافرى يه مشابهدر واضعى صصة بن داهر نام حكيم هنديدر بوترتيبى پادشاه وقتنه عرض ورفع ايلدكده مقبول هما يون اولوب مقابله سنده مطلوبى وعد اولندى حكيم دخى اوتوز ايكى خانه سندن اولكى خانه يه بر درهم وايكنجى يه ايكى واوچنجيه درت درهم وضعيله حاصل تضعيف مطلوبمدر ديشيدى استصغار اولنوب بعد الحساب دولتنده اولان دراهم جمع اولسه وفا ايلميه جكى تفهيم طبع شاهى اولندقده مات اولوب تصنيفندن اقتراحى دخى عجيب اولمغله كتب تواريخه قيد اولندى مذهب قدريه اوزره وضع اولنوب نرد شرجبر اوزره مرتبدر عجايب المقدور صاحبى ديركه بوتفصيل شطرنج صغيردركه رساله سى واردر لكن مجلس تيمورده برشطرنج كبير كوردم عرضى اون خانه وطولى يكرمى بركفه اولوب ناقه وغزال دخى اجزارنده زياده ايدى ديمشدر * انظر الى لاعب الشطرنج يجمعها * مباينا ثم بعد الجمع يرميها * كالمرء يحرص فى الدنيا ويجمعها * حتى اذا مات خلاها وما فيها (ادرج) افعالدن امردر (مدرجين) امر مزبور مادهسندن مفعولك تثنيه سى (يعنى) وعدموسى عليه السلام اولان قرق كه بونده ميم مراددر مرتين ايله برميم

دخی اعتبار اولنور راصل طبائع ایله که درتدر دال قصد اولنور وشطرنجك شاه
خانه لریکه برصره سیدر سکزدر ح اشارتیدر پس ایکی میم وبر دال وبر حاکه
میانلرینه ادراج اولنوب ترتیب انسب ایله م ح م د حاصل اولوب اسم
لطیف محمد نمایان اولور ویاعددلری جمع اولسه طقسان ایکی اید راسم مشارالیه
عددیدرکه بینه سی اسلامدر (ترجمه) نطع شطرنجك صف شاهیسین آل
اولدرسکز * ایکی مأخوذك میانن جای ایدوب ایله بیان

فذلك اسم من يهواه قلبى * وقلب جميع من فى الخافقين

(یهواه) اکا هوادار اولور * یعنی تعشق ایدر دیمك که مراد دینی قبول ایله امتی
اولمقدر (قلب) فاعلدر وقلب ثانی اکا معطوفدر (خافقین) مشرق ومغربدر
سبب تسمیه قریبا یازلدی (ترجمه) نام پاکیدر رسول آکرمك اول اسم کیم
* تابع بن آکه امت اولدی هب خلق جهان (سانحه) بربیت ارجوزه دن مجموع
الفاظ مطلوبه واسماء محبوبه استخراجی ترادف وانتقاد طریقیله ممکن اولدیغی
تمثیل ضمننده بو بیت فقیرانه یی انشاد ایلمشیدم (معما) کسب کمال ایلداوخورشید
لطافتدن چوماه * سرتا قدم هر عضونه عاشق طو ینجه قیل نکاه (رجز)

فاطم ذات الجد واليقين * يابنت خير الناس اجمعين

سورهٔ دهره تعلق ایدن اشعاردندرکه متعدد مجللرده دخی بسط اولندی (فاطم)
اصلنده منادای مفرد معرفه اولوب یافاطمة مبنیدر ذکری کذار ایلدیکی اوزره
ترخیم وبرای وزن قصر اولنوب وسط کلمه اولان میم فتحه سیله قالمشدرکه
صاحب ده یاصاح دینور (ترجمه) فاطمه ای ذات امجاد ویقین * دختر خیر
الوراسین ای بهین

اما ترين البائس المسكين * قد قام بالباب له حنين

اشعار عربیده اکثریا سباق وسیاق اطرادی غلبه ایلمشدر (مثلا) بونده مسکین
مفرد اولوب بائسك اعرابنه تبعیتله منصوب اولمق اقتضا ایدردی لکن حرف
اخیرلر کسر اوزره بولنغله خلاف قاعده اوزره تمثیله حنین مبتدا ایکن کسره به
ضرورة واطرادا عدول اولندی العهدة على الراوى یاخود تمکن وزن طرفندن
تغافل ایله جمله سنی سا کتادا ایلمك دخی خوشدر دیدیلر (اما) مفتوحا همزه
استفهام وماء نافیه در (تری) مضارع مخاطب ونون مخففه تأکیدیه در (بائس)
صاحب شدت ومضطرب دیمکدر (حنین) لفظ ومعناده انین یعنی ایکلمك
(ترجمه) بلقدکی فقرایله شدت رهین * کلدی قاپویه ایدر آه وانین

يدعو الى الله ويستكين * يشكو الينا جائعا حزين

(يستكين) استفعالدن مضارعدر سكونت عرض ايدوب مسكنت وتذلل ايله مرحمت اميد ايدر (ترجمه) شئ لله دبركه اولمش مستكين * آجلغن عرض ايلمش مرد حزين

كل امرئ بكسبه رهين * وفاعل الخيرات مستدين

(كل امرئ بما كسب رهين) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (رهين) مرهون يعنى مربوط ومحبوس ديمكدر (مستدين) فتحله دين ماده سندن استفعالك فاعليدر (ترجمه) هركس اولور كندى كسبينه قرين * خير ايدن قول حقه اولور مستدين

موعده فى جنة عليين * حرمها الله على الضنين

(موعد) اسم مكاندر يعنى قول ايشلديكى حسنياتك جزا ومكافاتنى مشاهده محلى ديمكدر (عليين) جمعدر على مفرديدر ضم مهمله وفتح وشد تحتيه ايله تصغيردر مكبرى على فعيل صيغه سنده در حضرت ناظمك اسميدر بك عالى ديمكدر بردخى مبالغه مراد اولنوب تصغير اولنديكه تصغير بعض احيانده تكبير وتعظيم ايچوندر تركيده دخى بركوزل مصحح جق دينور قطعه سى مضبوط وحفظى آسان ديمكدر (القصه) اول مصغر مزبور على در جمع سالم قيلنوب رفعنده عليون ونصبنده وجرنده عليين اولوركه جنتك صفتيدر ذدى اعتباريله دركه حرف الالفده يازلمشدر (ضنين) معجمه ايله بخيلدر (ترجمه) وعده كاهى قصر جنات برين حق حرام ايتدى انى كيم ضنين

وللبخيل موقف حزين * تهوى به النار الى سجين

(تهوى) مضارع مؤنث نار جهنم كه مؤنث سماعيدر مراد دوزخدر كه يديدر (لها سبعة ابواب) كريمه سى ايله هر برينك بر بابى واردر ١ جهنم ٢ سعير ٣ سقر ٤ جحيم ٥ لظى ٦ حطمه ٧ هاويه انلرك اسماسيدر رسالك سيوطيده وغيريده مضبوطدر بعضيلر حطمه يرنده سجين يازديلر قاضيدر ديركه سجين دوزخده برچاهدر لكن صحيح بودركه طباق زمينك يدنجيسيدر وكتاب فجارك مخزنيدر (ترجمه) موقفى اولدى بخيلك هم مهين * نار ايدر جاى مكان سافلين

شرابه الحميم والغسلين * يمكث فيه الدهر والسنين

(حميم) ماء حار (غسلين) قانلى وايرنلى صو (ترجمه) شربتى انك حميم اولور هميم * ايده مكث انده نيجه ماه وسنين (ذيل) شعر مزبورك جوابى دخى حضرت

زهرانك بو ایکی بیت رجزیدر * امر لئسمع یا ابن عم وطاعه * اطعمه ولا الی الساعه
ارجو اذا اشبعت ذا المجاعه * ان ادخل الخلد ولی شفاعه نطق

امن تذکر قوم غیر ملعون * اصبحت مکتئبا تبکی لمحزون

(همزه) استفهامیه (تذکر) خاطره کتورمك که ذکر دندر ضمه مخفوظاتنی استحضار معناسنه در جار ومجرور مصرع اخیرده اولان * اصبحت یه متعلقدر که فعل ماضی مخاطبدر خطاب نفسه درسبب تأخیری تخصیصه یاخود تذکر علت مزبح اولمغله طبعا معلول اوزره مقدمدر (غیر) قهستانی دیرکه احسن اولان لامله الغیر اولمامقدرزیرا اکالام داخل اولمازدیورضی دخی یازمشدر بونده قومك صفتیدر (ملعون) مطرود بعید دیمکدر (مکتئبا) حزن معناسنه اولان کا ٔبتدن افتعالك فاعلیدر (لمحزون) ده لام حرف جردر تنوین تنکیر ایچوندر (ترجه) عجب یادیکه می کلدی او قوم میمنت مشحون * که غمناك اولوب آغلرسین ندنـدر اولمدك ممنون

امن تذکر اقوام ذوی سفه * یغشون بالظلم من یدعو الی الدین

(سفه) بیعقل بولنمق سفاهت کبی (یغشون) مضارعدر ستر ایدرلر (یدعو) مفرددر (ترجه) یاخود اول قوم بی ادراکی یاد ایتدك که اول زمره * ایدرلر ظلمله اول دعوت دین ایدنی مغبون

لا ینتهون عن الفحشاء ما امروا * والعذر فیهم سبیل غیر مأمون

(فحشا) قولا ویا فعلا قبیح اولان ماده (ما) دوامیه در (امروا) بونده ماضی مجهولك جمع مذکریدر اجتناب ایله امر اولندقجه دیمکدر (عذر) توسیط معجمه ایله در (ترجه) اطاعت ایلمزلر نهی فحشیاته انلر هیچ * اکر عذر ایتسه لر مقبول اولماز برغریب افسون

الا یرون اقل الله خیرهمو * انا غضبنا لعثمان بن مظعون

(اقل الله) بدعا در وقلت عدمدن کنایه در یعنی مظهر خیر اولمسونلر (غضبنا) دردنجی بابدن ماضینك نفس متکلمیدر (عثمان بن مظعون) معجمه نك تقدیمیله در اصحاب کرامدن وکبار مهاجریندندر و حضرت پیغمبر علیه السلام ایله اخوت رضاعیه سی واردر وبیر یدر وفاتنده بعد الغسل والتکفین * حضرت امام المسلمین علیه صلوات المبین تقبیل بیوروب سیرت حلبی تحریری اوزره مبارك کوزلرندن خدین عثمان اوزره یاش نازل اولدی بقیعده ایتدا دفن اولنان مهاجری بودر کنیه سی ابو السائب ایدی اسلامه کلنلرك اون دردنجیسیدر جاهلیتده دخی

کندینه

كند بنه تحريم خمر ايدنلردندر انك رحلتنده پيغمبر عليه السلام برطاش ديك
ديو بركسنه يه امر بيوروب اول شخص طاشى احضار ايلدى لكن قالدروب ديكمك
ممكن اولمدقده بالذات فخر كائنات عليه التحيات قالقوب يكلرينى سعادتله تحصير
*وقوللرينى تشمير بيوروب طاشى قالدروب قوت نبوتله ديكدى وباش طرفى حفر
اولنوب مبارك دست عنايتيله اول سنكى محلنه وضع وايستاده قيلدى*
وبيورديكه قرنداشم عثمانك قبرينى بو علامتله نامه اعلام قيلدم* پس معلوم
اولديكه صاحبنى ناسك بيلمسى ايچون برقبره طاش ديكمك سنتدر* واوچ اوچ
طلوسى تراب اثناى دفنده ميتك قبرينه نشر وابراهيم عليه السلام دفن اولندقده
قبرى اوزره صو نثار ايلدكلرى دخى اثرله ثابتدركه ابن ملك تفصيل ايلمشدر
(ترجمه) خير تقليل اولندى يارى يارله انلردن* چون ايتديلربنى اغضاب
براى زادهٔ مظعون

اذ يلطمون ولا يخشون مقلته * طعنا دراكا وضربا غير موهون

(يلطمون) لطمه دن مضارعك جمعيدر لطم بركسنه نك چهره سنه آوجيله
ضربدر بابى دخى بردرحتى (من لم يؤدب الابوان ادبه الملوان) لفظ شريفى دلالتيله
والدينى وفات ايدن كسنه يه لطيم وپدرى فوت اولسه يتيم ومادرى رحلت ايدن
صبى عجى در (لا يخشون) خشيتدن مضارعك جمعيدر (مقله) ضمله كوزك
سياهى ايله بياضى جمع اولان محلدر* لكن بونده عين معناسنه دركه ديمشلر (ع)
(مزجت دما جرى من مقلة بدم) (دراك) كسر وتخفيفله پيدرپى يعنى بر برى
اردنجه اولمق كه تتابع ديرلر* واكثريا صوتده مستعملدر دراك الصوت بر برى
اردنجه چاغرمق (موهون) وهندن مفعولدر ضعيف معناسنه (منقبه)
مسلمانان مغلوب اولدقلرى ايامده عثمان بن مظعون حضرتلرينى وليد بن مغيره
يانته دعوت وبو سببدن شر كفاردن سلامت بولدى لكن اهل اسلام اضطراب تام
اوزره اولدقلرينى كوردكده غيرت وحميتى تحريك ايدوب وليدى ترك ايلدى اول
مجلسده شاعر نبوى لبيد بن ربيعه بو بيتى انشاد ايلدى (ألا كل شئ ما خلا الله
باطل*وكل نعيم لا محالة زائل* وابن مظعون دخى مصرع اولى تصديق ومصرع
ثانيده توقف وبلكه تكذيب ايلدى* پس نزاع واقع اولوب برجوان قرشى عثمانك
بشره سنه برطبانجه ايله ضرب ايدوب حتى شدت لطمه دن كوزينك اطرافى
قراروب قان اوتوردى وليد ديديكه يا عثمان باصريه ضربك ضررى اولديمى عثمان
دخى والله كوزلرم قطعا عارضهٔ كدر كورمدى ديدى (ترجمه) طبانجه

اوردیلرپس چهره وچشمینه عثمانك * پیاپی طعن وضرب ایله ایدیلدیهر بیانی پرخون

فسوف تجزیهم ان لم تمت عجلا * کیلا بکیل جزاء غیر مغبون

(تجزی) جزادن مضارع مخاطب (تمت) دخی متکلمدر اصلی تموت در (عجل) تحریك ایله عجلهدر (مغبون) معجمه ایله مفعولدر بیع وشراده خسران واخذ وعطاده زیان گورمش که مراد جزاء موافق ایله مقابله در (ترجمه) قریبا ایدرزبزده جزا کرعمریمز ولرسه * مساوی اولاوزره کیل تا اولیه هرجانبی مغبون

اوینتهون عن الامر الذی وقفوا * فیه ویرضون منا بعد بالدون

(یرضون) دردنجی بابدن مضارع جمع غائبدر اصلی یرضیون در (بعد) ضم اوزره مبنیدر قبل قطع الاضافه بعد الجزاء ایدی (دون) ضمله حقیردر که ترکجه آلچق دیرلر عالی وزیاده کبیر وعظیم وفوق لفظلرینك ضدی معناسنه گلورکه بونده انلرك بزاره ایلدیکی غلبه دن دخی اشاغی انلر منهزم اولورلر دیمك (ترجمه) مکر ایده رجوع انلر غرورده اصرار دن بس * رضا جو یان اسلام اوله لر باسیی کونا کون

ونمنع الضیم من یرجو مضیمتنا * بکل مطرد فی الکف مسنون

(نمنع) منعدن مضارع متکلم (ضیم) وزن ومعناده حیف که ظلمدر (مضیمت) ضیمدن جریمه وزننده مصدردر (مطرد) طرادمشدده ایله افتعالدن فاعلدر مراد بری برینه حرکت وجولانده مطابق اولان غزاتك قلجلریدر (مسنون) محدد یعنی کسکین بیلنمش قلجکه سن السیف احده دن مأخوذدر (ترجمه) بزم قصد مظالم ایدنی منع ایلرز البت * اولوب ال برلکی تیغ الده غازیلرله هب ممنون

ومرهفات کان الملح خالطها * نشفی بها الداء من هام المجانین

(مرهفات) افعالدن مفعولك جمع مونثی کل اوزره معطوف (کان) حرف مشبه بالفعل (نشفی) شفادن مضارع متکلم (هام) باش دپه سی نارلر معناسنه (مجانین) مجنونك جمعیدر معارض اولان کفره مرادردر (ترجمه) دخی کسکین قلجلرله نمك آلودایدی کویا * ایدوب تیمار انکله التیام ایدرسر پرخون

حتی یقر رجال لاحلوم لهم * بعد الصعوبة بالاسماح واللین

(یقر) اقراردن مضارعدر (حلوم) وزن ومعناده عقولدر مفردی حلم عقلدر (صعوبت) سرکشلك که ضدی سهولتدر (اسماح) سماحتدن افعالك مصدردر

(لین) کسر ایله ملاینت وملایمتدر (ترجمه) ایده اقرار تامردان یبعقلان دخی البت * ایدرکن شدتی ترك ایدوب انلر اوله منقادون

اوبۇمنوا بکتاب منزل عجب * علی نبی تکومی اوکذی النون

(نبی) ده تنوین مضاف الیهدن عوضدر تقدیری نبی آخر الزمان وبانبیا اوله (موسی) اسمنده پیغمبرایکیدر * بری بونده مراد اولان موسی کلیم الله که فرعونه مخصوص ومأمور وصاحب توریت وحضرت خضره ملاقاتی منصوص ومسطوردرکه پدری عمران بن یصهر بن قاهب بن لاوی بن یعقوب بن اسحق علیه السلامدر وبری دخی موسی بن میلا بن یوسف بن یعقوب علیه السلامدر (ذوالنون) یونس بن متی جنابلریدر متی حق وزنده والده سی اسمیدر پدری لاوی مزبوردر ایکی اسمله معروف اولان درت پیغمبرلریدر ۱ ابراهیم خلیل ۲ یعقوب اسرائیل ۳ یونس ٤ ذوالنون ٥ محمد احمد علیهم الصلاة والسلام (منقبة) وقتا یونس علیه السلام دعوت توحید ایله قومنه تبلیغ امر الهی ایلدیسه معتاد قدیم اوزره قومی انی اولا انکار ایلدیلرذ والنون محزون دخی انلره بددعا ایدوب کوردیکه انلره برابر آتش بارید ازاولدی * ابری زدود آه من سر میکشد بر آسمان * ترسمکه بارد آتشی زان ابرو گیرد درجهان * دیوب حضرت یونس بر سفینه یه سوار اولوب قومندن فرار ایلدیکه شاید پشیمان اولوب ایمان ایلمك استرلرسه بومانعیه زیرا ایمان یأس کبی توبهٔ یأس مقبول اولوب ظهور ایدن عذاب مندفع اولمق واقع اولمامشیدی اول قوم ندامتکار ایمان ایلمك ایچون ذوالنونی جستجو ایلیوب بولمدقلرنده * اگریونس بوغیسه انك تکریسی واردر دیوب درکاه مجیب الدعواته یوزاوروب قبلهٔ حاجات اولان آسمانه ال آچدیلر فریاد وفغان ایلدیلر توبه لری مقبول وعذابلری زائل اولدی * ازین جانب جناب یونس نبی یه فرارندن ناشی حق تعالی اهل کشتی یه غضب ایدوب کشتیلری کرداب هلاکه فتاده اولدقده دیدیلرکه بزم میانمزده برمغضوب حق کمسنه واردر آنی بولوب دریایه القا وبزلر بووجهله سلامت آرا اولالم * دیوب اوچ کره قرعه ایلدیلر اسم یونس ظهور ایلدکده انی لوجه الله تعالی اندا ختهٔ بحر ایلیوب سلامت بولدیلر امر ایزدی ایله برسمك جناب یونسی بلع ایلدکده بیلدیکه تلفدن محفوظدر قرق کون استغفار وعبادات وقتی ادا ایله اوقاتکذار اولدی * بعده (لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین) دیو ظلماتدن ندا ایلدیکی نص کریم ایله ثابتدر اول ندا قرین قبولی درکاه خدا اولوب شکم ماهیدن ساحل سلامته

اخراج اولندی * وقرق كون دخی اول كارده ضعفندن ناشی قالوب قوت وقوت بولدقده قومنه واصل وایمانلری قبولنه وقوف حاصل اولدی كوفه اطرافنده مدفوندر * وذوالنون تسمیه سنه سبب بودر (ترجمه) كتاب منزلیله یا خود ایده احمده ایمان * كه یوق دعوتده فرقی چون كلیم اوله ویا ذوالنون

یأتی بامر جلی غیر ذی عوج * كما تبین فی آیات یاسین

(جلی) صیغهٔ فعیلدر روشن یعنی حقانیتی آشكاره دیمكدر (عوج) اكریلكدر سقامت كبی كسر ایله امور معنویه ده مثلا ذهن وطبیعت ووزن كبی وفتحله اعیان صوریه وحسیه ده مستعملدر دیوار ومزراق ومناره كبی كه منتصبه در افتح عینك (تبین) بیاندن تفعلك ماضیسیدر ظاهر اولدی دیمك (یس) معروف سوره درمكه ده نازل اولدی قلب قرآن اولدیغی اثرله ثابتدر وآیاتدن مراد اول صوردن (ان هو الا ذكر وقرآن مبین) فاصله سنه دك اولان احكام شریفه در ویا خود مطلقا یس ایله مسما اولان پیغمبر عزعلیه السلام وانك معجزاتی مراد اوله زیرا محمد اسم شریفنك بینه سی یوز اوتوز ایكیدر قلب دخی ۱۳۲ انكله همعدد در كه قلب قرآن (یس) در وقلب اسلام ۱۳۲ ایله شماریده در (ترجمه) كتوردی امر دینی حق تعالی دن جلی وراست * كذلك سورهٔ یس ایچنده اولدی هب مشحون (رجز)

قد عرف الحرب العوان انی * بازل عامین حدیث سنی

(عوان) فتحله اورته كه خیر الامور اعتباریله دریس اعلی مراد اولنور (بقرة عوان) دینور فارض كبیر دكل وبكر صغیر ده دكل كویا مقدما بركره معركه واقع اولوب بو ایكنجی سال اوله (بازل) زای هوز ایله شدید معناسنه (عام) ییل كه سنه وسال وحول دینوركه مراد بونده هجرتك سكزنجی وطقوزنجی سنه سیدر اول سنه اصح قول اوزره یكرمی بش یاشلرینی هنوز تجاوز ایلمش ایدی (بازل عامین) یعنی بن شدتلی اوله لی هنوز برایكی ییلدر برایكی سالك شدیدیم بلك متین ومستقلی ومجرب دكلم حداثت سنم واردر لكن بندن زیاده یاش یاشه مش كون كورمش اولنلردن شدید وقوی اولدیغمی حرب عوان یعنی اهل حربك مجرب اولنلری بیلور دیمك اوله (ترجمه) بنی حرب مجرب تجربه قیلدی بیلور الان * حدیث السنم اما آب روی زمرهٔ مردان

ضمضمی القلب كانی جنی * استقبل الحرب بكل فن

(ضمضم) اولی اعجامله واهماله دخی لغتدر طویل ودخی شدید (سنخم) دخی

بمنع معناسنه نسخه در (القلب) برنده الليل دخى نسخه در (جنى) كسر جيم
وشد نون ايله دريلسى وحشدن ايچوندر زنجى كبى جنسى جنلر ضدى
انسدر سفاهتى حمه ايله خفندر جن ستر معناسنه در مستور اولدقلرى ايچون
تسميه اولنديلر و مجنون مستور العقل ديمكدر (استقبل) متكلمدر
(ترجمه) چكردار مكه بن برى كبى ميدانه كيرد كه موجب استقبال حربنا ايله
فنونى ايديوم اعلان

معى سلاحى ومعى لجنى * وصارمى يذهب كل ضغنى

(مجنى) كسر ايله جنه معناسنه سپردر كه تركيده قلقان ديرلر بيت سابقده
واقع جن ماده سندندر (يذهب) افعالدندر (ضغن) بجيم بر اصقدر كه كين
طوتمق معنولنه ضنا ملدر (ترجمه) سلاح ايله سپر ياغمدر سائر لوازم حرب
سنلمن و تيغ ايله تيره تبر خنجر ايله قالقمان

اقصى به كل عدو عنى * لمثل هذا كنت تى ابى

(اقصى) افعالدندر مضارع متكلمى كه تبعيد ايدرم ديمكدر (فائده) اى اقطعه ده
حرف روى وسائر قوافينك قحباليني خلط ظن اولنمسون قوافيده كرچه عيبدر
لكن تجويز اولنور حتى عبر و ضد ما اكتفاء ديرلر نوله سهل تعرب مخرجى
اولمغله برى بريني اشمام ايدرلر ديدبلر لكن جامع الشرح ومع الشهدده بالشرح
ديركه ايكى مصرع تجريرى سهو و علت سبب تقديم و تأخير وقوعى ظاهر ومطلعدر
مصرع اول ثانى قافيه معنايه خلل كلمز و قافيده تكلفه حاجت قالمز زايدى
فيرار جرده هر مصرعده رعايت قافيه التزام ما لا يلزمدر ديديلر (ترجمه)
انسكابه ايدرم بن دشمنى تبعيد كندمدن * بوكار ايچون كشورمش ماد رمدهر
بنى الان (رجز ديكر)

سيف رسول الله فى يمينى * وفى يسارى قاطع الوتين

(سيفم) نبى اليندو الفقار در اندوكه بيت الجيده ترخيم اولندى (وتين) قلبده
بر طمر در كه بدنى اسقا ايدر ولنك انقطاعى سبب موتدر كه اوحى عمودى زهره سنى
چاك اولدى ديرلر (ترجمه) صباغ المد ذو الفقار اولدى متين صول المده
قاطع حبل وتين

وكل من بارزنى يجنى * اضربه بالسيف عن قرنى

(بارز) ماضيدر وزن ومعناده قاتل اكى مقاتله دندر (يجنى) اصلى يجيئنى امر
غائب اولوب ليجئنى ايكن (قل لعبادى الذين امنوا يقيموا الصلاة) كبى لامى حذف

اولمق صداقراء جائزدر (اضربُ) مضارع متكلمدر (قرين) مصاحبدر مراد حضرت سلطان جان وجهان پيغمبر عالميان عليه صلوات الرحمن در (ترجمه) كيم قتال ايسترايسه كاسون همين * ضاربم تيغمله باامر قرين

محمد وعن سبيل الدين * هذا قليل عن طلاب العين

(محمد) كلمه سى قرينندن بدل يا عطف بياندر صلى الله عليه وسلم (عن سبيل) عن قرين اوزره معطوفدر (طلاب) كسر ايله طالبك جمعيدر جايع ايله جياع كبى (عين) كسر ايله اعينك جمعيدر واعين كوزى بيوك كسنه كه حسنيا تندندر حور عين فراخ چشمان بهشت ايله تفسير اولندى (ترجمه) اول محمددر دينى راه دين * آزدر بو طالبان حور عين

اليوم ابلو حسبى ودينى * بصارم تحمله يمينى * عند اللقا احمى به عرينى

(ابلو) بلادن اولوب متكلمدر تجربه ايدرم (لقا) بونده قصر اولنور (احمى) حمايتدن متكلمدر (عرين) ارسلان ياتاغى يعنى مرتبهٔ حيدرانه مى نقيصهٔ شاندن صيانت ايدرم قلجمله ديمكدر (ترجمه) خاصهٔ دين وحسب اظهار ايچون * تيغ ايله م زوردست يمين * حرب ايچنده ايلرم شان برين (بيت)

اسد على اسد يصول بصارم * عضب يمان فى يمين يمان

(عضب) تقديم مهمله ايله وزن ومعناده سيفدر صارم كبى (يمان) اصلنده يمنى اولوب ياء نسبتدن بدل الف توسيط اولندى پس يمانى ديمك غلط اولور (فائده) بعضيلر بو بيتى حضرت اميرك دكلدر ديديلر زيرا معنى برارسلان بر ديكر ارسلان سيف حمله ايدر بر يمنى قلج بر يمنلينك يميننده ايدى ديمكدر مكركه بر يمنى بوسيله حمله ايدركن كوروب بو بيتى انشاد ايليه ياخود طقوزنجى سال هجرتده سردار اكرم صلى الله عليه وسلم كنديلرينى يمنه تأليف قلوب ايچون ارسال بيورد قلرى مناسبتله كنديلرندن يمنى تعبير ايدوب يمنه نسبت ايليه ياخود يمانلرك ثانيسى مفهوم الاول اولوب صاحب يمنت معناسنه اوله كه ترجمه اكا ناظر قيلندى (ترجمه) اسد اوزره اسد باسيف حمله ايليوب كويا اولور تيغ يمان دست يمينده ميامن كان (بيت ديكر)

اقحم فلن تنالك الاسنه * وان للموت عليك جنه

(بو بيت) ابن حنفيه يه خطابا وقعهٔ جملده صادر اولمشدر (اقحم) فاءله افعالدن امردر (اقحم يا ابن سيف الله) حديثى اشارتيله داخل اول وكنديكى القا ايله ديمكدر (لن) تأكيد نفى استقبال يعنى زمان آتيده اولان نفيى تأكيد ايچون اولور

اسكن

لكن ابدى النفى دكلدر (ان ترانى) ده رؤيت عدم انكار ايله اهل سنت بو بابده يلر
دليللرى دخى اكرتأبيدى مستلزم اولسه اليوم قيديله آيه كريمه ده مقيد اولمزدى كه
بيورور (ولن اكلم اليوم انسيا) ودخى ابد لفظى ذكرى تكرار اولوردى كه
(ان يتمنوه ابدا) بيورلدى (اسنه) سنانك جمع قلتيدر (جنه) سابق الذكر مجنه در
(ترجمه) حمله قيل كار ابلزسا كه سنان * موت ايچون سنده سپر وار در همان

(وبجز) انا الامام القرشى المؤتمن * الماجد الابلج ليث كالقطن

بو رجز ابن اعثم قولنجه صفين ده اهل كوفه وعسكر حضرت اميره خطابا
عمرو بن العاصك ديديكى رجزه جوابدركه بودر * يا قادة الكوفة من اهل الفتن *
يا قاتلى عثمان ذاك المؤتمن * كفى بهذا حزنا من الحزن * اضرب بكم ولا ارى ابا الحسن
(مؤتمن) امنيت ماده سندن افتعالك مفعوليدر امين ديمكدر (ابلج) كشاده
ابرو كه آچق قاشليدر چاتق قاشلى دكل (قطن) قاف وطا مهمله نك حركه لريله
بنى اسد قبيله سى اوان يعنى محلده بر طاغدر (ترجمه) بن امام جمله قوم قريشم
مؤتمن * غالب وابرو كشاده شير چون كوه قطن

يرضى به السادة من اهل اليمن * من ساكنى نجد ومن اهل عدن

ابو حسين فاعلمن وابو حسن

(ساده) سيدك جمعيدر سادات كبى (يمن) بلاد عربده عماندن بحرانه وارنجه
متعدد بلده لرك اسميدر صنعا غوردركه تهامه در (ساكنى) اصلنده ساكنين
جمع ايكن اضافتله نون ساقط اولدى (نجد) نونله ده يمن طرفندن هند درياسنك
كنارنده ارض عراقه وارنجه يه دكين سمتيدر (ابو حسين وابو حسن) ايله كنديني مراد
ايدركه حسنينك پدريدر رضى الله عنهم (فاعلمن) امره نون خفيفه تأكيد
ايچون لاحقدر (ترجمه) يا كه راضيلر اولوب سادات اقوام يمن * هم كروه
نجد وجمله زمره ارض عدن * بيل بنم اوغللرمدر ابو حسين ايله حسن (رجز ديكر)

الا احذروا فى حربكم ابا الحسن * ولا تروموه فذا من الغبن

بو شعر معاويه نك غلامى اولان حريثك قتلندن صكره صادر اولديكه تفصيلى
بالاده سابقدر (لا تروموا) رام ماده سندن نهى حاضرك جمع مذكريدركه طلب ايتمكز
اولمالدر ديمكدر (غبن) تحريكله ايله در قريبا يازلدى (ترجمه) بو ابالحسندن
احتراز ايدلك عادة هر زمان * آكه طالب اولمكزدن سزه اير زيان

فانه يدقكم دق الطحن * ولا يخاف فى الهياج من وهن

وقد غدى بالناس فى وقت اللبن

(طحين) حا مهمله ايله در اوكدلمش يعنى اون اولمش نسنه لكن صو صامدن الناب
ياغلى نسنه يه علم اولدى (هياج) وزن و معناده قتالدر (وهن) ضعف (غدا) دال
وذال لغتدر غين معجمه نك فتحى ايله قوشلق طعامى وكسر ايله مطلقا طعامدر (لبن) سود . (ترجمه) ضرب ايدوب ايلر دقيق آسا سنزى محو و نهان * مر دميدان
شجاعت كارزارايچره همان * تيغنه ايلر بغدا نامى او مرد پهلوان (وجرد يكر)

ايها المشر لنيامن افتتن * والمتمنى ان يرى ابا الحسن * الى آخره فا نظروا ما يلقى الغبن
بو دخى شعر وانده عبد الله بن وهب حيدنك بر بيتى رجزنه جواب دركه بودر
اضربكم ولا ارى ابا الحسن * فالذى ظل الى الدنيا ركن * الى آخره (مشرلنيا)
برامرده بركسنه يى شريك ايدن كشى (افتتن) فتنه ماده سندن افتعالدن
ماضيسيدر فتنه مظهرى اولدى ديمك (متمنى) تمنينك فاعليدر (غبن) ضعف
ونقصان معناسنه (تغابن) لفظ كريمى بو ماده دندر (ترجمه) اى مشرلنيه بنى
واى افتاده چله فتن * انتظار ترجيبين كه كورمسه ابا بكر اول ابو الحسن *
پس كل بروى كوره سين كيم قنغمز كوروغبن

* (الواو) *

(نطق) ارى حمر اترعى و تغلغ ما تهوى * واسمع سبيا عا تظما الدهر ماتروى
(ارى) مضارع متكلم (حمر) ضمه ايله حمارك جمعى اوكلت اشكلر دو ظلمرسيده خرد
(ترعى) وعى اوطلنمق اولنور مضارع مؤنث مجهوليله در (تعلف) علفدن ايكنجى بابك
مؤنث مجهول مضارعيدر باو تلاتو علف حيوانه ويردكلرى لوت وضمه اتك جمعى
علوفه ضم طعامه و اول حيوانه قصله علوفه دينور لنمكن علوفه زمانمزده الف ايله
الوقه دينور معتناسنه ثلن اولنوب تقرر ايلمشدر والسكر نقله اطلاق اولنور
فى الاصل عرضى ١ الجنه و ٢ سائر حيوانات ٣ چوقه ٤ دستار ٥ نان ٦ لحم
و ٧ علف و ٨ حرم و صفالرى بقلواسى كبيكه دولت عثمانيه ده نا ويجامكلر ويريله
ويرليه كلتمسرانلركتبله سنه ثنا مللير (ماتهوى) سوديكى شى ديمكدر منعوليدر
(ظما) ظمأدن عطش وزنيده مؤنث مضارعيدر (دهر) ظرفيدر (ماتروى)
فعل مضارع منفيدر وما نافيه در سيراب اولمز قاتمرد يمكدر دوتى بلبدند (ريانه)
صفتنك تنديد روم ترويه يوم مجهول لازم اولان صولو يى تذلرك اول محكوله
مخصوص اولمقله ومالموره آتيسه لى فكر و وقت كونى اولديغيجون ديديلر
(ترجمه) علفزار مولوب خوار حمار اولنور جلو * صو سنز اولنج كشت ايدر
سلطان حيوانات اسد هر شو

وايران

واشراف قوم لا ينالون قوتهم * وقوم لئام ما يأكل المن والسلوى

(اشراف) شريفك جمعيدر آل پيغمبر مراددر اگرچه الفاظ عمومدندر (قوت) ضم وتخفيف وتاء طويل ايله آزق كه روزه وزاد ورزق وقسمت دينور (قوم لئام) دولت امويه رجالى مراددركه عدد رجال دولتلرى اون درت ومدت سلطنتلرى بيك آيدر بعض اهل تفسير * شجرة ملعونه فى القرآن آندن مراداول سلسله در ديمشلر قرينه كشفيه اول دولت رجالنده اوچ يزيد بليد وايكى وليد زنديق وايكى مروان قلتبان بولنوب برى آخر الملوك حمار ايله لقبدار اولمغله لئام تعبيرينه مستحق اولديلر * جمله سى اول سلطان دنيا ودين عليه صلوات المعين حضرتلرينه عالم مثالده ميمون صور تنده ارائت اولنمشلردر و بنم دينمى ابتدا تغيير ايدن بنى اميه دن بر كسنه در وبر روايتده مدنى اسمى يزيددر ديو وارد اولان اثر * جامع سيوطى وغيريده محرردر (من) قدرت حلواسى كه اغاج يپراقلرى اوزره ياغوب جمع ايدرلر ابتدا بنى اسرائيله نازل اولدى (سلوى) دخى بلوه ويا يلدرجين قوشى وباله دخى ديرلر عسل معناسنه وآيه كريمه ده دخى كلمشلردر بعضلر ايكيسى دخى برنسنه نك اسميدر عطاياى الهيه دن اولمغله من وانكله متسلى قيلنمغله سلوى تعبير اولندى اشته عادات كونيه وقوانين دنيويه ايچون بوما لله احكام الهيه ده اسان اصحاب ارشاد ايله رضا وتسليم تعليم وعدم تغييرى تفهيم اولنمسه ابن راونديك مشهور شعرى وتركيب بندروحى وامثالى چوق مايه دارى هوالندرر ايدى (ترجمه) چوق كرام قوم واركه قوت يوميه عديم من وسلوادر غداسى ارذل قومك ذو

قضاء نخلاق الخلائق سابق * وليس على ردّ القضا احد يقوى

(قضاء) مقضى معناسنه در قضا وقدر متعدد محللرده مذكوردر بونده برى ممدود وبرى مقصور اولمق وزن ايچوندر (يقوى) دردنجى بابدندر قوتدندر شدايله * يازدى هر حالى باشمزده قضا * قيد اولندى روسه حكم قدر * كسمش آتمشدر انى ايمه جدل * تيغ لا يسئل عما يفعل (ترجمه) بوقضا خلاقدن سبق ايتدى چون تسليم قيل * برقوى يوقدر كانله ردّ قضايه چاره جو

ومن عرف الدهر الحرون وصرفه * تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى

(حرون) فتح مهمله ايله در * فرس مطاوع الحرون * يتنده قريب يازلدى سركش معناسنه در (صرف) تحويل در كه مريدك مراديني نامطلوب اولان طريقه صرف ايله واقع اولان حادثه ديمكدر (تصبر) تفعلدن ماضيدر تكلف ايله تحمل

(يظهر) اظهاردن مضارع (ترجمه) روز كارك قصدينى هم خلقى
عارف اولان * هر بلايه صبرايدر شكواده اولمز ياوه كو (رجز)

اضربكم ولا ارى معاويه * الاخزر العين العظيم الحاويه

اضرب) مضارع متكلم (ارى) كذلك رؤيتدندر (معاويه) حرف لام اواخرنده
الابلغ معاويه بن صخر بيننده عيانكردهٔ بنان بياندر (اخزر) معجمه لرعقبنده
مهمله ايله دركبرندن ناشى كوزاوجيله باقن كسنه درعينه مضافدر (عظيم)
آخزرك صفتيدر (حاويه) بغرسقدر جمعى حوايادر بغرسغى بيوك وصفيله ايراده
سبب بودركه پيغمبر آخر الزمان سلطان پيغمبران خاتمة الانبيا محبوب المولى عليه
التحايا حضرتلرى برمكتوب تحريرى ايچون اوچ كره آدم ارسال وهر دفعه ده
طعام اكل ايدر ديو جواب رد اولندقده طويمسون ديو بددعا بيورديلر ايدى
واقعا خواص اهل عوا اولان جوعه مبتلا اولوب بين العرب اكول اولنلره
انى بطنك معاويه فى هاويه * ديمكله تعجب ايدرلركه ضرير قزوينى ديمش
وصاحب لى بطنه كالهاويه * كان فى امعائه معاويه (ترجمه) اولسه معاويه
اكرزوبرو * ضرب ايدرم ايلمزم سرفرو

هوت به فى النار ام هاويه * جاوره فيها كلاب عاويه

(هوت به) ماضى مؤنثدر آتى آتدى يعنى اسقاط والقا ايلدى (ام) انادر مأوى
ومحل معناسنه مستعاردركه (فامه) قرأن كريمده مستقره ايله مفسردر * بونده
ام هاويه لفظنى ايراد ايلمك جائزدركه ابولهبك زوجه سى اولان (حمالة
الحطب) كه ام جميلدرانى ايهام اوله * زيرا معاويه نك پدرينك همشيره سيدر
(هاويه) اسماء جهنمدندركه مذكور ايدى (جاور) مفاعله دن ماضيدر (كلاب)
كلبك جمعيدر حرف الباء اواسطنده بومحله دائر بعض فوائد هذكوردر (عاويه)
نابحه معناسنه كه نس ايدن كلابدر اول صوته نباح دينور معاويه لفظيله
مادهٔ اشتقاقلرى يكسان اولوب عوى ماده سندندر مصدرى عوايت غوايت
وزننده دراورمك يعنى كلب نابح اولمق وعواء فتح وشد ايله وقصر ومد ايله دخى لغتدر
عوعوى چوق اولان كلبدر * ودبر معناسنه دخى يزديلر (ترجمه) هاويه در
منزلى ايتدى غلو * انده ده سكانى سكان كوبكو

* (الهنا) *

(نطق) كن للمكاره بالعزاء مقطعا * فلعل يوم لاترى ماتكره
(مكاره) مساجد وزننده مكروهك جمعيدر ضدى محاسندر (عزاء) صبردر

مؤخره

مؤخره تعلق ايدر (مقطع) تفعيلدن فاعلدر پاره پاره ايدن كسنه (لعـل) ترجی موعودا يچوندر (يوم) جمله يه مضافدر (ماتكره) مخاطبك مفعوليدر كريه عد ايلديكك نسنه ديمكدر يعنی سن امور مكروهه و حوادث عارضهٔ اندوهه صبری تقسيم ايدوب انكله پريشان * وسهل وآسان قيل بو حال ايله اوقاتكذار اول مقابلهسنده حق تعالی دن مرجو وموعوددركه مكافاة ومجازاة ايدوب انك ثمرهسنی آخرتده دخی كوررسين كه هيچ مكاره خاطره كلمز برزمان ايله شرفياب اولورسين ياخود بو حالت سنده طبيعت اولوب هيچ اكدار عارضه اولمامش كبی اولورسين زيرا مادامكه دار فنا * مدار عنادر عوارضدن خلاص ومكارهدن جای مناص يوقدر (ترجمه) اولوب مكروهی صبر ايله مقابل ايله تادلخواه اوله بر كونكه انده هيچ كورمز كار پر اكراه

فلربما استتر الفتی فتنافست * فيه العيون وانه لمموّه

(تنافست) تفاعلدن ماضی مؤنثدر فی ايله التفات وعن ايله اعراض معنالرنده زبانزددر تأنيثی (عيون) فاعل اولمسيله در (مموّه) اصلنده ماء لفظندندر ماء دخی موهدر تفعيلدن مفعولدر صوانمش ديمكدر تلبيس معناسنه صكره خاصة ماء الذهب طلا ايلمكه تمويه ديديلركه مموّه يالدزلی ديمكده جريان ايلدی اندوده كبی واصطلاح فقهادندركه مموّه ومفضض يعنی كوشلی مثلا كومشلنمش آبنوس دويت وكومشلی جوز فنجان ظرفی كبی * ومضبب مجلری وكاری كومش اولان شيئ كه بونلرك استعماللری جائزدر انلردن ماعدا آلتون وكوش استعمالی جائز اولمز مكركه كومشدن خاتم ومنطقه يعنی قوشاق وحلية السيف * كه قلج وبچاق قينلرنده اولان كومشلر اوله انلرده جواز اباحه واردر * يعنی عبادت مخفی قباحت مخفی ديدكلری اوزره ارتكاب جرم وجنايت دخی بينه وبين الله فاسه سائر لره جحت اولمدقچه ستار العيوب انده غفار الذنوب حكمنی اجرا ايدر * وعبادت دخی ريادن سلامت بولور حاصلی ضرورت اولمدقچه ناسه كندی حالنی افادهده استفاده محالدر عدم مبالاته دلالت ايدر حتی احبابنه وبلكه درويشان وخدامنه دخی پريشان هيئت كيجهلك صورتيله كورنميه كه نظرلرندن مهابتی ازاله يه سبب درديديلر (ترجمه) نيجه لرحالنی ستر ايله بولدی رغبت الفت * عيون ناسه خوش كوستردی ظاهرده دل آگاه

ولربما اختزن الكريم لسانه * حذر الجواب وانه لمفوّه

(اختزن) افتعالدن ماضيدر خزينه يه قودی يعنی حفظ وحبس ايلدی ديمك

(حذر) مصدردر احتراز دیمکدر نصبی نزع خافض ایله در اصلنده لحذر ایدی (مفوه) تفعیلدن مفعولدر ملفوظ دیمکدر اصلی فوه آغزدر جمعی افواهدر (جوهری) فم لفظنده میم واودن عوضدر دیدی وفوه کلمه سنده ذخی هادن بدل میم کاوردیدی * محرر فقیر * صانه الله عن طریقة الشریعة فی معرفة الحقیقة من تقصیر * دیرکه ایکیسندن روماللاختصار عوض قیلندی زیرا هادن بدل اولدقده فوم اولوب معنای دیکر احتمالی اولور واودن عوض اولدقده اولوب ضمیر لاحق ظن اولنور انلردن خالی اولمق احقدر (معنی) چوق کریم واردرکه لسانی سبب سلامة الانساندر دیوخوف جواب ایله حبس ایلدی مع هذا لسان الحال انطق من لسان القال) سری اوزره مرادی معلوم ومرامی مفهوم اولدی کهکاردن بری دیمشدر * ولئن ندمت علی السکوت بمرة * فلقد ندمت علی الکلام مرارا * حضرت سرحلقهٔ اصحاب آکاه * امیر السالکین اوّاه * صدیق عتیق رضی الله عنه بیورمشلرکه کاشکی ذکر اللهدن غیریده اخرس یعنی بیزبان اولیدم واکثریا اغزلرنده طاش حبس ایلمکله کلامدن لسانی کف بیورردلرمش (ترجمه) جوابک احترازندن نقی چوق مرد عارفلر * زبان حفظ ایدوب اولدی لسان حالله اوّاه

ولربما ابتسم الوقور من الاذی * وفؤاده من حره یتأوه

(ابتسم) افتعالدن ماضیدر بسامت عرض ایلدی دیمک انفعالک ضدیدر کولج یوز کوستردی (وقور) فحله صاحب وقار دیمکدر وقار کبر ایله ذلک میانیدر که بوستنک حکمنی ویرمکدر * مخاخسته سفاهتک میانی اولدیغی کبی بوحالده اعتدال اصعب احوالدر (فؤاد) بونده مطلقا داخل بدندر ضمه لیدر (یتأوه) آه لفظندن تفعل بابنک مضارعیدر که اربابنه اوّاه دیرلر * اللهم انی اعوذ بک من علم لاینفع وقلب لایخشع ودعاء لایسمع ونفس لاتشبع تحدیث طویلنک ذیلنده ابن مسعود رضی الله عنه روایتیله * اللهم انا نسألک قلوبا اوّاهة مخبتة منیبة فی سبیلک * بیورلمشدرکه اوّاهی قلبه صفت ایلدیلردلیلدرکه تأوه درونی تأثیرده ابلغدر ولفظ آه اسم الله اولدیغی امام مناوی (دعوه یتنه) حدیثی شرحنده بسط ایلدیکی حرف التاء اواخرنده اشارت اولندی (نادره) حضرت صدیقک القابی خمسه سندن بری اوّاهدر ودردی صدیق عتیق امیر السالکین ذوالخلال ذکارنوی حاشیه سنده ابن علان اعلان ایدوب ابراهیم نخعیدن روایت ایلدیکی مجله التصابده دخی واردر (ترجمه) وقور اولان بشوش

اولورنیجه کره اذادن لیك * ایدرتاب تب غمدن دل زاری دمادم آه (نطق دیکر)

اصم عن الکلام المحفظات * واحلم والحلم بی اشبه

(اصم) فتح وضم مهمله وشد میم ایله متکلم مضارعدر صمم اظهار ایدرم تصام ایدرم دیمکدر (محفظات) افعالدن فاعلك جمع مؤنثیدر کلمك صفتیدر مفردی محفظ وزن ومعناده مغضبدر واحفاظ اغضابدر (احلم) حسن بابندن متکلم حلیم اولورم دیمك (اشبه) امثل وانظر معناسنه که یك بکزر یعنی کورنلر حلیمك تام محلیدر دیرلر (ترجمه) اولوب مغضب اولان سوزدن صمم دار * اودمده حلم ایدرم اولوب آکاه

وانی لاترك جل المقال * لئلا اجاب بما اکره

(اترك) مضارع متکلم (جل) ضم جیم وشد لامله جلیل ماده سندندر معظم الشیء معناسنه (لئلا) اصلی ان لا ایکن نونی لامده ادغام واوّلنه حروف جردن لام کادکده لالا اولدی التباسدن حذرا رسم مرقوم اوزره مرسوم اولدی (اجاب) اجابتدن متکلمك مجهولیدر (اکره) متکلم مضارعدر (ترجمه) دخی بن تارکم لفظ جلیلی * جواب اولمایه تا حرف جکرکاه

اذا ما اجترت سفاه السفیه * علی فانی انا الاسفه

(اجترت) جرماده سندن التزمت وزن ومعناسنده در (سفاه) سفه کبی سفاهتدر که خفت عقل (سفیه) عقلی خفیف که درجهٔ کماله عقلی بالغ اولمامش اسفه سفیهك افعل تفضیلیدر * بومأل سابقا (ع) للناس حرص علی الدنیا بتبذیر * بیتنده حرف راده افاده اولندی (ترجمه) سفیهك هزلنی ردّ ایلسم کر * بن اندن اسفهم بیشبهه ایواه

فلا تغتر برواء الرجال * وان زخرفوا لك اوموهوا

(لاتغتر) غروردن افتعالك نهی حاضری (رواء) رؤیتدن حسام وزننده منظره یعنی باقمه جق محلدر دیدار کبی (ان) وصلیه (زخرفوا) معجمه لر ومهمله ایله ماضینك جمعیدر تزیین ایلدیلر دیمکدر (موهوا) دخی وزن ومعناده عطف تفسیریدر شعر سابقده مموه یازلمشدر (ترجمه) مزخرف امرسن اولمه فریفته * سکاکر ایتسه تمویه نظرکاه

فکم من فتی یعجب الناظرین * له السن وله اوجه

(کم) تکثیریچوندر (یعجب) افعالدن مضارع بکندررو عجبه کتوررد یمك (السن) لسانك جمع قلتی (اوجه) وجهك کذلك جمعی (ترجمه) نیجه لر وارکه خوش

کفتار وديدار * زبان ورويى چوقدر کاوله دلخواه

ينام اذا حضر المكرمات * وعند الدناءة يستنبه

(ينام) نومدن مضارع در اويور ديمك * الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها (مكرمات) فتحله وضم مهمله ايله در مفردى مكرمه صفت حميده در (دناءة) وزن ومعناده خساستدر صفتى دنى دخى خسيس وزننده در الچاقلق (يستنبه) استفعالك مضارعيدر بيدار اولور اويانر ديمكدر (ترجمه) كرم وقتنده نائم كورينور اول * دنائتده اويانر هم اوكراه (نطق ديكر)

ليس الكريم الذى ان نال منزلة * اونال مالا على اخوانه باها

(نال) تكرار اولنقده نكته بودركه منزله ومرتبه يه نيل ووصولك اسباب وطرق مال واشيايه وصول وتملك اسباب وطرقنه مخالف اولمسيدر (باها) مفاعله دن ماضيدر وزن ومعناده فاخر يعنى فخر ايلدى نازلندى وبيوكلندى ومالك اوليغى دنيوى اشيا ايله مغرور اولدى ديمكدر بوحالت احوال حسنه دن دكلدر حتى اثرده بن سيد اولاد آدم وانكله بنده فخر يوقدر بن تفاخر ايلم بيورديلر واهل حديث (الفقر فخرى) حديث دكلدر دبو حكم ايلدكلرينك برسببى دخى كنديلرى مابه الافتخار اولان امورايله دخى فخردن تنزه وتبرى ايلسدى پس (كاد الفقر ان يكون كفرا) بيورمغله شدائد نخيمه سنى بيان بيوروب (اللهم انى اعوذ بوجهك الكريم واسمك العظيم من الكفر والفقر) وسائر حديثلرده دخى كفر ايله فقردن استعاذه لرى واردر (اللهم احينى مسكينا) حديثنده سكونت قلب واطمئنان دل مراددر زيرا آخر حديثده ذلت ومسكنتدن وفقر وكفردن استعاذه بيورديلر وبر اثرده دخى پيرلكده بنم رزقى اولكيدن زياده وسعتلى قيل ديو دعا بيورمشلر (فبأى حديث بعده يؤمنون) پس بوتقريره كوره مخالفات نبويه ديو مجموعه لرده بعض جهله نك يازدقلرى مزخرفات شايان التفات اولمديغى آنده يازدقلرى مصحف وتسبيحدن دخى ظاهردر زيرا شمائل وشفا * وسائر كتب حديث بوعهده وفايدر وبوبيتك على بيت تاليدر (فائده) حزب اعظم نام مجموعه ده كه منلاعلى قارى اعظم ١٠١١ تاريخنده رحلتندن اوچ سال مقدم جمع ايلمشدر آنده فقرا ختيار ايدن كمسنه ورد ايلمك بابنده وارد اولان بعض آثارى درج ايلمشدر واكا مداومت ايدن كمسنه اربابندن مأذون اولوب انده اولان فقردن مراد فقر صورى اولماق اوزره تصحيح نيت ايله دوام ايليه والاتدريجى فقر صورى مستولى اولمق مقرردر ديديلر * بوفقير اكابر مختصر

ترکی حاشیه تحریر ایلمشدر (ترجمه) اکر مال ویا رتبه بولسه بر کس * کریم اولمزاید رسه نخری که گاه

الحر یزداد للاخوان تکرمة * ان نال فضلا من السلطان اوجاها

(حر) عبد لك ضدیدر لکن بونده کریم وسخی طیب النفس کسنه دیمکدر (تکرمه) تکمله وزننده انك کبی تفعیل بابندن مصدردر یاسی اسقاط وبدلنده تالاحق اولورکه مصدریتنی تأکیدایدر تتمیم دخی تتمه اولدیغی کبیدر اخوان ولایق احسان اولنلره کرم ولطفله تعظیم ایلمکدر حتی شاعر دیمش (ان الکرام اذا ما اسهلوا ذکروا * من کان یألفهم فی المنزل الخشن (ترجمه) اودر آزاد ایده اخوانه احسان * کاورسه سوی شهدن مال یا جاه (نطق آخر)

یا اکرم الخلق علی الله * والمصطفا بالشرف الباهی

(مصطفا) صفوتدن افتعالك مفعولیدر واوی الفه مقلوبدر ورسمی الفدریاسی خطا مشهوردر (باهی) مهموزمسمله لدر شرف وزننده بهادندر قصرایله که فی الاصل حالنه موئس اولان دوه درو بونده محاسنه راست کان شرف دیمکدر وافق شن کبی (ترجمه) ای اکرم خلق خداوی کائناته پادشاه * ای مصطفای ماسوا سنسین شرفیا روپناه

محمد المختار مهما اتی * من محدث مستفظع ناهی

(محدث) افعالدن مفعولدر حادث معناسندن بعید دکلدر (مستفظع) استفعالدن مفعولدر فظیع وشنیع عداولنان امر وکار سخت (ناهی) خبردر نهی ایدیجی دیمکدر بهرحال یاسی تنوین سببیله ساقط اولوب بعده مرسوم اولان یا اشباع وزندن پیدادر (ترجمه) سن ای رسول کائنات * وی مجتبای بالذات * کرحادث اولسه بدصفات * نهینده سنسین چاره خواه

فاندب له حیدر لا غیره * فلیس بالغمر ولا اللاهی

بو شعر هرامرده بن ازدل وجان خدمته مشتاقم سائری بلکه طبع همایونی منفعل ایلمکله دنیا وآخرتلری خراب اوله حقیقت حالدن آگاه دکلاردر وبن اکرچه حدیث السن لکن لهو ولعبه مائل اولان طفل بالغ ویا پیر نابالغ کبی دکلم هرامرده بکا تنبیه بیورلدیمك مألنده صادر اولمشدر (اندب) نونله باب اولدن امردر دعوت ایله وندا قیل (له) فی المحدث یعنی امر حادث فظیع وقوعنده دیمکدر (غمـر) معجمه ایله عمر وزننده در ارباب تجربه دن اولمیوب امور واحوال مقتضیه دن خبردار اولمیان نادان معناسنه (لاهی) لهو ولعب ایدن کشی

(ترجمه) انجق بكا امر ايله سن * دفع اولسون اول حزن ومحن * چون اولمدم نادان فن * لهو ايلمزوقتم تباه

ترى عماد الكفر من سيفه * منكسا باطله واهى

(عماد الكفر) كفرك اساسى * وياسنجاغى وبيراغى (من) جار ومجرورى منكسه تعلق ايدر (منكس) نونله تفعيلدن مفعولدر معكوس و مقلوب وسرنكون (واهى) ضعيف ومنكسر ومنشق وسست (ترجمه) كفراوله منكوس الاساس * بوتيغ نصرت ويره ياس * باطل بوله هم اندراس * حق اهلى كورسونلر رفاه

هل العدى الاذياب عوت * مع كل ناس نفسه ساهى

(هل) حرفدر وجود موضوعدن سؤال اولنورسه بسيطه دو * مثلا هل الحركة موجودة كبى حركتك وجودى وارميدر ديمكدر * واكر موضوعك برحالندن سؤال اولنورسه مركبه در (هل الحركة دائمة) كبى كه حركتك دوامى ويا انقطاعى سؤالدر * قد معناسنه دخى اولور (هل اتى على الانسان حين) كبى ودخى ما معناسنه اولوربونده اولديغى كبى استفهام انكاريدر ما العدى ديمك اولور والهذا الاكادى (ذيل) تاريخ اتمام شرحدن يكرمى ايكى سال مقدم سورة فاطر اوائلنده (هل من خالق غير الله) كريمه سندن تدريس امتحاننده بو تحقيق سياقنده بغير سكين ذبح اولنديغمده ظاهر وباطنمدن فلله الحمد والمنه طلب وآرزومى دخى منساب اولمشيدى (لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان) (عدا) زنا وزننده اعدا كبى جمعدر (ذياب) صراط وزننده جمعدر مفردى ذئب قورددر لرسه دخى دينور * حتى كورد قوردن غلطدر ديديلر برزبانكار خبيث حيواندر عينى دير كه بين العرب معروفدر كه قورد بركوزيله نائم وديكريله دخى كندى بنى اعدادن حراست ايدر مراره سنك طلاسى وقاعده مشهود الخاصه در دو تحفة المؤمنين ترجمه سنده مذ كوردر (عوت) ماضى مؤنثدر عوا صله كلب وذئب وابن آوى يعنى شغال صوتنه ديرلر * صهيل فرس * هدير حمام * زئير اسد نباح كلب * لغات مخصوصه در (ساهى) غافل معناسنه در وغفلت انبيايه دخى واقع اولورامى دانا حبيب خدا عليه التحايا ده بشكره سهو وقوعيله بشريتنى اثبات ايلمشلردر كه كشف الاسرار اوائلندن صاحب درة بيضا املا ايدر (ترجمه) دشمنلرك كوياذ ياب * عوعوايدرلر چون كلاب * اصحابه ويررلر عذاب نفس بيلوب ديمزلر آه

سيزم

سيهزم الجمع على عقبه * بجيد روالنصر لله

بو بيت (سيهزم الجمع ويولون الدبر) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (يهزم) مضارع مجهول (عقب) فتح وكسر ايله اوكچه كه جمعى اعقاب كلور فارسيده پاشنه وپاشه ديرلر حتى ولد معناسنه عقب ديدكلرى كبى پاشه دخى ديرلر غلط ايدوب پاشا ديو كودكانه خطاب ايدرلر (ترجمه) اعدا اولور مغلوب دين * معكوس واديارده قرين * حيدر اولوب نصرت رهين * ايلر عنايت اول اله

(الياء التحتيه)

(نطق) ان المكارم اخلاق مظهرة * فالدين اولها والعقل ثانيها

(مطهره) تفعيلدن مفعول مؤنثيدر اخلاقه صفت اولوب خصايص حسنه ديمكدر (ترجمه) مكارم بالذمشربلردر ايله اكتساب آنى * برى دين الهيدر عقلدر آكاهم ثانى

والعلم ثالثها والحلم رابعها * والجود خامسها والفضل سادسها

(علم) واقعه مطابق اولان اعتقاد جازم ايله معرفدر حكما ديديلركه صورت شيئك عقلده حصوليدر اول اخصدر وعلم فعلى غيردن اخذ اولنميان علمدر * وعلم انفعالى غيردن مأخوذدر * وعلم اليقين اموري وقوعى اوزره تصوردن دليلى ظاهر اولان علمدر * علماء دين ديديلركه علم معلومه تابعدر * يعنى الله تعالى نك جميع معلوماتى كلجك زمانده هر نه وصف اوزره بولنه جق ايسه * ودخى وجوده كلورمى يا كلمزمى ازلى آزاليه علمنده مقرردركه كلجك زمانده اوله جغى كبى بيلور و بيلديكن تقديراولوخه كتب ايدر بوكه بناء جبرلازم كلمز اكر معلومات تقديره وعلمه تابع اوليدى يعنى اشيانك اولديغى وصف اوزره بولنمسنى موجب اوليدى جبرلازم كلوردى لكن حال وشانك عكسنه ملابسدر وعلمك معلومه تابعيتى قاعده سنه بودخى مبنيدركه تحصيل اولنه جق معلوم اكر فرض ايسه طلبى دخى فرضدر واجب ايسه تعلمى دخى واجبدر * سنت ايسه اوكرنمك دخى مسنوندر وكذلك ناذله وامر بالمعروف ونهى عن المنكر دخى بويله در فرضله امر ايدى قول اوزره فرض وواجبله امر لذن دخى فعلنه كلمسى واجبدر وقس الباقى عليه * بو عصرده رياضات شاقه محالدر كال قابليت واستعداد وقتيدركه مقابليتك ظهورى نيته طالب اولورسه حق تعالى انى خلق ايدر و علم معلومه تابعدر ديمكله بو معنى دخى ملحوظدر (سادسها) اصلنده سادس ايدى سينى يايه قلب اولنمشدر تايه دخى قلب اولنوب دال تايه ادغام ايله سات دخى دينور التنجى ديمكدر قطعى اصلنده

تمطط اولدیغی کبی که السنة ناشد حاج الحرمینه حاجی دیدکلری دخی بو قبیلدندر دیدیلر (ترجمه) علمدر ثالثی نشرایت دخی دردنجی حلم اولدی * سخادر بشنجی انك صای التجیده احسانی

والبر سابعها والصبر ثامنها * والشکر تاسعها واللین باقیها

(بر) کسر وشد ایله لطفکه شرك نقیضیدر (لین) کسر ایله خشونتك ضدیدر آیه کریمه ده (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا) مألی مراددر (ترجمه) لطیف اولمق یدنجیدر صبر اولدی آکا ثامن * شکر تاسع اولوب عاشر تملقدر قیل اصغانی

والنفس تعلم انی لا اصادقها * ولست ارشد الا حین اعصیها

(اصادق) مفاعله دن متکلمدر دوستلاشرم دیمکدر ارشد دخی متکلمدر هدایت وطریق مستقیمه نائل اولورم (اعصی) دخی متکلمدر (ترجمه) بنی نفسم بیلور که بن اکا دوست اولمزم زیرا * هدایت بولورم ایتسدکجه هردم آکه عصیانی (نطق دیکر)

ومحترس فی نفسه خوف زلة * یکون علیه حجة هی ما هیا

اول بیت واو رب در تکثیر وتقلیلی محلنه منوطدر (خوف) نصبی نزعله در (زله) آیاق قایمق لغزش معناسنه لکن بونده خطادن کنایتدر (ما) دوامیه در (هیا) کسر ایله والفی یانك فتحه سنی اشباع وزن ایچون مد ایله در (معنی) نفسنده چوق اهل حذر واردر که حز القدن دائما خوف ایدر مع هذا اول خوفی کندی علیه نه یعنی خلافنه حجت اولور واول حجت خصومت مادامکه نفسی باقیدر بنه حجت علیه درنعوذ بالله تعالی بو مألده محمود وراق خوش دیمشدر (ایا رب احسنت عودا وبداءة * الی فلم ینهض باحسانك الشکر * فمن کان ذا عذر لدیك وحجة * فعذری اقراری بان لیس لی عذر) (ترجمه) نفسنده چوق اهل زلل * وار که ایدر خوف خلل * مادام ایدر حسن عمل * خصمانه بیلور حجتی

فقلص بردیه وافضی بقلبه * الی البر والتقوی فنال الامانیا

(قلص) تفعیلدن ماضیدر جمع وبر یره کتوردی وثلاثیسی بو زلدی وچکلدی دیمك (بردیه) اصلنده بردین تثنیه در مفردی برد بر نوع لباسدر (افضی) فا ایله افعالدن ماضی اولسدردی ایصال ایلدی دیمکدر (آمانی) امنیه نك جمعیدر مقصودلردر (ترجمه) هم ایتدی دامن درمیان * تقوی وبره هر زمان * اولدی توجهده جنان * حاصل ایدوب امنیتی

وجانب اسباب السفاهة والخنا * عفافا وتنزيها فاصبح ماليا

(جانب) مفاعله دن ماضيدر حذر ايلدى وبونده صرف ايلدى ديمك (خنا) فتح معجمه ونونله بدكويلق (عفاف) عفتكه مفعول ثانى اولور (ماليا) اسم فاعلدر مهموز در معتل دكلدر *لكن براى قافيه ياايله اداولنور عاليادخى نسخه در الف اشباع دكلدر علامت نصبدر (ترجمه) ايدوب سفهدن اجتناب هر لفظى اولمقده صواب * عفت نزاهت انتساب * پر مجمدت هر حالتى

وصان عن الفحشاء نفسا كريمة * ابت همة الا العلى والمعاليا

(صان) ماضيدر نكهداروحافظ اولوب صيانت ايلدى (فحشاء) فحش كبى قولا ويافعلا قبيح (ابت) ماضى مؤنث اباء امتناع ايدوب چكندى وقاچندى ديمك (همت) قصد وعزم حسنيات (على) ضمله رفعت وشرف (معالى) مساجد وزننده جمعدر مفردى معلاة على معنا سنه كه صورى وحسى اولسون معنوى وعقلى اولسون (ترجمه) نفس كريمن اول ايدر * بدحالدن صون وحذر * هر شيئه قصدا يتمز مكر * كوره شرفله رفعتى

تراه اذا ماطاش ذو الجهل والصبى * حليما وقورا صائن النفس هاديا

(طاش) ماضيدر عجله وخفت ايلدى (هادى) يول كوسترن يعنى طريق هدايته ارشاد ايدين كسنه در حق شاعر دقيقه دان محمد بن سمان رحمه الله بيورر * طريق الهدى لولاح للعين شخصه * لشاهدت وعاظ الانام حيارى * ولو كان مثل الخمر كل محرم * لكنت ترى كل القضاة سكارى (ترجمه) اينسه اكر جاهل صبى خفت اولوب بد مشربى * محمود حك اولمش مطلبى ذاتنده انسانيتى

له حلم كهل فى صرامة حازم * وفى العين ان ابصرت ابصرت ساهيا

(كهل) دوموى كه اوتوزياشنى كچوب هنوز تقوتى تام * وصنائع تجربه ده مستحكم اولان كيشى (صرامت) شجاعت وكسكينلك (حازم) احتياط ايدن كسنه (ابصرت) افعالدن ماضى مخاطبدر (ان احسنتم احسنتم لانفسكم) تكرارى كبيدر (ترجمه) حلمى متانت اوزره در * حزمى صرامت اوزره در * سهوى بصيرت اوزره در * ظاهر ده بوقدر همتى

يروق صفاء الماء منه بوجهه * فاصبح منه الماء فى الوجه صافيا

(يروق) مضارعدر معجب يعنى سبب تعجب اولور (ترجمه) صوكبى روينده صفا * پر حسن وبهجتدر لقا * آندن آكور صولر بها * بو وجهله در صفوتى

صبورا على ريب الزمان وصرفه * كتوما لاسرار الضمير مداريا

(ريب الزمان) ريب المنون كبي حادثهٔ روزكاردر (صرف) تحويل وتحول وتبديل وتبدل (كتوم) فتحيله دركتمده مبالغه دن (ضمير) قلبي جامع اولوب واو كا وقوف عسيرتلي اولان شيدر (مداری) مفاعله دن اسم فاعلدر مصدرى مداراة كاور فارسيده تاسي حذف اولنوركه حافظ قدس سره بيورر * آسايش دوكيتي تفسير اين دو حرفست * بادوستان تلطف بادشمنان مدارا * رفق ولطفله عداوتي ستر ايلمكدر (ترجمه) اولور حوادثده صبور * رفقيله هم تابع اولور * ايدر مداراة ايله سور * دشمن بولور امنيتي

لهمة تعلو على كل همة * كما قد علا البدر النجوم الدراريا

(بدر) آيدن اون بشنجي كيجه كه تام القرص اولوراول اوچ كيجه نك كونلرينه ايام البيض ديرلر (دراری) مساجد كبي جمع ومفردي درى ضمله وكسرايله دخی وارد ويانك تشديديله دربراق وضيادارديمكدر بياض اولمغله درونسبتدر (ترجمه) عالى وسامي همتى * جمله همدن رتبتى * چون بدر آنك نسبتى * سائر نجومه رفعتى

ومن فضله يرعى ذماما لجاره * ويحفظ منه العهد اذ ظل راعيا

(ذمام) ذال معجمه ايله ذمتك جمعيدر عهد وامان وحق وحرمت (ترجمه) فضلندن ايدر اول كرم * همسايه سنه لطفى هم * حفظن بيلور امر اهم * كوزلر اوعهد وحرمتى (نطق آخر)

النفس تجزع ان تكون فقيرة * والفقر خير من الغنى يطغيها

فقره متعلق بحث كثير خصوصا حرف راده كرات ايله تحرير اولنمشدی (يطغى) افعالدن مضارعدر فاعلى غنايه عائد ومفعولى نفسه راجعدر (ترجمه) نفس ايدر فرياد درويش اولمدن * خيردر فقر اكثرى عاصى غنى

وغنى النفوس فى الكفاف وان ابت * فجميع ما فى الارض لا يكفيها

(كفاف) فتح وكسرى جائزدر برشخصى سؤال ناسدن منع ايدن مقدارى رزق وقوتدر (ترجمه) پس كفاف ايله اولور نفسه غنا * بوخسه بترا كه آلتون معدنى (نطق ديكر)

للغنى فى النفوس والفقر فيها * ان تجزت فكلما يجزيها

(تجزت) اصلنده تجزئت تفعلدن ماضى مؤنث اكتفا ايلدى ديمك (يجزى) وزن ومعناده يكفى كبي مضارعدر وبتركفايت ايدرديمك (ترجمه) غنى اولور رضا عنله طمع ايدرفقير آنى غنا وفقر اولور نفسنده محكوم ايدر انسانى

علل النفس بالقنوع والا * طلبت منك فوق ما يكفيها

(علل) تفعيلدن امردر تعليل ايله اكلندرمك عذر بولوب بهانه بيدا ايت ديمكدر تعلل عذرايتمكدر (قنوع) ضمله قانع راضى ديمكدركه شاعر شعرنده اعزنى القنوع ديمشدر * حتى لبيد رضى الله عنه بيورر (فمنهم سعيد آخذ بنصيبه * ومنهم شقى بالمعيشة قانع * ومثلده سائردركه * خير الغنى القنوع وشر الفقر الخضوع * قاعده فعول صيغه سنده جمله مفتوح الفاء اولنلر مصدردر لكن درت لفظ واردركه مفتوح ايكن اسمدر * وضوء وقود * ولوع * قبول * بونلردن ماعدا جميع اسماء مضموم الفادر (ترجمه) ايدوب تعليل نفسك قيل قناعت كارسن يوخسه اولور طالب كفايتدن زياده بويله درشانى

ليس فيما مضى ولا فى الذى * لم يأت من لذة لمستحليها

(مستحلى) حلاوتدن استفعالك فاعليدر لذيذ عدايدن كمسنه (ترجمه) كچندن كچ كلندن اومه لذت قبل عقيده لك بالك * كچ آنلردن شكر بو حاله بيلسن لذت ايمانى

انما انت طول عمرك ما عمـ * ـرت بالساعة التى انت فيها

ميم مشدده نك برى مصرع ثانيه مرهوندر (طول) منصوب فى ظول تقديرنده در يعنى سن معمر اولديغك مدت عمرطو يلكده مغرور كاسين الا سن آنك ايچنده بولنديغك آن ايله معمرسين كه عمرك اندن عبارتدر * انك دخى برمقدارى ماضيدن جزء * وبقيه سى مستقبلدن جزءدر * بعض فقراء طريقة بكريه حضرت صديقى عالم مثالده كوروب وصيت رجا ايلدكده (كن ابن وقتك) بيورمشلر يعنى سن بولنديغك وقتك اوغلى اول كه اوغل بربابايه منتسب اولديغى كبى سندخى بروقته حصر نفس ايله وابو الوقت اولمه كه بر كمسنه نك اولادى متعدد اولديغى كبى سندخى اوقات كثيره يه منسوب اولمه ديمكدركه بيورمشلر * صوفى ابن الوقت باشد درمثال * ليك صافى فارغست ازاز حال * شيخ محمد نيازى مصرى قدس سره بيوررر * ابن وقتم بن ابو الوقت اولمزم * عبد محضم بن تصرف قيلمزم (ترجمه) سنك عمردرازك دقت اينسك وقت حالكدر * قو ماضى ايله استقبالى حالك اول نكهبانى (بيت)

اذا ما شئت ان تحيى حياة حلوة المحيا * فلا تحسد ولا تبخل ولا تحرص على الدنيا

(حلوه) ضمله لذيذ وشيرين (محيا) حيات (ترجمه) اكرشيرين حيات ايله

دیلرسن عیش دورانی * حسود اولمه بخیل اولمه حریص اولمه بو عرفانی (نطق)

اذا اظمأتك اكف الرجال * كفتك القناعة شبعا وريا

(اظمأت) افعالدن ماضی مؤنثدر سكا عطش ویروب صوصادرسه تشنه ایدرسه (اكف) كفك جمع قلتی كف آوج آیه كبی (كفت) ماضی مؤنثدر اكف ایله جناس اشتقاقی واردر (ترجمه) سنی دلتشنه ایلرسه رجالك دست انعامی * قناعتدن سكا كافی اولور براقمه بر جامی

وكن رجلا رجله فی الثری * وهامة همته فی الثریا

(رجل) فتح وضمله (رجل) كسر وسكون ایله جناس خطی واردر ایاق كه قدم دخی دیرلر پای كبی (ثری) یاش طپراق طین كبی كه خالك نمناكیدر اكر نمناك اولمزسه ثری دكل ترابدر مصباحده دیركه ثری اول عالك یعنی ساقز كبی چامور دركه قوملی اولمیه زیر زمین مراددر كه مقابله‌دن مبالغه یه حمل اولنمسی دركاردر (هامه) باش در جنسی هام در تاسی وحدت ایچوندر بلا تاه دخی مفرد محلنده ز بازددر (ثریا) تصغیر ایله اولكردر كه پروین فارسیدر منازل قمردندر متعدددر حتی سلطان ارض ورما علیه التحایا حضرتلری عمیلری عباس جنابنه اراءت بیوروب سنك نسلكدن بونلرك عددنجه ملوك كلسه كركدر بیورمشلركه دولت عباسیه رجالی مراددر وقمزده آنلرك برقاچی رؤیت اولنور حدت باصره یی آنكه دخی تجربه ایدرلر طلوعی ایارك اوننده وغروبی تشرین ثانینك اون اوچنده در ثری ایله مجانست مادیه‌لری واردر (ترجمه) ایاغك فی المثل تحت الثراده اوله ذلتله همای همتك فوق العلاده اولسه دمهامی

ابیا لنائل ذی ثروة * تراه لما فی یدیه ابیا

(ابی) فعیل صیغه سنده ابلو امتناع ایدن كمسنه كه بونده حالدر * ورد العجز بوصدره‌در (نائل) نوال كبی عطادر (ثروت) غنیلك حتی فروه اصلنده ثروتدر مثلثه قایه مبدلدر مناسبتلری كورلك اهل قدرت لباسی اولمسیدر (ترجمه) عطای اهل ثروتدن سنك اولسون اباحالك * كوره سین نوله اهل وسعك ای درویش انجامی

فان اراقة ماء الحیاة * دون اراقة ماء المحیا

(اراقة) افعالدن مصدردر احیانا الفی ها یه قلبله دخی مستعملدر هراق ماضیدر ویهریق مضارع هاسی فتحله درهراقة كسر ایله مصدردر معناسی دوكمك صو اولسون قان اولسون مایع هرنه ایسه (دون) الشاغی والحق ویقین دیمك (محیا)

وجه معناسنه وشراب اسماسندن دخی معدوددرکه شاعر دیمش * یاساقی المدامة حي على الصلاة املا زجاجنا بجميافقد خلا * جسمي زجاجي وحياك قهوتي * يا كامل الملاحة باللطف والعطا (نكته) مشهوردرکه زمین تاردهیعنی ظلمات ایچنده برچشمه واردرکه منبعی پوشیده ریا کاچشمهٔ حیوان وصوینه ماء الحياة دیمشلر در جناب ذوالقرنین وحضرت خضر علیهما السلام بربر شجراغلری وارایدی انکله داخل ظلمات اولدقلرنده ایکی طریق ظاهر اولوب بربرینی اختیار ایلمشلرایدی ذوالقرنین قرق کون کزب بولمدی حضرت خضر امر فیاض ایله عین الحیاته واصل اولوب وغسل ونوش ایدوب صوینی بولدردی اهل تحقیق دیدیلرکه انلراول ایکی سالکه بکزرکه فنا فی الله ظلماتنده بقا بالله آب حیاتن طلبکار اولوب بری طریقته ذاهب اولوب امتثال باوامر مرشد ایله مقصوده واصل وبری آلایش دنیا ایله محروم قالدی وشجر اغلری ذکر الهیدرکه سالک انکله منور اولدی ساده دل اولان ظن ایدرکه کوزیله کوردر اول غلطدرکه شهودی اولان اکر کوزینی قاپرسه دخی واقع اولور دیدیلر (والله اعلم) (فائده) ماء محیا فارسیده آب رووترکیده دخی یوزصویی دوکمک رجاونیازدن کنایه‌دز * ابن اثیر مثل سائرنام کتابنده دیرکه ابوتمام شاعر بو بیتنده * لا تسقني ماء الملام فانني * صب قد استعذبت ماء بكائي * ماء ملامت ایراد ایدوب بنی آب ملامتله ای حبیبم اسقا ایلمه زیرا بن عاشقم دائما کریانم ودمعهٔ کریه تلخ اولمق لوازم عشقدندر شایدکه آندن دخی آجی اولمیان آب ملامت انک مرارتنی لذتنه تبدیل ایدوب بنم اشک مشک عشقم عذب اوله وبکا المی آزاوله دیمکدر * شاعرلک ظرفاء احبابندن بری بو بیتی کوردکده اکا برشیشه کوندروب برمقدارماء ملامتک لزومی وارارسال بیوررسونلر دیدکده ابوتمام حاضر کلام دخی یازمشلرکه بکا انلر جناح ذلدن بر ریشه بعث ایلسونلر بن دخی انلره اب لوم ارسال ایده یم * یعنی بونده استعاره وارد رقرآن کریمده (واخفض لهما جناح الذل) وارد اولدی ذل قنادینی ابوین ایچون مرحمة دوشه دیمکدر رحمان مرحمت ایله معناسنه در جناح بولمق لازم دکل کذلک آب ملامت دخی الحقیقة قطرتما موجود کلدر دیمش اولور * ابن اثیر دیرکه جناحک ذلده استعمالی ماءک ملام ایچون استعمالی کبی دکلدر زیرا جناح ذله مناسبدرکه برمرغ یاوریلارینه شفقت وتعطف ایلسه قنادلرینی خفض ایدوب روی زمینه فرش وا القا ایدر وتعب وضعف حالنده دخی بویله اولدیغی مشهود ومحسوسدر مفقوددکلدر انسان دخی متکبر ومنفعل وبی تاب اولدقده باشنی

صالر جناحه شبیه اولان اللر ینی براغور ٭ پس انك ذل وتواضعی مرغك طور
مذکور ینه تشبیه اولنوب استعارهٔ مکنیه اولنمش که جناح آکا قرینه در وه شبه
بها اولان حالت ایچون ملایم اولان اموردندر اما ماه وملام بوقبیلدن دکلدر
دیمش پس بعض ارباب نقل دخی دیرکه اوتمام ایکی تشبیهك فرقنی بیلمزکیمسنه
دکلدر زیرا ماه ملام دخی استعارهٔ مکنیه درکه ملامتی بر بئر عمیقه ٭ واکا قوعی
دخی حیرت ودهشتی مستلزم اولمقده اول چاه قعورهٔ واقع اولمغه تشبیه ایلدی ٭
وقرینه سی دخی اکا اثبات ایلدیکی مأدر عینیله جناح ذل کبی اولور ٭ بو اعتراض
دخی چوق صوکتورر (من حفر بئرا الاخیه فقد وقع فیه) (ترجمه) حقیقتده
کشی آب حیاتن دوکلك اهوندر ٭ دمادم آب روین دوکــه ـدن فهم ایله
ایهامی (نطق آخر)

لا تعتبن علی العباد فانما ٭ یأتیك رزقك حین یؤذن فیه
(لا تعتبن) عتابدن نهی حاضردر ٭ ونون مشدده تأکیدنفی ایدر (ترجمه)
عتاب ایتمه عباده رزق ایچون حقه توکل قیل ٭ ایریشور ساکه اذن اولدیغی
آنده نعمت باری

سبق القضاء لرزقه فکانه ٭ یأتیك خیر الوقت اوتأنیه
(ترجمه) سنك رزقك اولوب سابق قضاء الله ده کویا ٭ ایرر ساکه یاسن رزقه
آچوب خیر ایله انباری

فثقن بمولاك الکریم فانه ٭ للعبد ارأف من اب ببنیه
(ثق) اعتماد مغناسنه اولان ثقه دن امردر نون مخففه تأکید یه در (ارأف) رحمت
معناسنه رأفتدن وزن ومعناده ارحم دیمك (بنی) اصلنده بنین در ضمیره اضافتیله
نون ساقطدر (ترجمه) شتاب ایتمه کریم یزواله اعتماد ایله ٭ بابادن اوغلنه
ارحم خدادر ایتمه انکاری

واشع غناك وکن لفقرك صائنا ٭ یضنی حشاك وانت لا تبدیه
(اشع) فتح وکسر معجمه ایله اشاعتدن امردر شایع قیل دیمك (صائن) ستر ایدیجی
(یضنی) افعالدن وزن ومعناده یمرض یعنی خسته ایدر (حشا) وجود انسانك
اعضاء داخلیه سنك جمله سنه اطلاق اولنور جمعی احشاءدر (لا تبدی) ظهور
معناسنه اولان بدودن افعالك مخاطبی که نفی استقبالدر (مألیت) ناسدن
مستغنی اول غنا عرض ایله درویش اولدیغکی اظهار ایله هر نقدر اول درویشلك
سکا ثقلت دل و برسه ده ستر ایله (قل کل من عند الله) دیوب تفویض امور ایله

مأمورانه

مأمور اته امتثال ومنهیاتدن اجتناب ایدوب قولا وفعلا شرعه خلل ویرن امره تصدی وکاره تعدی ایله مضایقه ووسعت حال جمله سنك دوامی بوقدر هر بری آز وقتده تبدل و انقلاب اوزره دوراندر اشتغال ایدرسن سبب غفلت اولوب درحال عمر تمامه ایرر صغر الید قالورسین که بوصیری رحمه الله بیورر*

ولا عدت من الفعل الجمیل قری * ضیف الم برأسی غیر محتشم (ترجمه)

اشاعت قیل غناکی فقری ستر ایت کر ایدرسه ده * درونی هب مریض افشا قیلمه بیل بو اطواری

فالحر ینحل جسمه اعدامه * فکانه من نفسه یخفیه

(حر) ازاده یعنی انسانیتلی مردم دراحراردن اولمغه دلائل واردر بری مفهوم بیتدر* وبری دخی طاوس الحرمین الشیخ ابو الخیر حبشی تعریفی اوزره کندینه خدمت احراری واجب کورمکدر (ینحل) اوجنجی بابدن ضعف معناسنه نحولك مضارعیدر هزال ویرر وضعیف ایدر بعضیلر انحلالدندر دیمك * لاغر میکند دیو قاضیرك یازدیغی معنی ایله منتقض اولور* ومزیل سلاستدر (اعدام) فقر معناسنه در* ضمیرلر بالجمله حره عائدلردر (یخفی) افعالدن مضارعدر (ترجمه)

اکر فقر ایله بی تاب اولسه کامل کتم ایدر حالن* صابر نفسن دخی بیکانه اخفا ایدر اضراری (نطق دیکر)

النفس تبکی علی الدنیا وقد علمت * ان السلامة منها ترك ما فیها

(ان) مفتوحه دربیان تقدیرنده (منقبه) اهل کوفه دن بری برمنزل اشترا ایلیوب حضرت امیردن ملکنامه تحریرینی درخواست ایلدکده تحریر بیورمشلرکه* کناهکارلر محله سنده غافللر سوقنده برخانه یی برمیت برمیته فروخت ایلدی منزلك اولکی حدی موت وطرف اخری قبر وبرطرفدن دخی محشر* وبرسمتی دخی یا جنت ویاخود ناردر مشتری بوسیاق صکی کوردکده صحیفه درونندن صورت رقیم بیع وشرایی حك ایلدی* پس حضرت امیر کرم الله وجهه دخی بو شعری انشاد بیوردیلر (ترجمه) بو نفس کیم دنیا ایچون اغلر بیلور کن حالنی بولور سلامت ترك ایله فانی جهان اموالنی

لا دار للمرء بعد الموت یسکنها * الا التی کان قبل الموت بانیها

یعنی کیشی حیاتنده یاپدیغی منزل بعد الموت مکانی اولور زیرا دنیا مزرعهٔ آخرتدر (ترجمه) هیچ خانه اولمز کیمسه یه بعد الفنا مسکن ایچون * قبل الفنا یاپدیغی هر نیسه کورر امثالنی

فان بناها بخير طاب مسكنها * وان بناها بشر خاب ثاويها

(خاب) خسران چكر و صغر اليد قالور (ثاوى) مقيم ديمك (ترجمه) خير ايله اوياپدى ايسه خوش اوله سكنسى اكا * شر ايله ياپديسه انى اخر كورر اشكالى

اين الملوك التى كانت مسلطة * حتى سقاها بكأس الموت ساقيها

(مسلطة) تفعيلدن مفعول مؤنثى كه حواله و سپارش اولنمش ديمك (ترجمه) جبار اولان شهلرقنى قهلر اولان والى دخى * چكمش اجل يكمردهسين قيلمش نهان اشكالى

لكل نفس وان كانت على وجل * من المنية آمال يقويها

(ان) وصليه (وجل) خوف (منيه) موت (آمال) مد ايله املك جمعيدر (يقوى) تفعيلدن مضارعدر (ترجمه) هر نفسى افكار اجل اينسه دخى اهل وجل تخديع ايدوب طول امل ايلر قوى لهما انى

فالمرء يبسطها والدهر يقبضها * والنفس تنشرها والموت يطويها

(يبسط) (ويقبض) باب ثانيدن دو ابو بكر رازى تصريح ايلدى اكن (ولا تبسطها كل البسط) كريمه سنده باب اول اقتضا ايدر برى برينك ضديدر (نشر) طينك ضدى اولديغى كبى (ترجمه) كيشى ايدر اميدى بسط انى ايدر دوران قبض * نشر ايليوب هم نفس انى طى ايده موت امالنى

اموالنا لذوى الميراث نجمعها * ودورنا لخراب الدهر نبنيها

(ذوى) ذونك جمعيدر (ميراث) اصلنده ورثدن مفعال صيغهسى موارث اولوب واو يايه منقلبدر ميتك ورثه به ترك ايلديكى ارثدر (دور) دارك جمعيدر (نبنى) بنادن مضارع متكلم صيغهسيدر بو نظم (ع) (لدوا للموت وابنوا للخراب) مصرعى مفهومندهدر (ترجمه) بزمالمز وارثلره ميراث ايچون جمع ايلرز * يقسون دويا يعقده يزدوران بنا اعمالى

كم من مدائن فى الآفاق قد بنيت * امست خرابا ودان الموت اهاليها

(مداين) مساجد وزننده غير منصرفدر كه جر وتنوين ممنوعدر مدينه نك جمعيدر بلده و شهر هر نه اولور سه (آفاق) وزن و معناده اطراقدر جمعدر مفردى افقدر كولك كناريدر لكن نواحى دنيانك جملهسى مراددر (دان) ماضيدر قريب اولدى ديمك (اهلى) اصلنده اهلين در جمع سالمدر اهالى معناسنه در ضميره اضافتله نون ساقط در ياء علامت نصبدر (ترجمه) چوق بلده لر اطرافده ياپلدى هم اولدى خراب * موت ايروب ابرا ايتدى اصحابى مافى البالى (نطق اخر)

ولوانا

ولو انا اذا امتنا تركنا * لكان الموت راحة كل حي

(متنا) جمله موتدن ماضي متكلمدر ميت اولدق يعني اولدك ديمكدر يا كسر ايله افعالدندر ميت قيلندق كه اولدر ولدك * بو صيغه اولى اولمق (تركنا) مجهول اولسنه ملايمدر (ان) خبرينه لام داخل اولمش (مأل بيت) ايكيسى معا يازيلور (ترجمه) اكر اولدكده قالسق اويله جه بز * بو حالت اولور ايدى راحت حي

ولكنا اذا امتنا بعثنا * ونسأل بعده عن كل شي

(لكنا) اصلي لكن نا ايدي ادغام اولندي (بعثنا) ارسلنا معناسنه ماضي مجهول متكلم (نسأل) مضارع مجهول متكلمدر (شي) حي كبي مشددر (بيتلرك مفهومي ملري) اكر خاموشانه ملحق اولسق واول حال اوزره الى الابد قالسق هر حيات صاحبنك عين راحتي اولان موت ايله برزخي الايش فناو آلام سوادن مستريح اولوردق اكن بنه حيات بولوب بعد مجله ماسبقدن سؤال اولنمق حقدر ديمكدر * اشته انكيچون (موتوا قبل ان تموا) امري ديمكدركه ميت غساله اطاعتله قطعا مخالفت ايلمديكي كبي فاعل حقيقي حاكم حاسم مستقل اولان خالق تعالى نك (كل من عند الله) حكميله امر قدرينه تسليم وايتمار * وقضاسنه رضا ايله استمرارده اولوب هر ظهور حقدن اولديغنه يقين حاصل اولدقده حسن وقبح * وخير وشر عندكده يكسان اولوب خلجان جناندن تخليص كريبان ايدك ديمكدر * سردار امت سرد ارنبوت عليه التحيه دن حضرت صديق عتيق رضي الله عنه حقنده وارد اولان احاديثندندر كه روي زمينده كزيورر ميت كورملك ديلينلر ابو بكرك يوزينه باقسونلر بيورلدي كه مراد همايون بروتيرة مقرره در * موتوا قبل ان تموتوا سرينه واصل اولان * حشر ونشري بونده كوردي نفخة صور اولمدن يعني حالت مسطوره تحصيل اولندقده بهر يوم بعد العصر محاسبة نفس ايدوب (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) امريله دخي موتمر اولدقده خلاف رضا اولان افعال سابقه دن ندامتله استغفار وتوبه كار اولوب كويا حشر ونشرك محاسبهٔ صغراسني بونده كورمش اولور رزقنا الله تعالى به (ترجمه) ولى اولدكده بينه بعث اولنوب * صوريلور آنده بزدن جملهٔ شي (بيت)

ليت امي لم تلدني ليتني كنت صبيا * ليتني كنت حشيشا اكلتني البهم نيا

(ليت) عملده وآخري مفتوح اولمقده وحروفي حرفلك عدد حروفندن زياده اولمقده وسائر خواص متعدده ده فعله مشابه الفي كلمه نك بريدركه ممكن ومحالي تمنيده مستعملدر (امي) اسمي اولوب فعلك جمله سي خبريدر (صبي) فعيل

وزنده نابالغ که جرمی ایله سوا خذه انك حقنده ساقطدر (حشیش) قوری اوتلق کلا یابس کبی که بش مرتبه در * بارض * جیم * بسر * صمعاء * حشیش تعبیر اولنور (بهم) ضمله جنسدر واحدی بهمه کیك یاوریسی که خشف وخشو ورشاء وشصر * وغزال کبی اسملری واردر * وقوزی یه دخی دیرلرکه خرفان * وسخله * واسرت * وحلام * وقهد دخی دینور (نی) فتح نون وشد ایله سمورملك فاعلی ناویدر (ترجمه) کاش طوغرماسه انام یااولوب دائم صبی * یاکه اوت اولسم یسیدی چارپایان غبی (نطق)

عجبا للزمان فی حالیه * وبلاء رفعت منه الیه

(عجبا) منادادر یارجلا کبی (حالین) دن مرادر فع وخفض یعنی بعض اوقاتده رفعت ویروب ونیجه حالاتده تذلیل ایلمکدر (ترجمه) عجبدر کیم زمانك خفض رفعی اولمده جاری * اوحالاته بنی دوش ایلدی وضع ستمکاری

رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه

یعنی زمانك حالی عجبدر اگرچه رفع ودفع دخی واقع اولور لکن رفعتی دخی برنوع بلا اولوب اول ایکی حالك بری واقع اولدقده البته صاحبنی اغلادر انك اردنجه بری دخی کاسه برمرتبه شدت ویررکه سابقك فرقتنه بکا ایدرم دیمك اوله (ترجمه) نیجه کون بر بلایه دوش اولنجه آغلرم اما * کانجه براشدی ایلرم اوکا کیه زاری (نطق دیکر)

یانفس قومی فقد قام الوری * ان ینم الناس فذو العرش یری

(قومی) ضمله درامرله مخاطبه سیدر قیام ایله دیمکدر (ینم) اصلنده ینام نومدن فعل مضارعدر ان جزم ایلمکله الف ساقط اولدی عرش که فلك اعظمدر چرخ اطلسدر بعضیلر کرسی ایله ایکیسی بردر دیوب جمهوریشقه دردیرلر وذو العرش وصفیله ایرادك سببی عظمة الله تفهیمی ایچوندر (ترجمه) خواب غفلتدن قیه سام ایت کیم قیام ایتدی انام * خلق اویورایسه خدا بیدار در کوررسنی

وانت یاعین دعی عنی الکری * عند الصباح یحمد القوم السری

(انت) کسر ایله مؤنثدر (دعی) ترك ایلمك معناسنه اولان وداعدن امر حاضرك مؤنثیدرکه عینه خطابدر انك تأنیثی سماعیدر وبونده باصرهٔ ظاهره مراددر (کری) نواوزتده اویخو نعاس کبی که خفیف اوله مصرع ثانی ضرب بدندر (یحمد) مضارعدر مقلوبی اولان یمدح معناسنه درکه مدح ایدر دیمکدر (سری) ضمله سیر اللیلدر (ترجمه) اویخویی سن ای کوزم دفع ایله بندن بعد زین *

کیم سحرده مدح ایدر سیرشی دیکله بنی (نطق آخر)

من لم یکن عنصره طیبا * لم یخرج الطیب من فیه

(عنصر) ضم مهمله‌لرله دراصل دیمکدر اسطقس دخی دینور که یونانیدر ایکیسی دخی اخشیجانه اطلاق اولنور اما اجسام مختلفة الطباعه عناصر دیمک اجسامک انحلالی اعتباریله‌در * واسطقسات دیمک مرکباتک اول اجسامدن تألیفی اعتباریله‌در * پس عناصرده مفهوم فساد مرکوز واسطقسده معنای کون مرموزدر زیرا کون حدوث دفعی یه دیرلرکه * مثلا آبک هوایه انقلابیدر صوده بالقوة صورت هوائیه واراید ی قوتدن فعله کلدی * ولهذا کون دیدیلر اکردفعی اولمیوب تدریجی اولسه کون دکلدر حرکتدر * وفساد دخی ماده‌ده صورتک بعدالحصول زوالیدر (فیه) اسماء معتله‌دن اولمغله حالت جری یا ایله درکه کلمته فوه‌الی فی دیدکاری معروفدر بیت ثانیده اولان فی حرف جردر (مآل بیت) الکلام صفة المتکلم مفهومنجه اصل اصیلدن وعرق جلیلدن اولان کمسنه‌نک سخنی دخی خوش ظهور وایدر فرومایه اولاندن بدلک پیدادر (ترجمه)

عنصری پاک اولمیوب طینتی بد اولانک * اغزی آچسه اکرسویلیه لفظ بدی

اصل الفتی یخفی ولکنه * من فعله یعرف مافیه

(فعل) فتحله مصدر وکسرایله کارمعناسنه اسمدر * بو بیت دخی (کل اناء یترشح بمافیه) مآلنده درکه ابن کمال مفتی دیمشدر * ایلسک طوطیه تعلیم ادای کلمات * سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز (ترجمه) اصلی خفی هرکسک حکمت حقدر ولی * هرنه ایسه مایه سی آنی عیان ایلدی (نطق دیکر)

وفی قبض کف الطفل عندولوده * دلیل علی الحرص المرکب فی الحی

قبض) قپامق که قرآن کریمده (یقبضون ایدیهم) وارد اولدی (ولود) قعود وزننده مصدردر (مرکب) تفعیلدن مفعولدر قارشدرلمش دیمکدر * مداده مرکب دیدکاری اجزاسنک امتزاجی کثرت تخلیطله حصولندن ناشیدر (ترجمه) قبض پنجه ایتمسی حین ولادتده صبی * اول دلالت ایده کیم حرصیله طوغرجله حی

وفی بسطها عندالممات مواعظ * الا فانظرونی قدخرجت بلاشی

(بسط) آچمق وییمق (مواعظ) موعظه‌نک جمعیدر وعظ معناسنه که ترقیق دل ایدن کلماتی سویلمکدر (شی حی) لفظیله توافق وتناسب ایچون مشدد قیلنور (ترجمه) بسط ایدوب موتنده اول دیرکه لسان حاله * بن تهی دستم جهاندن

ایلدم عقبایه‌شی (نطق آخر)

الا طرق الناعی بلیل فراعنی * وارقنی لما استهل منادیا

(بوشعر) حضرت زهرا رضی الله عنهانك جناب پیغمبر علیه التحایایه مرثیه یوردقلری بو بیته نظیره‌در (صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن لیالیا (طرق) ماضیدر کیجه خانه‌سنه کلدی دیمکدر (ناعی) اسم فاعلدر موت خبرجیسی (راع) ماضیدر قورقوتدی یعنی خوف القا ایلدی دیمکدر (ارق) تفعیلدن ماضیدر اویقومی قاچردی وسهر بالانفعال ایلدی دیمك (استهل) ماضیدر * فی الاصل صبی ابتدا ولادتنده صدا ویردی دیمکدر صکره هر آوازده استعمال اولندی (منادی) دلالدر (ترجمه) کلوب ناعی کتوردکده کلام خشیت آثاری * بنی نالان و بیدار ایلدی وحشتلی کفتاری

فقلت له لما رأیت الذی اتی * اغیر رسول الله اصبحت ناعیا

(رأیت) متکلمدر کوردم دیمکدر کورمك بصری ووهمی وتخیلی دخی اولورکه امور اخرویه حقنده قبل الوقوع نزول ایدن (ولوتری) کریمه‌لری کبی هنوز مرئی دکل بلکه تخیل ایچوندر (اصبحت) یرنده ان کنت دخی نسخه‌در (ترجمه) خیال ایتدکده ناعی کلدیکن دیدم سنك نعیك * رسولا کرمك غیری ایچونمی ایتدك اخباری

فحقق ما اشفقت منه ولم یبل * وکان خلیلی عدتی وجمالیا

(اشفقت) افعالدن ماضی متکلمدر قورقدم یعنی برشفقت ومحبتم اولان کمسنه حقنده وقوعندن خوف ایلدم دیمك (لم یبل) اصلنده مبالاتدن یبالی مضارع ایدی لم دخولیله جزمی سقوط یا ایله اولوب لم یبال اولدقده کثرت استعمال سبیله الفی دخی تخفیفا اسقاط اولندی بعده وزن ایچون لام آخر کلمه حکمنده قیلنوب موقوف اولدی * معناسی صایمدی وقایرمدی وجسارت ایلدی دیمکدرکه فارسیده بی باك دینور (عده) ضم وشدایله درخوادث روزکار وقوعنده دفع مصائبه حاضر قیلنان مال وسلاح که آینده (جمع مالا وعده) بوماده‌دندر (جمال) ضمله وشدله درو زن ایچون مخففدر زیاده جمیل واحسن دیمکدر * یاء متکلمه مضافدر وپانك فتحه‌سی اشباع اولندی زیرا کانك خبری اوزره معطوفدرکه عده‌دیر (ترجمه) ایدوب تحقیق قوت ویردی ظن وخوفمه بی باك * خلیلم عدتم محبوب قلبم قویدی بوداری

فوالله ما انسالئ احدما مشت * لی العیس یوما حین جاوزت وادیا

(ما انسا

(ما انسا) مضارع متكلم نفی استقبال كه بن اونتمم خاطرمدن چیقارمم دیمكدر (ما) مدت ودوام ایچوندر (عیس) كومز ایله جنسیدر بیاضی قرمزی یه مائل اولان دوه‌لردر كه آنده‌اشقرد ینور واحدی اعیسدر (یوما) انسانك ظرفیدر تنوینی تقلیل ایچون یعنی مدت عمرمده بركون قدر دخی فكرمدن زائل اولمزسین دیمكدر (نكته) اهل الله دیدیلر كه حسن ظن ایلدیكی كسنه‌یی كشی خاطرنده طوتمق اهل دنیانك برمقدار آلتون درجیب التزامی اولمقدن زیاده قوت معنویه یه سبب وخیرو بركاتی دائماسا ایدركسه اول محبوب حق تعالی سنی بیلمسون پس خاطردن چیقارمه دیو برمظنه یه ابرام وتعجیز ایلمیه‌لر * زیرا محبوبی اولان حق تعالی یه مراقبه‌دن برآن درونی اندروا یلمزلر قنده قالدیكه عرش الله اولان قلبنده سنك خیالكی خالق تعالی نك تصوری نه شریك ایلیه زهی خیال محال * زیرا كبار مشایخدن برینه بركستاخ كسنه بنی درونكدن چیقارمه دیدكده كیم دكسه چیقمزسین بیورمشلر یعنی توحیدسنك وصف خاصك اولدیسه موحدلك ملاذ وملجائ بردر اول سببله حبیبك عاشقلری بری برینه واقفلردر دیمكدر (ع) اهل دل بر برینی بیلمك انصاف دكل (وادی) دره دربوندم مطلقا محل مراددر تنوینی دخی تنویع ایچوندر * یعنی محللردن برمحلی تجاوز ایلمم كه خاطرمدن دوراوله دیمكدر (ترجمه) خداحقی سنی دنیاده بركون برمحلده هیچ * چیقارمم خاطرمدن ای حبیب حضرت باری

وكنت متی اهبط من الارض تلعة * اری اثرا قبلی حدیثا وعافیا

(متی) هر بار دیمكدر زمان ایچوندر (اهبط) مضارع متكلمدر نزول ایدرم دیمك (تلعه) فوقیه ایله درارضك رفیعنه ووضیعنه دخی دیرلر اضداددندر (حدیث) جدید (عافی) كهنه كه شاعر * اذا الدار قد عفت * دیشدر اسكیدی دیمكدر خلقت معناسنه (ترجمه) ندم برپشته یه یاوادی یه ایتسم نزول البته كورورم برنشان كهنه ونوآنده هرباری

جواد تشظی الخیل عنه كانما * یرین به لیثا علیهن ضاریا

(تشظی) تفعلدن ماضیدر پاره پاره اولدی دیمكدر * فراردن وخوف وخجالتدن كاینتدر شظیه برپارچه درفلقه كبی (خیل) عسكرسواری (یرین) مضارعك جمع مؤنثی كه كورورلر دیمك (به) برؤیته دیمكدر یا تجرید ایچوندر (لیث) ارسلان (ضاری) معجمه ایله اسم فاعلدر اضرا واغرا وتعدی صاحبی دیمك حمله وصوله ایله قانغان كه لیثك صفتیدر (ترجمه) سواران اول جوادك هیبتندن

تارومار اولدی * کوررلردی کاو در شیر شکار آموز بیکاری

من الاسد قد احمی العرین مهابة * تفادی سباع الارض منه تفادیا

(اسد) ضمله اسدك جمعیدر (احمی) افعالدن ماضیدر حمایته حمل ایدرذیك (عرین) ارسلان یتاغی کام کبی (تفادی) تفاعلدن ماضیدر بذل ایلدی برنی برینی فدا ایلدی دیمکدر (سباع) کسرایله سبع لفظنك جمعیدر یرتیجیلر (تفادیا) مصدردر مفعول مطلقدر (ترجمه) مهابتله حمایت ایلیوب اول بیشه زاری چون * فدا ایلر بری بیرین سباع ارض هرباری

شدید جری الصدر نهد مصدر * هو اللیث معدیا علیه وعادیا

(نهد) اول کریمکه امور عالیه یه نهضتی اوله بونده جسیم اولان آت مرادر (مصدر) تفعیلدن فاعلدر سرطویله اولان آت بونده کوکسلی مراد که بحث بیسنه دیمك (معدیا) تفعیلدن مفعولدر اصلی واوی اولوب معدووایدی یا یه قلب اولنوب دفع ثقلت اولندی که مصرع ثانی شاعرك شعرنده دخی کلدی شاید که تضمین اوله * وقد علمت عرسی ملیکة اننی * انا اللیث معدیا علیه وعادیا (عادی) واثب کبی حمله ایدن کمسنه (ترجمه) قوی بنیه جری دل هم شدید للبطش ایدی کویا * او شیر رزم ایدی یك حمله ده آلوردی بد کاری

لیبك رسول الله خیل مغیرة * تثیر غبارا کالضبابة کابیا

(لیبك) امر غائبدر بکادندر که یه ایلسون معناسنه (مغیره) اغارهدن فاعلدر سرعت ایدن غیر تکش طائفه (تثیر) اثارهدن مضارع مؤنثدر اثاره قوپارمق وقالدرمق (ضبابه) فتحله بربلوتدر که یره نازل اولور اکا ناس طومان دیرلر لکن بحر ایله برك جمعنده پیدا اولور حتی کناری بعید اولان دریاده انکین کبی ودریا یی بعید اولان قارهده چول کبی طومان اولمز (کابی) فاعلدر ساقط معناسنه که آتده سور حکدر ماضیسی مقلوب مستویده کلمشدر * سر فلا کبابك الفرس * یعنی وار یوری انك سور چوب سنی دوشورمسون دیمکدر * حرفلری عکسا دخی اوقنور (ترجمه) رسول اکرمه کریان اولسون اهل غیرتلر * که صحن کارزاری پرغبار ایدردی رفتاری

لیبك رسول الله صف مقدم * اذا کان ضرب الهام نقفا تفالیا

(نقف) نون وقافك تقدیمیله کسر الهام که دماغه دلك باشی یارمق (تفالی) فا ایله تفاعل بابندن مصدردر ضرب بالسیف یعنی قلجله اورمقدر (ترجمه) نبی الله ایچون ایدسون بکابی اول مقدمده * صف ابطالکه تیغ ایله دونیم ایلردی کفاری

زجر

(رجز) انا الفخر الیها و بنفسی اتقیها * نعمة من سامك السبع بما قد خصنیها

بو رجز جناب حسنین و والده لری زهرا ایله و بدر حنین ده اولان مردانه لك ایله مفاخرت ایچون انشاد بیورلمشدر (فخر) اوکنمك که بونده شرف و فضیلته اظهار مسرت و تحدیث نعمتدر (اتقی) الفك و تاء مشددلك فتحه لری و قافك کسره سیله تقوادن افتعالك نفس متکلمی (سامك السبع) یدی قات کوکلری رفع ایدیجی دیمکدر (فاطر السموات) جل و علا یه اطلاق اولندی که آیت کریمه ده (رفع سمکها) کلمشدر و آسمان یدیدر اولکی سماء دنیادر که فلك اول دینور مقر ابو البشردر و رافع اسمیله بنام و زبرجد اخضر اولدیغی خبر دادهٔ علماء کرامدر (و ثانی) قرارگاه روح الله و یحیی و مرجاندن مصنوع و قیدوم نامیله موسومدر (اوچنجی) ملتقای یوسف صدیق اولوب نحاس رنکنده در زیتون لفظیله یاد داشتدر (و آسمان رابع) کلیم الله و ادریس و عزرائیل ایچون مستقر اولوب فلك خورشید درسیم خامدن و باهرهٔ زاهره ایله معلومدر و حاقوره دخی دیمشلردر (و آسمان پنجم) مأوای خلیل جلیل و نوح و میکائیل اولوب ذهب احمردن مصنع و صافیه ایله یاد کرده در (و سماء سادس) رعد نام ملکك فلکی درهٔ بیضادن و خالصه ایله ملقبدر بونك فوقی نور ایله مالامالدر (و فلك هفتم) سدرة المنتهی و بیت معمور پر نورك محلی اولوب غریب اسمیله مشهوردر * و کرسی ایله عرشی دخی شمار یده ایدوب نه فلکدیرلر * هر برینك میانی بشیوز ییللق مسافه در دیدیلر (خالق العرش) دخی نسخه در (خص) ماضیدر * مفعولیندن بری یاء متکلم بری ضمیر نعمتدر (ترجمه) احقم فخره بن بالذات اولوب حفظم ایله آری * بکا مخصوص اولمشدر هزاران نعمت باری

لن تری فی حومة الهیجا لی فیها شبیها * ولی السبقة فی الاسلام طفلا و وجیها

بو بیت بعض نسخه ده یوقدر (حومة الهیجا) معظم الحرب که حرب عظیم دیمکدر دیدیلر لکن حومه اطراف معناسنه درکه من حمی حومة الحی وقع کلامی اکا شاهددر (سبقت) سبق کبی تقدمکه اول بولنمق و ایلری یکملك خصوصا اسلامه کلسکده ثالث ثلاثه بولنمغ بالغلرده اول الامه اولدقلری مسلمدر (وجیه) جاه و قدر و حرمت صاحبی (ترجمه) بنم صحن قتال ایچره جهان کورمز اید مثلم * ده دخی طفل ایکن اسلام ایچره سابق اولدم ایرازی

ولی الشربة ان قام شریف یتمیها * زقنی بالعلم زقا فیه قد صرت فقیها

(زق) شد قاف ایله رق کبیدر مصدر فی اختری مضموم دیدیکی سهوه حمولدر

باوری يه نواله يى قوش اغزيله وبردی ديمكدر بونده مراد بالمشافهه علوم ظاهره
وباطنه يی بكا اعطا ايلدی ديمكدن كنايه در * بو حالت امام حجة الاسلام رسالهٔ
لدنيه ايله بنام اثر جليلنده باب مدينة العلم كرم الله وجهه جنابندن روايتيله
عياندركه بيورمشلر حضرت امی اعلم دانای اكرم صلی الله تعالی عليه وسلم مبارك
لسانی بنم دهانمه ادخال بيوروب بو سببله بنم قلبمه هزار علوم قپولری فتح اولنوب
وهر برندن دخی صد هزار دركاه علم كشاده اولدی (فقيه) لغتده عالم معناسنه در
فعيل بمعنی فاعلدر و شرعده احكام شرعيهٔ عمليه يی ادلهٔ تفصيليه سندن بيلن
كمسنه در وحجة الاسلام احياء علومده بيورر صدر اسلام وعصر اولكرامده
اسم فقيه مطلقا طريق آخرت علمی يولوب وآفات نفوسك دقايقنه عارف *
ومفسدات اعمالك حقايقنه واقف اولوب نعيم آخرتك بقاسنه وخوف الله
قلبه استيلاسنه مطلع اولنلره دير لرايديكه (ليتفقهوا فی الدين) كريمه سی آكا دلالت
ايدر وانذار وتخويف دخی انكله اولور بوخسه خوف آخرته دائر اولان اموردن
خالی طلاق ولعان واجاره مسائلی ايله بولنمز بلكه علی الدوام بو طور صوری
اوزره تجرد وتفرد ايله خشية الله زوال بولور وقسوت قلب حاصل اولوركه
اربابنك طبعنده خشونت وشدت واهل الله زمره سنه معاداة حصولنه سبب
اولديغی نو بنو مشاهده اولنور اعاذنا الله تعالی (ترجمه) شرفله بنده در
قربت اكر برمدعی وارسه * لسانن اغزمه ويردی رسول ايتدی پراسراری

ولی الفخر علی الناس بفاطم وبنيها * ثم فخری برسول الله اذ زوجنيها
(فاطم) مرخم وساكن اولمق مقتضای وزن شعردر اصلی بفاطمة ايدی (بنی)
اصلنده بنين ايدی ابنك جمعی اولوب زهرانك ضميرينه اضافتله نونی ساقط اولدی
حضرت زهرادن جناب مرتضانك بش اولادی ظهور وری سابقا يازلمشدر (زوج)
تفعيلدن ماضی كه اش ايلدی ديمكدر (ترجمه) دخی ناس اوزره فخرمدركه
زوجه م ايله اولادی * بكا زوج ايتدی كندی دختر بن اولدم شرفداری

ولی مقامات ببدر وحين حار الناس فيها * وباحد وحنين لی صولات تليها
(حار) حيران وسركردان اولدی ديمكدر (احد) مدينه ده برطاغدر
كه احد بزی سور * وبزدخی انی سورز دبو حقنده اثر وارد اولدی (حنين) تصغير
وزننده در مكه ايله طائف ميانتده برمسيل يعنی سيل يولی كه انده اولان غزالری
فتح مكه دن صكره سنه اول سالنه در وبواوج غزا بالذات كندیلری سل سيف
اولوب جهاد بيوردقلری اوج غزادن بريدر (صولات) صولتك جمعيدر حمله

معنا سنه كه انواع مراددر (تلى) واليدن مضارع مؤنثدر قريب اولوردى ديمكدر (ترجمه) منا تلرايدوب حيرت دمنده بدر حرنده * احداله حنين ايچره طاغتدم جمع كفارى

وانا الحامل للراية حقا احتويها * وانا القاتل عمرا يوم حار الناس تيها

(احتوى) افتعالدن متكلمدر احاطه و اشتمال اوزره يم يعنى بكامسلمدر ديمكدر (عمرو) ده علم تنوينى اولان الف واودن مغنيدركه رفع وجرنده عمروك آخرينه واو يازيلور حالت نصبنده يازلمز عمرو عبدالودك اوغليدركه خندق غزاسنده دست مرتضاده كشتهٔ ذوالفقار اولدى (تيها) كسرايله در حاردن مفعول مطلقدر قعدت جلوسا كبى (ترجمه) علمدار اولدم ابطال غزا حيران ايكن اولدم * غزاده عمروى قتل ايتدم كه حيران ايدى حضارى

واذا اضرم حربا احمد قد منيها * واذا نادى رسول الله نحوى قلت ايها

(اضرم) افعالدن ماضيدر اشعال ايلدى يالكنلدى ويارلتدى (نادا) مفاعله دن ماضيدر ندا ايلدى ديمكدر (نحو) سمت وطرفدركه بش معناسندن بريدر (ايها) اصلنده ايه مرفعلنك اسميدر معناسى عملدن وحديثدن زياده بى طلبدر وصل اولنورسه منون اولورايه حدثنا كبى بعضيلر ديديلركه ميانلرنده اولان سخن معهودك زياده اولمسيله امردر تنوين ايله اولورسه ايه حديثلردن لا على التعيين برحديث وخبر طلب اولنوروا كر مخاطبى منع ايدوب ساكن اول ديمك مراد ايسه ايها اعتاد ينورا كر تبعيد مراد اولنورسه فتحله ايها دينور هيهات معناسنه پس بونده كسر الف وآخرنده وقفله در (ترجمه) بنى تقديم ايدردى شعله لنسه حرب پيغمبر * زياده قيل ديدم باكه ندا ايتدكچه هربارى

وانا المستقى كأسا لذت الانفس فيها * هبة الله فمن مثلى فى الدنيا شبيها

(مستقى) سقيدن افتعالك فاعليدر (انفس) نفسك جمع قلتيدر روحلر مراددر (هبه) عطيه در مبتدأ محذوفه خبردر (من) فتحله در (معنى) دشمنلرك روحلريله پر اولان كاسه دن ايچرم كه بكالطف ربانيدركيم واركه بنم كبى ظاهرا وباطنا آثار قوت قدسيه يه نائل ومالك اوله (ترجمه) اولوب كاس لذيذ روحنزورله دخى سيراب * بوحقدن موهبه در يوق نظيرم ايتمه انكارى (نطق)

انا مذ كنت صبيا * ثابت القلب جريا

(ترجمه) عون حقله بن صبا وتدن برى * اولمشمدر مطمئن قلب وجرى

ابطل الابطال قهرا * ثم لا افزع شيئا

(ابطل) افعالدن مضارع متكلمدر (ابطال) جمعدر مفردی بطل شجیع
معناسنه درفعلله مفعولی میاننده جناس لفظی واردر (قهر) غلبه ایلمك
(افزع) مضارع متكلم قورقارم دیمكدر (ترجمه) كسرایله ابطالی
ابطال ایدرم * خوفم اولمز كیمسه دن قالمم كری

یاسباع البر ربّی * وكلی ذااللحم نیا

(ربّی) كسر رایله در فتح رایله ربقدن امر حاضر مؤنثدر چایرلی چنلی یرده
اوتلایك دیمكدر اوتلی یره ریف دیرلر میت وزننده در (كلی) دخی امر مؤنثی
(ذا) اشارت (نی) قریب اپازلدی سموزدیمك (ترجمه) ای سباع ایدك
چراكاهی مسیر * هم تناول ایدیكز لحم طری (رجز)

یاایهذا المبتغی علیا * انی اراك جاهلا غبیا

بورجزك سبب ظهور وانشادی بر دشمنك حرب نهروانده بر رجز ایله لشكر
مرتضایه خطابیدركه دیمشدر * اضربكم ولاری علیا * البسه ابیض مشرفیا
(مبتغی) افتعالك فاعلیدر طالب معناسنه (غبی) نادان (ترجمه)
ای علی بی طالبانك ابتری * كوررم جاهل سنی بن سرسری

قدكنت عن لقائه غنیا * هلم فادن ههنا الیا

(هلم) عجاله كل دیمكدر (ادن) دنودن امر درقریب اول دیمك (الی) یاء متكلم ایله
حرف جرك یاسی ادغام وحركه سی وزن ایچون اشباع اولندی (ترجمه)
سن بقاسندن انك اولدك غنی * چون بومیدان وغادر كل بری (نطق)

وكم لله من لطف خفی * یدق خفاه عن فهم الذكی

(لطف) رفق وتوفیقدر اكرمدن اولورسه (یدق) ایكنجی بابدن مضارعدر دقیق
ورقیق وباریك اولور * یعنی خفا دقیق اولمق شدت خفادن كنایه در (ذكی)
ذال معجمه ایله فعیل وزننده در فهمی تمام وادراكی كامل دیمكدر (ترجمه)
عبده حقدن وارنیجه لطف خفی * ایده مز ادراك آنی فهم ذكی

وكم یسر اتی من بعد عسر * وفرج كربة القلب الشجی

(فرج) تفعیلدن ماضیدر آجدی وانشراح وصفا ویردی دیمك (كربه) غم وغصه
جائزدر غم وغصه در (شجی) هم معناسنه اولان شجودن فعیل وزننده صفتدر
غمناك والمناك معناسنه (ترجمه) نیجه عسری یسر ایدر تعقیب كیم
صاف اولوب اولور فرج قلب شجی

وكم

وكم امر تساء به صباحا * وتأتيك المسرة في العشى

(تساء) سؤدن افعالك مضارع مجهول مؤنثيدر كوتولكه سبب قيلنور ديمك (به) يعنى اول امر (تأتى) مضارع مؤنث (عشى) صباحك مقابلنده اخشام مراد اولنوركه بين العشائين در (ترجمه) نيجه امر اولور سحر قيجى بديد * دربى اولور هم فرح وقت عشى

اذا ضاقت بك الاحوال يوما * فثق بالرازق الفرد العلى

بو بيتك آخرنده على لفظى اكرچه حق تعالى نك اسماسندن وآية الكرسى * ونيجه محللرده وارد اولمشدر لكن توريه دن خالى دكلدركه صاحب ديوان كرم الله وجهه نك اسمنه ايما بولنور (ترجمه) كرسنى تضييق ايده كردون دون * معتمد كافى سكا فرد على (مفهوم ابيات) خفى الالطاف اولان خالق تعالى نك الطف كثيرى واردركه اهل ذكانك فهمندن دخى خفاسى دقيقدر * ويسر بسيار دخى اولوركه عسرى تعاقب ايدر اول عسرا كا مقدمه اولور * وصكره فرح عارض اولوب قلبك غم وهم والمنى ازاله ايدوب فرح محض اولور ونيجه كار واردركه بركونك فاتحه سنده كدر وسيله اولديغى كبى بنه اول كونك خاتمه سنده مسرته مبدل اولور چونكه حال ماسوا بومنوال اوزره در انلردن قطع نظر وكشيد بوعاب دل ايدوب بر مضايقه عارض اولدقده (كل من عند الله) ديوب حق تعالى دن كلدى ديو تسليم وصبر ورضا جانبنه توجه اولنسون * ومحول الحول والاحوالك بنه انى ازاله ايله مساعده عنايتى تعقيب ايلسنه دلبند اعتماد وتوكل اولوب تثقى بالله ديوب (وافوض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد) كريمه سنى تلاوت ايدرك على العاده سجادهٔ رجاده سجدهٔ دعاده * اولوب جزع وفزع اولنميه كه (ومن يتوكل على الله فهو حسبه) ديدكلرنده فريبا زوالى بى ريب درديمك اوله آنكچون نعم جليله ده اذكار جليه والطاف خفيه ده اذكار خفيه كركدركه اثرده * خير الذكر الخفى وخير الرزق ما يكفى * كلمشدر (ع) غمى كرتوذارم به پيش كه كويم (فتح) امام يافعى قدس سره روض الرياحين اسمنده تأليف منيفنده موردتنبيلك خاصه سنده بيورركه يوما من الايام بر پادشاه خدامندن برينه حفظ ايچون بر كوهر كرانقدر ناياب تسليم ايلمشيدى غلام اول كوهرى (غ) دوشدى نكين الندن الماس پارهلندى * مفهومنجه دوشوروب جوهر محرر شكسته اولديغنده اول خادم * اضطراب تامه ملازم * وبالكه معرض هلاكه قادم اولوب دريحال سلطان بنه دامننه تشبث ايلديكى مرشدى الهام اولنور شتاب ايله

درکاه خانقاهه رخسای * وخاکپای پیره دوشوب هـای هـای دیه‌رك بکایه آغاز ایلدکده شیخ کامل آ کامدل انك حالن استفسار ایله واقف حال اولدقده دامن روحانیته تشبثدن غیری چاره‌بولمدیغندن بوب حضرت مرتضانك کرم‌الله وجهه خاتمهٔ دیوان جلیل العنوانی اولان بو چاریتی اول مغمومه تعلیم * وبرورقپاره‌یه ترقیم * وباجازت ابیاتی تسلیم ایدر * چندماه مرورنده وجود بهبود سلطانده بروجع عارض اولوب اطبای حاذقانه عرض اولندقده اتفاق حکمانك اوزرینه قرارداده اولورکه اول جوهرنوعندن برپاره‌سی سحق واشراب اولنه والاهلاك مقرردر محزون مشارالیه وردزبانی اولان ابیاته ازدل وجان اشتغالده ایکن طرف پادشاهیدن عجله اوزره متعدد مؤکللر کلوب کندینه امر سلطانی تبلیغ ایدرلرکه اول کوهرهاونده تفتیك وصلایه اوزره دسته سنك ایله سحق وسابیده قیلنوب حریردن کچوب بارم فنجان ماء لذیذ ایله تناول اولنسه کرکدر وواقعا اشراب اولندیغی ساعت ایکی کدیردن دفع اولمدی غرائب نقولدندر وبالله التوفیق

(خاتمه) آرای عرفان آرای ارباب البابه مستتراب دکلدرکه نشئهٔ انسانیه ایچون مزرعهٔ بقا اولان بوچارسوی فناده تجارت که‌اذکار جمیله ایله اجور جزیله تدارك وتحصیل اولنوب * وسیلهٔ احیای نام اولان امور شایان * وحالات چسبان انواعندن مشارب ابنای زمانه موافق * واطوار اولوالالبابه مطابق * اولان اثمار طبیعت شعریه وآثار وزن طبع * جملهٔ اقسام معارفدن اقدم وهرعلوم ومعارفه دخی من اکثر الوجوه الزم اولدیغی مسلمدر * اشته بوسببدن حضرت ابوالبشر تعلیم اسما ایله بنام واسمعیل علیه السلام دخی اول من فتق باللسان العربی اولوب زبان تازی ایله اکرام * وبنسل جلیلی دخی اول تازیانهٔ همت کمال اولان لغات عربیه ایله مظهر فوز تام ومصدر فیض قدوس سلام اولوب * بلاغت وفصاحتله متصف اولدقلری سببدن بلسان القوم معجزهٔ کتاب کریم ایله نبی عربی مبین ارسال اولنوب وکلام قدیمی تبرئه وتنزیه ضمننده اکرقصد تنظیر قرآنی اولسه اولسه انجق طبیعت شعریه ایله اوله بیلور لکن وزن طبع ثمره‌سی اولان شعر دخی شاعری کبی حادث مخلوق اولمغله کلام قدیم (وماهو بقول شاعر) نصی ایله شعر اولمقدن وصاحب کتاب اولان نبی کریم دخی (وماینبغی له الشعر) کریمه‌سیله شاعر اولمقدن منزهدر بوضمنا منظومهٔ اشعارك وشعراسنك دخی کعب عالیلرینه ایما وصلحاسی (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) استثناسیله اهل غوایتدن

مطهر

مطهره وصفا پرور مشارلردر خصوصا (ع) نیلك فهم ایدنبه ازکه تن بود * ماانجه حسن وقبح سخن ادراك اولنه جق مرتبه لطائف مزایای اشعاره وصول خاصهٔ لازمهٔ انسانیت اولد یغندن قطع نظر قرآن عظیم الشانده اولان فصاحت وبلاغتك وحسن سبك وسلاستك رتبهٔ اعجازی فن آشنایان اشعار ونادره کویان کفتار اولمدیجه کما ینبغی بیلنمزکه جامع امام المحدثین جلال الدین سیوطی ده وارد اولمشدرکه بیورلمش (فی هذا مرة وفی هذا مرة) یعنی قرآن کریم ایله شعرلك مطالعه سنه اشتغال یکسان کرکدرکه برکره آیات کرام وبردفعه دخی اشعار اعراب نغمام ایله تشحیذ ذهن کرك ایدیکی ابی بکرهٔ صحابی روایتیله ثابتدر * مدار تکلم اولان السنهٔ عربیه ده قصور اربابی وشعار رتفهم اولان لغات ادبیه ده فتور اصحابی مرتبهٔ فصاحت ودرجهٔ بلاغت تدارکی ایچون البته اشعار عرب تتبعی درکاردر * والا اول دقایق وحقایقه لقلقهٔ جهلیه ایله اطلاع محالدر * زیرا مزایای صنایع اشعاره واصل * ونکات وقایع ابکار افکاره قوت وقوفه نائل اولمیان کسنه ده حقایق ودقایق فرقان جلیل العنوانه اطلاع ممکن اولمدیغی مبرهندر * ولهذا امام همام جلال سیوطی عقود الجمان شرحنده * وامام نووی مهذب شرحنده اشعار ایدرلرکه اشعار عرب ایله شغل ایتمك فرض کفایه درزیرا قرآن کریم ایچون حدیث شریف کبی مستشهد ایدرو بلکه اعانده کمال اشعار عربك اشتغالنه توقف ایدر * بناءعلیه بین الاعراب خصوصا کرام اصحاب میانده طبیعت شعریه لری اولمیان صحابی نادر الوقوع اولدیغی تاریخ آشنایان وتتبع شناسان اولنلره عیاندر ووالد ماجد حضرت هادی الامم صلی الله علیه وعلی آله واصوله وفروعه وسلم * اولان عبدالله بن عبد المطلب جنابنك اشعارندن اوبن محترمین حقنده مشار الیه امام جلال سیوطینك آلتی عدد رسائلندن مسالك الحنفاده ایکی بیتنی روایت ایلمشدر * ونظم کریمده کیف ما اتفق آیات موزونه بولندیغی سکاکی واقرانی امثالی اسلافك آثارینی کورنلره مسلمدر * وزن اکر موجب نقصان بودی * لفظ موزون نه زقرآن بودی * وبسمله تألیفات فطرت وخاتمهٔ تصنیفات نبوت علیه التحیه حضرتلری نیجه کره اشعار استنشاد واستماع وحظ واصطناع بیوردقلری مواهب قسطلانی وغیریده طرازندهٔ صحیفهٔ ثبوتدر حتی امر ضمنی ایله جناب ابوالدرداءیه خطاب واستصحاب ایدرلرسن نیچون اشعار کوی اولمزسین یعنی بوفیض حقدن بهره یاب اولمغه همت نماد کلسین دیو سؤال بیوردقلرنده آنلردخی امتثالا لامره

الخطير * واجلالا لنفسه البشير * انشادو تقرير بيوردقلری قطعه مفصلا تنده مسطوردر * واهل فترتدن امية بن ابی الصلت نام شاعرلك اشعارندن انشاد بابنده يوما من الايام سويد صحابی يه امر بيوروب يوزبيت مقداری يكان يكان طلب واستماع بيوردقلری دخی احياء علومده وغيريده تحرير كردۀ كراسۀ روايتدر ولبيدلك دخی (ع) الا كل شئ ما خلا الله باطل) شعر مشهوريني كه اوائلی ديوانده شعر ثالث شرحی اثنا سنده دخی مسطوردر * تصديق ايله تحقيق مقاله بيوردقلری اثناءده ابو هريره دن تخريج اولنمشدر ودخی (ع) ستبدی لك الايام ما كنت جاهلا بيتنی احيانا تاززبانكذار وتعجب وتصديق ايله تكرار بيوررلر ايدی * وحضرت صاحب ديوان حيدر علی الشان جنابی يدنده اسير برجاريه نك بنتی شاعر شهير قس بن ساعده اولديغنه بعد الاطلاع يا علی انك بعدی كوزل شعر سويلردی آنی اعتاق ايله ديوانه اعتق بيوروب آنلر دخی امرلرينه امتثال وآزاد قيلمغله اجلال بيورديغی شرح بخاريده امام دميرينك روايتكرده سيدر (ان من الشعر لحكمة) حكمنجه دائرۀ عليۀ نبوتده خلفاء راشدين اولان چاريار دن ماعدا آلتی نفر صاحب ديوان شاعر بلاغت انسام صبح وشام * قيام بردوام * ورخصتياب انشاد اشعار كزيده نظام اولدقلری سند الشعراده بيان داده * وانسان العيونده انلردن حسان بن ثابت * وعبد الله بن رواحه * وكعب بن مالك جنابلری خاصة افراد وعيان ايدر * وحسان حقنده (اللهم ايده بروح القدس) دعاسی شرف صدور اولديغی تاريخ خميسده وغيری كتاب نفيسده مذكوردر * استيعابده طفيل بن مالك مدنی ترجمه سنده واقعدر كه خاتم الانبياء عليه التحايا طواف كعبۀ عليا بيورركن بردفعه حضرت صديق اكبر اوكنجه رهروان طواف الولوب ابو احمد مكفوف نام شاعرك برزجزيني تمامه انشاد ايلديكه اولی بودر * حبذا مكة من وادی بها اهلی واولادی بها امشی بلا هادی) انتهى طفيلدن دخی عامر بن عبد الله بن الزبير روايت ايلمشدر وام نبيط نام مغنيه نك رجز نه برنسديث الحاق بيوردقلری اصابه ده مصرحدر كه بودر (ولولا الحنطة السمراء ما سمن عذاريكم) وزهير بن ابی سلمی كه شاعر الشعرا ايله ملقبدر اوغلی كعب حضور شريف نبويده (ع) بانت سعاد فقلبی اليوم متبول * مصرعی مطلعی اولان قصيدۀ بردۀسنی انشاد ايلدكده دمی هدر اولمشكن (ع) والعفو عند رسول الله مأمول * املی اوزره عما سلف عفو اولنوب ضمان اصحاب كرامده خرقۀ سعادت وبردۀ حمايت الباس بيوردقلرنده محقق بانت سعاد ذنوب كعب باعلت كعبه فی كل نادی * مأليله كعبك كعبی عالی

اولوب

اولوب سعادت كونين وعزت منزلين تحصيل ايلمشدر (وسبعه) معلقه مغلقه
اصحابندن نابغة الجعدى نام شاعر صحابى حضور همايون سلطان پيغمبرانده
بر مديحه بليغه بديعه ايله ناطقه نواز انشاد اولوب جناب سيد ولد آدم * رسول
معجز دم * صلى الله عليه وسلم دخى نطق مزبورى استحسان وجوائز دعوات
خيريه احسان بيوردقلرى استيعاب وسائر كتابلرده مروى احبا بدن (سند) بوائر
معتبرلك سلسله سندر وايتى عجيب وغريبدركه مسلسل بالشعرا واقع اولمشدر
شيخم واستادم وسيله سعادت اسنادم جنابلرى شيخ الحرم المكى اكمل الفضلا خاتمة
المحدثين (احمد نخلى) خدمتلرندن بالمشافهه تلقن وتلقم ورروايت ايلديكى ورقات
نام سندلرنده مبسوط اولوب * انلر دخى سرحلقهٔ اهل حديث شريف الفاضل
الكامل العريف (الشيخ محمد بابلى) دن اودخى سند المحدثين ابو النجا (سالم)
سنهوريدن * اودخى (شمس) علقميدن اودخى مجتهد المحدثين الشيخ عبد الرحمن
(جلال الدين سيوطيدن) اخذ اجازت ايلمشدركه ميانه مزده بش واسطه واردر
انلر دخى بواثرده كندى رجال سندنى طبقات نحاة اخرنده اولان فوائدنده *
ومسلسلات وغيريده سرد وايراد ايليوب (ابن دريد) ازدى يه ايصال * واودخى
ابوحاتم سجستانى (وعمروبن علاء) امثالى كبار كرام واسطه سيله روايت ايدر جناب
نابغه رضى الله عنه بيورركه وقتا حضور نبوى عليه الصلاة والسلامده اول
قصيده يى اثناى عرضمده * ولا خير فى جهل اذا لم يكن له * حليم اذا ما اورد الامر
اصدرا * بيتنه وصولمده دعاء خيره شروع ايله (صدقت لا يفضض الله فاك)
بيورديلر وبرروايتده دخى صدقت يرنده ماجدت واقع اولمشدر * يعنى صادقسين
وياخود كوزل سويلدك الله جل ذكره اغزيكى يورمسون ديمك اولوركه ارادهٔ
حال طريقيله (لا اسقط الله اسنانك) ديو تفسير اولنمشدر پس ديشلريكى حق تعالى
قرمسون وطاغتمسون ديمكدر باب اوّل ثلاثيدن وياتفعيلدن مبالغه اولمق
دخى مرويدر نهى غائب صيغه سيله دعاء له در * پس بو ثمرهٔ اجابت خير دعالريله
يوز يكسان ويا ايكيوز يكرمى * وبرروايتده دخى ايكيوز اوتوز ياشنه بالغ اولوب
بنه ديشلرى متلاصق وصاف قالوب قطعا رخنه دار اولمامشدر وغرات ابن حجه
اولنده صحيحيندن روايت اولنديكه حضرت حسان حقنده بيورلمشكه
لا افض فوك وابن حجر دخى اصابه ده معاويه بن معبدك ترجمه سنده كعب بن مالك
اشعارندن بر بيتى سمع نبوى يه رسيده اولدقده شكر الله قولك ديو دعا
بيورمشلردر ديو تصريح ايلدى صلى الله عليه وعلى آله واصحابه (حاصلى) طبيعت

شعريه سليقهٔ عربانه * وانتساب مزاياى قرآنيه يه بهانه * برخاصهٔ ذيشان يكانه * اولديغى ظاهر ومسلمدركه بوبابده تأليف مستقل ترتيبى ممكن اولمق مرتبه لرى آثار كثيره * وروايات وغيره وارد اولمشدر (لكن المرء عدو لما جهل) مفهوم منجه طبيعت شاعرانه يه مالك اولميان حسود حقود عنود (يتبعهم الغاوون) كريمه سنك ذيلنده اولان استثناسندن تجاهل ايدوب ارباب عرفانه انى وسيلهٔ طعن ايلمشلردر (ولا تقف ما ليس لك به علم) پس اشعار تركيه اكر هجويات اولورسه سائر قبايح كلمات هجويات كبى مستهجن اولوب لكن نعوت والهيات وترغيبات وترهيبات وبلكه مدايح مخلوقات دخى (من لم يشكر الناس لم يشكر الله) دلالتيله نقشلك مدحى نقاشنه راجع اولديغى سببدن اعتبار اولوا الابصار ده حسن نيات ايله سخن مستحسن وكلام حسن اولمسى مالا كلامدر (فبأى حديث بعده يؤمنون) نعوذ بالله من قوم لا يشعرون * لفظ صوريدن ايدر معنى ظهور * لفظدن معنايه سن ايله عبور * چونكه عارف صورته قيله نظر * معنيى صورتدن اول ادراك ايدر * بونجه صورتده كيم تعين بولديلر * جملهٔ الوان تزين بولديلر * جمله حيوان ونبات وهم جماد * عارفه مرآت حقدر قيل مراد * غافل اولنلر بو رمزى آكلماز * عاشق حقه بو سردر دلنواز * جملهٔ عالم كتاب الله در * جمله اشيا فصلى وباب الله در * باطل اولان حقى كورمزاى جوان * حق كركدر كيم كوره حقى عيان * بو مظاهر جمله آيات الاه * انلر ايله بيلنور اول پادشاه

(تتمة الخاتمه)

ابتداء عربى شعر انشاد ايدن حضرت ابو البشر آدم صفى الله عليه السلامدركه مرثيهٔ هابيلى كويا اولمشدر * لكن بعضيلر اول مرثيه بعد زمان لسان سريانيدن تعريب ايله نظم اولندى ديديلر * زيرا قريبا انها اولنديغى اوزره ابتداء عربى لسان حضرت اسمعيلدن ظاهر ومنتشر وعيان اولمشدر * وفصل الخطاب صاحبى خواجه محمد پارسا عليه رضوان المولى تحريرى اوزره ابتدا انشاء عربيه خضر عليه السلام درديدى * ونيچه لر دخى قس بن ساعده در ديديلر * ترتيب فن عروض نيچه زمان صكره خليل نحوى ايتدكدركه ديمشلر * قد كان شعر الورى صحيحا من قبل ان يولد الخليل * اوليا تده شيخ على دده نقلى اوزره ابتدا قصيدهٔ طويله انشاد * واولا اول طورا ونيزه منظومه طرحنى ايجاد * ايدن صاحب معلقه امرئ القيسدر اندن مقدم اداى مرام قاچ بيت ايله تمام اولورسه قيصلنه ادا اولورلر ايدى * اندن مقدم اجداد ذوى الامجاد نبويه عليه التحيه دن عبد المطلب

جنابلری عهدنده انشاد قصائده واشتغال نشأتده اولنوب اشعار فصحا ومناظم بلغا ایله اکوان مألوف اولمشیدی وفارسی شعری ابتدا انظم ایدن بهرام کوربن یزدجرددر دیو تذکره دولتشاه آگاه ایدر * ابو سعد الادریسی وسعد نام مصاحبی وسمعانی ومنینی شرح یمینیده بیان ایلدیکی اوزره رودکی دیمکله معروف شاعرکه جعفربن محمددر (الصبور ٣٢٩) تاریخنده رحلت ایلمشدر * ابتدا لزبان فارسی ولسان دری اوزره نظم وانشا واشعار انشاد ایلدن اودر اما علی دده نقلی اوزره شعر فارسی انشادی ومعمی ایجادی دخی ابو العباس مروزیدن رونما اولمشدر اما ترکی شعرده دخی اختلاف واردر ابتدا قائلی برتلمش عجمی در دیدیلر لکن حق بودرکه طائفهٔ عجمدن ترکی شعری ابتدا عاشق پاشادر که توحیدا وصافده بو بیت آنکدرکه قوچك بو بنوزینی اکری قیلان سن * او کوزتق ویرغنی طوغری قیلان سن وبعض تذکره لرده دخی سید نسیمی شیخ عماد الدین علی مرحومدر دیدیلر بو فقیر دیرمکه شعر ترکی لغت جغتایدن تدریجی تربیه ایله صورت بولمسی ظاهردر پس قائل معین اول بولنمز لکن منظومهٔ لغت شریف رومده ابتدا صاحب مولد نامدار شیخ سلیمان بن عوض پاشانك خدمتی اولدیغی محققدر حاصلی السنهٔ کثیره ولغات وفیره بیننده لغت عربیه فایقه وفارسیهٔ دریه رایقه اولدقلری مصدق وترکی فصیح مرکبدر که قبوله الیقدر واول لسان اوزره کلام الحق زینت دیار روم اولمسی مالا کلامدر (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد بعدد کل حرف جری به القلم وبو آثر معتبرك عاجزانه خدمت شرحندن قرار واستراحت ایله قلم پریشان رقم * مغتنم قدتم اولدیغنه (طلوع الختم) ١١٨٦ ودخی (هو الفوز العظیم) ١١٨٦ ترکیبلری تبرکا تاریخ وقوعیله قبولنه تفأل اولنمشدر * فلله الحمد اولا وآخرا * وباطنا وظاهرا وعلی کل حال ونعمة

وقد وقع الفراغ فی اواخر شهر ربیع الاخر یوم السبت مع اذان الظهر بحمد الله العلام والصلاة والسلام علی حبیبه خیر الانام وعلی آله واصوله وفروعه الکرام

(نظم)

جزى الله خيرا من تأمل صنعتي	وقابل ما فيها من السهو بالعفو
واصلح ما اخطأت فيه بفضله	وفطنته واستغفر الله من سهوي

(تاريخ عربي لشارحه)

حمدت الله قد انعم ووفق	على إتمام شرحي وهو شاء
وصليت الرسول شافعا لي	وصحبا في فلاحي ابتغاء

قبول المرتضى للشرح فالي
بتاريخ * على الختم جاء ١١٨٦

وكان تمام طبع هذا الكتاب وانطباعه وتصحيحه على نسخة مقابلة بمعرفة
شارحه المحرر واطلاعه وذلك في دار الطباعة الكائنة ببولاق القاهره
لاربع بقين من جمادى الاخره سنة خمسين وخمس ومأتين بعد
الالف من هجرة من وصفه الله تعالى باكمل وصف
صلى الله وسلم عليه وعلى آله الكرام
واصحابه بدور
التمام

